

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מחד
עלוני השבוע

שנה שישיית
גיליון מספר 571

וישב
תשפ"ה

מזרחי עמדה

סיפור הוואיקס
חדש!
אוטוקים
לונס ותוכן של הארץ אוהבים

חפשו את
חוברת העלוני
לילדים
מבית דפוס
ספיד

מני קיסר ויליאם השקת

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
05:57	05:20	04:04	ירושלים
05:53	05:21	04:18	בני ברק
05:53	05:19	04:07	חיפה
05:54	05:22	04:19	אשדוד
05:56	05:21	04:03	בית שמש
05:56	05:22	04:21	קרית גת
05:53	05:17	04:10	נוף הגליל

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת וישב תשפ"ה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

על גליון 'וישלב' בענין 'מי זה שקם ראשון?'

יש לנו בת אחת, בגיל עשר, שממש בדיוק עונה לכל ההגדרות של הילד שנולד חיוור, תמיד מוותרת, אף פעם לא צריכה שום דבר. ממש בדיוק כפי שתירת.

לכאורה יהיה לנו המאמר לתועלת רב לחולל טלטלה בנפש העדינה (כן היא מאוד עדינה ונחיתית).

*

קראתי בנשימה עצורה, עם דמעה זעירה על לחיי. זו תגובתי על המאמר. רציתי לקרוא שוב, ולא מסוגל. נגעת לי בפצע רותח!!

כיום, כל אלה שנצלו אותי מדדים אי שם, ובס"ד אני עם משפחה נפלאה, נושא משרות תורניות חשובות. אני סולח להם מכל הלב - באמת שלא היה להם כ"כ ברירה בהתאם לסיטואציה.

התברכתי ברעייה יקרה שמקשיבה לרגשות כשצפים מדי פעם. וזה מאוד עוזר לי.

*

אתה כותב על מי שקם ראשון כאשר צריך את המקום, והפריע לי שאתה מדבר רק על מי שעושה את זה ממקום חלש. יש גם את טובי הלב שעושים את זה בשמחה. יש גם אנשים שאין להם תיאבון לאכול, כאשר אין מספיק מקום לכולם.

*

מי שצריך לקום ראשון הוא המחנות שהזמין את הרב ל"פנים חדשות", והוא צריך לדאוג שהיה לו מקום.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: השנה קיבלתי עבודה תובענית שמסתיימת בשעה 10 בערב. לקראת חנוכה ניסיתי לגשש לסיים מוקדם יותר, וקיבלתי שלילה. זה מאוד מטריד אותי. כי ניאלץ שרעייתי תחיל תדליק במקומי, וכולנו הפסדנו את החוויה המשפחתית.

תשובה: אני מבין שמיצית את כל האפשרויות, וכעת השאלה היא: חוויה עם הילדים או הפרנסה.

כהורים, אנו מטיבים עם הילדים בשני אופנים: א. אלו הטובות הגלויות והמפורסמות. אלו ייצרו את הזכרונות הטובים שלהם כל ימי חייהם.

ב. אלו הטובות הנסתרות. הילדים לא יכירו בהם, לכאורה, ולא יזכרו לנו לטובה.

להביא כסף הביתה, נחשב לטובה הנסתרת. הילדים שקיבלו את כל צרכיהם, לא יידעו אף פעם להודות.

זו העבודה שלנו כהורים, להעניק להם את הטובות הנסתרות כמו הגלויות. כך אנו לומדים מאבינו שבשמים.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

איך מרגיש ילד בבור?

החלק ההישרדותי: זה החלק שזקוק לדברים הכי בסיסיים כדי לשרוד את החיים. זה חלק שתמיד מבוהל ממוות, ורוצה להיות בטוח שיש לו הכול כדי לשרוד.

נניח, יצאנו לשיט אקסטרים בכינרת. המדריך מודיע שכולם חייבים חגורת הצלה. יוצאים לדרך, ומתברר שבסירה חסרה חגורת הצלה אחת. יש כאן אחד שיצטרך להסתפק בלי. פתאום כולם בלחץ.

זה יקרה לילד כאשר יתקוף אותו הפחד שהוא עלול להישכח. שלא ידאגו לו לצרכים הבסיסיים והוא ייגמר. ייתכן שהפחד אינו הגיוני כלל בעינינו, ועדיין בעיני הילד זה מוחשי.

החלק המשמעותי: זה החלק שלנו שרוצה להרגיש משמעותי בעולם. "בשבילי נברא העולם". ההרגשה הבסיסית של כל אדם, קל וחומר של יהודי, שיש לו תפקיד משמעותי בעולם, וכי לעולם יש צורך בו.

זה צורך בסיסי שמעניק טעם וחיוניות לחיים. בלעדיו קשה לאדם לצאת מהמיטה בבוקר.

יש פעמים שהילד מרגיש מיותר. "פחות אחד - יותר נחמד". עוברים אליו מסרים כמו: "אם לא היית חלק מהמשפחה / מהישיבה / מהקהילה, היינו מסתדרים יותר טוב."

אצל הבן של יונתן זה יכול לפגוש את החלק ההישרדותי: אין לי מקום בבית הכנסת ואני אמצא את עצמי בחוץ. וזה יכול להיות החלק המשמעותי: אני לא חשוב כאן, ואני סתם מסתובב לאנשים בין הרגליים.

*

בסיפור השלכת יוסף לבור ומכירתו למצרים בפרשת השבוע, יש את שני החלקים. את החלק ההישרדותי. "אין בו מים, אבל נחשים ועקרבים יש בו". אך בוודאי גם את החלק המשמעותי. "וישנאו אותו אחיו". זרקו אותו החוצה מכלל המשפחה.

יש איזכור נוסף ועצום ביחס לחלק המשמעותי. המדרש אומר: "אלו היה ראובן יודע שהקדוש ברוך הוא מכתוב עליו 'וישמע ראובן ויצילהו מידם' - בכתפו היה מוליכו אצל אביו". ובעלי המוסר האריכו לבאר, שאם היה ראובן יודע כמה המשמעות של פעולת ההצלה גדולה, היה טורח לעשות אותה בשלמות.

*

חשוב עד מאוד לשים לב לשני החלקים. חלק ההישרדותי-הפיזי: ילדים חייבים להרגיש שכל הצרכים הבסיסיים שלהם תמיד יסופקו להם. גם אם צריך לוותר לפעמים על 'מותרות' שונות, אין מצב שלא יקבלו את מה שהם צריכים. בכל מצב.

החלק המשמעותי: ילדים מבקשים להרגיש את החשיבות שלהם. כמה הם רצויים בסביבה. כמה מתגעגעים אליהם. כמה אי אפשר לוותר עליהם.

"יחזקאל, שמע סיפור!" - אוזניי כרויות.

"זה קרה במוצאי שבת האחרון. הבן שלי, בחור בן ארבע-עשרה, פתאום מתפרץ בבכי כלפיי: אבא למה אין לך מקום בבית הכנסת?"

"מה הסיפור עם המקום שלך?" - אני מתעניין.

"אני מתפלל וותיק בבית הכנסת. יש לי מקום חשוב, קרוב למזרח. רכשתי אותו במיטב כספי. עשיתי לעצמי מנהג טוב, כל פעם שמגיע אורח חשוב ואין לו מקום, אני תורם את המקום שלי. בינתיים אני מסתובב, עומד פעם פה ופעם שם. יותר נוח לי ככה. לעתים, מדובר באורח קבוע. מישוה שבא להתגרר בשכונה ועדיין לא רכש מקום. ככה כבר עשרים שנה.

"לא יודע מה קרה השבוע. פתאום הבן שלי התפרץ. שיחרר כאב מלפני המון שנים. הוא אומר לי: אף פעם לא היה לך מקום ואני הייתי נע ועד. המון פעמים לא באתי לתפילה בגלל זה.

"הבכי שלו טלטל אותי מאוד. אחרי המון שנים, פתאום התחלתי לחשוב על זה."

יונתן (שם בדוי, כמובן) מספר לי על הבכי של הבן, אך הוא עצמו מטולטל. זה מזמין את השאלה, כיצד זה קשור ליונתן עצמו?"

יש לי השערה. הבחור, זה הוא עצמו.

"תספר לי על הילדות שלך בהקשר של מקום" - אני מבקש.

הוא פורץ בצחוק מתגלגל. סימן מובהק לתכנים קשים.

"היינו משפחה בת שנים-עשר ילדים בבית של שלושה חדרים. היו רק עשר מיטות. היה גם את הספה בסלון, ועוד מזרון במרפסת המקורה. כל ערב התארגנות מחדש. מי שהולך לישון תופס מיטה. הייתי בחור בישיבה קטנה, חזרתי הביתה בערב. הקטנים כבר ישנו. עם האחיות הגדולות לא העזתי לרוב. אז אני הייתי ישן במרפסת."

"ארוך, מדף או מגירה, היה לך?" - אני שואל בזהירות. אני מיד מבין שנגעתי בנקודה רגישה. הוא מלבין זמן ממושך. בסוף אומר "לא".

*

בשבוע האחרון כתבנו אודות "מי הראשון לפנות את המקום?", היתה הצפה של תגובות. פי שלוש מהרגיל. נראה שהנושא אכן מרכזי מאוד אצל אנשים.

אז מה יש בנושא 'מקום' שהוא כל כך מרכזי?

כל אחד מבינינו יש בו את שני החלקים הידועים. לכבוד י"ט כסליו נשתמש במונחים של ה'תניא': הנפש הבהמית והנפש האלוקית.

בשפה שלנו נתרגם את זה להחלק ההישרדותי, והחלק המשמעותי.

ימי החנוכה מספקים המון הזדמנויות לתשומת לב ויחס לסביבה שלנו

המשחק הזוגי "יוצא מהלב" מנגיש את היכולת ליצור קשר פתוח וזורם עם בן הזוג. המשחק ניתן לרכישה בכל הערים המרכזיות בארץ ישראל, וכן יש אפשרות למשלוחים.

לקבל דוגמית מהמשחק במייל, ולפרטים נוספים: ptachlo1@gmail.com

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרָשַׁת וַיֵּשֶׁב - אֶל תְּסַתְּפֵל אַחוֹרָה

"וַיֵּרָא שָׁם יְהוָה בַּת אִישׁ כְּנַעֲנִי וְשָׁמוֹ שׁוּעַ וַיִּקְהָה וַיֵּבֵא אֵלָיָה" (בראשית ל"ח, ב')

נכנסו והחזירו את המקדש במהירות לתפקוד כמעט מלא.

בפרשה שלנו האחים מוצאים את יהודה אשם במכירת יוסף והם מורידים אותו מגדולתו. התורה אומרת מיד: **"וַיֵּרָא שָׁם יְהוָה בַּת אִישׁ כְּנַעֲנִי וְשָׁמוֹ שׁוּעַ וַיִּקְהָה וַיֵּבֵא אֵלָיָה"** (בראשית ל"ח, ב'), **וצריך להבין האם זה הזמן לחגוג ולהתחתן?**

התורה מספרת שאשתו ילדה שלושה ילדים: ער, און וְשִׁלָּה. ער ואון מתים על פניו. בנוסף גם רעייתו בת שוע מתה. יהודה משרד עסקים כרגיל קם והולך תמנתה לגוז את צאנו, האם זה הזמן?

אלא יהודה מבין כי דווקא כאשר יש אוירת נכאים, על האדם לקום ולשנות את האווירה. אסור לשקוע בצער וביאוש. לבסוף נולד פרץ שממנו יצא מלכות בית דוד ומשיח צדקו.

האם חשבנו פעם מדוע אי אפשר לסובב את הראש אחורה ואפשר לסובבו רק לצדדים? **לומר לנו אל תסתכלו אחורה!**

יהי רצון שיקויים בנו: **"אור חדש על ציון תאיר"** (מתוך סידור התפילה יוצר אור).

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב הקהילה מבשרת ציון

צמני לבת		
ש"ס	כניסת לבת	צאת לבת
17:48	17:15	16:03
17:43	17:13	16:21
17:42	17:13	16:21
17:47	17:16	16:24

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- ליאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה רונן אברהם וב"מ קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן גינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה ניט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זורי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה ננמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן דנימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קטנט בת דגוס רונית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעילה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

באחת המדינות בארה"ב, רצו להקים בית ספר לנוער בסיכון וחיפשו מנהל חינוכי עם ניסיון. לשם כך מספר אנשים הוזמנו לראיון עבודה. הראשון התבקש לשאת דברים. הוא עמד והרצה ארוכות בפניהם אודות חזונו החינוכי וכו'.

השני קם והרצה ארוכות על נתינת מוטיבציה. השלישי קם לדבר, אבל בדרכו לעלות לבמה נתקל בחפץ כלשהו וכתוצאה מכך השתטח על הרצפה. הוא מיד קם, ניער את בגדיו, עמד בפני המראיינים ואמר:

"רבותי! ראיתם מה שהדגמתי, בדיוק כך אני אחנך את התלמידים. גם אם נפלתם, אל תמשיכו לשכב על הרצפה. קומו מיד, נערו עצמכם ותמשיכו בדרככם". הם מינו אותו למנהל המוסד.

אנחנו נמצאים סמוך ונראה לחג החנוכה. אנחנו מוצאים את הרעיון הזה אצל המכבים. הגמרא (ע"ז נ"ב ע"ב) מספרת, כי לאחר שהיוונים שיקצו את המזבח, לדעת רב ששת שיקצו אותו בעבודת כוכבים- המכבים נכנסו ותיכף ומיד התחילו להרוס את הכל ולבנות מחדש ללא שהות.

על כך אנחנו אומרים בתפילה: **"ואחר כך באו בניך לדביר ביתך, ופינו את היכלך, וטיהרו את מקדשך, והדליקו נרות בחצרות קודשך"**.

הם לא המתינו בבניית המזבח, ולא חיכו עד שימצאו שמן שיידלק שמונה ימים. בסיום המלחמה והתשועה הגדולה תיכף ומיד הם

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת אדי אדוניהו מזרחי בן שרה סרח
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר נעה בת אסתר ויליד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה - חנכה - חלק ב'

אלו דינים נוספים שייכים לחג חנוכה?

שאלה ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת:

תשובה !

מי שחלילה נפטר לו אדם משבעת הקרובים שצריך להתאבל עליהם, חייב בקריעה ובכל דיני שבעת ימי אבלות בחנוכה. מצוות ניחום אבלים היא גם בימי חנוכה ולכן לא ימנע מלנחם אבלים בחג חנוכה. אָבֵל אפילו אם הוא בתוך שבעה, רשאי לברך ביום הראשון על הנר בחנוכה ברכת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

נכון שלא לקיים אזכרה בימים אלו בבית הקברות ביום פקודת השנה או השבעה או השלושים מכיוון שהציבור ובפרט בני המשפחה מתעוררים לבכיות וצער ליד הקבר, לכן יקדימו את הביקור בבית הקברות לימים שלפני חנוכה. מותר ללכת לבית הקברות בחג חנוכה כדי להתפלל ולהשתטח על קברי צדיקים. מותר לערוך אזכרה בבית הכנסת על ידי אמירת ברכות ודברי תורה כנהוג אבל ללא הספד על הנפטר עצמו מחשש שיבואו לידי צער.

לעניין ברכת "שהחיינו" - גם אם הוא אָבֵל בתוך השנה ואפילו בתוך שלושים או בתוך השבעה עדיין הוא חייב בברכה.

חולה שמאושפז בבית הרפואה ולא נותנים לו להדליק שם נרות חנוכה, אשתו תדליק בבית והוא פטור מלהדליק, בכל זאת ישתדל לשמוע את ברכות ההדלקה מאדם אחר שמדליק נרות.

מותר לחמם סופגניה על גבי פלטה בשבת מכיוון שאין בישול אחר בישול ביבש. למרות שיש ריבה בסופגניה יש להחשיבה כסופגניה יבשה, מכיוון שהיא מיעוט ובטלה ברוב שהוא יבש. באותן מאפיות שמדללים את הריבה על ידי הוספת מים מהברז שלא התבשלו לפני הזרקתם לסופגניה, יש להחמיר. מקורות: ראה שו"ת אגרות משה (ח"ד סימן עד דיני בישול אות ה). כך דעת הגר"ש אורבך בספר שלמי מועד (עמוד רמה). בספר חזון עובדיה - חנוכה (עמוד יט בהערה) ע"ש. כ"כ בספר תורת המלאכות ח"ב (עמוד נט) בשם הגר"ש וואזנר והגר"נ קרליץ. דעת הגר"י פ"ש צ"ל להחמיר בזה מכיוון שהריבה מרוכזת במקום אחד, הובא בספר הלכה ברורה (סימן שיח בשער הציון אות קיד).

יש אומרים שכיום מערבבים מים מהברז בריבה [בעיקר בריבת תות] לפני הזרקת הריבה לסופגניה כדי לדלל אותה שתצא דרך המזרק. לכן יש לאסור מדין חימום המים - מחשש לאיסור בישול.

במוצאי שבת מדליקים נרות חנוכה בבית הכנסת ולאחר מכן מבדילים על הכוס כדי לאחר את יציאת השבת כמה שאפשר, למרות שהמדליק נרות חנוכה מפסיד את קדושת השבת. מכל מקום טוב להדליק נרות חנוכה בביה"כ אחרי תפילת ערבית מכיוון שכל הציבור נשארים בקדושת השבת עד שיבדילו וגם שיהיה פרסום הנס בהדלקת הנרות בביה"כ שהרי אם יבדילו קודם ההדלקה, יתכן שחלק מהציבור ילכו לבתיהם לפני ההדלקה.

כשמגיע לביתו, יקדים להבדיל על הכוס תחילה ואחר כך ידליק נרות, מכיוון שתדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם. מצוות הבדלה היא תדירה יותר מכיוון שעושים אותה כל שבוע ואילו הדלקת הנרות היא רק בחנוכה פעם בשנה.

אותם שנוהגים להחמיר שלא לעשות מלאכה במוצאי שבת עד שיגיע זמן רבינו תם, גם במוצאי שבת חנוכה צריכים להמתין שלא להדליק נרות עד זמן רבינו תם. אין זה מנהג טוב בלבד אלא ראוי ונכון לכל אחד ואחת לנהוג כשיטת רבינו תם ובפרט שכן דעת מרן שולחן ערוך.

לא מברכים ברכת 'מאורי האש' על נרות חנוכה (אם טעה והדליק נרות לפני הבדלה), מכיוון שאסור ליהנות מנרות חנוכה ואין מברכים 'מאורי האש' עד שייאותרו לאורו של נר ההבדלה, כלומר: ייָהֲנו מאור הנר. לעומת זאת על נר השמש מותר לברך 'מאורי האש'.

הצלה מפלאה

שבת שמחת תורה ה'תשפ"ד. אלפי מחבלים חדרו לשטחה של מדינת ישראל. המתקפה כללה חדירה יבשתית, אווירית וימית. המחבלים הגיעו גם לאופקים. אבא אחד סיפר: "יש לי בן באופקים. הוא סיפר לי דבר פלא מדהים ממש: אחרי הטבח הנורא שהתרחש באזור, בדקו את מצלמות האבטחה במטרה לנסות לראות מה מנע מהמחבלים להיכנס לבית הכנסת. באותה עת כבר נודע שלמחבלים היתה מפה של כל בתי הכנסת בעיר. מדוע דילגו עליהם? במצלמה מאחד מבתי הכנסת רואים שבדיוק כאשר נעמדו כולם לתפילת שמונה עשרה, הגיעה קבוצה של מחבלים ימ"ש לחצר. הבניין דמם. כולם כאחד התפללו בלחש, גם בעזרת הנשים. המחבלים עמדו וחיכו. הם ניסו לשמוע מה קורה בפנים. עד מהרה הם הגיעו למסקנה שהבניין ריק והם עזבו את המקום בלי לפגוע באיש. זה מה שראו במצלמות והמסר פשוט זועק: 'ראו מה גדולה כוחה של תפילה!' (מעובד מתוך 'השגחה פרטית')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

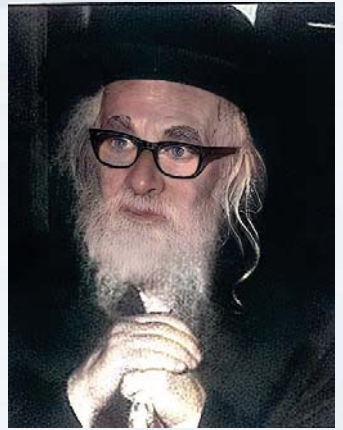
בטל" 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב יוחנן טברסקי מרחמסטריווקא זצ"ל

האדמו"ר הרב יוחנן טברסקי מרחמסטריווקא זצ"ל - נולד בחודש אב ה'תר"ס (1900) ברחמסטריווקא (אז האימפריה הרוסית, כיום אוקראינה). כבר בהיותו ילד קטן הוא לא הסתובב ושיחק עם בני גילו אלא ישב ליד הזקנים. בשנת ה'תרע"ט (1919) כשגברו הפרעות ברוסיה בניצחונם של הקומוניסטים ימ"ש משפחתו ברחו לעיר סמילא. הרשעים תפסו ותלו אותו אבל הוא ניצל ב"ה ברגע האחרון. דבקו בתורה הקדושה לא ידעה גבולות ויצא שמו לתהילה כבחור ת"ח פלאי. לאחר כחצי שנה עברו משפחתו לעיר ניקולייב והם גרו שם כשש שנים, שם עסק רבות למען תלמודי התורה במחתרת ופעמים רבות נתפס וניצל בנס.

בשנת ה'תרפ"ו (1925) משפחתו בראשות הסב האדמו"ר רבי מנחם נחום עלתה לארץ ישראל. כאשר הסבא השתטח עם רבינו בקברי רשב"י הקדוש, הם יָשְׁנו אצל רבה של טבריה הגאון ר' משה קלירס. הלה ביקש מרבינו שיבוא אליו כדי שיתן לו סמיכה וימסור בידו את רבנות העיר טבריה. עוד הרב קלירס העיד שראה על מצחו של רבינו את האותיות ש-ד-י, אבל אימו לא רצתה שישמש ברבנות. בהתחלה הם גרו בשכונת מוסררה ובהמשך הם עברו לרח' שפת אמת. למד בישיבת 'שפת אמת' של חסידות גור.

ב-י"ג תמוז ה'תש"י (1950), לאחר פטירת אביו, ביקשו ממנו שימלא את מקום אביו. בהתחלה מפאת שפלותו סירב ולאחר מכן הסכים והיה האדמו"ר הרביעי בשושלת. פתח את ישיבת 'מאור עיניים' לזכר אבי השושלת רבי מנחם נחום מצ'רנוביל. לאחר שחרור הכותל המערבי נהג לפקוד אותו הרבה. נהג בפשטות ובמאור פנים עם תלמידיו. בתקופתו החלה להיווצר חצר בחסידות רחמסטריווקא. בעל רוח-הקודש. היה ידוע בכוחו בשינוי שמות החולים. שקדן מופלא. ענוותן. רבים פנו אליו ונושעו. נודע בתפילותיו המעוררות. נפטר ב-כ' כסליו ה'תשמ"ב (1981). חי כ-81 שנים. ציונו באוהל אדמו"רי רחמסטריווקא בהר-הזיתים בירושלים. ילדיו ר' ישראל מרדכי ור' חי יצחק שימשו אחריו כאדמו"רים.

אביו: האדמו"ר ר' דוד. **אימו:** מרת שפרה (בת ר' אברהם יהושע העשיל טברסקי). **אשתו:** מרת אסתר רבקה (בת גבאי הצדקה ר' נחמן יוסף וילהלם). **מרבותיו:** אביו, האדמו"ר ר' דוד. **חברותות:** הגאונים ר' שמשון אהרן פולונסקי (הרב מטפליק), ר' שלום מלמד מאומן. **ילדיו:** האדמו"ר ר' ישראל מרדכי (ממלא מקום אביו בישראל), האדמו"ר ר' חי יצחק (בורו-פארק), ר' חיים משה, ר' זאב (ראש ישיבת 'מאור עיניים'), ר' מנחם נחום (מנהל ישיבת 'מאור עיניים'), ר' יהושע העשיל, ר' אברהם דב, הרבנית חווה יענטא ע"ה (נפטרה כחצי שנה אחרי נישואיה להרה"צ ר' יצחק מאיר פלינטשטיין מקופיטשניץ ירושלים).

נכדו כ"ק האדמו"ר מרחמסטריווקא שליט"א סיפר לפני בחורי הישיבה: "יהודי שבא פעם אל מרן זקני הקדוש זיע"א. הוא סיפר שליבו כואב והיה אצל הרופאים והם אינם מבשרים לו טובות. כאשר זקני מרן זיע"א שמע את דברי האיש ביטל את הדברים ואמר: "האם יש לך בעיות בלב? לא ולא! הכל יהיה בסדר". כאשר ערך בדיקות חוזרות ראו שהכל נעלם כלא היה.

כמו כן סיפר לו יהודי שמפעם לפעם תקפו אותו כאבים עזים בכתפיו אשר לא יכול לסבול כאבים אלו והיו חייבים לקחת אותו במהירות לבית הרפואה. הוא הלך אל זקני הקדוש זיע"א להזכיר עצמו לפניו שיבקש רחמים עליו. כאשר סיפר לו על מצבו הקשה רבינו אמר לו: "אין לך כלום", כך בפשטות ביטלם מאליהם, וככל היוצא מפיו לא שב ריקם והכאבים חלפו לגמרי.

עוד נכדו סיפר ששמע מבעל העובדא בעצמו שהמתין שנים רבות אחר חתונתו ועדיין לא זכה להיפקד בזש"ק. מפעם לפעם הזכיר את עצמו לפני כ"ק אדמו"ר זיע"א, שיקד בדבר ישועה ורחמים. פעם לפני ט"ו בשבט נכנס הלה והזכיר שוב את עצמו, הרבי נענה אליו ואמר: "עתה מגיע ט"ו בשבט. כמו שכל העצים פורחים ונותנים פירות, גם העץ שלך ימשיך לפרוח", וכך היה שתיכף אחר ט"ו בשבט נפקד הלה בשעה טובה ומוצלחת.

מספר ימים לאחר מכן הרבי השתתף בברית מילה. כשראה אותו אדם את אבי הבן הוא שאל אותו: "האם תכבד אותי פה?". הלה ענה שמכבד אותו ב'קוואטר' שהיא סגולה להיפקד בבנים. להפתעתו הרבי אמר לו שלא יקח את הכיבוד. למרות שלא הבין מדוע רבינו אוסר עליו לקחת את הכיבוד שהוא סגולה להיפקד בבנים עשה כאשר ציווה עליו הצדיק.

כעבור תקופה נודע לו שבעת ההיא כבר היה ב"ה לאחר הישועה והוא לא ידע אז עדיין מזה, וזכות ברכתו של מרן זיע"א עמדה לו תיכף לאחר ט"ו בשבט.

הנכד עוד סיפר על רבינו: פעם אדריכל אחד קיבל ידיעה מקבלן מסוים. הקבלן אמר לו שהוא חפץ להשתתף עימו אבל עתה הוא היה צריך לסכום מסוים ואם הוא ילווה לו את הכסף, אזי הוא יהיה שותף עימו שווה בשווה בעסקיו המסועפים ויהיה אדריכל קבוע אצלו וירוויח על ידי זה הון תועפות. האדריכל ביקש כמה ימים לשקול בדבר ולא ידע למי יפנה לקבלת עצה הוגנת. הוא הכיר את הרה"ח ר' יצחק שיינברגר ז"ל שהתמחה בתחום זה והלך אליו כדי לשאול מה הוא מציע לעשות.

ר' יצחק אמר לו: "הרבי מרחמסטריווקא נמצא כאן. בא נלך לרבי ונשאל את פיו וכאשר יאמר כן תעשה". כאשר נכנסו אליו וסיפר את העניין שבפיו המשיך מרן ללמוד בספר שלפניו (שו"ע י"ד). לפתע רבינו אמר מילים חריפים על הקבלן. הם המשיכו לעמוד ליד הצדיק. כעבור מספר רגעים שוב אמר על הקבלן דיבור חריף נוסף. לאחר מכן רבינו אמר להם: "אסור לכם להשתתף עימו בשום פנים".

הלה קיבל את עצת רבינו. כעבור ימים אחדים פשטה השמועה כי הקבלן הראשון ברח עם צרור כספו לחו"ל ובנוכלותו הרבה רצה להכשיל כמה בעלי הון במצודתו ולברוח עם כספם לחו"ל. הרבה אנשים מסכנים פשטו את רגלם בעסק הזה. כל מי שהיה במגע עם הקבלן הזה בקשרי מסחר הושלכו לכלא ונלקחו לחקירות כדי לבדוק אם יש להם יד וחלק בעניין הגניבה הזו. הלה סיים את סיפורו ואמר: "לולי קבלתי את עצת רבינו, עוד הייתי יושב בכלא עד היום וגם את כספי הייתי מפסיד, אבל בזכותו של הרבי זיע"א ניצלתי".

אָמוֹנָה בְּבוֹרָא עוֹלָם

אליו כיוון שהוא צריך לצאת עוד מעט".

הרב בן דוד התקשר מיד לנדיב, המתורגמן, אבל הלה לא היה זמין ולא ענה לטלפון. הוא ניסה פעמיים נוספות- אבל ללא הועיל.

הוא לא ידע מה לעשות. מצד אחד הוא לא רצה להפסיד את הפגישה החשובה עם מר יוסף טננבוים, אבל מצד שני אין לו מתורגמן...

ברגע זה הוא הרים את עיניו לשמיים ואמר: **"ריבונו של עולם! אני בוטח רק בך! אין לי מתורגמן. אין לי את הנדיב שמכיר את מר טננבוים. אין לי על מי להישען אלא רק עליך. בבקשה תעזור לי"**.

כשהרב עמד להיכנס הוא פגש בבחור ביישן שבקושי יודע לדבר. לרב לא היו ברירות אחרות והוא ביקש ממנו: "אנא! תעשה עמי חסד גדול, תיכנס איתי לכמה דקות כדי לתרגם שיחה חשובה שעלי לשוחח עם מישהו".

הבחור לאחר הפצרות הסכים. הוא נכנס עם הרב למשרד של העשיר ותרגם לאוזני מר יוסף טננבוים את דברי הרב בן דוד בביישנות ובצורה יבשה.

והנה, הנדיב הראשון שהיה אמור לתרגם את השיחה, והכיר באופן אישי את מר טננבוים, התקשר בעצמו באותו רגע לעשיר.

מר יוסף טננבוים ענה לשיחה. הנדיב הראשון סיפר לו שהוא בא אליו באופן מיוחד מארץ ישראל עם רב חשוב והם חיכו לו במשך כמה שעות...

מר טננבוים קטע את דבריו: "כן! הרב הזה כרגע יושב אצלי. **תגידי, אם אני אתן לו חצי מיליון דולר, זה יהיה בסדר שבבילך ובשבילו?"**

בלי הרבה אומר ודברים מר יוסף טננבוים כתב צ'ק על סך חצי מיליון דולר! עם הכסף הזה הרב בן דוד בנה את הבניין הראשון של סמינר 'אור החיים' בבני-ברק.

הרב בן דוד סיים את סיפורו ואמר: **"מה למדנו מכאן? הכנתי דרשה, הכנתי נאומים, תיאמתי עמדות עם הנדיב. מה אמר לי הנדיב? תבקש מאתיים וחמישים אלף דולר, זה סכום עצום, במקרה הטוב אולי יצא מזה מאה אלף דולר"**.

"דווקא כשהיה לי בחור ביישן עם מילים צולעות והבנתי שאף אחד לא יכול לעזור לי רק בורא עולם וביקשתי את עזרתו – דווקא אז קיבלתי חצי מיליון דולר בלי לבקש ולציין את סכום הסיוע".

הרב גואל אלקריף סיפר ששמע סיפור מהצדיק הרב אליעזר בן דוד זצ"ל מקים ונשיא מוסדות 'אור החיים' בבני ברק ומוסדות 'אור האמת' באלעד.

מסיפור זה ניתן ללמוד כי האדם צריך להאמין רק בבורא עולם שהוא מנהל את העולם. לעיתים אנחנו סומכים על בשר ודם, אבל לאחר מכן רואים בסופו של דבר כי רק ה' מנהל את העולם:

בקנדה גר עשיר גדול בשם מר יוסף טננבוים המכונה מר ג'ו. מדובר בעשיר שיש לו לב רחב והוא תורם סכומים גדולים של כסף למוסדות תורה.

בשנים הראשונות של הסמינר, החובות היו עצומים. הרב בן דוד החליט לנסוע לקנדה כדי לבקש את עזרתו של אותו נדיב.

לצורך כך היה הרב בן דוד צריך לצרף איתו לנסיעה נדיב נוסף שהכיר גם את הרב בן דוד וגם הכיר אישית את מר יוסף טננבוים. המטרה היתה שהלה יקשר ביניהם וישמש מתורגמן בשיחה החשובה הזאת.

הנדיב בהתחלה ניסה לסרב. הוא טען שהוא לא נוהג לשמש מתורגמן לפני נדיבים אחרים, אבל לאחר שהרב בן דוד לחץ עליו והסביר לו שמדובר בהצלת נפשות ממש של בנות שאין להן בית – הוא הסכים להירתם למשימה זו.

הנדיב המתורגמן יעץ לרב בן דוד לבקש ממר יוסף טננבוים מאתיים וחמישים אלף דולר- סכום עצום באותם הזמנים. הנחת היסוד היתה שכאשר העשיר ישמע את הבקשה אז הוא יתן לכל הפחות מאה אלף דולר...

השניים סיכמו ביניהם במשך זמן לא מבוטל מה לדבר, איך לדבר ואיך במידת הצורך ירמזו אחד לשני איך להגיב. בקיצור הם התכוננו לפגישה עם מר טננבוים לפרטי פרטים.

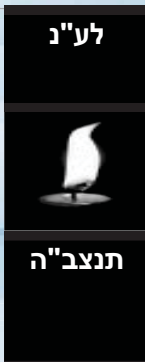
לאחר הטיסה כשהגיעו לקנדה הם לקחו מונית עד למשרדו של אותו עשיר. הם המתינו שעות ארוכות במשרדו של מר טננבוים.

לאחר זמן הפקידה יצאה ואמרה: "אני מצטערת, אבל מר ג'ו השאיר כרגע הודעה שהוא לא יגיע היום למשרד! הוא ביקש שאקח את מספר הטלפון שלכם ובמידת האפשר ייצור אתכם קשר".

הנדיב שהתלווה לרב בן דוד לא היה יכול לחכות והוא המשיך לענייניו. הרב בן דוד עזב גם כן את המשרד, פנה ונסע לבית המלון בו הוא מתארח.

כעבור מספר שעות הרב בן דוד מקבל טלפון מהמזכירה: "מר ג'ו הגיע ברגע זה למשרד, הוא מבקש שתבוא עכשיו

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	יצחק בן ברוקו דב ז"ל	מאירה בת יפה ע"ה
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	ר' שאלו בן סילביה זצ"ל	דוד בר חסיבה ז"ל	חווה בת יעקב צבי ע"ה
סעידה בת תופחה ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
מזל בת שמעון ע"ה	מסודי בת חביבה ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	גורג'יה בת נעימה ע"ה	אליאור בן פרידה ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	שושנה בת נעמי ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה
אביגדור בן ג'ולי ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	כל נשמות עם ישראל	שרה גבריאלי בת נאווה ע"ה
רחל רפאת בת השמת ע"ה	אריה בן מרים ז"ל		
מרים בן שרה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל		
פיבי מלכה בת מזל ע"ה	אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה		
נעמי בת כתום ע"ה	מאיר בן נעמי ז"ל		
משה בן רוזה ז"ל	שפרה בת פסיה ע"ה		
סעדה בת בסה ע"ה	שרה גבריאלי בת נאווה ע"ה		
בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה			

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	רחמיים בן רחל ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	יצחק בן פנינה ז"ל	יצחק בן חסיבה ז"ל
ח' יזי בן קלרה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	קסאנש בת דגיטו ע"ה	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה	מישא אסתר בת זרהה ע"ה	מסעוד בן יקוט ז"ל
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	רחמה בת מסעודה ע"ה	סעידה בת תופחה ע"ה
אורה בת נעימה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	סעידה בן חיים משה גרשון ז"ל	אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל
מישא אסתר בת זרהה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל		
מסעוד בן יקוט ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה		
רחמה בת מסעודה ע"ה	יעקב בן סלימה ז"ל		
סעידה בת תופחה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה		
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל		
	עפאת בת השמת ע"ה		
	חיים חמוטל בן רינה ז"ל		
	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל		
	נעימה בת שרה ע"ה		

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת וישב

"וילך יוסף אחר אחיו" (לז, יז)

חוזר היה רבי מרדכי חיים מסלונים ואומר בשם רבי שמואל מסלונים: "יוסף הצדיק פנה אל המלאך ואמר 'את אחי אנכי מבקש', מבקש אני להיות איתם באחדות, ואף על פי שהמלאך אמר 'נסעו מזה', דהיינו שהם התרחקו מהאחוזה עמו, עדיין 'וילך יוסף אחר אחיו', כי או חברותא או מיתותא!"

"וישמע ראובן ויעלהו מידם" (לז, כא)

ישב פעם בעל הדברי חיים מצאנו עם רבי ישראל משקלוב ואמר: "יודע מדוע נחשב מעשה ההצלה של ראובן שהציע להשליכו אל הבור, יותר מאשר יהודה שהציע למכור אותו למצרים? מפני שראובן אמנם הציע להשליכו לבור מלא נחשים ועקרבים, אולם הבור היה בארץ ישראל, ושם שמור האדם יותר אפילו אם נחשים ועקרבים מסובבים אותו, אולם יהודה הציע למכור את יוסף לישמעאלים ולהוציאו לחוץ לארץ, ושם גם אם האדם זוכה לעלות לגדלה, הריהו קרוב אל המיתה יותר מאשר לחיים..."

"ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אותו אל הבור הזה" (לז, כב)

ותמוה: הרי חז"ל דרשו על הפסוק "והבור ריק אין בו מים" מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו (שבת כב), ואם כן, איזו הצלה היתה זו כשהשליכו אותו לבור מלא נחשים ועקרבים? התירוץ הוא שראובן קודם כל רצה להוציא אותו מידי האחים, כי הבחירה שבאדם אינה בידי שמים,

"ויחלום יוסף חלום ויגד לאחיו ויוסיפו עוד שנוא אותו" (לז, ה)

ה"כתב סופר", שואל: א. ויחלום יוסף חלום - ולא נאמר מה חלם בו. ב. החלום הזה אכן היה נגד השבטים כפי שרואים בהמשך, שנאמר ויוסיפו 'עוד' שנוא אותו. אך צריך ביאור מדוע שנאוהו טרם שמעו את החלום... והוא מבאר פשט נפלא ומחודש: יוסף חלם את חלום האלומות המפורסם,

אלא שבחלום עצמו הוא חלם שהוא מספר אותו לאחיו והם שונאים אותו בשל החלום. וזהו ביאור הלשון: "ויחלום יוסף חלום", ובאמצעו חלם "ויספר אותו לאחיו ויוסיפו עוד שנוא אותו". אם כן, מדוע סיפר להם יוסף את החלום כלל? משום שיוסף ידע והרגיש שחלומותיו אינם דמיונות בעלמא והם כעין נבואה, וקיימא לן שהכובש נבואתו חייב מיתה (סנהדרין פט, א). לפיכך אף על פי שחלם כבר שכאשר יספר להם יכעסו עליו מאוד, לא יכל להימנע מכך.

על פי זה הוא מבאר את הפסוק הבא במתיקות: "ויאמר אליהם שמעו נא החלום הזה", אין 'נא' אלא לשון בקשה, לפי שחלם את ההמשך וידע שיכעסו עליו, לכן הוצרך להקדים בפיוס...

(במחשבה תחילה)

מסע הנשמה: בין אמת, שקר והתחדשות
הנְסִיעָה בְּאוֹטוֹבוֹס הִיְתָה אֲמוּרָה לְהִיּוֹת שְׁגֵרֶתִית. עוֹד מְסַע, עוֹד קִטֵּעַ דְּרָךְ, עוֹד הַזְדַּמְנוֹת לְשִׁקְעַ בְּמַחְשָׁבוֹת וּבְשִׁנָּה נְעִימָה. רְצִיטִי לְהִשְׁאֵר לְבָד, לְתַפְס רְגַע שֶׁל שִׁקְט בְּנִסְיעָה הָאֲרֻכָּה. אֲבָל לְפַעֲמִים, דּוֹקָא בְּרַגְעִים שְׁבָהֵם אָנוּ מְחַפְּשִׁים בְּדִידוֹת, מְגִיעָה פְּגִישָׁה שְׁתֵּהפֵךְ הַכֹּל. כְּשֶׁהָאִישׁ הַתִּישָׁב לְיָדֵי, לֹא חִפְּשֵׁתִי שִׁיחָה. הוּא, כְּנִרְאָה, חָשָׁב אַחֲרָת, וּלְאַחֵר כְּמָה דְּקוֹת שֶׁל שְׁתִּיקָה, הוּא פִּתַח בְּשִׂאֲלָה שְׁהַדְהִימָה אוֹתִי. "אַתָּה חֲסִיד שֶׁל ר' אֲשֶׁר פְּרִינְד, נְכוּן?" הַפְתַּעְתִּי. מִנֵּיין לוֹ? הָאֵם יֵשׁ כָּאֵן סוּג שֶׁל הַכְּרוֹת מְקַדְּמַת שְׂאִינְנִי זוֹכֵר? הָאֵם הַבְּעַת פְּנֵי מְסִגִּירָה אֶת תְּכוֹנוֹתַי וּמְחֻשְׁבוֹתַי?

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

באחת ההזדמנויות בעת רעווא דרעווין, נשא רבי מאיר דברים בהיכל החשוך קמעא בפני התלמידים ופיטש רעיון מסובך ועמוק. הבחור הלז קפץ בקול: "אה, זה מלבי"ם".

רבי מאיר שאיש חינוך היה בכל מהותו, נתן בו עיניו הטובות והפטיר בכאב: "לא בני, אין זה מלבי"ם, כי אם 'מלבין' [פני חברו ברבים]"...

(במחשבה תחילה)

"ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח" (לט, ב)

פשט הדברים הוא, שמאחר והקב"ה היה עם יוסף, הוא

זכה להיות איש מצליח, הברכה שרתה במעשה ידיו, ובשל כך הוא זכה למצוא חן בעיני אדוניו פוטיפר.

אולם משמעות נוספת טמונה בכתוב, שאותה נבין לפי מה שאומרים העולם בשם ה'חפץ חיים', שהנה יש לשאול על נוסח ברכת החודש, מדוע מבקשים בברכת החודש פעמיים על יראת שמים, בפעם הראשונה: "חיים של יראת שמים ויראת חטא", ולאחר מכן חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים?"

אלא, שלאחר הבקשה הראשונה של יראת שמים, אנו מוסיפים ומבקשים: "חיים של עשר וכבוד", ומי שרוצה עושר, חייב לחזור ולבקש שוב ושוב שיזכה ליראת שמים!

לפי זה הסבר הפסוק הוא, שעל אף היות יוסף איש מצליח, לא גרע הדבר מיראת השמים שבו, אלא אדרבה - "ויהי ה' את יוסף", וכפי שמבאר רש"י שהיה שם השם שגור בפיו תדיר.

"ויעזוב בגדו בידה וינס ויצא החוצה" (לט, יב)

יש להבין, מדוע עזב יוסף בגדו בידה ועל ידי כן הביא עצמו לידי חשד, והרי מן הראוי היה לחטוף מידה את הבגד כדי שלא תעליל עליו?

אלא יוסף הצדיק רצה להתרחק ככל המוקדם מן הנסיון, ואילו היה נאבק עמה אף לרגע קטן כדי לחטוף מידה את הבגד, הרי הוא מעמיד עצמו עוד רגע במקום סכנה, ולו אף לזמן קצר ביותר, ואת זאת רצה יוסף הצדיק

ואדם כבעל בחירה יכול להרוג זולתו אפילו הוא נקי וחף מפשע, אבל נחשים ועקרבים אינם בעלי בחירה, ותעמוד לו זכותו.

(אור החיים)

"והנה אורח ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נושאים נכאות וצרי ולוט" (לז, כה)

אומר רש"י למה פרסם הכתוב את משאם, להודיע מתן שכרן של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפט ועטרן שריחן רע, ולזה נזדמנו בשמים, שלא יוזק מריח רע.

שואל ר' חיים שמואלביץ זצ"ל שיש להתבונן הרי יוסף הולך למצרים ולא יודע מה ילד יום, והיה כל כך בצער, ומה משנה לו בעת כזאת מה הם נושאים נפט או בשמים? אלא אנו רואים מזה שכשגוזרים עונש מן השמים אז העונש מדויק בדייקנות עד מאוד, ולכן גם כשנמכר ולוקחים אותו למצרים, כיון שריח נפט לא היה מגיע לו, לכן היו צריכים לשאת הפעם דבר שאין רגילים בו כדי שלא להוסיף צער יותר ממה שמגיע לו.

"היא מוצאת" (לח, כה)

"אמר רבי יוחנן משום רשב"י: נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים.

מנלן, מתמר, שנאמר היא מוצאת" (ברכות מג:)

ידוע היה גודל המאמץ והקירוב שהשקיע, טיפח והפרה הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין בתלמידיו כבניו. אחד מהם היה יוצא דופן: בחור כשרוני מאוד, גם בקנה המידה של ישיבת יח"ל שהכילה בתוכה אריות תורניים. כשרונו לא התבטא רק בתפיסה, אלא במעלות כולן: זיכרון חד, כושר ניתוח, תפיסה מהירה, יכולת הסברה וכושר ריכוז והתמדה יוצאי דופן.

בחור זה קירב הגר"מ שפירא בעבותות אהבה, יען ידע שאין תוכו מצוין כברו וללא יד מכוונת עתיד הוא לצאת מעולמה של תורה.

אך אליה וקוץ בה, ככל שקירבו רבי מאיר, כך הלכה שחצנותו של הבחור וגדלה.

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

במשך תקופה כה ממושכת, לכן היה מן הראוי 'שתזכרי' אותי...
הקשישה לא הגיבה.

לאחר תקופה קצרה אכן הלכה לעולמה. משפתחו את הצוואה, מצאו בה דבר מדהים. בחלק הראשון של המסמך היא אכן כותבת שדירתה הגדולה תועבר ברבות הימים לידיה של השכנה שעזרה לה. אבל לצוואה היה גם נספח שנכתב ונחתם ע"י עורך דין, נספח זה נכתב באותו יום שבו ביקשה השכנה 'לזכור אותה', ובו היה כתוב שהדירה תועבר למישהו אחר ולא לשכנה! והעילה לכך, ברורה כשמש.

אם עד לאותה בקשה, חשבה הקשישה שהעזרה של השכנה הייתה אמיתית, וכוונתה הייתה לעזור לה, הרי שלאחר שביקשה שיזכרו אותה בצוואה, התברר

למפרע שזו הייתה כל כוונתה, וממילא לא מגיע לה כלום.

פעמים הישועה ממתינה לאדם - מעבר לדלת, ואם תהיה לו סבלנות, ולא יעשה דברים לא-הגיוניים, הוא יקבל אותה על מגש של כסף, וללא כל בעיות.

אבל ברגע שהאדם מוציא מפיו מילים מיותרות, כמו אלו שאמרה השכנה, הוא מאבד בידיים את מה שרוצים לתת לו.

כל זה מזכיר לנו את מה שאמר יוסף לשר המשקים שהשתחרר מבית האסורים, 'והזכרתי אל פרעה, ובדיוק אז קרה ש'ולא זכר שר המשקים את יוסף, וישכחהו'.

(ברכי נפשי)

למנוע מכל וכל, ולכן מסר נפשו לברוח ולהימלט ממקום הסכנה, כאשר ינוס האדם מפני אש מתלקחת.
(שיחות מוסר)

"ויהי אחר הדברים האלה" (מ, א)

וברש"י: לפי שהרגילה אותה ארורה את הצדיק בפי כולם לדבר בו הביא להם הקב"ה סרחונם של אלו שיפנו אליהם ולא אליו. ועוד שתבוא הרווחה לצדיק על ידיהם. הנה מכאן יקבל האדם הבטה והשקפה אחרת לגמרי על החדשות המפליאות המופיעים על העיתונים מידי יום ביום, כי כולם מתרחשים ונשמעים במחשבה ובכוונה מאת השי"ת נורא העלילות, והוא היודע נסתרות סיבת פרסום כל דבר בעולם כקטון כגדול, כי יתכן ששני שרים גדולים ונכבדים כאלה

(שר המשקים ושר האופים) הקרה לפניהם מכשול ונתפרסם בפי כל אך ורק לתכלית מיוחדת להסיר חרפת נבל מאותו (יוסף ה)צדיק, והמכשול וכן הפרסום הכלל במכוון. (דעת תורה)

"והזכרתי אל פרעה" (מ, יד)

מעשה נורא, עם לקח מוסרי מאלף בצידו, וכדאי להטות אוזן לדברים ולשאוב מהם חכמה ומוסר, כי כל אחד מאיתנו התרחשויות דומות, גם אם הן אינן קשורות ישירות למעשה שלפנינו. אישה קשישה וערירית שעברה את השואה, נעזרה במשך שנים רבות מאחת משכנותיה, שהגיעה אליה מדי יום ביומו, וסייעה לה בכל עניינה.

השכנה עשתה זאת במסירות רבה, וגם בימים שבהם הייתה עסוקה מאוד, הגיעה לבית הקשישה ושהתה לצידה ועזרה לה.

הקשישה הלכה ונחלשה, והכל הבינו שהנה מגיע הזמן שבו תעזוב את העולם.

גם השכנה שבאה לעזור לה, הרגישה בכך, וביום אחד לאחר שהגישה לה את העזרה הנדרשת, אמרה לה: 'אני מבקשת שתזכרי אותי בצוואתך'.

הבקשה הייתה 'מובנת'. אני הרי הייתי לך לעזר

"אָבֶל אִם כֶּה, שְׁאַלְתִּי, "אֵיךְ זֶה שְׂדוּקָא הָאֲנָשִׁים הַחַיִּים בְּדֶרֶךְ הַזֶּה הֵם כָּל כֶּה שְׂמֻחִים? אֵיךְ יָכוֹל לְהִיּוֹת שְׂדוּקָא הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ הִיא אַחַת הַקְּהֵלוֹת הַשְּׂמֻחוֹת בְּיִזְרָח?"
הַשְּׂתַרְרָה שְׁתִּיקָה. הוּא חִיָּה.
"כִּי הוּיִסְקִי הַמֶּר הַזֶּה," אָמַר, "הוּא דוֹקָא הַכִּי מְשֻׁמָּח!"
נִרְאָה מֶר, מְרָגִישׁ מֶר, אָבֶל אַחֲרֵי טְעִימָה מִהַמֶּר הַמֶּר הַזֶּה, חֵם וְשֻׁמְחָה מִתְפַּשְׁטִים בְּכָל הָאֲבָרִים.
וּבְדֶרֶךְ הַחֲסִידוֹת, כָּל חֵלְשָׁה הִיא לְמַעֲשֵׂה הַזְדַּמְנוֹת לְהִתְקָרֵב לְעֶצְמָהּ וּלְמַהוּתָהּ הַעֲמָקָה. "אֵינְךָ צָדִיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יַחֲטָא," כֶּה לְמַדּוֹ הוֹגֵי הַדֶּרֶךְ, "וְהַחֲטָא עֲצָמוֹ הוּא הַזְמָנָה לְתַקּוּן."
הַמֶּסֶע הָאֲנֹשִׁי אֵינוֹ מְסֻלּוֹל יִשְׂרָאֵל, הוּא שְׂבִיל מִתְפַּתֵּל, מְלֵא בְּעֲלִיּוֹת וִירִידוֹת, אָבֶל בְּכָל רָגַע - גַּם בְּנִפְיֵלָה, גַּם בְּכָאֵב - יִשְׁנָה הַזְדַּמְנוֹת לְהִתְחַדְּשׁוֹת.
וְכֶה, בְּנִסְיָעָה קֶטְנָה בְּאוֹטוֹבּוֹס, נִפְתַּח צֶהַר לְאַמֶּת הַגְּדוּלָּה: שְׁכָל רָגַע הוּא מִתְנַה, וְכָל נְשִׁימָה הִיא הַזְדַּמְנוֹת לְהִתְחַדְּשׁוֹת.
(ע"פ ינחננו - ספינקא)

"כי אם זכרתיני איתך" (מ, יד)

הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע סיפר, כי פעם אחת למד מוסר השכל ממשרתת.

מעשה שהיה במשרתת שהגיע אליה בשורה לא נעימה מהוריה, וכשעברתי דרך ביתה, הקשיבו אזני דברי עקרת הבית באומרה אליה, חזקי ואמצי לכך ואל תבכי, כי מה יאמרו הבריות בוודאי בעל הבית עשה לך רעה וציער אותך.

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

"ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו" (מ, כג) הרה"ק רבי אהרן מטיטוב זיע"א נכד הבעש"ט הקדוש זיע"א קודם שנתפרסם לצדיק, היה חי בעוני ובדוחק גדול.

פעם אחת כאשר הגיע יום השבת ולא היה לו שום דבר מצרכי השבת, לא יכול רבי אהרן להבליג יותר על צערו הגדול, ופנה למתפללי בית הכנסת בקובלנה: היתכן הדבר שנכדו של הבעש"ט יהיה כל כך נעזב ונידח מבני העיר, עד שגם לחם צר ומים לחץ לא יהיה לו?

התעוררות רבה היתה בין המתפללים, והתחייבו לשלם עבורו כל אחד ואחד מבעלי הבתים סך קבוע בכל שבוע, וגמרו אומר שאחרי השבת יתאספו לסדר את העניין.

כשהלכו בעלי הבתים לביתם נמלך רבי אהרן בדעתו, מה המעשה אשר עשה עתה, כל ימיו נוהר מלבקש טובות מבני אדם והיה בוטח תמיד בה' שבוודאי ישלח לו עזרתו מקודש, ועתה עזב את הביטחון בה' ופנה לבשר ודם, ולא עוד אלא השתמש לצורך זה גם בוקנו הבעש"ט הקדוש.

נצטער מאד על זה עד שלבסוף שפך שיחו לפני השי"ת והפציר בתפילה, שבני העיר ישכחו אותו ואת הבטחתם ולא יעשו דבר לטובתו.

וכך הוה, תפילתו נתקבלה ובני העיר שכחו לגמרי כל מה שנדברו ביום השבת.

הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זיע"א סיפר מעשה זה ואמר, שמתוך הסיפור הזה יובנו דברי המדרש בעניין שר המשקים "אשרי הגבר

אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים זה יוסף".

וקשה, הלא יוסף באמת פנה אל שר המשקים בבקשה שיזכירהו לפני פרעה, אלא שהכתוב אומר "ולא זכר שר המשקים את יוסף, וישכחהו", והטעם הוא, כי יוסף הצדיק התחרט אחר כך על שפנה אל בשר ודם, ופעל בתפלתו ששר המשקים ישכחהו, לכן אמר המדרש, שיוסף שם מבטחו.

ומזה למדתי מוסר, כי מה שיארע לאדם וכל הרפתקאות אשר יעברו עליו, אל יתרעם ויקבל באהבה, כי מה יאמרו הבריות בוודאי בעל הבית של עולם ומלואו עשה לו רע חלילה, ובאמת מאיתו לא תצא הרעות, וכל מה דעביד לטב עביד.

(ישא ברכה פר' קדושים)

"זכרתני" ... "והזכרתני" (מ, יד)

יהודי חסידי בוורשא פנה אל רבו פעם בשאלה: היות והוא סובל במחמיצות בקיבתו, פקדו עליו הרופאים לאכול רק מאכלים קלים ותכופים לבישולם, הרשאי הוא איפוא לאכול פשטידה (קוגל) בשבת?

ענה לו הרב - רשאי הנך לאכול פשטידה בשבת ולא יזיק

לך מאומה בעזרת ה' יתברך, שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא אין לך איפוא ממה לחשוש.

שוב חזר האיש ושאל האמנם, רבי, לא יזיק לי? והיה בטוח שיקבל הבטחה נוספת.

אמר לו הרב, לא, שוב אסור לך לאכול! הישנות שאלתך מוכיחה שאמונתך בכוחה של השבת רופפת היא, משום כך אסור לך לסמוך על זאת, אלא עליך למלא בדיוק אחרי הוראות הרופא.

בזה מובן גם אצל יוסף, אלמלי הסתפק יוסף בבקשה אחת משר המשקים "כי אם זכרתני" לא היה בכך משום עוול, השתדלות שכזו לא היתה מהווה סתירה לבטחוננו, ואילו הוא שנה פעם נוספת "והזכרתני

אל פרעה", פעמיים שטח את בקשתו לפני שר המשקים, בכך היתה משום הגדשת הסאה לבעל בטחון כיוסף הצדיק, בכך מתח על עצמו חשד שאף הבקשה הראשונה נובעת היתה מחוסר בטחון דק מן הדק לפי ערכו בבחינת "הקב"ה מדקדק עם סביביו כחוט השערה" ונענש בשתי שנים נוספות.

יהודי אֶחָד סָפַר לִר' אֲשֶׁר בְּכָאֵב עַל בְּנוֹ, שֶׁלֹּא עָלִינוּ יָרֵד מִהַדְרָךְ.

שָׁאַל ר' אֲשֶׁר: "הוּא - יָרֵד מִהַדְרָךְ, אֲבָל מָתִי עָלִיתְ אֶתָּה עַל הַדְרָךְ?" - - -

שָׁנָה אַחַת, הָיָה נִרְאֶה שֶׁר' אֲשֶׁר נִמְצָא בְּמִצְבַּ רֹחַ' מְרוֹמֵם בְּחַג הַסְּכוּת.

הַחֶבֶר ר' גְּדַלְיָה סָגַל נִצַּל אֶת הַהִזְדַּמְנוֹת וְהֵעֵז לִשְׁאֹל: ר' אֲשֶׁר, הָיִיתְ רוֹצֶה לְהַכִּיר אֶת הָאֲשִׁפִּיזִין?

"אֵין לִי בְּזֶה שׁוֹם עֵינָן!" אָמַר לוֹ ר' אֲשֶׁר, "אֲנִי הִרְבֵּה יוֹתֵר רוֹצֶה לְהַכִּיר אֶת עֲצָמַי..."

וּר' אֲשֶׁר הִסְבִּיר: אֲנָשִׁים שׁוֹאֲפִים לְהַכִּיר אֶת הָאֲשִׁפִּיזִין הַקְּדוּשִׁים, פִּי זֶה יָכוֹל לְהַבִּיא אוֹתָם לְדַבְּקוֹת עִם הַבּוֹרָא.

נִו! לְהַכִּיר אֶת עֲצָמֵנוּ, אֶת כְּשָׁלוֹנוֹתֵינוּ וְאֶת חִלְשׁוֹתֵינוּ - מִבִּיא אוֹתָנוּ הִרְבֵּה יוֹתֵר מֵהַר לְדַבְּקוֹת בְּבוֹרָא!

ר' אֲשֶׁר הָיָה אוֹמֵר: גְּלִיתְ בְּעֲצָמָךְ חֶסְרוֹן? מִצָּאֵת בָּךְ כְּשָׁלוֹן אוֹ פָּגָם? תַּחֲזִיק בְּזֶה כְּמוֹ בִּיהָלוֹם יָקָר!

בְּכָשָׁלוֹן הַזֶּה יֵשׁ לָךְ הִזְדַּמְנוֹת נְדִירָה לְהַכִּיר אֶת עֲצָמָךְ, וְלִהְתַּחַבֵּר לְמַקּוֹר חַיִּיךָ!

(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

גליון מס' 1195

שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

שבת פרשת וישב - כ' כסלו תשפ"ה - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

בדברים שבין אדם לחבירו, מיד שעולה לו מהלב למוח איזו טינא ושנאה ח"ו או איזו קנאה או כעס או קפידא ודומיהן, אינו מקבלן כלל במוחו וברצונו, ואדרבה - המוח שליט ומושל ברוח שבלבו לעשות ההפך ממש, להתנהג עם חבירו במדת חסד, וחיבה יתירה מודעת לו לסבול ממנו עד קצה האחרון ולא לכעוס ח"ו, וגם שלא לשלם לו כפעלו ח"ו אלא אדרבה לגמול לחייבים טובות". (תניא פרק י"ב)

המקור בפרשה: ללמוד מיוסף עם אחיו. (תניא בשם הזהור).

הוראה למעשה

"ראוי לאדם כשיראה רצון איש או אנשים לעשות פעולה מגונה, שיעתיקם מהרצון ההוא מעט מעט,

שאם רצה להעתיקם יחד מרצון ההוא, יהיה זה סיבה אל שלא ישמעו אליו וישלימו רצונם הרע".

המקור בפרשה: "למען הציל אותם מידם". ראובן, כשראה רצון אחיו להרוג את יוסף, וראה שאם יאמר להם שיעזבוהו לא ישמעו לו לרוב שנאתם אותו, הנה העתיקם מהרצון ההוא מעט מעט. אמר להם שלא ישפכו דם, רק ישליכו אותו בבור וימות מעצמו. והנה, חשב ראובן להעתיקם מעט מעט מהרצון ההוא ומדריגה אחר מדריגה, עד שלא יגיע ליוסף היזק מהם, אז וליכיהו הוא בעצמו אל אביו בזולת ידיעתם. וזה גם כן היה סיבה שנעתקו מזה הרצון השני ושמעו אל יהודה כשאמר להם שימכרוהו לישמעאלים. (של"ה בשם הרלב"ג)

הוראה למעשה

האדם צריך לקיים רצון הוריו בזריזות גם אם

זה כרוך בסכנה.

המקור בפרשה: "ויאמר לו הנני". יוסף שמע לאביו וקיים ציוויו אף על פי שסכנה גדולה היתה לו, ואף על גב שאמרו רבותינו ז"ל (יבמות ה, בבא מציעא לד): "אם אביך אומר לך - חלל שבת, לא תשמע אליו, כי אתה ואביך חייבים בכבוד", זהו בדבר השייך לבין אדם לבין המקום, אבל בנוגע לעצמו, מוחל הוא על נפשו בכדי לעשות רצון אביו.

הוראה למעשה

"אסור לאדם לקדש אישה עד שיראנה" (קידושין מא).

המקור בפרשה: "וירא שם יהודה בת איש כנעני" (בראשית לח).

נקי הדעת שבירושלים

הגבאי המסור ומאיר הפנים

ממני שאביא לו את העלון "שמעו ותחי נפשכם" כי זאת יש לציין: ר' צבי נהג במשך עשרות בשנים להביא את העלון לביתו ולהגות בו בשקיקה רבה.

זכה ר' צבי להשאיר בעולם הזה בנים ובנות שמפיצים את תורת ה' בכלל ותורת החסידות בפרט בכל קצוות הארץ והעולם. **במיוחד ברצוני לציין את בנו הרה"ח ר' יוסף שחי' שהיה מסור בלב ובנפש לאביו וממשיך את דרכו בקודש בניהול בית הכנסת ביד רמה.**

זכות לאחר שעלה בסערה השמימה, בודאי ממשיך ר' צבי להסתובב עם קופת הצדקה בין הנשמות הקדושות שבגן עדן בכדי לזכותן במצוות הצדקה שמקרבת את הגאולה השלמה.

מחבר העלון שיחי' נראה שבוע בניחום האבלים אצל חבירו הרה"ח ר' יוסף משי זהב שיחי'

הגבאי המסור הרה"ח רבי צבי משי זהב זצ"ל נראה בפעילותו בבית כנסת חב"ד

באופן חריג רבי משה קרא לאשתו הרבנית מרים ז"ל בהתלהבות ואמר לה: "את שומעת, נולד לר' צבי בן בשעה טובה והוא רוצה לכבד אותי שאהיה הסנדק של התינוק..."

לפני שבועות ספורים זכיתי לבקר את ר' צבי במיטת חוליו בבית הרפואה "הרצוג" שבירושלים. ר' צבי שכב על המיטה כשהוא מחזיק בידו את חוברת הלימוד השבועית "דבר מלכות" ופניו קרנו מאושר ושמחה, משל הוא יושב בשמחה משפחתית של אחד מילדיו. הוא הרבה לחייך ואור של קדושה קרן מפניו. מיד בכניסתי לחדרו, הוא החל לדבר אודות המשפיע האהוב עליו כל כך רבי משה וכן ביקש

ביום השישי בשבוע שעבר, נסתלק לגנזי מרומים הגבאי הותיק, האהוב, המסור ומאיר הפנים של בית כנסת חב"ד בשיכון חב"ד שבירושלים - הרה"ח רבי צבי משי זהב זצ"ל. במהלך עשרות השנים האחרונות, השכים ר' צבי לקום באשמורת הבוקר בכדי לפתוח את שערי בית הכנסת העמוס במתפללים כ"ו והפעיל בכל שעות היממה. ר' צבי נהג להסתובב בשעות התפילה עם קופת צדקה מיושנת ולהאיר פנים לכל אחד מהמתפללים. תמיד הוא התעניין בשלום באי בית הכנסת ודאג כל העת למלא את מחסורם.

ר' צבי נולד למשפחת משי זהב הירושלמית המפוארת שבאופן רשמי לא השתייכה לחסידות חב"ד ואולם בתור בחור צעיר הוא החליט להצטרף לכיתת לימוד חדשה שנפתחה ביישיבת "תורת אמת" חב"ד בראשותו של הגה"ח רבי שמואל אליעזר הלפרין זצ"ל. ומאז נהיה ר' צבי לחסיד חב"ד נלהב והיה קשור בכל נימי נפשו לכ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זיע"א. כמו כן היה לר' צבי קשר עמוק לחסידו של הרבי, מורנו המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א. הוא היה נוהג לבקר בביתו של המשפיע ולהיוועץ בו בענייניו הפרטיים והציבוריים. דוגמא אחת לקשר האמיץ שהיה ביניהם, הוא המעשה אודות כיבוד הסנדקאות שר' צבי כיבד את המשפיע בלידת אחד מבניו. כשהוא הגיע לביתו ובישר לרבי משה שנולד לו בן והוא מבקש ממנו שישמש כסנדק,

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידן:

1. מה הקשר בין סוף פרשת וישלח לתחילת פרשתה וישב?

תשובה: העונה של יעקב אל מול גאוותו של עשיו, הן הקשר בין הסוף להתחלה. הפסוק שמסיים את הפרשה הקודמת מכנה את עשיו "אבי אדם". אב מלשון התרוממות וגדלות. ואילו הפסוק שפותח את פרשתנו מספר אודות יעקב שהתנהג כמו בן ("וישב יעקב בארץ מגורי אביו") בן - מלשון קטנות, ענוה והתבטלות.

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: המסר של חשיבות החזרה על לימוד התורה, הוא הקשר בין ההתחלה לסוף וכדלקמן: המילה שפותחת את פרשתנו היא "וישב". והמילה שחותמת את פרשתנו היא "וישכחו". ומכאן הרמז שאם אנו יושבים (מלשון מנוחה וריפיון) ולא חוזרים על הלימוד שלמדנו, יתקיים בנו חליה "וישכחו" היינו שישכח מה שלמדנו. ואולם אם במקום לשבת, נעמוד (פעולה שמורה על התאמצות והשתדלות) ונחזור על לימודנו, תקייים בנו המילה "ויזכרו" היינו שנזכור את הלימוד ולא "וישכחו".

3. מה הפסוק "אלה תולדות יעקב יוסף" בא לרמז מעבר למה שרש"י מפרש על כך?

תשובה: הפסוק בא לרמז שתולדותיו ופעולותיו של יעקב היו כל העת להוסיף בעבודת ה' ולא לשקוט על השמרים ולהסתפק במדרגתו העכשווית.

4. "וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו." ונשאלת השאלה: מדוע יוסף נקרא בן זקונים, הרי בנימין כבר נולד והוא היה הבן הזקונים הקטן של יעקב?

תשובה: ישנו הסבר שאומר שמכיוון ששנים רבות עד שנולד בנימין, יוסף היה בן הזקונים, המשיך יעקב להתייחס אליו כבן זקונים גם לאחר שנולד בנימין. ניתן גם לומר שמכיוון שרק עם לידת יוסף יכול יעקב לשמוח עם אשתו רחל בלידת בנם המשותף, ושמתו הייתה איפוא שמחה מושלמת (בניגוד לשמחה המהולה בעצב בלידתו של בנימין בשל פטירתה של רחל בלידה) התייחס יעקב אל יוסף, כבן הזקונים האהוב עליו.

5. מדרש פליאה: "וישנאו אותו. וקשה: למה וישנאו אותו? כדי שיקרע להם את הים..." וצריך להבין מה הקשר בין וישנאו אותו לקריעת ים סוף?

תשובה: בשל שנאת האחים את יוסף, הוא נמכר למצרים ושם עמד בנסיון עם אשת פוטיפר. ובזכות כך כשהוכנס ארונו לתוך הים נקרע ים סוף ועם ישראל עברו בתוכו. ומכאן מובן שבגלל השנאה ליוסף, נשתלשל הדבר שבסוף נקרע הים.

שמים".

הב' הוא כמו אשתו של פוטיפר, שעשתה צרות ליוסף הצדיק כמבואר ברז"ל (יומא לה, ב), וכל זה לשם שמיים. ומשום כן נקראת ארורה.

וההוראה מזה, שגם כשחושבים שיש כוונה לשם שמים, גם אז האמצעים צריכים להיות על פי דרך התורה.

ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה (לט, ו)

פירש רש"י: "כיוון שראה עצמו מושל, התחיל אוכל ושותה ומסלסל בשערו".

לכאורה הלא אין אנו רואים כאן שיוסף היה מושל, הלא הוא היה עדיין עבד.

ואפשר לפרש שראה עצמו מושל, היינו מושל ביצרו, על כן היה באפשרותו לעבוד את ה' גם מתוך אכילה ושתיה וכו', שצדיקים דבוקים תמיד בקדוש ברוך הוא. ועל אופן זה התחיל לאכול ולשתות ולסלסל בשערו.

וימאן ויאמר אל אשת אדוניו (לט, ח)

איתא בזהר הקדוש (חלק א רכב, א): "אמר לו הקדוש ברוך הוא (ליוסף), אתה אמרת וימאן ויאמר, חייך, וימאן ויאמר אחר יבוא לברך לבנך ויתברכו בו, זהו שכתוב (אצל ברכת מנשה ואפרים) וימאן אביו ויאמר ידעתי בני ידעתי".

השייכות זה לזה, יובן בהקדים למה שנאמר שם: "וימאן אביו ויאמר ידעתי וגו', אולם אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא הגוים", ופירש רש"י: "אחיו הקטן יגדל ממנו - שעתיד יהושע לצאת ממנו שינחיל את הארץ וילמד תורה לישראל. וזרעו יהיה מלוא הגוים - כל העולם יתמלא בצאת שימעו כשיעמיד חמה בגבעון וירח בעמק אילון".

וזה שאמרו כאן, בזכות "וימאן" של יוסף הצדיק, ששמר את הברית, על ידי זה זכה ל"וימאן" אחר, שבו נאמר שיצא ממנו יהושע שינחיל לישראל את הארץ. והוא כמו שמצאנו אצל אברהם, שעל ידי הברית נתנה לו הארץ.

ועוד, בזכות "וימאן" של יוסף הצדיק, שקיים את התורה בסתר, על ידי זה זכה ל"וימאן" אחר, שבו נאמר שיצא ממנו יהושע שילמד תורה בפרהסיא עם ישראל.

ועוד, בזכות "וימאן" של יוסף לאשת אדוניו, שאז נעשה בבחינת צדיק יסוד עולם, על ידי זה זכה ל"וימאן" אחר, שבו נאמר שיצא ממנו יהושע שיעמיד חמה בגבעון וירח בעמק אילון, שהיה בכחו לשנות הטבע, כי כל הטבע משועבד להצדיק שהוא יסוד העולם.

היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה (לח, כה)

פירש רש"י: "היא מוצאת להשרף והיא שלחה אל חמיה, לא רצתה להלבין פניו וכו', מכאן אמרו (ברכות מג, ב) נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ולא ילבין פני חברו ברבים".

רבנו יונה ז"ל בשערי תשובה (שער ג' סימן קלט) כותב: "והנה אבק הרציחה הלבנת פנים, כי פניו יחווירו ונס מראה האדם ודומה אל הרציחה וכו', דימו אבק הרציחה אל הרציחה. וכמו שאמרו יהרג ואל ירצח, כך אמרו שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים וכו'".

נראה מדברי רבנו יונה, שהלבנת פנים נקרא אבק הרציחה, ודינו כמו אבזריהו דגילוי עריות שמפורש בגמרא (סנהדרין עה, א) שהוא ביהרג ואל יעבור.

אבל מלשון הרמב"ם (פרק ג מהלכות תשובה הלכה יד) משמע שסובר שחז"ל לא התכוונו לומר שזה כהשלוש עברות שאמרו יהרג ואל יעבר, רק שבאו להזהיר ולהודיע חומר הדבר, שזה דומה לרציחה, ועל רציחה צריכים להרג ואל יעבר.

ועל כל פנים יש ללמוד מכאן חומר האיסור של הלבנת פנים.

ועין במהרש"א במסכת סנהדרין (יא, א) וזה לשונו: "דודאי ביטול תורה הוא עוון וחטא, אבל לבייש אחד מישראל לא תהא כזאת עבירה גדולה בישראל, וטוב לבטל תורה מלבייש בן ישראל".

ועיין מזה באור החיים הקדוש פרשת ויגש (מה, כו) שמתרץ איך יוסף לא הודיע ליעקב כל אותן השנים, ואיך לא חש על צער אביו כמה שנים, והתירוץ הוא, שחש על כבוד האחים מלביישים לפני יעקב, וסבל שישארו אביו בצער מלביישים, עד כאן לשונו.

ויוסף הורד מצרימה (לט, א)

פירש רש"י: "סמך מעשה אשתו של פוטיפר למעשה תמר, מה זו לשם שמיים אף זו לשם שמיים".

לכאורה תמוה, הרי רש"י בעצמו לקמן (מ, א) קורא אותה ארורה, אם כן איך אומר כאן שלשם שמיים נתכונה, הלא מצווה לגנות את הרשעים ולא לספר בשבחם. ועוד, מאי נפקא מינה לנו מזה שלשם שמיים נתכונה.

ואפשר שכוונת רש"י ללמדנו שיש שני סוגים של "לשם שמיים":

הא' הוא כמו תמר, שהייתה צדקת ולא הזיקה לשום אדם, אלא להיפך הייתה מוכנה להשרף ולא להלבין פנים של מישהו, זה נקרא באמת "לשם

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

גלגוליו של השר רבי שמשון מקוצי זי"ע"א

נעשה, שתיכף פדו את רבי חיים. ואילו רבי שמשון נמכר לישמעאלי אחד, ושמו שייח סעיד.

והנה באותם הזמנים התרחשה מלחמה בין ריצ'ארד מלך אנגליה לבין הערבים. המלך ריצ'ארד ניצח במלחמותיו אשר במהלכם הוא כבש ארצות גדולות

רבי חיים שב לעירו וסיפר, שרבי שמשון נמכר לעבד, ולא ידוע היכן הוא נמצא, אבל הוא סמוך ובטוח שזכות התורה תצילהו בקרוב וישוב משביו. הישמעאלי אשר קנה את רבי שמשון לקח אותו לאלכסנדריה של מצרים, ורבי שמשון שירת אותו כעבד נאמן, רבי שמשון ראה שם הרבה יהודים עשירים אבל הוא לא גילה להם שהוא יהודי ותלמיד חכם וזאת על מנת שלא ליהנות מכתרה של תורה. לאחר כמה ימים לקחו הגוי לארץ ישראל, שם היה מקום מגוריו של הישמעאלי. והנה באותם הזמנים התרחשה מלחמה בין ריצ'ארד (לב הארי) מלך אנגליה לבין הערבים המוסלמים. המלך ריצ'ארד ניצח במלחמותיו אשר במהלכם הוא כבש ארצות גדולות, עד שהוא הגיע לעכו ורצה לעלות גם לירושלים לכבשה, השייח סעיד, אדונו של רבי שמשון, הופיע במרמה לפני המלך ריצ'ארד והציע לו את עזרתו במלחמה נגד הערבים, והודיע לו עוד שהוא גם רוצה להתנצר. ובפתייני המרובים השפיע על המלך ריצ'ארד ונעשה יד גדול שלו, ופעם בהיותם בקרב בלבנון, הזמין השייח סעיד את המלך להתארח אצלו בארמון, ובארמון היה רבי שמשון עם עוד אנגלי שבו, והודיעו להם שבלילה זה יש להם אורחים נכבדים. והנה בא מפקח צבא הישמעאלי לארמונו של סעיד והשייח גילה לו תכניתו, שכאשר יבוא המלך לחדרו, הוא ואנשיו מתכוונים להרגו, כאשר שמע זאת רבי שמשון הוא הבין שמן השמים גילו לו את הדבר ובשל כך החליט להציל את המלך מיד צריו, כשמפקד הצבא נעלם, כתב רבי שמשון פתק בצרפתית וזה נסחו: אדוני המלך, אתה נמצא בסכנת מות, לאור הדברים תעשה את הצעדים הנחוצים להצלתך, הוא השליך את הפתק עם אבן קטנה דרך החלון לחדר אשר נמצא בו המלך, האבן עם הפתק פגעה קלות בראשו של שומר המלך, כשהוא פתח את הפתק וקרא את תכנון הבין את גודל הסכנה וגם הסיק מכך שיש מישהו שמעוניין להציל את המלך. לאור זאת פקד המלך על אנשיו ליטול את כלי נשקם ולעמוד במצב הכן.

המלך ואמניו אשר היו שם במארב -

המשך בעמוד הבא

הגה"ח המשפיע רבי יואל כהן זצ"ל מתוועד בי"ט בכסלו בארץ הקודש בשנת תשע"ג

רכושם, והעלו אותה באש, הם הפשיטו את בגדי הנוסעים מעליהם והלבישום בגדי עבדים. לאחר ימים מעטים הגיעו השודדים לצפון אפריקה, והורידו את השבויים ומכרום לעבדים. שכן היה כך דרכם של השודדים – את כל מי שהיו תופסים אחת דינו היה להמכר לעבד. היהודים של אותו מקום היו רגילים תמיד לצאת לשוק העבדים לראות אם יש שם יהודים שבויים על-מנת לפדותם. בבואם לשם הם ראו את רבי שמשון ומתוך שיחה עמו ודרך הנהגותיו בקודש, הכירו בכך שהוא היה תלמיד חכם וירא שמים, הם בקשו מראש השודדים לשחרר זמנית את רבי שמשון ואחיו עד לאחר השבת, השודדים הסכימו לכך ורבי שמשון ואחיו הלכו לאזור מגורי יהודי המקום.

אבל ראש השודדים ביקש סכום גדול לפדיונם וכל מה שאספו לא הספיק רק בשביל שחרור אחד מהם

ביום השבת עמד רבי שמשון לפני התיבה ודרש, אנשי בית הכנסת נהנו מדרשותיו הנאות, ובפרט רב העיר שהתפעל מגודל חכמתו של רבי שמשון עד כדי כך שהוא אמר שמעתה הוא יחדל מלכהן כרב העיר ורבי שמשון יכהן במקומו. במוצאי שבת נערכה מגבית שבה נאספו כספים על מנת לפדות את רבי שמשון ואחיו, אבל ראש השודדים ביקש סכום גדול לפדיונם וכל מה שאספו לא הספיק רק בשביל שחרור אחד מהם, כמובן הייתה ציפייה שאנשי העיר ירצו לפדות את רבי שמשון, ומכיון שכך היה, התחיל רבי חיים לבכות ולהתחנן על נפשו לפני אחיו, ואמר לו: אחי אחי, זכור איך ששנים רבות כלכלתי אותך ואת כל משפחתך, ועתה אם יפדו אותי אני אמשיך לפרנס את המשפחה, ועוד אם כאן לא יפדוני במקום אחר גם לא יפדוני, אבל אתה כיון שתלמיד חכם אתה בכל מקום יפדוך, ודיבר עמו כהנה וכהנה דברים עד שהסכים רבי שמשון שיפדו את אחיו במקומו. וכן

אחד מתלמידי רבנו תם היה רבי שמשון מקוצי שהתפרסם כגאון גדול בדורו. רבי שמשון חי בעוני ובצמצום רב. אולם היה לו אח עשיר ושמו רבי חיים.

בהיותם בלב הים, גילה רבי חיים לרבי שמשון שמטרת הנסיעה היא אחרת

עקב עושרו הרב הם עשו הסכם שותפות ביניהם – רבי שמשון יעסוק בתורה, ואילו רבי חיים יתמוך בצרכי ביתו כהסכם יששכר וזבולון. והנה יום אחד רבי חיים בא לבקר את רבי שמשון. תוך כדי שיחה הוא אמר לו שהוא רוצה לנסוע לאנגליה על מנת להפגש עם רבה של לונדון, הוא הפציר וביקש ממנו שיסע גם הוא איתו. בתחילה רבי שמשון סירב אך לאחר הפצרות אחיו נאות רבי שמשון לנסוע עמו. בהיותם בלב הים, גילה רבי חיים לרבי שמשון שמטרת הנסיעה היא אחרת, המטרה היא לנסוע לאנגליה ולקנות משם סוסים ולהעבירם לצרפת בגניבה שלא בדרך החוק.

כשמע רבי שמשון את דברי אחיו נשתנו פניו והצטער צער גדול, באמרו לאחיו: לא די לך בזה שישאל נמצאים עתה בצער גדול ובסכנות איומות, עוד אתה רוצה להכניסם בסכנה אחרת ולהביא עליהם גזירה חדשה עבור בצע כסף, האם אינך חושש שיתפלו עליהם על היהודים שהם מורדים במלכות ופועלים פעולות ריגול חתרניות כנגדם, ובפרט שאנו נמצאים גם בלאו הכי בסכנה גדולה? ולכן יהי רצון שהאניה לא תגיע למחוז חפצה לאנגליה ושלא יבואו חס ושלום צרות לישראל. והנה כשגגה היוצאת מלפני השליט, פרץ באותו רגע קול רעם אדיר, סערה גדולה התחוללה ביים. האניה היטלטה בגלים הענקיים, עלתה שמים וירדה תהומות. מפני שלא הייתה לרב חובל ולמלחים שליטה על הספינה הם איבדו את דרכם ולא היה ידוע להם היכן היא נמצאת.

שודדי הים החמושים עלו על הספינה הורידו את כל הנוסעים עם רכושם, והעלו אותה באש

לאחר בירור הודיע רב החובל שהם נמצאים מול חוף מערב אפריקה. אך סיים את דבריו, נפתחה עליהם אש מארבעה צדדים עד שלא נותרה לרב החובל כל ברירה אלא להרים דגל לבן לאות כניעה. שודדי הים החמושים עלו על הספינה והורידו את כל הנוסעים עם

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

י"ט כסלו – יום חגה של תנועת החסידות

יום שישי הבא עלינו לטובה, נציין אי"ה את יום הגאולה – י"ט כסלו.

כידוע ביום זכאי זה, יצא לחופשי מבית הסוהר האדמו"ר הזקן רבי שניאור זלמן מלאדי, מייסד חסידות חב"ד. לפני כן הוא נאסר ונגזר עליו דין מוות בשל העובדה שהוא הפיץ את התורה בכלל ותורת החסידות בפרט בכל קצוות תבל.

ספריו של האדמו"ר הזקן – ספר התניא והשולחן ערוך התקבלו כמעט בכל החוגים ובכל העדות שבעם ישראל.

הגה"צ המשפיע רבי משה וובר זיע"א היה מספר שבשנים עברו יהודים לבשו בירושלים בגדי שבת וענדו לראשיהם שטריימל ביום חגיגי זה.

ראוי איפוא שלקראת יום זכאי זה שבו אנחנו מברכים איש את רעהו בברכה המסורתית "גוט יום טוב, לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות תכתבו ותחתמו", נקבל על עצמינו להתחזק בלימוד תורת החסידות וזה יקרב את הגאולה וכפי שאמר משיח צדקנו לבעל שם טוב הקדוש כשעלה להיכלו ושאלו "אימתי קאתי (תבוא) מר?" "לכשיפוצו מעיינותיך (היינו מעינות החסידות) החוצה".

למה שלא יהיה טוב ועוד יותר טוב?

בשבועות האחרונים פרץ פולמוס אודות מילות השיר ש"כבש" את העולם: "ה' יעשה טוב ועוד יותר טוב". ישנם כאלה שטוענים שיש במילים האלה מעין חוסר אמונה (חלילה) בהנהגתו של ה'

כי כאילו כשלא טוב, אז זה לא מהנהגתו יתברך וכן יש במילים הללו חוסר מוכנות לכאורה לקבל את גזירתו של בורא עולם. לעניות דעתי אין דעה זו תואמת את המציאות. הגה"ח רבי שלום ארוש שליט"א ראש ישיבת "חוט של חסד" שאליו מיוחסות חיבורן של מילים אלה (וכוזר נכתב לפני

סיפור קטן על איש גדול

במקווה של שכונת "בתי אונגרין" ניגש אלי אברך וסיפר לי את הסיפור הבא: כאשר חמי הרה"ח רבי נחמן שפירא שידך את ביתו הראשונה, הוא היה שרוי במצוקה כלכלית קשה. מייד

כשהסתיים טקס ה"ווארט" (קשרי השידוכין), הוא שקע בהרהורים נוגים הנוגעים ליכולתו להכניס את ביתו תחת החופה בתאריך שנגקב..

ואז למחרת בשעה 7 בבוקר, הוא שומע נקישת על דלת ביתו. כשפתח את הדלת, ראה את הגה"צ רבי משה ובר זיע"א עומד ממולו כשחיוך רחב על שפתיו ומעטפה בידו. "שמעתי שהבאת את ביתך אתמול בלילה בקשרי השידוכין ולכן באתי לברך אותך בברכת "מזל טוב" ולהעניק לך סכום כסף ראשוני על מנת שתוכל לחתן אותה בקלות".

חמי קפא על מקומו לשמע הדברים. הוא לא הבין כיצד רבי משה יזם פעולה זו מבלי שזמן דהוא ידבר עמו לפני כן. לאחר שרבי משה עזב את מיפתן הדלת, פתח חמי את המעטפה וגילה בתוכה סכום כסף רב שהספיק לו לחתן את הכלה בכבוד וברוח.

גלגוליו של השר רבי שמשון מקוצי זיע"א – המשך מהעמוד הקודם

לפניו את רבי שמשון אשר הצילו ממות. הוא ניצב לפני המלך ששאל אותו כמה זמן הוא שבוי ומהיכן הוא בא. סיפר לו רבי שמשון את השתלשלות המעשה איך האניה נשדדה ואת סיבת נפילתו בשבי. כשסיים את דבריו אמר לו המלך מצאת חן בעיני, ולכן אני רוצה שתסע עמי לאנגליה ותהיה מקרובי המלכות, אז אמר לו רבי שמשון: אם מצאתי חן בעיניך שלחני אל אשתי ואל בני, כי אני מתגעגע מאוד אליהם, אז כתב לו המלך כתב שחרור ונתן לו מתנה כיד המלך, הוא שלחו בספינה מיוחדת ובשמירה חזקה עד שהגיע לביתו. ועל כגון זה אמרו חכמים: צדיקים תחילתם מלאים יסורים וסופם יושבים בשלום.

הפתיעו אותם. הם התנפלו על אנשי השייח המופתעים התנפלו עליהם

והנה לא עברה חצי שעה מבוא המלך למקום המארב, נשמעו לפתע קול צעדים מתקרבים – היה זה קול צעדיהם של אנשי השייח שרצו להתנפל על המלך ריצ'ארד ואנשיו. המלך ונאמניו אשר ארבו להם במקום מסתור – הפתיעו אותם. הם התנפלו על השייח ואנשיו המופתעים והרגו אותו. המלך חקר ודרש לדעת אודות פרטי שמו של מי שהשליך את הפתק, תוך כדי חקירה הוא מצא את השבוי האנגלי שסיפר לו שהיה עם רבי שמשון באותו הלילה ואת מקום המצאו היום. הוא הורה להביא

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לציונים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבה המנוחות ובשביל שמוליך לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

שבועות ספורים בעלון שהרב ארוש סיפר שקיבל את ההשראה למילים הללו ממורינו הגה"צ ר' משה ובר זיע"א) לא התכוון לכך שאנחנו חולקים על העובדה שאין רע יורד מלמעלה. בודאי שעומדת תמיד לנגד עינינו המשנה שאומרת ש"כשם שאדם מברך על הטובה, כך עליו לברך על הרעה".

ואולם בתור יהודים מאמינים בני מאמינים אנו מתפללים ובטוחים כי ה' יעשה לנו טוב גלוי ולא מכוסה במעטפת לא טובה וימשיך כך לעשות עוד טוב ועוד יותר טוב עד שבקרוב ממש נזכה לראות את הטוב המוחלט והמושלם - הגאולה האמיתית והשלמה שתבוא בקרוב ממש.

178 ק"מ 131-178

בשעה טובה! בסייעתא דשמיא

בשבוע הבא יצא לאור שבועון העלונים היחודיים והאיכותיים ימים משה

לזכרו של הגה"צ המשפיע הרב משה ובר זיע"א בנוסף לעלונים מופיעה שם גם מהדורה מורחבת של העלון "שמעו ותחי נפשכם" בחיבורו של תלמידו כבנו הרב עדו יצחק ובר ארליך שיחי

השבועון מופץ בכל נקודות המכירה בחנויות במחיר השווה לכל נפש! ניתן גם להשיג ב: 053-8356229 nafshechem@gmail.com

אימרת השבוע

מתורתו של הבעל שם טוב הקדוש

סדר היום מתחיל ב'מודה אני', ואומרים זאת קודם לנטילת ידים מפני שכל הטומאות שבעולם אין בכוחם לטמא את ה'מודה אני' של יהודי.

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנוזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב פה
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש כ כסלו תשפה: הדלקת נרות: ירושלים: 4:04 תל-אביב: 4:18 חיפה: 4:07 מוצאי שבת: ירושלים: 5:20 תל-אביב: 5:21 חיפה: 5:19 ר"ת: 5:56

פרשת וישב

מיו ולבו שנים

"הזהירו מחיקויים..."

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינסטיין זצ"ל לא סבל חיקויים חיצוניים. בני הישיבה שמו לב שלפעמים לא היה שבע רצון מבחורים שהאריכו בתפלתם. פעם העיר לאחד, מדוע אתה חולם... לתלמיד אחר שהאריך בתפלה העיר: "וכי כתוב אצלך מה שלא כתוב אצלי בסידור". ומאידך, היו כאלו שהאריכו ושמעו ממנו דברי הערכה ושבח על כך, כי הכיר בטיבו האמיתי של כל אחד.

ומעשה בבחור שניגש למשגיח לאחר ברכת החודש וטען לו שהוא מתבייש לבקש מהקב"ה חיים של עושר וכבוד, מאחר והרי הכבוד מידה מגונה מאוד היא ואיך יבקש מהקב"ה שיתן לו כבוד?

נענה המשגיח ואמר לו בחריפות: "האם לא די בכך שאתה מחפש כבוד, אתה רוצה גם להיות אפיקורס שאינו יודע שהכל תלוי ביד הקב"ה כמו שנאמר (דבה"א-כט,יב) "והעושר והכבוד מלפניך".

ומעשה באברך שבא להתייעץ: אשתו רוצה לקנות עגלת ילדים מסוג מסויים, ולפני כמה ימים רצתה לקנות דבר אחר לבית, והוא חושש שזה בזבוז כסף מיותר לצורך הנאות העולם הזה... מה עליו לעשות?"

העמיד אותו המשגיח על האמת ברומזו לו ששאלתו לא נובעת מהחשש להנאות העולם הזה אלא מהרצון לחסוך בכסף.

מתוך הספר החדש עבדא דקוב"ה

הרגשה "מעומק הלב"...

סיפר בעל המעשה: ביקשתי מהגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל מכתב המלצה עבור הכנסת כלה. אמר לי שאכתוב את נוסח ההמלצה, והא יעבור עליו. כתבתי את הנוסח והוא עבר עליו ואישרו. לקחתי ממנו "בלנק" בשביל להקליד עליו את הנוסח שיחתום עליו. כשהשלמתי הכתיבה הוספתי - לאחר המילים "הריני מבקש בזה" - את שני התיבות "מעומק הלב".

כשראה רבי מיכל יהודה את ההוספה "מעומק הלב" אמר לי: דוקא את זה לא הייתי רוצה שתכתוב כי "מעומק הלב" שייך כשאתה חש הרגשה פנימית מעומק הלב את מצבו של הנצרך. אבל במקרה דידן אינני מכיר כל כך את כל הרקע שלו ואין לי את ההרגשה הפנימית לכתוב "מעומק הלב"...

דרכי החיים

להשריש את מדת האמת באופן שיהיה "תוכו כברו" ולא לדבר "אחד בפה ואחד בלב"!

נלמד מהפסוק: "וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום" (פרק לז-ב)

וכתב רש"י: מתוך גנותם למדנו שבחם, שלא דיברו אחד בפה ואחד בלב. עכ"ל. וידועים דברי חז"ל: כל תלמיד שאין תוכו כברו אינו תלמיד חכם. ויש אומרים: נקרא נתעב (יומא עב.). ואחד משלושה שהקב"ה שונאן הוא המדבר אחד בפה ואחד בלב (פסחים קיג.).

הרמאות והצביעות היתה נחלת רשעי האומות בכל הדורות, ועליהם נאמר "אשר פיהם דיבר שוא וימינם ימין שקר". דוגמא לכך הביא הגר"י קניבסקי - הסטייפלער זצ"ל (בספרו חיי עולם) מהמסופר בגמרא (ע"ז יח.): כשנפטר רבי יוסי בן קסמא הלכו כל גדולי רומי לקבורו, והספידוהו מספד גדול, ובחזרתם מצאו את רבי חנינא בן תרדיון, שהיה יושב ועוסק בתורה, ומקהיל קהילות ברבים, וספר תורה מונח לו בחיקו. הביאוהו וכרכוהו בספר תורה, והקיפוהו חבילי זמורות, והציתו בהן את האור וכו' עיי"ש.

ותמה הסטייפלער: אותם רומיים ארורים אשר החריבו את בית המקדש והרגו אלפים ורבות מישראל וגזרו גזירות שמד על התורה ולומדיה, היאך זה שלפתע פתאום הולכים להלוות אחד התנאים הקדושים ומספידים אותו מספד גדול!

אלא באמת - אמר הסטייפלער - לא היה איכפת לרומאים כלל וכלל על פטירת התנא הקדוש רבי יוסי בן קסמא. וכל ההספד שעשו היה רק מעשה צביעות להראות שהם מתחשבים כביכול עם רגשות הציבור, והרואה התמים היה לו מקום להתפתות ולחשוב שמא נשתנו והם "חזרו בתשובה" ורוצים להתנהג בדרכי הנימוס.

אבל תיכף ומיד הראו לכל את נבזותם ונבלותם הטמאה, כשחזרו ומצאו לרבי חנינא בן תרדיון עוסק בתורה, נפלו והתנפלו עליו בשצף קצף ושרפוהו חיים, ואז הוברר למפרע שרשעים אלו נשארו ברשעותם כמקודם אלא שלמען תכלית פוליטית וביסוס השלטון הכפרני היו מוכנים לכל דבר. גם לכבד את גדולי התורה, בעיקר אחר פטירתם, כדי לחזק את מעמדם ויכולתם להחריב את התורה ונושאי דגלה ח"ו.

ומסיים הסטייפלער: "וכך הוא דרכי הרשעים ותכסיסם בכל דור ודור, והקב"ה מצילנו מידם". [ונלמד מכ"ז לתקופתנו שאם כך בדורות עברו, ק"ו בתקופת עקבתא דמשיחא שנאמר בה "והאמת תהא נעדרת" שיש להזהר ביותר מן הרמאין ומן הצבועין. וכו' ולזכור ש"אילולא ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם אזי חיים בלעונו בחרות אפם בנו... ב"ה שלא נתננו טרף לשיניהם" וכו'.]

מעלה נשגבה להודות על האמת בפני הזולת אף אם מתבזה על ידי כן!

נלמד מהפסוק: "ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני" (פרק לה-כו)

ואמרו חז"ל יהודה הודה ולא בוש, מה היה סופו; נחל חיי העולם הבא (סוטה ז). כיוצא בזה אמרו חז"ל על הפסוק "יהודה אתה יודוך אחיך" - מקרא זה לא אמרו אלא כנגד צדיקים שכובשים את יצרם ומודים במעשיהם, שכל המודה במעשיו זוכה לחיי העולם הבא (מד"ר). עוד אמרו חז"ל: יוסף שקידש שם שמים בסתר זכה והוסיפו לו אות אחת משמו של הקב"ה, שנאמר (תהלים סא) "עדות ביהוסף שמו" יהודה שקידש שם שמים בפרהסיא זכה ונקרא כולו על שמו של הקב"ה (סוטה י:)

אצל גדולי התנאים והאמוראים בגמרא מצינו עד כמה הם דבוקים במדת האמת ולא בושו להודות בכל האמת, אף כאשר לא נראה צד הכרח לעשות זאת [ראה גמרא שבת סג: ועירובין טז: שהתבטא בעל המימרא בלשון: "דברים שאמרתי אליכם טעות הם ביד, ובמסורת הש"ס שם ציין ל"ג מקומות נוספים כיוצא בזה].

וכך גם מצינו לגדולי ישראל בכל הדורות כמו גדולי המפרשים - רש"י ז"ל שהוא עצמו כתב (בברכות כה: בד"ה "מאן": "לא ידעתי היכן היא". שהרי אם לא ידע, מי הכריחו לפרסם זאת. ובגליון הש"ס שם ציין לעוד ארבעים וחמשה מקומות נוספים בהם כתב רש"י כעין זה.

יתירה מזו מצינו בגמרא (יבמות יד: שאף שנחלקו בית שמאי ובית הלל בדינים שאיסור עריות תלוי בהם, ואשר לפי השיטה שהאשה מותרת, הרי לשיטה החולקת, האשה אסורה באיסור ערוה, אעפ"כ "לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל ולא בית הלל מבית שמאי, ללמוד שחיבה ורעות נוהגים זה בזה, לקיים מה שנאמר האמת והשלום אהבו".

ובספר אורח ישרים ביאר, כי החפץ בניצחונו על רעהו, אף כי ברור לו שהצדק עם רעהו, בכל זאת לא יודה על האמת, כי הוא אוהב את הניצחון. ומאידך, גם אם הוא אוהב את השלום, פעמים ישקר ויודה לרעהו, אף שברור לו כי הצדק עמו. משני מצבים אלו כמובן לא תצא האמת לאור.

ואולם לא כן נהגו בית שמאי ובית הלל. הם חתרו רק להוציא את האמת לאור. הוא שנאמר עליהם "האמת והשלום אהבו". כלומר: הם אהבו את שניהם יחדיו, גם את האמת וגם את השלום. על כן לא היססו להודות אלו לאלו כשמצאו זאת לנכון למען האמת.

וגם אצל גדולי האחרונים מצינו שהודו על האמת ולא בושו. ומרוב אהבתם להודות, אף נסחפו להודות שלא כדין, כמו שכתב **החתם סופר**: "צריך אני להודיע מאיזה טעם אני פוסק, כדי שאם יבדוק אחרי וימצא טעות, שאחזור ואומר, דברים שאמרתי לפניכם טעות הם ביד. כי כל אדם עלול לטעות. ועל כן מחוייב אני להודיע טעמי ונימוקי. אך אם טעיתי עלי לחזור בי".

ומוסיף החת"ס: "זוה לי ארבעים שנה תודה להשי"ת, שלא אירע לי אלא שתי פעמים. פעם אחת החזירני הגאון **רבי זלמן מרגליות** במה שרציתי להסיק **מתוספות** סוף פרק "במה מדליקין" שיש לכתוב גט מדינתא, והחזירני הגאון הנ"ל והודיתי לו. ועתה כאשר זכיתי ללמוד "לולב הגזול", שבתי ועיינתי וראיתי שלא כדין הודיתי, ודברים שלי הראשונים אמיתיים".

"**ישוב** פעם היה לי ויכוח עם הגאון **רבי שמואל לנדוי** וחזרתי בי, ושלא כדין הודיתי, אלא הלכה כדברי הראשונים זולת זאת לא ידעתי, תודה לה".

"המאמין באלוקים מודה על האמת"...

כאשר התפרסם הספר "שדי חמד", מצאו בו מכתב מהמהרש"ם זצ"ל שבו הוא מחליט להלכה שדפוס אינו נחשב כתב בהסתמכו על תשובות ה"רוקח". והנה בשנת תר"ע קיבל המהרש"ם מכתב מאחד הרבנים שהעיר לו כי שגגה יצאה מלפניו ושכן בעל הרוקח חי כמה מאות שנים לפני המצאת הדפוס.

בשעת הגעת המכתב נוכח בביתו של המהרש"ם אחד הרבנים שבא לקבל ממנו סמיכה, וכשראה את המכתב שהגיע למהרש"ם, יעץ לו "להמתיק את טעותו בכל מיני אמתלאות שונות כדי למנוע ממנו בזיון".

אמר לו המהרש"ם בנחרצות: "את מי אנצח, את האמת? טעיתי, וחלילה להציל את כבודי ע"י שקר! מי שאינו מודה על האמת אינו מאמין באלוקים אמת! (כדברי הזוהר הק' במדבר קצח). ואכן השיב המהרש"ם דברי תודה לאותו רב שהעיר לו על טעותו.

הלמות עמלים

"האמת יותר אהובה אצלנו"...

כתב הגאון **רבי חיים פלאגי** זצ"ל צוואה לבניו: "אם נראה לאיזה חכם איזו קושיה או סתירה בספרי... איני מקפיד על זה כלל. כי כך היא דרכה של תורה. ואם תהיה הקושיה או הסתירה בפסק דין, ובפרט מהיתר לאיסור, אל יבוש ואל יכלם המשיג לפרסם הדברים, כדי שלא יבוא ח"ו להכשל בדבר איסור, כי האמת יותר אהובה אצלנו".

"**ומרגלא** בפומי כי חפצי ורצוני לאהוב את האמת, ואנכי אפסיד כי טעיתי, ויצא הפסדי בשכרי להעמיד האמת... וגם בני אחרי שלא יקפידו בזה על כבודי, אם יבוא ויאמר דבר השגת אמת כנגדי והדין עמו, שיהיו מודים לו "מודים דרבנן" וגם בבני יהיו אווזים מעשה אביהם.

צוואה מחיים

שמחה זו על שום מה...

הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל היה מביע שמחה ממש כאשר תלמידיו "ניצחוהו" בדבר הלכה. פעם, באחד השיעורים בסוגיית "קם ליה בדרכה מיניה" (כתובות לג:) התווכח עמו אחד התלמידים, יצחק מאיר בן מנחם שמו (לימים חתנו של רבי איסר זלמן) תוך ריתחא דאורייתא.

תוך כדי סערת הויכוח, התמלא רבי איסר זלמן שמחה גדולה ואמר לתלמידו: אכן הפרכת את דברי! ומיד קם ויצא לחדר הסמוך לעיין בספרים ולראות אולי בכל זאת אפשר להשיב על דבריו של תלמידו.

לאחר העיון חזר לחדר השיעורים. שמחתו על שהפריכו את דבריו עדיין נראתה על פניו. והוא חזר והביע את שמחתו ושיבועות רצונו מקושייתו של התלמיד.

בדרך עץ החיים

"התלמיד העמידני על דבר אמת"...

סיפר הגאון **רבי משה מאיר יאדלר** שליט"א: "באחד ממכתבי הערתי לגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך** זצ"ל על מה שכתב בענין מסוים שב"מרדכי" לא כתב כן. כעבור מספר ימים השיב לי בלשון זו: "אודה ולא אבוש שטעיתי בזה, כי מפורש הוא להיפך". כך, ללא שום התחמקות.

ופעם בעיצומו של שיעור שאל רבי שלמה זלמן שאלה ואמר תרוץ. לאחר מכן אחד התלמידים שזה עתה נכנס לשיבה אמר תרוץ אחר משלו. חזר רבי שלמה זלמן על תרוצו של התלמיד הצעיר והתבטא בשמחה גלויה: "התירוץ שלך, הוא הרי הרבה יותר טוב משל!" והחל משנן את תירוצו של התלמיד פעמיים ושלוש.

ופעם אחת כשאירע מקרה דומה, לא נרתע רבי שלמה זלמן מלהתבטא בלשון זו: "ואמנם אני חשבתי להסביר את התוספות באופן זה, אולם בחור פלוני (ונקב בשמו) העמידני על דבר אמת... ולכן ההסבר הנכון בתוספות הוא כך וכך..."

חיכו ממתקים - מ"ב

להרגיש מחוייבות ושעבוד למי שהרבה להטיב עמו, ולהשיב לו בגמולו!

נלמד מהפסוק: "ולא חשך ממני מאומה... ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלוקים (פרק לט-ט)

מפרש הספורנו: "איך אעשה הרעה הגדולה הזאת - לשלם רעה תחת טובה". ומה שייים יוסף "וחטאתי לאלוקים" [ולא "וחטאתי לאדוני"] יתכן שרמז לנו בזה כאמרת חז"ל (במשנת ר"א - פרק ז) ש"כל הכופר בטובתו של חברו לבסוף כופר בטובתו של הקב"ה". אכן אפשר לבאר עוד, שכל דברי יוסף נסבו ביחס להקב"ה, שכיון שהטיב עמו כל כך בזה שנתן בלב אדונו לתת כל אשר בידו... איך יתכן שיחטא לו וימרה את פיו. על כך היה אומר הגה"צ רבי הלל כגן זצ"ל, כי "טענה פשוטה והגיגית כזו גם גוי יכול להבין..."

דעת אב"י ור"ב (בגמרא ב"ב ה.) על לווה שטוען שפרע למלוה לפני הזמן שקבעו לפרעון (והשטר אבד מהמלוה), הדין עמו. שיתכן שנזדמנו לו מעות בתוך הזמן ומיהר לפרוע חובו כדי שלא יטרידו המלוה ויתבע חובו כשיגע זמן הפרעון.

והקשו התוספות (שם ה:) מדוע שונה דין זה משני מקרים אחרים שבהם לא אומרים כך שאדם עשוי לפרוע בתוך זמנו. ואלו המקרים: א) בפדיון הבן לא אומרים שהאב נתן לכהן חמשה סלעים לפדות את בנו קודם הזמן שמלאו לו ל' יום. אף שגם שם שייך שיהיה טרוד בהגיע הזמן שמא יפסיד את הזריזות במצוה של ל' יום. ולכן מעדיף להקדים.

ב) בשוכר בית מחברו, לא אומרים שפרע דמי השכירות קודם הזמן שקבעו לתשלום, אף שגם בזה שייך לומר שלא רוצה להיות טרוד מתביעת המשכיר בבוא הזמן, וכפי שאומרים בהלוואה. ותמוה מה ההבדל בין הלוואה לשני המקרים הללו?!

ותירצו התוספות שישנו הבדל יסודי בין הלוואה לפדיון הבן ושכירות, שבהלוואה הוא חוב וודאי שמוכרח לפרוע בזמנו, לכן כשנזדמנו לו מעות פורע קודם זמנו, שלא יטרידו המלוה, אבל בפדיון הבן ושכירות הרי בנתיים אינו חייב ואין וודאות מוחלטת שיהיה חייב בעתיד [שמא ימות הבכור לפני יום הל' או שמא ינזק ביתו של המשכיר בתוך זמן השכירות שאז יחזירו למשכיר].

ולכאורה, אילו לא תירוץ התוספות, נוכל למצוא חילוק פשוט בין המקרים [ופלא מדוע לא תירצו התוספות תירוץ זה]. שהרי ידוע שכל אדם בר-דעת מרגיש "מחוייב ומשועבד" למטיבו ואינו מעיז פניו לכפור בטובה שקיבל. וכאמרת חז"ל (ב"ק קז.) "אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו". ואדרבה, הוא הופך להיות משועבד עד שהגדירוהו "עבד לוח לאיש מלוה".

לאור זאת, פשוט וברור שכל יום שהלווה עדיין לא פרע חובו, מרגיש תחושה מאוד לא נוחה של "עבד לוח"... ואז מסתבר מאוד שכאשר מזדמנים לו מעות לפני זמן הפרעון, ישמח הלווה להפטר מאותה הרגשה קשה של "עבד לוח" ופרע החוב אף קודם זמנו. מה שאין כן בפדיון הבן ובשכירות, כמובן לא שייכת הרגשה כזו, שכן הרווח בהם הוא דו צדדי, וממילא אין לו כל סיבה למהר ולפרוע חובו לכהן או למשכיר קודם הזמן. וא"ש.

הרגשה טבעית זו של "השעבוד למטיבו" בא למבחן מעשי אצל **המשגיח - הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל מתוך מעשה שהיה: בימים שבני 'ישיבת מיר' שהו בשנחאי נחלה אחד מחשובי הישיבה הבחור אריה ליב באקשט (לימים ראש ישיבת דיטרויט) במחלה קשה. לאחר שנתרפא, עדיין הוצרך למאכלים מבריאיים כדי להתחזק. הזמינו המשגיח לסעוד על שולחנו, ואמר הבחור שהוא מסכים רק אם ישלם עבור ההוצאות. אך המשגיח סירב בנחרצות לקבל תשלום. והנה למחרת חזר בו המשגיח ואמר לו שמוכן לקבל תשלום.

התפלא הבחור: מעיקרא מה סבר המשגיח ולבסוף מה סובר? הסביר המשגיח: טבעו של עולם שאם ראובן מטיב לשמעון, רוצה שמעון לגמול לו טובה אחרת כהכרת הטוב, אך ראובן מסרב, מתוך שחפץ לעשות חסד ללא תשלום. אך לא תמיד תגובת שניהם ממידות מתוקנות. שכן שמעון אינו רוצה להרגיש שעבוד לראובן ולכן רוצה לשלם. ואילו ראובן חפץ ששמעון ימשיך להיות משועבד לו ולכן מסרב לקבל תגמול.

בזה הסביר המשגיח פשר הנהגתו: בתחילה סירב לקבל תשלום, כי רצה לעשות חסד. אך לאחר מכן חשד בעצמו שמא מה שאינו רוצה לקבל תשלום נובע ממדות רעות... שרוצה בדוקא שהתלמיד יהיה משועבד לו, ולכן שינה דעתו והסכים לקבל תשלום.

נפשו חייב לו...

כ"ק האדמו"ר מסטמאר - רבי יואל טייטלבוים זצ"ל, היה מצויין מאוד במדת הכרת הטוב. כל מי שעשה לו פעם טובה כל שהיא, היה מרגיש בנפשו כל ימיו כבעל חוב לאותו האיש בעבור הטובה שהטיב עמו. ותמיד היה מבקש דרכים כיצד להשיב טובה.

לעומת זאת היה נחשב בעיניו למדה הגרועה ביותר מכל המדות הרעות מי שכופר בטובתו של חברו. ועל ענין זה היה מקפיד מאוד.

דבר זה היה ידוע ומפורסם אף מעבר לתחום חצר החסידות, כי מי שעשה אי-פעם טובה לרבי מסטמאר, לא ידע הרבי את נפשו כיצד וכמה לשלם לו, והיה יוצא מגדרו כדי להשיב טובה למטיבו. וכל ימיו עמד בדעתו שעדיין לא גמל לאיש כטובה שהטיב עמו..

מושיען של ישראל

חיוב הכרת הטוב...

סיפר תלמיד ישיבת חברון, **הרב הלל קופרמן שליט"א:** "לפני נישואי באתי אל המשגיח - הגה"צ **רבי מאיר חדש זצ"ל** להזמינו לסדר לנו חופה וקידושין. הוא הסביר לי, כי אמנם לאחרונה אין הוא חש בטוב, אך בכל זאת יעשה מאמץ להגיע. לשמחתינו, הוא אמנם בא וסידר את הקידושין. מיד לאחר מכן התנצל, כי אינו מרגיש טוב וחזר הביתה לנוח.

והנה להפתעתי ראיתי שוב, בשעה מאוחרת יותר, כשהוא נכנס לאולם. נחפזתי אליו בפליאה: "מדוע טרח המשגיח לבוא שוב?" והוא השיב לי: "אינך יודע כי אני חייב לך הכרת הטוב? אתה לא זוכר, איך הסעת את הרבנית לבית החולים כשהייתה זקוקה לכך?"

המשיך לטעון: "אבל הרי המשגיח לא חש בטוב". והוא ענה לי בפסקנות: "גם אם לא מרגישים טוב, אין זה פוטר עדיין מחיוב הכרת הטוב".

המשגיח רבי מאיר

"בתוכחה השבתי לך טובה תחת טובה..."

הרה"ג רבי יוסף הופמן ראה פעם את המשגיח - הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל** צועד לישיבה כשלפתע החל גשם עז ניתך אל ראשו של המשגיח, הוא הזדרז לסוכך עליו במטרייתו. המשגיח הודה לו בלבביות ובירכו בחום. כעבור מספר ימים ניגש אליו והוכיחו נמרצות על הנהגה מסויימת שראה אצלו. הוא השתומם הרי הנהגה זו לא חדשה אצלו ומדוע עד היום לא דיבר איתו על כך מאומה?

הרגיש המשגיח בפליאתו והסביר לו: "הלא כעת אני מחוייב כלפיך בהכרת הטוב על מה שהטבת עמי לפני ימים אחדים עם המטריה, וכעת בתוכחה הזאת השבתי לך טובה תחת טובה... אלמלא הייתי מחוייב להכיר לך טובה לא הייתי מוכיח אותך".

כך נהג המשגיח באופן קבוע. מי שהטיב עמו, אפילו דבר קטן, הרגיש עצמו משועבד וזכר זאת גם כעבור שנים. והרבה פעמים פרע חובו בהטבה של תוכחה למי שהטיב עמו. פעם שאל את אחד הבחורים בשבת אחר התפלה אם הוא נוהג לטלטל, (בסומכו על העירוב). וכשנענה בחיוב ביקשו שיעשה לו טובה ויטול את המפתח לביתו.

כעבור כמה שבועות ראה הבחור שהמשגיח ממתין לו כשנכנס להיכל הישיבה בבוקר. אמר לו המשגיח: "לא הייתי מעיר לך, אבל הלא עשית לי טובה שלקחת בשבילי את המפתח. א"כ מחוייב אני לך בהכרת הטוב ועכשו ראיתי אותך אחרי השעה תשע בחדר האוכל..." עוד סיפר תלמיד שעשה טובה למשגיח, ואמר לו המשגיח: "אני חייב לך הכרת הטוב, אומר לך דבר שלא הייתי אומר לך בלי זה. יש בדך משהו ממדת הגאווה, וכדאי שתעבוד על זה..."

עבדא דקוב"ה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

עימו אנוכי! / הרב נפתלי וינברג

אנחנו לא מצפים מכל יהודי להיות "בעל-הרגש" כמו הגאון רבי יצחק קולדצקי. אבל מצופה מכל שומר תורה ומצוות, מכל ירא-שמים, מכל מקפיד על כשרות, לחוש את ה"עימו אנוכי בצרה" עם כל אחינו בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה העומדים בין בים ובין ביבשה - הרי מהפסוק הנ"ל אנחנו למדים שאפילו הקב"ה בכבודו ועצמו משתתף בצערנו של כל יהודי!

התורה זועקת לנו "ואהבת לרעך כמוך", תרגיש כלפי כל יהודי ויהודי כמוך ממש! וכל ישראל ערבים זה לזה! כולנו יחדיו הילדים של הקב"ה, כולנו כולנו מ"אוכלי שולחנו"

* * *

דומה שהשחיקה ב"הרגש" ביחס לצרות של עם-ישראל, היא חלק משחיקה כללית, ונבאר את דברינו:

נעים זמירות ישראל אומר ברוח-קדשו בספר תהילים (קלז, ה-ו): "אם אֶשְׁכַּח יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַק לְשׁוֹנֵי לֶחְפֵי אִם לֹא אֶזְכְּרֶי אִם לֹא אֶעֱלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי."

היינו שאפילו בשעת שמחה אסור לנו להתעלם מצרות ישראל.

וראה מהרש"א (גיטין ז' ד"ה זמרה מנא לן דאסור) וזה לשונו: "...רמז קצת שיותר לנגן קצת בתפילה". העולה מדבריו שבא לומר שאפילו בגלות יש מקור לניגונים בתפילה.

אך מאליו מובן שהכוונה באופן שהניגון מסייע ומחזק את הכוונה, את פירוש המילים, ומתוך דבקות לאבינו שבשמים מולו אנו מתפללים.

ולא סתם ניגון לשם ניגון...

היחס שלנו אם-כן לנושא הזמרה בעודנו בגלות, הוא יחס רציני. כי כל עוד עם-ישראל סובל בגלות, אנחנו לא מתעלמים מצרת הכלל.

* * *

אגב; הדברים הנ"ל מנחים אותנו גם כיצד לבחור חזן או בעל תפילה. לא די בכך שהוא מנגן את מה "שכולם אוהבים", אלא עיקר הדגש צריך להינתן למילות התפילה הקדושות אותן קבעו אנשי כנסת הגדולה.

למילים הללו יש כוח עצום לסיים את הגלות ולפתור את הבעיות של כולם! ועל מנת לחזק את כוחו, אנו מוסיפים להם ניגון מרגש. מובן מאליו, שאם זו המטרה אזי הניגון חייב להיות מותאם למטרה. כלומר, ניגון שמשרת את המילים - ולא מילים שמשרתות את הניגון. ודי למבין...

ובזכות ההתחזקות של כולנו ליטול חלק בצער הכלל, נזכה במהרה לתשועת עולמים. ואז ימלא שחוק פיננו!!!

לפני תקופה נדהם עם-ישראל מתמונה אחת ששווה יותר מ-1,000 מילים:

המיטה של הגאון רבי יצחק קולדצקי שליט"א

זה קרה במסגרת סיור שקיימו בני משפחות של חטופים בבני ברק. בין השאר הם הגיעו לביתה של הרבנית קולדצקי שתחיל.

הרבנית סיפרה לבני המשפחות שבחודשי החורף הראשונים שלאחר שמחת תורה תשפ"ד, ישן הרב על הרצפה כהשתתפות בצער עם החטופים. בשלב מסוים הוא התקרר מהשינה על הרצפה, ונאלץ לחדול מכך כדי לא להרוס את הבריאות.

בשלב זה הם זכו להציץ למיטתו של הרב, והבחינו שה"מצעים" מורכבים מדיקט עץ!

מאז שמחת תורה תשפ"ד, ועד עצם היום הזה, מסרב הרב לישון על מיטה רגילה כי "איך אפשר לישון בנחת כשחטופים סובלים?!"

לא מדובר בילד שעושה תרגילי-ספורט, אלא ביהודי לא צעיר שכבר הגיע לשנת ה-70.

* * *

שומע יהודי את הסיפור. מתרגש, אבל אומר לעצמו: מה זה נוגע אלי? הרב קולדצקי הוא צדיק - אבל מי אני ומה אני? הרב קולדצקי חתנו של מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל - אבל מי אני ומה אני?

אז בוא נשמע איך מתנהגים יהודים פשוטים:

סיפר לי קצין בדימוס שכבר יצא לפנסיה. הוא, וקבוצת חברים בוגרי צבא וכדו', נפגשים פעמיים בשנה למפגש חברתי. המפגש תורם להם לשימור הקשר החברתי, ומהווה חוויה מעשירה ומהנה בפני עצמו. במהלך המפגשים כל אחד תורם איזה סיפור, תובנה, וכולם מנתחים את זה יחדיו. על השולחן, כמובן, גם לא חסר כיבוד...

אבל מאז שמחת תורה תשפ"ד הם לא נפגשו.

לא. לא בגלל שהם גויסו למלחמה, כי הם כבר עברו את גיל המילואים מזמן. הם לא נפגשים כי איך אפשר לקיים מפגש שכל כולו הנאה בשעה שאחינו נאנקים במנהרות עזה, נהרגים בלבנון, או נאבקים על חייהם בבתי החולים!

רובם בכלל חילונים, אבל ברור להם שאין טעם לקיים את המפגשים בשעות קשות לעם-ישראל.

* * *

באותו יום ששמעתי את התיאור הנ"ל, זימנו לי בהשגחה פרטית לשמוע מידיד על טיול בחו"ל שהוא מקיים בימים אלו. והוא לא לבד, מדובר בקבוצה שלימה שיצאה להתענג.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

קוראים יקרים

אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל לתרומות: 02-5671812 0542538581 אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי

כניסת השבת: 16:21

ציאת השבת: 17:12

רבנו תם: 17:43

ע"פ אופק ת"א

כ' בכסלו תשפ"ה

העלון השבועי טוב להסות בה'

ניסים של חנוכה

אשתו היקרה - ברכה בת רחל, מאושפזת במצב קשה מאד בבית החולים 'אסותא' באשדוד ומוגדרת בפי הרופאים כחולה סופנית. היא רק בת 35, אמא לילדים רכים, אך המצב מדרדר מיום ליום והמדדים הולכים ודועכים, בדרך לקריסת מערכות טוטאלית.

בעלה ניגש אליי בצער וביגון קודר: "כבוד הרב, אני נואש לישועה. בעוד שבועיים יחול בר המצוה של הבן הבכור שלנו, יש כבר אולם ותזמורת, אך המצב שלה דועך בצורה נוראה, כשהרופאים אומרים לנו שהיא לא תשרוד יותר משבוע. המצב הגופני שלה מראה כי אם היא תחיה עד שבוע, זה יהיה בגדר פלא.

כבוד הרב, בבקשה, תעזור לי ותתפלל עלינו, שלפחות היא תזכה לחיות עד הבר מצוה בעוד שבועיים, שלא תיפטר לפני השמחה של בננו הבכור. בבקשה, כבוד הרב, הוא מירר בצער נורא וקורע לב.

הייתי המום מדבריו ואמרתי לו מזעקת ליבי: "יהודי יקר, האם אתה באמת מתכוון לדברים שיצאו מפיה?!.."

- המשך בעמוד 3 -

הנה מגיע ובא חג החנוכה, אלא שיש בו דבר משונה ויוצא דופן משאר מועדי השנה: כל המועדים קרויים על שם המאורע והנס שהיה - חג פסח, על שם שפסח ה' על בתי ישראל, חג הפורים - על שם הפור (הגורל), חג סוכות - על שם הסוכות וענני הכבוד שסיככו על ישראל במדבר וכדו'. ומדוע חג החנוכה נקרא על שם התאריך של הישועה: 'חנו בכה' בכסלו מאויביהם?! וכי חסר שמות לחג הזה?! מדוע לא יקראו לחג הזה - חג החשמונאים?! חג השמן?!

תירוץ מיוחד במינו אומר הגאון הצדיק, רבי אברהם סאבע זצ"ל, בעל 'צרור המור' לפני כ-500 שנה (פר' ואתחון): "ואני הצעיר, רוצה לגלות לך בכאן מה שנתגלה אליי - שבאותם ימים שגזרו היונים גזירות על היהודים, לא יכלו ישראל לעסוק בתורה ובמצוות מרוב הצרות והגזירות, לכן עשו ישראל דבר אחד - היו חוזרים ושונים את הפסוק: "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד", אשר יש בו כה' (25) תיבות, והיו מייחדים ומתכוונים שה' עשה ועושה לכל המעשים לבדו. ובכח ייחוד זה - ניצחו את כל אויביהם למעלה מדרך הטבע, ולכן קראו למועד זה - 'חנוכה', על שם כה' אותיות שב'שמע ישראל', כי כל ניצחון המלחמה היה בזכות התחזקות האמונה בה' שבפסוק זה", עד כאן דברי הצדיק.

פלא עצום למדנו מכאן - גם אם אדם שרוי בצרות וגזירות נוראיות ח"ו, עד שאינו יכול ללמוד או להתפלל - אם רק יתחזק בייחוד ה' שאין עוד מלבדו, וכי הוא מאמין שאין מקרה בעולם, אלא רק ה' לבדו מנהיג את הכל בצורה ניסית - ה' יגלה את השגחתו ויראה לו ניסים גלויים מעל הטבע, כי הוא לא האמין בטבע!

סיפר הרב אייל עמרמי שליט"א: "לפני זמן קצר הגיע אליי יהודי מאשדוד כשהוא שבור ורצוף לחלוטין.

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

ת.נ.צ.ב.ה

לרפואה, פונסה והצלחה: מ"א ציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. דניאל בן ציפורה. אורטל תנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. סליה מרים בת דינה וחיים. רות בת מרים הי"ו. ינון בת רחל.

זש"ב: שולמית בת איריס. יסכה בת מול. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. ישראל בן מרים וגרשון. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. יוסף בן נג'יה. פרחח בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. אסתר בת מול. יעקב בן שמחה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. לירן בן מול. אבלין עדינה בת פרחח. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד. משה כהן בן ניהת ויוסף. ראובן בן חנה.

סגולות וישועות

מתוך סידור "תתקבל" 03-5707894

הלכות והליכות

הלכות חנוכה / בהלכה ובאגדה

שאלה: במה מדליקים את נרות החנוכה, והאם אפשר להשתמש בנרות צבעוניים?

תשובה: מצוה מן המובחר להדליק בשמן זית מפני שאורו צלול ביותר, ובפתילות העשויות מצמר גפן. ומי שאין לו שמן זית, ידליק בשאר שמנים. ואם אין לו שמן כלל, ידליק בנרות שעוה.

מה שמוכרים בחנויות נרות דקים צבעוניים, הנכון **שלא להדליק בהם כלל**, כיוון שלא תמיד הם דולקים חצי שעה ויכול להיכשל באיסור ברכה לבטלה ח"ו, וגם לא יצא ידי חובת המצוה.

צריך להיזהר מאד בהדלקת נרות חנוכה, כי היא מצווה חביבה עד מאד, שיש בה משום פרסום הנס בהודאה לה' יתברך על הנסים שעשה לנו, והעושה כן זוכה לבנים תלמידי חכמים.

מצוה להדר שיהיו הנרות דולקים יפה, וישתדל להדליק בחנוכה יפה מזהב או מכסף ובזכות חיבוב והידור המצוה (בשמן, בפתילה, בכוסיות ובחנוכיה), זוכים לבנים תלמידי חכמים.

על כן, הנכון לאחר הדלקת נרות החנוכה, להתפלל לה' יתברך שיזכו לאריכות ימים ושנים, ולבנים הגונים תלמידי חכמים שיאירו לכל העולם בתורה ובמצוות, ויהיו יראי ה' ובעלי מדות טובות, ושנזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו, כי בשעת עשיית המצוה, התפילה נשמעת ביותר. וצדיקים רבים היו נשארים מול החנוכיה בחצי שעה הראשונה ומביטים בה מתוך תפילה.

(1) **כתב ה'תוכחת חיים' (תרומה):** "אדם הנזהר בכל כוחו שלא לדבר שיחה בטילה בבית הכנסת - מובטח לו "שיראה זרע, יאריך ימים, חפץ ה' בידו יצלה, לא ימות לשחת, לא יחסר לחמו, ולאחר מותו תנוח נפשו בקבר לשכון לבטח, ואינם נרקבים גופו ועצמותיו".

(2) **כותב החיד"א הקדוש:** "כל המדבר שיחת חולין בבית הכנסת - טוב שלא יבוא כל עיקר, כי הוא חוטא ומחטיא, והשטן מקטרג".

(3) **כותב ה"פאר ישראל"** (ענני שטח): "אדם שלא נפקד עדיין בזרע של קיימא ורוצה לזכות לכך - יקפיד שלא לשוחח בעת התפילה, וידאג שאף אחרים לא ישוחחו".

(4) **בעל ה"אמרי אמת", האדמו"ר מגור זצ"ל, אמר לאחר השואה:** "הדבר שעמד לבני יהדות ספרד להנצל מן השואה, הוא הזכות ששמרו על קדושת בתי הכנסת ולא היו מדברים בשעת התפילה.

(5) **כתב החיד"א** (פתח עיניים): "המדבר בבית הכנסת שיחת חולין טוב לו שלא יבוא כל עיקר, כי הוא חוטא ומחטיא והשטן מקטרג"

מסופר כי אמר פעם האדמו"ר בעל 'פני מנחם' זי"ע מגור לחתן טרי: "מבקש אני ממך שתקבל על עצמך קבלה, שבכל ערב בבואך לביתך, תיקח גמרא מהש"ס הגדול שקיבלת מחותנך, ותתיישב ללמוד עמוד גמרא. ודווקא בבית".

שמע זאת החתן והסכים החתן לכך. חלפו השנים, ולאותו אברך נולדו כמה ילדים ב"ה. פעם אחת, הוא ניגש עם ילדיו באחד מימי חוה"מ אל האדמו"ר על מנת לברך ולהתברך בברכת 'חג שמח'. ואז הוא פנה לרבי ואמר לו: "ב"ה הבן הגדול נמשך לתורה ולמצוות, הינו ירא שמיים ויש לנו רוב נחת ממנו, אך האחרים לא קלים, הם לא שומעים לי כ"כ וצריך לשכנעם בקיום המצוות".

שמע זאת הרבי ואמר לו: "בוא ואגלה לך את הסיבה לכך: הבן הראשון נולד בתקופה בה החזקת עוד בקבלה שקיבלת על עצמך, ולמדת בכל יום בערב עמוד גמרא בביתך, הלכת לישון עם תורה, והיד ראה זאת וספג, ולכן גדל טוב. בשונה מהאחרים, שהפסקת בכך. אם תקבל על עצמך שוב קבלה זו, להכניס חום רוחני של תורה לבית - תזכה שבניך ילכו בדרכם בשמחה ובאשר!". להיות הנר, השמש בבית שמאיר אור רוחני לאשה ולילדים.

הנר של הבית

השאיפה הנכספת ביותר העומדת בראש מעיינינו היא לראות נחת מיוצאי חלצינו שילכו בדרך התורה והיראה.

חז"ל העניקו לנו מספר עצות כיצד לזכות להגיע ליעד הנכסף הזה. אחת מהן: **"הרגיל בנר - הויין ליה בנים תלמידי חכמים!"**. ויש להבין: מה הקשר בין הנר לילדים?

את הסוד לכך מגלה ה'שם משמואל' הקדוש: 'המתבונן בנרות יראה כי בכל רגע הלהבה משנה צורה, צבעיה משתנים, היא גדילה ומתקטנת, אין רגע דל, אין שניה בלי חידוש, אין מצב זהה לקודמו בשום צורה.

זוהי כוונת חז"ל: רוצה ילדים תלמידי חכמים? רוצה להצליח בחינוך ילדיך? זה הסוד: תתרגל לחשוב ולהתנהג כמו נר. תכניס בבית התלהבות מחודשת, אוירה שמחה, התרגשות עם כל מצוה.

בית בו האב שמח בכל בוקר כשהוא יוצא לתפילה, מתרגש לקראת ברכת המזון, בית בו האם מתרגשת כשהיא אומרת עם ילדיה 'מודה אני בבוקרו של יום, בית בו כאשר אחד הילדים עורך 'סיום' על חומש או על מסכת האמא עורכת מסיבה גדולה - הילדים רואים את השמחה ואת האור ונדלקים, ומקבלים ערך ואהבה לדבר!

ישועה סופנית

תקבל ברכה מהרב". "אין בעיה, אני מוכן", הוא אמר, "ומה הדבר השני?".

"דבר שני - בכל חצות לילה, אתה הולך למקום שקט ומתחבר אל ה' יתברך בדיבור ושיח במשך שעה שלימה. פונה אליו, משוחח איתו, משתף אותו. כך על ידי השיחה עם ה' זוכים לחזק את האמונה". "וכמה זמן צריך לעשות זאת?", הוא שאל. **"כל החיים!"**, קבעתי לו, "עד סוף חיך, כל חצות לילה אתה מקבל על עצמך להיות מחובר לה' בתפילה ואמונה לרפואת אשתך!".

"קיבלתי זאת, כבוד הרב, ומה הדבר השלישי?", הוא שאל. "הדבר השלישי הוא חיזוק האמונה בהשגחה פרטית ע"י שכל אדם שיעשה לך רע - אתה מקבל על עצמך להניח 10 ש"ח לצדקה להצלחתו. לדוגמא: רכב חתך אותך בכביש וסיכן אותך - אתה מגיע לבית, נותן עשרה שקלים לצדקה להצלחתו, מתוך אמונה שהוא רק שליח ה'."

בן משפחתך זלזל בך - אתה שם מטבע כזה בצדקה ומבקש שה' יתן לו חיים טובים. כך תחשל את עצמך באמונת היחוד בה', שאין עוד מלבדו, וכל המצערם אותי - הם רק שליחי ה' בלבד. כך תעשה כל החיים!".

"ואז", חתמתי ואמרתי: **"אם תעשה את שלושת הדברים הללו - אני בטוח במיליון אחוז, ומבטיח לך שאשתך תחיה עוד שנים רבות! חיזוק הביטחון בה' - נותן לה' את הכח להראות את גדולתו".** "אם זה יציל את אשתי - אני מקבל זאת לחלוטין", הוא אמר.

הוא הגיע אל מעונו של הצדיק הרב דב קוק שליט"א בטבריה והמתין לכניסתו. לבסוף, אחר עיכובים, הוא נכנס פנימה, והקשיבו היטיב מה אמר לו הצדיק: **"יהודי יקר, לקחת חיזוקים וקבלות גדולות באמונה בה' שעשו רעש גדול בשמיים, ולכן...**

אלו ימיה האחרונים של אשתי".

אומר לכם את האמת, היה קשה לי לשמוע זאת, הרי אין טבע בעולם, הכל מנוהל רק על ידי מסובב כל הסיבות, שעושה כל צעד כאן בעולם הזה - את השמחה ואת הצער, את החולי והבריאות, את המוות ואת החיים. בעיניים שלנו זה נראה מחלה, זה נראה כאילו מישהו פגע בנו - אך זה רק ה' שהתלבש בחולי או באדם הפוגע.

"תשמע טוב", פניתי אליו בהתלהבות רבה: **"אני מבטיח לך ב"ה שאשתך תחיה עוד שנים רבות, אם תקבל על**

עצמך את שלושת הדברים הבאים". הוא הרים ראש עם מעט תקווה ואמר: **"מהם שלושת הדברים?"**. בביטחון גמור, אמרתי לו: **"דבר ראשון - אני רוצה שתלך אל הצדיק מטבריה, הרב דב קוק שליט"א ותבקש ברכה וישועה לאשתך".**

"כבוד הרב, כבר הלכתי אל הצדיק הזה, אך לא הצלחתי להיכנס, אמרו שהרב לא מקבל בימים אלו".

"אין דבר כזה", אמרתי לו, "אתה מגיע לשם ונשכב על המדרגות עד שיכניסו אותך. לבוא לצדיק הדור ולקבל ממנו ברכה - זה כוח אדיר. יצר הרע לא רוצה שתהיה אצל הצדיק, הוא לא יתן לאדם להתחזק מהצדיק ולחזות בישועות שהוא מביא לעם ישראל. לכן, אתה הולך לשם ולא עוזב את המקום, עד אשר

- המשך מעמוד 1 -
"מדוע אתה חושב שהיא תחיה רק עד הבר מצוה של בנך?! ב"ה נבקש מהקב"ה שיתן לה חיים עד החתונה שלו ויותר".

הוא הביט בי כאילו אני לא בסדר: "הרב, מדובר בחולה סופנית, בכל דקה היא יכולה לסיים את חייה. אי אפשר לעצור את קריסת המערכות הזו. כל מה שאני מבקש, זה רק שהיא תזכה לחיות עוד שבועיים, עד לבר מצוה".

לא ידעתי איך לעכל את דברי הבעל ופניתי אל עומקי נשמתו: "יהודי יקר, הגישה שלך לא נכונה כלל. שכחת מי מנהל את העולם? מי גורם כל רגע לגוף שלי ושליך לתפקד? מי עושה שנהיה בריאים בכל רגע ולא יקרו לנו המערכות? - הלא זה רק ה' יתברך בכבודו ובעצמו, אשר הוא מחיה והוא ממית, הוא מרפא והוא מביא את החולי. תשכח מהמילים: "הרופאים קבעו... הם נתנו רק שבוע בלבד" - הרופא עושה את עבודתו, אך אין לו שום רשות להתערב במעשה האלוקים. וכי בורא עולם לא יכול לעצור לה את המחלה וקריסת המערכות ברגע? הרי בכל רגע כעת נולד תינוק - ומי זה הנותן לו חיים ובריאות? - רק האין עוד מלבדו יתברך. "ישועת ה' כהרף עין", זעקתי מדם ליבי לנשמתו, "זאת אומרת, שכמו שהמצמוץ של העין הוא רגע אחד, כך ברגע קט יכול ה' יתברך לשנות את כל החיים של האדם מקצה לקצה. הוא עושה זאת ללא צורך ברופאים ובהקרנות, במצמוץ של שניה והחיים נראים אחרת. אני מתחנן לפניך, רק תאמין בה' שהוא כל יכול - 'תנו עוז לאלוקים'".

היהודי קיבל את דבריי, אך מיד נפל ברוחו שוב ואמר: "הרב האמנתי ועשיתי הכל: סגולות, קברות צדיקים, תפילות, ברכות - ושום דבר לא שינה את המצב שלה.

השפעת האור הגנוז

שהיה האור גנוז בעולם, ומאז הוא הופקד בתוך התורה הקדושה (בני יששכר).

על כן, כותב רבנו האר"י ז"ל כי אם האדם הכי רחוק מה' יתברך, יתבונן באור הנרות של חנוכה - יתנוצץ בו ניצוץ קדוש של תשובה שיפעפע בנשמתו וישיבו בתשובה שלימה. וזאת מפני, קדושתו הנוראה של האור הגנוז השרוי בתוכו.

"על כן", כותב הגליא רזיא' מתלמידי האר"י ז"ל, "החמירו רבותינו עד למאוד בנרות החנוכה וגזרו שלא להשתמש לאורם, ומה שנותר בשמן ובפתילות אסורים בהנאה - כדי שישראל יאמינו כי רמזים בתוך נרות החנוכה סודות נוראים ועליונים".

ומטעם זה, כותב ה'בני יששכר' (מאמר ג'), לא הוזכר בנוסח 'על הנסים' את נס הדלקת המנורה שהספיק לשמונה ימים במקום יום אחד, ללמדך, כי נס ההדלקה היה מאור הגנוז שהוא קודם יצירת האותיות, וב'על הנסים' נכתב הנס של המלחמה שאירע באותו זמן, ולא נס שהיה מוכן בעולם עוד לפני יצירתו. וזכו לנס גדול זה של האור הגנוז, להראות לישראל את חיבתם לפני המקום ברוך הוא, על שזכו לקבל הארה מעל דרך הטבע, אשר היא זיו הדר של הקב"ה בעצמו".

כתב רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל: "אוי לו לכסיל אשר בזה היום ששערי אוצרות המלך נפתחים ולא פנה אליהם - כך הוא בדיוק בשמונת ימי חנוכה, בהם פותח ה' אוצרות שמיים, ויכול כל אדם להוריד שפע ישועות ורחמים על עצמו ועל בני משפחתו ברוחניות ובגשמיות וניתן לבקש כל נס ופלא מהבורא".

כה קדושה ויקרה חצי שעה זו של הדלקת נרות החנוכה, עד שכתב הגאון הגדול, בעל האדר"ת זצ"ל: "מצוות נרות חנוכה היתה חביבה עליי עד מאוד, ולולא שיחת הבריות, הייתי מהדר שידלקו בחדר זמן רב כיכולתם.

"והתענגתי לשבת בחדר שבו הנרות, לראותם ולהסתכל בהם בכל רגע, ולא הלכתי מאותו החדר רק כשהייתי אנוס בעבודת הציבור, ובכל זאת ישבתי נגד פתח אותו חדר כדי להסתכל בהם פעם בפעם, והייתי שש ושמח בהם הרבה".

מה מיוחד באור הנרות? ומה הוא קשור לניסים הגדולים שיש בחג? אומרים חז"ל כי בכל ימי החנוכה מדליקים 36 נרות (לא כולל השמש), כנגד 36 שעות בהם השתמש אדם הראשון באור הגנוז, לפני שגנז אותו ה' (הרוקח סי' רכה), ולכן בשעה שדולקים הנרות - זוכים למשוך מהאור הגנוז אל נרות החנוכה.

ומסיבה זו, נעשה נס במנורה שדלקה שמונה ימים, מפני שהאיר בה מהאור הגנוז, הנקרא בשם 'כסלו', שהוא מלשון 'כיסוי לו', כיסוי ל-36 שעות

המשך מעמוד 3
"... ולכן אני רוצה להודיע לך שבעקבות כך - לקחתי את המחלה מאשתך, והעברתי אותה אל חבר כנסת שונא ישראל. תחזור לבית ברוגע, היא תצא מזה לחלוטין".

היהודי היה בהלם אדיר, וכמעט לא האמין לדברים ששמע. הוא סיפר לי באותו יום, כי הרופאים הודיעו שזו הפעם הראשונה שראו עצירה בהידרדרות המצב. ואתם תראו שבימים הקרובים נשמע את הבשורה שהיא קמה ממיטת חוליה, בריאה ושלילה. שמה המלא לרפואה - ברכה בת רחל בתושח"י".

"תנו עוז לאלוקים" - אם תתן לה את הכח שאתה מוסר אליו את כל בטחונך, שאתה משליך עליו את ייבך ונותן לו לנהל אותך - ואין פה אף אדם שמזיק לי, אף מחלה לא מפריעה - ה' יסדר את הכל בצורה מופלאה יוכיח לך שהוא מנהל את העולם לבדו.

חג החנוכה נקרא בשם זה, על שם היו מתחזקים באמירת 'שמע ישראל' שיש בה כה' תיבות, ומכוונים שהוא לבדו מנהל את כל העולם, ולכן בכח כה' אותיות אלו - חוו ניסים גלויים וניצחו במלחמה, ונקרא שמו 'חנוכה'.

לכן, כותב האדמו"ר מסלונים זצ"ל כי בזמן הדלקת הנרות יכול היהודי לצאת מכל המיצרים, מכל החולאים ומכל הדברים הקשים בחייו - והקב"ה יהפוך לו באותו רגע את הטבע לנס - בקלות! ואפילו אם האדם אינו צדיק או בר - הבנה! וכל זאת ע"י התבוננות בנרות החנוכה בחצי שעה הראשונה.

החידה השבועית!

מתי צריך להניח דם בתוך הנעל ולברך על כך?

השאלה היא: האם צריך להניח דם בתוך הנעל ולברך על כך? תשובה: כן, כיוון שהדם הוא חלק מהגוף, והנעל היא חלק מהבגד, ולכן צריך להניח דם בתוך הנעל ולברך על כך.

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: אברהם בן פרידה, דינה בת ססיל, יונה בדיחי בת טורקיה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. זיווג הגון: ד.ד.ב.ש.ש. לידה קלה: עדי בת חנה.

העלון מוקדש להצלחת החפץ בעילום שם

הפרסום התורני שלך!

לפרסום או תרומה להמשך זיכוי הרבים בעלון - יש לפנות למערכת העלון!

דרוש בדחיפות

נהג מתנדב להבאת העלונים מבית הדפוס בכל יום חמישי! נא ליצור קשר עם המערכת.

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "וישב"

"אלה תולדות יעקב יוסף" [לז, ב].

מפני מה כותב הפסוק שיתולדות יעקב הם 'יוסף'? על פי הפשט, כל מטרת יציאתו לחרן של יעקב אבינו הייתה על מנת לשאת את רחל, שממנה יצא יוסף, והקב"ה גזר שיינשא לארבע נשים. נמצא שעיקר תולדותיו היה יוסף. אך יש בעניין באור עמוק יותר – עד כה סבל יעקב מצרות שונות – עשו שנא אותו, אחר כך לבן רימה אותו, לאחר מכן נאבק בדרך עם המלאך, ואחרי כן ארעה לו הצרה הגדולה עם דינה. כשסיים עם כל הצרות הללו, ארעה לו צרה חדשה בתוך ביתו – עם יוסף. זו הייתה הצרה הקשה מכל, שכן עם אויבים מבחוץ אפשר להסתדר איכשהו, בזכות העידוד והעצה הטובה שמקבל האדם מהסובבים אותו, אך צרה בתוך ביתו פוגעת באדם יותר מכל. דוד המלך כותב בפרק ב' בתהלים על מלחמת גוג ומגוג: "למה רגשו גויים ולאומים יהגו ריק, יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד על ה' ועל משיחו", ובפרק ג' מתנה את צרותיו בתוך ביתו שבשלחן נאלץ לברוח מאבשלום בנו, ואומר: "ה' מה רבו צרי רבים קמים עליי", רק אז הוא אומר: 'רבים קמים עליי', ללמדנו שקשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג.

יעקב אבינו רואה את השנאה שיש בתוך ביתו. בניו עוינים איש את אחיו. על יוסף נאמר: "ויבא יוסף את דיבתם רעה אל אביהם". והאחים שנאו אותו בשנאה שהלכה והחמירה: בתחילה – "וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום" – הם לא יכלו לדבר עמו, אחר כך – "ויוספו עוד שנא אותו", לאחר מכן נוספה גם קנאה, ולבסוף – "ובטרים יקרב אליהם ויתנכלו אותו להמיתו" – כבר מרחוק רצו להרוג אותו. צרה זו קשה ליעקב אבינו מכל, ועל כן כשמפרטת התורה את תולדות יעקב, היא פותחת ביוסף – בצרה הגדולה שארעה לו בתוך ביתו עם יוסף ואחיו (דורש ציון).
"ויבא יוסף את דיבתם רעה אל אביהם" [לז, ב].

מדוע מדגיש הפסוק "את דיבתם רעה", וכי יש דיבה שאינה רעה?

ליעקב אבינו היה ספר יצירה, שקיבל מאברהם אבינו ע"ה. בספר יצירה יש ששה פרקים כנגד ששה סדרי משנה. ספר יצירה עמוק מאוד, ונכתבו עליו יותר ממאה פרושים לאורך הדורות. בין גדולי העולם שחיברו פרושים על ספר יצירה, היו רב סעדיה גאון, הראב"ד, האר"י הקדוש, הגאון מוילנא, המהר"ם בוטריל, רבנו משה נכד הרמב"ן, הרידב"ז, ועוד.

יעקב אבינו גילה את סודות הספר לבניו, אבל את יוסף לא לימד עדיין, כיוון שהיה באותה עת בן שבע עשרה, ולפני גיל עשרים לא מלמדים את ספר יצירה. בני יעקב היו בוראים עגלים על פי ספר יצירה, ואכלו מהעגלים שבראו, כיוון שלא רצו לאכול מהצאן של אביהם, שהיו מופקדים על שמירתו.

לא הייתה חובת שחיטה לגבי העגלים הללו, מאחר שכל בהמה שנבראת בדרך נס, אינה צריכה שחיטה.

בגמרא מסופר על רבי שמעון בן חלפתא, שהלך בדרך ובאו שני כפירי אריות מולו והתחילו לשאוג. אמר רבי שמעון בן חלפתא: "הכפירים שואגים לטרף" (וביקש מהקב"ה שיתן להם אוכל, ויאכלו ולא יפגעו בו). ירדו שתי חתיכות בשר מהשמים. אכלו האריות חתיכה אחת, ואת השנייה הותירו. לקח רבי שמעון בן חלפתא את החתיכה הנותרת לבית המדרש, ושאל: "דבר טמא הוא זה או דבר טהור?" אמרו לו החכמים: "אין דבר טמא יורד מן השמיים".

רבי שמעון בר יוחאי היה במערה שלוש-עשרה שנים, ונברא לו עץ חרובים שממנו אכל, וניבקע עבורו מעין מים שממנו שתה.

מקשים המפרשים: ומה עם עורלה? איך אכל מן העץ מיד כשנוצר, ולא חיכה שלוש שנות עורלה?

ומתרצים: מאחר שנברא העץ בנס מן השמים, הריהו פטור מדין עורלה. הפסוק אומר: וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם עורלתו את פריו, דווקא בנטיעה על ידי אדם חייבים בעורלה, אך לא כשהעץ בא מן השמים בדרך נס.

עץ שנוצר בדרך נס פטור מעורלה, ועגלים שנוצרו בדרך נס פטורים משחיטה, וממילא נהגו בני יעקב כהוגן בכך שלא שחטו את העגלים. יוסף, שלא למד ספר יצירה, לא ידע שנוצרו העגלים בנס, והביא "את דיבתם רעה" – דיבה שאיננה אמת – שהם אוכלים, כביכול, אבר מן החי.

הרב חיד"א בספרו "פני דוד" כתב שהיה ויכוח הלכתי בין יוסף לאחיו: כי הנה בתרגום יונתן בן עוזיאל מבואר, שיוסף ראה את האחים אוכלים מהאלה ומהאוזנים. באלה אין עצם [אך צריך לעשות בה ניקור], וגם באוזנים אין עצמות. ישנה מחלוקת בין הרמב"ם והרמב"ן בדין אבר מן החי: הרמב"ם סובר, שאין אדם עובר על איסור אבר מן החי עד שיש באבר כזית עצם. אך הרמב"ן סובר, שבאבר שלם עוברים, גם אם אין בו עצם.

האחים היו בני נח והיו מצווים על אבר מן החי. יוסף סבר כשיטת הרמב"ן, שגם אם אין בו עצם, יש בו איסור אבר מן החי. אך האחים סברו כשיטת הרמב"ם, שאינו עובר עד שיהיה בו כזית עצם.

זו הייתה המחלוקת בין יוסף לאחיו, ולכן סבר יוסף שאוכלים הם אבר מן החי (דורש ציון).

"יום הולדת את פרעה" [מ, כ].

המעשה שלפנינו אירע אצל יהודי שהיה נחשב לעשיר גדול, ובהגיעו לגיל שישים, החליט לערוך שמחת 'יום הולדת' רבת-משתתפים באולם שמחות יוקרתי ביותר. עורך השמחה הבטיח לבעל האולם שאת מלוא דמי האירוע ישלם במזומן מיד בתום האירוע מהכספים הרבים שאמור לקבל במתנה באותו ערב, ובעל האולם נתן בו אמון מלא, ואף נענה לבקשתו למסור לידיו את מפתח הכספת כבר בתחילת האירוע.

והנה חגיגת יום ההולדת הגדולה התחילה, ומובן מאליו, שהוזמנו אליה אנשי עסקים נכבדים, וכל משתתף שלשל בכניסתו מעטפה 'שמנה' לכספת שהוצבה בפתח האולם.

כאמור, 'חתן השמחה' שלנו היה נחשב לעשיר עצום, אלא, שאף אחד לא ידע, שבאותו הזמן עמד לפני קריסה כלכלית קשה ושקיעה בחובות אדירים... ולמעשה, הסיבה האמיתית לעריכת השמחה המפוארת, לא היתה כלל 'יום ההולדת', אלא מצבו הכלכלי הנורא של האיש, שבעקבותיו זמם להרוויח הון רב בנוכלות וגניבה...

לקראת סיום האירוע, חתן השמחה פסע חרישית לעבר הכספת, ויפן כה וכה וירא כי אין איש, ופתח את הכספת. האיש רוקן את כל תכולת הכספת לשק גדול שהתמלא במעטפות, וחיש מהר חמק ויצא משערי האולם, שם המתינה לו מכונית, ש'דהרה' במהירות לנמל התעופה... תוך דקות אחדות עלה למטוס, והמריא למדינה רחוקה.

ובכן, עקבותיו של בעל השמחה הנוכל נעלמו, וכאשר בעל האולם קלט את התרמית הגדולה שאירעה כאן, מיהר לסגור (על כל משתתפי השמחה הנבוכים) את שערי אולמו, והכריז בפני כל המשתתפים: "רבותי, אבקש את סליחתכם, אך אני תובע לקבל מכל משתתף את דמי המנה שאכל, משום שעורך האירוע ברח מבלי לשלם לי אגורה..."

האורחים המוכים בתדהמה השיבו לעומתו: "עבור המנות כבר שילמנו די והותר בכספי המתנות שהנחנו בכספת; התשלום נמצא אצל בעל השמחה, לך ותתבע ממנו..."

עם מי הדין? האם אכן צריכים אורחי השמחה לשלם עבור המנות שאכלו?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: לאחר שבעל השמחה הגנב לא שילם עבור המנות וברח ונעלם, נמצא אפוא שהסועדים אכלו ונהנו ממנותיו של בעל האולם, וממילא קיים עליהם חיוב לשלם עבור מנות אלו (והרי זה דומה לראובן ושמעון שנכנסו לאכול במסעדה, וראובן הבטיח לשמעון שישלם עבור מנתו, ולאחר הסעודה ראובן ברח והותיר את שמעון לבדו, שהדין בזה הוא, ששמעון צריך לשלם לבעל המסעדה עבור המנה שאכל). ובאשר לכסף שהכניסו מוזמני היום-הולדת לכספת, בזה עדיין לא קנו את המנות, אלא העניקו מתנה לבעל השמחה, ויכול בעל האולם לטעון כלפיהם: 'שילמתם לכתובת הלא נכונה'... אמנם, את מלוא דמי המנה האורחים אינם צריכים לשלם, כי יכולים לטעון שלא היו משלמים כל כך הרבה עבור מנה מיוחדת שכזו (וכפי שיבואר להלן), אבל שני-שליש מערך המנה, צריך כל סועד לשלם.

ודומה הדבר לדין הבא המובא בשולחן ערוך (חו"מ סימן ש"א ס"ד): מעשה בנינים שלאחר פטירת אביהם מצאו בבית האב המנוח פרה, וחשבו לעצמם שהיא היתה שייכת לאביהם. שחטו את הפרה ואכלוה, ובתום הסעודה נשמעו דפיקות בדלת. היה זה אחד השכנים שאמר לבנים: "שמעתי בצער רב אודות פטירת אביכם ע"ה... הגעתי לקחת ברשותכם את הפרה שלי, אותה השאלתי לאביכם...". לאחר שהתברר שאת הפרה של האיש, הבנים כבר הספיקו לאכול, השכן תובע מהם לשלם את דמי פרתו, והם טוענים כנגדו: "מניין היה לנו לדעת שהפרה שלך..."

ובכן, הדין בזה הוא - שצריכים היתומים לשלם לבעל הפרה 'דמי בשר בזול', שהוא שני שלישי מדמיה. את מלוא דמי הפרה אינם צריכים לשלם, כי יכולים לטעון 'אילו היינו יודעים שאינה של אבינו לא היינו אוכלים בשר', אבל שני-שליש משלמים, שכן דרך בני אדם לקנות בשר בזול ולאכול, אף אם לא היה בכוונתם לאכול בשר. והוא הדין בענייננו.

לסיכום: כל אורח ישלם שני שלישי מדמי המנה שאכל (אחת שאלתי).

הג החנוכה

מעשה בבחור עני שעמד באחד מימות החנוכה בסמוך למאפיה, והריח את ריחן הטוב של הספגניות. הוא עמד נבוך מחוץ לחנות ולטש עיניו לעבר הספגניות החמות. המוכר, שהבחין בעינו החדה בבחור, הבין שהוא חפץ מאוד בספגניות, אך אין לו כסף. הוא יצא אליו ואמר לו: "בוא לכאן פל ערב בשעה עשר, פשאיני סוגר את החנות, ואתן לך את כל הספגניות שישארו".

הבחור הודה לו מקרב לב. הוא מהר לביתו בשמחה רבה והודיע לכל אהיו ואחיותיו: "יש לי בשורה טובה - היום בערב אביא לכם ספגניות משפחות!"

כבר ברבע לעשר הגיע הבחור למאפיה והמתין בכיליון עינים לרגע הסגירה. מבעד לחלון הראוה הוא הצליח להבחין כי נותרו במגש עשרים ספגניות. אלא שבשעה חמשה לעשר הוא רואה את חברו מתקרב למאפיה. "מה אתה מחפש פה?" שאל את חברו. החבר השיב: "כעת נערכת בביתנו מסבת חנוכה. נשלחתי לקנות עשרים ספגניות..."

נפלו פניו של מידענו הבחור. הוא נלחץ וחשב בלבו: 'כבר הבטחתי לאחי שאביא להם ספגניות, וכעת חברי עומד לקנות את כל הספגניות הנותרות... ואז הוא פנה אל חברו ואמר לו: "שמע נא, בהמשך הרחוב, במרחק של שלושים מטר מכאן, ישנה מאפיה מעולה. תוכל למצוא שם ספגניות הרבה יותר מצלחות וטעימות מאשר במאפיה הזאת..." ואכן, החבר הלך למאפיה האחרת וקנה בה את הספגניות.

השעה עשר הגיעה סוף סוף, ומידענו הבחור נכנס אל המאפיה של בעל החסד וקבל את עשרים הספגניות שנסארו. הוא ובני משפחתו אכלו ושבחו מהספגניות המשפחות. לאחר מכן, כשעלה על יצועו, התעוררו בקרבו נקיפות מצפון... למחרת, השכם בבקר, הוא בא ושאל: האם עברתי על אסור גזל ועל לשלם על הספגניות, או שמא איני צריך לשלם עליהן?

תשובה

א) הבחור צריך לשלם לבעל החנות על כל עשרים הספגניות, כי נתינתן נחשבת ל'נתינה בטעות'! שכן אלו בעל המאפיה היה מודע לכך שלקוח עמד להכניס אל חנותו כדי לקנות את הספגניות, והבחור שכנע אותו שלא לקנות כאן, וישלחו למאפיה אחרת "כי היא מעולה יותר", וכל זאת כדי לזכות בספגניות לעצמו - הרי שבעל המאפיה לא היה נותן לו את הספגניות במתנה, כי הוא התנהג כמשלם רעה תחת טובה בכך שפגע רוח מהמוכר, וישלם לקוח שלו להעדיף לקנות במאפיה אחרת (ראה שו"ע חו"מ סי' רמ"ו ס"א).

ב) כמו כן, תנאו של בעל המאפיה היה שיתן לבחור את הספגניות הנשארות שלא יעלה בידו למכרן, והספגניות שקבל הבחור אינן נחשבות לינשארות, אלא לימכורות, כי עמדו להמכר, אלא שהבחור סבל על ידי מזימתו את המכירה. ומכיון שלמעשה הבחור לא עמד בתנאי קבלת הספגניות ולקחן ללא רשות, הרי שעליו לשלם את דמיהן ולבקש מחילה מהמוכר (ואם הוא מתבייש לפנות אליו בעצמו, יעשה זאת על ידי שליח).

לסכום: הבחור ישלם על הספגניות את מחירן המלא ויבקש מחילה מהמוכר (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזלה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנו ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, וע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

כטהוני בצורי הוא אוצרי - פרשת וישב פ"ה

כפ"ד, גיליון שכזי לאמונה, כטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים. לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

לאוטובוס. בעודי ממתין אני רואה בחור יוצא מבית הכנסת שממול. היה זה בנו של אותו יהודי שאמר לי בשעתו שאחד מילדיו ראה את התפילין שלי...

שאלתי אותו שמא הוא עצמו היה אותו הילד... הוא ענה בחיוב, ואז הוסיף: בא עמי.

נכנסנו יחד לבית הכנסת.

הוא נכנס בזריזות, ואחרי דקה הוא עמד מולי כשבידיו גרתיק הטלית והתפילין שלי בשלמותם! הקב"ה השיב לי את אבדתי היקרה בדקה התשעים ותשע,

ממש רגע לפני שהזמנתי שתי זוגות תפילין חדשות!

השבת אבדה בהשגחה עליונה

מספר הר"ר עוזר זילברשלג, ביתר עילית:

מטעם בית המכירות מורשת אשר בבעלותי אנו מקיימים מספר פעמים בשנה מכירות פומביות ייעודיות עבור חסידי ליובאוויטש ברחבי תבל.

בקטלוג אנו מכניסים ספרי חב"ד ומכתבים שונים מאדמו"רי ליובאוויטש, כאשר גולת הכותרת היא פריטים אשר חולקו ע"י הרבי בעצמו, שכידוע ייחס חשיבות רבה לחלוקות אלו.

כל יהודי בעולם יודע כי הרבי חילק דולרים למאות אנשים מדי שבוע.

אבל מה שפחות ידוע בעולם, אך כן ידוע בין חסידי חב"ד, כי הרבי חילק פעמים רבות קונטרסים עם מאמרי חסידות שרצה להפיצם, ובהזדמנויות מיוחדות גם חילק ספרי תניא בהדפסה מיוחדת.

חיבה יתירה נודעה לספרים וקונטרסים אלו בקרב חסידי ושלוחי חב"ד בעולם. ישנם הקונים אותם לעצמם או למי מבני משפחותיהם כשהם מחשיבים זאת כסגולה וענינו ראו עד כה סיפורים רבים שקרו במכירות שלנו. ועוד חזון למועד ויש הקונים על מנת להעניקם לתורמים של בתי חב"ד, או כדי לערוך עליהם הגרלות, על מנת לממן את הפעילות המבורכת החובקת את העולם כולו. כזה היה ר' שניאור, שליח יקר מאחת ממדינות דרום אמריקה, אשר רכש אצלנו בחודש אלול ספר תניא שחולק ע"י הרבי.

הספר נשלח אליו לנו יורק, ובהיותו בשבת סליחות בחצר הקודש - זכה והגיע אליו ספר התניא המיוחס הזה.

במהלך חודש תשרי ר' שניאור יצר עמנו קשר, וסיפר בכאב כי בעת עלותו להתפלל באהל

התפילין שהזרו בדקה 99

מספר הרה"ח ר' מנחם רוט שליט"א, ביתר:

לפני כשנתיים נפגעתי בתאונה ל"ע.

כתוצאה מכך הייתי אז חלש ומבולבל מאד, ולצערי באותה תקופה אבדו לי הטלית והתפילין. עברתי תקופת שיקום ארוכה ולא קלה, ונאלצתי גם להשתמש בתפילין של אחרים.

באחד הימים ניגש אלי יהודי, ואמר לי שאחד מילדיו סיפר שנתקל בגרתיק הטלית ותפילין שלי בבית הכנסת ברסלב שברח' פחד יצחק.

ניגשתי לשם וערכתי חיפוש, אך לא מצאתי דבר. ניסיתי את מזלי פעם נוספת, אף גייסתי יום אחד כמה חברים למבצע חיפושים יסודי, והעליתי חרס.

כך נקפו חודשים, ואני מניח כל בוקר תפילין שאינם שלי.

מדובר בשני זוגות תפילין מהודרות ביותר שאבי שליט"א רכש עבורי, ועוגמת הנפש היתה רבה ומכאיבה.

תפילין חדשות הן הוצאה גדולה מאד שלא יכולתי כרגע להרשות לעצמי, אך החלטה נחושה החלטתי בשיתוף בני המשפחה.

בעזרת השם, ברגע שאקבל את הפיצויים מחברת הביטוח בגין התאונה, בלי נדר ההוצאה הראשונה תהיה רכישת תפילין חדשות.

הימים חלפו להם, צעד אחר צעד חזרתי לקו הבריאות ברוך ד', ובמקביל התקדמתי גם עם התביעה מול הביטוח.

חלפו כשנתיים.

עם הרבה מאד סייעתא דשמיא, סוף סוף הגיעה ההודעה המיוחלת: תביעת הביטוח אושרה!

הסכום היה מכובד למדי, וההחלטה שקיבלתי לא נשכחה ממני, הולכים להזמין תפילין!

סוף סוף אתפלל בבוקר עם תפילין שלי, מבלי להזדקק לחסדי זרים מידי בוקר, ולהיכנס לחששות שונים עקב שינויי גודל הרצועות ועוד. לשם קבלת הכסף מהביטוח נזקקתי לפתוח חשבון בנק על שמי, בעוד שעד היום הסתפקתי בחשבון על שם בני הבית.

קבעתי אם כן זמן לנסוע לבנק. בהגיע הזמן המיועד יצאתי לתחנה ברח' פחד יצחק והמתנתי

השיב לו המאבד: "אני כעת בכינוס השלוחים בניו יורק".

וכך, בעיצומם של ימי הכינוס הגדול הושב הספר הקדוש לבעליו בהשגחה מופלאה של המשגיח העליון, שהביא לפתחנו בדיוק את אותו שליח שהסתקרן להכיר את מקבל הספרים מהרבי, ומיד למחרת הוא מצא את התניא שאותו שם היה רשום עליו, כדי שיזכה לקיים השבת אבידה בהידור.

הטלפון נפל והציל את היי

מספר הר"ר אליהו רוזנטל שליט"א, ביתר:

מוצאי שבת קדש פרשת וישלח. הבנים יצאו לאירוע שארגנה דגל התורה בביתר, רעייתי יצאה לכבוד את הוריה, ואני נותרתי לבדי בבית. נכנסתי למטבח והעמדתי על הכיריים סיר עם מרק חם לכבוד סעודת מלוה מלכה, כמאמר הגמרא: "חמין במוצאי שבת מלוגמא".

חלפו דקות ספורות ולפתע חשתי שראייתי מתערפלת...

ראיתי עיגולים שחורים כאשר לאחר מכן כל המטבח מסתובב סביבי מול העיניים. אני סובל מסוכר גבוה ולחץ דם, אך למצב כזה לא הגעתי מעולם. אינני יודע לומר כמה זמן עמדתי כך מתוך סחרחורת נוראית, ראיתי את הריצפה מסתובבת מעל ראשי והתקרה מתחתי, עד אשר קרסתי לארץ.

זכרתי שחוץ מהרבש"ע אין כאן אף אחד, בכוחות לא לי אימצתי את מוחי לחשוב איך אני מזעיק עזרה, כאשר אין שום סיכוי שאקום על רגלי במצב הנוכחי. אני אדם כבד גוף, והסיכוי שלי לקום כעת בכוחות עצמי פשוט לא קיים.

לפתע הבחנתי בטלפון שמונח על הארץ בפתח הסלון...

התאמצתי וזחלתי פסיעה אחר פסיעה, עד אשר הגעתי אל המכשיר. התקשרתי למד"א, ותוך שניות פרץ לבית שכני, איש הצלה יקר, אשר

מיהר לתת לי תרופה מתאימה, כזו שמנעה ממני לאבד את ההכרה חלילה, באופן שהיה עלול לגרום לנזק בלתי הפיך היי.

דמור"י חב"ד הניח את הספר בצד, אך מששב לא מצא את הספר.

נראה - אמר - כי מאן דהוא חשק גם הוא בזכות זו, אך לא עמד בפיתוי וניכס לעצמו את הספר. אני מבקש - מסר ר' שניאור - שתפקח את עיניך ותהיה עירני אם מגיע אליך הספר הזה.

כאבנו עמו את כאבו והצרנו על עגמת הנפש שהוסבה לו, אך הסבנו את תשומת לבו לעובדה המצערת, שאין כל סבירות שהספר הזה ישוב דווקא אלינו.

למרות זאת ביקש ר' שניאור כי מכיוון שבתוך הספר מופיע שם המקבלו, ואנו יודעים את השם המופיע שם, לכן רק אנחנו נוכל לזהותו.

עתה לרגל חודש כסלו פרסמנו שוב מכירה נוספת של פריטים ייחודיים כאלו שחולקו על ידי הרבי נ"ע בעצמו. פנה אלינו שליח מניו יורק, וביקש לברר לגבי מספר פריטים שפרסמנו למכירה - את מקורם הראשון, כלומר - מה שם האיש שקיבלם בעצמו מידו הקדושה של הרבי. בדרך כלל נתונים אלו נשארים חסויים, ורק הרוכש שזכה בפריט זוכה לדעת אותם, אך משום מה הפעם החלטתי כי מהיכרותי את השליח אוכל לסמוך עליו שלא יפרסם את השם, ומסרתי לו את שם המשפחה שממנה הגיעו קונטרסים אלו.

יום אחד חלף עבר, והנה מתקשר אלי אחי ששותף עמי בבית המכירות ומספר לי בהתרגשות:

"מצאו את ספר התניא האבוד של ר' שניאור!"

לא האמנתי למשמע אוזני, ומיד הצפתיו בשאלות:

מי? מה? איפה? איך?

וכך מספר לי אחי:

באישון לילה יצר קשר שוב השליח מניו יורק, זה שביקש לדעת את שם המוכר, וסיפר שהוא מצא תניא ועליו מופיע שם. השם המופיע הוא אותו שם שמסרנו לו בצנעא אודות בעליהם הראשון של הקונטרסים אשר במכירה זו, ומכיון שמסתבר שאותו אדם מכר את כל הפריטים שלו דרכנו, הוא משער שגם ספר התניא הזה נמכר דרכנו, והוא אבד מעם הקונה. לכן הוא מבקש לקשר אותו עם הקונה, על מנת שיוכל לזכות ולהשיב לו את אבידתו היקרה.

אחי אמר לו שהקונה אינו מתגורר בארה"ב וצריך לחשוב כיצד יגיע אליו הספר.

אחי יצר קשר עם האובד וסיפר לו על ההתרחשות, הלה התרגש מאוד ושאל איפה מתגורר המוצא, ענה לו אחי בניו יורק.

בטהוני בצורי הוא אוצרי - פרשת וישב פ"ה

כס"ד, גיליון שכזכי לאמונה, כשתון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים. לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

איכשהו התברר שיש לפחות שלוש אברכים הקוראים את אותו עותק של הגיליון בקביעות, כל אחד קורא, ומבין מעצמו להניחו על השולחן כדי שעוד יהודי יהנה ויתחזק ממנו.

**אשריכם ישראל אשר בכם בחר א-ל!
א.ט. קרית צאנו**

היתה לי איזה בקשה אישית שביקשתי מהקב"ה שיעזור לי, אבל לא יכולתי כמו במקרים אחרים להבטיח ש"כאשר אושע אספר" בקו השגחה פרטית או אצלך וכדו' כי זה משהו אישי שאני לא יכול לספר לקהל.

ואז ביקשתי שהקב"ה יעזור לי בזה - ויעזור לי גם בעוד דברים... כדי שאוכל להודות לו על מה שאני כן יכול לספר.. ואז אודה לו בהבלעה גם על מה שאני לא יכול לספר!

ואז עלה בדעתי לפרש על הפסוק בתהילים "אודה ה' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו, יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו" אודה ה' מאד בפי, יש דברים שאני יכול להודות לה' רק בפי, ויש דברים שבתוך רבים אהללנו, שאני יכול לספר על רוב טובו וחסדו, ולכן, כאשר אני מבטיח להקב"ה כי יעמוד לימין אביון כאשר הקב"ה עוזר לי כמו האביון שאוסף צדקה וכולם רואים שהוא אביון, דהיינו משהו שאפשר להודות בתוך קהל, - אזי: להושיע משופטי נפשו, הוא יעזור לי גם בדברים שאי אפשר לגלות שופטי נפשו מרמז על דברים שקשורים יותר לנפש, משהו יותר אישי.

מ. פויגל, ירושלים.

אושפזתי בבית הרפואה עם ייסורים קשים ומרים, ועכשיו, יום שני בערב השתחררתי הביתה בס"ד.

מה קרה שם? איך הגיע טלפון לרצפת החדר? תוך כדי שהתעסקתי עם סיר המרק, הטלפון הסלולרי שהיה מונח על מדף בסמוך, פצח בזמר. אך בהיותי עסוק עם סיר של חמין, לא ניגשתי לענות. הטלפון הרוטט זז ממקומו עם כל צלצול נוסף, עד אשר גלש אל הריצפה. אני כלל לא שמתי לב לכך והמשכתי להתעסק עם סיר החמין.

הקדוש ברוך הוא אב הרחמן אשר מקדים רפואה למכה, דאג שמכשיר הטלפון יפול דקותיים לפני שאני נפלתי, ובכך הכין לי את חבל ההצלה!

אני לא רוצה לחשוב מה היה קורה אם הטלפון לא היה מונח לידי על הארץ. אני בטוח שלרבים מהקוראים הסיפור הזה בוודאי יישמע כלקוח מעולם הדמיון... אבל הוא אמיתי להחריד...

הרגשתי שאיני יכול לעלות לנוח על מיטתי בבית לפני שאני מספר לך את סיפור ההשגחה המפליא הזה, ואני מבקש ממך לפרסמו עם שמי המלא, לקיים את הפסוק צדקתך לא כסיתי בתוך לבי, לא כחזתי חסדך ואמתך לקהל רב!

תוצאות קסטח - באקבות הנכתב

שלום וברכה,

משכנתא ללא התימות

מספר ידידי הרב דניאל דעי שליט"א, ביתר: התגוררנו בביתר בדירה קטנה ברח' אור החיים. המשפחה גדלה ב"ה, ונוצר צורך דחוף לעבור לדירה גדולה יותר. אחרי חיפושים רבים מצאנו דירה המתאימה לצרכים שלנו ברחוב פחד יצחק. מכרתי את הדירה הישנה בסכום של מליון ושלוש מאות אלף ש"ח, והדירה החדשה נזקקה

אני מקבל את הגיליון כל שבוע, וקוראים בו בשקיקה כל בני הבית. אמנם אחר הקריאה אני חס מלהניחו בגניזה, ואני משאיר אותו בבית המדרש על השולחן כדי שעוד יהודים יתחזקו.

השבוע התקיימה סעודת מרעים בבית הכנסת, ואחד הנוכחים סיפר סיפור שמקורו בגיליון. שאלתי אותו אם הוא מקבל את הגיליון ישירות ממך, והוא ענה שהוא מוצא אותו על השולחן בבית המדרש... ואז הצטרף אברך נוסף לשיחה... והוא גם סיפר שהוא מוצא אותו על השולחן....

אחרי כל פעולה טכנית התפללתי, לפני כל צעד בירוקרטי פניתי לבורא עולם, **אנא אבי שבשמים, עמוד על ימיני וסמכני!** כל מה שאני מבקש הוא דירה המרחיבה את הדעת כדי לגדל בה את ילדי לתורה ולמעשים טובים. ויום אחד אני מקבל שיחת טלפון מהיועץ. **"תבואו עכשיו לבנק, שניכם! מה קרה?"**

- "אתה מקבל משכנתא עכשיו".
 אני אסביר לך אחר כך. זה ממש דחוף!
 - אבל טרם הגיע הזו...
 - **"משכנתא עכשיו"**.
 אמרתי שאני אישית יכול להגיע, ורעייתי לא נמצאת באזור.
 - "אל תדאג"...

נחפזתי לסניף הבנק במרכז ירושלים, שם כבר ציפה לי יועץ המשכנתאות ליד פקיד שעמד הכן. הם נתנו לי חבילת ניירות בעובי מדריך טלפון והורו לי לחתום על כל הדפים. שאלתי "מה זה" ואמרו לי: "זו המשכנתא, רוצים לסגור את זה היום".

חלק ניכר מהמסמכים שלי חסרו עדיין. כשניסיתי לשאול שאלות נוספות היועץ תקע את אצבעותיו בין צלעותי לרמז לי שאשתוק. כשסיימתי לחתום על כל הדפים הצפופים, למעלה ולמטה וגם בצד ימין בראשי תיבות, היועץ הבהיר לי שהוא נוטל כרגע את המסמכים לביתו, ובערב אבוא עם רעייתי כדי שתחתום גם היא...
 בערב עשינו כדבריו, אולם מליון שקלים כבר היו מופקדים בחשבונאי! המשכנתא הועברה עוד לפני החתימות... עכשיו כבר יכולתי לשאול את היועץ לפרשן החיפזון המוזר. הוא הסביר לי שהיום הוא היום האחרון בחודש הלועזי, ולבנק היה חשוב מאד להגיע למספר מסויים של משכנתאות שבוצעו בחודש הזה.

לכבוד האינטרס הזה נשכחו כל הנהלים הקפדניים, ללא הועברתי בדיקת BDI נוספת למרות שכבר חלפו שלושה חודשים מתחילת התהליך, המשכנתא לא הועברה לביקורת לידי המחלקה האמונה על כך, פשוט קיבלתי משכנתא כמו מגמ"ח במאה שערים.

ברוך השם העסקה בוצעה על צד היותר טוב, ולי לא נותר אלא להודות למי שמנהל את הכל, בו חסיתי, אליו פניתי, ולא בושתי, הודו לד' כי טוב.

מה שיביא לחיים שלך סיפוק ושמחה,
 הוא לא מה שיש לך - אלא מה שיש בך!

שיפוץ, וכדי לבצע את העסקה נזקקתי לקחת משכנתא של מליון ש"ח. התהליך לא היה קל. הבנק מתחיל לבדוק אותך לעומק ולרוחב, צריך להציג הכנסות מאד גבוהות, ולהראות אמינות. בשעה טובה העסק התקדם, הכל היה מסודר פחות או יותר והתכננתי להעברת הדירה. באחד הימים ערכתי קניה ברשת "יש חסד" ושילמתי בצ'יק.

בקופה בקשו ממני מספר תעודת זהות לפני קבלת הצ'יק. למרות שהצ'יק לא היה שלי, נתתי מבלי משים את מספר הזהות שלי. הקופאי הקליד את המספר ופניו נחמצו. **"אתה מסורב"** אי אפשר לקבל ממך צ'קים!

הוא רמז לי כי לא מדובר בסירוב הקשור לרשת, אלא משהו יותר רציני. עליתי למנהל המרכול אשר בדק את הענין, והתברר שהוטל עלי סימון שלילי מטעם בנק ישראל... הוי אומר שהסימון הזה ילווה אותי כאות קין בכל אשר אפנה... פניתי לבדוק במה מדובר, והתברר שמדובר בדו"ח חניה של עיריית ירושלים שלא שולם מלפני שלוש שנים, ועכשיו הם נזכרו להפעיל עלי עיקול חמור...

הסימון הזה הולך ללוות אותי חמש שנים תמימות. כשהבנתי את המשמעות, חשתי שאני מאבד את שיווי משקלי.

שום בנק בעולם לא יתן לי משכנתא במצב כזה. הדירה שלי כבר מכורה, אין לי שום דרך אחרת לשלם עבור הדירה החדשה, מדובר בביטולי חוזים עם נזק של מאות אלפים, שלא לדבר על כך שנצטרך לוותר על החלום של הדירה החדשה, וכל המאמצים של החודשים האחרונים היו לשווא...

התנחמתי בכך שלפחות אני מודע כעת למצב העגום. אילו לא הייתי מוסר עכשיו בטעות את מספר הזהות שלי הדבר היה מתגלה בשעת האפס של לקיחת המשכנתא, ועוגמת הנפש הייתה עוד יותר גדולה.

שקלתי בדעתי מה אני עומד לעשות כעת. לבסוף קיבלתי החלטה: בדרך הטבע המצב אבוד. החלטתי שאני פונה אך ורק למי שבאמת יכול לעזור. רבוננו של עולם. אני לא מעדכן את רעייתי, לא את היועץ משכנתאות, לא את המוכר ולא הקונה. אני פועל לבדי מול בורא עולם שרק הוא כל יכול.

התפללתי מקירות לבי, וכלפי חוץ המשכתי לנהל עניינים כרגיל.

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

745

**ניתן לתרום באשראי
בנדרים פלוס:** כולל ערב
המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
חזקיה.

**ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46**

סיפור לשבת קודש

לגלול מלפני 900 שנה

את המעשה המופלא הזה שמעתי מהמחנך הידוע הרב אברהם מרדכי סגל, ששמע אותו מאיש החסד הנודע ר' חיים טובי זצ"ל, מקים קרן החסד 'ישמח משה', שעלה למרום בכ"ו ניסן תש"פ.

וכך סיפר ר' חיים: בצרפת, מרחק נסיעה שעה מפריז, יש כפר קטן, שם גרים יהודים נדיבי לב. הזדמנתי לכפר הזה בשבת קודש. בשבת בבוקר התארחתי אצל רב היישוב, והנה אני מבחין במשהו מוזר. מאחורי הווילון ישנו מרובע סתום בלבנים, לא חלון יש שם אלא קיר. "מה הם הלבנים האלו?" שאלתי את מארחי היקר.

הרב התרגש מהשאלה. בתחילה הוא לא הצליח לדבר, ורק אחרי שנגרע קצת הוא התחיל לספר.

גרתי בישראל כמה שנים, והגעתי לכאן במטרה לקרב יהודים לאביהם שבשמים. הכפר היפה והפורח הזה היה שומם, לא היה כאן כלום. לא בית כנסת, לא מוסדות חינוך, שום דבר שממה רוחנית ממש. לאט לאט, בסיעתא דשמיא, ייסדנו בית כנסת, נפתחו מוסדות לימוד ושם שמים נישא על שפתיים. עם כל ההתפתחות היה בולט מאוד חסרונו של מקווה. הדבר הקשה מאוד על חיי התושבים, שבכל פעם שנדקקו למקווה היו צריכים לנסוע שעה הלך ושעה חזרה.

משראיתי שזהו המצב, החלטתי לבנות מקווה. איפה? בחצר הבית שלנו. מי ישלם? אנחנו. הלבנים שאתה רואה כאן סותמים את החלון שפונה לכיוון החצר, שם בנויה המקווה. במשך שלוש וחצי שנים עמלתי על בניית המקווה. רצייתי שהכל יהיה מושלם ומהודר בתכלית הכשרות. בכל שלבי הבניה הזמנתי לכאן רבנים שיבדקו כי אכן הכל נעשה כהלכה. בכל דבר הלכנו לפי הדעה הכי מחמירה, ובסופו של דבר זכינו לברך על המוגמר. המקווה החל לפעול, ואנשי היישוב החלו להקפיד הרבה יותר על קדושה וטהרה. כיון שהמקווה ממוקמת בחצר, הקפדנו מאוד מאוד שדלת המקווה תהיה סגורה, וילדים לא יוכלו להיכנס לשם. השמירה הייתה מעולה וברוך השם אף אחד לא ניזוק, חוץ מפעם אחת ויחידה, ועל הפעם הזאת אני רוצה לספר לך.

עד לבניית המקווה זכינו בתשעה בנים בחסדי השם. ציפינו מאוד לבת, והנה הקב"ה שלח לנו בן עשירי. שלמה קראנו לו. מאז שהוא נולד הרגשתי אהבה גדולה לבן הזה, משהו מיוחד מעבר לאהבה רגילה של הורים. אני ואשתי היינו קשורים אליו מאוד.

באחת השבתות אחרי הצהרים האמא מחפשת את שלמה'ה שלה, והוא לא נמצא. היא קוראת לו והוא אינו עונה. היא בודקת בכל המקומות בבית ואחר כך יוצאת לחצר ומגלה את דלת המקווה פתוחה. בפנים, מתברר מיד מדוע שלמה'ה לא ענה. הוא שכב בתוך המים. ירד למקווה ועלה השמיים.

אתה מבין מה עבר עלינו? זה הילד הכי יקר שהיה לנו. כולם יקרים, אבל אליו נקשרנו בקשר בל יתואר. הכאב על הפרידה היה קשה מנשוא. לא גמרתי לבכות עליו, על הבן האהוב שהאיר את חיי באור פלאי. אל האבל נוספה גם התמיהה הגדולה שהציקה והכאיבה לי עד עמקי נשמתי. למה? למה נגזר על שלמה'ה להיפטר מן העולם דווקא באופן הזה? אתה בוודאי מכיר את המעשה בגמרא (יבמות דף קכא עמוד ב) על נחזינה שהיה חופר בורות מים לעולי רגלים, והבת

שלו נפלה שם. באו והודיעו לרבי חנינא בן דוסא, והוא אמר שהוא בטוח שהיא תחיה, באמרו: דבר שהצדיק מתעסק בו, ייכשל בו זרעו? ואני הרי בניתי את המקווה בשביל כלל ישראל במסירות נפש עצומה. השקעתי את גופי ונשמתי בדבר, נתתי את כל כולי, וויתרתי על נוחות ועל ממון לתכלית אחת ויחידה, להרבות קדושה וטהרה בעם ישראל לנחת רוח לבורא עולם. איך ייתכן שלבסוף כך עלתה לי? שהבן שלי יטבע דווקא במקווה הזה? זו תורה וזה שכרה?

נכנסתי לגדולי ישראל בצרפת ובארץ הקודש. כולם השתתפו בצערי מאוד, הרעיפו עלי דברי ניחומים אולם אני לא התנחמתי.

לילה אחד, בשעה שאני ישן מגיע אלי אדם בעל פנים מאירות עם זקן לבן, והוא אומר לי: "אבא, תירגעו".

שאלתי אותו: "מי אתה? הרי לפי מראך הנך יכול להיות סבא שלי". אמר לי היהודי הזקן: "אני שלמה שלך. אספר לך מי אני. אני אחד מבעלי התוספות, נהרגתי בצרפת על קידוש ה'. עליתי לשמים ונכנסתי לכל מקום שאני רוצה, הרי הנהרג על קידוש ה' מגיע לכל מקום, זאת מלבד המעלות אשר זכיתי לקנות בעולם הזה. ככה טיילתי בעולמות העליונים ונהניתי מזיו השכינה.

עד שהגעתי למקום מסוים ולא רצו להכניס אותי, אמרו לי נכון שעלית על קידוש ה', אבל בהיכל הזה נכנס רק מי שטבל במקווה טהרה לפני הקבורה. רק נפטר כזה יכול להיכנס לכאן".

אומר הבן שלמה: משום שנהרגתי על קידוש ה' קברו אותי בבגדיי, בעודם מלוכלכים בדם. אמרו לי בשמיים שהעצה היחידה להיכנס להיכל הגבוה הוא, היא לחזור לעולם ולטבול במקווה טהרה.

כעת ברוח, לאיזה מקווה עלי לרדת? למי תהיה הזכות שאחד מבעלי התוספות יחיה בביתו? הלכו וחיפשוו וכך עלה השם שלך, אבא יקה אתה שמסרת את נפשך על בניית המקווה, אצלך אני אייולד.

עכשיו שכבר טבלתי במקווה אני יכול לטייל בכל העולמות בלי שום מניעה.

דע לך אב יקה, היה לי קשה מאוד לרדת למטה כדי לנחם אותך אבל משום שלושה דברים ירדתי.

דבר ראשון, משום הכרת הטוב על שגידלת אותי, ובשמים עניין הכרת הטוב הוא חשוב מאוד.

דבר שני, כדי שתבין עד כמה גדול העניין של זיכוי הרבים. דבר שלישי, אנשים מסתובבים בעולם עם כל כך הרבה שאלות. רצייתי לבוא לחזק את כלל ישראל, שידעו שלכל דבר יש חשבון, וכל מה דעביד רחמנא לטב עביד. לפעמים הצרה הכי גדולה זה משהו הכי טוב שיכול להיות וזכות הכי גדולה. יכול להיות שכאשר תקום תאמר לעצמך 'חלומות שווא ידברון', ולכן אני נתן לך שני סימנים שהחלום אמיתי.

דבר ראשון, אזכיר לך שבהיותי בגיל שמונה חודשים הגעתי למצב של סכנת חיים עקב קריסת מערכות. הרופאים לא הצליחו להשתלט על המצב, והנה יום אחד קמתי בריא ושלם בלי שום השתדלות של רופא.

הסימן השני, תקפידו על מצוות חלה ובקרוב תברכו בבת. התעוררתי מהחלום, והנה אני פוגש את הרבנית מרוגשת לגמרי, היא חלמה, ששלמה שלה הגיע ואמר לה שאם תקפידו על מצוות חלה תהיה לנו בת.

כשהוא סיים את סיפורו הוא הראה על בתו בת הארבע ואמר לי: "תראה, זאת הבת שנולדה אחרי תשעה בנים..."

(102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים)

ומבוקש מאוד ואני מקבלת הרבה הצעות לשידוך עבורו, הוא תלמיד חכם ובעל מידות אציליות. חשבתי לעצמי מה אני צריכה לחפש, הרי פה לפני נמצא בחורה כלילת המעלות, אצילית ומאוד איכותית. מיד דאגתי שישדרו את השידוך ביניהם והיא התארכה עם בני".

אמר הרב ראובן גשיידן: "כמה נפלאות דרכי ההשגחה. אני עשיתי חסד ולא היה לי קל, האלמנה נמצא בבית הרפואה בגלל צרה והשניה נמצאת בבית הרפואה בגלל צרה, אבל מה יוצא משם? ברוך השם, יצא זיווג, קם בית בישראל".

את הסיפור הנפלא הזה סיפר הרה"ג רבי גואל אלקריף שליט"א, והוא צופן בתוכו מסר חשוב: "אם השם לא נותן לך משהו, הוא לא אומר לך 'לא' אלא 'לך לכיוון אחר'".

(24/7)

סגולה - יש כמה דברים המועילים לכלא פשע ולהתם חטאת בדרך

סגולה, והחי יתן... לבו (קהלת ז ב) להזדרז בהם, כי בלא סגופים ותעניות ומתן דמים יתכפרו עוונותיו, ובלבד שיעשה הדברים כהלכתם וכמשפטן ביראה ואהבה. ואם לא ישמר לעשות מה יענה ליום פקדה, וענוש יענש כפלי כפלים ממה נפשך, כי הכל הוא דברי רבותינו זכרונם לברכה הקדושים בש"ס ומדרשים, הם אמת ודבריהם אמת, ואם אינו מאמין ומלעיג על דברי חכמים נדון בצואה חתחת (עיובין כא, ב), ואם מאמין ואינו מקים הרי זה מתחייב בנפשו, שאינו חושש להחיש מפלט לו בקלים שבדא מאי, ואין לו מקום פטור וגדול ענש האחרון מן הראשון שלא חס על כבוד קונו ועל נפשו, לכן לו בכח יגבר איש לקים כל דבר מדרכי התשובה, ובפרט הדברים הקלים המסגלים לכפרה, ונזכיר הדברים בקצירת האמר כמו שהביאם מהרה"א ז"ל בספר צפרן שמיר והיו לזכרון תמיד לשמר ולעשות ולקיים, ואלו הן:

כל העונה אמן יאה שמה רבא בכל כחו (פרוש בכל כונתו ובתנועת איבריו הפנימיות) אפלו היה בו שמץ מינות מוחלין לו (שבת קיט, ב). כל השומר שבת כהלכתו אפלו עבד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו (שם קיח ב). כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו (יומא כג א). כל השומע אגדה מפי הדורש ועונה אמן יאה שמה רבא מכפרין לו עוונותיו (שוחר טוב משלי פ"ו). כל האומר שירת הים בשמחה ובעצמו שער כאלו הוא נצול ופרעה וחילו נטבעו ואומר שירה מכפרין לו עוונותיו כל מי שבוכה ומתאבל על אדם כשר מוחלין לו על כל עוונותיו (שבת קה, ב). כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכלו שני מלאכי השרת ואמרו לו וסר עוונך וחסאתך ככפר (שבת קיט ב). יסורין ממרקין עוונותיו של אדם ואם קבלם מתאבה יראה זרע יאריך ימים וחפץ ה' בידו יצליח (ברכות ה, א). כל העוסק בסדר קרבנות כאלו הקריבים ומוחלין לו על כל עוונותיו (תענית כו, ב) כל העוסק בתורה לשמה עוונותיו מתכפרין (ברכות ה, א) ורבו מעלותיו כמו שאמרו בפרק קנין תורה (אבות פ"ו). כל המתעטף בציצית ומניח תפלין וקורא קריאת שמע ומתפלל מוחלין לו על כל עוונותיו (טור או"ח ס"ו לז). כל המצטער ובוכה ביום הכפורים כשקורין פרשת אחרי מות על אבודיהו דצדיקאי, קדשא בריך הוא אכרז עליו וסר עוונך (זוהר ויקרא דף נז, ב). כל מי שנעשה לו נס ואומר שירה בידוע שנמחלו לו עוונותיו (שוחר טוב תהלים פרק יח):

ומה טוב ללמד ספר תהלים בקול רנה ותודה צריך לאזר חיל ולעורר את האהבה בחחשבות טהורות, לקים אלו דברים כדת מה לעשות, בעדן חדוה, חדוה, ובעדן עציבותא וכו', ובלבד שיעזב רשע דרכו ולא ישוב לכסלה, ולא יעשה הדברים לכבוד עצמו כדי שיתכפרו עוונותיו, אלא יעשה הדברים לשם שמים וסוף הכבוד לבא, רק לכבו יבין מתוך סגלתם, שהדברים עתיקים ועושה נחת רוח גדול לפני אבינו שבשמים, עד שמשלם שכר גדול עליהן, ובכן כל מגמתו תהיה לעשות נחת רוח ליוצרו, וזה כל פרי שכר המצוות לידע ולהודיע ולהודע כמה נחת רוח עושה. אשרי ילוד אשה שכר זוכה אין לנו שכר גדול מזה כי זה כל האדם (פלא יועץ)

האלמנה ביקשה בקשה יוצאת דופן אך בקשתה לא נענתה
ישנה עמותה הנקראת 'רחשי לב'. בעל העמותה ומנהלה הרב ראובן גשיידן שליט"א. הם בנו בבית הרפואה תל השומר דירות להורים של ילדים החולים במחלה הנוראה, ובזכות זה יכולים בני המשפחה לשהות בשבת באותם דירות. הם מספקים להם מזון ובכך עושים עמם חסד גדול שבני המשפחה יוכלו לשהות עם המאושפדים בשבת.
מספר הרב ראובן:

יום אחד התקשרה אלי אישה שהתאלמנה מבעלה, אך נוספה צרה על צרתה שביתה חלתה במחלה הנוראה ואושפדה בתל השומר והיתה במצב ממש אנוש.

אותה אישה מתקשרת אלי ומספרת לי שהיא אלמנה ושביתה מאושפדת במצב קשה מאוד בתל השומר והיא ביקשה להיות בשבת בדירה לבד למרות שבדרך כלל אנו מאפשרים לעוד קרובי משפחה לשהות באותה דירה, כמוכן לפי כל כללי הצינועות.

היא ביקשה בקשה יוצאת דופן, ואמרה שהיא זקוקה לפרטיות, מצבה קשה, היא בוכה הרבה והיא לא רוצה שאכניס עוד מישהו לדירה בשבת הזו.

אמרתי לה שאני אעשה מאמץ שהשבת לא ישהה איתה עוד מישהו. סגרתי את הטלפון, ולאחר חצי שעה התקשרה בחורה ואמרה שהיא נמצאת בבית הרפואה ויש לה קרובת משפחה תלמידת סמינה וביקשו ממנו לשהות עמה בבית הרפואה. אך המורה שלה חששה שהיא בחורת סמינה תשהה בכזה מקום שיש שם מחללי שבת ויש שם גם אנשים שלא מתנהגים לפי כללי הצינועות, המורה אמרה לה שתפנה אלי ואני אדאג לה לדירה ולאוכל כשר. אמרתי לה שכמוכן שאדאג לה.

חשבתי לעצמי מה אעשה כעת, הרי אמרתי לאישה שזקוקה לפרטיות שאני אשתדל לאפשר לה לגור לבד. לא היתה לי ברירה, התקשרתי לאותה אישה ואמרתי לה שאת הדירות פה הקמנו כדי לדאוג לחולים, גם את צריכה לעזור לחולים לא רק אני אמור לדאוג להם, אני חייב לאפשר לעוד בחורה לגור בדירה. האלמנה אמרה לי: "אני לא מבינה אותך, אך זו זכותך המלאה, סך הכל זו הדירה שלך ולא שלי".

הבחורה שהתה עם האישה המבוגרת במהלך כל השבת. את האמת, חיכיתי לצלול טלפון במוצאי שבת מהאישה האלמנה. פחדתי שהיא תצטק עלי, אך היא לא התקשרה.

אחרי שבועיים התקשרה אותה אישה אלמנה ואמרה לי בהתרגשות: "תודה רבה לך, הרב גשיידן, מגיע לנו מזל טוב". שאלתי אותה על מה מגיע מזל טוב, והיא אמרה שכן שלה התארס. שאלה אותי: "אתה יודע מי השדכן?" אמרתי לה: "לא". אמרה לי: "אתה השדכן". שאלתי בפליאה: "איך בדיוק אני זכיתי להיות השדכן?"

אמרה לי: "שלחת לי בחורה. אני ישבתי לבכות, היא היתה בחורה כל כך אצילית, היא ניחמה אותי, דיברה כאלה דברי חכמה. התרשמתי כל כך ממנה ומיד חשבתי לעצמי שהיא מאוד מתאימה לכן שלי, יש לי בן מוכחר

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח יכולת להמשך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקין וכדו'. תבורכו מפי עליון!

<p>לזיכוי הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730</p>	<p>נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפ"ש!</p>	<p>לע"נ נעימה בת ככב</p>
<p>לרפואה שלימה: מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיהה בת מרסל מיישה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרון בן מרים</p>	<p>מי שיכול ללמוד או להתפלל לע"נ מיכאל בן שרה שהיה אדם יר"ש ולא השאיר זרע אחריו</p>	<p>לע"נ ככב בת גוהר</p>
<p>אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!</p>	<p>נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפ"ש!</p>	<p>העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל</p>
<p>לעילוי נשמת: משה בן מהין, עמנואל בן אירן, עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנוס בשי, יהודה בן ויקטוריה, זבולון זאב בן שפרה, ראובן בן נעמי, משה אהרון בן אסתר, משה בן זוהרה, רחמים בת גוהר, ברוך בן אסתר, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליקה, רותם בן סליה, ככב בת גוהר, נעימה בת ככב, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, זמן שרה בת סלטת, סלטת בת סאווס</p>	<p>נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה</p>	<p>שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידוכי "חסדי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים: 053-4163681 לגברים: 053-4110655 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il</p> <p>מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.</p>

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולה ז"ל

עלון מס' 1021

פרשת וישב - "הקנאה וצרות עין-חוסר אמונה"

רוצה לשאת ארוסתו שלו! אבל התורה מנמקת שבמהלך המלחמה הוא יחשוב כך: "פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו... פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה!" הפחד שלו הוא שמא מישהו אחר יהנה מהבית! שמא מישהו אחר ישא את ארוסתו! תמה רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: לא מובן. הוא ימות, ועקרונית מוכן הוא לכך. אבל לא אם איש אחר יהנה מהבית לאחר מותו. אז מה, אם ימות מה איכפת לו מה יקרה עם הבית? וכי יעדיף שהבית יינטש ויהיה לחורבה? וכי מה רצונו? שבגלל שהתאסרה לחייל שנפל, תישאר עגונה עד סוף ימיה? מה איכפת לו, הלא הוא מת, מה איכפת לו שתמצא את אושרה? והתשובה, שאכן כן. למות הוא מוכן, אבל לא שמישהו אחר ירוויח מכך... מסופר על זבוב אחד שעמד על קוביית סוכר, מלקק ממנה ונהנה. אם כל הזמן הוא יסתכל ימינה ושמאלה לראות שזבוב אחר חס וחלילה לא ילקק גם הוא את קוביית הסוכר מצידה השני, הרי זה יביא אותו בסופו של דבר למצב שגם הוא עצמו לא יוכל ליהנות וללקק את קוביית הסוכר. שהרי מה איכפת לך, שיש מי שנהנה, כשזה בכלל לא על חשבונך. מה אתה מפסיד, ולמה זה מפריע לך שיש עוד מי שהוא שנהנה. נכון, יש כאלו שכל הזמן חושבים על עצמם. הם אנוכיים. הם מקיימים את הדיברה הראשונה של "אנכי". רוצים הכל לעצמם. אבל זה לא מספיק להם. הם רוצים גם שלך לא יהיה. מציאות של "זה נהנה וזה לא חסר" מפריע להם... המעשה הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. מעשה בחנווני שבא לתנות את צערו לפני האדמו"ר רבי מאיר מפרימישלן זצ"ל על השגת גבול. אדם פתח חנות דומה לשלו בשכנותו, ועתה חושש הוא שמא תצטמצם פרנסתו. "שמא ראית בימיך סוס בשעה ששונה הוא מים מהנחל?" פתח רבי מאיר. "האם שמת לבך בעת שמרכין הסוס ראשו לשתות ממי הנחל, רוקע הוא ברגליו האחוריות ומה בפרסותיו... אולם התדע בני מדוע זה ירקע ויכה ברגליו בשעה ששונה הוא מן הנחל? אומר לך, בני: הסוס בשעה שמרכין ראשו אל מי הנחל, עולה בבואתו ומשתקפת דמות ראשו במים. הסוס מדמה לעצמו ש"סוס" אחר עולה לקראתו בתוך המים - ומאיים לשתות את מי הנחל... הסוס עינו צרה בסוס האחר שלא יקפח את מימיו, ומשום כך רוקע ברגלו כל פעם שהוא מרכין את ראשו כדי לגרש מעליו את הסוס השני, שלא יקפח את 'פרנסתו'... אותם אתה", הפטיר האדמו"ר מפרימישלן, "האם לא תדע, בני, שמי הנחל מספיקים גם לשניים, ואין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו במלוא הנימה? האם לא תדע זאת בני?...". כן, זהו מצבו של מי שסובל מקנאה. כל עשירותו אינה שווה לו מאומה, בידועו שלחברו יש דבר שלו אין אותו, בו בזמן שלאמיתו של דבר, לא חסר לו מאומה, אלא שהוא משלה את עצמו שכאילו חסר לו משהו, אם כן איפוא, עדיף להיות מסתפק במועט, שמח בחלקו שחנן אותו ה' ולהיות גם שמח בחלקו של חברו ובאופן זה יתנהלו חייו על מי מנוחות, וזה טוב יותר מלהיות עשיר, שענינו יוצאות מחוריהן מרוב קנאה, אם חושב שהונו של עמיתו עולה על זה שלו. צריך לזכור שעל קנאה משלמים מחיר יקר. בעיקר בלב המקנא שסובל בלי סיבה אמיתית. המקנא מבקש לפגוע בשני, נדמה לו שהצלחה של האחר באה על חשבונו. אבל בסופו של דבר היא פוגעת בעצמו יותר מכל. ועל כך אמרו חכמים שהקנאה היא

על הפסוקים בפרשתנו "ועשה לו כתונת פסים" וגו' "ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו, וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום" (בראשית לו, ג-ד) אמרו רבותינו (שבת י:): "אמר רב לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים. שבשביל משקל שני סלעים מילת (שוויה של כתונת הפסים) שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו, נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו לגלות מצרים".

רבי יהודה לייב חסמן זצ"ל בספרו "אור יהל" כתב: "כי קנאתם של השבטים הקדושים ביוסף אחריהם לא היתה חס וחלילה קנאה פשוטה שאנו מכירים, בכל זאת כתוב "ויקנאו בו אחיו" ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, ומידה זו בוודאי היתה דקה מן הדקה. משהו של קנאה, כחוט השערה, בתוך הרי אררט של יראת ה' ואהבתו ומידות טובות עד להפליא, כראוי לשבטים הקדושים, אבל הקדוש ברוך הוא שהוא חוקר לב ובוחן כליות גילה לנו בתורה הקדושה "ויקנאו בו אחיו" ואלמלא מקרא שכתוב אכן אי אפשר לאומרו.

רבותינו ז"ל ידעו את דבר כוח ההרס העצום המצוי בקנאה ומצאו לנכון להזהירנו מפניה באומרם (פרקי אבות פרק ד משנה כא) "הקנאה, התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם". אין בכך כל הגזמה, אדרבה, לא רק את המקנא עלולה הקנאה להוציא מן העולם, אלא אף רבים אחרים עמו. במקרים רבים הסיבה לקנאה היא התחושה כי הצלחת הזולת באה על חשבוננו האישי. הרגשה זו מצוייה לרוב בשותפים, בעסק מתחרה או בבני משפחה. בקרב בני משפחה עלול הדבר להוליד שגאת אחים בעוצמה שאינה ניתנת לדיכוי. הצלחתו של מתחרה בעסקי, בעל חנות מקבילה במרכז העיר, ביחס למצב עסקיו הוא, עלולה להביא להרגשה כי הצלחה באה על חשבוננו האישי. ולכן ירשה לעצמו לפגוע בעסקי השני, בדרכים כשרות ולא כשרות כאחת. במקרה זה רק האמונה המוצדקת כי "אין אדם נוגע במוכן לחברו ואפילו כמלוא הנימה" תוכל לעזור לו בהתמודדותו כנגד קנאתו בהצלחת זולתו. אימרה נוקבת נפוצה בפי העם בהקשר לכך. כך אמרו רבותינו (במדבר רבה פרשה כב, ז): "למה נקרא שמן 'נכסים'? שנקסים מזה ונגלים לזה!". רכוש ונכסים אינם נחלת הכל: לזה הם מצויים בשפע ואילו מזולתם הם כמו בורחים ומתכסים. אכן זוהי המציאות לאישורה, ועל פיה נקבע השם "נכסים". אלא שקביעה זו של רבותינו מעוררת תמיהה מסיימת. אומנם היטיבו רבותינו להגדיר את תמונת המצב שנכסים אינם קניין הכל. אולם, משום כך הם היו צריכים להיקרא בשם "נגלים", שהרי למי שזכה בהם, הם גלויים לפניו, ומדוע הם קרויים בשם "נכסים", על שם אותם אנשים שהרכוש כמו כמוס ומכוסה מהם? התשובה לכך נפלאה, כפי שמסביר רבי משה רייס זצ"ל בסיפרו "מראש צורים": אכן, כל חשיבות הנכסים נובעת לא מהימצאותם בידי בעליהם, אלא מעובדת היותם נכסים מן האחרים!!! כן, אדם מוכן למות, אבל לא שמישהו אחר ירוויח מכך... רעיון זה מואר באור יקרות בספר דברים פרק ב פסוק ה. לפני שיוצאים למלחמה אומרים השוטרים: "מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישב לביתו, פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו". הנימוק שהתורה נותנת לפחד שלהם, הוא מעורר עניין רב ביותר. מדוע אדם שבנה בית ולא חנך אותו, רצה כל כך לצאת מהמלחמה? או אדם שאירס אישה ועוד לא נשאה? - כי הוא רוצה לגור בבית שלו! כי הוא

בין הדברים שמוציאים את האדם מן העולם. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. החלום של עמנואל מגיל צעיר היה לעבוד בחברת הייטק מובילה, ואכן כשחלפו השנים הוא התקבל לעבודה בהייטק, אמנם הוא לא עבד ב"אינטל" כמו שחלם אלא בחברת הייטק אחרת אבל סוף סוף הייתה לו את האפשרות להשתכר בכבוד ואף לעזור להוריו ולאחיו בהוצאות הכספיות. כולם העריכו את עמנואל חוץ מאדם אחד – יגאל, הבוס הישיר שלו שהחל לחשוש למעמדו ומהר מאוד הבין שאם הוא לא יעשה משהו בכדי להוריד את קרנו של עמנואל ואת הערכתו בעיני כולם, עמנואל עוד עלול להחליף אותו בתפקידו. יגאל היה ההפך הגמור מעמנואל שהיה מופנם ויסודי מטבעו, יגאל היה חברמן שהעדיף לחפף בעבודה והצליח להתקדם בעיקר בזכות הרשת החברתית הענפה של קשרים שהשכיל לטוות לעצמו בקרב מקבלי ההחלטות. יגאל ידע להחמיא בדיוק כשצריך ולהגייד את המילה הנכונה לבוסים שלו בכדי שיחשבו שהוא משקיע בעבודתו, למרות שיגאל והשקעה היו בעצם כמו שמן ומים. באחד הבקרים כשיגאל הגיע לחברה ופגש במנחם סמנכ"ל הכספים ליד מכונת הקפה, שאמר לו בהתלהבות: "תשמע, אני חייב להגייד לך שאתה זכית במיליון דולר! זה שיש לך בצוות עובד כמו עמנואל זו מתנה אדירה. אתמול הגאון הזה חסד לנו מעל עשרה מיליון דולר! רק בגלל רעיון מבריק שהעניק לצוות הפיתוח...". יגאל הסתכל על מנחם בתדהמה והקפה כמעט נשפך לו מהיד. הוא ניסה לצנן את ההתלהבות של מנחם ואמר: "תשמע, אתה לא חושב שאתה קצת מגזים? בכל זאת מה הסיכוי שבן אדם יחסוך לחברה עשרה מיליון דולר? והקנאה נשמע היטב מתוך גרונו של יגאל. בימים הבאים החל יגאל לדבר עם עובדים אחרים ולצייר בעיניהם את עמנואל כאגואיסט שדואג אך ורק לעצמו. "מה?" היתמם יגאל בפני נחשון: "עמנואל לא הציע לך עזרה בפרויקט שלך? הרי על זה בדיוק ביקשתי ממנו לעבוד. ממש מוזר לי"... כמובן שהדברים לא היו ולא נבראו, אולם יגאל ניצל את הטבע האנושי: להתרגז בקלות לפני שמבררים את העובדות. הדברים המקוממים של יגאל הספיקו בשביל להצית את אש הנקמה אצל נחשון שמהר לספר לחבריו על המעשה הלא חברי של עמנואל. עמנואל התחיל להבחין בכל מיני פרצופים שעושים לו חבריו מהמשרד ולא הבין על מה ולמה. מעל חמש שנים שהוא נמצא במשרד ותמיד השתדל לנהוג כלפיהם בהוגנות ובחברות. כמה שניסה להבין מדוע, הוא לא הצליח להבין מדוע הם מתייחסים אליו בצורה שכזאת? אולם השיא היה כאשר יגאל החל להזמין את כל הצוות לישיבות חשובות ובכוונה שינה את תאריך ההזמנה של עמנואל ליום מאוחר יותר. לאחר מכן, נזף בעמנואל לפני כולם ושאל אותו: "עמנואל, אני לא יודע מה קרה לך, אבל אתה חייב להיות יותר מסודר. לא יכול להיות שאנחנו עושים ישיבה ואתה לא מגיע...".

עמנואל הנבוך לא ידע מה לענות על האשמה הזאת. הרי הוא בודק אלף פעם ביומן שלו ומעבר לכך יש לו התראה במכשיר הנייד שהוא מקבל מהיומן שלו במחשב. איך זה יכול להיות שהוא פספס את הישיבה? יום אחד הייתה ישיבה חשובה ביותר של ההנהלה הבכירה כאשר לישיבה הזו הגיעו גם אורחים מבחוץ. עמנואל בנה מצגת במשך חודש שלם שאותה הוא היה אמור להעביר בישיבה. ובמשך החודש הזה מעל שלושה אנשי הנהלה בכירים ניגשו לעמנואל, טפחו לו על השכם ואמרו לו כמה שהם סומכים עליו וכמה שהם בטוחים ביכולותיו להזניק את החברה קדימה באמצעות המצגת שלו. עמנואל הרגיש שזאת ההזדמנות שלו לתקן את שמו שנהרס בשיטתיות על ידי יגאל. מאחר שמדובר באירוע חשוב במיוחד ההזמנה לאירוע יוצאת מטעם הנהלת החברה לכלל העובדים הרלוונטיים, אולם יגאל רצה להתחכם ולכן ביקש מחבר שלו, מתכנת ותתיק שיפרוץ את קוד ההזמנה האישית והממוחשבת וישנה את המיקום עבור ההזמנה של עמנואל.

ביום הכנס הגדול, יגאל שכח שאחרי שהוא פרץ את הקוד של ההזמנה הממוחשבת, המיקום השגוי נשאר גם אצלו במכשיר הנייד במקום המיקום הנכון והאמיתי שהנהלה שלחה. מאחר שהשעה שנקבעה הייתה חמש בערב, שעת העומס הגדולה ביותר של המכונות שנוסעות לתל אביב, יגאל לא שם לב בכלל שהוא בכלל נוסע לכיוון הרצליה פיתוח לשם הוא הזין את הכתובת השקרית ששלח לעמנואל וככל שחלפה הנסיעה, הוא כבר היה תקוע עמוק בפקקים במקום להגיע לכתובת הנכונה: שדרות רוטשילד בתל אביב. כעבור רבע שעה מפתחת הכנס יגאל קיבל טלפון בהול ממנחם סמנכ"ל הכספים ששאל אותו: "איפה אתה? כולם מחכים לך? למה אתה לא מגיע?" ורק אז יגאל שם לב, שבדיוק הוא נפל לפח שהוא רצה לטמון לעמנואל ובמקום להגיע לכתובת הנכונה הוא הגיע לכתובת המזויפת שהוא כתב לעמנואל. עמנואל מצידו, לא התייחס ברצינות להזמנה שקיבל מיגאל והשיג את כל פרטי האירוע החשוב ממנחם ששלח לו בעצמו את ההזמנה. המצגת שהוא העביר הייתה מאלפת וכולם דיברו בערב הזה על התרומה הייחודית שעמנואל נתן לחברה בעזרת המצגת שלו. ועד כמה חבל שהבוס הישיר שלו, יגאל, לא הצליח להגיע לאירוע בשביל לראות את זה בעצמו. היחיד שכן שם לב לעובדה שיגאל לא נמצא והיה חשוב לו לברר מדוע הוא לא הגיע היה מנכ"ל החברה, שערך בירור עם עמנואל ומנחם סמנכ"ל הכספים. כאשר עמנואל הראה לו את ההזמנה המזויפת שקיבל מיגאל, כעס המנכ"ל וכבר למחרת נחתה בתיבת המייל של יגאל הודעה לשימוע לפני פיטורים, שם הודיע לו המנכ"ל על פיטוריו וטרם להדגיש לו שבכוונתו למנות את עמנואל למנהל הפרויקטים של החברה... היוצא מכאן שאין לאדם לקנא בזולתו, לא בעניינים גשמיים ולא בעניינים רוחניים, ואם יש לחברו פרנסה מרווחת יותר משלו, או תפקיד בכיר משלו, יאמין באמונה שלמה, שבורא עולם העניק לחברו מה שלא נתן לו, זה משום שכך צריך להיות ואסור להתרעם על מידותיו של הקדוש ברוך הוא. וכתב ה"מסילת ישרים" (פרק יא) שהקנאה "אינה אלא חסרון ידיעה וסכלות", כלומר, הקנאה היא שטות אחת גדולה ומי שמניח ליצר הקנאה לחדור ללבו ואינו עושה פעולות להוציאו מעמו, הוא מוכיח על עצמו שאינו חכם גדול, "כי אין המקנא מרוויח כלום לעצמו וגם לא מפסיד למי שהוא מתקנא בו, אינו אלא מפסיד לעצמו".

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שהובא בספר 'דפים מהחיים', המוביל אותנו לתובנה, עד כמה רגשות שליליים מוציאים אותנו מאיזון נכון וגורמים לנו לעשות טעויות שאנחנו נתחרט עליהם מרות. חשוב שנעצור לרגע ונחשב מסלול מחדש ונבדוק באמת מאיזה מקום מגיעים המעשים שלנו. רק כדי שנבין לאן אנחנו הולכים ונוכל להציל את עצמנו ממצבים לא נעימים...

כמו רוב האברכים עברתי את המסלול המוכר של לימודים בתלמוד תורה ואחר כך בישיבה מצויינת. הייתי נחשב בהחלט לילד חברותי במיוחד. אף פעם לא סבלתי מחוסר חברים, ההיפך, דעתי היתה מקובלת על רוב החברים בתלמוד תורה. הייתי גם תלמיד טוב כך שרבים ביקשו את קרבתי. בכיתה ח' נכנס לכיתה שלנו תלמיד חדש, חיים שמו. חיים כבש מיד את כולנו בחיובו האצילי במידותיו התרומיות בטוב ליבו. משפחתו עברה לגור בשכונה שלנו ולכן עבר גם הוא לתלמוד תורה שלנו שנחשב כתלמוד תורה אזורי בעל שם טוב. חיים לא נזקק לתקופה של הסתגלות כמו רוב הילדים החדשים שהכרתי עד כה, הוא השתלב בכיתה שלנו כל כך בטבעיות, עד שתוך חודש אחד בלבד כמעט ולא זכרנו כי חיים לא למד עימנו מכיתה א'. רוב החברים אהבו את חיים, רק אני הבטתי בשקט כיצד לאט ובטוח הוא תופס את מקומי כתלמיד הראשון בכיתה. שוב לא היה הבית שלי מלא חברים כמקודם. חלקם העדיפו את חברתו של חיים שהיה שנון ובעל חוש הומור מפותח. שוב לא ביקשו הכל את קרבתי לפני

תוכנית מגירה מושלמת וכואבת ביותר... יום הבר מצווה הגיע. "אני ממתין לכם בשמונה" אמר חיים החיוור מהתרגשות לילדי הכיתה שלא רמזו כי אינם מתכוונים להגיע. אני הייתי עד כדי כך בשפל המדרגה עד שרציתי לראות במו עיני את מפלתו של חיים. בשעה היעודה מיהרתי לעבר האולם לבוש חגיגי מתכוונ להיכנס לבר המצווה ולראות בצערו של החבר שלי. הגעתי בשמונה וחצי ופגשתי את חיים חתן הבר מצווה חיוור ודואג. "יופי שבאת" אמר לי בשמחה אמיתית, "בינתיים לא בא אף אחד. דאגתי כל כך". במשך הערב כולו הופיעו רק עוד שלושה חברים. בסכלותי אפילו לא השכלתי להתבייש כי אני המסית הראשי יושב פה וחבריי בעדינותם לא העירו לי על כך דבר. בשעה עשר כשהמתח היה ממשי פרץ חיים בבכי קולני. "למה החברים לא הגיעו?" בכה. "חיכיתי להם כל כך". שמחתו לא הצליחה להיות שלימה. משכתי בכתפי כצבוע מושלם מתענג על הנקמה המושלמת לא חש אפילו מעט הזדהות עם חיים, שנתפס בעיני כשחצן. אפילו העזתי לטפוח לעצמי על השכם כי קלקלתי לחיים את יומו הגדול. שלושה ימים אחר כך לא הגיע חיים לתלמוד תורה. מפי חבר אחר שמעתי כי חלה מצער. חומו עלה והוא חלה ממש, אבל ליבי עדיין לא יסרני כהוא זה... השנים חלפו. הכיתה שלנו התפזרה לשיבות ברחבי הארץ. זיכרו של חיים הטשטש בזכרוני משך השנים, כיוון שלמד בישיבה אחרת, וכמובן גם זיכרו של המעשה הנורא שעוללתי. בהצטיינות סיימתי את הישיבה הקטנה, מתכוון לעלות לישיבה גדולה. לומר את האמת, לא הייתי מתוח כמו רוב חברי לפני המבחן לשיבות הגדולות, ידעתי כי כל ישיבה שהיא תפתח את זרועותיה בפני בשמחה גדולה. אבל מסתבר כי טעיתי. בגלל בטחוני העצמי הרב הרשיתי לעצמי לא לתמוד למבחן הקבלה. ממילא אני התלמיד הטוב ביותר בישיבה – שיננתי לעצמי. אבל המבחן היה קשה מששיערת מראש ואני נכשלתי בו. לישיבה הגדולה אליה קיוויתי להתקבל לא התקבלתי. נכון, היו ישיבות אחרות רבות שהסכימו לקבל אותי בשמחה בגלל שמי הטוב, אבל יוקרתי נפגעה פגיעה אנושה, פעם ראשונה שמישהו מסרב לי. אבל לישיבה המעולה היא היו תנאי קבלה מחמירים ביותר ואני לא התקבלתי. הורי דיברו על ליבי להירשם לישיבה אחרת שאינה נופלת ברמתה מן הישיבה הקודמת, אלא שהשם שיצא לה אינו ידוע בעולם הישיבות, אבל אני נפגעתי. מה פתאום?? בלית ברירה נרשמתי לישיבה הזו. אבל לא לחינם קבעו רבותינו, כי לעולם ילמד אדם במקום שליבו חפץ... בישיבה הנוכחית מאוד לא חפצתי לתמוד, לכן, גם היו הישגי בינוניים ומטה. שוב לא הייתי אחד כמו כולם. בחור טוב, אבל בהחלט לא מבריק או מיוחד... העובדה הזו הייתה בעוכרי. בתקופה הזאת באו חבריי הטובים בברית האירוסין. אצלי לא היה העניין הזה קל. בעוד רוב חבריי הטובים זוכים לבנות את ביתם בזה אחר זה, הזיווג שלי איחר מלהגיע. הורי היו שבורים נפשית. בחורים פחות טובים ממני התארוסו עם בחורות מעולות שענו לנו תשובה שלילית, רק אני הבחור המצטיין לשעבר נותרתי בישיבה ממתין... וההמתנה הזו לא הייתה קצרה. בכלל לא. הייתי ממש האחרון בשיעור. ראינו בחוש שמישהו מעכב, אבל מכיוון שלא ידענו מה, לא יכולנו אלא להמתין, לקוות ולייחל. אחותי השניה כבר גם הגיעה לגיל מכובד, גם בשיעור של אחי השלישי החלה עונת השמחות. רק אני נותרתי ממתין, מקווה ומתפלל. אולי בגלל הלחץ בו היו הורי הסכימו לשידוך שלי, שאין לי ספק כי שנתיים קודם לכן היו מסרבים בכלל לשמוע עליו. אבל היום אני יודע בוודאות, כי משמים גלגלו את העניינים כפי שגלגלו. אין אדם נוקף אצבעו מלמטה ללא שמכריזים עליו מלמעלה. כמעט כל הישיבה יצאה מגדרה משמחה כששמעו על אירוסיו בשעה טובה ומוצלחת. גם אני הייתי מאושר, מאין כמוני. אחרי כחודש אחד בלבד החלו הבקיעים הבלתי עבירים לצוץ, שוב לא נראה הכל וורוד

המבחן המסכם בגמרא. גם חיים יודע את החומר מצויין ומה איפוא יחודי? אם בהתחלה הוקסמתי מאישיותו הקורנת של חיים, הרי שעד מהרה הפכה ההערצה הזו לקנאה קשה. חיים הפך ליריב בלתי רשמי לגבי. ניסיתי לסלול את מקומי למרכז הכיתה, בכוח ממריד חברים נגד חיים, אבל החברים שהיו כבר בוגרים וידעו לזהות איכות אמיתית מהי, העדיפו להתעלם מיריבותי הקטנוניות ולהתחבר לחיים. חודשיים הלכתי מלא טרוניות. למה אין לי חברים כמקודם? למה לא ביקשו ממני כולם לתמוד למבחן במשנה? למה בהפסקה הקשיבו בעניין לסיפורו של חיים? לא שהפכתי לילד שולי ומסכן. בכלל לא. פשוט, לא יכולתי לראות כיצד שני מלכים משמשים בכתר אחד. הייתי צר עין בכל הנוגע לחיים, התלמיד הראשון בכיתה. כשניצח במבחן הפומבי בהלכות לשון הרע ואני זכיתי רק במקום השני, הפכה פקעת רגשותי להיות סבוכה וטעונה ביותר. למה? איך זה יכול להיות? זה לא הוגן. טענות סרק שעל גביהם בניתי מגדלים של טענות, שם השכנתי את צרות העין ושנאת החינם שטיפחתי בקנאות יוצאת דופן. חיפשתי כל הזדמנות להוכיח את עליונותי. ואכן, ההזדמנות לא איחרה לבוא. עונת בר המצוות שבפתח היא שזימנה לי את ההזדמנות הזו. בשבוע שעבר הגיע חיים נרגש כולו לכיתה והזמין את כל ילדי הכיתה לבוא להשתתף בשמחתו בבר המצווה שתערך באולם... עכשיו, הפכה קנאתי להיות קשה ביותר. גם כסף יש להם? כשהבטתי על שמו של האולם היוקרתי ידעתי, כי ללא כל ספק לא כל אחד מסוגל להרשות לעצמו לערוך בר מצווה באולם יוקרתי ומרשים כל כך. היה זה אולם חדש יחסית בקצה השני של העיר ובליבי רקמתי לי מזימה שעד היום אני מתבייש לספר את חומרתה. קנאה יכולה להיות הרסנית ממש, היא מסוגלת לעוות ולטשטש... חיכיתי ליום שלמחרת, בו איחר חיים לבוא לכיתה בגלל הנחת התפילין שלו שנערכה באותו היום ואספתי את ילדי הכיתה סביבי. שאף אחד מכם לא יעז ללכת לבר המצווה של חיים" סיננתי מבין שיני, מעמיד פנים צדקניות וחסודות. "למה???" תמהו כולם ואני ידעתי כי הצלחתי לרכז אלי את תשומת הלב הכללית של שלושים ושתים זוגות העיניים שנתלו בי. "כי האולם הזה לא כשר" בדיתי מליבי. "לא כשר?" היתה התדהמה מושלמת. "לא. ההכשר הזה לא מקובל על רוב המשפחות שלנו" אמרתי בידענות. "הוריו של חיים מקילים ומסתפקים בהכשר של הרבנות בלבד..." הסברתי להם. רוב החברים השתכנעו מיד. "לא ידענו" מלמלו בינם לבין עצמם, "לא נבוא לבר המצווה". האולם הזה היה חדש ורוב חברי לא הכירו את שמו, לכן הצלחתי לבדות סיפור כזה מבלי שאי-מי יהרהר אחר דבריי. גם העובדה שמשפחתו של חיים היתה חדשה בשכונה ורובם של החברים לא הכירו אותם, עזרה לי לאמת את דבריי השקריים. "אבל אסור לכם לומר לחיים מילה פן יעלב" המשכתי להעמיד פני מתחסד. "פשוט אל תגיעו בפתאומיות וזהו". גלגלתי עיניים צדקניות למעלה. בימים הבאים ניסו כמה חברים להעיר את תשומת ליבי כי הוריהם ביררו והאולם הזה תחת השגחה מוכרת ומוסמכת ביותר, אבל אני הייתי נחרץ. "דוד שלי הוא משגיח כשרות באולם הזה" המצאתי לעצמי דוד דמיוני "והוא שאמר לי להזהיר אתכם ממכשול". הייתי כל כך שבוי בכבלי קנאתי היוקדת עד שהאמתני לעצמי לשקר שהמצאתי בעצמי. ידעתי, שלמרות הכל יבואו מעט ילדים, אבל רציתי שהרוב יאמינו לי ולא יגיעו. רובם של ההורים וודאי לא מכיר את האולם היוקרתי והמרוחק הזה, ידעתי, ולא יתערבו בשיקוליהם של בניהם, מה עוד, שחלק ניכר מן הילדים לא יספר על העניין להורים. הימים חלפו, חיים הפך נרגש יותר ויותר ואני נחרץ כי אסור ללכת. לא יכולתי לראות בשמחתו של חיים המתחרה שלי. כל תשובה נכונה שענה בכיתה הייתי אומר לעצמי "יופי, אני כבר אראה לו מה זה". כל מחמאה שהחמיאו לו המלמדים צבטה את ליבי המקנא כמכוות אש, אבל ידעתי כי יש לי

מחשבה נזכרתי כי למד עימי בתלמוד תורה, מאז נפרדו דרכינו. "אני מוכרח לשאול אותך משהו" הפתעתי את נפתלי שהחיוך על שפתיו קפא. נכנסנו לחדר מדרגות מוגנים מעט מן הגשם, שם סיפרתי לנפתלי הנדהם את סיפורי. "תאמר לי אתה, האם זכור לך אם גרמתי עוול למישהו בתלמוד תורה?". נפתלי קימט רגע את מצחו, אחר כך ענה מיד "אני לא בטוח שלזה מתכוון הרבי שלך, אבל אולי הכוונה למעשה בבר המצווה של חיים?...". "תודה רבה" כמעט חיבקתי את נפתלי בעת בו זיכרון המעשה שנשכח ממני לגמרי מציף אותי בחדות. חודש וחצי חיפשתי את כתובתו של חיים. אחרי כחודש וחצי לא התעצלתי ונסעתי אליו לישוב הדרומי המרוחק בו גר, יודע כי כל עתידי נתון בידי. לא קל היה לספר לחיים שבקושי זכר אותי, גם לאחר התודעות מפורשת, את סיפור המעשה הנורא הוא. קיוויתי מאוד שחיים יפטר אותי בבת צחוק ויאמר "הא, שכחתי מזמן. אין בליבי שום קפידה עליך". אבל חיים לא אמר זאת. הוא גם לא אמר כל דבר אחר דומה. פניו הרצינו מאוד ולמרות הגיל ושני ילדיו ששהו בחדר פרץ בבכי "אה, זה היית אתה?" אמר בתדהמה. "זיכרון הפגיעה ההיא לא מצליח למוש מליבי עד היום הזה, הכאב עדיין מייסר אותי עד היום, למרות מרחק השנים" אמר לי בכנות, לא מנסה לטיח את האמת. ואני ידעתי כי זהו, הגעתי לכתובת הנכונה. הרבה דמעות ומילות פיוס היו בפגישה המרגשת הזו. לחיים היה בפירוש קשה לסלוח ולהבין אותי "למה ציערת אותי כל כך ביום הבר מצווה שלי?" שאל שוב ושוב. רק כעבור שעתים תמימות כששמע את מסכת סבלי הסכים לסלוח לי בלב שלם. כל הדרך הביתה הייתי המום, אף פעם לא חשבתי שפגיעה כל כך רחוקה יכולה לצרוב בזכו חדות שנים ארוכות כל כך. אף פעם גם לא חשבתי עד כמה נורא היה המעשה שעשיתי. אחרי שלושה שבועות התארסתי ברוך ה' עם אשתי הנוכחית.. כן, דווקא מן הנקודה הזו, מנקודת האושר הפרטית שלי באתי לספר את הסיפור שלי שחשוב וכדאי שישמע. אף פעם לא האמנתי כי יכולה להיות מציאות קשה וכואבת כל כך, אבל משמים טלטלו אותי בטלטה נוראה כל כך. אולי כדי שאביא את הזעקה שלי לפני קהל הקוראים. התעוררו עכשיו בטרם יהיה מאוחר. זכרו שיש מנהיג לבירה, הכל צפוי. לא פשוט לקנא בבני אדם. כן, אני הרגשתי זאת על בשרי!...

וחייכני כל כך, שוב שמענו דברים מהימנים שבשום אופן לא יכולנו לעבור לסדר היום בגללם. ובעצה אחת עם הרבי שלנו ובלב כבד ביטלנו את השידוך. "ביטלתם שידוך?" הרימו השדכנים גבה. "עכשיו באמת אתה סוג ב'" אמרו ללא בושה. השנה הקשה שבאה לאחר ביטול האירוסין שלי היתה השנה הקשה ביותר בחיי. הסתבר לי כי השדכנים למרות היותם בוטים הרי שצדקו. אף לא הצעת שידוך אחת מתקבלת על הדעת לא עלתה על הפרק. הרי מדובר בבחור שעזב שידוך... הייתי שבור נפשית ונכנסתי לרבי כשדמעות בעיני מזכיר את עצמי שוב ושוב לישועה. חזרתי לישיבה והייתי נחשב לבחור שקדן ומתמיד. לא הבנו מה מעכב את השידוך האמיתי שלי? באחת מן הפעמים הרבות בהם נכנסתי לרבי הרים הרבי את עיניו הטהורות והביט בי במין מבט מפלח אותנו לא אשכח כל ימי חיי, מבט שכולו צער. אחר כך נפלטה אנחה מפיו הקדוש של הרבי. "הגיע הזמן שתיוושע" אמר לי בקול לוחש ומלא עוצמה. לא הוצאתי הגה מפי ממתין בלב הולם להמשך. "לפעמים מתעכבת הישועה בגלל עוול לא יכופר שגרמנו למישהו בעבר" אמר לי וליבי רטט. יצאתי מן הרבי שקוע במחשבות. למי גרמתי עוול? ניסיתי להעלות מול עיני את כל מעשי כמעט מיום היוולדי, אבל לא הצלחתי להיזכר בשום אופן. ידעתי, כי הרבי שלנו מתכוון למשהו מסויים מאוד והייתי חייב להיזכר בו. מתוך רצון כן לתקן את העוול הזה קבעתי עם חברי מן הישיבה הגדולה מפגש, כשבאתי לביתו וראיתי את שלושת ילדיו הקטנים משחקים כמעט ופרצתי בבכי, אבל ידעתי כי עתידי נתון עכשיו בידי. סיפרתי לחבר הזה דברים כהווייתם, והתחננתי בפניו לעזור לי לזכור איזה שהוא עוול מסויים שגרמתי למישהו. החבר הזה שהיה מלא רוח נכונות לעזור לי באמת, קימט את מצחו וניסה להיזכר, אבל לא. שום רעיון לא עלה בדעתו. אולי תנסה לברר אצל החברים מן הישיבה הקטנה? ניסה לעזור לי אבל גם בירור בישיבה הקטנה, שם זכרו אותי הכל כבחור מעולה, לא העלה דבר. היה זה ביום חורפי אחד עת צעדתי ברחוב שקוע במחשבות. באותו שבוע התארסה אחותי בהסכמה מלאה שלי וללא כל טרזניה וכעס, רק ליבי דימם והיה שבור לרסיסים, מתי יגיע תורי? ואז פגשתי את נפתלי מאיר, חברי, מלווה בבנו בן החמש. "מה נשמע?" שמח לקראתי. תחילה לא זיהיתי את נפתלי, אחר

אחים יקרים!

כללו של דבר! אם הקנאה מגבירה ומחזקת את שאיפותיו ותשוקותיו הרוחניות, והיא מוסיפה בו חשק להרבות בלימוד התורה ולהוסיף במידות טובות, אשריו. אך אם בעקבות הקנאה יש לו עין רעה על תורתו של חברו והוא מצפה בקוצר רוח לראות את חברו ממעט בלימודו כמוהו, והשמחה שהוא שואף אליה איננה השתתפות בשמחת חברו על רוב לימודו ומעשיו הטובים, אלא שמחה לאיד ולכישלוננו בבחינת "גם לי גם לך לא יהיה" קנאה זו רעה חולה היא, ויש להתרחק ממנה כמטחוי קשת, באשר זו מזיקה לגוף ולנפש גם יחד. אולם, אדם השמח בחלקו ומסתפק במה שיש לו, חיינו שמחים ומאושרים. הוא מרוצה ממה שיש לו ומפיק ממנו את מלוא ההנאה. אין לו תלונות. אינו שונא את אלו שעשירים ממנו. מודה לה' על כל מה שנתן לו מתנת חיים, וחיינו מתנהלים על מי מנוחות. לפיכך, אין טוב יותר מאשר לסגל לעצמו, לעמול ולרכוש את מידת השמח בחלקו, ולהיות תמיד מרוצה, באופן זה יזכה לחיים טובים מאושרים בזה ובבא, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הודאה לקב"ה

פרשת וישב

בס"ד | גליון מס' 511

שירה סוחפת בבני ברק, דמעות רותחות בצפת...

להודות ולהלל לשמך הגדול!

מישהו מחזיר את הנשמה ומעניק כח לקום לעוד יום רענן ופורח. אדם שזוכר להודות מדי יום על בריאותו - מטמיע בנפשו כי מישהו מעניק לו את הבריאות, כמה תפילות אנו מבקשים כדי לזכות להתמיד בבריאות ובאריכות ימים, דווקא כי הדבר לא מובן מאליו... בורא עולם החליט בטובו להעניק לי בריאות, ועל כך אני מודה ומשבח מעומק לבי!

ואז, גם בשעת קושי והתמודדות, האדם לא כועס ולא מאבד עשתונות. 'הרי כל מה שיש לי ניתן לי במתנה מאבא שבשמים', הוא לוחש לעצמו, 'נו, והיום, בנושא פלוני, אבא לא נתן לי. ומה בכך? וכי זו סיבה לכעוס? וכי זו סיבה להתמרמר? הרי שום דבר לא באמת מגיע לי, הכל קיבלתי במתנה, ועל פרט מסוים לא קיבלתי אישור מאבא, וכי זו סיבה לחוש פגוע או ממורמר?'

כדאי להתרגל להתבונן בכך, לשים לב כי אנו מקבלים מבורא עולם כל כך הרבה מתנות, בכל יום, כל היום. כשנודה על כל המתנות האלה - נרויח תחושה טובה הקונה שביטה בלב, שמחת חיים שלא פוסקת בכל תנאי החיים, שלווה נפש ורוגע מלא בכל תהפוכות החיים!

מנגינה סוחפת...

בית הכנסת 'שתילי זיתים' בבני ברק, הוא מבתי הכנסת הוותיקים והמוכרים בעיר. מתפללים רבים באים בשערי בית הכנסת מדי יום, כאשר רבים מהם נמנים על קבוצת הזרזים המקדימים למצוות - ומתפללים עם שחר במנין ה'ותיקין' בשעת הנגן החמה.

למתפללים אלה, סיפורנו לא יחדש דבר. הן הוא כבר התפרסם בקרבם בשעת מעשה, הם היו עדים לו ממש. אך עבורנו, סיפור זה יכול להוות תמרור מאיר עיניים.

במנין ה'ותיקין' בבית הכנסת, עובר לפני התיבה הרב עזרא מזרחי, הוא בעל המעשה, ממנו שמענו אותו לפרטיו. כבר יותר משני עשורים שהוא החזן הקבוע, בחורף כבקיץ, כשהנגן החמה חל בשעה מאוד מוקדמת כמו בימים שהנגן החמה בשעה יותר מאוחרת. באופן קבוע הוא ניצב לפני התיבה, מתחיל בשעה היעודה לתפילה, מכבד את השם מגורנו בתפילתו המשובחת.

התפילה - שעתה ונוסחה והחזן שלה - כה קבועים, עד שכל שינוי במתכונתם נחשב לחדשה מרעישת. ולכן, לפני מס' שנים, כשהרב עזרא החליט לנהוג לזמר בנעימה את 'מזמור לתודה' הנאמר מדי יום בתפילת שחרית, שיתף את המתפללים ששמחו להיות שותפים להנהגה המרגשת:

'גיליתי הלכה שאינה מפורסמת דיה, אך היא הלכה לכל דבר ונפסקה בשולחן ערוך ע"י מרן הבית יוסף. וכך הוא פוסק בסימן נ"א סעיף ט: 'מזמור לתודה מצוה למשורר אותו בנגינה ולנגן!'

הנה אנו באים בשעריו של חג האהוב והמואר, ימי החנוכה היקרים. עצם העלאת השם 'חנוכה', הוא כמו פתיחת מגירה של זכרונות מענגים, רגעים מרגשים, חוויות ילדות בלתי נשכחות ותחושה טובה התופסת כל פינה חבויה בנשמה, ופורטת על הנימים הדקים שבלבו של כל יהודי.

תיכף יבוא הרגע הגדול, בו ניגש עם נר השמש הגבוה, ונדליק את הנרות. ההדלקה עצמה היא פעולה שאורכה שניות בודדות, אך היא נושאת בחובה מטענים למכביר של אור, של ניצחון האור היהודי על החושך.

זהו חג בו נשב יחדיו סביב נרות החנוכה, נשיר בצוואת, ונפשנו תתרומם טפח וטפחיים מעל החורף הקר שבחוץ, לחום יהודי טהור וזך. אלה ימים יקרים, בהם חגיגות פתאומית כביכול תכסה את היקום השגרת, תצבע את היום יום שלנו בגוון מואר וזוהר. אלה ערבים מרגשים, בהם נשב עם כל המשפחה סביב השולחן, ויותר משנאלץ לביבות וסופגניות - נטמיע בתוכנו את החג הנפלא והאהוב הזה.

מהותו של חג החנוכה, לשמו נתקן, לצורך זה נוצר, אמורה בתפילת 'ועל הניסים' אותה אנו אומרים בכל תפילה וברכת המזון. 'קבעו שמונת ימי חנוכה אלו', למה? מה המטרה? לצורך מה נוצר החג? באיזה תוכן הוא אמור להתמלא? -

להודות ולהלל לשמך הגדול!

זה חנוכה! קיבלנו הזדמנות שנתית בת שמונה ימים, שמאפשרת לנו לפתח במעט את החשיבה, להתבונן בטוב המורעף עלינו משמים דבר יום ביומו, ולהודות על כך מכל הלב. כשאנו רואים את הניסים המופלאים שהתרחשו בימים ההם, אנו מפגינים כי גם בזמן הזה השגרה המבורכת שלנו מלאה במתנות משמים, ועל כך עלינו להודות.

לפיכך, ניטול פסק זמן ממירוץ החיים השוחק, ונייחד כמה לילות בודדים לישיבה משותפת עם המשפחה בערב לביבות, נחשוב על כל הטוב שזכינו לו - שולחן ערוך מלא בכל טוב, משפחה ברוכה היושבת מסביב, אירה טובה וחגיגות - ונודה על כל הטוב הזה, לו אנו זוכים 365 יום בשנה!

הזמן הייחודי כל כך, המיועד והמיוחד למטרת 'להודות ולהלל', הוא העת המתאימה להשקיע מחשבה והתבוננות בעומק המושג 'הודאה לקב"ה'. הן עינינו הרואות, כי ההודאה לקב"ה יוצרת רוגע, מעניקה ביטחון, נוסכת שלווה נפש. הן כולנו יודעים, כי אנשים הרגילים בהודאה לקב"ה בכל עת, מסוגלים לעבור זמני לחץ ביתר קלות, יכולים לעבור עיתות משבר בלי לאבד עשתונות, הם מרגישים בידיים טובות ובטוחות גם ברגעים קשים. איך? מה סוד עוצמת ההודאה, כנותנת כח, כמעניקת תקווה, כיוצרת ביטחון, כמרגיעת לחץ מצטיינת?

הרגיל בהודאה להשם על שגרת היום יום, מבטא כי כל מה שיש לו לא מובן מאליו. אדם שאומר 'מודה אני מדי בוקר בחשיבה על משמעות המילים, מבין כי הקימה בבוקר אינה אוטומטית,

המוצץ שאבד...

אל הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל נכנס יהודי נשוא פנים, וביקש להסיח את אשר לבו. 'כבוד הרב', פתח ואמר, 'אני מחזיק כולל חשוב, בו לומדים עשרות אברכים המתעלים בתורה. אך העול הכלכלי הרובץ על כתפיי מאיים להכריעני, כל חודש אני מוצא עצמי בלחץ נוראי מהיכן יבוא הכסף, עד שאני לא מצליח לישון רגוע בלילות...'

האיש השתהה קלות, והמשיך: 'נועצתי במומחה גדול, והלה אומר שאין מנוס מלסגור את הכולל, להרגיע את הלחץ הנפשי הכבד עליי. האם עלי לנהוג כך? האם לקבל את דבריו?'

רבי שלמה זלמן הרהר קלות, והשיב: 'אכן כן, עליך לצאת מהלחץ בו אתה נתון, כבד עליך הדבר מאוד. אך האם דווקא זה הפיתרון? הבה ואציע לך פתרון חילופי...'

האיש עשה אוזנו כאפרסכת, ורבי שלמה זלמן פרש את הצעתו המפתיעה: 'עשה לך מנהג טוב. טול פנקס קטן אותו תוכל להחזיק בכיסך בכל עת, ותן לו כותרת 'פנקס ההודאות'. בכל יום, בכל פעם שתרגיש שהלך לך טוב, בכל פעם שתחושי כי השם הצליח דרכך - תרשום את הפרט הזה בפנקסך...'

לפני כל תפילה, הוצא את הפנקס החוצה והתבונן בו לכמה רגעים, למען תדע על מה לכוון ב'מודים'... כי ככל שתתרגל להודות לו - תוטמע כך ההבנה כי הוא הנותן לך כח להצליח בכל מעשיך ופעליך, וכפי שהוא עוזר לך בכל הדברים האמורים בפנקס - הוא בוודאי יעזור לך גם בדרכך למלגות האברכים...'

האיש הודה לרב, ומיד בצאתו רכש פנקס קטן, בו נכתבו שורות צפופות: 'בדיקו כשהגעתי למכולת הגיעה משאית ובה חלב טרי, 'כשבחנתי את בני גיליתי שהבחור עושה חיל בלימודי', 'בתי חזרה הביתה עם תעודה מצטיינת', 'מישהו שלח לי פתאום 2000 שקל לכולל', וגם - 'מצאתי את המוצץ הנעלם של הקטן!'

תוצאות הפנקס הקטן, חוללו פלאים. האיש שב לחיי רוגע ושלווה, והמשיך במלאכתו מתוך בטחון ואמונה. וגם ככולל היתה הרווחה, מלאכת גיוס הכספים היתה קלה בהרבה...

זה כוחה ועוצמתה של ההודאה. היא מחברת לבורא עולם, פותחת את השערים, מעניקה בטחון ונוטעת תקווה. בימי החנוכה, הבה נפתח את הפנקס שלנו, נרשום בו את נקודות האור הרבות כל כך, ונודה עליהן מעומק הלב!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת
ר שלמה פרץ ז"ל בר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"י)
ת.נ.צ.ב.ה.

כלומר, שאת 'מזמור לתודה' - מזמור ההודאה להשם יתברך שאנו אומרים מדי יום, צריך לשיר בניגון, מתוך הודאה מעומק הלב להשם יתברך. לפיכך, מה דעתכם כי מהיום ואילך נתחיל לשיר את 'מזמור לתודה' זה? מזמור קצר, נצמיד לו ניגון מהיר ועליז שלא יעכב את התפילה, ונמצאנו נשכרים בקיום ההלכה בד בבד עם הודאה לבורא עולם בשמחה ובהתרגשות?

המתפללים שמחו לשמוע על דבר ההלכה, ועוד יותר מכך - שמחו להיות שותפים לקיומה. אכן, כך נאה וכך יאה בשעה שמוזמרים לבורא עולם לעשות זאת בניגון שמו, ולפיכך שישו על ההזדמנות להצטרף להודאה המשמחת...

שירת ה'מזמור לתודה' היומיומית, מעולם לא הפכה לשגרה. למרות שהחזן כבר סיגל לעצמו ניגון קבוע, ושירת ה'מזמור לתודה' עם הקהל כבר נחשבה לעובדה קיימת - עדיין היא מרגשת ומשמחת את המתפללים מדי בוקר מחדש...

בשורה מצמררת...

חלפו כמה שבועות, שהפכו לחודשים שהצטברו ליותר משנה. החזן, הרב עזרא, החל לחוש כאבים לא מובנים. משככי כאבים נלקחו גם נלקחו, גם תורים אצל הרופא נקבעו, אך הסיבה לכאבים התכופים לא התבררה. אחרי תקופה, שלח רופא המשפחה את ר' עזרא לבדיקה אצל רופא מומחה, שהפנה אותו לבדיקות מקיפות.

ר' עזרא ערך את הבדיקות, ועדיין - שום חשד לא התעורר בלבו. יש כאבים, עושים בדיקות, מקסימום מקבלים מרשם, לוקחים תרופה, וזהו... אלא שבמקרה זה, לא זו היתה התוצאה...

כשישב הרב עזרא לפני הרופא המומחה אחרי שהגיעו התוצאות, שום דבר לא יכול היה להכין אותו למה שהוא הולך לשמוע. 'אני לא רוצה להדאיג אותך מדי', אמר הרופא כשהוא מקמץ במילים, 'אבל אתה צריך להיות במעקב, כי משהו פה לא תקין. אני מציע שבעוד שלושה שבועות תיבדק שוב בסדרה של בדיקות וצילומים, ולפי התוצאות אז - נדע אם החשש שלי מתבדה או מתאמת...'

אי אפשר לומר שהמילים של הרופא לא הדאיגו את ר' עזרא. הרופא רמז היטב למה הוא מתכוון, למרות שניסה לקמץ במילים. ככל שנקפו הדקות והרופא מוסיף ומתבונן בבדיקות, החושך בעיניו הלך והתפשט... הוא הרכיב את משקפיו, שב ובדק, בחן והתבונן, וכל אותה עת יושב מולו ר' עזרא, לבו אמר לו שאינן מבושרות טובות...

'אני לא יודע איך לומר לך' כחכם הרופא בגרונו שוב ושוב, 'אתה יודע, אני כבר הרבה שנים רופא, ועדיין קשה לי להודיע לאנשים בשורות כאלה...'. ההקדמה הזו יצרה בו את התחושה שהוא יודע מה הרופא הולך לומר, ועדיין הוא כסס את ציפורניו במתח...

'תשמע, פתח הרופא בניסיון להרגיע, 'זה עוד לא סופי, צריך לעשות מעקב בעוד שלושה שבועות...'

עוד כמה דקות של שקט, ואז שב הרופא וכחכם בגרונו, בורר את מילותיו בקפידה. 'קח את זה בפורפורציות', ניסה שוב להרגיע, 'ש היום טיפולים מאוד מתקדמים, אולי לוקח זמן, אבל בעזרת השם אפשר לצאת מזה... איך אומרים את זה בלי להזכיר את המילה המפורשת - המחלה הנוראה...'

בחדר השתררה שתיקה רועמת. ר' עזרא נבהל קמעא, אך לא איבד עשתונות. 'החיים עד עכשיו היו דבש', הררה, 'תודה בורא עולם על השנים הארוכות והבריאות שזכיתי להן עד עתה. בוודאי, כפי שנתת לי כל כך הרבה שנים טובות ומאושרות, לא יפלא מהשם דבר להעניק לי אורך ימים ושנות חיים נוספות...'

הוא יצא מהרופא בצעדים מדודים, אך בוטחים ומחוזקים. בפיו פיזם את הניגון המוכר ל'מזמור לתודה'...

חלפו שבועיים, שבועיים, שבועיים ושלושה ימים. ר' עזרא מתכוון לבדיקה באמצעי ייחודי - מדי בוקר הוא מרנן ביתר התרגשות 'מזמור לתודה', וגם באמצע היום הוא לא פוסק מלחשוב על כל הטוב שגמל עמו השם עד עתה, מתוך ביטחון וחיזוק שחשד השם לא יעזבנו גם מעתה ואילך...

נוף גלילי מדהים...

ביום שלפני הבדיקה, באמצע התפילה, נייעור בו ברק, ניצוץ של תקוה. 'מזמור לתודה', הוא שורר בקול, כמנהגו מדי יום בשנים האחרונות. 'גם ברגעים האלה אני מודה לך בורא עולם, הררה, 'כי יש לך כל כך הרבה טוב שעשית אתי...'

באותו רגע, נצנץ בו רעיון, אותו קם וביצע מיד אחרי התפילה. הוא הודיע כי ייעדר מסדר יומו, ומיהר לצאת לצפת, להשתטח על ציונו של מרן ה'בית יוסף' זי"ע, לחלות פני בורא עולם בציון הקדוש של מחבר השולחן ערוך וקובע ההלכה היהודית...

מיד כשהגיע לצפת ועלה לציונו של ה'בית יוסף', נפרץ סכר דמעותיו. הוא הודה מעומק הלב בהתרגשות ובככי על השנים היפות והטובות להן זכה, על המשפחה

שזכה להקים, על החיים ועל הבריאות ועל הפרנסה ועל כל מה שיפה ותקין, ואולי הוא שגרתי אבל באמת שהוא לא מובן מאליו...

ואחר כך, שפך את דאגתו מפני הבדיקה ביום המחר על הציון הקדוש בצפת. בין הרי הגליל והנופים המשכרים עמד והתחנן על נפשו, על נפש ילדיו הזקוקים לאבא בריא, על בריאותו ועל הבדיקה מחר...

ואז, פרצה מפיו הזעקה: 'מרן הבית יוסף! הלכות רבות קבעת ופסקת, ועם ישראל מקפיד לקיימן. אך הלכה אחת לא מפורסמת דיה, ההלכה כי יש לשיר ב'מזמור לתודה', הלכה אותה אימצתי בכל לבי, וכבר כמה שנים שאני משורר מדי בוקר את 'מזמור לתודה' בהתרגשות רבה...'

הרי הגליל דממו סביבו, אף נפש חיה לא היתה בסביבה. העצים הנידו ענפיהם ברחמים, אך הוא לא הביט סביבו, כולו מרוכז בזעקה: 'לא הסתכלתי מה יאמרו, גיליתי את ההלכה הזו ופעלתי על פיה, וזיכיתי עוד יהודים ממתפללי המנין שהצטרפו אליי, והחלו גם הם מודים להשם בשירה ובזמרה מדי בוקר, כפי שפסקת. אנא, למען אוכל לקדש שם שמים בהמשך הודאה מעומק הלב להשם הטוב, זכני לעבור מחר את הבדיקה למישרין, ויתברר כי לא גידול ולא מחלה, לא דאגה ולא חולי, רק בריאות רווחה ושמחה!'

ר' עזרא סיים את תפילתו המרגשת בכמה פרקי תהלים, וגם שם - למרות שלא היתה זו שעת תפילה, שב ושורר בהתרגשות את 'מזמור לתודה', ולא נחה דעתו עד שעמד ורקד סביב הציון בהודאה מרגשת לבורא עולם. רק כשחש כי הוא רגוע יותר, סמוך ובטוח בחסד השם ובישועתו, שם פעמיו חזרה לבני ברק.

ריקוד בחדר הרופא...

הגיע יום המחר, הבדיקה נערכה במכון רפואי מתקדם ונבחר, והחלה ההמתנה לתוצאות. ר' עזרא ממתין במתח ובחרדה, אך גם בביטחון ובאמונה. הוא לא מפסיק להתפלל, אך פיו גם אינו פוסק מלהודות...

ואז הוא נקרא אל הרופא - - -

'תשמע, בכל הקריירה הרפואית שלי, לא היה מקרה כזה. זה מאוד מוזר, אין לי הסבר, אבל אלה הנתונים.' אמר הרופא, והחווה בידי על הצילומים:

'ראה, זה הצילום מלפני שלושה שבועות. אתה רואה כאן וכאן גידול, ופה - מסביב - אלו גרורות. כך נראית המחלה, אלה פניה הלא נעימות בכלל...'

הרופא נשם עמוקות והמשיך: 'הנה, עכשיו בוא נביט בצילום מאתמול. אתה רואה כאן וכאן? אין לא גידול ולא זכר ממנו. גם הגרורות אינן, ואפילו בדיקות הדם תקינות...'

זה פשוט לא ייאמן! קרא לפתע הרופא בקול רם, 'איך זה יכול להיות שאתה אתה בן אדם? איך יתכן שגידול נעלם, שגרורות אובדות, שהגוף שלך חזר להיות תקין ובריא כלא היה? גם אחרי טיפולים אנחנו לא מקימים בכלל לתוצאות כאלה, על אחת כמה וכמה בלי טיפול, ועם גידול שהיה נראה מתפשט ללא אבחנה...'

הרופא הוסיף עוד כמה משפטי התפעלות, עד ששם לב שר' עזרא כבר לא שומע אותו... הוא פשוט היה שקוע בשירתו, בניגון האהוב והמוכר והיומיומי, 'מזמור לתודה', מכל הלב, ברגש רב, כמעט יוצא בריקוד בחדרו של הרופא...

'מזמור לתודה' הוא לא תפילה, לא בקשה, לא תחנונים. 'מזמור לתודה', הוא פרק קצר, שפשוט אומר תודה, מביע בפסוקיו הודאה לבורא עולם על כל הטוב והחסד שגמל עמנו.

זה שצריך להודות להשם כאשר טוב לנו - זה פשוט, אך סיפורו של ר' עזרא מאיר וזועק שלא רק אז. ההיפך, ההודאה היא כלי רב עוצמה להפוך כל גזירה, התודה לבורא עולם היא דרך ייחודית לפתוח שערי שמים!

אז 'מזמור לתודה' נשורר ברגש, כי זו ההלכה וכך נאה וכך יאה. אך חשוב שנפנים בזכור ונדע:

בכל עת מצוא יש לנו הזדמנויות. 'מודים' בברכת שמונה עשרה, פרקי תהלים, פסוקי דזמרה, בכל ברכה במשך היום ובעוד אינספור הזדמנויות. צריך רק לחשוב, להתבונן, ולומר מכל הלב:

'תודה אבא שבשמים שזכינו להיות הילדים האהובים שלך. תודה על כל הטוב שאתה מרעיף עלינו - תודה שהעולם מלא בחמצן שנותן לנו חיים, תודה שזכיתי לקום בבוקר...'

ואם קיבלנו גם משפחה ברוכה, ואם זכינו גם בילדים מתוקים, ואם אנו בריאים, ואם פרנסתנו מצויה - הרי אין אנו מספיקים להודות ולהלל: 'תודה על המשפחה הברוכה והפורחת, על הילדים הנפלאים, על הבריאות האיתנה ועל הפרנסה המצויה. תודה על כל הטוב שאתה מרעיף עלינו בטובך הגדול, תודה שזכינו להיות בנים שלך הנחנים משולחנו של אבא...'

אפשר לבקש, אפילו רצוי, אך כמה חשוב להודות ולהלל, כי זה כל החנוכה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

קבלת שבת

שנה שמונה עשרה - עלון דו שבועי

בסיעתא דשמיא, י"ט בכסלו התשפ"ה.

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בטל': 052-7620219.

פרשת וישב

להתעורר לגבי ראובן, יש מקום לברר: מנין לנו שחוששים גם לחשד קל? ואמנם, למדנו בגמרא (שבת כג.) לגבי נר חנוכה: "אמר רב הונא: חצר שיש לה שני פתחים - צריכה שתי נרות. אמר רבא: לא אמרן משתי רוחות, אבל מרוח אחת - לא צריך. מאי טעמא? אילימא משום חשדא, חשדא דמאן? אילימא חשדא דעלמא - אפילו ברוח אחת נמי ליבעי! אי חשדא דבני מתא - אפילו משתי רוחות נמי לא ליבעי! לעולם משום חשדא דבני מתא, וזימנין דמחלפי בהאי ולא חלפי בהאי, ואמרי: כי היכי דבהאי פיתחא לא אדליק, בהך פיתחא אנמי לא אדליק" (=החשש הוא מבני המקום, שאולי יעברו בדרכם רק באחד הצדדים, ויראו שלא הדליק שם, ויאמרו: כשם שבצד זה לא הדליק - גם בצד זה לא הדליק).

הרי שהגמרא חוששת גם לחשד קל, ועל פי זה יבואר המדרש להפליא: "הדודאים נתנו ריח" - זה ראובן בשעה שהציל את יוסף, באותה שעה שבה אמר לאחיו להשליך את יוסף לבור, העידה רוח הקודש היתה כוונתו לטובה, כדי שלא יתעורר חשד לגבי כוונותיו. ואם תאמר: למה לנו עדות זו, והרי בהמשך הפסוק מספר שבא להציל את אחיו? אשיב לך: כדי למנוע את החשד באותה שעה. ואם תשאל: מנין שחוששים לחשד ופועלים להפריכו? "על פתחינו כל מגדים" - זה נר חנוכה, והריבוי בלשון "פתחינו" מלמדנו שחייבו להניח בשני פתחים, כדי למנוע חשד, ומעתה מובן מדוע באה רוח הקודש כדי למנוע חשד ולגלות שמתחילה היתה כוונתו להציל את אחיו! (ושלל לא יחסר)

"חֲטָאוּ מִשְׁקָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהָאֵפָה לְאֲדֹנָיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם" (מ. א.)
מדוע כאשר הוזכר שר המשקים נאמר: "משקה מלך מצרים", ואילו לגבי שר האופים לא הוזכר שהיה 'אופה מלך מצרים'?

מבאר המלבי"ם: חז"ל אמרו כי חטאו של שר המשקים היה שנמצא זבוב במשקה שהגיש לפרעה, ואילו חטאו של שר האופים היה שנמצא צרור בלחם. אם נתבונן בחטאם נראה כי חטאו של האופה הוא פשיעה גדולה, ואפילו אם היה מגיש זאת לפני שר קטן, גם אז היה נחשב הדבר לפשע אם נמצא בלחם עפר וצרורות. לעומת זאת, חטאו של שר המשקים הוא בגדר 'אונס' שהרי נפילת זבוב למשקה היא דבר שכמעט אי אפשר למונעו. אלא שכל חומרת חטאו היתה מחמת שהוא 'משקה מלך מצרים', בעוד שאם היה משקה אצל אחר לא היה נחשב לחטא כלל. לכן הדגישה התורה: "חטאו משקה מלך מצרים" - שכל חטאו היה רק בהיותו אצל מלך מצרים. לעומת זאת, "והאופה" חטאו היה פשיעה ממש, אפילו אם לא היה אופה אצל מלך מצרים.

"אני מדליק שש חנוכיות"

הבחור - תלמיד באחת הישיבות שנוסדו בידי מרן הגרא"ל שטינמן זצ"ל [השבוע ביום חמישי יחול יום פטירתו, זיע"א], עמד ברטט אל מול רבו ראש הישיבה, סמוך ונראה לחג החנוכה לפני מס' שנים, ולא ידע את נפשו. מכל העולם כולו, הוא זה שהצליח להביא את ראש הישיבה לפגוע בו עמוקות כל כך... הוא בסך-הכל ביקש לשאול שאלה "פשוטה": "אני מדליק שש חנוכיות", סיפר, ועיניו של הגרא"ל שטינמן נפתחו בתדהמה. "שש?!" - "כן, אחת בכניסה לחדר האוכל, אחת בכניסה לפנימיה, אחת בכניסה לקומה", וכן על זה הדרך.

"ומה אתה רוצה?" שאל ראש הישיבה והזעזוע ניכר על פניו.
"הברכה", אמר הבחור, "הברכה, היכן צריך לברך?"
"אה, אתה לא צריך לברך בכלל..."
"למה? מה זאת אומרת, לא לברך?"
"אתה שוטה, ושוטה... פטור!"

הוא ראה את הכאב על פניו של ראש הישיבה, ופנה משם שבור ומושפל. שב לישיבה, חש כמי שחטף סטירה מצלצלת. הוא ניגש למשגיח ושיתף אותו במה שהתרחש, כשברור לו שהשנה הוא מדליק חנוכיה אחת בלבד. המשגיח הביט בו בחוסר אמון ובהתרגשות רבה.

"כבר כמעט שנה שאנחנו מתמודדים עם מתקפת 'נערוויך' (=עצבים וחרדות ברוחניות) מצד הבחור הזה", סיפר אחר-כך למרן ראש הישיבה זצ"ל. "מה לא עשינו? שיחות, דיבורים קשים ואפילו עזרה מקצועית לנפשו. כלום לא עזר. מבחינתו, אנחנו הרשעים נטולי הרגש למצוות... ואילו בפעם אחת, שראש הישיבה שכולו זהירות לא לפגוע באיש, הבין ברגע את העומד לפניו, והחליט לטלטל אותו ולהעמידו במקומו. במילה אחת פתר את כל מה שבעמל רב לא הצלחנו".
מילה אחת, ששינתה הכל. כי צריך לדעת גם לפגוע. במטרה. (משנתה של תורה)

"וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלָהוּ מִיָּדָם" (לז, כא).

במדרש מובא (ויקרא רבה לד, ח): "אילו היה ראובן יודע שעתידה התורה לכתוב עליו 'ויצילוהו מידם', היה נושאו על כתפו לאביו". **וצריך ביאור!**

והנה, הקשו המפרשים: איזה הצלה היתה בדברי ראובן "השליכהו אל הבור הזה", הלא הבור היה מלא נחשים ועקרבים? ותיצו: כיון שאין הנחש ממיית אלא החטא ממיית (ברכות לג), רצה ראובן לראות האם יוסף חטא בכך שמרד במלכות במה שאמר "ותשתחווני לאלומתי" (שהרי גם יהודה - שבט המלוכה - אמר כן, וכן לאביו), ואמרו לו "המלוך תמלוך עלינו?", ולכן אם יוסף היה נהרג בבור - אין זה אשמת ראובן אלא חטאו של יוסף גרם. ואם הוא לא חטא - ממילא לא ימות.

אך יש להקשות: הרי יוסף לא מרד במלכות בפועל, אלא רק חלם על כך, ומה עבירה יש בכך?

אלא - ביאר רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל: מובא בגמרא בברכות (דף נה): שאין מראין לו לאדם חלום אלא מדבר שהרהר בו ביום. משום כך, יוסף שחלם על כך - ודאי שהרהר על כך ביום, וזה היה עונו.

אולם מובא בגמרא בברכות (דף סב): "כל הצנוע בבית הכסא ניצול משלושה דברים, מן הנחשים ומן העקרבים ומן המזיקין. ויש אומרים, אף חלומותיו מיושבים עליו", פירוש: שאינו חולם על מה שהרהר ביום (ואפי' הרהר בדברים מזוהים, חלומותיו יהיו 'מיושבים'). ולפי"ז יש לפרש שרך אמר ראובן: אם ישלטו ביוסף הנחשים והעקרבים - סימן הוא שאינו צנוע בבית הכסא (שזה חטא, כמבואר בשו"ע או"ח סי' ג), ולפיכך חלומותיו אינם מיושבים עליו והוא חולם על מה שהרהר ביום, ולפיכך הוא חשב למרוד במלכות ומגיע לו על כך מיתה, ואם לא ישלטו בו - סימן שהוא צנוע וממילא חלומותיו אינם כפי מה שהרהר, ובאמת אין רצונו למרוד במלכות. **וכך הוא ביאור המדרש:** "אילו היה יודע ראובן שהתורה עתידה לכתוב עליו 'ויצילוהו מידם'", אזי מוכח שהיה בדברי ראובן הצלה ויוסף לא ינהג בבור אע"פ שהיו בו נחשים ועקרבים, וממילא מוכרח שהוא צנוע בבית הכסא, ואם כך חלומותיו מיושבים עליו ואינו חולם על מה שהרהר ביום, ולכן - "היה נושאו על כתיפו לאביו" משום שהדבר ברור שיוסף אינו מורד במלכות...

בעניין זה ראוי לשים לב לדבר נפלא, שהביא בספר 'מאורות נתן': מקור הדרשה "מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו" הוא ממסכת שבת (כב.), והגמ' מביאה דרשה זו בשם רבי תנחום - 'אמר רב כהנא, דרש רבי נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום'.

ונראה שלא לחינם דוקא רב תנחום דרש כן, שכן במסכת סנהדרין (לט.) מסופר שהקיסר התווכח עם רב תנחום בעניין מסוים ורב תנחום ניצחו, וכיון שחוקי המדינה היו שהמונצח את הקיסר נשלח ל'ביבר' [מקום חיות רעות של מלכות, רש"י], השליכו את רב תנחום לביבר, אך החיות לא אכלוהו [וכשטען לו אפיקורוס אחד שהחיות לא אכלוהו משום שהחיות לא היו רעבות, זרקו את האפיקורוס לביבר והחיות התענגו על בשרו]...

וכיון שרב תנחום חזה על בשרו שהחיות אינן מזיקות לאדם צדיק, לכן דרש שהיו בבור נחשים ועקרבים ואע"פ כן יוסף לא הוזק משום שהיה צדיק.

(מתוקים מדבש)

"לְמַעַן הֲצִיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהִשְׁבּוֹ אֶל אָבִיו" (לז, כב).

מפרש רש"י: "רוח הקודש מעידה על ראובן, שלא אמר זאת אלא להציל אותו, שיבוא הוא ויעלהו משם".

מדוע היה צורך ברוח הקודש שתעיד על ראובן שכוונתו לשם שמים, והלא סופו הוכיח על תחילתו שלטובה התכוון, כמו שמעיד הפסוק (שם, כט): "וישב ראובן אל הבור, והנה אין יוסף בבור, ויקרע את בגדיו"?

אלא - **"ישב הגאון רבי אליהו שמאע, ראב"ד ארם צובא ובעל "קרבן אשה" - רוח הקודש נדרשה כדי להציל מן החשד הקל שיכול היה להתעורר בתחילה, כאשר אמר "אל תשפכו דם, השליכו אותו אל הבור הזה", בזמן ההוא, בטרם סיפרה התורה על שובו לבור להציל את יוסף, אולי היינו טועים לחשוב שראובן התכוון לרעה, ועל כן מיד העידה רוח הקודש שכוונתו היתה: "למען הציל אותו מידם".**

לפי זה, הוסיף ראב"ד ארם צובא, יתבאר להפליא דברי המדרש הנודעים: "הדודאים נתנו ריח" (שיר השירים ז, יז) - זה ראובן בשעה שהציל את יוסף, "ועל פתחינו כל מגדים" - זה נר חנוכה, עד כאן לשון המדרש שלא בכדי הוגדר כ'מדרש פליאה': איזה קשר יש, לכאורה, בין הצלת יוסף על ידי ראובן - להדלקת נר חנוכה? אך לאחר שראינו, כאמור, שנדרשה רוח הקודש כדי להפריך חשד קל שעלול היה

העלון מוקדש לשחרורם במהרה של כל השבויים בריאים ושלמים, לרפואת כל הפצועים, להצלחת וישועות כל אנשי הבטחון ועם ישראל בכל מקום שהם.

שבת שלום ומבורך

למשפחה חשובה בירושלים היו שבעה בנים מוצלחים ומוכשרים. ששה מתוכם למדו בישיבה חשובה מסוימת, הם התקבלו בקלות והצליחו מאוד, ובהמשך גם נישאו למשפחות חשובות. הקטן, שהיה מוצלח ומוכשר לא פחות מאחיו הגדולים, היה מעט יותר עדין. במבחן הקבלה הוא התרגש והתקשה להתבטא בבהירות, ולמורה צערו קיבל תשובה שלילית. ההורים הפעילו את כל הקשרים, מדובר בבחור מצוין מישיבה מצטיינת, עם ותק של ששה אחים גדולים מצטיינים. מה רבה היתה התדהמה כשלמרות כל זאת סירבה הנהלת הישיבה לשנות את החלטתה הקודמת. ככל שניסו לדחוף, התברר להם כי מדובר בבחורים הוא ייאלץ להסתפק בישיבה קטנה היתה חד משמעית- אין לדיין אלא מה שענינו רואות, והם מסרבים לקבל את הבחור.

בלית ברירה פנו ההורים לאפיקים נוספים, ועד מהרה סודר הבחור בישיבה אחרת. הפתרון היה מצוין, שמה של הישיבה הולך לפניו, ופירותיה משובחים. אך הבחור מאוד נשבר מן העניין. הסירוב, והעובדה שבמקום ללמוד עם אלף בחורים הוא יאלץ להסתפק בישיבה קטנה של מאה וחמישים עד מאתיים בני עליה, דכדכה אותו ביותר.

הוא הלך ברחוב שבור, מרגיש את עצמו שונה מכל אחיו, ותוהה מה יהיה איתו. תוך כדי הליכה ניגשה אליו אישה חרדית מבוגרת ושאלה: "אתה בחור ישיבה?" כשהשיב בחיוב המשיכה: "אני רוצה לפתוח שיעור בשו"ת פרקי אבות בבית שלי, האם תסכים למסור לנו שיעור מידי שבוע?" הוא הרבה מעט, ואחר כך החליט: "למה לא? בין כה וכה אני לא אצא כמו אחיי הגדולים. לפחות אעשה משהו אחר שהם לא עשו..." וכך קם שיעור שבועי בפרקי אבות.

האישה הצליחה לאסוף קבוצה של כמה זקנים, ובשבת אחר הצהריים כשכל חבריו הלכו לנח, הוא היה מוסר בקביעות שיעור קצר. הזקנים נהנו

מאוד מן השיעור, וכשסיימו פרקי אבות ביקשו ממנו להמשיך לנושאים נוספים. כך החל למסור להם שיעור בפרשת השבוע ובנביאים, ולפני המועדים הכין רעיונות מיוחדים. השיעור התקיים במשך שש שנים, כל זמן לימודיו בישיבה.

והנה הגיע מיועדו לגיל שידוכים. אחיו הגדולים קיבלו סכומים יפים, כיאה לבחורים מהישיבה החשובה בה למדו. הסכומים הללו אפשרו להם לרכוש דירות בירושלים בעזרת משכנתא שלקחו על עצמם. אלא שאצלו התנהל הכל אחרת. הוצעה לו הצעה מצוינת של בחורה כלילת המעלות ממשפחה מיוחדת, דא עקא שכסף נעדר מן התפריט. הם התארוסו למזל טוב, אך למרות השמחה הגדולה העיק על ליבו העניין. הוא ידע שדירה בירושלים לא תהיה לו, והלוואי שתהיה לו דירה במקום אחר.

ריבוננו של עולם, למה? שאל בכאב, למה אתה מוביל אותי במסלול פחות מוצלח? לישיבה שרציתי לא התקבלתי, ובשונה מכולם לא אקבל דירה, למה? האם אני פחות טוב מכולם? הוא הבין כי עליו להתחזק באמונה ולעבוד על עצמו, אך למרות זאת עדיין היה בו מרמור ותחושה שהוא פחות שווה.

והנה מתקשרת אליו אותה אישה, שבביתה נערכים השיעורים בשבת, ומבקשת ממנו לספר לו דבר מה. כשהגיע לביתה סיפרה סיפור מדהים: היא ביתו של מפקד נאצי, שהרג יהודים רבים בשואה. כשעמדה לו דעתה והבינה מה עשה אבא שלה, היא כל כך התביישה באכזריותו וברשעותו, עד שהחליטה להצטרף לאותו עם נרדף, ולהתגייר.

משפחתה היתה עשירה מאוד (אולי בשל הכספים היהודיים הרים ששלשל אביו לכיסו הפרטי), והיו לה די אמצעים לבוא ארצה, ולרכוש לעצמה דירת יוקרה בת ארבעה חדרים ברחביה. במהלך השנים, סיפרה האישה, החלטתי כי עלי

לכפר במעט על מה שעשה אבא שלי. החלטתי שאת הדירה היפה שקניתי אני מייעדת למסירה לבן תורה אמיתי.

במשך שש שנים מסרת בביתי ללא תמורה שיעורי תורה, ולכן החלטתי שאתה תהיה אותו בן תורה שיקבל את הדירה.

באותו מעמד היא חתמה לפני עורך דין, ואותו בחור ישיבה קיבל דירה יוקרתית ששווה הון עתק.

כשיצא משם, מבלבל ומתקשה להאמין, הוא נסע ישירות לכותל, ואמר: ריבוננו של עולם, אני מבקש שליחה. סלח לי! שש שנים אני שואל אותך, למה עשית לי את זה? למה רק אותי שלחת לרחביה ולא את האחים שלי? ופתאום אני מבין שרצית ליכות אותי במסירת שיעורי תורה ובחיזוק אנשים, ועל ידי כך אקבל ביטחון בדיבור לפני ציבור. ויתרה מזאת, ידעת שהשידוך שלי יהיה בלי כסף, ולכן דאגת מראש לארגן לי על ידי כך דירה ברחביה בלי שום משכנתא כאחי הגדולים. הראית לי שאתה יכול לסדר את העניינים הכי טוב. גם לתת לי אישה טובה, וגם לתת לי כסף לא דרכה. היא התפללה היטב וזכתה בבן תורה ללא כסף, ואני קיבלתי הכל מן המוכן. סלח לי על שהקשיתי על הקלות שלך, שהתבררו עבורי בכרכות גדולות.

אותו בחור משמש כיום כרב שכונה מצליח, ותולה חלקים גדולים מכושר הדיבור שלו באותו שיעור שבועי, שהכין אותו לחיים.

את הסיפור ראינו בגיליון לבית התורני.

סיפור זה הינו הצצה קטנה לברכה שאולי היתה נדמית בתחילת הדרך כקללה, והוא מחזק בנו את ההבנה שכל מעשי ה' נועדו לטובתנו, בין אם נראה זאת בעולם הזה ובין אם לאו. בכל מקרה, עלינו לכופף את ראשנו ולקבלם באהבה, ומי שעושה זאת זוכה בישיעה וברכה שאין כדוגמתה.

(מאה ושנים סיפורים - ח"ג, מאת הרב צבי נקר)

פינה לחן בענייני הלכה ואגדה

משולחנו של העורך

חנוכיה מכסף או מזהב - מה עדיף?

מונהג ישראל להדר במנורת כסף, לצאת בה ידי חובת הדלקת נר חנוכה. וכתב רבי שלמה גנצפריד זצ"ל ב'קיצור שולחן ערוך' (קלט, ה), שלכתחילה יהיה לו מנורה יפה של מיני מתכות (כוונתו לאפוקי כלי חרס), ומי שידו משגת יקנה מנורה של כסף, להידור מצוה. וקדמו כבר החיד"א (תרע, ז) שהביא כן בשם האחרונים.

ויש לדון, באיזו חנוכיה עדיף להדליק: משל כסף, או משל זהב? ובכלל, מה היה המנהג במאות שנים האחרונות?

בספר 'מטה משה' (סיי תקפ"ט) לרבי משה מת מפרעמסלא, תלמיד מובהק למהרש"ל, העיד על רבו שהשתדל לקנות נר של כסף.

וזה לשון המטה משה: 'כשהייתי שואב מים ממעיני הישיעה... מורי הגאון ז"ל, ראיתי שקנה לו שרונת (בזיכים) קטנים של כסף...'

ולכאורה, אין ראיה מהנהגת המהרש"ל שעדיף כסף משל זהב, כי אולי כך היה המעשה (ויתכן עוד, שלא קנה בזיכים משל זהב מחוסר אמצעים וכד', כדלקמן).

והנה, הראשון שהגדיר סדר עדיפות לטיב המנורה, הוא המקובל רבי אברהם אזולאי זצ"ל מחברון (סבו של החיד"א, חי לפני כ-300 שנה) בספרו הקדוש 'חסד לאברהם' (מעין שני, נהר נח), שהביא מתוך כתב-יד אלמוני, כדלהלן: 'דע, כי בנרות חנוכה יש תנאים: האחד - באיזה כלי ראוי לנר חנוכה. דע, ש-ט"ו מיני כלים ראויים לנר חנוכה להדלקה, וכל הקודם קודם מהם - משובח משום זה א-לי ואנוהו'. א. כלי זהב. ב. כלי כסף. ג. נחושת קלל דומה לזהב. ד. נחושת אדום. ה. של ברזל. ו. של בדיל. ז. עופרת. ח. כלי זכוכית. ט. כלי אבנים. י. כלי עצם. יא. כלי חרס מצופה אבר. יב. כלי חרס בלתי מצופה וצריך שייהיה חדש. יג. קליפות רימון. יד. קליפות אגוז הינדי. טו. קליפות האלון... אבל קליפת ביצים וכיוצא אינם ראויים להדלקה' [ע"ש שביאר כיצד בדיוק ניתן להשתמש בקליפות אלו לנר, ובמה שחידש לענין שיעור השמן שהיה במנורת ביהמ"ק]. ומסיים, 'מסכ"ז ומש"ל', היינו, 'מספר כתב-יד, וזה מה שמצאתי להעתיק'. וכוונתו, שהכתב-יד מכיל עוד הלכות, והוא מצא לנכון להעתיק את הנזכר ותו-לא. סתם ולא פירש לאיזה כתב-יד הוא מתכוין [והכוונה ככל הנראה לקונטרס מתורתו של רבי יצחק סגי-נהור (בנו של הראב"ד), שקיבל מפי אליהו הנביא, ולאחרונה יצא קונטרס זה כספר בפנ"ע]. והובאו דבריו בכף החיים (ספר, תרע, ס) ועוד.

הרהר גופי תורה אפשר להפיק מלשונו הקדושה. לענייננו, לגבי טיב המתכות, הרי הוא התחנן כלפי ריבון העולמים שיוכחו כדי לממן מנורת-כסף, ולצערנו, עדיין לא עלתה בידו.

מעניין לציין, שנכדו הגדול המאסף לכל המחנות, גאון עוזינו החיד"א, לא הביא בשום מקום את דברי סבו בענין סדרי העדיפויות, הגם שבברכי-יוסף (שם, ו) הביא את סוף דבריו הנ"ל לענין קליפי ביצים, ובריש סימן תר"ע הביא את דבריו לענין כמות השמן בביהמ"ק (וציין שדבריו הם 'מספר קדמון כתב-יד') - מסדר העדיפויות התעלם לחלוטין. וטעון הבנה.

לעומת החסד לאברהם שפירט רשימה של מיני מתכות, קדם לפניו רבי משה בן מכיר (מחכמי צפת בתקופתו של הרמ"ק), בספרו המפורסם 'סדר היום' (בפרק 'סדר חנוכה, ד"ה ובענין). שכתב שראוי להשתדל לרכוש נר של כסף, וזה לשונו: "ובענין הנרות, כל אחד יעשה אותם כפי כוחו, וכל המהדר אותם ביותר הרי זה משובח. ומי שידו משגת לעשות אותם מכסף יעשה אותם, כי אין ההוצאה בהם כל כך (-אולי כוונתו לאפוקי זהב, שהוצאתו מרובה), וידע כמה דאגתי על ענין זה ולא עלה בידי להשגה, אבל כבתתי בחסד אלוקים שיגמור בעדי לעשות כוונתי, ולפחות מי שאין בידו לעשות כל השמונה נרות כסף, יעשה (לפחות) אחד מהם כסף, ויהיה אותה שמחדש בכל לילה זכר לנס. וכל זה אם אינו מעכב, מראה בה חביבות המצוה וחפצו והשמחה שיש לו בה שהוא עיקר העבודה". דבריו הובאו במקור חיים (שם, קיצור הלכות, ב), אליה רבה (שם), באר היטב ועוד.

גם מדבריו שמענו, שהוא התכוון בדוחק לקנות מנורה של כסף, מכיון שמצבו הכלכלי לא היה בכי-טוב. אולם לאלה שמפזרים לביתם כסף וזהב, אין ספק שלכתחילה יש להדר במנורת זהב. בפרט שכיום הרבה מתכשיטי הבית הם יקרים יותר משל כסף.

צא ולמד, מדבריו של הגר"ח פלאג'י זצ"ל, בספרו 'מועד לכל חי' (כז, טו), ואלו דבריו: 'אשרי מי שזוכה לעשות נרות חנוכה מכסף, ומה גם אם נושא בחיקו תיבה של כסף לאבק אשר ישאף (ש-טב), ולכלי מתיקה וקפה וכיוצא, שכל שכן שלדבר מצוה צריך שישתדל לעשות הנרות חנוכה מכסף'.

לאור כל האמור, הנכון ביותר להשתמש במנורה של זהב, וה' דברי ה' חסד לאברהם', ואם אין ביכולתו, יקנה משל כסף, אלא שלא כל-כך נהגו כן, בעקבות יוקרים.

פרשת
וישלח
תשפ"ה
גליון א'

נועים שבת

יו"ל לעידוד חשיבות
ועריבות לימוד התורה
בשבת קודש

עם מקדשי שביעי

שיתוף מרתק מציבור הקוראים

דבר המערכת

מה צוה מלך אל אל

בחסד ה' עלינו אנו זוכים להוציא לאור עולם את הגליון הראשון בסדרה.

גליון זה מיועד לעסוק כולו בנושא הנשגב של לימוד ביום השבת קודש, אשר כידוע גילו חכמי הדורות כי הלימוד בשבת שווה פי אלף מהלימוד בימות החול, וממילא מובן עד כמה נורא ונשגב לימוד זה.

אנו תקווה כי אכן נזכה להלהיב את אש הזכות הגדולה בלבבות הקוראים, והדברים יילקחו לתשומת הלב, והיה זה שכרינו.

אנו מביאים לפניכם שלל מדורים מגוונים השווים לכל נפש, העוסקים בנושא מזוויות מבט מגוונות, בכדי שכל אחד ימצא את הנקודה הקרובה לליבו, ויצטרף ללגייו של מלך העוסק בתורה הקדושה ביום השבת.

בין המדורים תוכלו למצוא את דבריהם של גדולי ישראל בחשיבות העניין לצד מובאות מספריהם של גדולי דורות העבר, מדור ש"ת בשאלות אקטואליות סביב הנושא, שיתופים של אנשים כמוני וכמוך המספרים על נקודת המבט האישית שלהם אודות ההצטרפות ללומדים בשבת קודש, עדכונים מהנעשה והנשמע ברחבי העולם התורני סביב הרמת קרן הלימוד בשבת, ועוד.

העלון יופיע מידי שבוע בשבוע בס"ד, ונשמח להערות והארות הקוראים, בייחוד בשיתופים אישיים בשלוחה המיועדת לכך בקו הטלפוני, וכן במובאות מגדולי ישראל בעבר ובהווה בשבח הלימוד ביום השבת, לצד עדכונים מהנעשה באזורכם ובבית מדרשכם סביב עניין זה.

תטעמו, תבינו...

שלום וברכה, שמי חיים אייזנבך. לא זכיתי להימנות על חובשי ספסלי בית המדרש במהלך היום, מאחר שאילווצי החיים סובבו שיצאתי לעבוד לפרנסת ביתי.

האמת אומר, שבתחילה ניסיתי בכוח לחטוף מידי יום כמה שעות ללימוד התורה, אך עם הזמן הלכתי ונסחפתי בעבודה, ולא מצאתי כלל זמן ללימוד וכך עברו עליי שבועות שלמים בלי לפתוח ספר. אמרתי אז לעצמי שביום השבת בו אין עבודה אוכל להשלים את כל מה שהסתרתי במשך ימות השבוע, אך למעשה המיטה קרצה לי הרבה יותר...

ביום שמחת תורה האחרון עשיתי חשבון נפש, והחלטתי שאף שקשה לי להקדיש זמן ללימוד, אך שעה בודדת בשבת קודש אני וודאי מסוגל ללמוד, ואף אם זה יהיה לי קשה מדי - אמרתי לעצמי - אחלק את השעה לשני חצאים נפרדים.

בשבת הראשונה כמעט נשברתי, הייתי צריך 'להקיע' מעיסוקי וסדר יומי הרגיל בשבתות השנים האחרונות, אך ב"ה הצלחתי להתגבר. בשבת השנייה זה אמנם היה קל יותר אך עדיין דרש ממני כוחות נפש עצומים, אך כבר בשבוע השלישי המשכתי לשבת אף לאחר שסיימתי את השעה...

לאחר כמה שבועות בהם הלימוד החל להיות מתוק יותר ויותר שמעתי מכמה חברים על מעלת הלימוד בשבת, ואז החלטתי שאני 'הולך על כל הקופה'. **קבעתי לעצמי סדר של ארבע שעות רצופות בליל שבת - והדבר היחיד שאני יכול לומר הוא: הצטרפו גם אתם!**

השעות האלו מביאות לי כזה סיפוק, מלווה אליהם כזה טעם גן עדן, כזה גישמאק, אין מילים לתאר. ממש 'מעין עולם הבא'!

תטעמו, תבינו...

ידעתי שאף אחד לא רואה אותי ולא מסתכל עליי, וכך גם כשסיימתי את הפרשה הוצאתי מהארון כרך גמרא עתיק אותו למדו בישיבה. כשסיימתי את הלימוד הופתעתי לגלות שעברו שעתיים תמימות בהם ישבתי ולמדתי בנעימות ומתיקות. עם טעם מתוק כל כך בפה החלטתי להגיע לשם מידי שבוע

ניגון טהור מול כרך גמרא עתיק

אני בחור ישיבה, שמסיבות מובנות מעדיף להישאר בעילום שם.

הייתה לי ירידה גדולה ברוחניות, עד שחשבתי לעזוב את הישיבה ח"ו. באחת מלילות השבת הרגשתי צורך נואש להתנתק מעט מכל ההמולה, ויצאתי לסיבוב בשכונה כששוב תקפו אותי מחשבות ייאוש ועצבות אודות מצבי המידרדר, ותוך כדי הרהורי מצאתי את עצמי בפתח בית כנסת ישן וקטן.

נכנסתי אל בית הכנסת מתוך סקרנות, וגיליתי שהיא ריקה לחלוטין. מראה ההיכל המואר והריק הצית בי חשק פתאומי לפתוח ספר, והתיישבתי להעביר את הסדרה שניים

מקרא ואחד תרגום. עברתי על הפרשה עם הטעמים המתנגנים, והרגשתי נעימות שהולכת וכובשת אותי מבפנים.

ידעתי שאף אחד לא רואה אותי ולא מסתכל עליי, וכך גם כשסיימתי את הפרשה הוצאתי מהארון כרך גמרא עתיק אותו למדו בישיבה. כשסיימתי את הלימוד הופתעתי לגלות שעברו שעתיים תמימות בהם ישבתי ולמדתי בנעימות ומתיקות. עם טעם מתוק כל כך בפה החלטתי להגיע לשם מידי שבוע, ומה אומר?

הטעם של הלימוד בשבת קודש מלווה אותי במשך כל ימות השבוע, הוציא מפי את כל המחשבות המטרטרות והכניס לי 'גישמאק' בלימוד, כשאני בטוח שכל זאת בזכות הלימוד בשבת!

ישבעו ויתענו

מזכיריכם לא גדולי ילדים
כחליבות הלימוד כחליבות קודש

"כאשר אנו זקוקים לזכויות להינצל מאויבים הקמים עלינו מכל צד, יש לכל אחד ואחד את הזכות לנצל את לילות ש"ב"ק ולילות מוצש"ק הארוכים להגות בתורה"

מכתב הגאון רבי דוב נלנדו שליט"א

שבת תשובה

לאלוהי אבותינו ולשבת מנוחתנו

לילה

אני אברך שמשתדל לנצל את הזמן, וב"ה מצליח בדרך כלל במשך ימות השבוע לנצל את סדר יומי ללימוד התורה בכמות ובאיכות.

אך לעומת זאת, בשבתות אני אוהב להקדיש זמן לבני ביתי וילדיי. ובאופן כללי - להרגיש שזמני בידי ואני יכול להשתחרר מעט, לקרוא ספרות מעניינת, למלא את הזמן בשינה, וכדומה.

אך משום מה תמיד במוצאי השבת עולה בי טעם החמצה. מין הרגשה של אי סיפוק. ונפשי בשאלתי, אני לא בטלן שמחפש לברוח - אני בסה"כ מרגיש שאני חייב מעט זמן לעצמי, להשתחרר מעט, ואז לחזור לשבוע נוסף של לימוד התורה ביתר שאת, ולמה אני מרגיש הרגשה חמצמצה כל כך?

למנוחה

עצם הצורך שקראת לו 'להשתחרר' הוא צורך אנושי ומובן אליו זקוק כל אדם. תפקידי של היהודי הוא לאזן בין סיפוק צרכי הגוף הגשמיים לבין המלחמה מול היצר ותאוות העולם הזה - וכך גם לגבך.

פשוט וברור שאתה חייב למצוא את הזמן 'למלא את הבטרייה' ולהטעין את הנפש במעט מנוחה ושלווה כדי שתוכל להמשיך ולהתמיד בתורה לאורך שנים ארוכות, אך מאידך חשוב לזכור שאנו במאבק תמידי עם היצר הרע המחפש לתפוס אותנו עם תירוצים צודקים ולהפיל אותנו דווקא שם.

לכן, הנראה לעינינו הוא שעבור הזמן הנדרש למנוחת הנפש כדאי להקדיש דווקא את ליל שישי או מוצאי שבת, אך בשבת עצמה בה הלימוד שווה פי אלף מבשאר ימות החול כדאי לנצל כל רגע פנוי ללימוד התורה.

בטוחנו, כי אם תתחיל לקבוע סדרי לימוד ביום השבת, תפסיק להיתקל באותה הרגשה חמצמצה, ובד בבד למצוא זמן אחר להנות מקריאה או שינה וכדומה.

בהצלחה!

קו נועם שבת

07335.71717

1

סיפורי מאזינים

2

שלוחה חדשה בקרוב

3

שלוחה חדשה בקרוב

4

שלוחה חדשה בקרוב

5

שלוחה חדשה בקרוב

6

לשמיעת שמות הזוכים

7

שלוחת כניסה להגרלות

8

השאלות הודעות על מקומות לימוד

9

שאלות הערות והארות למערכת והשאלות סיפורים

כולם ישבעו ויתענגו

צרכונים וידיעות ממוצא והנשגב

במדור זה נשתדל להביא מידי שבוע עדכונים מעולם התורה סביב נושא הלימוד ביום השבת.

זאת ההזדמנות לבקש מכלל ציבור הקוראים לעדכן אותנו בכל עדכון הקשור לעידוד הלימוד בשבת באזורכם או קהילתכם בכדי שנוכל להביא אותו כאן במטרה להגדיל תורה ולהאדירה.

בעולם התורה הליטאי ייסדו בשנים האחרונות מושג מחודש המכונה 'סדר חלבי'.

זאת מאחר שבילול שבתות החורף בהן השבת נכנסת מוקדם מאוד ישנן שעות רבות ללימוד התורה, וניתן אף להמשיך ללמוד כעבור שש שעות מסעודת השבת, אז אפשר כבר להתכבד במאכלי חלב לכבוד השבת.

במסגרת ה'סדר חלבי' מביאים לפני הלומדים כיבוד קל כיד המלך, למען הרמת ועידוד לימוד התורה בזמן הנשגב של ליל שבת.

סדר הלימוד נפוץ בשכונות וקהילות רבות בארץ הקודש, וניתן להצטרף לאחד מהסדרים הללו ולהתענג על ה'!

בכדי לעודד את הלימוד בזמן הנשגב של שבת קודש

אנו יוצאים במיזם הגרלות מפתיע לבחורים ואברכים שזכו ללימוד שעה במשך השבת

הזכיה בהגרלה על סך 500 ש"ח

בזכיה של בחור ישיבה הזכיה על סך 250 ש"ח

להשתתפות בהגרלה חייגו לקו הטלפוני

על כל שעת לימוד ניתן להיכנס פעם נוספת להגרלה

גדול הפעל הנעשה מעסק התורה ביום שבת אלף פעמים יותר מן הנעשה מעסק התורה של ימי החל

(בן איש חי)

רוצים לזכות בזכות הלימוד הנשגבה ביום השבת?

מעוניינים לשתף תובנות מנסיונכם האישי לטובת ציבור הקוראים בעניין הלימוד ביום השבת?

וכן להשתתפות בזיכוי הרבים העצום ולהקדיש את הזכויות הנשגבות

השאירו לנו הודעה קולית בשלוחה 9, ואנו נחזור אליכם בהקדם!

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת וישב"

עורך: הרב יוסף ברנר

לטגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com - 054 - 8455798 ניתן לקבל את העלון במייל.

הערייות, וממילא גם לא היה מביא דיבה לאביו. ודבר פלא הוא זה, למה אכן לא מסר יעקב אבינו ליוסף הצדיק גם שמות הק' הנ"ל מספר יצירה. מזה גם, שהגה"ק בעל ה"מגלה עמוקות" זי"ע כתב בפירושו שאכן לימד יעקב את יוסף 'ספר יצירה', וזה לשונו: "גם לפי הסוד שאמרתי שלמד יעקב עם יוסף ספר יצירה, כמבואר במלת 'בן זקנים' הוא לו' שלמד זקינו אברהם עמו, שהיבר אברהם ספר יצירה ולימד יעקב את יוסף. וצריך עיון בזה. והנה ב"בעל הטורים" כתב כי "בן זקנים הוא לו" הם סופי תיבות 'אמוץ', שמסר יעקב ליוסף סתרי תורה שנאמר בהם (משלי ה, ל) 'זאהיה אצלו אמוץ. וכן 'זקנים' בגימטריא 'רו', שמסר לו רוי תורה, וכן 'זקנים' נטריקון זרעים, קדשים, נשים, ישועות-נזיקין, מועד. ומדייק מזה ה"חתם סופר" זי"ע שיוסף עדיין לא למד סדר מהרות ולכן לא נרמו כאן סדר מהרות. ולפי דבריו יש לומר שאף על פי שלימד יעקב את יוסף כל מה שקיבל משם ועבר ואף סתרי תורה מסר לו, מכל מקום היאך לברוא ע"י שמות מספר יצירה מרם לימדו כמו שמרם לימדו סדר מהרות.

וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו (ל, ג)

מוכא בשם האר"י הק' זי"ע (ספר הליקוטיו וישב, ס' הכוונות) שהתנא הקדוש רבי עקיבא היתה בו נשמת יעקב אבינו ע"ה. ובשם "עקיבא" יש את אותיות "יעקב". ובהרבה דברים היה לזה מה שהיה לזה: דכמו שיעקב היה רואה צאן, כך היה רבי עקיבא הרועה של כלבא שבוע. וכן מה שכתוב "ויאהב יעקב את רחל", כך גם רחל אשתו של רבי עקיבא גרמה לו לעסוק בתורה ולהגיע למדרגותיו הנפלאה. וכן כמו שליעקב היה שני נשים כן היו לרבי עקיבא שני נשים, רחל בת כלבא שבוע כנגד רחל, ואשת מורנוסרופוס כנגד לאה. ולפי זה אף יובן היטב מה שדרשו חז"ל במדרש (בראשית רבה ע, מו) "ועיני לאה רכות" שלאה בכתה שלא תפול בגורלו של עשו, כי דבריהם אינם לבטלה כלל ח"ו, כי אכן עמדה ליפול בידי מורנוסרופוס שהיה משורשו של עשו.

ובספר "שארית נתן" להגאון רבי נתן לורנט זצ"ל מובא, שזה נרמו כאן, "וישראל אהב את יוסף כי בן זקנים לו", לפי שבסופו עתיד הוא להיות בכחינת בנו הלא הוא התנא הקדוש עקיבא בן יוסף.

ויראו אותו מרהוק ובטרם יקרב אליהם ויתנכלו אותו להמיתו וכו'

הרה"ק רבי יצחק מוורקי זי"ע אמר: כאשר אחד מדבר עם השני, אזי יכולים לראות כי השנאה ביניהם מיותרת ובטעות יסודה, ורק הולכי רכיל הפרידו ביניהם, ממילא מתפיסים ונעשים אוהבים. אבל כאשר מתרחק אחד מהאחר, ואינם מדברים זה עם זה, אף אחד אינו שואל את השני מדוע עשית ככה, אינו שומע תירוצו של האחר, אזי השנאה מתגברת והולכת.

זהו הפירוש "ויראו אותו מרהוק", לפי שלא נתקרבו לדבר עמו ולברר את סיבת שנאתם, על ידי זה הגיע אחר כך השנאה עד אשר "ויתנכלו אותו להמיתו"...

וישמע ראובן ויצלחו מידם ויאמר לא נכנו נפש ויאמר אלהם ראובן אל תשכחו דם השליכו אתו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו. ויקהוהו וישליכו אותו הבור והבור ריק אין בו מים (לז, כא-כד)

מפרש רש"י ממשמע שנאמר והבור ריק, אינו יודע שאין בו מים, מה ת"ל אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו (כ"ד ושבת כב, א). תמהים כולם, א"כ מה היתה הצלתו של ראובן, להשליכו לבור מלא נחשים ועקרבים. הרי שנינו ביבמות (קכא, א) מי שנפל לגוב אריות אין מעידין עליו שמת אבל אם נפל להפירה מלאה נחשים ועקרבים מעידין עליו שמת. רואים שמי שנפל להפירה מלאה נחשים נחשב כודאי מת.

אלה תלדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בצעון והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם (לו, ב)

מוכא במדרש רבה (פפ"ד ז. ומוכא ברש"י כאן) שיוסף הביא לאביו דיבה רעה על אחיו שראה שהם אוכלים אבר מן החי, ומולזלים בבני השפחות לקרותם עבדים, והשודים על העריות, כדברי ר' שמעון: שתולין הן עיניהן בבנות הארץ. והדברים תמוהים היאך יתכן לומר על קדושי עליון שבטי י-ה דברים כאלו אשר לא יעשו, ואם אמנם לא עשו כן, היתכן שיוסף הצדיק יוציא מפה קדוש דברים שאינם נכונים?

בספר "אוצר פלאות התורה" מובאים דבריו המופלאים שביאר וכתב על כך השל"ה הק' זי"ע (פרשת וישב אות נז):

...על פי מה שנמצא בקובץ ישן, שכידוע, אברהם אבינו היבר את ספר יצירה (בו יש את כל סודות הבריאה וכוחות היצירה ע"י צירופי שמות המלאכים). ומסרו ליצחק, ויצחק מסרו ליעקב, ויעקב מסרו לבני לאה שהיו יותר מיוחסים, כי אין מוסרין סתרי תורה אלא לצנעוין ומיוחסים שבדור, ולכן לא מסר את ספר יצירה לבני השפחות. ובראו השבטים בקר וצאן ע"י ספר יצירה, והרי בעלי חיים שנבראו ולא נולדו לאב ואם מותרים באכילה בלא שחיטה, (כפי שמצינו במסכת סנהדרין סה ע"ב, דרב חנינא ורב אושעיא היו יושבים כל ערב שבת ועסקו בספר יצירה, ובראו עיגלא תילתא ואכלו אותה). ויוסף לא ידע שבהמות אלו נבראו ע"י ספר יצירה ולכן חשב שאוכלים בשר מן החי, ומיפר לאביו שהם אוכלים אבר מן החי. וכן אפשר שעל ידי צירוף אותיות שמות הקדושים מספר יצירה בראו השבטים 'נקבה', והיו מטיילין עמה, ויוסף לא ידע שהאשה הנבראת ע"י ספר יצירה, וחשב שהיא נקבה אשה שנולדה מואב ואם, לכן הביא דבריו לאביו שהם השודים על עריות.

וכשעסקו השבטים בצירוף אותיות אלו, ורצו להתחבר עמהם בני השפחות, אמרו השבטים "אתם בני השפחות", וכוונתם היתה לשם שמים, כי אין מוסרין סתרי תורה כאלה אלא למיוחסין שבכל דור ודור כנ"ל, ויוסף לא הבין כוונתם, וסבר שהם מולזלים בכבוד אחיהם לקרותם עבדים, ובא והגיד לאביו.

הרי לך כי השבטים היו צדיקים, וגם יוסף הצדיק היה צדיק יסוד עולם, עם כל זאת קראו הפסוק "מביא דיבה רעה", משום שיוסף היה לו לדרוש ולחקור ולשאל את פי השבטים מה כוונתם בדברים האלה, עד כאן דברי השל"ה הק'.

הנה"ק ה"חתם סופר" זי"ע (ד"ה ויבא יוסף) הביא את דברי השל"ה הנ"ל ותמה עליו, שמה שכתב שבראו עגלא תלתא בספר יצירה ואכלוהו הי, אפשר כן היה, אבל מה שכתב שבראו נקבה בספר יצירה ונשתעשעו עמה "לא אאמין על שבטי י-ה שעסקו בשמות הקדושים על מנת להשתעשע עם נקבה, הלילה הלילה".

ומן הראוי לציין כאן דבר פלא, שמדברי השל"ה הנ"ל מבואר שאע"פ שמסר יעקב אבינו ליוסף כל מה שלמד משם ועבר כמו שכתב רש"י על הפסוק "כי בן זקנים הוא לו", מכל מקום לא מסר לו שמות הק' הנ"ל מספר יצירה, ומסרם רק להשבטים שהיו מכני לאה, שאילו היה יוסף יודע סודות אלו מספר יצירה כודאי היה מכין ומבחין שהשבטים בראו את הבהמה והאשה ע"י שמות הק', ולא היו הושדם על אבן מן החי ועל

בספר "גדיל תורה" מובא הסבר מענין שהסביר הרח"ק בעל ה"בית ישראל" מגור ז"ע ע"פ סיפור שהיה:

מעשה שאירע אודות אחד הצדיקים מרוסיה, שנתקף באמצע הלילה תשוקה חזקה לעלות לארץ הקודש. ההליט לצאת בעיצומו של הלילה, ושלה לקרוא לעגלון, שיכין את העגלה לנסיעה. באותה תקופה הוצרכו לנסוע בעגלה עד לעיר הנמל אודיסה ומשם היו מפליגים באונייה.

כששמע העגלון את בקשת המשמש לצאת לדרך באמצע הלילה, כשהדרכים מלאות שלג וערפל, שלחו מביתו כנעם. לקול צעקותיו התעוררה אשתו וכששמעה שגירש את המשמש, זעקה: "כיצד מיאנת להיענות לבקשת הרבי, הרי עלול הדבר לפגוע בנו – אינך יודע עם מי יש לך עסק!" עד שהשתכנע לצאת לדרך.

הם נסעו כהשיכה עבותה. העגלון הישן למחצה נסע כשיכור ובמעוות נכנס לסימטא בה דר הפריץ. הפוסים דהרו לתוך החצר, פגעו בבית הפריץ ושברו את השמשות. לקול הנפץ התעורר הפריץ ויצא בועם ובידו רובה דרוך על מנת לירות בעגלון. העגלון המבוהל הראה באצבעו על הרבי שישב מאחוריו מכורבל במעילו, כלומר – הוא האשם בדבר, הוא כיון אותי לנסוע מכאן.

מן השמים עזרו, יד הפריץ שותקה, והכין שאיש קדוש לפניו, הוא ביקש סליחת הרבי, הרבי שילם לו את הנזק, והעסק הסתיים בכי טוב.

לאחר מכן שאל הרבי את העגלון, אם אתה נוסע כשיכור וגורם נזקים, מדוע אתה מצביע עלי? ענה העגלון בחכמה: "אני הייתי אמור לישון כעת במימתי, כלל לא הפצתי לצאת לדרך בעיצומו של ליל סגריר. אולם הוזהרונני שהנך צדיק גדול, ואזי לנפשי אם לא אשמע לבקשתך, לכן הסכמתי. אך כשארע מה שארע בבית הפריץ, אמרתי בלבי, במקום שיהרגוני, עדיף שאצביע עליך. אם הנך צדיק וקדוש כפי שאומרים עליך, מן השמים יצלוך. ואם הנך מעמיד פנים, אכן מגיע לך כדור בראש..."

כמו כן – הסביר ה"בית ישראל" מגור ז"ע – השבטים דנו את יוסף למיתה, במענה שהוא משתר עליהם, ומוציא דיבתם רעה, והם עלולים להידחות בגינו. אך ראובן סבר שיתכן שיוסף צדיק יסוד עולם ודרגתו גבוהה משל כולם. על כן הציע להשליכו לבור מלא נחשים ועקרבים. אז יראו מה האמת, אם הוא אכן צדיק יסוד עולם, הוא ודאי יציל מהם, ואם לא, "מגיע לו..."

וישמע ראובן ויצילהו מידם (לז, כא)

בגמרא (סנהדרין ו:ו) רבי מאיר אומר: לא נאמר "ובצע ברך ניאץ ה'" (תהילים י' ג'), אלא כנגד יהודה, שנאמר "ויאמר יהודה אל אחיו מה 'בצע' כי נהרוג את אחינו", וכל המוכרך (משבח) את יהודה הרי זה מנאץ.

ומסביר רש"י שם: שהיה לו לומר נהזירנו לאביו אחרי שהיו דבריו נשמעין לאחיו.

ואילו על ראובן נאמר (מכות י') מפני מה זכה ראובן להימנות בהצלה, שפתח הכתוב בו בערי מקלט תחילה (דברים ד. מד) "את בצר במדבר בארץ המישר לראובני", מפני שהוא פתח בהצלה תחילה, שנאמר "וישמע ראובן ויצילהו מידם".

ולכאורה צריכים להכין, הרי עצתו של ראובן היתה להשליכו הבורה, והבור היה מלא נחשים ועקרבים. ואילו יהודה יעצם למכרו, שלא היתה כרוכה בזה סנהת נפשות, ולמה מהללים פעולת ראובן ומגנים עצת יהודה, הרי זה היה צריך להיות הפוך?

אלא הסביר לך נתן הפוניביץ' רב הגאון רבי יוסף שלמה בהנמן ז"ע פעם בעת נושאו דברים לטובת מוסדותיו המפורסמים שהקים:

"תיקה בחור יהודי יהודי בן 17 ושים אותו במצרים – הוא כסננה רוהנית עצומה, מה יעשה הכן ולא יחטא..."

לכן מגנים חז"ל את עצת יהודה "לכו ונמכרנו" שיש בה אמנם הצלה גשמית מנחשים – אך סננה רוהנית עצומה, וכל המשבח דבר זה הרי זה מנאץ!

אבל בהצלת ראובן כתוב בפסוק הבא "למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו" – עיקר כוונתו להחזירו לבית מדרשו של אבא – זו הצלה אמיתית!

ועל פי זה ביאר את המדרש (ילקוט ראובני פר' ויצא) "ההודאים נתנו ריח" – זה ראובן שהציל את יוסף. "ועל פתחינו כל מגדים" – זה נר חנוכה.

ולכאורה שואלים כולם מה הקשר בין הדברים? אך לפי דברינו מובן היטב, מעשה ראובן היה עיקרו הצלה רוהנית, ומתיתהו ובניו שנלחמו ביוונים והקב"ה עשה להם נס – היתה זו גם הצלה רוהנית!...

ויכירה ויאמר כתונת בני היה רעה אכלתהו טרף טורף יוסף (לז, לג)

בספר הישר מובא דבר נפלא מאד, שאחר שהביאו השבטים ליעקב את

כתונת הפסים של יוסף טבולה בדם, ואמר יעקב "כתונת בני היה רעה אכלתהו", ציוה יעקב לבניו ללכת לשדה עם קשתותם והרבותם, שאולי ימצאו את החיה רעה שאכלה את בנו. ואכן יצאו בניו לשדה ותפסו זאב והביאו לפני יעקב אבינו ששוחה עם הזאב שיהיה נרגשת...

וזה לשונו של ספר הישר:

"וידי אחרי כן, ויקם יעקב מהארץ ודמעותיו נוזלות על פניו. ויאמר אל בניו, קומו וקחו הרבותיכם וגם קשתותיכם וצאו השדה ובקשו אולי תמצאו גויית בני, והבאתם אותה אליי וקברתייה. ואתם בקשו נא בעד החיות וצודו אותם, ואשר תמצאו לקראתכם בראשונה ותפשתם אותה והבאתם אותה אליי. אולי יראה ה' בעיני היום הזה והכין לכם אשר טרף את בני, והבאתם אליי ואנקום נקמת בני. ויעשו בניו כאשר ציוה אביהם, וישכימו בבוקר ויקחו איש חרבו וקשתו בידו ויצאו השדה לצוד החיות. ויעקב עודנו צועק ובוכה הולך ובא בבית ומכה כף אל כף ויאמר, יוסף בני יוסף בני.

ובני יעקב הלכו המדברה אל החיות לתפשם והנה לקראתם זאב אחד, ויתפששוהו ויביאוהו אל אביהם. ויאמרו אליו זאת מצאנו בראשונה ונביא אותו אליך כאשר צויתנו, ואת גויית בנך לא מצאנו. ויקח יעקב את החיה מיד בניו ויצעק עוד בקול גדול ובככי, וכידו החיה. ויאמר במר לב ונפש אל החיה: **מדוע אכלת את יוסף בני ואיך לא יראת מאלוקי הארץ ומצרתיו על יוסף בני. ותאכל את בני חנם על לא חמם ותשימני עליו, ולכן האלוקים יבקש את נדרף!**

ויפתח ה' את פי החיה, בעבור נחם את יעקב בדבריה. ותען את יעקב ותדבר אליו בדברים האלה: חי האלוקים אשר בראנו בארץ וחי נפשך אדוני, לא ראיתי את בנך ולא טרפתייהו. אך מארץ רחוקה באתי לבקש את בני גם אני, כי כאשר קרה לך עם בנך קרה לי עם בני גם אני. כי זה עשרה ימים אשר באתי בארץ הזאת מבקש את בני אשר הלך מאת, היום שנים עשר יום ולא ידעתי אנה הוא ואם מת ואם חי הוא. ואבוא היום בשדה לבקש את בני וימצאו אותי בניך ויתפשוני, ויוסיפו לי יגון על יגוני, ויביאו אותי אליך היום ואדבר אליך את כל דברי. ועתה בן אדם, הנני בידך ועשית לי כטוב בעיניך היום. אך חי האלוקים אשר בראנו בארץ, לא ראיתי את בנך ולא טרפתייהו ולא בא אל פי בשר אדם כל ימי חי.

ויהי כשמוע יעקב את דברי החיה ויתמה מאד, וישלה מידו את החיה ותלך לדרכה. ויעקב עודנו צועק ובוכה על יוסף יום יום, ויתאבל יעקב על יוסף ימים רבים. את מאלוקי הארץ ומצרתיו על יוסף בני. ותאכל את בני חנם על לא חמם ותשימני עליו, ולכן האלוקים יבקש את נדרף."

ויקומו כל בניו וכל בנותיו לנחמו וימאן להתנחם ויאמר כי ארד אל בני אבל שאולה ויבך אותו אביו (לז, לה)

רש"י מסביר: "אבל שאולה" – כפשוטו לשון קבר הוא, באבלי אקבר ולא אתנחם כל ימי. פירוש, שהאבלות תתארך עד רדתו בקבר.

אבל הרח"ק בעל ה"חתם סופר" ז"ע נתן עוד הסבר יפה לכך: הנה איתא בפירושו "דעת זקנים מבעלי התוספות" (פרק מ"ז. ה) בשם המדרש: דבשעה שענה יעקב לפרעה (פרשת ויגש פרק מז. ה-ט) "ימי שני מגורי וכו' מעט ורעים היו ימי שני חיי", אמר לו הקב"ה: אני מלטמך מעשיו ומלבך, והחזרתי לך את דינך, וגם את יוסף, ואתה מתרעם על הייך שהם "מעט ורעים", הייך שמזין התיבות שיש מן "ויאמר פרעה אל יעקב וכו' עד כימי מגוריהם", כך יחסרו משנותיך, שלא תחיה כחיי יצחק אביך, והם שלוש שנים יחסרו ויחסרו זה נחסרו מחיו. שהרי יצחק חי מאה ושמונים שנה ויעקב לא חי אלא מאה ארבעים ושבע, עכ"ל.

ודבר זה מפרש החתם סופר ז"ע ניצנץ במאמר יעקב אבינו ע"ה "כי ארד אל בני" – כאשר ארד למצרים בסוכת בני יוסף, יגרם לי על ידי כך "אבל" בגימטריא שלושים ושלוש, דהיינו שלושים ושלוש שנים יחסרו ממני, ואקדים ללכת "שאוילה", ונמצא שלא היו דברי יעקב אבינו אלה לבטלה!...

המהרש"א – מהדורא בתרא (יבמות צו), מביא פירוש נפלא לדברי רש"י הנ"ל, על פי מה שכתב רש"י בתחילת הפרשה (פסוק ג') "כי בן זקונים הוא לו" – בר הכים הוא ליה שכל מה שלמדו יעקב משם ועבר מסר לו. אם כן, עכשיו כשהאמין שיוסף מת, נצטער יעקב כמו שנצטער דוד והתפלל (יבמות צו.ו): יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעולם הזה. ופירש רש"י שם: שהיו שפתי נעות בקבר כאילו אני חי.

ואמר יעקב, עכשיו שנטרף יוסף מן העולם לא יהיה מי שיאמר דבר תורה משמי וארד אל בני לשאול כאבל, שאמרו לו לדבר.

וזה כוונת רש"י "אבל שאולה" – באבלי אקבר, כאבל שאמרו לו לדבר, כך לא תהיינה שפתי מדרות בקבר. (ובזה גם מתיישב, שעל בנימין לא אמר "אבל שאולה" אלא "ביגון שאולה" (מב. לה)

וזה שאמר יעקב (ויחי מז. ל) כשנפגש לאחר שנים עם יוסף: "אמותה הפעם אחרי ראותי פניך", לפי דברי רש"י הנ"ל, שאם השפתיים נעות בקבר – כאלו הוא חי, ממילא עכשיו שעודך חי יהיה אפוא מי שיאמר שמועה משמי ואמותה הפעם הזאת, אבל אחר כך בקבר יהיה כאילו אני חי!...

וישב חנוכה

"הזרעים בדמעה פרינה יקצרו"

בא יבא כרינה"
בנשיאות מ"ר הגאון ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל

עלון מס' 707 שנה ט"ו העלון מוקדש לע"נ מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל - כ"ד כסלו - כ' כסלו תשפ"ה

וישב - תוכן ענייני הפרשה

999 תשפ"ה

- א. ישיבת יעקב אבינו בארץ מגורי אביו - ארץ כנען.
- ב. יוסף אהוב לאביו, מלמדו תורה, ומקבל ממנו כתונת פסים.
- ג. חלומות יוסף, קנאת אחיו בן, הליכתו לבקש אחוות אחיו.
- ד. השלכת יוסף לבור, מכירת יוסף, צערו של יעקב אבינו.
- ה. מעשה יהודה ותמר, הולדת פרץ וזרח (לח).
- ו. יוסף במצרים נהיה עבד בבית פוטיפר, ועומד בנסיון (ט).
- ז. יוסף מושלך לבית הסוהר, ומוצא חן בעיני שר בית הסוהר.
- ח. יוסף פותר את חלומות שר המשקים ושר האופים, ודבריו מתקיימים - שר האופים נתלה, ושר המשקים חוזר למשרתו ושוכח להיטיב עם יוסף.

"הפר נא למי החתמת והפתילים" (ל"ח, כ"ה)

וברש"י: "נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים". רבנו יונה (שערי תשובה שער ג, אות קמ"א) שופך מעט אור על העונש החמור המיועד למלבין פני חברו ברבים בבארו, כי אדם שמלבין פני חברו, אינו חש בחומרת העוון. הוא בטוח שלא עשה אלא מעשה מגונה בעלמא, שאינו נחשב כמעט למאומה. ומכיוון שכך, הרי הוא רחוק מהתשובה, שאין נפשו מרה לו על עווננו כמו הרוצח. ומי שרחוק מהתשובה, כיצד יזכה לעולם הבא? והנה הגמרא (בבא מציעא נ"ח:) מחמירה עוד יותר, ואומרת: אמר רבי חנינא: "כל היורדים לגיהנם - עולים, חוץ משלושה שירודים ואינם עולים. ואלו הם: הבא על אשת איש, והמלבין פני חברו ברבים, והמכנה שם רע לחברו". שואלת הגמרא, האם "המכנה שם רע לחברו" אינו פרט מההגדרה הכוללת "הלבנת פנים"? מדוע נתייחד בפני עצמו? ומתרצת תירוץ נורא. "למרות שהורגל בשם זה". אמנם כן, פניו של מי שהתרגל לכינוי מסוים כבר אינן משתנות, מאדימות ומחווירות, אך עדיין זו פגיעה בכבודו, ועל פגיעה בכבוד האדם העונש חמור במיוחד.

והגמרא (סנהדרין צ"ט). הדורשת את עונש המלבין פני חברו - איבוד החלק לעולם הבא, מהפסוק (במדבר ט"ו, ל"א): "כי דבר ה' בזה, ואת מצותו הפר הכרת תפירת הנפש הוא". את כפל המילים "הכרת תפירת" דורשת הגמרא על העולם הזה ועל העולם הבא, ואילו מי שמבזה את חברו הרי הוא בכלל "דבר ה' בזה". ומדוע? משום שכל יהודי נברא בצלם אלוקים, ונשמתו חצובה מתחת כיסא הכבוד, והמבזהו - כמבזה את הקב"ה. עונשו של הפוגע בכבוד חברו ומצער - נורא ואיום, גם אם כוונת הפוגע הינה לטובת הנפגע.

הגמרא (בבא בתרא ט"ז) מבארת, כי פנינה, התכוונה במעשיה עם חנה לטובה. פנינה וחנה היו נשות אלקנה. לפנינה היו ילדים, וחנה הייתה עקרה. ופנינה, שרצתה לראות את חנה חובקת פרי בטן, הייתה מצערת אותה בדברים, משוחחתי עמה אודות גידול הילדים, וזאת כדי לגרום לה להתפלל ולזעוק לה, שיזכה אותה בילדים משלה. אך עונשה של פנינה היה נורא, "עד עקרה ילדה שבעה, ורבת בנים אמללה" (שמואל א' ג, ה). חנה העקרה נושעה וזכתה בשבעה ילדים, אולם על כל ילד שנולד לחנה - נפטרו שניים לפנינה. ללמדנו, פגיעה בזולת זה כמו אש, ואש לא עושה חשבון, אש שורפת, אין זה משנה אם מי שהצית האש התכוון לטובה - מידת הדין תובעת את הפוגע.

תחילת הפרשה עוסקת בחלומות יוסף, ולאחר מכן במכירת יוסף והוא הנושא המרכזי בפרשה. מכירת יוסף הוא הניסיון הקשה ביותר של יעקב אבינו - צרת יוסף, צרה זו מלבד היותה הקשה ביותר מכל צרותיו מצד עצמה, וכן מצד תקופתה הארוכה - כ"ב שנה, עוד נתלוה לצרה זו דבר הקשה מכל - סילוק שכינה, שפירשה שכינה מיעקב אבינו כל אותם כ"ב השנים שנתייטר בצרת יוסף, וכמו שפירש רש"י (מה, כז) על פסוק: "ותחי רוח יעקב אביהם" - שרתה עליו שכינה שפירשה ממנו, רק לאחר שהתבשר שיוסף חי. וכתוב בפרשה (ל"ט, א): "ויוסף הורד מצרימה..."

מובא בגמרא (שבת פ"ט): אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: 'ראוי היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל - כדרך כל הגולים, דעל פי גזירת גלות ירד לשם (רש"י), אלא שזכותו גרמה לו שירד בעבותות אהבה - של יוסף (שבת פ"ט). הווי אומר שכל מה שירד יוסף למצרים הוא כדי להכין הקרקע שיעקב אבינו ירד למצרים בנוחות ויתקבל בכבוד מלכים. ולכאורה יוסף היה צריך לזעוק חמס, וכי היה עליי לסבול מקנאת ושנאת אחיי ולהימכר לעבד ולהיכלא 12 שנה, להתנתק מהבית הקדוש של יעקב אבי, וכל זה כדי שיעקב אבי ואחיי יבואו ויתקבלו בצורה מכובדת?!

וכן יש לעיין בדברי הגמרא (בבא בתרא י), מה ששאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא, אם אלוקים אוהב עניים, מפני מה אינו מפרנסם? א"ל: כדי שניצול אנו בהם מדינה של גהינום.

ובגמרא מדובר אפילו בעושים רצונו של מקום, כרבי אלעזר בן פדת שהיה עני מרוד.

וצריך ברור, הלא העניים יכולים לבא ולטעון, אנו סובלים כדי שאתם תנצלו מדינה של גהינום, וכי קרבן העשירים אנו?! עוד יש לעיין שהנה מובא בגמרא (כתובות ס"ז): תנו רבנן 'די מחסורו אשר יחסר לו', אפילו סוס לרכב עליו ועבד לרוץ לפניו. אמרו עליו על הלל הזקן שלקח לעני בן טובים אחד סוס לרכב עליו ועבד לרוץ לפניו. פעם אחת לא מצא עבד לרוץ לפניו, ורץ לפניו ג' מילין. לכאורה זה פלא גדול! אמת זו היא הלכה שנפסקה בשולחן ערוך (יורה דעה רנ-א), אבל איך אותו עני בן טובים הסכים שהלל הזקן, נשיא ישראל, בכבודו ובעצמו ירוץ לפניו מהלך שעה תמימה? איך לא מחה והתנגד, איך לא קבר עצמו מבושה?! חייבים לומר שחסר דעת היה! וכדי לספק לחסר דעת את מנת שגעונו, רץ לפניו נשיא ישראל שעה שלימה?! זאת ועוד, הלא בהלכות השבת אבידה נאמר, אם היה זקן ואינה לפי כבודו - פטור. ולמה כאן השפיל את כבודו לספק כבודו...?

היסוד לשאלות אלו מובא ב'נפש החיים' (בהקדמה): 'האדם לא לעצמו נברא, רק להועיל לאחרים בכל אשר ימצא בכוחו לעשות!'

אומר הרב דסלר: כדאי לעני לסבול כל החיים כדי שעל ידו יזכו אחרים להינצל מדינה של גהינום.

מעשה מובן מדוע יוסף לא רק שלא התמרמר, אלא אומר להם 'פי למחיה שלחני אלוקים לפניכם... לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדלה' (מ"ה, ה"ז). 'כי זה כל האדם' - בשביל זה בא לעולם!

ואמר בעל התניא: היה שווה לרדת לעולם לחיות 70 שנה כדי לעשות מעשה אחד טוב ליהודי.

אלה תא

"פִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ... וְעַלְיָךְ יִזְרַח ה' וְכַבֹּדוֹ עָלֶיךָ יִרְאֶה" (ישעיהו ס', ב') - 'באנו

חושך לגרש' - מתי ביקר הגר"ז בתיאטרון?

סיפר רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל: בימי בחרותי טיילתי עם הגר"ז זצ"ל בבריסק, ובעוברנו ליד התיאטרון העירוני שאל אותי הגר"ז זצ"ל כשבת צחוק על פניו: 'האם ביקרת כאן פעם? כמובן שעניתי בשלילה, ותמהתי עד מאוד על עצם השאלה. אולם הגר"ז המשיך ואמר לי: 'אני הייתי כאן'. וסיפר לי הגר"ז כי לאביו, הגר"ח זצ"ל, היה רופא בשם ד"ר שרשבסקי, שהיה מוכן להמציא עצמו לעזרת הגר"ח זצ"ל בכל עת שהיה צריך לו. פעם נזדקק לו הגר"ח בשעת לילה באופן דחוף, ושלח את הגר"ז לחפש את הרופא בביתו, אולם הוא לא היה שם. בני הבית אמרו לו שהוא נמצא בתיאטרון העירוני, והגר"ז שם פעמיו לשם. 'בהיכנסו למקום ראיתי דברים מוזרים מאוד, אשר לא ראיתי מימני, האנשים יושבים על מושבים שיוורדים מלמעלה למטה, והבמה הינה למטה באולם, חושך מוחלט שורר באולם, ואנשים עולים ויורדים מהבמה ומשמיעים קולות'.

הגר"ז, אשר לא ידע כיצד ימצא את הרופא בחושך, נעמד בפתח האולם, וצעק בקול כמה פעמים: 'ד"ר שרשבסקי ד"ר שרשבסקי, האבא קורא לך! שקט נשתרר באולם וכל היושבים הפנו מבטם לעבר פתח האולם, שם עמד הגר"ז. אולם הד"ר טרם נמצא. כיוון שכך, שוב עמד הגר"ז וצעק בקול רם: 'ד"ר שרשבסקי ד"ר שרשבסקי, האבא קורא לך!' לפתע הרגיש כיצד אווזו אותו ד"ר שרשבסקי בידו, ואומר לו: 'אני כבר בא איתך, אך עשה לי טובה והפסק לצעוק ולעשות לי ביזיונות...' [עובדות והנהגות בריסק ח"ג עמ' קצז]

סגולת ימי החנוכה

ב'מחזור ויטרי' על חנוכה כתב: חנוכה הוא מלשון חן וחינה, היינו שהקב"ה מתנהג עמנו לפנינו משורת הדין. ימי חנוכה מסוגלים מאוד לבני, חיי ומזוני בריווח ובנקל, ובמיוחד ב'זאת חנוכה', עליו כתב הגאון מוילנא שהוא כנגד יום הכיפורים. ובמהר"ל כתב שימים אלו הם זמן של נס, והנס נהפך לטבע, ואין מנכין לאדם אם נעשה לו נס בימים אלו, ואפשר לבקוע רקיעים בזמן זה ולפתוח שערי שמים.

פעם ניגש אל החזו"א יהודי שהתאונן בפניו על מצבו הדחוק בענייני פרנסה, וסיפר כי הוא זקוק לנס גדול כדי שיצליח לפרוע את חובותיו. השיב לו החזו"א, כי ביום 'זאת חנוכה' אפשר לפעול הרבה ולזכות לניסים בכל העניינים, ובזמן הזה אין טבע כלל וכל העניינים פועלים למעלה מדרך הטבע. והכי הרבה אפשר לפעול בענייני פרנסה וזרע של קימא.

רבי אליהו לופיאן היה אומר שצורת התפילה צריכה להיות שמאמין באמונה שלמה שיש בכוח תפילתו להכריע את הדין לטובה. ועל עת הרצון המיוחדת בחנוכה כתב רבי חיים פאלאג'י זצ"ל, שבזמן הדלקת נרות חנוכה - נעשית עת רצון, ומידת הדין מתבטלת, ומתעוררת מידת רחמים וחסדים גדולים, כמו בשעת תקיעת שופר. [לבית התורני]

שירו לו זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו

כתב **ב'יסוד ושורש העבודה'** (שער י"ב פ"א), שאחר ההדלקה ראוי להאריך בשירים ופיוטים חצי שעה, ואח"כ ראוי לספר לבני ביתו נסים ונפלאות שעשה יוצרנו ובוראנו יתעלה בימים ההם ובזמן הזה, כדי שיתנו שבח והודאה לה' יתברך על זה. וב'בית תפילה' (לרבי אליעזר פאפו זצ"ל) הביא: יש שערים לתפילה ושערים לשירה, ולפעמים שערי תפילה נעולים ושערי שירה נפתחים. ומספרים שאירע בירושלים שהתפללו בעצירת גשמים ולא נענו, התחילו לומר שירות ותשבחות ונענו, זכר לדבר 'מוציא אֱסִירִים בַּפִּשְׁרוֹת' (תהלים סח, ז). ואמרו חז"ל (סנהדרין כ"ב) **בכי-ושירות**.

"וְעֵשָׂה לוֹ פְתַנַּת פְּסִימִים..." (ל"ז, ג') - מעלת מלבושי ישראל

לבוש הישראלי הוא יסוד גדול ועיקר לקיום היהדות, בהיותו החותם של ישראל, שהוא המבדיל לעין כל בין ישראל לעמים, וכשהיו אבותינו במצרים היו משוקעים במ"ט שערי טומאה עד שהכתוב מעיד עליהם (יחזקאל טז, ז) **"וְאַתָּה עָרַם וְעִרְיָה"**, ודרשו ערום מהמצוות, אולם מובא במדרש רבה (סוף פרשת בלק) שבני ישראל נגאלו ממצרים בזכות שלא שינו שםם לשונם ולבושם, (וכן מובא בפסיקתא זוטרתא לקח טוב פר' כי תבוא עה"פ 'יהי שם לגוי'). ה'חתם סופר' כתב על הפסוק **'וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֹם עִיר שְׁכֵם'** (בראשית לג, י"ח) יעקב אבינו אף שהיה זמן רב בבית לבן הארמי לא שינה שמו, לשונו ולבושו אלא נשאר כשהיה בבית אביו, שלמות כל יהודי תלויה בכך שלא ישנה מג' דברים אלו.

כתב הרמב"ם (הלכות עבודה זרה פ"א הל"א) 'אין הולכים בחוקות העכו"ם ולא מדמין להם לא במלבוש ולא בשיער וכיוצא בהן שנאמר **'וְלֹא תִלְכּוּ בְּחֻקֵּי הַגּוֹי'** ונאמר **'וּבְחֻקֵּיהֶם לֹא תִלְכּוּ'** ונאמר **'הַשְּׂמֶר לְךָ פֶּן תִּנְקַשׁ אַחֲרֵיהֶם'**, הכל בעניין אחד הוא מזהיר שלא ידמה להן, אלא יהיה הישראלי מובדל מהן במדעו ובדעותיו, וכן הוא אומר **'וַאֲבָדֶל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים'**, לא ילבש במלבוש המיוחד להם, וכל העושה אחת מאלו וכיוצא בהן לוקה'. ויוצא מדבריו **שהלבוש הישראלי הוא שמבדיל את עם ישראל מהעמים**. וזה שמובא בהגדה של פסח 'מלמד שהיו ישראל מצוינין שם' - שהיו עם בפני עצמו ולא נתערבו במצרים, כלשון הגמרא (שבת קמ"ה:) 'תלמידי חכמים שבבבל מצוינים', וברש"י (שם) שהיו מכירים שם את התלמיד חכם בלבושו.

הצרות שאירעו בימי השואה האיומה - סיפור

האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל היה אומר כי הצרות הנוראות שעברו על בני עמנו בימי השואה האיומה, אף הם מחמת שינוי המלבושים היו, ואמר באחת מדרשותיו: 'וכבר אמרתי שאפשר שזו הייתה עיקר הצרה בשנות הדמים שעברו עלינו, כי כשבא אותו רשע (ימח שמו היטלר) היתה תחילת גזרותיו לגלח את הזקן והפיאות, והיה זה בעצת הסטרא אחרא להסיר מעליהם את צלם אלוקים, ואלמלי היו מוסרים נפשם שלא לקיים פקודה זו לא היו באים הצרות באופן חמור כזה, שכל זמן שיש בישראל צלם אלוקים אין לסטרא אחרא שליטה עליהם, אבל כיוון שגברו העוונות בהתגברות הסטרא אחרא ושמעו להם, הייתה עת צרה אשר כמוה לא נהייתה בשנות פורעניות הקודמות, שגם בגזירות שנת ת"ח כשנחרבו אלפי קהילות בישראל, בכל זאת לא היה באופן נורא כבחורבן הזה. ובעוד שחשבו שעל ידי זה תהיה הרווחה הרי שאדרבה מחמת כן נתגברו הצרות ביותר, ובארץ אשכנז שהתחילו להתלבש בלבושים מודרניים, משם נפתחה הרעה וגברו הצרות, כי הסטרא אחרא גברה בהם להיות ככל הגויים ולהוריד מעליהם צלם אלוקים ואחר כך יכלו לעשות בהם כרצונם.

וה'חתם סופר' כתב: אחר הריגת אנשי שכם בציווי **'וְהַחֲלִיפוּ שְׂמַלְתֵיכֶם'** (לה, ב), נראה שלא מחשש עבודה זרה שהרי ציווה **'הֲסִרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנְּכָר'**, אלא הביאור שבני יעקב נזהרו במלבושי נכרים כדי שיהיו מצוינים שם וניכרים בין הנכרים, אך משהרגו כל בני העיר ולא היה שם גוי, הלבישו מלבושיהם שאין כאן תערובת, אך כשרצה ליסוע ללז, ששם היו גויים, אמר להם החליפו שמלותיכם ותלבשו בגדים הניכרים שישראלים אתם.

אז אגמור בשיר מזמור - כוחו של ניגון - סיפור

הרה"ק רבי ישראל ממודז'ץ זצ"ל דר היה בעיירה הקטנה מודז'ץ, שסמוכה היתה למבצר הרוסי-פולני אובזגורוד. את חצרו החסידית הקים בעיירה זו ואליה הגיעו המוני חסידיו לחסות בצלו. השעה המרוממת ביותר בכל שבת ושבת היתה בשעת רעווא דרעווין, בעת סעודה שלישית. באפלולית שהלכה והתעבתה מרגע לרגע עמדו החסידים כתף אל כתף, מתמוגגים בעיניים עצומות משירתו השמימית הנפלאה של הרבי, אשר שר בעצמו את הניגונים שחיבר קודם לכן למזמורי הסעודה השלישית. מידי שבת נאספו מאות מאזינים, יהודים ואף נכרים, שצבאו על החלונות, והאזינו בשקיקה לשירה המרטיטה. במבצרי אובזגורוד הסמוכים, שכנה תזמורת צבאית מהוללת אותה ניהל קצין בכיר, אשר היה אף המנצח עליה. אותו קצין ממוצא יהודי היה, אלא שבאותה עת בה נעצה ההשכלה סְלֶפְיָה בבתי יראים וטובים, הידרדר גם קצין זה, וכמעט שלא זכר את יהדותו. במטבח הגדוד התגלע במאכלות אסורים, מבלי הבדל בינו לבין חיילים אחרים, ואפילו פקודיו לא שיערו כי יהודי הוא, באשר שום סממן יהודי לא ניכר עליו. אותו מפקד-מנצח עבר אף הוא באחת השבתות, בשעת בין הערביים, סמוך לבית מדרשו של האדמו"ר הזקן ממודז'ץ זצ"ל, ולפתע עלה באוזנו קול השירה המפעים, אשר משך אותו בעבותות פנימה. הוא נכנס חרש-חרש לבית המדרש שהאפלולית כבר שלטה בו, ואדם לא ראהו בהיכנסו ולא שאלו שאלות מטרידות. שעה ארוכה עמד המנצח על עמדו, וגמע את צלילי המנגינות הפלאיות, ואף שהשעה התארכה והתארכה, לא יכול היה להיפרד מן הקסם. הלילה כבר ירד מזמן, זמן מוצאי שבת הגיע זה מכבר, והנה לפתע הועלו האורות בבית המדרש, ומשראוהו, עלתה ובאה התמיהה בליבות החסידים: מה לו למנצח הגדוד בבית המדרש?! בעוד הם תמהים, התעשת הקצין במהרה וביקש מהחסיד שעמד לצדו לומר לרבי כי חפץ הוא להיכנס אליו ולדבר עמו ביחידות. פרץ עז של בכי נכנס עם יחד עם הקצין בבואו לחדרו של הרבי. מתוך היבבות נשמע סיפורו הנורא של הקצין, וכך סיפר האישי: נולדתי ברוסיה להורים יהודים, אך אמי בגדה בעמה והמירה את דתה, ואף אותנו, ילדיה, כפתה לעשות כמוה. שנים רבות חלפו מאז, ואני לא זכרתי עוד כי נולדתי יהודי, אולם בשעה שעמדתי בבית המדרש החשוך וניגונו של הרבי עלה באוזני והרעיד כל מיתר בליבי, הרגשתי עד כמה מתעוררים בי רגשות יהודיים, אלא שמעורטל אני מכל, איני יודע דבר, וכדי לשוב ולהיות יהודי אמיתי מוכרח אני את ידו הקדושה של הרבי שתסמכני ותסעדני. שמע הרבי את דבריו הנוגים, ומיד הרעיף עליו דברי עידוד בנועם לשונו. בהמשך, שאלו הרבי אם זכורים לו מילדותו המוקדמת מילים או ביטויים יהודיים מתוך התפילות, הקצין ניסה להיזכר, ולבסוף ענה לרבי כי כל השפה היהודית נשכחה ממנו, ורק שתי מילים הצליח להעלות ממעמקי זכרונו: "ברוך אתה"... בשמוע הרבי זאת, התמלא שמחה. הוא הורה לקצין כי מדי בוקר, בקומו משנתו, יאמר פעמים מספר את שתי המילים היקרות: "ברוך אתה", ולאחר שבוע יחזור שנית לבית הרבי. כחלוף יומיים בלבד שב האיש, מלא ציפיות, לבית הרבי ועמו אף רעייתו. הוא סיפר כי נהג כפי שהרבי הורה, ואף אשתו אינה פוסקת מלומר את צמד המילים "ברוך אתה", אולם שניהם חשים חסר נוראי, וברור להם כי נשמתם זקוקה להרבה יותר מזה. הרבי הורה להם להימנע ככל האפשר מעשיית מלאכה בשבת, אך עם זאת ציווה לקצין כי אותן מלאכות הנוגעות לשרות הצבאי - בהן עדיין לא ישנה. השניים יצאו לדרכם החדשה, ובהמשך התוודעו אף להלכות הכשרות, והאשה

החלה להדליק נרות שבת. ביקורים רבים ערך המנצח בבית הרבי, ברובם עשה לתיקון נפשו, אך כמנצחה של תזמורת המבצר קלט פה ושם את נעימותיו המרנינות של הרבי, וכאשר הגיעו למבצר אישים שונים מאנשי השררה, ניגן לפניהם נעימות אלו, אשר זכו לכל שבח מפיות שומעיהם. חג הפסח קרב ובא, הקצין ואשתו החליטו כי הפצים הם לנהוג בפסח כמנהג אחיהם בכל אתר, אמרו ועשו! הקצין, שדר במבצר בין כל אנשי הצבא האחרים, ביער את החמץ שברשותו מבלי לחשוש משכניו למגורים, הכין את כליו לפסח כדרישות ההלכה, והוא ואשתו נזהרו ממשוהו חמץ, והקפידו על אכילת מצה כהלכתה. גם המשרת הגוי, שהופקד על דירת הקצין היהודי, הצטווה על ידי מעבידו להיזהר מאכילת חמץ בבית, ומשום כך סעד בימי הפסח את ארוחותיו מחוץ לבית אדוניו, אלא שבאחת מאותן ארוחות ראה אחד מהקצינים האחרים שהוא סועד באופן משונה, ושלא ככל האחרים, לשאלתו אודות נהגו זה, ענה המשרת כי אדונו סלקו מביתו בעת הארוחות, מחשש שפרורי הלחם יחמיצו את דירתו, שהרי הוא אוכל באותם ימים רק מצה, כאחיו היהודים כולם. לשמע תשובה זו נדהם הקצין: "האמנם?! יהודי הוא האיש?! ומביתו העז הוא לגרש את משרתו הנוצרי! מיד ייתן עונשו על כך!!" בזעם רב הרצה הקצין את המעשה כולו לפני מפקד המבצר, לא חלפו ימים רבים ולקצין היהודי נשלחה הודעה חד משמעית שהוא מפוטר מן הצבא, מבלי כל יכולת להמשיך לשרת בו, למרות דרגתו הגבוהה. מתוך עגמת נפש מרובה הגיע המנצח לביתו של הרבי. הוא שח לפניו כל אשר ארע, ובין היתר סיפר גם שמפקד הגדוד, הממונה על מפקד המבצר אשר שילחו, לומד אצלו לנגן בכינור, וכיון שמכתב הפיטורין נשלח אליו, אין הוא יודע אם עליו להמשיך ללמוד או לא. הרבי שמע והורה לו לפנות למפקד הגדוד תוך כדי שיעור הנגינה, ולדבר אתו בעניין פיטוריו. שמע הקצין הוראתו של הרבי, אך מיד בהגיעו לבית מפקד הגדוד פגשו הלה בכעס נורא, והחל גוער בו על עצם העזתו לפגוע במשרתו הנוצרי כאשר לא התיר לו לאכול בביתו. ברצותו להגן על עצמו החל הקצין לספר את סיפור חייו, איך כמעט ושכח את כור מחצבתו, ורק בשעה ששמע את שירתו הנפלאה של האדמו"ר ממודז'ץ, החלה הנקודה היהודית שבו לבעור. המפקד שמע את סיפורו של המנצח-הקצין והתפלא עד מאוד: איך יתכן שמנגינה של רבי יהודי יכולה לגרום למהפך שכזה?! ומיד אף ביקש: אפשר שאף אני אשמע את הרבי בשעה שהוא משורר? או אולי תשמיע לי קטע ממנגינותיו. היהודי נטל את כינורו, ונגינה מופלאה החלה להישמע בחדר, שובה את ליבו של מפקד הגדוד, האיש האזין לה בשקיקה, וכאשר סיים המנצח לנגן את יצירת הפלאים של הרבי ממודז'ץ פתח המפקד מגירה בשולחנו, נטל מתוכה כתב חתום, קרעו לגזרים ואמר לקצין: "ראה! הנה קרעתי את כתב הפיטורין שלך, אשר הועבר אלי לשם חתימתו. משוכנע אני, לאחר ששמעתי את נעימתו של הרבי, כי מסוגל הוא בכח הנגינה שלו להשפיע לא רק על יהודי לחזור אל עמו, אלא אפילו על נוצרי שכמותי השפיע הוא השראה נפשית נעלה". מפקד הגדוד ביקש מהמנצח היהודי לאפשר לו לבוא עמו בשבתות לבית מדרשו של הרבי ממודז'ץ, כמובן בצורה מוסווית לחלוטין. ואמנם בשעת סעודה שלישית של השבתות שלאחר מכן, נראו שני אורחים מטים אוזניים לשירתו של הרבי כשהוא מזמר את פזמוני הסעודה השלישית "בני היכלא" ו"ידיד נפש". קשריו של המנצח היהודי עם הרבי הלכו והתחזקו, ובברית של בנו שימש הרב ממודז'ץ כסנדקו, כאשר ידע כי האב הפך להיות יהודי שומר תורה ומצוות לכל חומרותיהן...

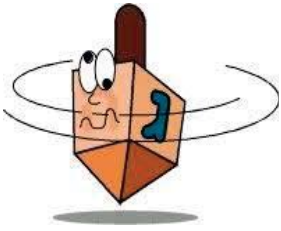
[היכל השבת - לכבוד שבת]

"כי נר מצוה ותורה אור" - סיפור

את הסיפור הבא שמעתי על אברך מאלעד שפועל מטעם הארגון 'לב לאחים' ביישוב הסמוך - שוהם. יישוב זה מורכב ברובו מאוכלוסייה חילונית מבוססת. יום אחד, כשהגיע האברך לאחת השכונות החדשות בשוהם, הבחין מרחוק בהתקהלות של אנשים. בהתקרבו למקום התברר לו כי באחד הבתים יושבים 'שבעה' על פטירת אבי המשפחה. הוא נכנס לבית, הנוכחים כולם נראים היו כחילונים גמורים. האנשים ישבו בסלון במעגל, אכלו ושתו, פטפטו וצחקו, ממש לא נראה כבית אבלים... משנכנס האברך אל הבית, הופנו לעברו כל המבטים. אחד הנוכחים פנה אליו ושאל בטון מהוסס: "מי אתה?" והאברך השיב: "באתי לנחם..." המשיך השואל: "הכרת את הנפטר?" "לא", השיב האברך, "נקלעתי לאזור, וכשראיתי שיושבים שבעה - נכנסתי, יש מצוה לנחם". האברך הצטרף למנחמים שנכחו שם, והתיישב סמוך לבנים האבלים. לאחר שתיקה ארוכה, פתח ואמר: "ספרו לי משהו טוב על הנפטר, על ידי זה אנו עושים לו עילוי נשמה". הבן הגדול, יהודי כבן חמישים, היה נרגש מאוד לשמע בקשתו של האורח הלא צפוי. דמעות עלו בעיניו, והוא החל לספר: "אבי עבד במפעל גדול. הוא לא שמר מצוות, אבל הייתה מצוה אחת שעל קיומה הקפיד מאד: הדלקת נרות חנוכה. הוא היה עורך את ההדלקה במפעל מדי יום מימות החנוכה, מכנס את העובדים, מברך ומדליק את הנרות וכולם יחד שרו 'מעוז צור'..." "יום אחד המנכ"לית נכנסה לחדר וראתה את העובדים יושבים ושרים שירי חנוכה... היא כעסה על אבי ואמרה לו: 'אם אתה רוצה להדליק נרות חנוכה - תדליק בבית, לא בעבודה!' אבי אמר לה: 'אלו אינם ימים רגילים, אלו ימי חנוכה. מן הראוי שנקדיש כמה דקות בעבודה להדלקה משותפת של נרות חנוכה'... אולם המנכ"לית לא קיבלה את דבריו. אדרבה, דבריו כל כך הכעיסו אותה, עד שאמרה לו: 'אני מודיעה לך, כי אם לא תפסיק את ההדלקה במפעל - אתה תפוטרו!' אולם אבי עמד על שלו: 'אנחנו יהודים! לא אוותר על הדלקת הנרות!' - 'אם כך - אתה מפוטרו!' הודיעה לו המנכ"לית. העובדים שנכחו במקום היו המומים. הם פנו אל המנכ"לית ואמרו לה: 'הוא עובד מצטיין, איך עולה על דעתך לפטר אותו רק בגלל שהוא עורך במפעל טקס הדלקת נרות חנוכה?!' כשראתה המנכ"לית עד כמה הדבר בנפשם של העובדים האחרים, היא נרגעה והתרצתה. למחרת היא הופיעה בעצמה בחדר בעת טקס הדלקת הנרות, והצטרפה למשתתפים הרבים... מאז הפך הטקס לרשמי, באישור ההנהלה ובהשתתפות כל העובדים. מדי שנה, בהגיע ימי החנוכה, היה אבי מארגן את טקס הדלקת הנרות. כל עובדי המפעל היו מתכנסים באולם הגדול, אבי היה מברך ומדליק את הנרות, וכולם נהנו משירי החנוכה ומאכילת סופגניות... באווירה חגיגית ומרוממת. חלפו שנים, אבי יצא לפנסיה, ואנו, הילדים, רצינו לערך מצגת לכבודו. פנינו לעובדים הוותיקים במפעל, ושאלנו אותם: 'מה אתם זוכרים מאבא שלנו?' שאלנו אותם. כולם ציינו במיוחד את טקס הדלקת נרות החנוכה. ניגשנו למנכ"לית וביקשנו שתאמר אף היא כמה מלים לכבודו. היא אמרה: "דעו לכם, כי טקס הדלקת נרות חנוכה, אותו יזם וארגן אביכם, תרם תרומה אדירה להרמוניה ולאווירה הנעימה ששררה בין העובדים..."

הבן סיים את סיפורו, כשכולם יושבים מרותקים. האברך פנה אל הנוכחים ואמר: "ראו כיצד נר אחד יכול להפיץ אור גדול! במצוה אחת שתעשו לעילוי נשמת אביכם, יכולים אתם להאיר את כל העולם!" הלבבות נפתחו ובני המשפחה הזמינו את האברך לאזכרה בסוף ה'שבעה' וה'שלושים'. קשר הדוק נוצר בין האברך לבני המשפחה, ובמשך הזמן זכה לחולל בהם שינוי עצום! [שש באמרתך]

על איזו אות ייפול הסביבון...

ישנו מנהג בתפוצות ישראל לשחק בסביבון. יש שמשחקים על ממתקים ויש שמשחקים על מתנה וכדומה. אחד מסובב את הסביבון, וכולם בצפיה על איזו אות יפול הסביבון?!

נשאלת השאלה: מה הסביבון בא לומר לנו? אמר לי יהודי: דע לך, כמו שהילדים משחקים כאן, כך כל אומות העולם משחקים בכל מקום ובכל זמן, מחכים לראות היכן ישראל נופלים. שבעים אומות מסתכלים כל הזמן, מתי עם ישראל נופל.

מה הם רוצים להרוויח? כל אחד לפי האינטרסים שלו: אחד רוצה את ירושלים, השני רוצה את 'שטח A', והשלישי את 'שטח B', וכן על זו הדרך.

לכל אחד יש אינטרס שישראל תיפול, ח"ו. מדוע, באמת, אנחנו לא נופלים? כי יש אחד שמסובב את הסביבון מלמעלה. אם הקב"ה מסובב, הרי שלעולם לא ניפול! ימי החנוכה לימדו אותנו, כי היוונים חיכו שניפול. ביטלו את קורבן התמיד. בטלו את המנורה. בטלו את סוכות. בטלו תורה. אבל הקב"ה בא והוכיח שיש סביבון אחד מלמעלה שהוא מסובב את הכל. על האדם לזכור תמיד: בכל צרה שלא תהיה, תמיד ידע שהקב"ה מסובב את הכל מלמעלה. אם יבין זאת ויאמין בכך בכל לבו - לעולם לא יפול!

[דורש טוב - חנוכה]

מערכת "ברינה יקצורו" מאחלת לכל בית ישראל שבת שלום וחנוכה שמח

בברכת התורה

רוזן ברינה

"לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רויה: אברהם בן שמעה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כותון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אלעזר יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה **זיווג הגון:** ג'ימי שמואל בן אסתר: אלעזר יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זרבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסנה שליט"א
אהרון בן רוזה: משה בן רוזה
מחם בן עזריה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן הגר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורסל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תרון יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס
ויקטוריה תקוה בת רינה: עדי בת מזל
מאיר יעקב בן רחל: דניאלה בת עפרה
אשר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - **050-3828752**
או במייל: **Ronbarina@gmail.com**

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

הסכת ושמע ישראל

במהלך שהותי במירון, אבד לי מכשיר שמיעה יקר שנרכש אך לפני כשבוע בלבד.

לא נעים לאבד מכשיר שאתה צריך אותו לשמיעה, ובפרט ששווי אלפי שקלים בטווח זמן כה קצר. בעודי מהרהר בדבר האבדה ונסיון איתור המכשיר, פנה אלי יהודי שהגיע במיוחד למירון מחו"ל כדי לחגוג 'הלאקה' לבנו אצל הרשב"י וביקש ממני לגזור לבנו משעורת ראשו כנהוג.

שאלתי את אבי הבן אם יש לו מיני מתיקה כדי לשמח את הילד ושלא ייבהל, האבא השיב בשלילה. תוך כדי דיבור שלף יהודי שעמד לידי חופן של מיני מתיקה ושם בידי.

התרגשתי מעצם העובדה שמכל היהודים בחצר הרשב"י במירון עמד לידי היהודי הזה ושמע את השיחה ודאג לתת את הממתקים, אין הדבר כי אם יד ה' בהשגחה עליונה, ואז חשבתי בליבי: 'כשם שהאיש הזה בעל הסוכריות היה בהשגחה פרטית, כך גם איבוד המכשיר שמיעה הינה בהשגחה פרטית!!!'

הסיפור עודד את מצב רוחי ושימח אותי מאוד. שהרי הקב"ה עושה לנו רק מה שטוב לנו והכל בהשגחה מופלאה. צריך לדעת שלא רק מתי שאנחנו מבינים שטוב לנו זה בהשגחה אלא גם מה שנראה לנו כלא טוב, זה גם בהשגחה מופלאה!!!

הגדה פארוואס: א"י
- > < -

מציץ מן החרנים

ירדתי מהבית לרכב תוך כדי שיחה בפלאפון עם אחי. כיוון שהשיחה הייתה בשיאה המשכתי לשוחח למרות שהתחלתי לנסוע. באמצע השיחה נגמרה לי הסוללה בפלאפון והנחתי את המכשיר בכיסא שלידי. באותו רגע שהנחתי את המכשיר קלטתי שוטר מתחבא מאחורי אוטובוס, ורק ראשו מציץ כדי לתפוס נהגים שמשוחחים בפלאפון או שנוסעים ללא הגורר...

הודיתי לה' על החסד שגמל איתי למרות שאני יודע שצריך להישמע להוראות החוק שמצילות חיים, אבל אף על פי כן ניצלתי מקנס בטוח!!!

הגדה פארוואס: י"ג
- > < -

הפענוני לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנן לשלוח אל ר' שפחה סטואלס
בפקס: 15326517922
או אל: o.y.wines@gmail.com

בדרכי אבות

יושב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ קנען (לג, א)

ומבקשים על הבנים ועל הצאצאים שילכו בדרכי אבות ושיצליחו בתלמודם.

וממחשבה למעשה מאותו יום עמד לו האב במשך שעה ארוכה מדי בוקר בעת 'ברכות התורה', כשהוא בוכה ומתחנן ומתחטא לפני קונו ושופך דמעות רבות שיפתח הש"ת את לב בנו והצלחתו בתורה ולעלות על דרך המלך.

ואכן, לא יאומן כי יוסף, כאשר בתוך זמן קצר התרחש הפלא העצום ובפתאום ללא שום הסבר טבעי נפתחו ליבו ומוחו של הנער להבין ולהשכיל בתורה, עד מהרה החל ללמוד בשקידה והתמדה עצומה. אורה של תורה החל לזרוח בקרבו, וזכה להרגיש את ערבות מתיקות התורה, ובתקופה קצרה נעשה לאחד מן העילויים המצוינים שבישיבה הקדושה.

- > < -

אספרה נא בפניכם טיב עובדא אחת שממנה נוכל ללמוד כיצד קיום מנהג אבות של הלכה קטנה אף שלא במתכוין, הצילה נפש איש ישראל רחוקה מרדת שחת וזכה בזכות אותה דבקות בדרכי אבות לשוב אל כור מחצבתו בתשובה שלמה.

מרוך הגה"ק בעל ה'מנחת אלעזר' ממנוקאטש וצוק'ל, הזדמן פעם לנסיעה ארוכה ברכבת.

לא הרחק ממנו באותו קרון ישב לו אדם גלוי ראש שהיה נראה כמו גוי גמור לכל דבר, ובמהלך הנסיעה הוציא מתוך תיקו את ארוחתו ופרסה על גבי השולחן. הוא הניח על המפתח הקטנה פרוסת לחם ולאחר מכן שלף מן התיק חתיכת 'קניק' בשר פיגולים של דבר אחר רח"ל, ושוב הוציא פרוסת לחם נוספת והניחה מעל הנקניק כדי 'לסגור' את הסנדוויץ' כראוי. ולאחר שהכל היה מוכן לפניו, החל חותך מן הסנדוויץ' חתיכות חתיכות וביקש להתחיל היישר בסעודתו הדשנה.

לפתע לבשה את הרה"ק ממנוקאטש רוח קנאה, כאשר ביושבו מן הצד עקב אחר מעשי האיש ותהלוכותיו, הוא פנה לאותו אדם והעיר לפניו: טייערע יוד! [יהודי יקר] אסור לך לאכול זאת! כיצד מעו אתה לעבור בשאט נפש על איסור חמור שבתורה?

אך הלה עשה עצמו כמתעלם והפטר בבת שחוק אל הרב, מדוע מעלה הרב על דעתי כי יהודי אנכי? ותיכף רצה להמשיך אל אכילתו. אולם הרבי הקדוש שהיה מפורסם באש הקודש אשר בערה בקרבו המשיך במחאתו באיש, והזהירו על חומרת כשלונו שוב ושוב. ואף הטיב להסביר לו מדוע חזר הוא על תוכחתו כמה פעמים הגם שרואה שאין מחאתו פועלת כלום - לפי שכך מצויים אנו בתורתנו הקדושה (בבא מציעא לא.): "הוכח תוכיח את עמיתך (ויקרא יט, יז) - אפילו מאה פעמים!"

הרבי לא נח ולא שקט, והוסיף להטיף לו לאותו אדם מנהמת ליבו: הרי איש ישראל קדוש אתה! ותדע לך נאמנה מה שהורו לו רבותינו ז"ל (סנהדרין סד.) "ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא", וכבר הוזכרו החכם מכל אדם בספר קהלת (יא ט) "ועל הכל יביאך האלוקים במשפט!"

דבריו של הרבי שנאמרו ברגש רב וניכרה מהם דאגתו וחרדתו העמוקה לנשמתו של האיש, חדרו כנראה עמוק אל תוככי לבבו, כאשר פתאום נשבר לבבו הקשה ובסערת נפש השליך את כל ארוחתו לאשפת, תוך שהוא פורץ בככי נסער.

הוא קם ממקומו בסערה וניגש בפיך ברכים אל הרבי הקדוש, ושאלו כיצד זה הצליח לזכות בו כי יהודי הוא לאחר שמהו עידן ועידנים טובא כבר נותרהק מאוד מיהדותו, עד שאף אחד מידידיו ומסכריו יודע כלל שהוא יהודי?

חבקו הרה"ק ממנוקאטש ונשקו על ראשו, והסביר לו בנעם שפתו: כאשר הסתכלתי בסדר הכנת ארוחתך, שמתי לב שאינך נוהג לנגוס מן הפת עצמו, ואינך מחזיק את כל הסנדוויץ' כולו בידיך לקרבו אל פיק, אלא התכת לך עם הסכין חתיכות חתיכות קטנות. - מתוך כך הסקתי שאיש יהודי ומנהג זה שבידך אינו אלא מדרכי אבותי שכן הנהגת זו מצויה רק אצל בני ישראל קדושים, כאשר כך נפסק בשולחן ערוך אורח חיים בהלכות הנהגות דרך ארץ שבסעודה (ס' קע ס"ו): "לא ישוך אדם פרוסה ויניחנה על השולחן". - הנהגת זו, המשיך הרב, אינה מצויה כלל בין הגויים, כאשר מקורה היא בשולחן ערוך של היהודים... ומתוך כך הבנתי שאיש יהודי אתה ומנהג זה שאתה נוהג בו הוא מדרכי אבותי! בהיות שנוגדת להורים כשרים וישרים מעם בני ישראל והם שהחידו בך הנהגה טובה וישרה זו!

האיש נפעם עד מאוד, לנוכח חכמתם ורוח קדשם של חכמי ישראל קדושים וסיפר ברוב התפעלות שהכל אמת ויציב, ושלא נפל מאומה מדברי הרבי, כי אכן הוא נולד וגדל בבית יהודי כשר, אביו ואימו היו יהודים טובים ונאמנים לה' ולתורתו. וכאשר היו אביו ואימו רגילים תמיד לחתוך את הפת על השולחן ולאכול ממנה ומעולם לא נגסו היישר מן הפת כמו הגויים התרגל אף הוא במנהג ישר זה. אבל בצוק העתים ובהפוכות עולם שעברו על עם בני ישראל בעת מלחמת העולם הראשונה פרק ממנו כבר

הפוך בעמוד הבא <

מה בא הכתוב ללמדנו כאן? - הלא יסוד מוצק הוא בתורתנו הקדושה 'מעשה אבות סימן לבנים'. וכבר ייסד הרמב"ן ז"ל בריש פרשת לך (וי ו) בטעם סיפור התורה את כל קורות האבות הקדושים שאין דברי התורה ח"ו כסיפורים בעלמא, אלא הם לסימן וללמד את הבנים מידות ודרכי חיים. כמו שכתוב בוורד הקדוש (ח"ג קמט): תיפה רוחם של האומרים שהתורה היא סיפור דברים בעלמא, ואם כן עלינו להבין ולבאר מה מלמד לנו הכתוב כאן שהיה יעקב יושב בארץ מגורי אביו.

ברם, העיקר הנלמד לנו כאן 'וישב יעקב' - היכן היתה לו 'ישיבה טובה ביישוב ובהשקט, 'בארץ מגורי אביו', כאשר ישב במושב אביו וארץ מגוריו, והתדבק בדרכי אבות ואורחותיהם. מה שאין כן בכל שאר כ"ב שנה שהיה בבית לבן לא התקיים בו 'ישב', שלא היתה שם ישיבתו טובה ונוחה. כמו שנטקס יעקב אבינו בלשונו בריש פרשת וישלח (לב ה) 'עם לבן גרתי', שהוא לשון של גירות כדרך שאמרו השבטים לפריעה כשעזבו את ארץ נחלתם וירדו מצרימה 'לגור בארץ באנו' (בראשית מז ד), הדגישו בזה שהונס במצרים רק כמו 'גרים'. וכל זה מחמת שעיקר מקום קביעותו של איש ישראל הוא רק במקום נחלת אבותיו, הולך בדרכיהם ועושה כמעשיהם. ולכן רק כשחזר יעקב אל בית אביו נאמר בו לשון 'וישב', לשון 'ישיבה' וקבע, כי שם הוא מקומו ונחלתו בדבקות בית אבות.

לפיכך תפס הכתוב כאן בלשון 'וישב' דייקא שהוא לשון ישיבה וישוב הדעת, ללמדנו שאין לו לאדם מנוחה נכונה בעולם רק כשמתנהג על פי דרך מסורת אבותיו. שאז נקרא בו 'ישב' יושב על מקומו איתן, כי זהו מקומו הנכון ושם שורש נשמתו ומקומו.

כמו שכתב רבינו האר"י הקדוש (שער הכוונות דרושי עליונו לשבח דרוש א; פ"ח הקדמה לשער התפילה), שלא ישנה אדם מנוסה בית אבותיו, משום שישנם י"ב שערים בשמים וכל שבט יש לו שער מיוחד השייך לו, ושם נכנס על פי הנוסח המיוחד לו, והרכו עולות תפלותיו למעלה. וכשמשנה מנוסה אבותיו הריהו מבלבל את השער, ונכנס בשער שלא שייך אליו, כי אין שם מקומו. [ועיון נא בזה דברים כדרבנות בשו"ת חתם סופר חלק אורח חיים (ס' טו, ג), ובשו"ת דברי חיים (ח"ב ס' ח) וכל דבריהם נכחלי אש].
[על פי 'טיב התורה' - ריש פרשא דידן]

- > < -

מעשה מופלא סיפר אחד מגדולי הרבנים המלמד לאדם דעת להתדבק במיד בדרכי אבות ונודל השפעת האבות לבניהם ובני ובניהם אף לאחר כמה וכמה דורות, כאשר הולכים בדרכיהם ועושים כמעשיהם.

פעם בעת ישיבתי על כס הורואק סיפר הרב כדי להורות לבני ישראל את דבר ה' זו הלכה, נכנס אל הבית הורואק איש יהודי נאמן, ובפיו שאלה קשה וסבוכה מאוד בהלכה. - ולאחר שהציג את שאלתו החמורה הוסיף וביקש ממני בקשה מזהרה מעט.

אבקשה נא מכבוד הרב, אמר האיש, לפסוק לי בבירור את ההכרעה הישרה שבשאלתך, מבלי לבקש ולחפש שום קולות או היתרים כלל וכלל, מחמת שהנני נכדו של גאון ישראל וקדושו הגאון רבי עקיבא איינר וצוק'ל!

הנימוק שהטעים האיש לבקשתו היה תמוה מעט, ושאלתי את האיש: וכי מה ענין ייחוסו הרם אל הגרע"א לשאלתך שבהלכה?

הסביר לי האיש את כוונתו, לפי שרואתי בספרי הקורות וכן מקובל בידי מאבותי, שזקני הגאון רבי עקיבא איינר וצוק'ל היה בוכה בדמעות שליש בתפלותיו בברכת התורה, כשאמר "ונתיה אנתנו וצאצאינו וצאצאינו צאצאינו כולנו יודעי שמן ולומדי תורתך וכו'". והיה רגיל באותה שעה להרבות בתפילות ותחנונים ולשפוך שיח ערב על צאצאיו ויצאי ירכו, שילכו בדרכי טובים וישרים, ושיהיו תלמידי חכמים ויראי שמים. - לפיכך, סיים האיש, מחויב אני להשגיח ביותר שתתמלא שאלתו ובקשתו של אותו זקן אבי משפתחנו, שלא אכשל הלילה בשום נדנדו של חטא, ולכן ביקשתי שלא להקל בשאלתי בחיפוש היתרים שונים.

באחת מדרשותיו שנשא הרב בקהל רב, סיפר בין הדברים את טיב מעשה מופלא זה, אשר בדידה היו עובדא. וסיים בדברי קדשו, את הלכה מוסר אשר ללמדנו מתוצאת טיב מעשה זה, שאנו רואים עד היכן מגעת דבקות איש ישראל בדרכי אבות שגם לאחר עברו כמה וכמה דורות דבוקים בצאצאים באבותיהם. ועד היכן מגעת תפילתו ובקשתו של צדיק נשגב זה, אשר עליונים ותחתונים וועדים ממנן, שאותה תפילה עדיין פועלת ומועילה שנים רבות לאחר מכן לזרעו אחריו, שיהיו יראים ושלמים ונשמרים מכל סרך ונדנדו חטא.

בין קהל שומעי אותה דרשה חוצבת שנשא הרב ברמה, ישב לי יהודי אחד שבנו הנער התקשה מאוד בתלמודו, ההורים המסורים ניסו שיטות רבות לעזרו ולסייע בעדו, וכבר פירוז על כך הון רב, אך ללא הועיל. - עתה כששמע האב סיפור מדהים זה, החליט אף הוא לנסות דרך זו, ואמנם אינני רבי עקיבא איינר... דהרה האיש, לא מינה ולא מקצתיה, אבל הרי הש"ת שומע ומקבל תפלת כל יהודי באשר הוא כנועד, ובפרט כאשר מתחננים בדמעות

טיוב הקהילה

מאת הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

חדש

יוצא לאור בס"ד מדי שבוע בשבוע לכבוד שבת קודש

נבחרו מאוד על נפשם והתקוממו כנגדו, שזה כבר זמן רב שאין הדבר מקובל חוקית כלל. הרי יש בזה משום צער המת, ובזיון המת, ולענג לרשע, וצער המשפחה וכו' וכו', זה ממש אסור גם על פי ההלכה היהודית! – הם כמו כן חרדו מאד לשלומם, שכן משנתפס יהודי ברוסיה בעונן חמור כזה של הברחה סחורה, העונש הקל ביותר על כך היה גירוש לארץ גזירה בסיביר. הרחוקה לעשרות שנים, ובמקרים רבים היה מסתתרים משפט שכוה גם בעונש מוות! – הם החלו לבכות ולהצטער על נפשם בדמעות שליש, והתחננו אל השומר שלא יפריע להם באמצע לוויה כל כך מצערת וכואבת... הנח לו למת המסכן הזה... התחננו היהודים על נפשם בדמעות תנין... וכי לא מספיק לנו הכאב בעצם האבדה הגדולה למה להציק לנו כעת כשאנחנו כאובנים ואבלים, בעוד שמחנה מוטל לפנינו...

אבל מאום לא עזר להם ולא הועיל הרוסי הרשע אינו מוכן לוותר, ובעל כורחם ערך בדיקה יסודית במקום ומרר מאוד גילה איוו לוויה מצערת עוברת כאן לפנינו... על אחר הזמן פלוגת שוטרים שעצרה אותם מיד ולקחו את כולם עם סחורתם במכונית שחורה משורינית אל המבצר הגדול של בית המשפט בלינינגרד. לאחר שתדלנות מרובה, ופיוזר הון רב לשוחד, והתרוצצויות רבות בין המשרדים השונים של טובי ראשי המדינה, הצליחו לשחרר את העצורים בקנס כפסי ענק בלבד.

כשחזרו היהודים אל עירם, ניגשו באחד הימים אל שומר הגבול ובשיחה שקשרו עימו שאלוהו את השאלה שהציקה להם מאוד, על מה ולמה החליט לפתאום לעוצרם דוקא באותה לוויה? מה העלה את חשדו דוקא כשהם עברו שם? הרי הם הילכו ממש כמו בכל הלוויות הרגילות ואפילו הצטיידו בארון עם טלית... הם חששו מאוד שמת היתה כאן איזה 'מסירה', ואולי אחד היהודים שידע על המרמה הוא שגילה את הסוד, ואם כן יש להעמידו לדין תורה, ולהטיל על ראשו את כל כובד הקנס.

אמר להם השומר, דעו לכם נאמנה שאף אחד לא גילה לי זאת ולא מסרו עליכם כלום, לא היה כאן שום מידע מודיעיני מוקדם, ולא קיבלתי שום התראה. רק דבר אחד העלה את חשדי בכך מה רגיל אני לראות בכל הלוויות העוברים כאן דרך השעה, אנשים בוכים ועצובים דמעות נושרות מעיניהם פה ושם לפעמים מחזיקים הם במטפחות שבידיהם לנגב את הדמעות. אבל כשאתם הגעתם עם הלוויה שלכם לא הבנתני בשום צער ובשום בכי, אדרבה הייתם זוחלים מעט ונראים כהולכים לאיזה אירוע טוב ומהנהג, ולא ללויה מצערת... המראה הזה העלה את חשדי מאוד, כשהתחלתי לבכות אחר כך, כביכול על המת המסכן, זה כבר היה קצת מדי מאוחר...

דעו לכם היטב, סיים השומר, אם הולכים אתם מפה בשמחה, הרי מובטח לכם שתחזרו בעצב ובדמעות על הקנס הגדול שתצטרכו לשלם...

והנה בלימודי שם באותה אוניברסיטה ומעונותיה הכיר הבחור את הערלית הגיטית, עד שהחליט עתה להתחתן איתה, רחמנא ליצלן! הרב הגדול, ברצונו לחנך את תלמידיו שיקחו לימוד מוסר חי מדוגמת מקרה חמור זה, פתח בספור עטמי מאירופה של הימים ההם...

וכה סיפר הרב, בסיומה של מלחמת העולם הראשונה, מצאה את עצמה ארץ פולין חצויה בין מלכות רוסיה הרשעה לממשלת פולניה החדשה, כשבתחילה עברו הגבולות אף באמצע חבל ארץ מיושב ולפעמים גם ממש בסמוך לעיירות שהיו פזורות באלפיהם ברחבי הארץ הגדולה.

בעיירה אחת נקבע קו הגבול ממש בקצה העיר, כשכבית הקברות השייך לאנשי אותה העיירה והיה קצת מרוחק ממנה, נשאר בתוך הגבול הרוסי. יהודי העיירה הצליחו עם קצת שתדלנות ועם לא מעט 'שוחד' בתלונת הנכונים... להגיע להסדר עם נציגי הממשל הרוסי, שבמקרה של לוויה לא יתאפשר לבני העיירה לחצות את הגבול, ולצאת עם מנין אנשים אל בית הקברות כדי לקבור שם את מתיהם. מחטיבת משמר הגבולות של הצבא הסובייטי נשלחה אפוא פלוגת חיילים שהיו מופקדים על משמר הגבול שבאותו אזור. בשעת המעבר עמדו הכן שוטרים רוסיים זנדרים חמורי סבר, כשהם חמושים ברובי הקלצ'ניקוב על כתפיהם, ותפסו פיקוד אחראי על כל מעברי הגבולות.

יהודי העיירה, כפי ההסכם שבידם הגיעו בכל פעם שהיתה לוויה עם ארונם של המת אל שער מעבר הגבול, וביקשו לצאת אל בית הקברות לקבורת המת. השומרים הרוסיים הקפדניים היו בודקים היטב את התכולה, מה יש כאן בדיוק בארון ומצאו מת מכוסה עם טלית... לאחר מכן ספרו בדיוק עשרה אנשים בלבד כפי שנקבע בהסכם ופתחו בפניהם את השער הכבד למעבר הגבול.

אולם במשך הזמן, כאשר הדבר חזר על עצמו שוב ושוב באותה צורה בדיוק, התרגלו השומרים שכשמיגע 'ארון' יש בתוכו מת עם טלית... זהו היא 'לוויה', שיוצאים היהודים לקבור את המת בבית הקברות והפסיקו לבדוק אחריהם.

יהודים כדרכם של יהודים בראותם שהשמירה התרופפה קצנו על המציאה, וניצלו את בורותם של השומרים הרוסיים השתיים למחצה, והחלו להבריח סחורות שחורות, שהעלימוס מן המכס היקר והגבוה במעטה של 'לוויה'. הם פשוט דחפו לארון סחורה רבה ויקרה, כיסו את הכל עם 'טלית' כראוי, וכך יצאו נושאי המיטה וחילופיהם כביכול ללוויה, שלא היתה אלא סחר-מכר שחור העוקף את כל החוקים ואילו השומרים הגויים לא ידעו כמו כן להבדיל בין לוויה אמיתית ללוויה מזויפת...

יום אחד בעיצומה של לוויה 'מפוברקת' שכזו, בה ליוו נושאי המיטה סחורה בכמות נכבדה, עצר לפתע השומר הרוסי את כל הלוויה, ודרש במפתיע לערוך חיפוש מדוקדק בתכולת הארון, היהודים

בצעירותו עול תורה ועול מצוות רחמנא ליצלן, ונסחף לאבון לב אחר התנועות החופשיות שהתרכבו להם באותו דור קשה, וכך התדרדר עד דיוטא התחננה.

כראות הרבי שנפתח בליבו פתח תשובה כחודו של מחט, קירבו מאוד באותה נסיעה אריתא, הוא הושיבו על ידו ברוב אהבה וחביבות, והרבה לשוחח עימו בדברי מוסר וחיוזק, כשהוא מבטירו בהן צדקו שאין שום סיבה להתייאש חלילה, כאשר מובטחים אנו (שמואל ב יד, יד): 'כי לא ידה ממנו נידח', שפירשו בספרים הקדושים שאפילו אותם הנידחים לא יודחו לגמרי, וניתן להמציא להם תיקון טוב. סופו של דבר, לא עזב אותו יהודי את הצדיק עד שהחזירו בתשובה שלמה וקיבל על עצמו להקפיד על קלה כבחמורה בכל תג ותג מן הדינים שבשולחן ערוך! ונעשה לחסיד נלהב של הר"ק ממונקאטש ז"ע.

ולמדנו ממוצא טיב מעשה נאמן זה, עד היכן מגעת השפעת הזהירות בדרכי אבות, שאפילו יהודי שנתדרדר כל כך לדיוטא התחננה, בזכות שמירתו כבדרך אגב על מנהג קטן שראה בבית אבות נעשה זה 'פתח' וכלי טוב להשיבו בתשובה שלמה אל אביו שבשמים.

טיב המעשה שלפנינו התרחש בדור שלאחר השואה האיומה, בערך בשנת תשי"ד לפ"ק, בעיר ניו יורק שבאמריקה, בהיכל ישיבת המפורסמת של הגאון הנודע הר"צ רבי מיכאל בער וויסמענדאל זצ"ל, בעל 'מן המיצר'.

בוקר אחד הופיעה בשערי הישיבה הקדושה אשה אחת כשהיא בוכייה ומתייפחת בדמעות שליש, ומבקשת בדחיפות להתקבל מיידית אצל הרב הגדול, כי יש לה ענין נחוץ ודחוף מאוד. אותה שעה יושב היה הרב בחדר השיעורים, כשהוא מוקף בסגל תלמידיו הגדולים של השיעור הגבוה, באמצע שיעור תורני עמוק שהיה מוסר לפניהם מדי יום.

הסבירו אפוא לאותה אשה, שאין שום דרך קצת להוציא את הרב מן השיעור, האפשרות היחידה שיש בפניה אם היא זקוקה לו כל כך בדחיפות כדבריה היא לעמוד בפתח היכל השיעורים ולבכות כך לפניו, שאז בודאי יתייחס אליה.

ניגשה האשה תיכף אל היכל השיעורים וניצבה בוכייה בפתח ההיכל, וכראות הרב אותה בוכה ומתייפחת, רמו לה לומר לפניו את אשר מעיק על ליבה. היא ניגשה לפני הצדיק בפיך ברכיים וסיפרה על הצרה הנוראה שניתכה עליה ממש עתה, כאשר הגיע אליה היום בבוקר בנה הצעיר, והודיע לה בנחרצות שהוא עומד להתחתן עם ערלית [גיטית] רחמנא ליצלן. הדבר כבר מני וגמור עימו, על אף שעונש בכך לגמרי את בית אבותיו ונודע את עצמו בכך מחרם ישראל סבא! ככל שניסתה אימו לדבר על ליבו בבכיות ובתחנונים שהוא בוגד באבותיו ובאמותיו שבכל הדורות הקדושים לא הועילו דבריה, ולא כלום הארס המר של תאוות אותה ערלית כבר פנפנע בקרבן, כשאשה זו, אימו המסורה, לא יודעת את נפש, כיצד ניתן להציל? הרב ביקש ממנה להירגע מעט מסערת נפש, והחל חוקר במתינות את פרטי המעשה, ובעיקר בענין החינוך שקיבל הנער, הוא ניסה לברר היכן למד ואיזה חינוך קיבל.

סיפרה האישה ואמרה בהתנצלות שבהיותה ניצולת שואה אשר סבלה רבות בשנות הזעם, היו כל חייה קשים ומרים מאוד, וגם לאחר שהנוראה כשהגיעה לארצות הברית היתה התאקלמותה קשה ביותר, שכן באותם ימים היה קשה להשיג פרנסה טובה באמריקה. ולכן ריחמה מאוד על הילד שלה שלא יעבור גם עליו כל אותם קשיים, ושתימצא לו פרנסתו ככבוד וכו', ושלה אותו ללימודים באוניברסיטה המקומית והשלימה לו בית את לימודי היהדות...

מוקד הזמנות ספרים • של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א • קו הזמנות של מכון טיב 0733-22-76-09

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com | רה' יודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

מאוצרות הפרשה

אחיד... והשבני דבר". יוסף היה שליח לדבר מצוה. הגמרא (פסחים ת.) אומרת: "שלוחי מצוה אינן נזוקין, לא בהליכתן ולא בחזירתן". הרי"ף מציין, שבמקום שהזק מצוי, שלוחי מצוה לא נזוקים בהליכתם, אבל עלולים להיות נזוקים בחזרתם. השליחות של יוסף כללה שני חלקים – לראות את שלום אחיו, ולהשיב דבר אל יעקב. השלמת המצוה היא רק כאשר ישוב אל יעקב ויספר לו כל שלום אחיו. כיון שכך, גם החזרה אל יעקב אבינו היתה בגדר "הליכה" לדבר מצוה, ולא רק חזרה. אם כן, איך ניזוק יוסף בזמן שמילא את שליחותו? ישנה מחלוקת טור ורמב"ם לגבי כיבוד הורים, במקרה שהאב רשע. לדעת הרמב"ם, אם האב רשע אין מצוה לכבדו. יעקב אבינו חישש, שהעובדה שיוסף ניזוק בעת שליחותו, מעידה על חטא שבידו. אם יעקב אבינו הוא בגדר אב רשע ח"ו, אין כאן מצות כבוד אב. לכן יוסף לא נקרא שליח מצוה. ממילא לא היתה לו שמירה וקרהו אסון. "וימאן יעקב להתנחם" – על עברות שבידו. יעקב אבינו התאבל ובכה בכי רב. הוא לא היה יכול לקבל ניחומים על ספק-עוון שבידו, כי הוא ידע כמה נורא הוא כל שמץ של חטא ועוון. רק בעת שנודע ליעקב שיוסף עודנו בחיים – נחה דעתו, כי הבין שלא היה בידו חטא ועוון. (רבינו גאון אלקריף שליט"א, נאה דורש)

ותשא אשת אדניו את עיניה אל יוסף... וימאן ויאמר אל אשת אדוניו (לט ז-ח)

על המילה "וימאן" מובא טעם המקרא שלשלת, אשר מפסיק את הקריאה. אמר על כך המשגיח במיר, רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל, שמכאן לומדים שכאשר מגיע היצר הרע לדבר עם האדם, קודם כל צריך להשיב לו "לא!!", ואחר כך יבואו שאר ההסברים והנמוקים לכך... רבי חיים שמואלביץ זצ"ל אומר כי בהלכותיו של יעקב אבינו, כאשר הגיעו למערת המכפלה וביקשו לקברו, הגיע לפתע עשו, ואמר שהקבר שייך לו! "הקבר שלנו" – ענו לו השבטים – "ויש לנו שטר על כך". – "היכן השטר?" – "נותר במצרים" ... מיד שלחו השבטים את נפתלי, אשר היה כ"אילה שלוחה" כדי להביאו משם. לפתע הגיע חושים בן דן, אשר היה חרש ולא שמע את פרטי הויכוח, ומשהבין שבגלל עשו נמנעת קבורת יעקב, אמר: "וכי עד שיגיע השטר, יעמוד כך אבי אבא בחמה בבזיון?" מיד לקח מקל, הכה על ראשו של עשו והרגו! ונשאלת השאלה: וכי חושים בן דן הקפיד על כבוד יעקב אבינו יותר מהשבטים הקדושים?! אלא, אומר רבי חיים, מכאן אנו לומדים יסוד גדול: כאשר אדם מתחיל להתוכח הוא עלול להגרר ו"להתקרר" בדעותיו, ולמצוא את עצמו בעמדה אחרת ממה שהתכוון. חושים בן דן, שהיה חרש ולא נטל חלק בויכוח עם עשו, לא "התקרר" כלל, ובראותו את המצב הבלתי אפשרי של יעקב אבינו המוטל בחמה ללא קבורה, לא יכול היה לשאת זאת ומיד קם ומחה על כבוד סבו.

גם במלחמת היצר צריך האדם לנהוג באופן דומה, כלומר: כאשר מנסה היצר לפתות את האדם בכל מיני פתויים ולהציע לפניו רעיונות שונים, קודם כל עליו לומר "לא!!" בלשון שאינה משתמעת לשתני פנים, ולאחר מכן יהיה זמן להסברים נוספים, שכן אילו יתחיל להתוכח עמו, הוא עלול למצוא את עצמו לפתע שקוע עמוק בתוך ביצה עכורה של יצר, במקום אחר לגמרי מזה שאליו התכוון בתחילה... (ומתוק האור)

ויאמר עליהם ראובן אל תשפכו דם וגו' למען הציל אותו מידם (לז, כב) וברש"י רוח הקודש מעידה על ראובן שאמר זאת להצילו מידם. וקשה מאוד מה צריך רוח הקודש לזה, הא בוודאי אמר זאת להצילו מידם שהרי אמר אל תשפכו דם? וי"ל ע"פ סנהדרין י"א. שבדיני נפשות אם כל הסנהדרין פסקו שחייב מיתה, לא נהרג. ורק אם לפחות אחד התנגד אז נהרג. וכאן היחיד שאמר לא להרוג זה היה ראובן, ורק על ידו היה שייך להרוג את יוסף, כי הוא הפך את כולם לרוב. א"כ אילולי רוח הקודש שהעידה שהתכוון להצילו מידם היה מקום לומר שכוונתו היתה שכן יהרגוהו. קמ"ל רוח הקודש שכוונתו היתה להצילו מידם.

מה בצע כי נהרג את אחינו (לז, כז) מה בצע – מה ממון (רש"י) כלומר, מה יצא לנו מהריגתו, בואו נמכור אותו, כך לפחות נרויח כסף מהענין... היתכנו דיבורים כאלו אצל יהודים, ובפרט אצל קדושי עליון, שבטי ק-ה? באר הרב ברונרוט בספר "אמר ודברים": יהודה שאל אותם שאלה: מדוע בעצם אנהנו כל כך רוצים שאבא לא ידע מהריגת יוסף? הרי סוף כל סוף אמורים אנו להרוג אותו ולהשליכו באחד הבורות, ולאבינו נאמר ש"חיה רעה אכלתהו". מדוע לא נבוא אל אבינו ונציג בפניו את האמת: אבא היקר, לא היתה ברירה, ישבנו היום לדין והחלטנו שיוסף הוא רוצח, רודף, פסקנו את דינו למיתה והרגנוהו, ברוך דין האמת. מדוע באמת איננו עושים זאת? – המשיך יהודה ואמר – וכי מישוהו שילם לנו על כך שלא נספר לאבא? ודאי לא! אם כן מדוע איננו אומרים לו זאת? הסיבה ברורה: כי איננו שלמים כמאת האחוזים עם פסק הדין, ואם כך, "מה בצע כי נהרוג את אחינו", מדוע לנו לעשות מעשה בלתי הפיך, הבה ונמכור אותו!

זו היתה כונת יהודה: "מה בצע – מה ממון?" וכי משיהו שילם לנו כסף על כך? לא! בהכרח אפוא שאיננו שלמים עם הפסק, ומדוע להרוג אותו?! (לאור הנר)

ויקמו כל בניו וכל בנתיו לנחמו וימאן להתנחם (לז, לה)

וכי יעקב אבינו לא מקבל דין שמים באהבה? כמובן, לא יתכן לומר כך. אפילו אנשים פשוטים קיבלו עליהם את הדין באהבה, גם לאחר שקרו אסונות נוראים, ה' ישמור. על אהרן הכהן נאמר "וידם אהרן", שקיבל תנחומים על מות שני בניו, וקיבל שכר על השתיקה של קבלת הדין, שנתיחד עמו הדיבור. גם על גדולי ישראל בכל הדורות מסופר, שקיבלו על עצמם דין שמים באהבה, וקיבלו תנחומים. אם כן, מה הכוונה ב"וימאן להתנחם"? במדרש מובא, שאמר יעקב: הייתי סבור שאני צדיק, כעת התברר לי שאני רשע. למה סבור יעקב אבינו, שהוא רשע ח"ו? אי אפשר לומר, שמחמת הנסיון חשב כך, שהרי אדרבה, הקב"ה מנסה דוקא את הצדיקים, שיכולים לעמוד בנסיון. אם כן, איזה פגם מצא יעקב אבינו בעצמו?

רבי יהונתן איבשיץ מבאר, שכאשר שלח יעקב אבינו את יוסף, הוא ידע שאחיו שונאים אותו, שהרי כבר גער בו: "מה החלום הזה אשר חלמת", מאחר שהיה מטיל שואה על עצמו. איך יתכן אפוא, ששלח אותו למקום סכנה? יעקב אבינו אמר ליוסף: "לך נא ראה את שלום

הישועה מוכנה מראש...

יִקַּח אֶדְנִי יוֹסֵף אֹתוֹ וַיְתַנְהוּ אֵל בֵּית הַסֵּהַר מִקֹּדֶם אֲשֶׁר אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ אֹסְרִים וְהֵי שֵׁם בְּבֵית הַסֵּהַר (ל"ט, כ') לכאורה יש להבין: מדוע היה צורך להדגיש כי יוסף ניתן בבית הסוהר **שבו היו אסירי המלך אסורים**? האם היה ליוסף הבדל בין בית סוהר זה למשנהו? את התשובה נבין על פי המעשה הבא: היה זה באחת השנים האחרונות. יהודי יקר, אשר סבל מזיהום ברגלו – פנה אל רופא המשפחה שהציע טיפול במשחות שונות, אשר לא הביאו לשיפור משמעותי במצבו. בצר לו – פנה אותו יהודי אל רופא מומחה, אשר נחרד למראה הרגל, ומיהר להפנותו בדחיפות לחדר המיון לצורך הערכה וטיפול משמעותי יותר.

בחדר המיון, לאחר המתנה ממושכת – ניגש רופא אל מיודענו, בדק את הרגל, וקבע: יש לנתח את הרגל בדחיפות! לשם כך, החליט הרופא לאשפז את אותו יהודי, אולם בטרם הספיק לטפל בצדדים המעשיים של האשפוז – נשמעה כריזה בחדר המיון, אשר הזעיקה את הצוות לטיפול במקרה חירום רפואי שהתפתח באחת ממחלקות האשפוז.

התברר, כי מדובר היה במקרה חמור במיוחד, של כווייה בדרגה גבוהה, על פני שטח גוף רחב במיוחד... הרופא המטפל מהמיון, כמו גם חלק ניכר מהצוות – עזבו מיד את חדר המיון ומיהרו אל המחלקה המדוברת, כאשר למיודענו, ולחולים רבים נוספים, לא נותר כי אם להמתין בסבלנות לשובו של הרופא, לאחר שעה ארוכה.

את זמן ההמתנה, ניצלו הממתנים בכדי לפרוק את תסכולם על ראש הצוות שנותר במחלקה, תוך שהם טוענים כי אין זה מוצדק להניח להם להמתין במשך שעה ארוכה – רק בשל מקרה חירום שהתפתח במחלקה אחרת...

כאשר לבסוף שב הרופא – הוא לא שב לבדו... התברר, כי בשל חומרת המקרה אליו הוזעק – הוזעקו עוד כמה רופאים, בכירים יותר, חלקם כלל אינם נמנים על צוות בית החולים... את ביקורם של המומחים בבית החולים – ניצל הצוות בכדי לבקש מהם לבדוק כמה מהחולים המאושפזים בחדר המיון, וביניהם – את מיודענו.

והנה, לאחר בדיקה שנערכה למיודענו על ידי רופא מומחה שאינו נמנה על צוות בית החולים, החליט הלה כי ניתן לשחרר אותו באופן מיידי אל ביתו, תוך שהוא מוסר לידו מרשם למשחה שאמורה לפתור את הבעיה מיסודה. יותר מכך: מתוך דברי הרופא המומחה התברר, כי ניתוח במצב הנוכחי – לא זו בלבד שלא היה מביא תועלת, אלא שלהיפך: עלול היה לגרום לנזק חמור, ולהעמיד את חייו של מיודענו בסכנה, שכן הזיהום עלול היה להתפשט לכל הגוף ולהגיע אף למחזור הדם!

בדיעבד, במבט לאחור, השכיל אותו יהודי לראות את חסדי ההשגחה העליונה: אותו מקרה חירום, שגרם לו לתסכול כה רב – לא נועד למעשה אלא בכדי לגלגל את הדברים כך שהרופא המומחה יגיע לבית החולים, ויציע לו את הטיפול המיטבי – שיפתור את הבעיה ויציל אותו מניתוח העלול לסכן את חייו!

ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של הרמב"ן המבאר כך: אמנם כל עוד היה יוסף בבית האסורים, באמת לא היתה כל משמעות לשאלה באיזה בית סוהר הוא כלוא... אולם מאחר וההשגחה העליונה הועידה את ישועתו של יוסף באמצעות שר המשקים, אשר יספר אודותיו לפרעה וימליץ עליו כפותר חלומות מומחה – היתה חשיבות רבה לעובדה שכבר **מלכתחילה** הוא נאסר בבית הסוהר בו אסירי המלך אסורים, בית הסוהר אליו עתידים היו להשליך את שר המשקים שעל ידו צפויה היתה להתגלגל ישועתו... ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

כיצד מותר להשתמש בשיירי השמן מחנוכה לריפוי מחלת ה'שושנה' – האם אין זה ביזוי מצוה?

שאלה: ידועה הסגולה מקדמת דנא (מובאת בספרים 'שיח שרפי קודש', 'אביעה סגולות' ועוד), לריפוי 'שושנה ברגל' – מורחים מהשמן שנשאר בגביעי החנוכה על השושנה שברגל והיא נעלמת באופן פלאי. ודורשי רשומות מצאו רמז נאה לכך בתיבות הפייטן במזמור 'מעוז צור' – ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים. גם בנרות שבת יש ממליצים כסגולה למרוח משיירי השמן על מקום הכאב שיש לאדם.

ודנו מחברי זמננו (שערי ימי החנוכה להג"ר יהודה טשנר עמוד לו, קונטרס זכרון יוסף חלק א) האם יש בזה חשש איסור מצד הדין, שמא הרי זה בכלל ביזוי מצוה, וביטול חיוב שריפה, ואולי אפשר לנהוג כן רק כאשר עושה תנאי מראש לכך?

וגם אם דלק יותר מחצי שעה, הרי מפורסם דעת הגרי"ז מבריסק זצ"ל שחשש שכיום שהולכים ברחוב עד שעה מאוחרת, כל זה בכלל עד שתכלה רגל מן השוק, ואם כן תמיד זה כמו בתוך חצי שעה. ולא מצוי שיכניס שמן מרובה שידלוק אחרי השעה 12 בלילה. מאידך, שמעתי בשם הג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל שגם בזמננו אפשר לכבות את הנר אחרי חצי שעה.

תשובה: אכן, לדעת הגר"ג קרליץ, הובא בספר גנזי הקודש (פרק יט הערה כא) צריך לעשות תנאי, ובלי זה אין להשתמש בזה לסגולה (מסתבר שהסגולה קיימת אף שעשה תנאי, כי בפועל שיירי מצוה הם).

מאידך כתב בקובץ הלכות (חנוכה פרק יד סעיף יג) דמי שרגיל בכך, שפיר דמי לשומרו ולסוך ממנו אפילו אם לא התנה, דכיון שרגיל לשמור נותר השמן בשביל זה, אנן סהדי שלא הקצה השמן שהוא יותר מן השיעור.

יש לציין לדברי הגר"ח קנייבסקי זצ"ל (דברי שי"ח גיליון 258 מקץ תשע"ח), שנשאל על כך, והשיב: "יש עושים כן". (מתוך גיליון 'עומק הפשט' חנוכה תשע"ח)

והרה"ג ישראל טויב שליט"א (שו"ת תשובות ישראל סי' צ"ב) הביא דהרוצה לצאת לכו"ע, יקח כוסות גדולים מאוד וידליק בהם ויתנה שמה שישאר לאחר שתכלה רגל ב-12:00 בלילה לא מקצה אותו למצוה, ובאופן זה מותר להשתמש לשושנה.

תשובה לחידה משבוע קודם: 'ויחך את העם אשר אתו (לב,ח). יחך הוא אחד מהסימנים הנעשים בליל הסדר.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת ברודמן לנשואי הבת משפחות גרינוולד-רוטנר להולדת הבת הנכדה משפחות אוריאל בוסו לאירוסי הבן הנכד משפחות פורמן-ציטרנבוים להולדת הבן הנכד משפחות וולף להולדת הבת משפחות חוקת להולדת הבן משפחות משה צ'רבוניץ להכנס הבנים הנכדים לעול תורה ומצוות משפחות ריגר-גרופיין להולדת הבת הנכדה **גני הדב:** משפחת הרב זבדי להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחת רזנברג לנשואי הבן משפחות הלפרין-פלונצ'ק לנשואי הבן הנכד משפחת צויבל להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות שחר להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות

נר לשולחן שבת

פרשת וישב

גליון 889 תשפ"ה

לרפואת הצייר היקר
הרב דוד יהוקאל
בן אסתר בילא שליט"א
אשר מאיר-מאיר את העלון מדי שבוע
במסירות נפש ממש ובכשרון רב!

כוחה של אחווה!

"אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה רועה את אחיו".
הגאון רבי זלמן סורוצקין: יש להבין, אם בתולדות עסקינן, מדוע לא מנה הכתוב את כל בני יעקב? ואם בקורותיו - מדוע התחיל את הסיפור ממכירת יוסף והאחים? ומה סמיכות פרשה זו לפרשת אלופי עשו? הדבר צריך הבנה.

נראה לבאר זאת בדרך זו: בא הכתוב לומר אל יפלא בעינינו למה אלה רשעים בני עשו השיגו חיל, יסדו ממלכה, העמידו מלכים. למה בני יעקב לא זכו לכך, למה גיבורי ישראל לא הקימו ממלכה בארץ כנען?! על זה אמר הכתוב "אלה תולדות יעקב יוסף" לא כל הגיבורים ראויים להקים מלוכה, אלא אלה שחיים באהבה ואחוה ביניהם.

בואו וראו, בני עשו על אף שהיו בני נשים רבות לא נתפלגו, משחו יחדיו ובחרו מקירבם מלך, ולא רק פעם אחת באו לידי הסכמה, אלא שמונה פעמים, בלי קטטות ומריבות.

לעומת זה הכתוב מספר כי נתפלגו בני יעקב לבני האמהות והשפחות. אפילו יוסף הצדיק הביא דיבתם רעה, כל אחד מן השבטים הרגיש שהוא לא בן מלך אלא מלך. כאשר אחד מהם חולם חלום אזי "ויקנאו בו אחיו". משפחה אשר כולה מלכים לא יכולה לייסד ממלכה.

רק כשנתקיים החלום במצרים ונצרפו ישראל ויצאו ברכוש גדול - רכוש רוחני - היו ראויים לייסד ממלכה. ("אזנים לתורה")

הנצי"ב כתב כי הפסוק "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך לבני ישראל" בא ללמדנו כי מלכים אלו אינם מזרע עשו ממש. רק כאשר היה מלך לבני ישראל זכו זרע אדום שיהיו מהם מלכים בארץ אדום. (ל"ו ל"א)

והוא נער" ועוד איזה נער!

סיפר הגאון רבי יעקב אדלשטיין: "הגאון רבי משה חברוני נולד בעיר שלנו 'שומיאץ'. בעת מלחמת העולם הראשונה ישיבת ראדין גלתה לשומיאץ. בהיותו ילד בן אחת עשרה נכנס רבי משה ללמוד בישיבה. אחר כך הישיבה עזבה את העיר. הילד התעקש לנסוע יחד עם בני הישיבה, הוריו הסכימו שיסע, אבל רבני הישיבה לא ידעו אם אפשר לקחת ילד בגיל כזה איתם.

ראש הישיבה, הגאון רבי הירש לוינזון התנגד לקחת אותו - אי אפשר לקבל אחריות על ילד בגיל כזה. העביר את ההכרעה ל"חפץ חיים". ה"חפץ חיים" שלח את הילד אל רב העיר, סבי הגאון רבי ירחמיאל גרשון אדלשטיין.

סבי אמר שאם הוא יתחיל להניח תפילין מעכשיו, למרות שהיה זה הרבה לפני בר המצוה שלו, הוא יוכל ללכת...

רבי משה חברוני סיפר לי איך התפילין הצילו אותו. בדרך, באחת הערים חלה והיו חייבים להשאירו לבדו בבית החולים במקום. כך התנתק הקשר עם הישיבה שעזבה בינתים את העיר בדרכה לראדין.

היתה זו תקופת בינים. הצאר הופל, אליל האחוה והקומוניזם היה במלוא עוזו, הרבה יהודים נסחפו לקומוניזם, להשכלה. גם אותו שהיה בעל כשרון עצום ניסו לפתות ללכת לגימנסיה, הבטיחו לו הרים וגבעות בקידומו המדעי אם ילך לשם. רק התפילין שהניח כל יום הזכירו לו שהוא בן ישיבה!

כשהתאושש המשיך בדרכו והצטרף לישיבת סלבודקה, ובסוף נהיה חתנו של הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין ולימים ראש הישיבה".

"והוא נער" - בעלי התוס' הביאו בזה פשטים רבים:

משרת, לפי שהיה נער היו בני השפחות משתעבדים בו. כי לא היה להם משרתים והדבר היה קשה לו ליוסף. (כן מובא אצל הנער-משרת של שאול. שמואל א' ט' מלב"ם וכן נכתב אצל אמנון נערו משרתו. "ש"ב י"ג)

ננער עליהם, כלומר, מצווה עליהם עשו כן. כפי שמובא "הנער הנצב על הקוצרים ויאמר". (רות ב' ו')

נער, לשון רכילות ומלשינות, כפי שמובא "הגיד נער אחד מן הנערים". (אביגיל, נבל ודוד - שמואל א' כ"ה)

נער, זריז, הולך לכאן ולכאן, זריז במלאכתו.

כיון שהיה נער היה רועה את אביו, ואינו גנאי לבן הגבירה בעודו נער לרעות את צאן אביו יחד עם בני השפחות

שוטה, נער בגימטריא שוטה - 320.

לשון אהב, כי "נער ישראל ואוהבו". אהבתו של יעקב הביאה אותו לקנאת האחים.

נער כפשוטו, נער ממש.

שהיה עושה מעשה נערות, מתקן בשערו ממשמש בעיניו, כדי שיהיה נראה יפה. (ב"ר רש"י ועיין "אילת השחר" ו"נר" תש"פ-ג' תשס"ט ועוד)

מפני נערותו חטא להביא דיבת אחיו כי לא נסה ולא התבונן לאחרית דבר, אף על פי שהיה כבר אז משכיל מאד ושהיה אחר כך מורה לזקני הדור ... (ספרונו)

"והוא נער". (ל"ז ב) מספרים על החת"ס שבהיותו בן י"ב ראה אותו אחד רוכב על סוס... כאשר תמה עליו, אמר: 'אם לא ארכב בילדותי, סופי שאעשה זאת לכשאתבגר...' ('חוט המשולש')

"וישמע ראובן ויצילהו מידם". (ל"ז כ"א)

ראובן קיבל שכר על הצלתו את יוסף. עיר המקלט בצר, שבנחלת ראובן, נמנתה ראשונה בפרשת ערי מקלט (מכות י'). מאידך גיסא - "ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרוג את אחינו" אמרו חז"ל כל המברך את יהודה הרי זה מנאץ (סנהדרין ו').

אנו תמהים ושואלים, מה קרה כאן. ראובן שעל פיו השליכו את יוסף אל הבור, בור שהיו בו נחשים ועקרבים, שזה כמעט מוות בטוח, התורה אומרת עליו "ויצילהו" וחז"ל אומרים שהוא קיבל שכר על זה.

לעומת זה יהודה, שעל פיו הוציאוהו מן הבור המסוכן הזה ומכרו אותו לסוחרים, שבזה הגדיל את סיכויו לחיות, גם להנצל ובסופו של דבר הושיבו אותו על כס השלטון במצרים, עליו אומרים חז"ל שכל המברך את יהודה הרי זה מנאץ!?

ניישב זאת על פי מעשה. בימים בהם היה הגאון המהרי"ל דיסקין דר בירושלים באה אליו משלחת מאחת הקהילות העשירות והחשובות בחו"ל והציעו לו את משרת רבנות קהילתם.

המהרי"ל דיסקין דחה אותם, לשאלתם על מה ולמה, ענה להם את הענין בו אנו עוסקים, אודות ראובן ויהודה במכירת יוסף, הזכיר את הפסוקים והגמרא והתמיהה שיש בזה. סיים וקבע: 'מכאן אנו למדים כי טוב יותר בור שיש בו נחשים ועקרבים בארץ ישראל, שם בעזרתו יתברך יהיה "ויצילהו" מאשר ארמון מלא כבוד ועושר בחו"ל!'" (מכתם לדוד "פר' וישב")

המהרש"א מפרש שיהודה עשה זאת לשם שמים, ידע שאם יאמר לאחיו להחזירו לאביו לא ישמעו בקולו, והכתוב משבח ומפרש בגמרא: מי שמברך-מגנה את יהודה בתור 'בוצע' רודף בצע הרי זה מנאץ את ה'. (סנהדרין: ו' ועיין "משך חכמה" ו"העמק דבר")

חלומי המופלא של הר"ר הלל וורטהיימר הי"ד

זה סיפורו מתוך ספר זכרונותיו לילדיו: 'בשנת תרצ"ד התעסקתי בבנין בית הכנסת בהשתוקקות גדולה, ותהלה לקל עלתה בידי, ברם פרנסתי היתה דחוקה מאד. כל ראשי היה טרוד לחשוב מחשבות מה לעשות לפרנסתי, עד לאותו לילה בו נדדה שנתי מרוב הדאגה, כשכבר נרדמתי חלמתי חלום פלאי:

וזה דבר החלום: הנה שבת היום קודם תפילת מנחה ואני עומד בבית הכנסת, ואראה את ידידי, הנפטר החשוב מוהר"ר חיים צבי בן רבינו רב העיר עומד ליד ארון הקודש ודורש דברי תורה ומוסר בפני רבים.

אחרי הלימוד ניגש אלי ויחזיק בידי ויאמר: "בא עימי!" שאלתי: "אנא אלך..." והשיב "בא!" קיצור הדברים הלכתי עימו עד בית העלמין. שם הראה לי באצבע על מצבתו ויאמר אלי: "ראה נא איזו מצבה הקימו לי". וסיפר כי המצבה הזאת היא מעשה ידי ערל והאותיות עליה אינן נקראות כי רעות המה, באשר הכתב נחרת בידי ערל

המשיך: "דע ידידי, החל לעסוק במלאכת המצבות ותצליח". שאלתי: "הלא מעולם לא למדתי מלאכה זו?!" על כך הבטיח לי כי אוכל לעסוק בזה גם בלי שום לימוד. ואיקץ והנה חלום.

ויהי בבוקר השכמתי ללכת לבית הכנסת, וכאשר פתחתי את דלת בית הכנסת והנה ידידי ר' משה גדליה בא לקראתי ויאמר שיש לו בקשה אלי. ברצונו לקנות שתי מצבות בעיר ווארהל, ומאחר שבעל המלאכה הוא גוי ואינו יודע לכתוב יהודית, על כן מבקש ממני שאכתוב אני את נוסח המצבה בכתב על נייר גדול ומשם יעתיקו הגוי אל האבן...

עמדתי משתומם על המראה הזה ותפעם רוחי... אמרתי אם כך יש דברים בגו החלום שחלמתי, לכן נענית לבקשתו. אולם ביקשתי ממנו שיחזקני בזה שהוא יקנה את האבנים-המצבות הללו ממני ולא מהגוי, כיון שבדעתי לעסוק בעסק הלזה. כך היה, תיכף החילותי לעסוק במלאכה זו ותודה לקל כי הצלחתי אף בלי לימוד... ופעמים רבות אף החייתי נפשות בעלי בתים על ידי מלאכה זו, יהי רצון שיבולע המוות לנצח...'
(עפ"י ספר הזכרונות - קובץ "אור ישראל" תשרי תש"ס)

איש צדיק היה הגאון רבי משה הכהן דוויק, שימש מלמד בתלמוד תורה "שתילי זיתים". הוא היה מסור לתלמידיו בצורה נפלאה ואף התלמידים השיבו לו באהבה גדולה.

זמן רב לאחר הסתלקות חלם עליו אחד מתלמידיו. אותו תלמיד היה רגיל לעשות עבורו שליחיות קטנות במסגרת התלמוד תורה ובתמורה היה זוכה כל פעם לממתק.

סיפר התלמיד: הגמרא אומרת שאין מראין לו לאדם בחלום אלא מהרהורי לבו, מה שהוא מהרהר ביום (ברכות נה: רבי יונתן ורש"י). אני חלמתי על רבי משה אחרי שכבר הפסקתי לחשוב עליו ביום. ובכן, חלמתי שאני מבצע עבורו שליחות והוא נותן לי בתמורה מתנה "משנה ברורה" חלק ג'.

התעוררתי בבוקר והחלטתי ללמוד לפי סדר משנה ברורה חלק ג'. והנה אחרי זמן ראיתי כי בחשבון פשוט סיום הלימוד יהיה ביום היארצייט שלו!
(קובץ "זכרון משה")

ראובן היה חייב לשמעון סכום כסף והנה בלילה חלם חלום שהוא נשבע לפרוע את חובו ביום פלוני. בא לשאול, אם יש לו לחוש לחלום, או שמא דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין.

השיב הרדב"ז: ענין שבועה בחלום הוא מחלוקת רא"ש ורשב"א. הרא"ש פסק כי אין בזה ממש, כי אפילו הנשבע בהקיץ צריך שפיו ולבו יהיו שווים. והרשב"א השיב שצריך חרטה והתרה.

אכן בנידון זה אני אומר שאפילו הרא"ש מודה שכיון שפריעת בעל חוב מצוה, מן השמים זיכו וזירזו אותו לקיים המצוה, לכן יש לו לחוש ולקיים שבועתו או שהמלוה ימחול ויאמר לו כאילו התקבלתי ובזה יצא ידי שמים.
(שו"ת הרדב"ז א"ף ק"ט)

"ויתנהו אל בית הסהר מקום אשר אסורי המלך אסורים". היה זה בית סוהר למיוחסים, המקום אשר אסורים שם אסורי המלך. לומר, כי היה זה סיבה שיכנסו עמו שר המשקים ושר האופים. כי שאר פשוטי העם שנשפטים בידי שופטים ושוטרים, בבית סוהר אחר ינתנו.

(עפ"י רמב"ן ל"ט כ')

"ויפקוד שר הטבחים את יוסף איתם" שר בית הסוהר העביר את יוסף מן הבור בו היה אסור אל מקום המשמר בו היו נתונים שר המשקים והאופים עד שדינם יפסק.

העבירים שיהיה יוסף איתם בצוותא כדי שלא יהיו השרים הללו לבדם, שיהיה להם עם מי לדבר בדרגתם, באשר מן הסתם היו חכמים, לא סתם הגיעו לדרגת שר.

(העמק דבר" מי ד')

מן השמים היה שיהיה יוסף בבית הסוהר עם שר המשקים והאופים שנה תמימה כדי שיוכל ללמוד מהם טכסיסי מלכות וכל עניני השלטון אשר ראוי לשליט לדעת.

לכן הם חלמו את חלומם רק שלושה ימים קודם צאתם מבית הסוהר, כי אם היו חולמים קודם שר האופים היה קוצף עליו על פתרון חלומו הגרוע, לא היה מלמדו את מנהגי המדינה ולא היה מספר לו את רזי השלטון.

(משך חכמה")

"בית הסוהר מקום אשר יוסף אסור שם".
"פורת יוסף" ובית הסוהר...

לקראת סוף שנות החמישים, בעת ששיבת "פורת יוסף" קבעה מושבה בבנינה בעיר החדשה בירושלים, היו בשכונת גאולה הרבה חילולי שבת אשר נגדם יצאו למחות רבים. מרבית ההפגנות נערכו במה שנקרא היום בפי העם "כיכר השבת". רחוב מלכי ישראל והרחובות בשכונות הסמוכות היו פתוחים לנסיעה בשבת. רוב תושבי האיזור לא היו דתיים...

ראש הישיבה, הגאון רבי עזרא עטיה התנגד מאד להשתתפות בחורים בהפגנות, הוא סבר שבחור ישיבה חייב לשבת וללמוד, זה תפקידו בעולם! הוא ביקש מהגאון רבי יהודא צדקה למונע תלמידים ללכת להפגנות. רבי יהודא צדקה נתן פומבי לדעת ראש הישיבה. אך רבי עזרא חשב שהדברים לא הועברו לבחורים בתקיפות הנאותה ולבו לא היה שקט.

בכל שבת נאסרו בחורים ואמצעי התקשורת נהגו לפרסם מאלו ישיבות הם. רבי עזרא רצה שהבחורים יתמסרו רק ללימוד. אבל כאשר מוקד האירועים כה קרוב, היה קשה לעצור צעירים מללכת ולראות בנעשה.

במהלך השבוע פנה "המורה"-רבי עזרא עטיה שוב לרבי יהודא צדקה בענין ההפגנות ושאלו: "לו היה בנך נאסר על ידי המשטרה, גם אז היית מסכים להפגנות".

בשבת ראה רבי יהודא קבוצת בחורים יוצאת לכיוון כיכר השבת, ביניהם היה גם בנו. אך הם כבר היו רחוקים מכדי לקרוא להם ולהחזירם לישיבה.

לרבי יהודא היתה מועקה בלב, הרגיש כי כל הבחורים עתידים לחזור מההפגנה אך בנו שלו יאסר... הוא אף ביטא זאת לפני אחד מרבני הישיבה, כי חושש הוא לבנו בגלל דברי רבי עזרא אליו. כך אכן היה, הבחורים חזרו, אך בנו נאסר. "הוי זהיר בגחלתן שלא תכווה... ולחישתן לחישת שרף".
(המורה")

"יום הולדת את פרעה" - לא במהרה אדם נופל ביום גנוסיא שלו: לא במהרה אדם ניזוק ביום הולדתו, שאז המזל השולט ביום ההוא עוזר לו. (ירושלמי ר"ה ג' ח' "קרבן העדה") נראה שמשום כך קבע אותו פרעה ליום משתה ובידור משפטים!
(אמרי שמאי")

"יום הולדת את פרעה". לא ממש... היו המלכים עושים סעודות באותו היום מימי השבוע שהם נולדו בו. לכן הנוצרים עושים יום ראשון יום איד, שהוא יום שנולד בו ישו הנוצרי.
(אור האפלה" יושב)

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

565

פרשת וישלח תשל"ה

ומעובב, הוא טייס. השני - נגר, השלישי - נהג מונית, והרביעי - מוכר בדוכן פלאפל בתל אביב. ההבדלים זעקו. השוני בין האחים היה כה בולט, שהמשכתי והתעניינתי איך הגיע כל אחד מהם למשרה שלו. תכננתי להשתמש בתבונות שעלו מהשיחה אתם, בשיחותיי עם הבחורים בישיבה שבה אני מלמד.

בסופו של דבר השתכנה החוויה ההיא בירכתי מוחי, ולא עשיתי בה שימוש. עברו שנים עשרה שנים. באחד הימים ארע מקרה כלשהו שהשפיע על האווירה בישיבה, והחלטתי כי עכשיו חשוב יותר להעביר שיחת מוסר לבחורים. בשיחתי סיפרתי להם על המפגש עם אותם ארבעה אחים, אותו זכרתי ממש כמו היה זה אתמול, עם כל הפרטים. המסר היה ברור - כולם יצאו מאותו הבית, ומה שגרם להבדל העצום בין האחים היה השאיפות שלהם. "בחורים יקרים", סיכמתי, "עם שאיפות אפשר להגיע רחוק!".

קיוויתי מאוד שהשיחה עשתה רושם, והנה אחד הבחורים מסוף החדר מרים אצבע רועדת ואומר לי, "הרב, אני הבן של הנגר!".

הייתי המום, וגם נבהלתי מעצמי. מה עשיתי? התחלתי לשחזר את דבריי, ולבדוק שמא אמרתי משפט לא מחמיא על הנגר. באותו רגע הצטערתי שלא שיניתי את הפרטים כפי שנכון לעשות, אבל המעשה כבר סופר, והבחור לפניי, ומה שנשאר זה להשתדל להשאיר טעם טוב לפחות עכשיו...

"הרב", ממשיך הבחור ואומר לי, "כמו שהרב יודע, אני בעל תשובה, והיה לי קשה מאד למצוא את הישיבה שמתאימה לי. עברתי כבר בין כמה ישיבות, ואתמול הגעתי לכאן. מאז שאני כאן יש לי הרגשה יותר טובה, אבל עדיין לא הייתי בטוח שזאת הישיבה שלי. התפללתי וביקשתי מה' שיתן לי סימן שאכן זהו המקום שלי. והנה היום, בסך הכול ביום השני שלי בישיבה, אני יושב בשיעור ושומע איך הרב מספר באריכות את קורות המשפחה שלי! בדיוק היום, בדיוק הדיבורים האלה. הרי זה ממש סימן בשבילי שזאת הישיבה שבה מתאים לי ללמוד".

התרגשתי. בזמן שישבתי עם האבא והדודים של הבחור, היה הוא ילד חילוני, וכבר אז הכין לו הקב"ה את הסיפור

וְגַמְלֵיהֶם זֹשֵׁאִים זְכוּאֹת וַיָּרִי (ל, כה)

למה פירסם הכתוב את משאם? להודיע מתן שכרן של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפט ועטרן שריחן רע, ולזה נזדמנו בְּשָׁמִים שלא יוזק מריח רע (רש"י)

מקשים העולם: וכי הריח הנודף ממשא הגמלים זה מה שמטריד את יוסף הצדיק בשעה שחרב עליו עולמו וממעמד של בן זקונים ליעקב אבינו ע"ה הוא מובל מצרימה כעבד? מהו איפוא, 'מתן שכרן של צדיקים' בכך שנזדמנו לו בשמים?.

הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א מביא בספרו 'נחל אליהו' את דבריו של הגר"מ פוגרמנסקי זצ"ל שמבאר: הרי כידוע, ישנם שני סוגי סכינים המבטרים את גופו של אדם - סכין של מנתח וסכין של רוצח. סכין המנתח פועל במגמה של רחמים והצלה, לעומת זאת סכיניו של רוצח מטרתו היא אכזריות ומוות. כיצד ניתן להבחין בין הסכינים השונים? אלא, שאם הסכין חלוד וישן הרי הוא של רוצח, ואם הוא נקי וסטריילי הוא סכיניו של מנתח. ולענייננו: אמנם יוסף בוודאי לא נזקק כלל לעצם הריח, מה שהיה חסר לו באותה שעה היתה הארת פניו של הקב"ה להראות לו שהוא יתברך עמו בצרה, והארה זו נגלתה לו על ידי ריח הבשמים!

לעתים נמצא אדם במצור ומצוק ואינו יודע אנה ילך, ואז מתוך האפילה הוא מקבל הארה וסימן משמים לאמור: 'אל תירא, עמך אנוכי בצרה ועוד תיושע במהרה'.

* * *

מספר יהודי ממודיעין עילית: "ברוך ה' אני זוכה ללמד בישיבה של בעלי תשובה. לפני שנים עשרה שנים נסעתי עם אחי לדימונה, כדי לסייע לו ברכישת דירה. החוזה נערך מול ארבעה אחים שהיו בעלי הדירה, לאחר שקיבלו אותה בירושה מאביהם. מכיוון שהיו כאן כל כך הרבה מעורבים, ונדרשו גם מסמכים שקשורים בצו הירושה, בטאבו ובעוד כמה עניינים, שהינו אצל עורך הדין זמן רב מאוד: כחמש שעות. ישבנו בחדר אחד עם האחים, שאינם שומרי תורה ומצוות אך מכבדים מסורת, וכך התפתחה בינינו שיחה. ערכנו אתם הכרות, וכך למדנו על חייהם. האחד, מכובד

הזה, שייסייע בידו לקיים את משאלת הלב העמוקה: "שבתי בבית ה' כל ימי חיי".
[מתוך עלון 'השגחה פרטית']

היא מוצאת והיא עלוזה אֶל זַמְיָה לְאמֹר (לזו, כה)

והיא שלחה אל חמיה - לא רצתה להלבין פניו ולומר 'ממך אני מעוברת', אלא 'לאיש אשר אלה לו', אמרה - "אם יודה מעצמו, יודה, ואם לאו ישרפוני, ואל אלבין פניו". מכאן אמרו 'נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים' (רש"י)

אחד המיוחדים בדורנו בזהירות המיוחדת בכבוד הזולת, היה הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל. נציין מספר סיפורים קצרים ומופלאים ששמענו מפי תלמידיו.

הגר"א גניחובסקי ליווה פעם את אחד מתלמידיו לטיפול אצל פסיכיאטר בבית החולים תל-השומר. השניים יצאו מחדרו של הפסיכיאטר, והנה צועד לעבר החדר יהודי ממכריו של רבינו, וכעת כשיבחין ברב, בוודאי תהיה לו בושה גדולה. בשבריר של רגע, מצא רבינו פתרון מבריק כדי למנוע את מבוכת האיש. הוא מיהר אליו ולחש באוזנו: "אנא, אני מתחנן אליך, אל תספר לאיש שראית אותי כאן אצל הפסיכיאטר כי אני נורא מתבייש בזה...". וכך בגאונות מופלאה של מידות טובות, 'העתיק' הגר"א גניחובסקי את אי-הנעימות אליו...

והיה רגיל הגר"א גניחובסקי לומר שצריך חכמה יתירה כדי לא לפגוע בזולת והיאך לעזור לו, והוסיף שחכמה זו באה מכוח התורה. והיה חביב לפניו מאוד הסיפור על הגאון הצדיק רבי יוסף ליס זצ"ל, שראה פעם ילד שעומד לעבור כביש סואן, והבחין הרב שהילד בגאונותו לא מסכים שיעבירו אותו את הכביש... מה עשה? - פנה אל הילד וביקש: "אולי אתה מוכן להעביר אותי את הכביש בבקשה?...".

אירע פעם שמחמת חולשתו, נפל הגר"א גניחובסקי והתעלף בבית המדרש. מכיון שלא רצה לצער את הרבנית, לא סיפר לה על כך. והנה, כמה ימים לאחר מכן, מתקשר אחד מתלמידיו לביתו, וכאשר עונה לו הרבנית, שאל אותה לשלום הרב והאם חש הוא כבר טוב יותר מאז שהתעלף... כך נודע הסוד לרבנית, והתלמיד הרגיש חובה להתנצל בפני רבו על שגילה את סודו. אך הגר"א, שדאג כל ימיו שאף יהודי לא ירגיש שלא בנוח בגללו, הקדים וניגש הוא אל תלמידו והרגיעו: "אתה לא יודע איזה חסד עשית עמי!... מאז שהתעלפתי אינני יודע את נפשי כיצד אספר לרבנית על כך, ועל ידי שסיפרת לה פתרת לי את כל הבעיה, אני הוא זה שצריך להודות לך...".

בקונטרס המופלא 'אגן הסהר' מתועדים הנהגות נשגבות רבות מהגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל. מחבר הקונטרס,

רבי שמואל אהרן פיש שליט"א מספר: "בעת סתימת הגולל של רבינו, ניגשו כמה תלמידים לבקש מחילה בעשרה, וגם אני הייתי ביניהם, אבל הרגשתי שאין שום צורך בדבר, שכן כל מי שבא אי-פעם במגע עם רבינו, יודע שלא היה אצלו מושג של פגיעה, והיה מן הנעלבים ואינם עולבים במימדים שאין להם אח ורע".

"בעיני ראיתי" - ממשיך המחבר לספר על רבו - "בררית מילה שבה היה מו"ר סנדק, ומחוסר זהירות עשה המוהל חיתוך ושריטה בידו הטהורה, ומיהר לבקש סליחתו. ומה היתה תגובת מו"ר? - 'על מה אתה מבקש סליחה?! אני צריך לומר לך תודה וישר כוח! אה, איזו זכות יש לי על הסגולה שזיכיתני, שהרי 'דם ניקוף מרצה כדם עולה'... [חולין ז: - וביאור הגמרא: דם היוצא ממכה מכפר על האדם כדם קרבן עולה. ומוסיפה הגמרא, שזה בתנאי שקיבל את המכה בשעה שהיה הולך לדבר מצוה]. השיבו המוהל: "אני מחפש סגולות טובות יותר...".

פעם הגיע אליו יהודי, וסיפר בכאב כי בנו הקטן אינו מצליח בלימודים, והפסיכיאטר אמר שהוא בדיכאונות ויש לו טראומות, והוא היפראקטיבי ובעל מתחים ועוד רשימה ארוכה, כך שצריך לדאוג עבורו לחינוך מיוחד'.

הגר"א ביקש שיביאו אליו את הילד. כשהגיע, התיישב הרב לידו ושאלו 'איזה משחקים אתה אוהב? אוטו, אווירונים?' - וכך שיחק ושוחח עמו שעה ארוכה, והבחין כי כל הבעיה אצלו, היא לא חוסר כישרון והבנה, אלא חוסר בטחון עצמי. הדימוי העצמי הירוד הביא לכך שהילד אינו מקובל בחברה, מרגיש נחות, ואינו יכול להגיע כלל להישגים בלימודיו מחמת חוסר שאיפות... הגר"א ביקש מהילד, שמדי שבוע יבוא ללמוד עמו, "אני אמסור לך חידה מרתקת, אותה תשמיע בפני חבריך, ואת הפתרון אמסור אך ורק לך... לאחר שבוע תגלה להם את התשובה, ובע"ה אומר לך חידה חדשה".

החידה הראשונה היתה: "מהו הדבר שמכניסים אותו לפה, אך אין אוכלים אותו, ולא נהנים מטעמו, ובכל זאת מברכים עליו?...". הילד לא ידע את התשובה, ורמז לו רבינו: זה עושה טו טו טו...

הילד הציע את החידה, וכל החברים 'שברו את הראש' למצוא פתרון, ורק לאחר שבוע גילה להם את התשובה. וכך היה מידי שבוע - הילד נכנס לביתו של ראש הישיבה כבן בית, וראש הישיבה היה מרעיף עליו חום ואהבה, לומד עמו ומקדמו, ומוסר לו חידה שתרתק את כל החברים. אסיפת החברים סביב הילד חיזקה מאוד את בטחונו, ויצרה אצלו דימוי עצמי חיובי, עד שנהפך למציאות אחרת...

ההורים עמדו משתוממים לנוכח 'פריחת' בנם שהתקדם בלימודיו ועשה חיל, וזאת ללא שום התערבות של אנשי 'החינוך המיוחד'. הגר"א גניחובסקי בכישוריו ובמידותיו המלאים דעת ותבונה, ידע לסלול מסילות בנפשו של הילד, לפתח את אישיותו ולהעלותו לפסגות...

סיפר תלמיד חכם שהגיע לנחם את בני המשפחה לאחר פטירת הגר"א גניחובסקי: נסעתי במונית, וביקשתי מהנהג לעצור בבית האבלים ברחוב אבטליון חמש. לשאלת הנהג מה אירע שכולם נוסעים לכתובת ההיא, עניתי כי הצדיק רבי אברהם גניחובסקי נפטר, ואנשים רבים באים לנחם. אך שמע הנהג את הדברים, התרגש כולו, והתחיל לצעוק: "אברהם גניחובסקי?! אתה יודע איזה חברים היינו?...".

סיים אותו ת"ח: "יש הרבה שנותנים לכל יהודי הרגשה כי הם מכבדים ואוהבים אותו, אבל להיות חבר קרוב של נהג המונית - זה רק ר' אברהם היה...". **[מתוך 'ופריו מתוק']**

* * *

הלכות דרך ארץ בנויות ברובם על חובת הזהירות בכבוד הזולת.

* * *

מספר הרב **שלמה לורינץ** על מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל: מרן היה נזהר מאד כל ימיו לבל יגרום ל"טירחא דציבורא". כאשר התכבד בסנדקאות או בסידור קידושין, דאג לכך שלא יחכו לו אף לא דקה אחת, והקפיד להגיע בזמן המיועד, לפני כולם. ומכל שכן שדייק בזמנים לשיעורים ולשיחות בישיבה.

כידוע, מרן היה משתתף באופן קבוע בישיבות הנהלת החינוך העצמאי, וכן בישיבות 'ועד הישיבות'. הוא הקפיד להגיע לישיבות האלה רבע שעה לפני המועד שצוין בהזמנות, על אף שהישיבות התחילו תמיד זמן רב לאחר השעה היעודה, והיה עליו להמתין שעה ארוכה, בנוסף לאותה רבע שעה שהקדים לבוא... הפצרתי רבות במרן שלא יקדים כל כך, אך הוא נשאר בשלו: מידת 'דרך ארץ' מחייבת אותו להגיע לפני הזמן הנקוב. הוא ביאר לי, כי למד זאת מהקב"ה שהקדים ובא למתן תורה לפני עם ישראל.

בסופו של דבר, העלה מישהו רעיון שפתר את הבעיה: הוחלט להזמין אותו מלכתחילה לשעה אחת אחרי הזמן שנכתב בהזמנה, דהיינו שאם הישיבה נקבעה ל-4:30, הזמינו אותו ל-5:30, ומרן עצמו הגיע לישיבה ב-5:15 כדרכו להקדים רבע שעה קודם הזמן הנקוב, והוצרך להמתין לכל היותר רבע שעה, כפי שאכן היה רצונו.

בכל עת שנכנסתי לביתו, היה מרן קם מיד ולובש את הפראק שלו, גם בימות הקיץ החמים ביותר, כאשר עדיין לא היה בביתו מזגן. התחננתי לפניו שלא יטריח את עצמו, אמרתי לו: "הרי אני ממש 'בן בית', אני יוצא ונכנס כאן פעמיים או שלוש פעמים ביום, אם כן, מדוע ראש הישיבה מתנהג כאילו בא איזה אורח מיוחד מבחוץ?".

לא הצלחתי לשכנע אותו, והוא נשאר בשלו: "מידת 'דרך ארץ' מחייבת שכאשר נכנס אורח, אהיה לבוש כראוי". קשה היה לי מאד לראות כיצד הוא מזיע, וחשתי אי-נוחות גדולה,

עד שעלתה במוחי הברקה. שאלתי אותו: "אני רוצה להסיר את הז'קט שלי, האם גם אז הראש ישיבה יישאר עם פראק?".

מרן ענה: "אם אתה תוריד את הז'קט שלך, אין חיוב שאני אראה אחרת"... מאז נהגתי לפשוט את הז'קט מיד עם כניסתי, ומרן לא לבש את הפראק...

כאשר שמע מרן שלקיתי בהתקף לב בשנת תש"ן, ביקש מיד לבקרני בבית החולים, אך משום מידת 'דרך ארץ', התקשר לאשתי ע"ה כדי להודיע על ביקורו. אשתי השיבה: "ראש הישיבה יעשה כפי שהוא מבין, אך אני חוששת שהביקור ירגש אותו מידי, ואולי אין זה כדאי".

מרן הסתפק והתקשר לבני רבי יצחק, הוא סיפר לו על חששותיה של אשתי, ואמר: "אם אחיו הגדול היה רוצה לבקר, האם גם אז אמא היתה חוששת שמא הוא יתרגש?".

יצחק בני ענה: "ראש הישיבה אצל אבי הוא הרבה יותר מאח, ולכן אמא חוששת שביקורו של ראש הישיבה יביא אותו להתרגשות יתרה".

מרן לא ויתר והוסיף לשאול: "אם אבא שלו היה רוצה לבקר אצלו, האם גם כן היתה התנגדות? אתם צריכים לדעת שאני ממש אבא שלו!..."

ברצוני לציין, כי לא ניתן לתאר במילים את העידוד שקיבלתי אז מדבריו של מרן: "אני ממש אבא שלו". אין לי ספק שהם תרמו תרומה מכרעת להחלמתי...

בני נוכח לראות שמרן מבקש בכל כוחו לבקר, ואמר למרן שיבוא, שהרי מי כמוהו יש לו דעת תורה וכוח הכרעה. אולם מרן ענה: "כיון שאמא אינה רוצה שאבוא, לא אבוא"... הוא המתין מספר ימים עד שהמצב השתפר, ואז בא.

מרן ביקש בכל מאודו לבוא, אך מידת דרך ארץ המחייבת להתחשב בדעת אשתי, הכריעה את הכף.

[מתוך 'במחיצתם']

וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף וַיְטַ אֶלָּיו וַיְחַסְדֵּ וַיְהִי וַיְחַסְדֵּ וַיְחַסְדֵּ
בְּעֵלְיָי שֶׁר בֵּית הַסֵּהָר (לֹט, כֹּא)

נשיאות חן היא מתנת חסד מיוחדת מהקב"ה למי שדבוק בו, בוטח בו ומצפה לישועתו.

* * *

סיפר האסיר היהודי המפורסם, הרב שלום מרדכי רובשקין הי"ו, לאחר שנחלץ מכלאו והורשה לערוך ביקור בן שבועיים בארץ הקודש: "היה זה החנוכה הראשון שלי בבית האסורים. שבועות אחדים לפני החנוכה כבר התחלתי

לדאוג לכך שבימי החנוכה יותר לי להדליק נרות כמצוות חז"ל - במסגרת המחויבות של בתי הכלא בארה"ב לכבד את חופש הפולחן של האסירים מכל הדתות, ובכללם גם היהודים להבדיל.

שלחתי מכתבים לרב של בתי הכלא ולעסקנים שונים, עד שהתקבל האישור, ובלילה הראשון של חנוכה נלקחתי על ידי סוהרים לחדר כליאה מיוחד, אליו הוכנסתי. על השולחן הוצבה מנורת חנוכה, ובה נר אחד ועוד שמש. הסוהרים יצאו וסגרו אחריהם את הדלת, כשהם מורים לי לדפוק עליה בחוזקה לאחר שאסיים, כדי שיבואו להחזיר אותי לתא הכליאה שלי. הדלת נסגרת ואני מתכונן להדליק את הנר, והנה אני רואה שבחדר יש שירותים. אי אפשר לברך כאן ברכה. חשבתי אולי לשוב את גבי לשירותים ולהדליק, שהרי אם לא אדליק כאן לא אוכל לקיים בכלל את המצווה, אבל ליבי היה נוקף וממאן לעשות זאת".

"בית הכלא הוא לא קייטנה", מספר הרב רובשקין, "האפשרות של האסיר לקבל החלטות על עצמו ועל סדר היום שלו מוגבלת מאוד. לך תקרא עכשיו לסוהרים, ותסביר להם שכדי להדליק נר צריך לברך, ואסור לברך ליד שירותים... הידע שלהם ביהדות הוא אפסי, והרצון שלהם לעזור לי נמוך עוד יותר.

אבל מאז שנכנסתי לכלא ידוע ידעתי שאני אולי נמצא במקום לא נעים במיוחד, אבל גם כאן הקב"ה הוא זה שמנהל אותי, ולא מנהל הכלא או הסוהרים. דפקתי על הדלת... בפתח עומד סוהר גבה קומה ורחב גרם, והוא שואל אותי לרצוני. הבהרתי לו שאיני יכול להדליק כאן את הנרות, ואני מבקש שיעבירו אותי למקום אחר. בתאי האסירים אסור להדליק אש מחשש לשריפה, וכאן אני לא יכול. מה עושים?".

הסוהר לא כל כך הבין מה אני רוצה, אבל לאחר הפצרות חוזרות ונשנות הוא הסכים לפנות בנושא למנהל הכלא, אדם קשוח לא פחות, שכבר שבע ויכוחים עם אסירים חסרי כבוד שמנסים להערים עליו יומם ולילה.

המנהל הופיע ושאל אותי לרצוני בקוצר רוח. דיברתי אליו בכבוד והסברתי לו את ההלכות הבסיסיות שבגללן אני לא יכול להדליק כאן את הנרות. בליבי ידעתי שאין סיכוי שאקבל את מבוקשי, אבל 'השתדלות' חייבים לעשות...

להפתעתי הרבה, ניאות המנהל למלא את בקשתי, אך מפאת חוסר מקום מתאים להדלקת הנרות, הוא יצא מגדרו והתיר לי להדליק את הנרות במשרד הפרטי שלו. הייתי המום, הודיתי לו מעומק ליבי, והוא מצידו הגיב בפנים חתומות, ולא התרגש יחד איתי...

צעדנו לעבר משרדו של מנהל הכלא, אני באמצע כחתן המובל אל חופתו, משני צדדי סוהרים המשמשים לי כשושבינים כדי שלא אברח מהחופה... חלילה, ומאחורינו

צועד המנהל שכנראה תהה אם לא טעה כשהחליט לתת לי להדליק נרות ולקיים טקס דתי במשרדו הפרטי. ההיתר שניתן לי מלכתחילה היה ל-30 דקות, כפי שקובעת ההלכה וכפי שהורה הרב של בתי הכלא. אבל לפי מנהג חב"ד נוהגים להדליק נרות שיחזיקו מעמד לפחות 30 דקות, וגם לשבת לצד הנרות משך הזמן הזה.

התלבטתי אם לבקש מהמנהל בקשה נוספת שיתיר לי להישאר בחדרו 50 דקות, הרי רק לפני דקה הוא עשה למעני דבר שאינו מובן מאליו, חרג מכל הכללים והתעלה מעל כל הנהלים כדי לאפשר לי להדליק נרות במקום שבו אוכל לברך עליהם כדת וכדין והנה אני שוב מציק לו עם בקשות חריגות?.

אבל החלטתי שאני עושה את ה'השתדלות' במלואה. אני אבקש, והוא יכול לסרב. לפחות אדע שאני עשיתי את המקסימום האפשרי כדי לקיים את המצווה כמנהג חב"ד כפי שהורגלתי מצעירותי.

פניתי למנהל, וביקשתי את סליחתו: "אני מבין שאתה תחשוב שאני 'נודניק' שלא מסתפק במה שנותנים לו", אמרתי לו, "קשה לי להסביר לך כמה זה חשוב עבורי, ואני חייב להודות שלפי ההלכה היהודית 30 דקות בהחלט מספיקות, אבל אני חסיד חב"ד, ואצלנו נוהגים לשבת ליד הנרות 50 דקות. תמיד הקפדתי על כך מאוד, ואני אודה לך מאוד מאוד, כבוד המנהל, אם תאפשר לי לעשות כך גם עכשיו".

המנהל הביט לעברי במבט חוקר, ובליבי כבר נטיתי לחשוב שעוד רגע הוא מבטל לגמרי את האישור שנתן לי. הוא חשב בדממה מספר דקות, בעוד שאנחנו ממשיכים ללכת לעבר חדרו. לפתע פונה אלי המנהל ושואל אותי: "רובשקין, תגיד לי, כשהיית מדליק נרות בבית, עם המשפחה שלך, כמה זמן ישבת ליד הנרות?".

"קשה לי לומר", השבתי לו, "לפעמים היו לי עיסוקים שונים, אבל בכל מקרה הייתי יושב עם הילדים והמשפחה ליד הנרות במשך שעתיים או שלוש שעות. לפעמים יותר".

"אם כן", משיב לי המנהל, "אני רוצה שאתה תשב עכשיו ליד הנרות שלוש שעות. בדיוק כמו שעשית בבית שלך!".

הייתי המום. חשבתי שאני מדמיין. המנהל הקשוח שכבר ראה הכל והתמודד עם אסירים מכל הסוגים הופך לפתע לנדיב כל כך ומאפשר לי לשבת ליד הנרות שלוש שעות? ועוד במשרד הפרטי שלו?! זה לא מציאותי. אבל אז הבנתי מה שידעתי גם קודם לכן, וכעת הרגשתי זאת ביתר שאת. אני לא נמצא בכלא כי איזה גוי כזה או אחר החליט ככה. אני נמצא כאן כי יש לי שליחות ותפקיד לעשות בכלא. הקב"ה שם אותי כאן, ואני לא שואל שאלות, אני רק מנסה לעבוד אותו בתנאים המורכבים שאיתם אני צריך להתמודד...". [מתוך 'לקראת שבת מלכתא' הרב י. לוסיטיגמן]

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

**ליומא דהילולא של הרבי הקדוש
רבי ברוך מויזניץ זצוק"ל בעל
האמרי ברוך, בנו של הרבי הקדוש
הצמח צדיק מויזניץ זצוק"ל
נסתלק כ' כסלו (תני"ג)**

פעם אחת נסע רבינו הקדוש האמרי ברוך מויזניץ ז"ע לעיירה ראדוביץ ברכבת. והנה תחנת הרכבת היתה רחוקה מאד מראדוביץ, לכן תמיד היו צריכים לנסוע מתחנת הרכבת לתוך העיר בעגלות או בכרכרות. גם עתה כשירד רבינו מהרכבת, עלה מיד על כרכרה מיוחדת שהמתניה לכבודו, משם נסע בראש שיירה ארוכה ומכובדת ביותר בדרך בואכה לראדוביץ.

באמצע הנסיעה הציעו המשמשים בקודש, שהרבי יביט נא החוצה ויראה בעיניו את הכבוד הגדול שבני העיר מכבדים אותו, בליווי של עשרות עגלות מאחוריו. כשהרים רבינו את עיניו וראה את השיירה הנוסעת מאחוריו, פתח ואמר למקורביו, מעולם תמהתי מאד על המאמר חז"ל (עירובין יג), "כל הבורח מן הכבוד הכבוד רודף אחרי", וכי למה מגיע עונש כזה להאיש העניו, הרי הוא בורח מן הכבוד ואינו חפץ בו, ומדוע הוא נענש ומקבל את הכבוד בעל כרחו, עד שהכבוד ממש רודף אחרי.

עכשיו במעמד זה זכיתי להבין, שהכוונה כך הוא, העניו באמת הבורח מן הכבוד, סוף הכבוד לרדוף אחרי - היינו אחרי בניו וצאצאיו, אך הוא עצמו באמת אינו מתכבד בו. הנוכחים הבינו היטב מה מתכוון רבינו לומר, שכל הכבוד שמנחילים לו כאן אינו עבורו, רק הכל לכבוד בית אבא.

אמנם רבינו סיים את דבריו ואמר, לעומת הענווה המופלגת שהיתה לאבי הקדוש רבינו הצמח צדיק מויזניץ ז"ע, עדיין אינו נחשב כלל הכבוד הזה שמכבדים אותי עכשיו תושבי העיר ראדוביץ, כי הענווה של אבי הקדוש, היתה בכפל כפליים.

הרחש שעבר בין התלמידים כשמרן השתעשע במתנה היקרה

הטעם שהקפיד רבא על איסור גיורא

נספר סיפור מרטיט על מרן הגאון הקדוש, רבן של ישראל, רבינו החתם סופר זצוק"ל. אחד מראשי הקהילה אצלו נשברו לו הרגלים לא עליו, וזה גרם שהעסקים שלו הלכו והתדרדרו. רבינו החתם סופר קרא לו ונתן לו סכום כסף עצום, כדי שיוכל לחזור למעמדו, ובידך אותו בהצלחה גדולה.

וכן הוי, האיש חזר לאיתנו, והוא הביא את הכסף שנתן לו מרן החתם סופר בשעתו, על מנת להחזיר, וביחד עם הכסף, הוא הביא גם מתנה מאד מאד יקרה. רבינו החתם סופר לקח את המתנה, שיבח את המתנה, השתעשע עם המתנה, כמה היא יפה, כמה הערך שלה הוא רב מאד. והיה רחש גדול בין התלמידים שראו ושמעו זאת, הם התלחשו ביניהם, ווי קען עס זיין - איך זה יכול להיות שרבינו נכשל בריבית, זה הרי ריבית. חלק אפילו רתנו ואמרו, במקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב.

בנתיים מרן החתם סופר לקח את המתנה והחזיר לאיש, והסביר לתלמידים ככה, אם הייתי מחזיר את המתנה על המקום, מיד באותו רגע, כאילו אין לי חשיבות במתנה, לא הייתי מקיים את המצוה שאסור לקחת ריבית בשלימות. רק אחרי שהחשבתי כל כך את המתנה ואמרת שהיא מאד יקרה לי, אני מכיר את הערך שלה, ובכל זאת אני לא רוצה לקחת כי התורה הקדושה אסרה ריבית, זהו קיום המצוה בשלימות.

למדנו לאחרונה בדף היומי (ב"ב דף קמט). על איסור גיורא שהיה לו תריסר אלפי זחי בפקדון אצל רבא, והיה שכיב מרע הנוטה למות, והיה עסק שלם, איך יכול איסור גיורא להקנות את הפקדון לבנו, למרות שהגר אין לו יורשים. ומבואר בגמרא שלאחר שהקנה לבנו את הפקדון, "איכפד רבא". ומקשים התוספות (ד"ה דקא מגמרי), למה הקפיד רבא, הרי מצוה לקיים דברי המת.

ומבאר בספר 'במדבר יהודה' להרה"ח רבי אברהם יהודה וורטהיימר ז"ל, על פי הסיפור ממרן החתם סופר, דכיוצא בזה היה גם אצל רבא, בודאי רצה לקיים דברי המת, רק הטעם שהקפיד הוא, כי מקודם רצה להראות לתלמידים, שהוא מחשיב מאד את הסכום הגדול המונח אצלו בפקדון, ובכל זאת הוא יתן את כל הסכום לבנו של איסור גיורא, כדי לקיים דברי המת.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ב דף קמט, כ חשון תשפ"ה)

סגולה נפלאה לביטול הדינים מכלל ישראל

בהכנת השיעור ראיתי ווארט נפלא על פי דרך הדרש, מהרב החסיד רבי ישכר דוב רחנברג שליט"א בספרו 'עולם חסד יבנה'. הגמרא בדף היומי שלנו (סנהדרין ו:), "היכי דמי גמר דין, אמר רב יהודה אמר רב, איש פלוני אתה חייב איש פלוני אתה זכאי". ונראה לפרש על פי דברי הרבי הקדוש רבי מאיר מפרימישלאן ז"ע, שמפרש את המשנה (ברכות ד:), אמרו עליו רבי חנינא בן דוסא, שהיה מתפלל

על החולים ואמר זה חי זה מת, דהנה לכאורה היה צריך לומר, זה חי או זה מת, שהרי בודאי התפלל לפעמים רק על חולה אחד, ולא רק על הרבה חולים ביחד.

וביאר הרבי הקדוש מפרימישלאן, שכך הוא הפירוש, הנה לפעמים נגזר על בן אדם מיתה רח"ל, ואם כבר נחתם למעלה קשה מאד לבטלו, כי הכתב אשר נכתב ונחתם בטבעת המלך אין להשיב. מה עושה הצדיק, הוא לוקח את הגזר דין ומחליף אותו על גוי במקום היהודי, כמו שמצינו בחז"ל (ברכות סב:). קרי עליה רבי אלעזר, 'אתן אדם תחתך' (ישעיה מג, ד), אל תקרי 'אדם' אלא 'אדם'. וכשבאו אל רבי חנינא בן דוסא להתפלל על חולה, אמר להם, "זה חי" - היהודי החולה, אתה יודע למה, בגלל "זה מת" - שזה הנכרי ימות תחתיו.

על פי זה נראה לפרש הגמרא בדף היומי שלנו, **היכי דמי גמר דין**, היכי אפשר לגמור ולסיים שלא יהיה לנו עוד דינים ופורעניות חס ושלום, על ידי שאומרים "פלוני אתה חייב" שמחייבים איזהו גוי, על ידי זה "פלוני אתה זכאי", היהודי יוצא זכאי לחיים ארוכים. ולזה נקט בלשון 'גמר דין', שאפילו אם כבר נגמרו הדין, והכתב אשר נכתב ונחתם בטבעת המלך אין להשיב, אפילו הכי יש לנו עצה של 'אתן אדם תחתך', אל תקרי 'אדם' אלא 'אדם', ועל ידי שפלוני הגוי אתה חייב, על ידי זה פלוני היהודי אתה זכאי. ווארט יפה מאד על פי דרך הדרש.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם סנהדרין דף ו, כח תמוז תשע"ז)

בשנות הבחרות צריכים ביותר לעסוק בתורה יומם ולילה

כל פעם שאני רואה ווארט מהרבי הקדוש בעל הישועות משה מויזניץ זצוק"ל, אני מתרגש מאד ונוצר בדמותו המאירה של הרבי, שר התורה מנהיג ישראל. וגם אתם הקוראים תתרגשו מהחידוש הנפלא של הרבי מויזניץ, הגמרא בדף היומי שלנו (סנהדרין ז:), **דאמר רב המנונא, אין תחילת דינו של אדם נידון אלא על דברי תורה**, ואומר רש"י, על דברי תורה - שלא עסק בתורה.

שואל הרבי הישועות משה, לכאורה לא מובן הכפל לשון, **אין תחילת דינו של אדם נידון**, הרי היה מספיק שיהיה כתוב, אין תחילת דינו של אדם, למה כתוב כפל לשון, 'דינו', ו'נידון'. אומר הרבי, שרצו לרמוז בזה, שלאחר אריכות ימים ושנים, כשאדם מגיע לעולם האמת, הוא 'נידון' בראשונה על השנים מבין שלש עשרה שנים ואילך, מפני שזהו תחילת 'דינו' של אדם בבית דין של מטה.

ולמה יבוא האלקים במשפט על שנים אלו לראשונה, כי בשנים אלו מגיל שלש עשרה, הם שנות הבחרות, כשעדיין אין האדם טרוד על המחיה ועל הכלכלה, וטרם מונח לו הריחיים על צווארו, וממילא אין לו שום טעדיק להתעסק בעניני עולם הזה, רק כל העסק שלו צריך להיות רק בלימוד התורה הקדושה. וזהו הלשון, אין תחילת דינו של אדם נידון אלא על דברי תורה.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם סנהדרין דף ז, כט תמוז תשע"ז)

כמה רגעים לפני השיעור בורא עולם האיר לי ווארט נפלא בחמלת ה' עלי ובסיעתא דשמיא. אנחנו מברכים כל בוקר בברכות השחר, ברכת 'נותן התורה', ורואים מכאן שהמילה 'נתינה' קשור לתורה הקדושה. הפסוק בפרשת תולדות (בראשית כז, כח), **ויתן לך האלקים**, אומר רש"י הקדוש, **יתן ויחזור ויתן**. חשבת בדרכי, **יתן**. בורא עולם נותן ליהודי הבנה בתורה, **ויחזור ויתן**, כי התורה הקדושה זה היה בלי סוף, שיזכה לעלות מעלה מעלה בתורה הקדושה, פשוט רמז דרש סוד. יש פה רק שאלה, מהו הלשון **אלקים**, הרי אלקים כידוע מרמז על דין, והו"ה מרמז על רחמים, אז לכאורה הלשון כאן היה צריך להיות, ויתן לך הו"ה מטל השמים ומשמני הארץ. רק יש פה מוסר השכל נורא, גם כשנבדמה לאדם ששורה עליו מידת הדין, אלקים, והוא נעבא לא קשור לתורה הקדושה, אין לו נעש'מאק ללימוד התורה, אין לו הבנה בתורה, אך באמת יש לו הכח להפוך הדין לרחמים, בזכות לימוד התורה דוקא עכשיו בזמן שקשה לו, כי על ידי זה יתקיים בו, תורה שלמדתי באף היא עמדה לי.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ב דף קנ"ג, כ"ד חשוון תשפ"ה)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מויזשניץ לונדון שליט"א

צהלי ורוני יושבת ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל, במדרש תנחומא (כי תשא, כז) מובא לשון, המקבל פני זקן כאילו מקבל פני השכינה. בליל שישי פרשת תולדות זכיתי לפגוש את מרן הרבי מויזשניץ לונדון שליט"א, שהגיע לביקור חיזוק כמה ימים בארץ ישראל. אחיו מרן הרבי מויזשניץ בית שמש שליט"א, הגיע מבית שמש במיוחד להחזיר לרבי מלונדון ביקור. הרבי שליט"א אחרי הביקור יצא ללוות אותו החוצה, נתתי לרבי שלום עליכם, הרבי מקבל אותי במאור פנים שאין דומה לו, הרבי מתעניין מי אני ואיפוא אני גר וכו' וכו'.

הענקתי לרבי גליון "מתיקות הדף היומי". הגבאי החביב והמסור הרב יואל גולדמאן שליט"א מזכיר לרבי, שהענקתי לו בפעם הקודמת כשהרבי היה בארץ ישראל, את ספרי "מתיקות הדף היומי". הרבי מבקש מההויז בחור, שיזכיר לו שהוא רוצה לתת לי תרומה כהכרת הטוב.

אמרתי לרבי שליט"א, שמרן הגאב"ד בעל השערי טוביה רבי יצחק טוביה וייס צוק"ל, מאד הקפיד על מצות לווייה. הייתי אצלו פעם אחת עם אב שכול, שלא עליכם המחבלים הרוצחים ימח שמם וזכרם חטפו את בנו, וכמה ימים לא ידעו אם הבן חי או לא עליכם לא חי, באותם ימים לקחתי את אותו יהודי לביקור לגאב"ד, והגאב"ד ממרום גילו ליווה את היהודי עד שהגיע לרכב, והרכב התחיל לנסוע.

יש רמב"ם ידוע (הלכות אבל פ"ד ה"ג), שמי שלא מקיים מצות לוייה הוא שופך דמים. הוספתי לרבי שליט"א, שיש מהרש"א שאומר באריכות, איך מצות לווייה מציל את האדם שמלוים אותו. תיכף ומיד הרבי מתעניין אצלי איפוא המהרש"א, עניתי שאני לא זוכר אבל בל"נ אני יברר.

בשבת קודש הייתי עסוק בחיפוש המהרש"א, בשבת קודש לא זכיתי להיות בצל הקודש אצל הרבי שליט"א, אלפים נהרו לטיש אצל הרבי. במוצאי שבת קודש כן זכיתי להשתתף בתפילת רבים, מרן הרבי שליט"א הגיע בכותל המערבי בפמליא גדולה, להתפלל על הכלל ועל הפרט. היה זה מעמד התעוררות לראות, איך הרבי כמונה מעות מתפלל בתהלים, איך הרבי מסתובב לציבור כמנהג אדמו"ר וזינץ, און ער צינד אָן אַ פֿייַער - ומבעיר אש קודש בציבור הקדוש באמירת התהלים.

התרגשות מיוחדת היה ביהי רצון אחרי תהלים, "ותמהר ותחיש לגאלינו", ציבור גדול בלי עין הרע זועק אחרי חצות במוצאי שבת קודש ראש חודש כסלו בכותל המערבי, לזכות לגאולה שלימה. אחרי זה שרו כמה שירים, והראנו בבנינו, מלך רחמן. מי שלא ראה איך הרבי קיבל את שאר בשרו הגאון הצדיק רבי זאב ארנסטר שליט"א, רבה של מאור חיים בירושלים, לא ראה מה הפשט 'המקרב את קרובי' (יבמות סב:).

כשזה הסתיים, הציבור בהמוניו נדחף לקבל ברכה. זכיתי לגשת לרבי שליט"א כשבידי גמרא מסכת סוטה, להראות למרן הרבי שליט"א את המהרש"א על מצות לוייה בפנים. היה זה אירוע שזה ילווה אותי בסיעתא דשמיא לכל החיים, עומד ציבור גדול מסביב מכל צד, הרבי מחייך ולומד אתי ביחד לעיני כל ישראל את המהרש"א. הרבי אמר לגבאי, שהוא ידע שאני יחזור להביא את המראה מקום של המהרש"א בפנים.

מורי ורבותי, זה מהרש"א משנה חיים, נותן לנו אספקלריא מאירה, אספקלריא מחודשת, לכח של מצות לוייה. וכך לשונו הקדוש של המהרש"א בדף מה: המהרש"א דן שם על הנושא של אדם הולך יחיד, האם יש חיוב להעמיד חבורת אנשים לכל אדם שהוא הולך מחוץ לעיר, עיין שם באריכות גדולה, ובתוך דבריו הוא אומר ככה:

"ומיהו ודאי גם בעיר שייך לוייה, אפילו בארבע אמות, גם אם לאו יחיד הוא, והוא ודאי דבר סגולתי שהמתלווה ניצל מהזיקא דמטא לדיה כדלקמן, והוא מבואר, כיון שהתחיל ללוותו ד' אמות גם בעיר, הרי כוונתו ודעתו להצילו בדרך, ומחשבתו ורצונו מהני ליה לחבירו בכל הדרך להצילו, על דרך 'רצון יריאיו יעשה', או שמלאכי של המלווה גומרים מחשבתו ורצונו לילך במקומו עם המתלווה ולהצילו מהזיק". מהרש"א נורא. לפני שנפרדתי, הרבי שואל בשביל לזכור, באיזה דף ועמוד נמצא המהרש"א, ואמר לגבאי שיתן לי כסף, והרבי עצמו ספר את הכסף והעניק לי.

זכיתי גם להגיש לרבי שליט"א יהודי מזכה הרבים, שמקרב בתשובה אנשים שהם לא עליכם רחוקים מתורה ומצוות, הרבי מעניק לו ברכות לרוב. התייחסות של הרבי שליט"א הוא, לשמח יהודים. זכרתי ימים מקדם, כשהייתי מגיע ללונדון בשנים עברו, כמה כיתת הרבי את רגליו בשביל יהודים, יומם ולילה.

זכה הרבי בשנים האחרונות, שכלל ישראל די בכל אתר ואתר התחזק בקבלות טובות, והתפללו לרפואה שלימה על הרבי, רבי דוד בן סימא מירל, לאורך ימים ושנים טובות. הרבי ממקום מושבו בלונדון מאיר את העולם, אדם שנכנס לרבי שליט"א להתייצגות לברכה, גייט ארויט אַ נײַער מענטש - יוצא בריה חדשה.

התרגשותי לראות בליל שישי את הגבאי המסור הרב שלום מיללער שליט"א, בוער בחברותא בדף היומי, אפילו לא ראה את האנשים מסביבו. ידוע שהרבי בעל התורת מרדכי צוק"ל, ויבחלט"א הרבי שליט"א, לא מוותרים על לימוד הדף היומי. בדרך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו מתוך בריות גופא, רבים צריכים לו, ושילוה אותנו בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

מאוצרות הפרשה

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. אלה תולדות יעקב יוסף (לז, א-ב). אפשר לבאר על פי מה שנחלקו בית שמאי ובית הלל בענין הנרות חנוכה (שבת כא:), אם **פוחת והולך** בכל יום או שהוא **מוסיף והולך** בכל יום. ובאמת מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי, כי האדם שמרגיש בעצמו גסות הרוח שהוא **מוסיף והולך**, ממילא הוא **פוחת והולך** חס ושלום. ולהיפך, מי שמרגיש בעצמו שפלות הרוח שהוא **פוחת והולך**, הדבר ידוע שבאמת הוא **מוסיף והולך**.

ובזה יובן **אלה תולדות יעקב - יוסף**, שאם האדם סובר שהוא **בעקב**, ומוצב ארצה בתכלית השפלות, אז בידוע שהוא **'יוסף'** במעלות השלימות, ומוסיף והולך, מה שאין כן בהיפך, ודי למביין. (בן פורת יוסף, יוצא)

אלה תולדות יעקב יוסף (לז, ב), יוסף היה תמיד הולך ממדריגה למדריגה, ומוסיף והולך בכל יום צדקות ומעשים טובים. זהו **'יוסף - בן שבע עשרה'**, היינו שההוספה היתה **'טוב'**, שהוא בגימטריא **'שבע עשרה'**. (דגל מחנה אפרים, יושב)

נקודה למחשבה:

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

פרשת וישב

נח לו לאדם שיכנס לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים

"הוא מוצאת והיא שלחה אל-חמיה לאמר לאיש אשר-אלה לך אנכי הרה ותאמר הנה-נא למי החתמת והפתילים והמטה האלה רש"י: לא רצתה להלבין פניו ולומר ממך אני מעוברת, אלא "לאיש אשר אלה לך". אמרה: אם יודה מעצמו - יודה, ואם לאו - ישרפני ואל אלבין פניו. מכאן אמרו: (סוטה ט"ו) נח לו לאדם שיפלוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים, עדיף להישרף ולא לפגוע.

כותב אורחות צדיקים וז"ל: "ואפילו כשהתורה מצווה להוכיח את השני התורה מזהירה: (ויקרא ט"ו י"ז) "ולא תשא עליו חטא". אצל תבנית כשאתה מוכיחו שעבר עבירה, כיצד? תוכיח מתחילה בסתר ובנחת. אבל אם תוכיחהו מתחילה ברבים ותביישנו - אז תקבל עליו חטא" (ערכין טו ב).

ירבעם בן נבט הוכיח את שלמה המלך על זה שהוא סגר את כל הפרצות בחומת ירושלים והניח שומרים בכניסה לבית המילוא, שייגבו כסף מכל מי שנכנס. אמר לו ירבעם 'איבך פרץ פרצות בחומה כדי שיבואו לבית המילוא מכל הכיוונים, ואתה שם שומרים לגבות כסף כדי שתוכל לתת לבת פרעה?'. **אומרים חז"ל שכיוון שירבעם הוכיח את המלך, זכה ונעשה מלך ישראל. אבל בגלל שהוכיח אותו ברבים והלבין פניו, אין לו חלק לעולם הבא (סנהדרין ק"א).** כל שכן המבייש חברו שלא במקום תוכחה. חורבן ירושלים נתגלגל על ידי בושת דבר קמצא (גיטין נה ב). לכן צריך האדם לזהר מאוד, שלא יעשה דבר אשר יגיע מזה לשום אדם בעולם בושת.

גם בדברי תורה, אם ישא ויתן עם חברו ושמע שחברו טעה, **לא יאמר לו "טעית" או "אינך מבין" או כיוצא בה, שלא יתבייש. אך יעשה עצמו כאילו לא הבין שטעה.** וכן כה אלה יכנה של לחברו, שלא יתבייש. אלא אם יחפוץ לדבר על מי שיש לו כינוי, גם שלא בפניו, יאמר "פלוגי ממקום פלוני" או "בנו של פלוני", או יאמר סימנים עד שיהא ניכר זולת הכינוי. ולא יאמר אדם ברבים או ביחודי "פלוגי רצה ליתן לי בתו, ואני לא רציתי אותה" - כי בזה הוא נותן כבוד לעצמו ובושת לחברו. וכן ידקדק בכל עניין שלא יגיע בושת לחברו מתוך דבריו. עכ"ל

אומר ספר "נחל קדומים" בפרשת קדושים וז"ל: "המלבין פני חברו תכונתו רעה, ומי שתכונתו רעות אין תקווה לאחריתו, אין לו נחלה בקרב אחים בעולם האמת, כי רוע התכונה בנפש הוא חולי רע, ומלפפתו עד יום המיתה. ומזה תבין מה נשתנה עונש הלבנת פנים שמקפח חלקו לעולם הבא מיתר עבירות הקשות ממנו שאין עונשם חמור כל כך".

ובספר מעם לועז (על פרקי אבות קלד) כתב: "כשם שאהבת הבריות היא יסוד כל התורה כולה כמו שאמר הלל הזקן לגר מה ששני עליך לחברך לא תעביד, הפגיעה בכבוד הבריות שקולה כנגד כל העבירות שבתורה. כל שכן שפגע בו ברבים ושפך את דמו הריהו עבר על כל התורה כולה ולכן אין לו חלק לעולם הבא.

מסופר על תלמיד חכם אחד שנכנס אל רבי יחזקאל לוינשטיין והגיש לפניו תוכנית שהגה שלפי דעתו תוכל לבצר את חומות הדת ולחזק את התורה בארץ. הרגיש רבי יחזקאל כי בבניית התוכנית עלול מאן שהוא להיפגע. קם על רגליו והכריז בהתרגשות, כך מקובלני מרבתיי, בניין בית המקדש יבוטל אם בנייתו עלולה לפגוע באיזה אדם מישראל, שמע התלמיד חכם ההוא ובאמת גנו את תוכניתו.

"ישאל אביך ויגדך" (תהי"ד דף ק"ח) מבאי מעשה בצדיק אחד שראה הלבנת פנים שעשו לאדם אחד ונדעזעזע כולו עד עמקי נשמתו. וביאר בדבריו שאם היו רואים את הפוגע תוקע סכין בגבו של הנפגע ודמו שותת והוא מת כולם היו מזדעזעים. וכן בהלבנת פנים שדינו כשפיכות דמים ואין לו חלק לעולם הבא, בודאי יש להזדעזע.

אומר האלשיך "שופך דם האדם באדם דמו ישפך" (בראשית טו, ו) זה המלבין פני חברו ברבים, שנשפך דמו בתוכו, כלומר דם האדם בתוך האדם. (תורת משה אלשיך פרשת נח).

מסופר על מרן החפץ חיים שהתארח שבת אחת. הביאה המארחת צלחת מלאה דגים. החפץ חיים טעם את הדג, הדג היה מלוח מאלו. מיד לקח עוד כמה דגים לצלחתו, ואמר לבעל הבית שגם הוא ייקח ושלא יישאר כלום בצלחת כדי שהאשה לא תרגיש במה שעשתה כי היא עלולה להיפגע. אכן הם לא השאירו כלום והאשה שמחה וחשבה שהם הננים מאוד מהאוכל.

ישנה שאלה ידועה, למה לא הודיע יוסף הצדיק בכל ימי מלוכתו במצרים לאביו יעקב שהוא חי והוא מלך במצרים, הרי מצרים קרובה לחברון מהלך ששה ימים, ואפילו אם היה מהלך שנה היה ראוי להודיע לאביו? **האור החיים הקדוש מתיר,** שיוסף הצדיק פחד שעל ידי זה יתביישו אחיו. כי יעקב אבינו

יחקור מה בדיוק קרה, וכך הוא ידע מה הם עשו והם יתביישו מאד, והמלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא. (בי"מ טו).
מעשה בזה"ק (שלה לך קס"ו) באחד שפגע בחברו פגיעה בשב ואל תעשה, שבזמן שהיה בשיעור תורה לא רצה לעזור לדרשן באמצע השיעור להשלים פרט שחסר לו, ונענש להיות שעה וחצי בגיהנום וגם להיות מחוץ לגן עדן בצער גדול ארבעים יום.

התינוק שהפיץ ריח רע וכשבקשו מחילה סו הריח סיפר בנו של רבינו בעל הישבט הלוי זצ"ל, הרה"ח ר' יוסף צבי וואזנר שליט"א, סיפור נורא שהתרחש בבורו פארק לפני 133 שנה והיה עד לו מקרוב: יהודי חיתן בשעטו"מ את בנו, ולאחר כשנה זכ הזוג הטרי לחבוק בן זכר. כעבור תקופה קצרה קרה משהו נורא לאותו תינוק, ריח נורא של יבר מיני' החל נודף מאותו תינוק רח"ל. בצר להם הלכו ההורים לדרוש אצל הרופאים. ואלה אמרו שאין הם מכירים שום תרופה ורפואה לתופעה המוזרה. ההורים המיואשים התרוצצו מרופא לרופא וניסו להרבות בסגולות לרפואת בנו, אך כלום לא עזר. לבסוף כתקווה אחרונה, נסעו לארץ ישראל כדי להיוועץ עם אבי, בעל שיט הלוי. וכשנכנס אל הקודש פנימה וסיפורו לאביו זצ"ל על המקרה המורד עם בנם התינוק, תיכף שאל אבי: "על שם מי קרוי הילד. ה"השיב אבי הילד: "הוא נקרא ע"ש הצד שלי", והוסיף: "על אף שהמנהג הוא לתת שם בילד הראשון אחר צד האמא, אך דא עקא שאני ואבני בסכסוך עמוק עם המחותר, ואף בחתונה עצמה כבר רבו ביניהם, ולכן לא רצינו לתת שם מהצד של האם. "על אתר אמר להם אבי זצ"ל, כשהוא זועק מקירות לבו": כשמחותנים רבים ביניהם, ובפרט על נתינת שם לתינוק, נענשים בעונש כזה, רח"ל. "אביו הילד נבדק עד למאוד, שאלו: "ומה נעשה כעת. "אמר להם מרן זצ"ל: "דבר ראשון צריכים אתם לעשות שלום עם המחותר. שנית, צריכים אתם להוסיף שם לתינוק על שם צד אמור". ועוד אמר להם שיתקשרו עכשיו מביתו, ויפייסו את המחותר, וכאן כעת במקום הזה יוסיפו לו עוד שם. הרבה ברירות לא נותרו להם, והם קיבלו על עצמם את החסך, וכך עשו. כשחזרו לביתם הריח הרע שנדף מהתינוק נעלם, [מתוך 'הפוסק']

פעם אחת באו למרן הגאון הרב אידלשטיין צוק"ל לגבי מישהו שלא עשה מלאכתו נאמנה, והיו שטענו שהגיע הזמן להדיח אותו מהמשרה בה החזיק, כדי להכניס מישהו מתאים יותר. מרן זצ"ל אמר שייתכן שבאמת מצד היושר והדין, צודקים השואלים ואכן היה ראוי, אבל למרות זאת לא כדאי לעשות זאת. למה? כי בכל מקום שיש פגיעה בכבודו של הזולת - אין סייעתא דשמיא! אם תגרמו לאדם לביזיון, תפגעו בכבודו, גם אם תכניסו תחתיו אדם שמתאים הרבה יותר ממנו, לא תהיה לכם הצלחה, כי זה בא על חשבון כבודו של הזולת.

הרב סיכן את עצמו והעיקר לא לפגוע בזולת
מעשה שהיה במרן הגאון רבינו איסר מלצר זצ"ל. הסיפור סופר בהלווייתו על ידי אחד המספידים שהיה ניסן, הוא סיפר כך: "מרוב אהבתי לתורה שלא ידעה מעצורים הוא היה מוכן להפקיר את חייו, זה היה בזמן שלטון הבריטים, בתקופתם בין השעות שש ערב עד שעה שש בבוקר היה עוצר כללי ומי שיעז להיראות ברחוב דמו בראשו ואין יוצא ואין בא. הנה מספר הגיס, לילה אחד בשעה שתיים לפנות בוקר בהיותי מכין את השיעור למחר למסור בישיבת חברון, אני שומע דפיקות על הדלת, בתחילה נבהלתי מי זה יכול להיות בשעה כזאת, שאלתי מי שם; הרב עונה לי ושואל אם אפשר להיכנס. מיד פתחתי את הדלת והרב נכנס פנימה. אמרתי לו מדוע סיכנת את חייך? האם זה דבר שלא סובל דיחוי עד לשעה שש בבוקר? אם היו רואים אותך אזי היה עלול להיות אסון, אבל הרב כאילו התעלם מדברי ואמר לי: יש לי קושיא גדולה ברמב"ם ואני צריך שתשב אתי ונלמד ביחד את הסוגיא ברמב"ם ואולי תוכל לענות לי על הקושיא. מיד הספרים נפתחו ובסייעתא דשמיא זכיתי וישבתי לי על הרמב"ם. הוא שמח מאוד, כל כך בערה אצלו את התורה עד שהחיים שלו לא היו חשובים בעיניו כלל". אלא שלמען האמת אשתו לאחר זמן סיפרה את מה שהגיס לא ידע, מדוע הוא היה מוכן לסכן את חייו. הרב היה צריך להוציא את ספרו המפורסם 'אבן האזל' חלק רביעי אלא שבעל הדפוס היה עמוס בעבודה ולכן זה לא התבצע, והנה לאחר שהתפללו ערבית בשעה חמש ועשרים בערך, ניגש בעל בית הדפוס לרב ואמר לו אם אתה רוצה שאני אתחיל להדפיס לך את הספר, מחר תביא לי בשעה שמונה בבוקר את כל החומר ואם לא תביא זה יתעכב שוב להרבה זמן, הרב הודה לו מאוד, והלך לביתו לערוך את כל החומר ולעבור עליו, בפעם האחרונה. והנה בשעה אחת וחצי בלילה הוא פונה לאשתו ואומר לה אני חושב שאני לא יכול להדפיס את הספר הזה! למה למדוע? שאלה אשתו, מה חסר בספר? אני כתבתי דבר תורה בשם גיסי הראשון ובשם הגיס השני ובשם השני שבניו של הגיס השני יחשבו שאביהם אל תלמיד חכם גדול ולכן הוא לא זכה שאכתוב דבר בשמו, ועוד לפני שהספיקה אשתו לענות לו, הוא המשיך ואמר יש לי רעיון, הוא בודאי עכשיו לומד, אני אלך ואשאל אותו שאלה ברמב"ם והוא יענה לי תשובה ואת זה אכתוב בספר משמו והכל יבוא על מקומו בשלום וכן היה. כמה מוסר יש לנו ללמוד ממעשה זה, כמה דרך ארץ יש כאן ועל הכל מסירות נפש למען הזולת שלא יפגע. (סיפור מ-ובחרת בחיים)

שאלה: שאלה: ראובן העביר שלוש תבניות ביצים אחת שייכת לו ואחת לשמעון ואחת ללוי ונשברה ביצה ע"י יהודה ואינו נמצא מי יפסיד את שוויה של הביצה **תשובה:** הדין שראובן שהוא המוחזק לא יפסיד כלום ושמעון ולוי יחלקו בהיזק שנגרם, המקור לזה: **ח"מ סימן רצב ס"י** המפקיד פירות אצל חברו, הרי זה לא יערבם עם פירותיו עבר וערבם, יחשוב כמה היה הפיקדון ויראה כמה חסר הכל, ויחשוב חסרון הפיקדון ויתן לו אחר שישבע. הגה: וכן אם נתן לו מעות להלוכו על אחריותו, ונתן עם מעותיו, ונאבדו מקצת המעות, ההפסד לפי ערך המעות. ודוקא מעות וכיוצא בו שאינו דבר מסויים, אבל אם נתן לו להוליד טבעיות של זהב וכיוצא בו, וערבן עם שלו ונאבד אחד מהן, יכול המוחזק לומר שאינו מוחזק דלמא כו שלך נאבד ואם שנים הפקידו אצל אחד, ונאבד או נגנב אחד מהן, אזלינן בתר רובא וכל דפריש מרובא קא פריש ואם הוא קבוע, כמחצה על מחצה דמי עכ"ל אם כן הא דמי לטבעיות שאינו כמו מטבעות שמימינו שמתערבב לגמרי יחד אלא כל תבנית בפני עצמה שהיא כותב הש"ך מטבעות כל אחד בכיס דינו כטבעיות יכול לומר המוחזק מהתבנית שלך נשברה ושמעון לוי כיון שהיו מהם ספק שקול יחלקו בנזק כמו שהביא הרמ"א שאם הוי קבוע הוי כמחצה על מחצה ושניהם ישאו בנזק וה"ה הוי כיון דהוי ספק יחלקו בנזק כנלע"ד (עיין בתרומת הדשן סימן ש"ד המקור לדין הרמ"א) **שאלה:** גוי שתרם לצדקה ולבית הכנסת האם מותר לקבל ממנו **תשובה:** צדקה אסור לקחת מהגוי אבל לבית הכנסת שדינא כמו קרבן מותר לקחת (וי"ד רנד ס"א) כותב הגהות אשרי (ב"ב י ב): שהסיבה שאין מקבלים מהגוי צדקה, ואילו קרבן (ולבתי"כ שדינא כמו קרבן) מקבלים, לפי שנדרים ונדבות (קרבנות עולה) אינם באים לכפר, מה שאין כן צדקה שמכפרת ואז גורם לגוי להרבות בזכויותיו ומאריכים ימים בשלטונם כתוצאה מהצדקה, להחזיקת תורה אין לקחת מהגוי

להזהר לא פגוע או לצער יהודי

זכות שזוהר לא לפגוע ביהודי נכנס ישר לגן עדן
לא רק באונאת דברים עלינו להיזהר, אלא בכל מיני גרימת צער ומדווה לאיש מבני ישראל יש לנו להיזהר עד הקצה האחרון. ידוע המעשה בתלמידו של הרה"ק רבי פנחס מקארץ ז"ע, תלמיד זה היה נוהר עד מאד בכבוד הבריות ומימיו לא נגע ולא פגע באיש ישראל, בין בגופו בין בממונו, לימים חלה אותו חסיד ונטה למות, טרם עזבו את העולם בא אליו רבו ובקשה בפיו, שיתן לו תקיעת כף ויתחייב בא שלאחר עלות השמימה יחזור אל רבו ויספר לו מה עלה בדינו. לאחר פטירתו חזר ובה התלמיד אצל רבו וסיפר לו, הנה בשעה שנפשי יצאה ממני לא הרגשתי צער מיתה כלל, אלא היה נדמה לי שהנני נרדם ושינה יורדת על עיני, תנומה על עפעפי, לאחר מכן משנטלוני והורידוני על גבי הרצפה כדרכם של מתים, הרגשתי בעצמי שהנה מורידים אותי בכדי לחמם מעט את גופי הקר, ואף בשעה שנטלוני ונשאו אותי ללוות את גופי בדרכי האחרונה לא ראיתי זאת כי אם כיצאה בעלמא לשאוף אוויר צח. כך שעד לרגע של סתימת הגולל לא שיערתי כלל שכבר אינני בין החיים. ברגע שנסתם הגולל והבנתי שמת אנכי תיכף רצו מלאכי החבלה להגיע אלי ולעשות בי שמות כי הלא אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. **אך מכיוון שמעולם לא פגעתי מאחד מישראל מיהו מלאכי השרת מלאכי עליון, ויקחוני עמם מיד אל עבר מקומי הרם בגן עדן מקדם.** עד כדי כך גדלה מעלתו של זה הנוהר בכבוד אנשים מישראל.

ספרו "תוכחת חיים", פרשת תצווה, אומר הגר"ח פלאגי זצ"ל שענינו ראו ולא זר **"כמה בחורים שעשו עניינים כאלה, דרך שחוק, לגזול ולהטמין כדי להכעיס, כדי לצער את חברים לפי שעה, וההוא מרוב כעס קילל אותם".** הגר"ח פלאגי מעיד ששמר את הדבר בלבו, ולא עברו ימים מועטים עד שהקללות פגעו בהם ומתו במבחר ימיהם. מסיים המתבר, ראש גולת טורקיה: **"כי כן יזהר כל אדם בזה מאוד מאוד, כי כל עושה אלה, בנפשו דיבר רחמנא ליצלן.** ואם עושה בדחנות עם חברו, שיהיה בדחנות כשרה, שתשמח אלוקים ואנשים, ולא חס וחלילה להיפך".

עדיף להישרף ולא לפגוע

רבי שמואל מגיד, רבה של טרסטונה, אף שימש כשמש בית המדרש. עיירתו העניה לא יכלה לספק את צרכיו ההכרחיים ביותר, כך שנאלץ להיות מורה הוראה ולדון דינים, ואף לעשות מלאכתו של שמש, למלא את כיוור המים, להטיב את הנרות ובימות החורף להסיק את התנור. אך הרבנות והשמשות כאחת לא פרנסו את ביתו, והיה עוסק גם במלאכת הנפחים. סמוכה לבית הרב עמדה מפתחו, והגויים היו באים בסוסייהם ובמחרשותיהם, והרב היה מתקן להם פרסות סוס, חישוקי אופניים ושאר כלי ברזל. בשעה שהיה פנוי ממלאכתו היה יושב בבית מעוטר בטלית ותפילין ועוסק בתורה. כשאחד הגויים היה צריך אותו, היה נוקש בחלון והיה ר' שמואל פושט טליתו וחולץ תפיליו, לובש סינר עור ויוצא אל המפחה. כשאחד מבני העיר נצרך בדיוק באותה שעה לרב להורות שאלה, הייתה הרבנית אומרת לו: ימתין נא מעט, הנה הרב במפחה, מיד ייכנס. פעם אחת עת הפציע שחר ביום חורף, הסיק הרב את תנור ביהכ"ו, ומפני לחלוות העצים הייתה האש מסכסכת ואינה בוערת כתיקונה. הכניס הרב את ראשו ורובו לתוך התנור כדי לנפח באש ולהעלות את השלהבת. באותה שעה נכנס אחד

מתפללי הותיקין בביהכ"נ, וראה אדם משתלשל לתוך עומק התנור. נכנסה בו רוח של קלות דעת וחמד לצון. ניגש אליו וטפח לו על גבו. הרב הבין בטעותו של הטופח, וכדי שלא לביישו שהחה את ראשו בתוך התנור. באותה עת האש החלה להתחמם ולעלות. אף שפניו היו כלפי האש הבווערת, לא הוציא ראשו עד שהרגיש כי הלה עקר את רגליו והתרחק ממנו. (אהבת חיים) **רבי חיים מצאנז** היה מזהיר שלא לצער או להכאיב וכך היה אומר: אפילו דם חיה ועוף אסור לאכול, על אחת כמה וכמה שאסור לאכול דם אדם.

מסופר על רבנו הגר"א זצ"ל, שתלמידו בעל "פאת השולחן" (בהקדמת ספרו) מעיד על אמתותה. קרן מיוחדת הייתה בוויילנה מעיזבונו של רבי משה קרמר [סבו של הגר"א], ששמה לה למטרה להחזיק תלמיד חכם. בין הנתמכים היה הגר"א. הכסף שהיה מועבר מדי שבוע באמצעות השמש נועד לספק צרכי בני ביתו. לימים החליט השמש ליטול את הכסף, להקל בזה על מצבו הדחוק, ולא נרתע לעשות כן, שידע שהגר"א בצדקותו לא יגער בו על כך. ומשבתה לפני הגר"א אישתו לתנות על צער הילדים, שאין לה להשביע את נפשו הרעבה, השיב כנגדה שתשלם לבתי השכנים וירחמו עליהם ויאכילום, ודי בזה כדי שלא יגוועו ברעב. כך היה כל ימי חייו של השמש, ולעולם לא ציערו הגאון על כך, אדרבה, שמחתו היתה גדולה שמצליח להסתיר מפני השמש, שיועד כל מעשיו ועומד כל העת בניסיון שלא לבייש יהודי עני. והדברים נפלאים ממש. ^(טעם) ורק כשמעד להיפטר מן העולם השמש התוודה שלקח כל חודש את הקצבה של הרב במקום להעבירה אליו.

חנניה מישאל ועזריה שניצלו מכבשן האש, לא מסופר בתנ"ך מה קרה להם אחר כך, אמרו בגמרא על כך (סנהדרין צג.) **"רבי יהושע אומר ברוק טבעוני, ופרש רש"י, שהגויים לעגו לישראל ואמרו להם "אלוה כזה יש לכם שהציל את החכמים שלכם מהאש, ואתם משתחוים לפסל!"** וכאותו ביוזון ירקו הגויים עליהם והם טבעו ברוק הזה. והוסיף המהרש"א, שהיו עובדי כוכבים מביישים את ישראל כשראו את חנניה מישאל ועזריה יוצאים מהאש, ולכן מתו הצדיקים האלו כדי שתפסיק הבושה מעם ישראל. ורואים מכאן כמה חמור המבייש את חברו, עד כדי שה' הרג את אותם צדיקים כדי שעם ישראל לא יתביישו.

מעשה בחסיד גדול ומופלא בתורה שלא זכה עדין לפני בטן והיה הולך כל חודש לקבל את פני הבעש"ט או אחד מתלמידיו, ויבך ויתחנן לו להודיעו על מה חרי האף הגדול הזה שהוא חשוך בנים. גילה לו הרב שבימי בחרותו היה מאורס לכלה וכאשר גדלה מאס בה ולא לקחה לאשה, וזוהי הסיבה שהוא חשוך בנים. אך אם יבקש ממנה מחילה והיא תמחל לו בלב שלם ובנפש חפצה אולי יזכה לפני בטן. החסיד לא אחר לעשות כדברי הרב והלך לפייסה וזכה לבנים.

להזהר בצערו של דרשן

אל מרן החת"ס סופר זצ"ל נכנס תלמיד ישיבה כששאלתו בפיו: **"כבוד הרב, אנו עומדים לצאת לחופשת 'בין הזמנים' באיזה דבר הכי צריך לדקדק בזמן החופשה".** התלמיד היה בטוח כי הרב יאמר לו להתחזק ביותר בחופשה בכיבוד אב ואם, שהרי כעת הוא נמצא יותר בחברתם או אולי בניצול הזמן או בשמירת עינו ומחשבותיו, אך הרב חשב מעט ואז אמר לו כדברי האלו: **"קבלה טובה החשובה אשר כל אדם צריך לקבל על עצמו בית החול, היא כי בשעה שרב בית הכנסת או דרשן עומד ומוסר דברי תורה לקהל המתפללים, שלא לצאת באמצע הדרשה ולא לעיין באותה עת בספר אחר. על מנת שלא לפגוע בכבודו של הרב. ואף אם הדרשן מדבר בדברים פשוטים וקלים עליך להיזהר יותר מכל שלא להראות כאילו דבריו אינם מעניינים אותך, שזה ממש כפגיעה בו ושרפית דמו".** דווקא דבר זה הזחיר החת"ס סופר יותר מכל, לפי שגדולה הברשה והצער של השני יותר מכל המצוות!. מובא ב"מ דף נח: שאל אביי את רב דימי ארץ ישראל במה הם זהירים מאד? עונה הגמרא בהלבנת פנים. במיוחד צריך להזהר בזה אדם שיש אנשים תחתיו ובשליטתו שלא לפגוע בהם. יהי רצון שהקב"ה ישמר אותנו מכל הלבנת פנים.

מילי דביחוחא: במסיבה באפריקה חילקו בורקסים. המלצר מניח לכולם רומב ולאחד הוא שפך רומב לתיק, לניס ובמכס"ים. "מה אתה עושה?" אני לא יודע ההוראות של בעל הבית, ואמרו בתקיפות, היכן שיש בורקס לניש רומב.

מיופיה, יחזק ויכבד תהלה חדד, ג' דוד, ישראל וקרין תניה, ציורה חדד ומשפחה, חי ואביבה חדד, זבולון וברברה חדד, משה חיים בן אביבה, עמי וישעיה כהן, אליהו ורות נחמה חדד, רפי ואביבה זגרון, שמואל נורית חדד, כהן ששעון ומרים, מיכאל אלוסי חדד, עמוס רזאל ואוריה חדד, יהונתן וישלית חדד, הדס ודניאל פראנטי, יוסף ומיה חדד, הרב אסף נקן, בת שבע חדד וכל משפחתה, בני ציפורה. שרתומים לכולל קול כמסוף, כולל יום, כולל ליל ששישי, כולל בין הזמנים, ועוד | וילעון השבועי. מלך מלכי המלכים ברחמי שישורם ויחיים מכל צד ונקו יצילם יביה כוכב מערכתם ובכל אשר יפנו ישכילו וכל אשר יעשו יצליחו ויבטל חל-גזירות קשות ורעות ויגור עליהם חל-גזירות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה תן בעד יימלא כל משאלות ליבם לטובה, תליים טובים ומוצלחים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונחמה תמיד ומאשרים אבי"ר. לעי"נ: יורם בן זילר, רחל בת מזלה, אליהו בן מביירה. לקבלת העלון במילי: ALON.DVAR.HAMELEH@gmail.com 054-8444024 כל הזכויות שמורות לצורך יזכיר הרבים הכל מותר

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

דומשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 169

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת פרשת וישב תשפ"ה

עניין של חינוך

מיהו היוצא למלחמה - ומנצח!

מלחמת בית חשמונאי נגד היוונים היתה כולה גילוי האמת של הבריאה. היה זה גילוי של מסירות נפש מופלאה שכמעט לא נראתה כמותה במהלך ההסטוריה של העם היהודי, כמבואר ברש"י (דברים לג, יא) שתפילת משה רבינו "מחץ מתנים קמיו" היתה על ענין זה: "ראה שעתידין חשמונאי ובניו להלחם עם היוונים והתפלל עליהם לפי שהיו מועטים, י"ב בני חשמונאי ואלעזר כנגד כמה רבבות". החשמונאים יצאו למלחמה מתוך בהירות הדעת - אמונה ובטחון בשלימות מוחלטת. משום שאצלם האמת הגמור שאין עוד מלבדו לא היתה רק בבחינת ידיעה בלבד אלא בהכרה שכך הוא עצם המציאות ויש להתנהג על פי ה' למעשה ממש. זוהי השגה של "אור" בבטחון בהשי"ת ובהכרה כי "אין עוד מלבדו". כמובן שכשיוצאים להלחם כד, מנצחים לבסוף. המשכילים היו לועגים לצורת המלחמה ע"פ התורה הלך, ופעם ערכו "הצגה" בעיר בריסק והראו כיצד לפי מצוות התורה אמורה להראות מלחמה: הביאו אלפי חיילים עטורים בטלית ותפילין, והכריזו "מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישב לביתו", ו"חיילים" רבים עזבו את המקום. ושוב הכריזו "ומי האיש אשר נטע כרם ולא חללו ילך וישב לביתו", ולאחר מכן "מי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה", ורבים נוספים עזבו. כאשר "ייספו השוטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו", עזבו כולם ונשארו במקום החפץ חיים ורבי חיים מבריסק לבדם. והמשך ה"הצגה" היה שר' חיים מכבד את החפץ חיים לצאת ראשון למלחמה מאחר והוא כהן וכו'. כשסיפרו על כך אנשי העיר לרבי חיים מבריסק זצ"ל, היתה תגובתו: "הכל אמת ויציב, אולם "שכחו" אותם משכילים להציג בפני אנשיהם את סופה של אותה "הצגה" - כי אכן אותם שני זקנים שנשארו ניצחו במלחמה"!!!

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מַלְכִים

"ויהי כדברה אל יוסף יום ולא שמע אליה" (לט, י)

רשע אומרים לו, מפני מה לא עסקת בתורה? אם אמר נאה הייתי וטרוד ביצרי, אומרים לו: כלום נאה היית מיוסף, אמרו עליו על יוסף הצדיק, בכל יום ויום היתה אשת פוטיפר משדלתו בדברים... ולא רצה לשמוע אליה, נמצא... יוסף מחייב את הרשעים" (יומא לה, ב)

לכאורה, **שואל רבי איצ'לה בלזר**, תשובת הרשע אינה מובנת כלל. שואלים אותו מדוע לא עסק בתורה, ומה הוא עונה? איך אלמד תורה, הלא "טרוד הייתי ביצרי" – הייתי עסוק בשטויות... נתאר לעצמנו שמשגיח בישיבה ניגש לבחור בישיבתו ושואל אותו: "היכן היית אתמול, מדוע לא באת ללמוד?" והוא יענה: "כבוד הרב, כ"כ רציתי ללמוד, אבל הייתי עסוק". - "במה היית עסוק?" - "ישבתי עם חבורת פרחים על הברזלים ולא יכלתי לעזוב באמצע"..." וכי תירוץ הגיוני הוא זה? הלא ההתנשאות שבדבריו כבר גרועה יותר מעצם הטענה! כדי לשבר את האוזן כמה לכאורה מגוחכת טענה זו, **נזכיר מעשה שמספר ה'בן איש חי'**, על אדם שהגיע אל רב העיירה בערב יום הכיפור ואמר: "באתי לבקש דרך תשובה על מעשה עבירה שעשיתי". "מה עשית, איזו עבירה?" "כבוד הרב, לא נטלתי מים אחרונים". "נו, טוב, זה באמת לא בסדר, אך עדין ביטול נטילת מים אחרונים אינו כה חמור"... "כבוד הרב, לא נטלתי מים אחרונים מפני שגם לא נטלתי מים ראשונים לפני הסעודה". "אכלת בלי נטילת ידיים?" "כן". "מדוע?" - "כבוד הרב, אם אני אוכל מאכלי טריפה, היעלה על הדעת שאטול ידיים לפני הסעודה?" "אכלת נבילות וטריפות?! מדוע? הרי ישנן כל כך הרבה מסעדות כשירות, ומדוע הוצרכת לאכול מאכלי טריפה?" "כי כל החנויות היו סגורות, זה היה בשבת"... ואדם זה בא לבקש תשובה על מים אחרונים...

וכך, שואל רבי איצ'לה, כיצד זה שעל התביעה מדוע לא עסק בתורה, אומר הרשע: "טרוד הייתי ביצרי" – עברתי עבירות ולא היה לי זמן ללמוד גמרא. איזה מין תרוץ הוא זה? התשובה היא, שאכן כך הוא: עד כמה שמעשי העבירות גרועים הם, עוון ביטול תורה עולה עליהם בחומרתו! "טרוד הייתי ביצרי" פחות חמור מביטול תורה. לכן, אדם מעדיף שיענישוהו על העבירות שעבר מחמת יצרו, רק שלא יענישוהו של עוון ביטול תורה שהוא החמור מכל!

מנהג האשכנזים שבכל עניין שיש צורך להזכיר שמו של אדם, מזכירים אותו עם שם אביו, כגון כשקוראים יהודי לתורה אומרים: "יעמוד יוסף בן יעקב" וכן על הקבר כותבים: פה נטמן "ראובן בן יעקב" וכו'. המקום היחיד שמזכירים את שם האמא הוא בתפילה על החולה. מדוע? באר ה'בן איש חי': משום שלאביו יש גם עוון ביטול תורה, משא"כ הנשים שאינן חייבות בלימוד תורה ואין להן עוון זה. לכן כשבאים להתפלל על חולה, מזכירים את שם אימו, כי הזכרת שם האב עלולה לפעמים אף להזיק יותר כי יש בידו ביטול תורה. (ומתוך האור)

בברכת שבת שלום - מערכת לב ארי

מעשה שהיה...

קדוש מרחם! \ ספור על כ"ק מרן רבי דוד אביחצירא עטרת ראשינו הי"ד זצ"ל וזיע"א.

הילולא דצדיקייא

הילולת כ"ק מרן

רבי דוד אביחצירא

עטרת ראשינו

זצ"ל וזיע"א

(י"ד' כסליו - תר"פ)

הצדיק הרב דוד אביחצירא זצ"ל הי"ד המכונה 'עטרת ראשינו' נולד בשנת ה'תרכ"ו כבן בכור להוריו בעיר תאפיללת שבמרוקו. כבר בצעירותו נודע כעילוי. לאחר פטירת סבו מרן האביר יעקב זיע"א קיבל אביו את הנהגת הקהילה והישיבה. באותן שנים עסק רבינו לבדו בתורה, נהג במנהגי פרישות, ולא התערב בהנהגת הקהילה. בהיותו כבן 42 שנים לאחר פטירת אביו רבי מסעוד זיע"א בשנת ה'תרס"ח קיבל על עצמו את הנהגת הקהילה, אולם פחות משנה לאחר מכן מסיבותיו חילק את סמכויותיו לקרובי משפחתו. במשך כחמש שנים משנת ה'תרס"ט ועד סופה של שנת ה'תרע"ד, הסתגר רבינו עם המקובלים הגדולים - חמיו ר' אליהו ועם חברו ר' משה תורגימן בעליית הגג של ביתו, שם התבודדו, עשו תעניות וסיגופים ולמדו יומם ולילה את תורת הנגלה והנסתר. רבינו התחתן והתאלמן פעמיים, ונולדו לו שמונה בנים ובת אחת. כל בניו למעט הצעיר שבהם נפטרו עוד בחייו. ועל אף שסבל ממחלות רבות והניסיון העצום של פטירת שמונה מילדיו, היה ידוע כאדם שמח שאף עודד אחרים. הוא נמנע מלצאת אל הרחוב. בית מדרשו והמקווה שלו היו בביתו. כאשר היה יוצא לרחוב, לא היה מהלך ברחוב אלא מדלג מגג לגג, ובאותה שעה היו מכריזים לבל תהין אישה לצאת מפתח ביתה עד אשר ישוב לביתו. פרישותו המופלאה נודעה ברבים. לא אכל מאכלי בשר בשל השחיטה, צם פעמים רבות ולעיתים תענית שבועית ובכלל מיעט לאכול. לא ישן על מיטה אלא על כיסא. מדי בוקר לפני לימודיו היה מסתגר בחדרו, ושם היה נכנס בתוך ארון קבורה ומכסה עצמו בעפר על מנת לזכור את יום המיתה ולזכור את שפלות האדם ולהתגבר על יצר הגאווה. רבנו נעקד על קידוש ה' באמצעות פגז שנורה ישירות אליו ונלביע ב- י"ד כסליו ה'תר"פ. רבנו חי ופעל כ-54 שנים. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

בשנת ה'תרע"ז צבא צרפת כבש את מרוקו. הערבים התארגנו בראשות מולאי מוחמד בן קאסם שר"י ונלחמו בצרפתים. לאחר תקופה ארוכה נסוגו הצרפתים. מולאי מוחמד נלחם מול משפחת המלוכה המרוקאית, הרגם ותפס את כס השלטון בכח זרועו. בשנת ה'תר"פ הוציא גזירה להרוג את כל היהודים שגרים במחוז תאפיללת, בטענה שהם קושרים קשר חשאי עם הכובש הצרפתי כדי לגרש את שלטון המורדים בראשותו. כדי להגביר את החרדה לא פורסם תאריך לביצוע הגזירה. בשבת י"ד כסליו ה'תר"ץ לבש רבינו בגדי חול שחורים במקום בגדי השבת הלבנים אותם שנהג ללבוש. התושבים היהודים התפלאו מאוד והבינו, כי רבינו יודע דבר מה ומכינם לכך. בשבת בצהריים החל מולאי מוחמד לרכז את יהודי האזור, כדי להוציאם להורג. חייליו הקיפו את האיזור וגרמו לפחד רב. אז הצדיק עודד את הקהילה ואמר כי התפלל לבורא עולם שבמקום שיהרגו כל אנשי הקהילה, ביקש למות כפרת כולם. לאחר שהתקבצו כל היהודים אל הכיכר המרכזית, שכנעו יועציו של מולאי שכדאי לו להרוג רק את רבם של היהודים, בהטעמים שאם ימותו כולם לא יוכלו לגבות מהם מיסים ותשלומים אחרים. תפילתו של ר' דוד נענתה בשמיים ונכנסו דברי יועציו של מולאי מוחמד באוזניו. מיד ציווה לקחת את רבינו ואת שני עשירי העיר, ר' יצחק בן שמחון ובנו ר' דוד למפקדתו. העריץ הציב את גופם מול לוע של תותח וירה משם פגז. לאחר מותו גזר מולאי מוחמד שר"י, כי אסור להתאבל על מות רבינו ואיים כי מי שימצא מתאבל על פטירת הצדיק יוצא להורג! מספר ימים אחרי הריגתו של רבינו הועברה גופתו לראשי הקהילה. הוא נקבר בלווייה צנועה, שאף בה בלשו חיילי המורדים שלא יעז איש לבכות על פטירת הצדיק. אחיו הצדיק ר' ישראל אביחצירא זצוק"ל (ה'בבא סאלי) מיאן להתנחם על אחיו, ונהג אבלות מעבר לשנה הנהוגה. לאחר שבע שנים בדיוק, ביום ההילולה, חלם חלום. בחלומו טבל במקווה של סבו ה'אביר יעקב' זיע"א. לפתע נפתחו השמיים. ממעל ירדו שבעת רועי ישראל בדמות מנורות אש בזהירות, ונבלעו בבית המדרש. אחריהם הופיעה דמותו המאירה של רבי דוד. הבבא סאלי רצה להיכנס איתו להיכל, אולם אחיו עצר בעדו: "אינך יכול להיכנס, מפני שאתה עדיין בעולם החיים. אני מתיר לך לשבת סמוך לפתח ולומר איתנו תיקון חצות". לאחר מכן הוסיף: "דע לך, אחי, שיש לי צער גדול מכך שאתה מוסיף להתאבל עלי. כל הצער שהיה לי לא ארך יותר משניה אחת. תיכף ומיד העלו אותי למחיצתי בעולמות העליונים, למקום שאיני יכול לפרט לך את גודל מעלתו ועוצם התענוגים שבו. ואם ברצונך לגרום לי קורת רוח, הפסק להתאבל!". הבבא סאלי התעורר מחלומו. לאחר שהתפלל שחרית, ערך התרת נדרים למנהגי האבלות שקיבל על עצמו. הוא סיפר ברבים את דבר החלום, ואותו יום נקבע ליום משתה ושמחה לכבוד נשמת הקדוש, רבי דוד אביחצירא הי"ד.

(נלקט בשינוי לשון קלים מתוך העלון פניני הצדיקים)

את ה' ישים ה' בפי אותו אדבר!

כחו של משפּט!

הרה"ג רבי יעקב ישראל קניבסקי שליט"א (נכדו נאמן ביתו של מרן הגאון ר' חיים קניבסקי זצ"ל)

סיפר: היינו פעם בחול המועד עם מרן רבינו זיע"א במקום מסוים. רבינו הלך שם אנה ואנה. פתאום הופיע אברך שרבינו הכיר אותו. האברך שאל את רבינו שאלות ורבינו השיב לו.

לפתע רבינו אמר לו: "נו, אני פוגש אותך בחול המועד, אני זוכה לקיים את המצווה של הקבלת פני רבו ברגל". האברך חיך במבוכה, שמח שכך רבינו מתייחס אליו ואמר מיד: "מה רבינו אומר לי דבר כזה, כולנו התלמידים של הרב". רבינו חיך ובירך אותו בחג שמח.

כעבור תקופה אותו אברך התקשר אלי ואמר לי: "אתה זוכר שרבינו אמר לי בחול המועד שהוא זוכה לקיים את המצווה של הקבלת פני רבו ברגל? אתה לא מבין מה המשפט הזה עשה". הוא הוסיף וסיפר: "בדיוק כשרבינו אמר לי את זה, אשתי עמדה מאחור ושמעה את המשפט הזה".

"האמת היא שהיו לי בעיות גדולות בשלום בית מכיוון שהחותן שלי הוא יהודי תלמיד חכם. הגיסים שלי מוכשרים מאוד ובעלי משרות תורניות. אשתי כל הזמן היתה אומרת לי: 'אבא שלי ואחים שלי מוכשרים ומרשימים מאוד. יש להם משרות תורניות מרשימות. אתה אברך פחות מוכשר'. היא לא כל כך העריכה אותי. כך היתה ההרגשה בבית כל הזמן, מה שהוביל לבעיות בשלום בית".

"פתאום אשתי שומעת את גדול הדור אומר לי משפט כזה, שהוא רואה אותי הוא מקיים מצוות הקבלת פני רבו... אני לא יכול לתאר ולהסביר מה המשפט הזה חולל. מאז היא מסתכלת אלי במבט אחר לגמרי. היא מעריכה אותי, מכבדת אותי, כל היחס שלה השתנה ואני מכבד אותה. בעקבות דברי רבינו האווירה בבית הפכה להיות נעימה וטובה. מאז ברוך ה' יש לי שלום בית!". האברך הוסיף ואמר: "כנראה רבינו ראה שאשתי מגיעה. לכן הוא אמר לי את המשפט הזה בכוונה כדי שהיא תשמע את הדברים".

רבינו כמובן מעולם לא הביט באישה ועל כך יעיד המעשה המדהים הבא: "אמא שלי שתחיה, פלה בבית רבינו למעלה משלושים שנה. מתוכן למעלה מעשר שנים שהתגוררנו באותו בית עם רבינו. ערב אחד בשנים האחרונות, נכנסתי עם רבינו בלילה לחדר שינה. רבינו הלך לנוח. הייתי עם אבי שליט"א ואמי שתחי' סידרה את החדר".

"לפתע רבינו שאל: 'מי זאת האישה שנמצאת שם בחדר?'. הוא לא ידע כלל שזו כלתו שגרה איתו בבית ונשואה לבנו עשרות שנים! מעולם הוא לא הביט באישה. ודאי שהוא לא ראה את אשת האברך המדובר אלא היתה לו סייעתא דשמיא עצומה שהקב"ה שם בפיו את המילים הנכונות".

"הקב"ה ראה וידע שכל מעשיו ודיבוריו של רבינו היו לשם שמיים, לעשות נחת רוח לבורא עולם, להרבות תורה ומצוות, חסד ויידישקייט בעולם כולו ולכלל יחיד ויחיד. הקב"ה היה שם בפיו את המילים הנכונות במקום הנכון ובזמן הנכון".

(מעובד מתוך מגזין במה)

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"ראדני סטריט"

הרחוב עורר רטט בליבות חסידי סטאלין קארלין. שם, ב"ראדני סטריט", שבוויליאמסבורג היה משכנו ובית מדרשו של האדמו"ר רבי יעקב חיים מדיטרויט זיע"א, ואחריו בקודש המשיך לשכון שם האדמו"ר רבי יוחנן זיע"א. לשם היו נכספות נשמות זקני החסידים בבואם להתענג על השם וזיו שכיתנו. לשם הם נקבצו ובאו לשהות בצל הקודש בשבתות וימים טובים לאחר ששת ימי המעשה, בהם עמלו קשות לפרנסת ביתם - אתגר קשה לעצמו באמריקה החומרית של אותם ימים.

ויבא הביתה לעשות מלאכתו - "רבי אליעזר אומר: 'שבת היה', שנאמר: 'כי בו שבת מכל מלאכתו' " מסביר רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א את הפסוק בפרשתנו ע"פ פסוק של ה"בית יוסף" זיע"א שהפועלים העוסקים במלאכתם כל ימי השבוע מחויבים ללמוד תורה כל יום השבת, כך יוסף שהיה עבד, וכל ימות השבוע היה טרוד במלאכתו, לא היה יכול להשלים חובותיו וללמוד תורה בימי השבוע, משום הכי: "ויבא יוסף" (בשבת קודש) - "לעשות מלאכתו", כלומר: "מלאכתו" - לעשות את מלאכת לימוד התורה של ששת ימי המעשה.

מהבית הזה בראדני סטריט שאבו חסידי קרלין בארה"ב את מקור חיותם. **משתף** א' הקוראים מחסידי קרלין, שהיתי בשבת בווייליאמסבורג בליל שבת נשאו אותי רגלי אל מקום שבו התפללו רבותינו, לביהמ"ד ב"ראדני סטריט", שנמצא כיום ברשותה של קהילת נייטרא המעטירה. אחד מהמתפללים שם, ר' נפתלי, יהודי הונגרי טוב לב שעוד זוכר איך היה נראה בית הכנסת בעבר, כשעוד היה ברשותם של חסידי סטאלין קרלין, תיאר לי בערגה היכן היה כותל המזרח, משם האירו את העולם צדיקי בית קארלין, ומשם השפיעו והרעיפו ברכות שמים מעל על חבורת צאן מרעיתם, חסידיהם המקושרים בעבותות אהבה ומאוחדים באהבת חברים.

להשם הישועה על עמך ברכתך סלה - "כשהשם עושה איזה תשועה בקרב ישראל זה אות אמת שיש בינהם שלום, כדורו של אחאב, והשלום הוא כלי מחזיק ברכה, וזהו: 'על עמך ברכתך סלה' - דברי רבינו ה"זרע שמשון" זצוק"ל בפרשתנו.

ר' נפתלי שקבל אותי במאור פנים סיפר לי שגם האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זיע"א, עם הגיעו לארה"ב בשנה הראשונה, קבע את מקום תפילתו בבית הקדוש הזה. הלה סיפר על הרושם שמותיר צדיק:

פעם נסע הרבי מסאטמר זיע"א למיאמי דרך ארוכה בקרון רכבת. שם הוא למד, התפלל ועבד את השם" ר' נפתלי מעיד: "הרשימה מהקדושה השאירה שם חותם, וברבות הימים לאורך כל המסלול קמו ונבנו מושבות יהודים. לאורך כל הדרך הארוכה דרך של למעלה מאלפיים קילומטר ניתן למצוא כיום מנייני תפילה".

החזן בנייטרא החל מתגנן בנעימה הונגרית קלאסית "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו", אך אני שמעתי קולות אחרים, צלילים עתיקים של הנוסח הסטולינאי עתיק היומין שבקע ריקיעים מהבית הקדוש הזה.

נזכרתי בתיאורים המרתקים שעוד זכיתי לשמוע מפי זקני החסידים כמו רבי ניסן פילטישק זצ"ל, אשר היה מתאר בדמעות את נועם השבת במחיצתו של הרבי מדיטרויט זיע"א, אשר פניו בערו והאדימו מאש השבת כשניגן בנעימה "מה ידידות" - באמרו שכל חפצי ומנעמי העולם הזה היו בעיניו כאין וכאפס מול אותה מתיקות. ר' ניסן היה ממשיך ומתאר את זיו פניו הזהירים של הרבי רבי יוחנן זיע"א ואת רוממות הקדושה במחיצת קדשו. הרי כאן שפכו האדמו"רים את נפשם בתפילה והודיה, בשיר ושבח לקל אשר שבת ברא.

ובזה נבין טעם למה בארבעה מקומות כתב קרא: 'כהיום הזה' (נפושטנו: 'לעשות מלאכתו נהיום הזה', ונעו מקומות, נמו: 'ויצוונו השם לעשות את כל החוקים לטוב לנו ולחיותנו נהיום הזה'), לפי שמדבר מעניין השבת, שהעולם הזה דומה ללילה העולם הבא דומה ליום, ויום השבת הוא מעין העולם הבא, ומשום הכי שפיר לרמוז אותו בתיבת: 'כהיום', דהיינו: ביום שבת שהוא כמו יום של עולם הבא - מתיקות לשון רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו.

כך הפלגתי לעולמות קסומים שטעמם משאיר חותם עד היום הזה אצל החסידים הרבים, הצמאים ומשתוקקים לשתות מי הדעת מבארות הקודש, הממשיכים בחסדו יתברך, נמשכים ומושכים בדרך רבותינו גזע הקודש הקרלינאית בעזרתו יתברך לאוי"ט.

מי חכם וישמור אלה ויתבוננו חסדי ה"נ" נשמע קולו של החזן בנעימה. ר' נפתלי ההונגרי הזקן מסמן לי בידו בהתרגשות שים לב לנאמר כאן... **לאחר** אמירת "גוט שבת", חמה ולבבית ישבנו לשוחח.

אתה יודע מה המכנה המשותף בין סאטמר לסטאלין, מלבד שניהם מתחילים באות 'סמך'?" שאל בחיוך ומיד ענה: "לשניהם יש תאריך זהה. יום קדוש ומיוחד "כ"א בכסלו" - אצלכם בקרלין זהו יום ההילולא

שיעור מס' 212 | פר' וישב תשפ"ה

של הרבי ר' יוחנן זיע"א, אשר ממנו נמשכת השלשלת הקדושה, אותו השאיר השי"ת לפליטה ושארית אחר החורבן הנורא.

ואצלנו בסאטמר "כא בכסלו" הוא יום ההצלה בו ניצל רבינו יואל מסאטמר זיע"א מגיא ההפיכה. באותו יום הרבי עבר ברכבת לשוויץ הניטרלית. שם ברכבת, משעברו את הגבול, הרבי הלחין ניגון ריקוד שמושר בערגה בסאטמר: "נפשנו חכתה להשם, עזרנו ומגיננו הוא, כי בו ישמח ליבנו כי בשם קדשו בטחנו".

לדעת יש עוד מכנה משותף לשני הצדיקים הללו" מוסיף איש שיחי ר' נפתלי "והוא קשור לבית הקדוש הזה, בו אנחנו נמצאים כעת. אני לא יודע כמה אתה בקי בהיסטוריה, אבל בוא ואלמדך פרק קטן. כאן ישב לפני כשבעים שנה הרבי ר' יוחנן מסטאלין זיע"א, ובכה. היה נראה באותם ימים שעולמו חרב עליו, שחלילה אחר שיסתלק מעולמו לא ישאר מהחסידות שם ושארית.

המצב היה נראה כה כואב ודווי, ובאותו יום עגום כא כסלו תשס"ז, כשהרבי הסתלק לבית עולמו, היה נראה חלילה שעם סתימת הגולל שם בבית החיים בנוי ד'זרי נסתם הגולל גם על שושלת כה מפוארת.

המצב הוגדר אז: "אך" - לשון צער וכאב (היפוך אותיות כ"א), והנה חלפו להם שבעים שנה לאוי"ט, וראו זה פלא: "אך" = טוב לישראל", אותו כ"א בכסלו מציין תקומה של חסידות שלמה, דורות מפוארים, זרע ברך השם הממשיכים בדרכו של הרבי מסטאלין זצוק"ל ואבותיו הקדושים. אותו כאב, אותן דמעות שחש הרבי כאן לפני כשבעים שנה, מתברר שהם היו המצע לגדילה, הגשם שהצמיח אילנות וכרמים כה מפוארים.

אתה מכיר את דברי המדרש על אמו של רשב"י, שלאחר עשר שנות המתנה כואבות לפרי טבן חלמה אמו של רבי שמעון שהיא נמצאת ביער גדול ומלאך מסתובב בין האילנות ומוזג מים מהכד שבידו לאילנות, ומיד הם מצמיחים פירות. משהגיע המלאך אליה הניח הכד הגדול מידו ולקח כד קטן מידו השנייה ובו השקה אותה, ומיד היא צמחה לאילן מפואר גדול מכל אילנות היער. היא התעוררה והבינה שהיום - ראש השנה, עת פקידת העקריות, היא נפקדה! אך לא הבינה מה הסיפור עם הכד הגדול ממנו הושקו שאר עצי היער, לעומת הכד הקטן ממנו הושקתה היא. היא הלכה לדרוש אצל רבי עקיבא, והוא הסביר לה כי עבורה כביכול לא היה מים בכד הגדול, בדרך הטבע לא היו לה סיכויים ללדת, אך הדמעות של בעלה יוחאי ודמעותיה נאגרו במרומים בכד הקטן, ובדמעות אלו השקו את העץ שלה. בזכותן יגדל ויצמח מהאילן בן שיאיר את העולם, הלא הוא רשב"י שמאיר את העולם עד ימינו.

אותו "אך", אותו כאב ודמעות של הרבי זצוק"ל השקו את האילן שהצמיח בחסדו יתברך אילנות מפוארים בכרם בית ישראל, לאורך ימים ושנים טובות".

ומעתה יעקב סבל כמה יסורין בבית לבן: 'הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה'. וכוונתו היתה שם לקבץ נדחים ולקבץ פזורים כנודע בסוד עקודים נקודים וברודים, וכל זה היתה לתועלת הדורות הבאים בישראל, ולפיכך נפרצה לו פרצה מעין העולם הבא - דברי רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו.

מעניין הוא" מוסיף ר' נפתלי בדבריו "שגם הרבי מסאטמר קבע כאן את תפילתו באותו בית מדרש. כשהרבי מסאטמר הגיע לארה"ב בשנת תש"ז. באניה מארץ ישראל אחרי שעלה לשם מגיא ההריגה ובנה בארץ מוסדות תורה וחסד. בעקבות כך חובות רבים השתרגו על צווארו למעלה ראש. הרבי שלא יכל לעמוד בזה לקח את מקל הנדודים ויצא לארה"ב במטרה לגייס כסף לכיסוי חובותיו ולחזור ארצה, במשך שנתיים הוא לא פרק את מזוודותיו. ליבו כאב עליו על שנאלץ לעזוב את ארץ הקודש, חמדת אבות, ה"אך" - הכאב שהרגיש כאן באותם ימים היה קשה מנשוא. כיום מתברר שחובותיו של הרבי מסאטמר גרמו, וגלגלו בזכותם עד ימינו מיליארי דולרים לפעולות צדקה וחסד, חינוכו של הרבי מסאטמר להדר במצוות הצדקה. דרך חייו שהעזרה ליהודי בצרתו היא המצווה הגדולה ביותר, חובותיו וכאבו גלגלו לגלג הצלה לחובותיהם של יהודים רבים. ה"אך" - כאביו וחובותיו של הרבי מסאטמר, הפכו ברבות הימים לטוב, וחסידי עד היום הזה מיטיבים ומשפיעים טוב וחסד בכל קהילות ישראל.

כאן בבית הקדוש הזה יש משמעות מיוחדת לפסוק: "מי חכם וישמור אלה" (נלשון: "ואניו שמו את הוננו" - המזין וציפיה). לעיתים רק אחרי המתנה ארוכה ניתן להתבונן ולראות את חסדי השם, שגם ה "אך" - טוב הוא לישראל.

ברשותך סיפור אמיתי מרתק? מוזמן לשתף!
הצטרפות hbzs3587@gmail.com

”ויאמר את אחי אנכי מבקש” (לז, טז)

פירש הרה"ק רבי אברהם מסלוניס, בעל יסוד העבודה זי"ע, הדרך לזכות להגיע לקיום 'אנוכי הי' אלוקיד', ולקבלת עול מלכות שמים בשלימות, היא רק על ידי אהבה אחוה ורעות. וזהו שרמז הפסוק 'את אחי' - על ידי אחוה ואחדות, זוכים ל'אנוכי' - כנאמר 'את אחי אנכי מבקש'.

הרה"ק רבי אברהם מסלוניס

א נקודל'ה

”וימאן ויאמר אל אשת אדוניו וגו' (לט, ח)

לכאורה המילה 'וימאן' מיותרת כאן, כי מספיק מה שכתוב הלאה 'ויאמר וגו' שיוסף מסביר את שיקוליו וכו', אלא התורה באה ללמד אותנו כלל יסוד להתמודדות מול היצר הרע, שכשהיצר בא לאדם לשדלו לעבירה, אם האדם יתחיל להיכנס איתו לדיאלוג – תמיד היצר יביא לו טענות למה כן להכשילו, לכן דבר ראשון, צריך להגיד 'לא!!' ליצר הרע, ואחר כך ויאמר, וכך גם כאן יוסף הצדיק דבר ראשון 'וימאן', אח"כ הוא כבר הסביר את שיקוליו.

אגרא דכלה

והשפת אמת מפרש על אותו הדרך ואומר כי עצם היוימאן מביא את האדם שיזכה ל'ויאמר' זאת אומרת שעצם האמירה של לא! נותן זכות לאדם למצוא טעמים לבחור בטוב.

שפת אמת

וכן אותו דבר מה שאנו אומרים כל יום "אין כאלוקינו ומי כאלוקינו" שלכאורה אם אתה אומר ש'אין כאלוקינו' אז למה אתה שואל "מי כאלוקינו", אלא על אותו הדרך שאם אדם רוצה להתחיל לשאול "מי כאלוקינו" דבר ראשון עליו לדעת בוודאות ש"אין כאלוקינו" שאין עוד מלבדו, ורק אחר כך יכול לפנות לשאלותיו.

ספרים

”לך נא ראה את שלום אחיך” (לז, יד)

יעקב אבינו מלמד אותנו שתמיד צריך להסתכל על הצד הטוב ועל הצד של השלימות בכל אדם "לך נא ראה את שלום אחיך" – תראה את 'שלום' מלשון 'שלימות' אחיך.

תפארת שלמה

”ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך, ואת שלום הצאן, והשבני דבר” (לז, יד)

רש"י כותב בתחילת הפרשה, שיוסף סיפר לאביו על האחים שלושה דברים: (א) שהם אוכלים אבר מן החי (ב) שבני לאה מזלזלים בבני השפחות וקוראים להם "עבדים". (ג) שהם חשודים על העריות. ומשום כך, מבקש יעקב מיוסף שלושה דברים: "לך נא ראה את שלום אחיך" – בדוק שהם בשלום זה עם זה ולא מזלזלים איש ברעהו (כנגד ההאשמה השניה); "ואת שלום הצאן" – שהצאן שלמים באבריהם ואין אוכלים מהם אבר מן החי (כנגד ההאשמה הראשונה); "והשיבני דבר" – בדוק האם חשודים בעריות, שמצאנו שנקראו בתורה ובחז"ל "דבר", כלשון הכתוב "כי ימצא בה ערוות דבר" (כנגד ההאשמה השלישית).

פרדס יוסף

”ויילכו אחיו לרעות את צאן אביהם בשכם” (לז, יב)

אומר רש"י שלא הלכו אלא לרעות את עצמם, כל אחד מהשבטים סלל לעצמו דרך משלו בעבודת השם כמרומו במילה 'בשכם' שהוא ר"ת ברוך שם כבוד מלכותו, בא יוסף הצדיק ואמר להם שהם צריכים רב מעליהם שיהיו כפופים אליו, וזה מה שיוסף אמר "והנה קמה אלומותכם ותשתחוונה לאלומותי" – שאתם גם צריכים רב מעליכם וזה מה שהיה הוויכוח ביניהם.

תפארת שלמה

”וישב אל אחיו ויאמר הילד איננו ואני אנה אני בא” (לז, ל)

וברש"י: אנא אברח מצערו של אבא. עלינו לזכור שגם אנחנו היום במצב של 'הילד איננו' - שיותר מאחד מבניו של אבינו שבשמים פרשו מעולם התורה והיהדות, כל יהודי צריך לחשוב - 'אנא אברח מצערו של אבא' - מה אני עשיתי בכדי להוריד מצערו של אבינו שבשמים, וכדי לנסות ולהשיבם אל צור מחצבתם?

תולדות הרשב"ז

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

בס"ד
"לך נא ראה את שלום אחיך.. וימצאו איש ויאמר לו מה
תבקש ויאמר לו את אחי אנכי מבקש" (לז, יד-טו)

ידוע הסיפור של ר' יוסי ואליהו נביא שר' יוסי נכנס לחורבה בצידי הדרך כדי להתפלל ואליהו הנביא חיכה לו בחוץ ושאל אותו למה הוא נכנס לחרבה, ענה לו ר' יוסי שהוא נכנס להתפלל, אמר לו אליהו הנביא שיהיה לך להתפלל בדרך. כתוב שכשלאדם יש צער עקב צרה מסוימת, צריך הוא להתבונן ולהצטער בצער השכינה וכך יעבור גם לו צרתו, הצדיק צריך להתפלל על צרתם של היהודים ולא רק על צרתה של השכינה, וזה מה שאמר אליהו הנביא לר' יוסי "היה לך להתפלל בדרך" "בדרך" – על זה שהיהודים בגלות ולא רק על צער השכינה, וזה גם מה שאמר יעקב ליוסף "לך נא ראה את שלום אחיך" – לך תראה את הטובה של אחיך ולהתפלל עליהם ולשלומם, וממשיך הפסוק "וימצאו איש ויאמר לו מה תבקש" – על מה אתה מתפלל על השכינה או על אחיך, ענה לו יוסף "את אחי אנכי מבקש". וזה גם מה שהיה אצל נדב ואביהו שבעיקר התעסקו "בקרבתם לפני ה'", בתפילתם על צער השכינה ולכן לא זכו.

תפארת שלמה

"ויוסף הורד מצרימה" (לט, א)

אומר רש"י כדי לסמוך מעשה אשתו של פוטיפר למעשה תמר לומר לך מה זו לשם שמים אף זו לשם שמים... תמר ידעה שמזרעה עתיד לצאת דוד המלך ע"ה, וגם אשת פוטיפר ידעה שעתידיים לצאת מזרעה אפרים ומנשה, שאמנם היו בניה של אסנת בתה שנישאה ליוסף. ולכאורה אם באמת שניהם התכוונו לשם שמים, מדוע תמר זכתה ואשת פוטיפר לא? אלא אדם צריך לדעת שכשמתכוון לעשות דבר 'לשם שמים', הכוונה בזה שגם אם לא יצליח לו הוא יידע שגם זה משמים, ובזה האדם נבחן כשרוצה לעשות לשם שמים ולא הולך לו. אשת פוטיפר שראתה שלא מצליחה ויוסף ברח החוצה אמרה, גם לי גם לך לא יהיה, וקברה אותו עמוק בבית הסוהר כך שלא יוכל לעולם להתחתן... משא"כ תמר ברגע שתפסוה ויהודה אמר 'הוציאוהו ותישרף' הסכימה ליפול לתוך כבשן האש ובלבד שלא להלבין את פניו, למה? כי היא התכוונה באמת לשם שמים. אמנם עשתה גם השתדלות ולכן שלחה לו את הרמזים, אך כוונתה הייתה בכל המהלך לשם שמים – כלומר לפי הסיבות ואיך שה' מכוון אותה...

כ"ק אדמו"ר מספינקא שליט"א

"וירא שר האופים כי טוב פתרו" ... (מ, טז)

שאלו לרבי מאיר שלום מפוריסוב: מה ראה יוסף לפתור חלומו של שר המשקים לטובה ושל שר האופים לרעה? השיב: סיפורו של שר המשקים הכיל רק מפעלות ה': גפן שעלתה כפורחת, אשכולות בשלים ונץ עולה. בעוד שחלומו של שר האופים התבסס רק על כוחי ועוצם ידי: סלים ומיני מאפה מעשה ידי אדם. חלום כזה איננו מבשר טובות...

רבי מאיר שלום מפוריסוב

א ז י ס ווארט

"ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח" (לט, ב)

ברור הוא מאליו, שמאחר והקב"ה היה עם יוסף, הוא זכה להיות איש מצליח והברכה שרתה במעשה ידיו, ובשל כך הוא זכה למצוא חן בעיני אדוניו פוטיפר. אולם משמעות נוספת טמונה בכתוב, שאותה נבין לפי מה שאומרים העולם בשם ה'חפץ חיים', שהנה יש לשאול על נוסח ברכת החדש; מדוע מבקשים בברכת החדש פעמיים על יראת שמים, בפעם הראשונה: "חיים של יראת שמים ויראת חטא", ולאחר מכן "חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים"? אלא, שלאחר הבקשה הראשונה של יראת שמים, אנו מוסיפים ומבקשים: "חיים של עושר וכבוד", ומי שרוצה עושר, חייב לחזור ולבקש שוב ושוב שיזכה ליראת שמים! לפי זה הסבר הפסוק הוא, שלמרות היות יוסף "איש מצליח", לא גרע הדבר מיראת השמים שבו, אלא אדרבה, "ויהי ה' את יוסף" כפי שמבאר רש"י שם שהשם היה שגור בפיו תדיר.

לאור הנר

"וישלונו אתו הברה והבור רק אין בו מים...וישבו לאכול לחם וישאו עיניהם ויראו והנה ארחת ישמעלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט" (לז, כד-כה)

יהודי שמרגיש שהוא נמצא במצב שבור מאד ואין לו פרנסה או שנמצא בצרה מסוימת "וישליכו אתו הברה והבור ריק אין בו מים" אומרת לו התורה "וישבו לאכול לחם" – תתיישב ללמוד תורה ככתוב במדרש 'תורה נמשלה ללחם', "וישאו עיניהם" – ותתפלל להקב"ה שיושיעך "ויראו" – ואתה תראה שהישועה תגיעה מעצמה "וישאו עיניהם ויראו והנה ארחת ישמעלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט".

בדרך רמז

פרשת וישב תשפ"ה | שנה ב' 53

הורינו

הורים נתן ה' לנו

כי רק בזכות זה שיעקב יעשה כיבוד אב משלו, וילך וישב בארץ מגורי אביו, שמכבדו, רק עבור זה יהיה לו כח לעמוד כנגד הזכויות שיש לעשיו בגלל הכיבוד אב שלו.

וְעֵשָׂה לֹא כָתְנָת פְּסִים (ל"ז ג')

קולמוסים רבים נשתברו כדי לבאר מדוע קנה יעקב ליוסף את כתונת הפסים. וכי מה ראה טעם כביכול לעורר קנאה על יוסף מאחיו. אולם דרך מעניינת מאוד כותב המלבי"ם - שאין קשר בין החלק של האהבה המיוחדת של יעקב ליוסף, לחלק של כתונת פסים שקנה כדי לחנכו במצוות כיבוד אב.

וכך כותב המלבי"ם בלשונו: וישראל אהב את יוסף מכל בניו, והיה טעם האהבה מצד שכן זקנים הוא, אם הבן שנוולד לעת זקנתו, אם שדרך הזקנים שייקח הבן הצעיר שיעמוד לפניו לשמשו, והוא נקרא בן זקונים שעומד לשרתו בזקנתו.

ולכן עשה לו כתונת פסים, כי יתר הבנים שהיו תמיד בשדה עם הצאן לבשו כדרך הרועים, אבל הוא שעמד בבית לפני אביו היה צריך ללבוש בגדי כבוד לכבוד אביו, וכמו שכתוב במדרש בעשו כשעמד לשמש לפני אביו לבש בגדים יקרים לכבוד אביו, שזה מחביבת מצות כבוד, ולכוננה זו עשה לו הכתונת הזאת. (וכך מובא גם במדרש תלפיות)

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י המאורות הגדולים, הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

וְיֹשֵׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו (ל"ז א')

כתב בעל הטורים, "וישב יעקב בארץ מגורי אביו" בגימטריה (עם הכולל) "וישב לקיים מצוות כבוד". אמר; בשכר הכבוד זכה עשיו לכל הכבוד הזה.

ואמר, מה שזכה עשיו לכל הכבוד הזה, הוא בשכר הכיבוד. ואע"פ שברכני אבא בי"ד ברכות, הוצרכתי לשלוח יו"ד דברים כדכתיב "עזים מאתיים" וכו' אלך ואכוף עצמי ואכבד את אבי בחברון. עד כאן דבריו.

וביאור הדברים כך: יעקב אבינו רואה שיש כאן מאבק איתנים בינו ובין עשיו, המשפיע לדורי דורות על שליטתו של עשיו על ישראל. ויעקב מבין שעל אף הכח שקיבל מאביו בברכות, עדיין עשיו מחזיק מכה עד כדי שיעקב צריך לשלוח לו מתנות וחושש ממנו - ומה כחו? כח כיבוד אב של עשיו, אשר בשכר זה הוא אוכל פירות עד סוף הגלות. ומה עשה יעקב עבור זה? קונה לו זכות כנגדו, עם כיבוד אב משלו.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, וכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

מצווה ללכת עם הוריו, ללוותם ולהוליכם בעת הצורך

בהליכתם ובחזרתם, או לשכור עובד שיעשה זאת בשליחותם, אך "מצווה בו יותר מבשלוחו".

ומוכחים מדברי הירושלמי³ שכתב בלשונו "ומנהיג", שהחיוב הוא להנהיגם על החמור (באותם ימים) וכן בימינו ברכב. ובוודאי כאשר מרותקים לכיסא גלגלים, החיוב על הילדים לסייע להם בהתניידות כפי צרכיהם.

כאשר ירד אביו של הרב קובלסקי בתחנה, ירד בנו עמו. אמר לו אביו: טעית, הרי יש לך תחנה ליד הבית שלך. השיב בנו: אני יורד איתך ומלווה אותך לביתך, אסור לתלמיד חכם ללכת יחידי בלילה. הוא תלה את מעשהו במאמר חז"ל אך האמת שהוא חשש שמא יכשל בדרך, כיוון שראיתו הייתה חלשה.⁴

הגמרא אומרת¹ שחלק מחיוביו של הילד כלפי הוריו, הוא לסייע להם בהליכתם - "מכניס ומוציא". ופירשו הראשונים שמלווהו וסועדו בכניסתו וביציאתו. וכך נפסק להלכה בשו"ע. ליווי זה הוא חובה עבור הבן, שהרי אם האבא יילך לבד זו תהיה פגיעה בכבודו, אולם כשהאבא או האמא בריאים והולכים היטב, אין זו חובה אלא מצווה קיומית של תוספת כבוד לאדם, גם אם הוא עצמאי לחלוטין, שמישהו הולך איתו ומלווהו.

וכן כתבו הפוסקים² כאשר האב אינו יכול ללכת לבית הכנסת בכוחות עצמו, או האם אינה יכולה ללכת למקום שצריכה בכוחות עצמה, מחויבים הילדים ללוותם ולתמוך בהם

1. קידושין לא: 2. לרעך כמוך - כבוד אב ואם, הגאון רבי דוד אריאב, פרק ב' כ"ב. 3. קידושין א' ד' 4. אנא עבדא עמ' 123

עובדות והנהגות ממרן ה'חזון איש' זצוק"ל

כאשר אחיו הגדול של מרן החזון איש, הגאון רבי מאיר קרליץ זצוק"ל היה נכנס לחדר, היה מרן החזון איש קם בפניו. (מעשה איש)
מרן החזון איש זצוק"ל אמר שאפשר להבחין ולראות מידת יראת שמים באדם ע"י דרך טיפולו בהוריו הזקנים. (שי לתורה, חלק א' עמ' רפ"ה)

סיפר הגאון רבי ישראל יעקובזון, סוכתנו בירושלים הייתה בקרבת מקום למגורי ערבים, ואבי זצ"ל חשש לישון בסוכה מחמת הסכנה. שאלתי את מרן החזון איש האם כדאי משום כך שלא אסע לסוכות לבית הורי בירושלים, אלא אשאר בבני ברק.

והשיב לי מרן החזון איש, בוודאי חייב אתה לנסוע להוריך לחג הסוכות. ואז הפסיק לרגע והוסיף, אבל בירושלים חובתך לדאוג לסוכה במקום אחר. (מעשה איש)

סיפר הגאון רבי יוסף שטיגל, זכורני, כאשר אמו של מרן החזון איש עברה לגור מבית בתה שברח' יהודה הלוי, לבית בתה מרת מרים קנייבסקי ע"ה, היה זה מחזה מלבב לראות את בנה מרן החזון איש וכל צאצאיה בנעריהם ובזקניהם, מלווים אותה - אם המשפחה, מהבית הקודם לביתה החדש. (מעשה איש)

היה אומר שבשידוך צריך לחפש אצל בנות שתי תכונות שאפשר לבררם בנקל, והן מורות על הכל: צניעות, וכיבוד הוריה. ואם מכבדת את הוריה, וודאי מצויות בה כל מידה נכונה. ופעם אחת הציעו שידוך והתברר שהבת מאוד מסורה להוריה, אולם דווקא משום כך מנקר החשש שמא תמשיך בכך בכל מאודה גם לאחר נישואיה, ותזניח את ביתה שלה ומשפחתה, למען הוריה. והרי אמרו בגמרא שחובתה לבעלה קודמת. והשיב על כך מרן החזון איש בפסקנות: בת המכבדת את הוריה, בידוע שתכבד כך גם את בעלה. (אנא עבדא)

בן תורה שאביו נסתלק אל בית עולמו, התייעץ עם מרן החזון איש, היות והוא רוצה להרבות זכויות עבור נשמת אביו, עלה במחשבתו רעיון להקים קופת גמ"ח להלוואות - לעילוי נשמתו.

אמר לו מרן החזון איש: הן אמת, וודאי שזכות גדולה היא לנשמת המת להקים קופת גמ"ח על שמו, אבל אם מחפש אתה להרבות זכויות לנשמת אביו - הנה לך רעיון: קח לך בחור חלש בלימוד, וקבע עמו זמן ללמוד עמו, כך שתבנה ותעמיד אותו על רגליו, ותקים את הבחור שיהיה בן תורה. בן תורה זה לכשיינשא, גם בניו יהיו תלמידי חכמים ובני תורה, וכך עד סוף כל הדורות.

ובעוד שהקמת קרן גמ"ח תסייע למספר מסוים של אנשים שיטלו הלוואות מהגמ"ח, הרי על ידי שתלמד עם בחור חלש ותבנה אותו לבן תורה, יתרבו הזכויות בכפל כפליים לנצח ובכך יתרבו כל העת הזכויות לעילוי נשמת אביו ז"ל. (מעשה איש)

כאשר חלה החזון איש והוצרך לעבור ניתוח אפנדיציטי, שמע את מקורביו שמתלחשים האם לגלות זאת לאמו שלא הייתה אז בקו הבריאות, והגיב: אמא צריכה לדעת!.

בצעירותו סבל מרן החזון איש מחולי מעיים, אולם מחמת שלא רצה לצער את אביו ולראותו סובל מכאביו, היה מסתתר בעת התקפת כאבים, בעזרת הנשים שבבית הכנסת, ושם נאנח על ייסוריו.

אחד מגבאי הצדקה העיד שמרן החזון איש זצוק"ל ביקשו להביא לו מטבעות קטנות שנודעו בשם "מיילים" כדי שיוכל לתת אותם לאמו שתחלקם לצדקה.

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

המבזה חברו בפני ת"ח נחשב אפיקורס משום שיש בכך זלזול בת"ח שמבזה מישהו בפניו (גמ' סנהדרין צט:) וכתבו הפוסקים שכך גם אסור לבזות חברו בפני הוריו (של המבזה) מלבד איסור אונאת דברים כלפי חברו, יש בכך איסור של זלזול בכבוד ההורים (לרעך כמוך, כבוד אב ואם להגאון רבי דוד אריאב, פרק ד')

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו'
עבור מדור זה בכתובת דוא"ל המופיעה
בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

והשיב לב

שאלות ותשובות משולחנם של
יועצים רבניים ומטפלים

לום לכם, אתם מציגים כאן שאלה שאמנם נשמעת מאוד נדירה כי לרוב ניתן למצוא איזה שהוא פתרון טכני וכדו' אבל באמת שהשאלה הזאת בכלל לא נדירה מכיון שהחיים מלמדים אותנו שיש אינסוף סיטואציות כאלו, וחנוכה הוא רק משל, או הזדמנות ללמוד. למשל, כשמצד שתי המשפחות נפטרו סבים, ומצפים לקריאת שם על שם הסבא, אבל מה לעשות שנולד רק ילד אחד ולא תאומים? וכן על זו הדרך. צריך להבין שני דברים: א. יש את ההלכה. וב. יש "בחכמה יבנה בית" מבחינת ההלכה, אשה מחויבת ללכת אחר רצון והחלטות בעלה. וכל מצוות כיבוד הורים שיש לה גם אחרי נישואיה, מבחינת סדר הקדימות הוא רק אחרי שזה מסתדר עם רצונו וצרכיו של בעלה. ועל אף שכאן ניכר מדבריו שגם אתה רוצה לכבד את חמיך ובוודאי לא רוצה לפגוע בו, אולם בכל זאת - עבורך, כיבוד הוריו קודם לכיבוד חמיך. ובאופן כזה שלא מוצאים שום מוצא אחר צריך לפחות לדעת את סדר הקדימויות. אתה מחויב לכבד את רצון הוריו לפני הכל, ורעייתך מחויבת ללכת אחריו לפני כבוד הוריה. זאת ההלכה קודם כל.

וכאן אנו מגיעים לחלק ב. אפשר להתנהל בחכמה. אפשר להגיע לפני האירוע אצל ההורים, עם מגש גדול של לביבות ותמונה יפה של הנכדים, ולכבד את ההורים בביקור מקדים, להסביר שאתם אמנם לא יכולים אחרת אבל זה לא אומר שאתם לא מכבדים ורוצים שיהיו שמחים. אם תעשו כך, ולא תציגו את העניין כעימות והעדפה של צד אחד על פני רעהו, אלא כמכשול טכני לחלוטין, תוך כדי רצון כנה לכבד, אנו מקווים שתצליחו לשמור על כבודם ללא שום פגיעה, ולזכות להודות ולהלל על הניסים מתוך שמחה וטוב לבב.

שלוש וברכה לארגון הורינו. יש לי שאלה שהייתה לנו בבית בשנה שעברה בימי החנוכה, עכשיו אני כותב את זה אליכם כמה שיותר מוקדם בתקווה שתצליחו לכתוב לי תשובה לפני חנוכה. כי יכול מאוד להיות שהשנה שוב תחזור אותה בעיה, ואני ממש לא רוצה להגיע למצב שהיה כאן בשנה שעברה.

העניין הוא שגם ההורים שלי וגם ההורים של אשתי שתחי', חמי וחמותי - שתי המשפחות עושות (כנהוג) ערב מפגש בחנוכה, והבעיה היא - ששתי המשפחות מקפידות, כדי שגם בחורי הישיבות יוכלו להשתתף, שזה יהיה במוצאי שבת חנוכה. כמה שניסו מצד זה ומצד זה להזיז את קביעות היום, שום דבר לא עזר, הקביעות של שתי המשפחות היא דווקא מוצאי שבת, וגם אצל ההורים שלי וגם אצל ההורים שלה הנושא של ההשתתפות מאוד חשוב להם, עד כדי שרואים ממש פגיעה אישית אם מישהו לא מגיע.

עד לשנה שעברה, ההורים שלי היו גרים באותה עיר כמו הוריה של אשתי, ואז איכשהו הצלחנו "לרקוד על שתי החתונות", להתחיל כאן ולסיים שם, תוך כדי מסע התנצלויות וריצוי כדי שלא ייפגעו מהאיחור/היציאה מוקדם. אבל זה העניין, שלפני שנה וחצי עברו הורי היקרים דירה לעיר אחרת, וההשתתפות בשני האירועים באותו ערב הפכה להיות בלתי אפשרית. מה לא ניסינו בשנה שעברה? להזמין את כולם אלינו ביום אחר, להציע שנהיה שנה כאן ושנה כאן לסירוגין, שנשתתף בזום ונקנה לכולם כיבוד מיוחד לפיצוי - שום דבר לא הועיל. בסופו של דבר צד אחד נפגע ואנחנו יצאנו עצובים, ובעיקר מאוכזבים מעצמנו שלא מצליחים לכבד את הורינו, ואולי אנחנו לא נוהגים כהלכה.

הכוחות, וברגע שנלחץ עליו - יפתחו לנו שערי שפע של עוצמה ואנרגיה מדהימה, על כנפיהן נוכל להגיע להצלחה כבירה בכל תחום בו נחפוץ. מהו אותו סוד? - ובכן: חכמינו ז"ל במסכת קידושין סוף פרק ראשון, מספרים על האמורא אבימי, אשר זכה לדרוש סתרי תורה בזכות שכיבד את אביו רבי אבהו, ומסיקים מכך שהמכבד את הוריו זוכה לתורה.

מן ראש הישיבה הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצוק"ל, שהשבו ביום רביעי כ"ד כסליו יהיה יום הארצות השביעי שלו, בהאירו את דברי חז"ל אלה, מחבר אליהם את דברי הירושלמי שם, שהמכבד את הוריו מאריכים לו ימיו ושנותיו, ומטיבים לו, וזוכה לנחול את הארץ. וכאן נחשף גילוי מדהים: המפתח להצלחה הרוחנית - זכיה בתורה, כמו גם הצלחה גשמית - קניין נכסים, הוא אחד: כיבוד הורים.

יש בכך גם היגיון - כי ההורים הם המביאים את האדם לעולם, והרי עם האדם מגיעים מקורות השפע לחייו, כלומר - האדם ומקורות השפע שלו, שניהם מגיעים לעולם על ידי ההורים. אמור מעתה, כדי להתחבר למקורות השפע שלנו, כדי להצליח להגשים את השאיפות שלנו ולהשיג את היעדים שלנו - עלינו להתחבר להורים, לכבד אותם ולפעול למענם!

תורת אמן

עיון והתבוננות

סוד ההצלחה בכל תחומי החיים - למביני דבר!

הרב הגאון רבי אשר קובלסקי שליט"א

אחד הסודות הגדולים שכל אחד מאיתנו מנסה לפצח, עוסק בשאלה מנין לוקחים כוחות, עוצמות, אנרגיות ויכולות, על מנת להצליח בכל תחומי החיים. לכל אחד מאיתנו יש יעדים ומטרות שהציב לעצמו, אם בעניינים רוחניים ואם בעניינים גשמיים, אולם ההגעה אליהם דורשת כוחות ומאמצים, חריצות ונחישות, ולא תמיד אנו מוצאים בתוכנו את היכולת לחתור בכל הכח אל היעדים הללו שהצבנו לעצמנו.

דבר יום ביומו, עדים אנו להבטחות פרסומיות להצלחה מסחררת, אם רק נפעיל את העוצמות הטמונות בנו, אם רק נפעל בביטחון עצמי משופר, אם רק נשכיל לקחת את עצמנו לידיים. זה כמובן עשוי להיות נכון, אולם השאלה היא איך. מנין לנו לקחת את הכוחות להפעיל את העוצמות שיש בנפשנו? העניין הוא שיש סוד כזה, והוא אפילו מצוי בינינו, נוח להפעלה וכמעט קל לביצוע. בכולנו מצוי הכפתור שלוחץ על מקור

בכל מה שיעשה מחויב להישאר מחובר להוריו, כי אם לא, הרי הוא מסתלק בכך מצינורות השפע! מתוך שיעוריו של הרה"ג שמעון שפיצר שליט"א - נמסר ע"י מכון 'הביני'

לקוי בזה, יבין על מה באו עליו ייסורים, ואל יבוא אפוא בטענה כלפי התורה בראותו שלא התקיימה אצלו הבטחתה: למען יאריכון ימיכם ולמען ייטב לכם.

אכן יבוא מי ויטען: אין אתם יודעים מה עוללו לי הוריי. אילו ידעתם... הלא הלכתי לאנשי מקצוע כדי להוציא ממני את טראומות ילדותי, והם הורו לי להתנתק; איך תאמרו לי אפוא שאין ההתנתקות מהוריי טובה עבורי?

הנה סוגיה זו, סוגיה מורכבת היא, אך עלינו לדעת שאמיתות התורה לעולם תישאר אמת! ואכן יידעו כולם, שאותם אנשים ששמעו לעצה זו להתנתק לגמרי מן ההורים אפילו במחיר של מלחמה, שילמו על כך טבין ותקילין, כי כל המסתלק מצינור השפע שלו, אין השפע מגיע אליו, כך היא המציאות ואין להרהר אחריה.

אמנם כן, יש מהלך בתורה גם למי שאינו מוצא שום דרך להסתדר עם הוריו. הלא כך מובא³ על רב אסי, שבראותו שאינו יכול להסתדר עם אמו מפני שנטרפה עליה דעתה⁴ קם ועלה לארץ ישראל, וכך נפסק להלכה. אך רב אסי בוודאי לא נלחם כנגד אמו, אלא התרחק ממנה מכורח המציאות בלבד, ובהיותו שם בריחוק מקום, הוסיף לכבד אותה בליבו וחשב בכל עת שאין זה אשמתה...

יאמרו לו מאה מומחים לכן שעליו לערוך מלחמה כנגד הוריו, לא ישמע להם, כי אין מהלך כזה בתורה. תחת כן יהיה לו להתייעץ עם אנשים יראים ושלמים, חכמים בתורה, ולעשות רק מה שמותר לעשות על פי התורה. ואכן ישנם דברים שיתירו לו לעשותם, אבל בכל מה שיעשה יהיה מחויב להישאר מחובר להוריו באופן אמיתי, כי אם לא יישאר מחובר אליהם באופן אמיתי, הרי סטה מדרך התורה!

כדי להבין מדוע באמת נחוץ כל כך בשביל קבלת השפע להיות קשור בכל עת למצוות כיבוד אב ואם, יש להביא מה שכתב בספר "אגרא דכלה" בשם האריז"ל בטעם כיבוד אב ואם: שאם נשמת הבן מגיעה משורש האב והאם, או אז בוודאי הטעם למצווה הוא דבר פשוט, כי אין למי שמגיע משורש מסוים מציאות של שפע וחיות בלי אותו השורש, ואפילו אם נשמת הבן גדולה יותר מנשמת האב ואם, ובמקורה אינה עולה מתוך השורש שלהם, גם אז חייב במצוות כיבוד אב ואם, מצד הלבוש שהם נותנים לנשמה. וגם אם אדם חושב שהכל מן השמים, עדיין השפע הניתן מן השמים ירד לעולם אליו דרך אותם שורשים מהם ינק - הוריו.

מבואר ששפע האדם עובר תמיד דרך אביו ואמו, והלא תראה שהתינוק שטרם יכול לאכול את מזונו לבדו, יונק חלב מאמו ובכך הוא מקבל את חיותו מן השמים. ועל זה אמר דוד המלך ע"ה ברכי נפשי את ה' כשהתבונן ביניקת התינוק מאמו² כי מיניקת התינוק אפשר לראות איך הקב"ה נותן חיות לכל אחד דרך צינורות המיוחדים לו.

ונמצא מעתה שכאשר הבן מבטל את עצמו לאביו ואמו גם לאחר שכבר גדל ונהיה לאיש, הרי הוא מעמיד בכך את עצמו תחת הצינורות שהקב"ה ייחד עבור השפע שלו, וממילא השפע פוגש אותו. אבל אם הבן אינו מבטל את עצמו לאביו ואמו, אלא מתנתק מהם, הרי הוא מסתלק בכך מצינורות השפע וממילא אין השפע המיוחד לו יכול להגיע אליו.

ומדברי ה"חרדים" למדנו, שההתנתקות מן ההורים אין פירושה רק שלא לדבר עמהם, אלא אפילו הוא מדבר עמהם יום יום, כל שהוא מזלזל בהם במוחו ובלבו, הרי הוא מתנתק מהם וממילא אינו יכול לקבל את שפעו. וכיון שכך, כל שיראה האדם שהוא

1. פרשת תולדות 2. ברכות י'. 3. קידושין לא: 4. תוס' ר"י הזקן ורמב"ם

ונמצא מעתה שכאשר
הבן מבטל את עצמו
לאביו ואמו גם לאחר
שכבר גדל ונהיה לאיש,
הרי הוא מעמיד בכך את
עצמו תחת הצינורות
שהקב"ה ייחד עבור
השפע שלו, וממילא
השפע פוגש אותו.

לעילוי נשמת
מנחם מנדל בן יהושע דב

לרפואה שלמה
עמנואל בן טילא
נחמה בת טילא

לזרע של קיימא
בעילום שם

לדיווג
יהודית בת מליה

להצלחה וס"ד
אריה בן יפה ריבה

הורינו
הורים נאמן הלב

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הוריהם או יקיריהם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק וזיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו "צרפו אותי" לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים
בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com | או בפקס: 077-6021640 | Zelle:dedications@horeinu.org

למה לצאת?!

שעתיד לצאת הוא לחופשי, וחוזר להיות שר וקרוב למלך, שיזכור ויזכיר אותו על מנת שיצא גם הוא לחירות.

הפניה של יוסף אל השר מתבצעת תוך טיעון הגיוני שהעלילו עליו עלילה ואין הוא אשם בסיבת כליאתו, אבל בתחילת דבריו לשר אומר יוסף שעברי הוא ונגנב מארץ העברים, ושואל היערות דבש למה היה צריך יוסף לומר לשר המשקים שנגנב מארץ עברים? מה שהוא טוען שנכלא בלי שפשע זאת סיבה לשחררו, אך לעובדה שנגנב מארץ העברים אין קשר בכלל להיותו בבית האסורים ואין בכך שיקול לשחררו.

אך לפני שנענה על השאלה, נביא את דברי הכלי יקר שאומר על הפסוק שאמר שר המשקים בחלומו "וכוס פרעה בידי", שמכאן למדו רז"ל את החיוב לשתות ארבע כוסות בפסח. ומה הקשר בין פסח לבין חלומו של שר המשקים? עונה הכלי יקר כי שתיית הכוס היא על הצלה מצרה, על ישועה שקרתה לאדם, כמו שאמר דוד המלך "כוס ישועות אשא", ואצל אדם שבוי כלולות כל הצרות כי מרחפות עליו באופן תמידי סכנות הרעב, המוות והעינויים.

כיוון שהזכיר שר המשקים את כוס היין ידע יוסף שהוא עתיד להינצל ולצאת מבית האסורים, גם בני ישראל שהיו משועבדים במצרים הוי תחת כל הסבל של שבוי ושלטו בהם ארבעת הפורענויות – הרעב, הענוי, המוות וכמובן צער השבי, אם כן על ארבע ישועות ראוי לשתות ארבע כוסות ישועה.

אם כן בשבי מצויות הרעות שבפורענויות, ומובן שיוסף ירצה לצאת מאותו צער ויעשה כל השתדלות לשם כך, אך למה להזכיר טיעון שאינו תורם לשחרורו?

מתרץ הרב יהונתן אייבשיץ זצ"ל שסיבת רצונו של יוסף לצאת מהמאסר לא הייתה להיפטר מכל אותן מני פורענויות, רצונו לצאת מבית האסורים הייתה שונה לגמרי. יוסף ידע שעיקר שלימות האדם היא בארץ ישראל ושרק בה יכול האדם להגיע לשלימות הדבקות בקב"ה. **(המשך בעמוד הבא)**

אנדרו היה מאבטח בעיר קטנה במרכז אנגליה, כשהיה בן 37 אירע אירוע תקיפה סמוך למקום עבודתו. הקורבן בתקיפה הגיש תלונה במשטרה ועל פי הנתונים שמסר נפל החשד על אנדרו. השוטרים הגיעו אל אנדרו ועצרו אותו, הוא מצידו טען שהוא לא עשה כלום וסירב להודות בהאשמות שהוטחו בו. אנדרו נלקח למשפט, הטענות שלו לא התקבלו אצל השופטים וכעבור שנה של משפט וחקירות שלחו אותו למאסר ארוך עם אפשרות שחרור אחרי שבע שנים. למרות שאנדרו היה יכול להשתחרר לאחר שבע שנים אם רק היה מודה בעבירה הוא סירב להודות והמשיך לטעון כי אינו אשם. רק לאחר שבע עשרה מיום כניסתו לכלא, גילו החוקרים ראיות חדשות שהוכיחו כי אנדרו באמת אינו אשם. הם ביטלו את הרשעתו על ידי שופטים בבית המשפט לערעורים ושחררו אותו ממאסר.

כאדם שישב בכלא בטעות, מגיע לאנדרו על פי החוק באנגליה לקבל פיצויים מהמדינה על הטעות שעשתה, אך כשהוא הגיע לקבל את הפיצויים הוא ראה שמהסכום הכללי קוזז חלק משמעותי "עלויות אש"ל". כאשר שאל לפשר הדבר הוסבר לו כי במשך השנים בכלא הוא קיבל אוכל ומקום לינה, דברים אלו עולים כסף ועל כן הוא חייב לשלם על הטבות אלו שקיבל. לאחר מאבק ממושך במהלכו אמר שהרגיש כאילו הוא נחטף על ידי המדינה ועכשיו עוד נדרש לשלם על כך, הצליח אנדרו לבטל את ה"חוב" שהושט עליו.

יוסף נמכר לעבד על ידי האחים, הוא מתגלגל ועובר מיד ליד עד שמגיע לבית פוטיפר שהיה משרי המלך, אך שם מועללת עליו עלילה על ידי אשת פוטיפר והוא נשלח לכלא למרות שלא עשה כלום. הקב"ה דאג שגם בכלא יוסף יהיה במעמד גבוה ויהיה האחראי על האסירים, ובתום עשר שנות מאסר מגיעים אליו שני שרים אחרים של המלך שהיו כלואים איתו ובפיהם חלום.

יוסף פותר להם את החלומות, שר האופים מוצא להורג כמו פיתרון יוסף, ושר המשקים עתיד להשתחרר. רגע לפני השחרור, פונה יוסף לשר המשקים ומבקש ממנו שעכשיו

נכתב על ידי: מנחם ריביץ

להזמנה והאזנה לשיחות, לתגובות ולהרשמה לרשימת התפוצה:

4663MR@GMAIL.COM || 0733-578-562

מונעת ממנו את העבודה המיטבית – חייב הוא לצאת!

באחת ממסעותיו של הרב ישראל מסלנט זצ"ל הוא עצר ללון באכסניה. אחד מעובדי האכסניה היה יהודי שומר תורה ומצוות שהתרגש לראות את הצדיק מגיע ללון במקום עבודתו. בשעת ארוחת הבוקר התיישב היהודי לצדו של ר' ישראל ודיבר איתו ארוכות. לאחר מספר דקות שיחה שאל אותו הרב: "אמור לי, אני שווה כאן באכסניה ועל כן כחלק מהתשלום אני מקבל את האוכל, אך אתה לא משלם על שהותך כאן, אם כן איך מותר לך ליהנות מהאוכל?" ענה לו היהודי: "אני לא משלם על האכסניה כי אני עובד כאן, ולכן מסכים לי בעל הבית לסעוד כאן את סעודותי".

בסוף מסעו כשחזר הרב לביתו, כינס הוא את תלמידיו ואמר להם בהתרגשות: "במסע האחרון למדתי לקח גדול מאד בעבודת ה'". כל התלמידים הצטופפו מסביב לרבי וחיכו לשמוע את הלקח שלמד, ואז הוא אמר: "מי שעובד באכסניה מקבל אוכל חינם, ומי שלא צריך לשלם!". התלמידים הסתכלו אחד על השני, וחזרו והסתכלו על הרב, ושוב הסתכלו איש על רעהו ולא הבינו מה הלקח הגדול שיש בדברי רבם, וכי הסכם השכר של עובד באכסניה הוא ספר מוסר? מה בא רבינו ללמדנו?

לאחר מספר שניות של מבטי תמהה ומבוכה של תלמידיו, פתח הרב ישראל מסלנט ואמר: "העולם הזה הוא אכסניה גדולה, את האכסניה הזאת ברא הקב"ה וכמו כל אכסניה צריכה היא עובדים. העבודה הנדרשת באכסניה זו – היא עבודת ה', לימוד תורתו וקיום מצוותיו, מי שהולך בדרך התורה ומקיים את מצוותיה נקרא עובד באכסניה, אך מי שלא מקיים את דברי התורה ולא הולך בדרכיה נחשב לאורח. עובדי ה' יכולים ליהנות מהעולם הזה בחינם – כיוון שנחשבים הם לעובדי, אך מי שאינו עובד ה' יאלץ לתת דין וחשבון על כל הנאה שנהנה כאן".

למרות שעברו כבר מספר חודשים מאז ראש השנה ויום הכיפורים, ועל החלק בסיפור שמורה על התוספת המיוחדת לעשרת ימי תשובה כולנו מדלגים, נזכור כי ישנן שתי דרכים לחיות את החיים, אפשר לרוץ מבילוי לבילוי ולבלות את זמננו לריק, או להיות מתלמידיו של יוסף הצדיק ובכל מצב בחיים, גם כשרגוע ונעים, אך גם במצבים שהתורה מעידה שקשים כמו ארבעת הפורענויות הקשות ביותר, נחפש לראות מה רצון ה' מאיתנו ברגע זה, מה אנחנו יכולים לעשות כדי לא לרדת בעבודת ה' אלא להמשיך לעלות לדרגות חדשות של קדושה וקירבת אלוקים. ואמנם שתי אפשרויות אלה עומדות לנגדנו, אך כבר לימד אותנו הרב ישראל מסלנט כי על אחת מהן נצטרך לשלם ביוקר בסוף הדרך, אז נשנן במשך כל שהנה את התפילה מעשית בבקשה מה' זכרנו לחיים – למענך אלוקים חיים!

יוסף רצה לשוב לארצו ולקנות שם שלימות גמורה, אבל בשבתו בבית האסורים אינו יכול להגשים את מבוקשו ולחזור לארץ אבותיו. לכן הוא אמר לשר המשקים: "מה שאני מבקש לצאת מהבור הזה הוא לא לשם תענוג, ולא כדי לקבל חירות מהשבי, אלא רק כי גנוב גנבתי מארץ עברים, וכל רצוני הוא לשוב לשם ולהתדבק בה". וכיוון שכל רצונו של יוסף היה לעלות לארץ ישראל על מנת להידבק בקב"ה, למרות שלא זכה לזה בחייו כיוון שכבר החלה הגלות, זכה לזה לאחר מותו שבאו עצמותיו לארץ ישראל.

וזאת, אומר הרב אייבשיץ זצ"ל, כוונת התפילה בעשית "זכרנו לחיים למענך אלהים חיים", יהודי לא מבקש מהקב"ה חיים כדי להלות את ימיו בעולם הזה, הוא מבקש חיים כדי לעשות רצון ה', כי לא המתים יהללוהו ולא כל יורדי דומה, וכל זמן שאדם חי יוכל לתקן את מעשיו, כמו שכתוב במסכת אבות "יפה שעה אחת בתורה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי עולם הבא". וזה מה שתיקנו לנו חכמינו בנוסח התפילה: למה אנחנו מבקשים חיים? – למענך אלוקים חיים!

אנדרו ישב שבע עשרה שנה בכלא על לא עוול בכפו, הוא חיכה שיעלו על הטעות שעשו כשהכניסו אותו לשם, הוא ייחל ליום שבו שמו ינוקה והוא יצא מחדש לחופשי. הצער מובן, החמלה מתבקשת, אך בואו נחשוב לרגע – לרוב בתי הכלא של ימינו, כמובן במדינות "מתוקנות", אינם מהסוג בו מענים אסירים בעינויי גוף, גם לא מרעיבים אותם, ולמעט מקרים בודדים של נידונים למוות שעדיין מצוי במדינות מסוימות, גם לא הורגים אותם. אדם שנכנס למאסר יודע בדרך כלל כמה זמן עתיד הוא להשאר שם, ולרוב הוא ימצא את עצמו בחוץ בזמן שנקבע אם לא לפני. ובעצם רוב הצער בכליאה הוא עצם האיסור לצאת, מארבעת הפורענויות נשארה אחת - השבי.

אבל יוסף לא היה בכלא של מדינה מתוקנת, יוסף היה ב"בור", בית אסורים של ימי קדם תחת שלטונו של פרעה. בכל רגע יכלה להיפסק אספקת האוכל, בכל יום יכלו לשנות את דינו ולהוציאו להורג – כמו שאכן קרה עם שר האופים, ותנאים סוציאליים קשה להאמין שהיו שם. על שבי כמו של יוסף ללא ספק היה צריך לשתות ארבע כוסות של גאולה.

אך כל זה לא הפריע ליוסף, הוא לא רצה לצאת כדי להפסיק את הסבל ולא כדי לזכות לתענוג על מנעמי העולם הזה, ובטח שהוא לא חלם שהוא יצא משם ישירות לכס סגן המלך. כל יהבו של יוסף, כל מבוקשו היה אחד – לעבוד את ה' בשלימות, אם הוא היה יכול לעבוד אותו באופן מיטבי בתוך הבור – לא היה מבקש משר המשקים שיזרז את שחרורו, אך כיוון שהיותו בבור

פְּרָשַׁת וַיֵּשֶׁב י"ט בכסלו 5785

עלון מס' 465

כניסת השבת 16:20
צאת השבת 17:21

עלון מורה הצלון ע"פ הפתח העלון האהוב חוזר במתכונת מחודשת

מעת בעייתית איזה מצב בעייתית? בעוד שבועיים נערוך חנוכת בית לבית הכנסת החדש וצריך לעשות הגהה לספר התורה ואין לי מי שיעשה לי, אתה יכול לעזור לי? "ראה" אומר יוסף לגבאי חיים "הגהה לוקחת שבועיים שלוש, אם יושבים כמה שעות רצוף כל יום, וזה גם עולה 3000 ₪" על זה רציתי לדבר איתך, לא נשאר לי כמעט כסף בקופה אחרי בניית בית הכנסת החדש, אוכל אולי לתת לך 500 ₪? מה! 500! אתה יודע מה? 1500! אתה יודע מה? זה הגהה אינטינסביטה, לעבור אות את כל יום כמה שעות? "אני יודע ומבין אותך, אבל בוא תעשה פעם אחת מצוה, ככה... בשביל בית כנסת" "שמע נשמה, זה לא ככה" "אני יודע, אבל תעשה מצוה לא תפסיד" "טוב, נראה, לא יודע, תן לי לחשוב"

חשב על זה יוסף האברך סופר הסת"ם ובערב ספר לאשתי את כל הסיפור והיא מיד אמרה לו: "למה לא לקחת את זה?" "איך אני אקח את ההגהה הו, זה 500 ₪! אשתי היקרה" אז מה?! השיבה אשתו "זו מצוה אחת לשם שמים" והמשיכה לדבר אל לבו שיקח מצוה כזו ויוסף אברך השתכנע. למחרת הלך לחברו שלמה, שהוא גם אברך וסופר סת"ם ואמר לו: "שלמה ידידי, בא לך לעשות אתי מצוה לשם שמים?" "מה? איזו מצוה?" "נעשה אתה ואני הגהה לספר תורה" אבל זו מצוה, כלומר אתה שכר, רק משהו סמלי 250 ₪ כל אחד מאיתנו" "שמע אחי, זו אחריות..." והתחיל לגמגם, לא ידע מה לומר? אך חברו יוסף הסביר שזו מצוה חשובה מאין כמותה וזו זכות שנפלה לידם כזו מצוה, ולבסוף הצליח לשכנע את חברו שלמה.

התקשר יוסף לגבאי וספר לו שגייס את חברו שלמה, על מנת שיעמדו בזמניהם, כדי שהספר תורה יהיה מוכן לחנוכת בית. החלו שלמה ויוסף בעבודתם, פרשו את ספר התורה על פני כמה שולחנות, התחלקו חצי חצי בהגהה, עבדו במרץ יום ובתוך שבוע וחצי סיימו בשעה טובה את ספר התורה. כשיצאו את בית הכנסת, החלו ללכת ופתאום שלמה היה צריך להתפנות, הסתכל סביבו וראה בית קברות של גויים, אמר לעצמו שודאי יש שירותים בכניסה,

הגיעו יוסף ושלמה לבית הקברות במטרה למצוא שירותים, אך בכניסה עצר אותם שומר, תחילה שאל את יוסף "מה שמך בבקשה?" "אני? אני רק צריך רגע להכנס" "כן, אני מבין שאתה צריך להכנס, אבל אני חייב לרשום את האנשים שנכנסים לכאן" "בשביל מה?" "אני צריך, זה התפקיד שלי" "טוב, יוסף" "יוסף מה?" אמר לו יוסף את שם המשפחה, אך השומר שאל למספר הטלפון שלו? "מה מספר טלפון? אני כולה רוצה להכנס" "מצטער, בלי טלפון לא אוכל להכניס אתכם" ושלמה כבר לא יכול להתאפק ואמר ליוסף "יאללה שחרר, בוא ניתן לו את הטלפונים שלנו, כבר יש לי כאב בטן"

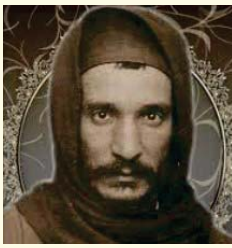
יוסף ושלמה נתנו את מספר הטלפון שלהם לשומר ונכנסו פנימה לבית הקברות של הגויים ואחרי כמה זמן יצאו את בית הקברות בדרכם הביתה.

המשך מעבר לדף

חזר אותו יהודי סורי לארה"ב ומיד הזמין טיסה מארה"ב לסוריה, כשנחת שטמש את יהדותו, החביא, יציאת, החביא כיפה, החביא מגן דוד, והלך לבקר במקומות שהיו שייכים למשפחתו. במסגרת סיורו, ראה אותו אדם אחד ושאל אם הוא יהודי? "אני אמריקאי" ענה בפחד! "כן, אבל אמריקאי יהודי לא?" "כן" נפלט לו והוא חשש לחייו, והאיש ספר, שהיה קצין בכיר בצבא הסורי, ויום אחד במלחמה של סוריה עם ישראל, הם הסורים חטפו חייל ישראלי, והוא היה קצין החקירות, אך החייל הישראלי לא דבר כלל והוא החל מענה אותו עד שנפטר אותו חייל, ומאותו יום שנפטר החייל, אומר אותו קצין "אני רק סובל, אני רוצה שתעשה לי תיקון"

אמר לו היהודי החלבי "אתה יודע את שם הנפטר? יש לך פרטים שלו? כי רצה לערוך לו השכבה קדיש וכו'" אמר אותו קצין "אני יודע את שמו ומשפחתו, וזכר אני את היחידה הצבאית שלו, את עיר מגוריו בישראל וכן את שם אשתו" נזכר אותו יהודי בדבריו של הבבא סאלי, ורשם הכל על דף נייר. ורצה כבר "לעוף" משם, כי חשש לחייו, לגוי הקצין דרש תיקון... אבל איזה תיקון עושים לגוי שכזה? אז הוא התחיל למלמל "מחול לך, מחול לך, והוא רחום יכפר עוון" ואמר לו תוריד את היידיים... תרים את היידיים... שיראה שהוא באמת מתקן אותו... וכל העת חשב איך לברוח מהקצין הזה ששאל: "האם תוקנת?" "כן ודאי" ענה היהודי "ועשיתי לך תיקון עשרת אלפים... אוברול כללי" והיהודי ברח כל עוד נפשו בו.

אחרי הביקור בסוריה, הגיע אותו יהודי לישראל, ובהוראתו של הבבא סאלי, נסע לרב עובדיה ואמר: "כבוד הרב, הייתי בסוריה ויש לי מידע חשוב אודות חייל שנפל בשבי הסורי ונפטר, פגשתי את הקצין שעינה אותו והנה הפרטים שהצלחתי להוציא ממנו" קם הרב עובדיה, נעמד, דפק על השולחן ואמר - "זו העוגנה היחידה מכל העגונות (900 בקירוב) שלא הצלחתי להתיר! ופתאום נפל האסימון" לאותו יהודי שנזכר, עת המתין סמוך לדלת של הבבא סאלי כדי להכנס, הדלת היתה פתוחה והוא שמע משפט אחד, שבאותו רגע, לא ייחס לו חשיבות, כיוון שהיה מרוכז בפגישה שלו עם הבבא סאלי ומרוגש מאד, אך זכר משפט שאמר הרב עובדיה לבבא סאלי "יש לי רק עגונה אחת שלא הצלחתי להתיר, ובאתי אליך כדי שתברך אותי שאצליח ב"ה" ועתה נסגר המעגל, והבין היהודי, למה התיר הבבא סאלי שיעשה טיול שורשים בסוריה? ואשרינו שזכינו לצדיקים שכאלו. יש ארבע עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה אותיות אבי"ע, שאלו הן בעצם ראשי התבות של הבבא סאלי הקדוש - ישראל בן עישא אבוהצירה ששלט בכל העולמות האלו.

לפני מספר שנים באמריקה, בנו בית כנסת חדש, השקיעו כסף רב, ותכננו לערוך בעוד כשבועיים חנוכת בית, אך הגבאי נזכר שעוד לא עשו הגהה לספר תורה! מה עושים? התקשר הגבאי לאברך בשם יוסף 'שלום לך', מדבר חיים הגבאי של בית הכנסת, ראה יוסף, נקלענו למצב

ניקחנה וישלכו אתה הפרה והבור רק אין בו מים וישבו לאכל לחם

מדה כנגד מדה: השבטים משליכים את יוסף אחיהם לבור של נחשים ועקרבם ואחרי כן ישבו לאכול, היכן הרגישות? אתם מכתם את אחיכם מתוך מאכל ומשתה, עברו וזרות ומגיע רגע התשלום על חוסר הרגישות - כתוב במגילה "והתמלך והמן וישבו לשותות והעיר שושן נבוכה" מדה כנגד מדה.

אין בו - נוטריקון אבל נחשים ועקרבים יש בו.

פְּתַת פְּסִים
פסים, פ' כמנין שנות המלוכה של יוסף. סי' כמנין שנותיו של יוסף. ראשי תיבות פסים - פוטיפר, סוחרים, ישמעאלים, מזדינים.

בשנות השבעים למנינים, יהודי אמריקאי ירא שמים בקהילת שערי ציון, זוהי הקהילה החלבית בברוקלין ניו יורק ארה"ב, קבל פניה

מחבר גוי, שבקש ממנו להתלוות אליו לנסיעה למקומות קדושים של הנצרות והיהדות בישראל, היהודי סרב והסביר לחברו הגוי, שאסור לו לבקר במקומות של הנצרות, הגוי אמר שזה בסדר, הוא לא יצטרך להכנס איתו למקומות של נוצרים, רק שיתלווה אליו, יארה לו חברה וכל עלות הנסיעה עליו והיהודי לא צריך לשלם מאומה, רק לבוא.

טסו היהודי והגוי ובקרו בעזרת נהג במקומות קדושים, בכל רחבי ישראל, כשהגיעו לדרום, הסב היהודי את תשומת לבו של הגוי, שבעיר נתיבות, נמצא קדוש עליון שאין לתאר, הבבא סאלי, והגוי הסתקרן ורצה גם לנצח בקודש, אך כשהגיעו לכניסה לנתיבות, היה פנצ'ר בגלגל, והגוי אמר ליהודי, אם אתה רוצה, עד שיתוקן הפנצ'ר לך בינתיים לבבא סאלי, אנחנו נגיע מאוחר יותר. הגיע היהודי לבבא סאלי וראה תור כאורך הגלות, התלבט היהודי אם לחזור לרכב או להמתין, תוך כדי שהוא חושב מה לעשות? אמר הבבא סאלי לשמשו, לך קרא לאיש שהגיע מארה"ב ומחכה בחוץ, יצא השמש לבחור ושאל בשם בן האנשים, "יש כן מישהו מארה"ב?" "אני" השיב היהודי "בוא, הבבא סאלי קורא לך" וכל האנשים רואים ומבינים שהבבא סאלי ראה ברוח קדשו את היהודי האמריקאי, שגם התפעל והתרגש שהבבא סאלי קורא לו!

נכנס היהודי בלווית השמש, לביתו של הבבא סאלי ובקשו ממנו להמתין קמעא וכבר יקראו לו, בזמן ההמתנה, רעש והמולה ולפתע קוראים בקול רם "פנו מקום, סורו מן הדרך בבקשה" והיהודי שלנו לא מבין מה קורה? לפתע, מי נכנס לבבא סאלי? חכם עובדיה יוסף בכבודו ובעצמו, ושני הצדיקים שוחחו ביניהם בכמה עניינים, ומיד שיצא הרב עובדיה זצ"ל, נכנס היהודי אל הבבא סאלי, ואחרי הברכות, שאל הבבא סאלי אם הוא צריך עוד משהו? "כן" השיב אותו יהודי, אני ממוצא סורי חלבי, אך יש בידי דרכון אמריקאי, ומעוניין לעשות טיול שורשים בסוריה, לעשות או לא לעשות? "תעשה" השיב הבבא סאלי והוסיף "אבל האדם שיבוא לדבר איתך, תשמע אותו עד הסוף ותזכור היטב כל מה שיאמר לך, ואחרי כן תגיע ארצה לך לחכם עובדיה וספר לו כל מה שאמר לך אותו איש, אבל חשוב שתזכור את כל הפרטים".

המשך מדף קודם

שלושה ימים עברו ויוסף מיוענינו מקבל טלפון: 'שלוש רב, אתה יוסף?' 'כן' 'מדבר עורך דין פלוני, אתה חייב לסור למשרדי בהקדם' 'תעצור תעצור רגע... איזה עורך דין? מה עורך דין?' 'אני עורך דין מדובר על ענייני קבורה ואתה חייב להגיע למשרדי' 'איזה קבורה?' 'אומר לו יוסף 'לא קברתי אף אחד...' 'תקשיב לי טוב, אתה היית בבית קברות פלוני לפני שלושה ימים' 'כן' 'אומר יוסף וחושב לעצמו, בסך הכל רציני להתפנות... נכנסת להתפלל?' 'אומר העורך דין וממשיך להסביר ליוסף 'באותו יום שנכנסת לבית הקברות, נפטר אדם מולטי מליארדר, והוא כתב בצואה שלו, שכל מי שנכנס להתפלל בבית הקברות ביום קבורתו, הוא מעניק לו 62 אלף דולר! ואתה נכנסת להתפלל

שם, לקחו ממך פרטים בכניסה, כדי לשלם לך את מה שמגיע לך' ויוסף צוחק בלב וחושב - 'התפללתי? ברור מה?! סימתי את כל ספר התילים לעילוי נשמתו...' 'תגידי' אומר יוסף לעורך דין 'מה אתה מסתלבט (באנגלית אבל... אר יו מיסתלבט...) או מה?' 'אני רציני מאד מאד, מגיע לך, כי התפללת ביום קבורת המנוח בבית הקברות, תגיע למשרדי ותראה כמה רציניים דבריי' אומר העורך דין.

יוסף לוקח את הכתובת ועוד לא יוסף לעכל את השיחה המוזרה הזו וכבר שלמה התקשר אליו וספר שקבל שיחה הזויה... על איזה צ'ק שמן ממולטי מליארדר... החליטו לנסוע ביחד, לראות אם עבדו עליהם או לאו, אך לא היה להם כסף למונית... עלו על אוטובוס וירדו בכתובת שקבלו מעורך הדין,

נכנסו אליו ומיד העניקו לכל אחד מהם 62 אלף דולר, הם הרגישו בתוך חלום ונסעו לרב שלהם, הוא ראה שהם שמחים ושאל לפשר השמחה? והם ספרו לו את כל ההשתלשלות בדבר המצוה שעשו ועד קבלת 62 אלף דולר ארה"ב!!! אמר להם הרב: 'אתם יודעים למה 62?' 'אמרו יוסף ושלמה 'גיוס מספרים ביהדות שכיחים כגון: 1,3,7,26,101 וכו', אבל 62 אנוחנו לא מכירים?' השיב הרב: 'בספר תורה יש 62 יריעות וכנגד כל יריעה קבלתם אלף דולר, אתם רדפתם אחר מצוה, הקב"ה דאג לכם, משמים עשו כאב בטן לשלמה, כדי שיחפש להתפנות, יגלה את בית הקברות ואז

השומר יקה פרטים כדי שתזכו לבסוף בכסף המיוחל'.

לפני כארבעים שנה חי בבני ברק, רב דרשן, בשם ראובן קרלנשטיין,

שהיה תלמיד מובהק של הרב המפורסם רבי שלום שבדרון. באמצע שנות השמונים קרסו כליותיו והוא נזקק להשתלת כליה, בבית החולים המליצו לו לטוס לניו יורק בארה"ב, כי כאן בארץ המבחר דל ושם בניו יורק יש סיכוי גדול יותר להשיג תורם. טס הרב לאמריקה והמתין חודש וחודשיים וכבר חלפה שנה וחצי וכלום!

יהודי אחד, עסקן איש חסד, ראה את הרב ביסוריו והחליט לסייע, נגש והציע עזרתו, 'איך בדיוק תעזור לי?' שאל הרב ואותו יהודי הבטיח שיעשה מאמצים כבירים להשיג לרב תורם. חלפו כבר שנתיים וחצי ואותו עסקן הפך עולמות אך לא מצא תורם, עד אשר בא לרב ואמר שיש בסן פרנסיסקו, מרחק שש שעות טיסה מניו יורק, בית חולים ובו יש מבחר גדול יותר של תורמים, העסקן הציע לטוס עם הרב ולשהות עמו שם בסן פרנסיסקו, הלך העסקן ושאל את אשתו שנתנה את הסכמתה שבעלה יטוס עם הרב, אך העסקן אמר לאשתו, 'אבל מה יקרה, אם במהלך הטיסה ימצאו תורם ויתקשרו אלינו ולא יוכלו להשיגנו? וכידוע, אדם שממתין לכליה ולא תופסים אותו במהלך שלוש שעות, הוא מפסיד את תורו וזה עובר לבא בתור' אמרה לו אשתו 'שנתיים וחצי אין כלום! ודווקא במהלך שש שעות טיסה ימצא תורם!'

טסו הרב והעסקן, נחתו בסן פרנסיסקו והגיעו לחדרם במלון. העסקן נזכר שהוא צריך לדבר עם אשתו, אבל היה כבר חצות, העייפות הכריעה אותו ולא היה לו כח לגשת לקבלה ולבקש להתקשר, הוא נרדם ולמחרת מוקדם בבוקר באיזור השעה שש, דפקו על דלת חדרו שני עובדי המלון ומסרו שאשתו מחפשת אותו ומדובר על פיקוח נפש, חיש התלבש וירד לקבלה והתקשר לאשתו 'למה לא התקשרת כשהגעת?' התקשרו ומצאו כליה לרב... 'כמה זמן עבר?' 'שלוש שעות ורבע...'

התקשר העסקן לבית החולים לשאול אולי יתנו להם את הכליות הללו? אבל נאמר לו שאחרו ברבע שעה... וברגע שלא היו זמינים, הועברו שתי הכליות לשני אמריקאים גויים!

העסקן לא הבין למה עושים לו את זה משמים? כל כך הרבה זמן הרב מחכה, ודוקא שהחליטו לטוס, דוקא אז, מתקשרים לספר שמצאו תורם... חשב העסקן והחליט לא לספר לרב, כדי לא לצער אותו, כשפגש את הרב, פניו לא היו כתמול שלשום והרב הבחין בכך ושאל 'מה קרה?' 'בגללי הפסדת כליה כבוד הרב' וספר לרב שהתקשרו, אך הוא לא חזר לאשתו והסוף מר ועצוב! והוא מבקש סליחה מהרב

'איזו סליחה?' אומר הרב 'זה הזמן להודות לקב"ה' ותפס את ידיו של העסקן והתחיל לרקוד ואחרי שרקדו אמר העסקן לרב: 'נראה לי התבלבלת, לפי המחשב היית אמור לקבל כליה ועכשיו איזה גוי הנהה סתם' 'זה לפי המחשב שלהם, אבל לפי המחשב של הקב"ה... זו לא כליה ששייכת לי, בורא עולם יודע שזו לא כליה שטובה בשבילי, לכן עשה לי טיסה כדי שלא יוכלו לתפוס אותי בטלפון'

העסקן אמר 'איזו אמונה יש לך כבוד הרב, מה אתה אברהם אבינו? אליהו הנביא?' הלך הרב להתקשר לאשתו ביחד עם העסקן, ששומע את הרב 'אשתי היקרה, תזמיני על האש ותעשו מסיבה גדולה, את והילדים, זכרי את התאריך הזה, ובכל שנה נחגוג בתאריך הנ"ל הודיה לקב"ה' שעשה לי נס' 'מה קרה בעלי?' 'השם זיכה אותי, שלא ישתילו לי כליה רעה בגוף'

חלפו שלושה חודשים והרב והעסקן עדיין בסן פרנסיסקו ממתינים לתורם, והנה מצאו ב"ה תורם, השתילו לרב והוא סוף סוף חזר ארצה לחיק משפחתו האהובה.

העסקן סקרנותו בערה בו וערך בירורים מקיפים וגילה ששני הגויים שהשתילו להם את אותה הכליה שהם ספספו בשל הטיסה, נפטרו כעבור שבועיים! בשתי הכליות שהשתילו להם נמצא נגיף קטלני! והרופאים בכלל לא שמו לב לזה! ואילו הרב קרלנשטיין חי עם אותה כליה שלושים שנה עד פטירתו בעשרה בטבת תשע"ד (2013 למנינים)

והרב למד אותנו שבשעת צרה, כשהאינסטינקט הראשוני אומר לצעוק למה? להמירו באמירות תודה! נכון זה קשה מאד ליישם! אבל מי שחי את בורא עולם יודע שכל מה שעושה השם, לטובה עושה.

מי שיוצא מביתו להתארח או לצבא בימי החנוכה, כיצד עליו לנהוג?

תשובה: היוצא לדרך בימי חג החנוכה ומתארח בבית חברו, יש לדון אם עליו להדליק במקום שנמצא שם או לא. ויש בזה חילוק, אם יש מי שמדליק נרות בביתו, אם לא.

מי שמדליקים נרות בביתו הנוסע מביתו, אבל אשתו או אחרים מבני ביתו נמצאים בביתו ומדליקים נרות חנוכה, יצא ידי חובתו בהדלקה שמדליקים בביתו, ואינו צריך להדליק במקום שנמצא בו. כי מצות נר, "איש וביתו", כלומר, שמצות הדלקת נרות חנוכה פוטר את כל בני הבית בהדלקה אחת שמדליקים בבית. ולכן אנו נוהגים שרק אבי המשפחה, מדליק נרות בביתו, כי בהדלקה שלו יוצאים כל בני הבית ידי חובתם

אולם למנהג האשכנזים, כל אחד ואחד מבני הבית מדליק בפני עצמו, ולכן יש אומרים, שאם בעל הבית אינו נמצא בביתו, והוא לן במקום אחר, עליו להדליק במקום שנמצא שם, ויש חולקים.

ולהלכה כתב הגאון רבי דוד יוסף שליט"א, שאף על פי שנכון יותר שלא ידליק נרות במקום שנמצא, מכל מקום אם ירצה לכוין שלא לצאת בהדלקת הנרות שבביתו, ולהדליק נרות בעצמו, רשאי לעשות כן, ואף אם ירצה לברך על ההדלקה יש לו על מה שיסמוך.

מי שאין מדליקים בביתו

מי שנוסע מביתו, ויודע שאין בביתו מי שידליק נרות חנוכה. וכגון שבניו ואשתו נמצאים עמו במקום שנמצא. והוא מתארח בבית של יהודי, ומשלם לו עבור על הוצאותיו, כגון עבור אכילה וכדומה. הדין הוא, שעליו להשתתף עם בעל הבית בהוצאות נרות החנוכה, כלומר, שישלם לבעל הבית סכום כסף כלשהו, כדי שיקנה לו חלק בשמן ובפתילות או בנרות של חנוכה. או שיתן לו בעל הבית במתנה חלק בשמן ובפתילות של נרות חנוכה (ויוסף בעל הבית מעט שמן עבור האורח), ואז יוצא האורח ידי חובתו בהדלקת בעל הבית.

העלון לזיווג הגון לרות הודיה ורינה ומשיח בני אלנה לאה ולשרית בת חנה וליוסף וחיביית בני יענה וללאה בת אהובה ולדנה בת הילית ולרפואת רחל בת חבובה ומשה בן אסתר ואביבית בת רחל ודודתן אלהן בן רחל ויחזקאל ידידיה בן נחמה שיינדל וחיביה בת נעימה ולעילוי נשמת זהבה בת זכיה וסימי בת מרים וציון בן רחמים ומונס חנה ויעקב בן רותי ולאה בת רבקה ויעקב בן חנום וברוך בן חבובה ואדיר בן לאה ויהודה בן חבובה ודליה בת חבובה וטובה בת אסתר וזכי בן חנה.

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפוסם דבריו
אנו אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב לכל כל הימים

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הנה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

זרע שמשון היים
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמדו בספריו:
תשלמו חן וחסד ושלמא רבא
משמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חממים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב. גם עושר
גם כבוד לא יוספו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

הזון יהזקאל
רבי יהזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוייה הכרוז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמדו בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(ריבבות אפרים ארח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

מלליצי יושר

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ב, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכי.

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירוש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
סגולה גדולה בבית לכל הדברים

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

הירויזן

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יהזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

וימצאהו איש והנה תועה בשדה, וישאלהו האיש לאמור מה תבקש וגו', ויאמר האיש נסעו מזה. במדרש (ב"ר עה"ד): אמר רבי יוסי, יוסף קטנו של שבטן היה ונזדמנו לו שלושה מלאכים, הדא הוא דכתיב וימצאהו האיש, וישאלהו האיש, ע"כ. יש להבין מפני מה הוצרך לשלוח ליוסף שלושה מלאכים, ולא היה די במלאך אחד, והלא בודאי אין הקב"ה עושה נס לשלוח מלאכים ללא צורך. ויש לבאר, שנתכוונו לרמוז לו על שלושה הדברים שחטא כנגד אחיו כשסיפר עליהם לשה"ר, וכמו שאמרו במדרש שאמר שהן חשודין על אבר מן החי, תולין עיניהן בבנות הארץ, מזלזלין בבני השפחות וקורין להם עבדים. ומשום כן נשלחו אליו ג' מלאכים קודם שבא אליהם. (זרע שמשון וישלח אות א').

ויעברו אנשים מדינים סוחרים וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף ויביאו את יוסף מצרימה. יש לפרש הטעם שמכרו אותו בעשרים כסף, עפ"י מה שאמרו (מגילה טז): בשביל משקל שתי סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף משאר אחיו, נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים. והיינו שהיה הכתונת פסים שקנה יעקב ליוסף שוה ב' סלעים, ומשום בגד זה שנתן יעקב ליוסף יותר מאחיו, נתקנאו בו ונתגלגל הדבר שירדו למצרים. ויש לומר דלכך מכרוהו בעשרים כסף, שבוה הגיע לכל אחד מהם שתי סלעים לקנות לעצמם כתונת פסים כמו שהיה ליוסף. (זרע שמשון פרשת מקץ אות י"ז).

לע"נ הרה"ק ר' בנימין זאב וואלף ב"ר שמואל זצ"ל י"א צ"כ כסלו

קושיית ה"י. ליישב קושיית ה"ב. נראה ע"פ משל לסוחר אחד שנסע לשוק ולקח עמו כמה שקים מעות לקנות בו סחורה, ואירע שפגעו בו לסטים ולקחו השקים מן התיבה, רק שק אחד נשאר לו עם איזה מאות זהובים, והנה הסוחר חזר לחזור אחר הגזילה למצוא הגזלנים, וידר נדר לאמור 'אם יהיה אלקים עמדי להשיב לי השקים, אזי אתן מכל שק שנעשה לי נס ג' זהובים לצדקה', והנה הוציא הוצאות עד שהחזרו לו כל השקים שגזלו ממנו, והנה גבאי צדקה תבע ממנו נדרו, ויעש חשבון עמו, ואמר: 'הנה שמונה שקים היו לי, וגזלו שבעה, ואחד נשאר, ואתן לך מכל שבעה'. והשיב לו הגבאי: טעות הוא בידך, שאתה צריך ליתן מכל השמונה, כי הנס שהשאירו לך שק, הוא גדול מכולם, שאחר שכבר נטלו השבעה, למה השאירו לך השק הלזה, אלא ודאי בנס היה השארת שק זה, שלולי נשאר לך השק הלזה, לא היה לך על הוצאות תפיסת הגזלנים. נמצא שהנס שנשאר לך השק הלזה גדול מכולם שהוא סיבה להצלת כולם.

והנמשל: מה שהקשו שביום א' לא היה נס, הא גופא נס הוא, שהרי ראוהו הרשעים שפשטו בכלל העזרה, א"כ מה שנשאר גופיה היה בנס עד אשר טח עיניהם מראות ולא שלטו ידיהם בפך הלזה, ומה גם באותו דור שהמה ראו כן תמהו על שהשאירו הפך הלזה, והוא נס יותר שהוא סילוק בחירה, שבידם היה ליטלו ונעשה נס שלא חלו בו ידי השונאים ליטלו, וזה גדול מכולם שניטלה מהם בחירתם. (קומוץ המנחה).

לע"נ הרה"ק ר' מנחם ב"ר יעקב דוד מאמשינוב זצ"ל י"א צ"ט כסלו

כבתה זקוק לה. אמרו בשבת (דף כא): אמר רב הונא פתילות ושמינים שאין מדליקין בהן בשבת, אין מדליקין בהן בחנוכה בין בשבת בין בחול. אמר רבא מאי טעמא דרב הונא, קסבר כבתה זקוק לה ומותר להשתמש לאורה. ורב חסדא אמר מדליקין בהן בחול אבל לא בשבת, קסבר כבתה אין זקוק לה ומותר להשתמש לאורה. אמר רבי זירא אמר רב מתנה ואמרי לה אמר רבי זירא אמר רב, פתילות ושמינים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת, מדליקין בהן בחנוכה בין בחול בין בשבת. אמר רבי ירמיה מאי טעמא דרב, קסבר כבתה

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק מהדרכת הרה"צ מאראד זצ"ל

ארייברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח ויר"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פריוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענקייט. מיט כוונה במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויווען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'לאזט איר וויסען ווען די שטיין ווערט געבאקט, שהוא עת רצון להתפלל, כדי איר זאלט קענען מיט זאגן די תפילה.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטיין ווערט באגראבן ווי די ריכטיגע וועג. און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מ'קען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מ'קען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מ'דאל עס ליגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויך דעם מקובלדיגע אפן פון מכן דורות ישרים זעהט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: יבער הלב (אמרינון זיין הארץ צו אירשקייט), שיהיה לב לשרים לטובה (ס'ישיש די גאנצע מענטש), ויחאה מלאם (וויסען זעהן וואונדער), מ'קען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטיים רופט-טקסט מכן דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

„ מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערענט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא

„ מיין זון בעהט מיין זעקס מיין אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

„ מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער

„ איר האב נישט געהאט קיין מנוחה כארבעט נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

„ כהאב אינגעהויבען זעהן הצלחה מיט מייער קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חברים קינד

אין זקוק לה ואסור להשתמש לאורה. אמרוהו רבנן קמיה דאביי משמיה דרבי ירמיה ולא קיבלה, כי אתא רבין אמרוהו רבנן קמיה דאביי משמיה דרבי יוחנן וקיבלה. אמר אי זכאי גמירתיה לשמעתייה מעיקרא. והא גמרה, נפקא מינה לגירסא דינקותא, ע"כ.

והקשה האבני נזר (או"ח סימן תק"ב אות י') וז"ל: יש לבאר טעמא דרב הונא דאין מדליקין בחול משום דכבתה זקוק לה, דהנה מקשין העולם מה דהגמ' מסיים 'אמר אי זכאי גמירתיה לשמעתייה מעיקרא, והא גמרה, נפ"מ לגירסא דינקותא', הא כשסבר מתחילה מותר להשתמש לאורה, אפשר שהשתמש ובא לכלל איסור ח"ו, ושפיר קאמר 'אי זכאי', [ואצ"ל דנפ"מ לגירסא דינקותא], עכ"ל. וכתב האבני נזר, דצ"ל דהא דלא קיבל משמיה דר' ירמיה, היינו רק הדין דכבתה אין זקוק לה, אבל הדין דאסור להשתמש לאורה, קיבל משמיה דר' ירמיה.

וכדי לבאר מדוע לא קיבל הדין דכבתה אין זקוק לה, יש להקדים מה שנחלקו אמוראים (ב"ק כב.) בחיובה של אש המזיק, ר' יוחנן סובר 'אשו משום חציו', דחשיב כמו שהמדליק בעצמו עשה את הנזק בידים, ודומה לזורק חץ ומזיק לחברו. וריש לקיש סובר 'אשו משום ממונו', שהתורה חייבה את המדליק לפי שהאש שהדליק נעשה כממונו, ואינו דומה לזורק חץ, שהחץ הולך מכחו של האדם, והאש הולכת לא מכחו.

והקשה שם הנמוקי יוסף אליבא דמ"ד אשו משום חציו, דא"כ אדם המדליק נר בערב שבת למה לא יתחייב אח"כ משום חילול שבת, דנימא דזה כאילו הבעיר את האש בשבת. ותיירץ וז"ל:

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שחר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבשל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: 'ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובוה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמותי' אלחנן יוסף בן שמואל וצפוריה, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'

בן אדם קח תצלום ממך כשאתה בכעס, אז תימאס בעיני עצמך, כל שכן בעיני אחרים. במקום שכועסים, המקום מטמא, ונפשו מתחלפת בנפש מתועבת עד שיתקן ויעשה תשובה. כעס אין לו מדה וגבול עד היכן שוקע האדם על ידו. וזה לעומת זה, מנוחת הנפש אין לה ג"כ מדה עד היכן האדם מתרומם ומתעלה על ידה.

היות וראשית וסיבת כל מריבה היא אי הבנה בין אחד לשני, בו בזמן שלא היה בדעתו וברצונו של הצד הראשון לפגוע או לגרום צער ואי נעימות לצד השני, אלא שהצד השני בחשדנותו ובגרגנותו אינו דן לכף זכות, לכן באתי בשורותי אלה להעיר לבב אחב"י על גודל ערך יקרת מצוה חשובה ונכבדה זו, אשר כשתקיימים מצוה זו יש לקוות שבתני דין לגירוישים תהייה מחוסרות עבודה.

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

הבטחת האבני נזר זי"ע
'אם ילמדו בספרים שלי, אהיה למגן ולעזר
גם אחר פטירתו ממש כמו בחיים!'

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר
'הגדרות אבני נזר על הלכות מילה'
 ליקוט מגליונות 'מליצי יושר'
 מי שרוצה להנציח שמו בהספר, או לזכות להבטחת בעל
 האבני נזר זי"ע, יתקשר למערכת
 gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

בהדלקתו, דמה שדולק תחילה הוא כאילו
 הדליק הכל אז מיד, דכמאן דאגמריה בידים
 בההוא עינא דמא.

לע"נ ה"ר דוד יהודה ב"ר אשר שווארץ זצ"ל י"א"צ ט"ז
 כסלו

ויכירה ויאמר כתונת בני חיה רעה
אכלתהו טרוף טורף יוסף. לכאורה הוא
 פלא שיעקב אבינו ע"ה שמדתו אמת
 יוכל לצאת מפיו דבר שאינו אמת, גם למה
 כתבה התורה דבר שאינו אמת. וכמו
 שדקדקו (תנחומא תולדות א') שגדול
 השלום שדיברה התורה דברי בדאי
 בשביל השלום, ואיזה, 'כה תאמרו ליוסף
 אביך צוה לפני מותו לאמר' וגו', ואין אנו
 מוצאים שצוה וכו', ואף שאמת שהם
 שלחו כדברים האלה ליוסף, רק כיון שלא
 היו דברי אמת, לא היה התורה כותבת
 דברי בדאי שלהם אם לא ללמדנו שגדול
 השלום. וכן כאן למה כתבה התורה דבר
 שאינו אמת. ואף שאינו דומה, דשם תיבות
 'אביך צוה לפני מותו לאמר' הוא דברי
 בדאי ושקר, משא"כ כאן שכל הדבר אמת
 שאמר כן, וכפי מה שהיה בדעתו שהוא
 היה סבור כן. אך מ"מ עדיין יש להבין כיון
 שהיה הדבר בטעות ולא היה האמת כן, לא
 היה נכתב בתורה דבר טעות. ומטעם זה
 אמרו (בר"ר פ"ד י"ט) 'נצנצה בו רוח
 הקודש חיה רעה אכלתהו זו אשתו של
 פוטיפר'. ונראה שבאו ליישב מאמר יעקב
 שיהיה אמת, אבל עדיין קשה דהא מעשה
 אשת פוטיפר לא היה עוד, וכאן כתיב
 'אכלתהו לשון עבר.

אבל באמת יוסף בירידתו למצרים הוצרך
 לתקן עון לשה"ר שדיבר על אחיו. ואיתא
 (ערכין טו:) המספר לשה"ר מגדיל עוונות
 נגד ג' עבירות עבודה זרה וגילוי עריות
 ושפיכות דמים וכו'. ומטעם זה היה כח לאשת
 פוטיפר להתגרות בו, מפני שלא תיקן עדיין פגם
 דלשה"ר, שאז היה סבור שכדין סיפר עליהם
 לאביו כדי שיוכיחם. ואז באותה שעה עד שלא
 תיקן קלקול לשה"ר, אמר יעקב אבינו אמת 'חיה
 רעה אכלתהו', על הנחש שנקרא 'חיה רעה'.
 ושורש פגם הנחש קנאה תאוה וכבוד, שמהם
 מסתעף עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים,
 והבעל לשה"ר מגדיל עוונות כנגד שלושתן.
 והוא שנאמר 'טרוף טורף יוסף', שיוסף נכשל בעוון
 לשה"ר במה שסיפר על אחיו, וזה 'טורף יוסף'.
 ועיד"ז האחים שידעו שהם נקיים בזה, חשדוהו
 ליוסף לפוסל במומו, וסברו שבודאי הוא פגום,
 ובשביל זה מכרוהו לעבד, והרי גרם גם לאחיו
 שיספרו עליו לשה"ר, וזה שאמרו 'טרוף טורף
 יוסף'. וזה ג"כ מה שאמרו במדרש שנצנצה בו רוח
 הקודש חיה רעה על אשת פוטיפר, שזה שלא

שהרי חיובו משום חציו כזרק החץ
 שבשעה שיצא החץ מתחת ידו
 באותה שעה נעשה הכל, ולא
 חשבינן ליה מעשה דמכאן ולהבא
 (היינו שעת הנזק), דאי חשבינן ליה
 הוה לן למיפטריה דאנוס הוא שאין
 בידו להחזירו וכו', אלא לאו ש"מ
 דלאו כמאן דאדליק השתא בידים
 חשבינן ליה, אלא כמאן דאדליק
 מעיקרא משעת פשיעה חשבינן
 ליה. וכן הדין לענין שבת דכי אתחיל
 מערב שבת אתחיל, וכמאן דאגמריה
 בידים בההוא עינא דלית ביה איסור
 חשיב עכ"ל. וכוונתו, דלמ"ד אשו
 משום חציו, חלים המעשה והחיוב
 בשעת מעשה הראשון ולא אח"כ,
 משו"ה מותר להדליק נר בע"ש, כי לא
 נחשב לעושה מעשה בשבת עצמה.
 ולפ"ז כתב האבני נזר זי"ע: הנה כבר
 ביארנו הטעם דכבתה אין זקוק לה הוא
 משום דהדלקה עושה מצוה, ומצות
 הדלקה כבר עבדה, [דהמצוה אינו מה
 שהנר דולק, אלא המעשה הדלקה.
 ואילו המ"ד שסובר דכבתה זקוק לה,
 הוא משום דסובר דהנחה עושה מצוה,
 והיינו דאין המצוה המעשה הדלקה,
 רק המצוה הוא מה שהנר דולק].
 אבל יש לומר הטעם למ"ד זקוק לה,
 אף [אם נימא] דסבירא ליה דהדלקה
 עושה מצוה. דזה משום דקיימא לן
 אשו משום חציו, [דחשיב כמו גופו
 שהזיק], וכל מה שדולק אח"כ חשוב
 שהוא הדליק כל החצי שעה. וזה
 לדידיה הפירוש 'הדלקה עושה מצוה',
 שהדליק כל השיעור, וכשכבה בטל
 מצותו למפרע. אך למ"ד אשו רק
 משום ממונו, על כרחך שכל המצוה
 היא ההדלקה לבד, דמה שדולק אח"כ
 לאו כאילו הדליקה הוא, והווי כהדליקה
 חש"ו, על כרחך לדידיה הפירוש
 הדלקה עושה מצוה שעת הדלקה לבד,
 לא דליקת כל השיעור, ועל כן כבתה אין זקוק
 לה.

ולכן כששמעה משמיה דר' ירמיה לא קבלה
 שיהיה הלכה כן, דשמה סבירא ליה כר"ל דאשו
 משום ממונו, ועל כרחך המצוה הוא רק בשעת
 הדלקה, על כן כבתה אין זקוק לה. אבל למה
 דקיימא לן אשו משום חציו, יש לומר דכבתה
 זקוק לה, אבל אחר כך ששמע דאפי"ר יוחנן
 דסבירא ליה אשו משום חציו, סבירא ליה ג"כ
 כבתה אין זקוק לה, קבלה שפיר, כן נראה לי
 לפרש בדרך פילפול, עכ"ל.
 והטעם דאפי"ר אליבא דר' יוחנן דאשו משום חציו,
 כבתה אין זקוק לה, יש לומר דזה כסברת הגמתי
 יוסף הג"ל, דאם אמרינן אשו משום חציו, אז
 חלים המעשה והחיוב בשעת מעשה הראשון
 ולא אח"כ, דאפי"ר דהמצוה היא שידלוק חצי
 שעה, מ"מ כשהדליק חשיב שנגמרה המצוה

מכון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - מהדורת לאנדא

על פרשיות התורה ומועדים
 עם ביאורים הארות והערות

אפשר להשיג הספר ברשתות הספרים המובחרות
 ליתר פרטים, וכן לקבלת נלווין "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonmy@gmail.com

הופיע
ויצא לאור

"הגיד אדמו"ר
 זצוקללה"ה קודם
 פטירתו שאם ילמדו
 בספרים שלו, יהיה
 למגן ולעזר גם אחר
 פטירתו ממש כמו
 בחיים"

(אריך צבי עה"ת עמ' רמ"ב)

מלוכט מתוך גליונות
 "מליצי יושר"
 שיוצא לאור עולם
 מדי שבוע בשבוע

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
 חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על נוספת חלה
 במהדורה נפוארת בתכלית ההידור והיופי

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
 המעט ראשית: עם הספר - ר' בנימין לעווין
 והרב יצחק מ'מנציק שליט"א 347-322-0000

* וע' בחכמת שלמה (או"ח סימן תרע"ג ס"ב), ושדי חמד אסיפת דינים מערכת חנוכה (ס"ק ו) בשם דרך
 המלך, ובספר עלי אור בשם מהר"ל דיסקין.

הרה"ק רבי **מנחם מענדל** ב"ר **יוסף מרימנוב** זי"ע אמר:
בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמתו (ספר מנחם ציון).
 נתפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' **מרדכי יצחק סאמעט שליט"א**

”הופיע ויצא לאור”

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוקט מתוך גליונות
”מליצי יושר”
שיצא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הג'ר שלום אייון זצ"ל
בעת הספרו בשעת הלילה
של מרן בעל החזון
יחזקאל הכריז:
”נצטוייט מאת רבינו
לפרסם שהבטיח שימליץ
טוב למי שילמוד בספריו,
וכן למי שימליץ את חידושי
תורתו”
(רבנות אפרים אורח ח"ב עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המובחרות
המפצה ראשית: גרינפעלד
718.633.8103

ליתר פרטים, זכנ לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilnyonny@gmail.com 732.510.0560

דמוספין קדישי יותר מתמידין, שהרי הם באים לחובת השבת, ואילו תמידין באים אף בחול, בכל זאת קודמין להם התמידין משום דתדירי, וחזינן שתדיר קודם למקודש. ודחי הגמ', דתמידין של שבת שונים הם מתמידים שבכל יום, כי אף הם נחשבים לקרבן שבת והם מקודשים כמו המוספים, ד'אטו שבת למוספים אהנאי, לתמידים לא אהנאי, דוכי אפשר לומר שקדושת השבת, רק למוספין אהני להחשיבם כמקודשים, ואילו לתמידין לא אהני. הלכך כיון ששניהם מקודשים, מקדימין התמידים למוספים, כיון שהם תדירים.

וכתב הגר"י ענגיל (שב דנחמתא סוף אות ה'), וז"ל: בספר מתן שכתן של מצוות להפרי מגדים, חקר אם עבירה הנעשית בשבת חמורה יותר מאילו נעשות בחול, ע"ש. ודע שספיקו של הפרי מגדים הוא ג"כ לענין מצות, אם מצוה הנעשית בשבת קדושתה גדולה ממצוה הנעשית בחול. ועיין זבחים (דף צא): 'אטו שבת למוספים אהנאי, לתמידים לא אהנאי, ומוכח שקדושת השבת מתפשטת על כל המצוות הנעשים בה, ואף שמצוה בחול כמו בשבת. ועיין שבת (דף כד): 'איבעיא להו מהו להזכיר של חנוכה במוספין, כיון דלית בה מוסף בדידה לא מדכרינן, או דילמא יום הוא שנתחייב בארבע תפילות'. ואיבעיא זאת היא גם כן ספק הנ"ל אי קדושת החנוכה מתפשטת על כל המצוות הנעשים אז, ואף שאינם מחמת חנוכה כגון מוספין שהם מחמת שבת ור"ח, לא מחמת חנוכה.

השלמה בחנוכה. הרוקח (ה' חנוכה סי' רכ"ו והובא בב"י אורח סי' תרע"ב) כתב, וז"ל: ואם לא הדליק לילה אחת, לא ידליק למחר או לילה האחרת מה שהיה לו להדליק אז, ולא דמי לק"ש ותפלה דאמר' בריש תפלת השחר שיחזור ויקרא ויתפלל, עכ"ל. וכתב הגר"י ענגיל (ציונים לתורה כלל ל"ז), וז"ל: מבואר דדעת הרוקח דיש השלמה גם לק"ש, ומה שהביא זה מן הגמ' ריש תפלת השחר, הנה בגמ' לפנינו אין מבואר זה. ומ"ש הרוקח ולא דמי לק"ש ותפלה, נראה הכוונה, דשאני תפלה דהוא במקום קרבן, ובקרבן מצינו תשלומין, וכן ק"ש הוא ג"כ נגד תמידין, דאמרו חז"ל (ילקוט שמעוני ואתחנן רמז תתל"ה): משל לחכם שהיה לו בן, והיה מעלה לו שתי סעודות בכל יום, אחת בבקר ואחת בערב, אחר ימים ראה החכם את בנו שהעני, ולא היה יכול לעשות כשם

שהיה למוד, קרא לו אביו ואמר לו: בני, יודע אני שאין בך כח לאותן שתי סעודות שהיית מביא לי, איני מבקש ממך אלא שתהא שומע אותי דורש בבית הכנסת ב' פעמים ביום, והוא ערב לי כאותן שתי סעודות שהיית מעלה לי. כך אמר הקב"ה לישראל: לשעבר הייתם מקריבין לי שתי פעמים ביום 'אל הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים', גלוי וידוע לפני שביהמ"ק עתיד ליחרב, ומאן ואילך אי אתם יכולין להקריב קרבנות, אלא מבקש אני תמורתן של קרבנות שמע ישראל בבקר, שמע ישראל בערב, ועולה לפני יותר מכל הקרבנות, ע"כ. הרי דקר"ש הוא נגד תמידין. וגם י"ל דשאני ק"ש דהיא קבלת עול מלכות שמים, וזה ג"כ בעצם זמנו תמיד, ולכן שייך ביה השלמה טפי. וגם י"ל דמאי דס"ל לרוקח השלמה בק"ש, הוא רק מערבית לשחרית דחד יומא נינהו, ואין לדון ממנו לחנוכה שידליק ביום אם לא הדליק בלילה, כיון דביום אין מצוות הדלקה כלל, ולא דמי לק"ש דיש גם בשחרית מצות ק"ש דשעתה, ולכן שייך השלמה גם לשל לילה.

עשה יוסף תשובה על עוון לשה"ר, שעל זה אמר 'חיה רעה אכלתה' כאמור, וזה גרם לאשת פוטיפר שיהיה לה כח להתגרות בו, דברית הלשון וברית המעורר מכוונים כידוע. ואח"כ בהנסיון תיקן הכל במצרים, שמזה הבין שטעה במה שסיפר לשה"ר על אחיו, ותיקן פגם לשה"ר, ונעשה ע"י הנסיון מרכבה למדת צדיק.

וכן מה שאמר יעקב אבינו 'כי ארד אל בני אבל שאולה', הוא ג"כ דבר אמת כיון שיצא מפיו, והוא שע"י כן יוכרח לירד למצרים, שמזה נתיירא יעקב אבינו, וכמו שנאמר 'אל תירא מרדה מצרימה'. ואיתא (בר"ר ע"ו, א') גבי עוג, אינו אומר 'אל תירא אותו', אלא למי שנתיירא. וזה שאמר 'כי ארד אל בני אבל', שהיה לו אבלות שייסבלו בניו במצרים זמן רב ויהיו משוקעים בקליפת מצרים, כמו שנאמר 'גוי מקרב גוי', כעובר בבטן אמו. וזה שאמר 'שאולה', שבמצרים הוא שאול ערות הארץ, ושם היה כל כנסת ישראל בגלות וכו'.

לע"נ הגר"י יעקב שימשא בר חיים חנוך זצ"ל י"צ ט"ו כסלו

והיה בשמעו כי הרימותי קולי ואקרא. איתא במסורה ג"פ 'הרימותי', כאן, ו'הרימותי ידי אל ה' / ו'הרימותי בחור מעם'. והכוונה שהמוכיח לא יהיה צדיק רק בדברים, רק יהיה עוסק בתורה ומצות בפעולה שיראו התנהגותו וצדקתו, ולא יאמרו לו 'טול קורה מבין עיניך'. וזה כוונת המסורה, מתחילה 'הרימותי ידי אל ה' לקשט עצמי, ואז 'הרימותי קולי ואקרא' לקשט אחרים, ואז דברי יעשו רושם להוציא יקר מזולל, ויקויים 'הרימותי בחור מעם'.

לע"נ הרבנית שרה לאה ב"ר שלמה פיש 'בעלת הנסים' י"א צ"ו חשוון **שר המשקים ושר האופים.** נראה דכיון שכל החלומות הולכין אחרי הפה, א"כ היה אלו הפתרונים תלויים ביוסף, ולמה א"כ פתג לשר המשקים לטובה, הא איכא בזה משום 'לא תחנם'. אלא משום דאם כוונתו לטובת עצמו מותר (ע' תוס' ע"ז כ:).

לכן אמר יוסף 'כי אם זכרתי', דרק משום זה פתג אותו לטובה. אך שר האופים שאין צריך לו, והוא מן הדין מן המורידין ולא מעלין, א"כ למה הוא לו, לכן איש כפתרונו פתג כהלכה.

ועל פי סוד נראה, דהנה גזרו חז"ל על פתם ויינם, ואח"כ נתבטל גזרת פתם משום שאין רוב הציבור יכולין לעמוד בו (עי' יור"ד סי' קי"ב ס"ב ובט"ז וש"ך שם), ונשאר איסור יינם. ובשורש הזה נתבטל שר האופים, ונשאר שר המשקים.

לע"נ הגר"י חיים דוד ב"ר אריה זאב לינובין זצ"ל י"א ט"ו כסלו

קדושת חנוכה מתפשט על כל המצוות הנעשים בחנוכה. אמרו בזבחים (דף צא): דיש להוכיח שתדיר ומקודש, תדיר קודם, מהא דתמידין קודמין למוספין, ואע"ג

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא ז"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

'פנים יפות' לבעל הפלאה

בעל הפלאה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

ויאמר אליהם ראובן וגו' השליכו וגו' למען הציל וגו'. י"ל ע"ד הפשט, שהיה סבור ראובן שלא יענש ע"י נחשים, כי לא היה עדיין בן עשרים שנה, ואין עונשין מן השמים פחות מבן עשרים, וזהו היה נחמתו על בלבול יצועי אביו, כי גם הוא היה פחות מבן עשרים כידוע, שכ"ב שנים היה יעקב בדרך, ונולד ראובן אחר שש שנים, ולכך כיון שראה שיוסף איננו, ש"מ שזה אינו, כי באמת גדלות שלהם היה קודם, כמ"ש התוס' (סנהדרין ט. ד"ה בידוע). והיינו דאמרו (בר"ר פ"ד י"ח) וישב ראובן ששב לשקו ותעניתו, ואמר הילד איננו ואני אנה אני בא, דכיון שהילד נענש, הרי נחשב כגדול.

שוויות להכלי, שאינו שוה כלום מאחר שסופו להישר, אפילו אם אינו נחשב כשבור עכשיו. וכתב החזון יחזקאל, דהטעם שרש"י לא פירש כהרמב"ן, משום דאין לומר דהשני פטור משום דאין שוויות להכלי, דהרי אם לא שבר השני הכלי, אז היה הראשון והיינו הזורק חייב לשלם, ועכשיו ששברו במקלו, הרי גרם דהראשון אינו צריך לשלם.

וז"ל: אולי יש לומר דמשום הכי נטה רש"י מדעת הרמב"ן, דלשיטת הרמב"ן דבתר בסוף אזלינן, והשני הוא ששבר הכלי, והוא פטור רק משום שהכלי סופו להשבר ואין לו דמים עכשיו, אבל הראשון לא עביד כלום ופטור, שהרי לא על ידו נשבר הכלי. דאז יש לחייב את השני אשר הוא שבר את הכלי, דהשתא בשעת שברתו עדיין הכלי בר דמים לבעליו, דאילו לא שברו השני במקלו, היה הזורק חייב בתשלומיו, ועכשיו ששברו במקלו, פטר את הזורק והפסיד לבעל הכלי את דמיו, ועל השני לשלם לו את נזקו, עכ"ל.

אבל כתב החזון יחזקאל, דיש לומר דכיון דאין הכלי בר דמים לאף אחד, דהרי סופו להישר, ורק בר דמים הוא לבעליו, שבהו הוא יכול לטול את נזקו, לכן אינו חייב בר דמים ופטור.

וז"ל: היה אפשר לומר דכיון שבשעה ששבר השני את הכלי במקלו, לא היה הכלי בר דמים אלא לבעליו, שהיה יכול לטול את נזקו, אבל לזולתו כיון שסופו להישר לא היה שוה כלום, ובכהאי גוונא שאינו שוה רק לבעליו משום שהיה יכול לטול אז נזקו, לא מיקרי בר דמים ופטור עליו, (עי' נתיבות המשפט ראש סימן קמ"ח), עכ"ל.

אבל שוב דחה החזון יחזקאל סברא הנ"ל, והוכיח דבאופן כזה מיקרי בר דמים, וז"ל: אבל הלא איפכא שמעינן מהא דאיתא (ב"ק עא): גנב שור הנסקל וטבח, משלם ארבעה וחמשה דברי ר' מאיר. והלא שור הנסקל לאחר שנגמר דינו, איסור הנאה הוא, ולא דמריה קא טבח. ומוקמינן לה שגנבו מבית שומר, וחייב על גניבתו משום דבר הגורם לממון כממון דמי. כלומר דבר שבצעמו אינו שוה כלום כמו שור הנסקל, אך גורם לממון הוא, שכל זמן שהוא קיים - השומר פטור, ואם יאבד ישלם דמיו, חשוב כאילו גנב דבר שהוא עצמו ממון, וכממונו של שומר. הרי שאינו חייב בארבעה וחמשה אלא אי נקטינן דמשום דבר הגורם לממון, השור עצמו נחשב ממון, וממונו של שומר, וחייב על גניבתו, שגנב חפץ שיש לו שיווי ממון, אע"פ שהשור הנסקל הוא אסור בהנאה, ואין לו שיווי דמים אלא להשומר שיכול ליפטור עצמו בו, ולא לזולתו.

ואפילו מאן דפליג שם על ר' מאיר, אינו משום שסובר דכל שאין לו שיווי דמים לאחד, ולא לשום איש לזולתו, לאו בר דמים הוא. אלא טעמו ונימוקו, דכיון שבעצם השור אינו של השומר, לכן לא אמרינן דמשום גורם לממון נחשב כממונו של שומר והגונבו חייב מדין גנבה ארבעה וחמשה כאילו גנב עצם ממונו של השומר. אבל בנידון דידן דבשעה שהשני שבר הכלי במקלו, היה הכלי של בעל הכלי, ובשעת שברתו עדיין היה הכלי בר דמים לבעליו, דאילו לא שברו היה הזורק חייב

וגם הא ביום לא שייך הדלקה כלל, דשרגא בטיהרא מאי אהני, ובלילה שלאחריה נמי לא שייך השלמה בנ"ח, דאפי' ידליק בה הרבה נרות גם בשביל לילה שעברה, מ"מ הא כלהו מיתחזיין רק הידור גדול למצות אותה הלילה עצמה, כיון דריבוי נרות חשיבי הידור בזה, ואין כאן השלמה איפוא כלל ללילה שעברה.

ומה שעלה על דעת הרוקח להיות ענין השלמה בתנוכה, י"ל סברת ההו"א הואיל והוא זכר לנס שנעשה בהדלקת המנורה דהוא ג"כ ענין הקרבה, ובקרבן הא משכחת השלמה.

לע"נ הג"ד יוסף יוויל ב"ר שלמה זלמן הורוביץ זצ"ל י"א י"ז כסלו

וישלחהו מעמק חברון. גימטריא 'רדו רועם שלח טוב'. הכוונה, שעתה נעשה הכנה לגלות מצרים שהיתה 'רדו' שנה, ורמזו ג"כ שהשם יתברך ישלח למשה רבינו ע"ה זה 'רועם שלח', שנקרא 'טוב', לגאלם, כאומרם אין הקב"ה מכה לישראל אלא אם כן בורא להם רפואה תחילה. ואולי היה זה ג"כ בשביל יוסף שומר הברית שנקרא 'טוב'.

ואני אנה אני בא. תיבות אלו 'ואני אנה אני בא', בגימטריא 'זעק י', והוא ר"ת 'זה עשרה קדושי ישראל'. שצפה שע"י עון מכירת יוסף ידונו עשרה קדושי התנאים המפורסמים בשם עשרה הרוגי מלכות הי"ד.

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברח ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון."

ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו וישנאו אותו. הקשה החיד"א, כי על הדבה שהוציא לא שנאוהו, כי אחר שהביא דבתם, לא כתב 'וישנאו אותו', רק על שראו שאהבו אביהם שנאוהו. ולענ"ד נראה ליישב ע"ד הפשט, דבתחילה כשהוציא הדבה לא שמו את לבם ולא חשו לדבריו, כי נער הוא, וחשבו שגם אביהם לא יחוש לדבריו כי נער הוא, כמו שהעיד עליו הכתוב 'והוא נער'. אבל אח"כ כשראו שאביהם אהב אותו מכל אחיו, אמרו שאביהם קיבל דבריו אפילו שהוא נער, יען 'כי בן זקונים הוא לו', דלגבי ידידה היה נחשב לבר חכים כמו שתרגם אונקלוס. ובזה ניחא מה שאמר 'כי בן זקונים הוא לו', דלכאורה תיבות אלו מיותרים ח"ו, אבל לפי דברינו א"ש, דאצל יעקב היה נחשב לבר חכים.

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבותא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה."

ונראה מה יהיו חלומותיו. ודרז"ל דרוח הקודש אמרה כן. ולולי דבריהם הק' אפשר עוד, דאמרו כן להטות את לב אחיהם שיסכימו עמהם בהריגתו, ורמזו בזה כי אם ישאר בחיים חיותו, אזי אנחנו לא נדע מה יהיו בסוף חלומותיו, כי אפשר דבאמת ימלך עליהם, אבל אם יהרגו אותו, אז יראו בעיניהם ביטול חלומותיו. ואולי זה שאמר ראובן 'לא נכנו נפש', כלומר שאף אם יהרגו אותו, לא ידעו בביטול חלומותיו, דאף אם ימותו אותו, אולי בגילגול אחר ימלוך עליהם, וז"ש 'לא נכנו נפש', כלומר לא נוכל להרוג את נפשו רק את גופו.

לע"נ הג"ד רפאל חיים שלמה ב"ר יחיאל מיכל היימאן זצ"ל י"א י"ז כסלו

בתר מעיקרא אזלינן או דילמא בתר תבר מנא. הנה נחלקו אמוראים (ב"ק יז): בתוצאה של דבר הבאה לאחר המעשה, אם מייחסים התוצאה לשעת המעשה, והיינו 'בתר מעיקרא אזלינן', או דמייחסים התוצאה לשעת התהוותה, והיינו 'בתר בסוף אזלינן'.

ואמר רבה שם, דאם זרק כלי מראש הגג ובא אחר ושברו במקל פטור, דאמרינן ליה מנא תבירא תבר. ופירש"י, וז"ל: פטור המשברו וחייב הזורק, אלמא בתר מעיקרא אזלינן, הואיל וסופו לישבר לכשינוח, כמו ששברו הוא דמי, עכ"ל. והיינו דרבה סובר דבתר מעיקרא אזלינן, דהואיל וסופו היה להישר כשינוח בארץ, ולכן המשבר פטור, שכבר היה הכלי כשבור קודם לכן, והראשון היינו הזורק, חייב לשלם.

אבל הרמב"ן (במלחמות סוף פ"ב) חולק ופירש באופן אחר, שרבה סובר דאזלינן אחר שעת התהוות המעשה בפועל והיינו 'בתר בסוף', ולכן הראשון פטור, שאין אנו רואים את הכלי כאילו הוא שבור קודם שנשבר בפועל, ולא על ידו נשבר הכלי. והשני פטור לא מטעם שהולכים 'בתר מעיקרא', אלא מפני שעל כל פנים אין

'רבינו בחיי' לרבינו בחיי ב"ר אשר זי"ע

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע היה אומר:

סגולה גדולה לפרנסה ללמוד הספר 'רבינו בחיי'. וסימנך: מאן דיהיב 'חיי', יהיב מזוני.

כי אם זכרתי אתך. ביקש ממנו ב' דברים: (א) שיזכירוהו הוא עצמו, (ב) שיזכירוהו לפרעה, ומפני זה כתוב: 'ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו', כלומר שלא זכרו לעצמו, 'וישכחהו' מלהזכירו אל פרעה וכו'. וח"ו שיתלה יוסף הצדיק בטחונו בשר המשקים, רק בה' לבדו, אבל היתה כוונתו שה' יתעלה הזמין אליו שר המשקים זה כדי שיעשה לו נס על ידו, כי מן הידוע שהצלת ה' את הצדיקים ע"י סבות הוא. ומה שנענש באחורו שם שתי שנים עוד, כמו שדרשו רז"ל, זה היה על דיבור שדיבר עם שר המשקים מענין הצלתו וחלה פניו לדבר, ולפי שבקש סבה בשר המשקים שיזכירוהו ויוציאו, כמו שאמר לו: 'הזכרתי והוצאתי', ואין ראוי לצדיקים כיוצא בו לבקש סבה, לכך נענש בזה, כי היה לו לבטוח בהקב"ה לבדו שהוא בעל הסבות כולו, שהוא יזמין אליו הסבה מבילתי שביקש הוא אותה, ולצדיק כמוהו נחשב לעון, שהרי הקב"ה מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה. וכן דרך הצדיקים השלמים בבטחון שלא יבקשו סבה כלל, וכן מצינו באליהו שעמד במדבר חסר המזון ובטח בהקב"ה, והקב"ה הזמין לו שם עורבים וכלכלו אותו, והעורבים היו סבה לפרנסתו, או בדרך הנס או משולחנו של יהושפט, והקב"ה הזמין לו אותה הסבה והוא לא בקש אותה. והעולה לנו מזה כי יוסף הצדיק לא תלה בטחונו בבשר ודם כלל, והעונש היה על שביקש סבה.

מצד כיבוד אב, לכך אמר ליוסף 'לכה' היינו שתפעול אצלך בדעתך ורצונך לילך אצלם מעצמך, ואז נוסף לזה 'ואשלחך אליהם', ע"כ תירוצו.

ויש להבין דהא רואים דיוסף לא שינה דעתו ושנאתו עליהם, דאם באמת קיבל בקשת אביו והלך בלי שנאה, היו מרגישים את זה, כדכתיב 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם', וכשאחים ראו אותו, אמרו 'הנה בעל החלומות בא', ורצו להרגו, וא"כ זהו סימן שלא קיבל מאביו להשליך שנאתו מעליהם ואין קרה דבר כזה. וראיתי דבר חריף מהרה"ק ר' שמחה בונם מפשיסחא עה"פ 'לך נא ראה את שלום אחיך', דהענין כמו שמצינו אצל ר' שמעון בר יוחאי כשיצא מן המערה ורצה לשרוף את העולם כי לא היה יכול לסבול, עד שהחזירוהו מן השמים, כי באמת

צריכים לסבול אף עניני עוה"ז כידוע. והנה יוסף הצדיק בבחרותו לא היה יכול לסבול את המדות של אחיו, כי לכל אחד היה דרך אחר בעבודת הבורא, והקשה לו עליהם וכו' עכ"ד. ונראה לי לחדש, דכיון דיעקב אבינו אמר ליוסף שישליך שנאתו כנ"ל, א"כ זהו היה תנאי במעשה השליחות שרק באופן כזה הוא יכול להיות שליח של יעקב אבינו, ואם באמת יוסף הלך בעוד שנאתו עליהם, א"כ היה חסר בעצם שליחתו, ולכך לא היה נחשב כשלוח מצוה.

ונראה דכמו שר' שמעון בן יוחאי שינה דעתו רק אחרי שיצא מהמערה שזהו כמו בית הסוהר, דאז בכל מקום שר' אלעזר בנו הכה, ר' שמעון ריפא. כך נלעג"ד שלכך נאסר יוסף כדי שאח"כ היה יכול לשנות דעתו מגבורה לחסד. ואם בשביל שיוכל לפתור החלומות של שר המשקים והאופים ולכך נאסר כדי לעלות לגדולה אח"כ, אין זו תירוץ, דהא יש הרבה דרכים להקב"ה אין היה יכול יוסף לעלות לגדולה למשנה למלך, ולכך צריכים לומר כנ"ל דזה היה כמו אצל ר' שמעון בר יוחאי. ועכשיו מיושב למה האחים חששו שיוסף יתנגם בהם, דהם חשבו שיוסף עוד בבחינת גבורות כמו ר' שמעון בר יוחאי לפני שנכנס עוד פעם למערה, ולא הזיק להם בשביל כיבוד אב. אבל באמת היה כך רק מקודם, ואחרי שהיה בבית הסוהר נהפך לרחמים, ולכך השיב להם שאל תיראו שאלהים חשבה לטובה.

בתשלומים, ועכשיו ששברו במקלו פטר את הזורק והפסיד את דמיו, אז על השני לשלם לו את נזקו, עכ"ל.

והנה הרמב"ן הקשה עוד על שיטת רש"י שסובר דבתר מעיקרא אזלינן, והראשון הוא ששבר את הכלי, והשני לא עבד כלום, דמנא תבירא שנשבר ע"י זריקת הראשון הוא תבר. דא"כ אמאי בזורק תינוק מראש הגג, ובא אחר וקיבלו בסייף והרגו, פטור הראשון, והשני חייב מפני שקרב את מיתתו, ואי בתר מעיקרא אזלינן, ליחייב ראשון, והשני יהא פטור.

וכתב החזון יחזקאל, דיש לחלק בין חיוב מיתה, ובין חיוב נזיקין. דבנוגע נזיקין - מיד בזריקתו כבר אין שוויות להכלי, ואפילו קודם שנשבר, ולכן חשיב מזיק מיד. משא"כ בנוגע חיוב מיתה, אין הזורק חשיב 'רוצח' מקודם שמת.

וז"ל: יש לומר דשאני חיוב מיתה וכופר, מחיוב נזיקין, דלגבי חיוב נזיקין יש מיד בזריקתו משום חיוב מזיק, שבזריקתו

ניטל מיד מהכלי שוויו, משום שסופו לנפול ולהשבר, וכן יש עתה במעשה הזריקה משום הזיק ניכר, שהרי עתה בהליכתו ליפול, ניכר לכל שהכלי נעשה ע"י זריקתו אפס דמים ואינו שוה כלום. משא"כ חיוב מיתה שהחיוב הוא על שהרגו ונטילת נשמתו, וכל שעודנו חי אין על הזורק שום חיוב, והשתא סו"ס לא ע"י הזורק הוא מת, אך ע"י השני שקבלו בסייף, לכן הראשון פטור, והשני שקירב מיתתו הוא חייב.

לע"נ הג"ר שמחה עלבערג ז"ר אהרן שלעון זצ"ל יא"צ ז' חשוון

ויאמר ישראל אל יוסף הלא אחיך רועים בשכם לכה ואשלחך אליהם. ידוע קושית המפרשים דתיבת 'לכה' מיותר. עוד קשה דהא שלוחי מצה אינם ניוזקין, וא"כ איך קרה מכירת יוסף. עוד קשה למה היה צריך יוסף להיות בבית הסוהר, הא הקב"ה היה יכול לעשות גם באופן אחר שיוסף יעלה לגדולה. עוד יש להבין דלמה אחרי מיתת יעקב אבינו חשבו השבטים שיוסף שונא אותם וינקום בהם, ויוסף הצדיק השיב להם אל תיראו וגו', דלמה חשבו כך על יוסף הצדיק.

ונראה בזה, דהנה ראיתי בספרו של חכם גדול וצדיק (תולדות אדם להרה"ק ר' יהושע מאוסטרובה) שמתרץ הדיוק מאי הכוונה 'לכה', דכוונת יעקב אבינו היה שיוסף ישליך שנאתו וילך אצלם מעצמו מצד אהוה, ולא

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זוואלוב (תלמיד בעל יושר דברי אמת)

ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי

הנה לכאורה יפלא על ראש המאמינים אברהם אבינו, שעל בשורת הזרע כתיב 'והאמין בה', ועל בשורת הארץ שאל 'במה אדע'. ולכאורה נהפוך הוא, שהזרע היה שלא על פי הטבע, והארץ הלא נחלקה לשבעים אומות, ומהו הרבותא שגם זרע אברהם יהיו להם ארץ, כמו כל הטבעים השפלים שמלכו מאז ועד עתה. והנה שרשי התורה בראשית ברא אליהם, שהוא גימטריא הטב"ע, כי הטבע שהוא הנהגת סדר בריאה נאמר בהם 'חק נתן ולא יעבור', וכן אנו רואים בחוש הגשם, שהשמים וכל צבאם לכל מה שנשתלשל מהם עד דומם צומח חי מדבר, האם שינו את מדתם באיזה זמן מהתקופות, או באיזה מקום מהאקלימים, הגם שאין מספר למינים ממינים שונים בדומם צומח חי מדבר, וכל בחינה מהם יש לו כוכב ומזל, וגבוה מעל גבוה עד סדרי מרכבות עליונות, שכולו תלוי במאמרו יתברך, כאמרם ז"ל עה"פ 'העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ', הביטו בשמים שבראתי לשמש אתכם, כלום שינו את מדתם, ופתחו בגלגל חמה, וסיימו: כלום אמרה פרה שאינה רוצה לחרוש. כי באמת כל המושג בחוש, הם משמשי האדם והוא מושל בהם, כדכתיב 'תמשיליהו במעשי ידיך', ובודאי כן הוא בשרשי השרשים שכולם משמשי האדם, וכולם נבראו עבורו לשמשו, ומריש כל דרגין עד מה שנשתלשל בסוף כל דרגין, מה שפרה חורשת ונכנעת בטבעה לאדם, לא נשתנה מסדרו וטבעו והנהגתו.

ומה מאוד יבוש ויכלם האדם הישראלי, שכל הנבראים לשמשו לא שינו את תפקידם, וכולם ששים ושמחים לעשות רצון קונם, ר"ל מה שהאדם הישראלי יעשה על ידם, שזהו רצון הבורא ב"ה, והאדם בעצמו עצוב ומשווק בעומק הקליפות, לא די שאינו מהמקיימין את העולם, אלא שהוא מן המאבדין ח"ו, אין זה כי אם רוע לב וחסרון אמונה שהעולם חשוך בעדו. וזהו 'דע שור קונהו וחמור' וגו', ר"ל כל סדרי בראשית מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, שהשור הוא פני השור משמאל, לחמור הוא קליפת הימין, כולם נכנעים להאדם, והיה לו לאדם הישראלי ליקח מוסר מזה, ואעפ"כ 'ישראל לא ידע', מי שהוא בבחינת ישראל, היה לו להיות מקושר בדעתו והכרה הזאת, 'ועמי', שהם קטני הדעת, לא התחיל להתבונן בזה כלל.

והנה שרשי כל משטרי הכוכבים ומזלות, וגבוה מעל גבוה וגבוהים עליהם, וכל מה שנשתלשל מהם, הכל נבראו בעבור האדם, וכן חיותם וקיומם שנשפע להם בכל רגע, והחיות רצוא ושוב, הכל בעבור אדם הישראלי שיעשה רצונו יתברך דייקא בסופא דכל דרגין, שיבטל רצונו וחושים החיצונים לרצונו יתברך, ושיעשה כל מעשיו על פי התורה, שהוא למעלה מכל הטבעים שהם יש מיש וכו', ועי"ז דייקא ממשיך הקיום והחיות לכל העולמות וסדרי בראשית, ברב טוב ושפע וברכה, ויש בכחו לשנות הטב"ע הנברא בשם אלהים וכו'. ואם עובד להבורא ב"ה בכח הכרה זו, מהטבע סדרי בראשית שאינם משנים את תפקידם, ומשמשים להאדם, יומם ולילה לא יחשו, ובודאי לא נבראו לשמש לאדם מטונף בתאוות ומדות רעות ונפתל ועיקש, להיות הנכבד עבד לנקלה ושפל אנשים, ועי"ז מבטל רצונותיו לרצונו יתברך לשמש את קונו יתברך, עי"ז יש בכחו לבטל הטבעיים לרצונו.

מתוקים מדבש ונצחת צניעות

יראת שמים חובה בכל מקום ובכל מצב וישב יעקב בארץ מגורי אביו: איש הישראלי צריך שיהיה לו 'ישוב' הדעת, 'בארץ' אף בארצות, 'מגורי אביו' אפילו שם צריך להיות יראה ופחד מפני השם יתברך, שהוא 'אביו' שבשמים, 'בארץ כנען' רצה לומר אפילו במקומות המגושמים כמעשה 'ארץ כנען', שמה תהיה יראת השם יתברך על פניו. (אור ישראל)

ע"י מידת הענווה מוסיף לעלות בעבודת השי"ת אלה תולדות יעקב יוסף: ש'תולדות' מי שהוא ב'עקב' ושפלות, ש'יוסף' דעת להתקרב אליו יתברך וגו', וקל להבין. (תולדות יעקב יוסף)

צעקתו של יעקב על העדר השמחה ויאמר כי ארד אל בני אבל שאולה: אמר בזה הרה"ק ר' צבי הירש מרימנוב זיעועכ"א הנה יעקב אבינו ע"ה לא היתה צעקתו כל כך גדולה, על העדר בנו יקירו וחביבו כמו אשר צעק על ההיזק שיגיע אליו, על ידי שנשלל מזמנו השמחה, ותבוא תמורתה הצער והיגון והעצבות, אשר גודל הזיקם ידוע ומפורסם, והרה"ק מוהר"ש מיארוסלאוו ז"ע כאשר שמע התורה הנזכר לעיל, אמר בדרך צחות, וצדקו דבריו מאוד כי 'אבל' נוטריקון א"ך ב"ן 'לוסטיג. (בארת המים)

השפעת צניעות של נשים על נשמות הילדים כי כסתה פניה: ודרשו רבותינו ז"ל (בסוטה דף י:) שכסתה פניה בבית חמיה שהיתה צנועה עיין שם ברש"י, וכשהיה הבעש"ט ז"ע בסטמבול ראה יונגע לייט (ילדים קטנים) שהיה להם נשמות של תנאים, ואמר הבעש"ט בלשון קדשו שזה מגודל צניעות של נשים, לכן יהא ראוי לכל בת ישראל ליהרר מאוד במדת הצניעות כי שכרה הרבה מאוד. (מדרש פנחס החדש)

ע"י עצימות עיניים זוכים לעמוד בפני התאוות איה הקדשה היא בעיניים: תורה הקדושה מלמדת אותנו, כי אין לך דבר שעומד בפני התאוה כעצימת העיניים, והבן. (בארת המים)

גדולת מידת בטחונו בה' של יוסף הצדיק ויהי שם בבית הסהר: לכאורה הוא מיותר. ונראה דהנה כשהקדוש ברוך הוא שולח על האדם ח"ו דבר לא טוב, אזי לא יעשה שום פעולה גשמיות, רק יבטח בה', ובוודאי יהפוך לו לטובה, וזה הוא המידה של נחום איש גם זו, שהיה אומר תמיד גם זו לטובה (עיין תענית כא.). וזהו הרמז ויהי שם בבית הסהר, אף על פי שהיה אפשר לו לעשות פעולה שלא יהיה בבית הסהר, לא עשה שום פעולה כי בוטח היה בה', שבוודאי יהיה הכל לטובה. (קדושת לוי)

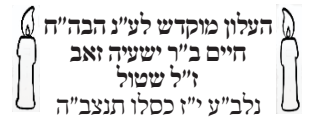
"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין.

הלכות שהיה והטמנה, סי' רנ"ג סעיף א' כתב השולחן ערוך, כירה שהיא עשויה כקדירה וכו':

- בזמנינו אין מצויים כירות ותנורים כבזמנם, ועוד שהתנורים שלנו מחוממים ע"י תרמוסטט ואינם מגיעים לחום כ"כ גדול, ולכך ודאי כל תנורי דידן דינם כירה ולא כתנור, ואף תנורי נחתומים ותעשייתיים כולם דינם ככירה ולא כתנור.
- כהקדמה לסימן ראוי להביא מקצת הגדרות בבישול ולהטעימן לזמנינו, **יד סולדת בו:** רוב הפוסקים כתבו שהשיעור נא בין 40 מעלות ל 52 מעלות ולהלן הפירוט החזו"א והגרי"י קנייבסקי כתבו שהשיעור הוא 40 מע'. האגרות משה כתב שהשיעור הוא 43 מע'. המנחת יצחק והמנחת שלמה כתבו שהשיעור הוא 45 מע'. והגר"א קוטלר והגצ"פ פרנק כתבו שהשיעור הוא 52 מע'. בשבועות הבאים בס"ד מאכל בן דרוסאי, מצטמק ויפה ורע לו.

ועיין עוד בזה בספר פסק"ת

העלון מוקדש לע"ג הבה"ח חיים ב"ר ישעיה זאב ז"ל שטול נלב"ע י"ז כסלו תנצב"ה

נדבת ידידנו הרב אברהם אבא שמרלר הי"ו לרגל שמחת הולדת הנכדה בת לחתנו הר"ר ישראל וקסמן הי"ו ויה"ר שיוזכו לרוות רוב נחת דקדושה מכוזב"ח

נדבת ידידנו הרה"ח ר' יחזקאל טורנר הי"ו לרגל שמחת נישואי הבת עב"ג החתן יעקב המרמן הי"ו בן ידידנו הרה"ח ר' חיים המרמן שליט"א ויה"ר שיוזכו לבנות בית נאמן בישראל

נדבת ידידנו הרב מרדכי ברוך בלומנטל הי"ו לרגל שמחת אירוסין הבן עב"ג בת הרב אברהם חיים הרשקוביץ הי"ו ויה"ר שהזוג יעלה יפ"ה יפ"ה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל על במותי התורה

נדבת ידידנו הרב חיים מנחם וינגרטן הי"ו לרגל שמחת נישואי הבן החתן בן ציון הי"ו עב"ג בת הרה"ח יוסף גליק הי"ו ויה"ר שיוזכו לבנות בית נאמן בישראל ולראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה

נדבת ידידנו החתן מרדכי פרידמן הי"ו לרגל שמחת נישואיו במזל טוב והברכה לאביו היקר המסייע לכל נצרך בעין טובה ובפנים מסבירות הרה"ח ר' יעקב פרידמן שליט"א ויה"ר שיוזכו לבנות בית נאמן בישראל ולראות בנים ובני בנים

סיפור לשבת קודש

סוס הפלא

פועליו היו המומים לראות את בעל הטחנה, רבי יהושע, מגיע לטחנה. כיוון שמעולם לא ביקר בטחנה במשך היום, מה הוא עושה שם באמצע הלילה? רבי יהושע צעד היישר אל הסוס בעוד כל הפועלים מתבוננים במתרחש. הוא עצר בצד הסוס ולחש כמה מלים באזנו הענקית. מיד קרס הסוס תחתיו ומת. רבי יהושע לא אמר דבר ושב לביתו.

ביום הבא עשתה לה השמועה כנפיים ש"סוס הפלא" מת בלילה הקודם ללא כל סיבה נראית לעין. "סוס בריא לחלוטין!" קראו כולם, ועוד סוס השווה 25 נפוליאונים! מי שמע על דבר שכזה!

רבי יהושע קרא למשפחתו ולחבריו סיפר להם את הסיפור המופלא שארע בלילה הקודם. "אתמול בלילה לא יכולתי לישון. התהפכתי על משכבי במשך שעות, וכשנרדמתי לבסוף, היה לי חלום מוזר מאוד. בחלומי הופיע לפני מנהל העבודה הקודם שלי, שמואל, ואמר לי, 'עליי להתודות בפניך שלא הייתי מנהל עבודה נפלא כל כך כפי שחשבת שהייתי. גנבתי מומך במשך השנים שעבדתי בטחנה. כשהלכתי לעולמי והופעתי בפני בית דין של מעלה, אמרו לי שהדרך היחידה שבה אוכל לכפר על חטאי הנורא נגד אלוקים ואדם יהיה לשוב עלי אדמות בצורת סוס שיעבוד בטחנה שלך, כדי שאוכל לשלם לך את חובותיי. נתנו לי גוף חזק במיוחד כדי שאוכל לעבוד קשה במיוחד. במשך חודשים תמימים עבדתי ללא לאות כדי לפצותך על מה שגנבתי מומך לאורך השנים.

אך כנראה שעשיתי את עבודתי טוב מדי, שכן התפרסמתי בזכות כוחי ומרצי הרב. מששמעתי שאתה מתכנן למכור אותי, נמלאתי בעתה. הרי לא אוכל לכפר על חטאיי אם לא אעבוד בטחנתך. אם תמכור אותי, אאלץ להגיע שוב עלי אדמות, הפעם אולי בצורה נחותה אף יותר, כדי לכפר על פשעי. אינני יכול לשאת את המחשבה על חזרה מחודשת, לכן אני מתחנן בפניך, סלח לי על מה שעשיתי לך.

כאשר שמעתי את בקשתו, קפצתי ממיטתי ורצתי מיד לטחנה. הלכתי אל הסוס ואמרתי לו שאני סולח לו מכל לבי וכי אין הוא חייב לי עוד אף פרוטה. מששמע את מילותיי, נפח את נשמתו, שכן הוא מילא את תכליתו עלי אדמות. עכשיו יוכל שמואל האומלל למצוא שקט ושלווה בעולם הבא..."

רבי יהושע מילנר התפרנס יפה מטחנת הקמח שהייתה בבעלותו, ששכנה בפאתי ירושלים של המאה ה-19. מי שסובב את הטחנה הענקית היה סוס שבילה את ימיו בהליכה אחידה וסבלנית סביב סביב במעגל שאין לו סוף. אולם רבי יהושע כמעט אף פעם לא נראה בטחנה. כיוון שהיה איש אדוק ומלומד, הפקיד את רבי שמואל על ניהול עבודת הטחנה וכך פינה את כל זמנו ללימוד תורה.

כאשר מנהל העבודה, רבי שמואל, הלך לעולמו, נשכר אדם אחר לפקח על פעולת הטחנה. המנהל החדש החליט לשפר את תפקוד הטחנה על ידי החלפת הסוס הזקן והאיטי בסוס חדש וענקי, חזק בהרבה משאר הסוסים שעבדו שם קודם לכן. הסוס החדש ביצע את עבודתו במהירות כה רבה יחסית לקודמיו, שנעשה ידוע בכינויו "סוס הפלא".

עד מהרה יצא שמעו של הסוס ברחבי הארץ, והגיעו סוחרים מקרוב ומרחוק כדי לנסות לקנות את הבהמה הנהדרת. אפשר היה להפיק הרבה יותר כסף מן הסוס אילו שימש למשימות אחרות, יותר תובעניות מאלו של טחנת קמח, כגון גרירת משאות כבדים או הסעת אנשים עשירים ממקום למקום.

רבי יהושע מיאן למכור את הסוס וסירב לכל הפונים שהגיעו אליו. אך אף שאמר "לא" אינספור פעמים, ודחה מעל פניו המונוי אנשים, ההצעות המשיכו לזרום אליו מאנשים שרצו לקנות את הסוס.

לכן הוא קבע ל"סוס הפלא" מחיר של 25 נפוליאונים – סכום שיכול היה לכלכל משפחה שלמה במשך שנתיים תמימות.

הרי איש לא יהיה כה טיפש להציע לו הצעה כזאת! אולם רבי יהושע טעה בהערכת עיקשותם של הקונים הפוטנציאליים. סוחר אחד הציע את הסכום הזה והעסקה נחתמה.

בלילה שלפני השלמת המכירה, רבי יהושע לא יכול היה לישון. הוא התהפך על משכבו עד שלבסוף, באמצע הלילה, הוא התלבש ויצא מן הבית, באומרו למשפחתו שישוב במהרה.

<p>ידידנו הר"ר גרשון ויזל הי"ו נדב לכות הר"ר ישעיה כהן הי"ו להצלחה בכל העניינים</p>	<p>העלון מוקדש לרפואות יעקב בן מרים ולרפואות יצחק בן מרים</p>	<p>העלון מוקדש לזכות רפאל בן הדר להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות</p>	<p>נא להתפלל לרפואת זקני הרה"ג יצחק בן צילה שליט"א לרפו"ש בתושחי"י</p>	<p>נדבת ידידנו הנכבד והנעלה הרה"ח הנוף העניך רייך הי"ו לרגל שמחת אירוסיה בת במזל טוב יה"ר ישעיה הזיווג יפ"ה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל</p>
<p>קוראים נכבדים נהנתם, החכמתם? להווי ידוע כי הוצאות ההדפסה עולים ממון רב, נא טלו חלק בהפצת העלון הנכבד הזה, קחו חלק בהפצת תורה ויראת שמים ותתברכו בכל הברכות האמורות בתורה, לתרומות וכל ענייני הגליון ניתן לפנות בטל' 054-8559959</p>	<p>לע"נ הילד יניק וחכים אברהם דוד חי ז"ל בן יבלחט"א יקותיאל יהודה נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד לאחר שהזדכך ביסורים קשים ומרים ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>לע"נ האישה החשובה מרת סלימה שולמית בת חנה ע"ה נפטרה לאחר יסורים קשים ומרים ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>לע"נ איש החסד והחינוך הרה"ק ר' חיים שרגא פאווייל ב"ר מיכאל שר זצ"ל נלב"ע ז' אייר תשע"ב העלון מוקדש לזכות אורן בן פרה ודליה בת פרה להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות</p>	

בית זכריה פרשת וישב

תורה וחסד – עלון מספר 503

סבא רבא כמז"ר סאלם במז"ר מתנא זכריה זצוק"ל זיע"א ראב"ד ביד"א נפ' ה' סיון
 סבי כמז"ר צאל"ח במז"ר סאלם זכריה זצוק"ל זיע"א אב"ד ביד"א נפ' כ' אדר
 כבוד אבי ועט"ר מז"ר עובדיה בכמז"ר צאל"ח זכריה זצ"ל נפ' ו' אייר
 כבוד אמני מזרתי מרים בת צאל"ח זכריה ע"ה נפטרה ה' ניסן

עורך העלון: בנם מאיר זכריה

שעון חורף		שנה עשירית		כסלו תשפ"ה		שבת שלום ומבורך	
שקיעה	חצות	ס"ז קר"ש ב'	ס"ז קר"ש א'	ר"ת	יציאה	כניסה	עיר
16:40	11:32	8:59	8:23	17:45	17:17	16:00	ירושלים
16:38	11:33	9:01	8:25	17:40	17:16	16:18	תל אביב
16:38	11:33	9:01	8:25	17:40	17:16	16:18	חיפה
16:41	11:33	9:00	8:25	17:45	17:20	16:21	באר שבע

והירח (לז ט)

יש המערערים על מה שאנו אומרים בברכת הלבנה: "כשם שאנו מרקדים כנגדך ואין אנו יכולים ליגע בך", וטענתם בפיהם, והלא כיום בעידן החלליות, הרי האסטרונומים נגעו ודרכו על הירח, וכיום כבר אפשר להגיע אל הלבנה וליגוע בה?

והשיב מן מאור ישראל רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א: אין זו קושיא, משום שבקשה זו היא כמשל ונמשל, והרעיון שבה הוא שכשם שכעת (בשעת הברכה) אינו יכול ליגוע בה, כך יהי רצון שגם אויבנו לא יוכלו ליגוע בנו ולהזיקנו. (משיעורי הראש"ל, ח"א בלק עמ' ו)

היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה (לח כה)

מי שהוא בעל אמונה גדולה בהשי"ת אינו כועס מעולם על שום נברא, כי הוא יודע שהכל בא מעילת העילות וסיבת כל הסיבות, ורק אליו מגמתו. יהי רצון, שנדבק בדרכי אבותינו הק' לילך בדרכם ואורחותם, אורח חיים למעלה למשכיל.

סיפור – זהירות בכבוד הבריות

השעה רבע לתשע בערב, והחתן עדיין לא בא. חלק מבני משפחתו, שלא ידעו מרחשי ליבו, גם נוכחו במקום. בשעה תשע נצצו הדמעות בעיני הכלה והוריהם מודאגים ודרוכים.

גיסו של החתן, איש ישר ונעים הליכות, נסע במהירות לבית החתן, שלא התייעץ בדעת תורה טרם קיבל את החלטתו הפזיזה, ולא הבין את חומרת מעשיו, הכריז בפניו: "אינני רוצה אותה! אי אפשר לסבול את המשקפיים האלו!" הגיס ניער אותו וגער בו, אך לא הועיל.

הגיס חזר לאולם, השעה כבר עשר, ומתוך מבוכה ובושה גדולה, מסר בחוסר אונים את הבשורה המרה לאבי הכלה: "לא תהיה חתונה – החתן חזר בו."

אי אפשר לתאר את הבושה, הכלימה והביזיון של הכלה ובני משפחתה בפני אולם מלא אורחים, הון תועפות הושקע בשמלה החדשה של הכלה ובשולחנות העמוסים כל טוב. ההשקעה, יחד עם שעות של עבודה, המון תקווה וציפיות לטוב, ירדו לטמיון.

הכלה פרצה בבכי מר וכשלו ברכי אימה. אביה גייס את כל כוחות האיפוק. איזו בושה! איזו חרפה!

גיס החתן יחד עם הרב, שאמור היה לסדר את הקידושין, ניסו לעורר ולשכך את הכאב במקצת: "היא עוד תמצא חתן טוב ממנו. גם זו לטובה."

והם צדקו. כעבור שמונה חודשים הכלה קיבלה הצעה העולה על החתן הקודם מכל הבחינות, גם רוחניות וגם גשמיות. בעת כתיבת שורות אלו, היא סבתא מאושרת שכבר צברה למעלה מארבעים שנות נישואין מתוקות מדבש עם בעלה, איש מכובד ומצליח. עד כאן סיפורה של הכלה. סוף טוב הכל טוב.

גם החתן מצא אחרת, כביכול נאה מן הראשונה ובלי משקפיים, והנה, מספר חודשים לאחר החתונה חלה הרעה בראייתה של אשתו והיא נזקקה למשקפיים.

כעבור שנה נולד להם במזל טוב בנם הבכור. הילד נולד עם פזילה חמורה בשתי עיניו ונזקק לטיפולים יקרים ולניתוחים במשך שנים, וגם הרכיב משקפיים עבות.

צריך לציין, שמעולם החתן לא פייס את הכלה הראשונה ואת משפחתה, וכאמור, מעולם לא התייעץ בדעת תורה.

עשרים וחמש שנה לאחר שחזר בו מן החתונה עם הראשונה. הוא חצה כביש כהולך רגל ומכונית פגעה בו והעיפה אותו למרחק של עשרים מטרים. שכב בטיפול נמרץ חסר הכרה. הרופאים הודיעו למשפחה, שאם יחיה, קרוב לודאי כי יהיה "צמח".

בחסידי שמים יצא הוא מכלל סכנה, אך נגרם נזק בלתי הפיך למרכז המוח – החלק השולט על הראייה. כשהתעורר, ראייתו הייתה מטושטשת. במשך עשר שנים נוספות ראה דמויות כפולות. עיניו היו חשוכות מרפא ושום משקפיים לא יכולות לעזור לו. עוד יותר גרוע, ראייתו הכפולה הייתה מעייפת, מתסכלת ומרגיזה אותו מאוד עד ליומו האחרון.

כך נידון המבזה בחרב חדה של מידת הדין, והמתבזה יצאה לחיים טובים ומאושרים. הקב"ה פיצה אותה עשרת מונים על עוגמת הנפש שנגרמה לה בביטול החתונה.

המעשה הוא מעשה שהיה, כמובן. המוסר השכל ברור, וכל מילה נוספת – מיותרת...
(ברכת דוד)

ויאמר יהודה מה בצע כי נהרוג את אחינו (לז כו)

נאמר במס' סנהדרין, כל המברך את יהודה, אינו אלא מנאץ, שנאמר: "ובוצע ברך" – ניאץ ה'. והרי לכאורה, כוונתו של יהודה שהציע לאחיו, לכו ונמכרנו לישמעאלים וידינו אל תהי בו, טובה ורצויה יותר מהצעת ראובן שהציע להטיל את יוסף בבור, ששם כמעט מוות בטוח בור מלא נחשים ועקרבים! מכאן – עדיף בור מלא נחשים ועקרבים בארץ ישראל – מגן עדן בחוץ לארץ.

ועוד מסבירים: נאמר במסכת ברכות: הנפטר מחברו חי אומר לו לך לשלום, כי האות "ל" מראה על המשכיות ושלמות, ואל יאמר לו לך בשלום, באות "ב", כאילו אומר לו לך למקום מנוחתך, לכן, לנפטר אומרים לך בשלום ותנוח בשלום על משכבך. (צפיחית בדב"ש)

לכו ונמכרנו לישמעאלים (לז כז)

האחים שמעו לעצתו של יהודה, למכור את יוסף לישמעאלים, והיה בדעתם לעשות כך, בינתיים עד שהם אוכלים, עברו אנשים מדיינים על יד הבור, והוציאו את יוסף מן הבור, ומכרוהו לישמעאלים. יצא איפוא, שלמעשה לא מכרו האחים את יוסף, כי מן השמים לא הניחו להם לעשות כדבר הזה, אף על פי כן נחשב להם הדבר לחטא, כאילו מכרוהו, כי היתה להם מחשבה כזאת, וגם גרמו לכך, ולכן לא נתחייבו השבטים בעבירה של "וגונב איש ומכרו", כי לא הוציאו את מחשבתם לפועל, ורק עוון גרמא היה להם, ומן השמים מנעו מהם לעשות מעשה חמור זה, זכות אבות עמדה להם. (רשב"ם)

והבור ריק אין בו מים (לז כד)

שאלו חז"ל: מזה שנאמר והבור ריק האם לא מובן שאין בו מים? אלא לומר מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו.

ולכאורה קשה מדוע לא נאמר "אבל עצים ואבנים ועפר יש בו", מנין שנחשים ועקרבים יש? ותירץ האר"י הקדוש זיע"א, שחכמינו זכרונם לברכה דקדקו משני חלקי הפסוק. בתחילה כתוב "והבור ריק" לחלוטין משמע. ואחר כך כתוב "אין בו מים". משמע שדברים אחרים יש בו, והם מסתתרים בחוריהם, בדפנות הבור, ואז הבור ריק לגמרי ולפעמים יוצאים ומגיחים, ואז אין הבור ריק! (הדרה של תורה)

אלה תולדות יעקב יוסף (לז ב)

אמר הרבי רבי מנדלי מרימינוב זצ"ל, כל איש ישראל נקרא בשם "יעקב" ועל כל אחד ואחד נאמר: "אלה תולדות יעקב" ומה הם? "יוסף" שלא יעמוד במקום אחד, אלא יוסיף תמיד תורה ומצוות ומעשים טובים, וילך מחיל אל חיל בעבודת השם (מעיינות הנצח) (ח)

אור החיים

והשבני דבר (לז יד)

יעקב ידע, כי האחים שונאים את יוסף והיה חושש, שמא יאונה לו רע, לפיכך אמר לו: "לכה ואשלחך", כדי שיהיה שליח מצוה, לקיים כיבוד אב, והרי "שליחי מצוה אינם ניזוקים", אולם חשש היה מפני הדרך חזרה, שכבר אינו שליח מצוה, שכן ישנה שיטה האומרת: "שליחי מצוה אינם ניזוקים דוקא בהליכתם ולא בחזרתם". לפיכך אמר: "והשיבני דבר", כדי שיהיה שליח מצוה גם בחזרתו... (מעיינה של תורה בשם אור החיים)

מושגים ביהדות

מפי הרה"ג רבי הראל זכריה שליט"א רב שכונה בראש העין ומר"ץ בבית ההוראה 'אפיקי מים'.

הדלקה עושה מצווה

הדלקה עושה מצווה, הוא דין האומר שעיקר מצוות נר חנוכה היא ההדלקה – ולא ההנחה. במסכת שבת דנה הגמרא מה עיקר מצוות נר חנוכה, הדלקת הנר, או הנחתו במקום שבו הנרות יפרסמו את הנס, ולמסקנא נוקטת הגמרא: "מדקא מברכינן אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של חנוכה שמע מינה: הדלקה עושה מצווה". טעם הדין – כתב רש"י: נר חנוכה דומה למנורה.

השלכות הלכתיות

1. המדליק נר חנוכה צריך לכוון לשם מצוותו, אך זהו רק בהדלקה, ואם הייתה החנוכייה מונחת בחלון במקרה, אין צורך להניחה שנית, ומספיק מה שמכוון בהדלקה.
2. המדליק נר במקום שאין מקיים בו מצוות נר חנוכה, לדוגמא הדליק במקום שהוא גבוה מעשרים אמה ולאחר מכן העבירו, לא יצא מאחר שהדלקה עושה מצווה.
3. אם מדליק הנר היה מי שאינו חייב במצוות נר חנוכה, כגון קטן (שלא הגיע לגיל חינוך) או גוי, אין זו הדלקה כשרה וצריך להדליק שוב.
4. נר חנוכה צריך שיהיה ראוי לדלוק לפחות חצי שעה, לכן צריך שיהיה בזמן ההדלקה כמות שמן המספיקת לחצי שעה, אך אם בזמן ההדלקה לא היה כמות שמן המספיקה לחצי שעה ולאחר מכן הוסיפו שמן שיספיק לחצי שעה – לא יצא ידי חובה.
5. אם שם שמן כנדרש וכבה הנר לפני שעבר חצי שעה אין צורך להדליק שוב מאחר שעיקר המצווה היא ההדלקה, ודין זה נקרא בלשון הגמרא כבתה אין זקוק לה.

הלכות "חנוכה" משור"ע ומפסקי מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

יג. קטנים פטורים ממצוות הדלקת נר חנוכה, ולכן יש להיזהר לא לתת להם להדליק אפילו את נרות ההידור, אבל אם הגיעו לגיל חינוך, יכולים להדליק את נרות ההידור. ופחות מגיל חינוך יכול להדליק את השמש בלבד.

ואפילו נרות בית הכנסת טוב שלא ייתנו לקטן להדליק אלא ידליקו ע"י אדם גדול. (חזו"ע עמ' מט).
יד. כיון שזמן ההדלקה הוא משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק צריך לתת כמות של שמן בשיעור שהנרות ידלקו עד חצי שעה אחר צאת הכוכבים, וטוב להדר וליתן בה שמן שתהיה דולקת כל זמן שיש עוברים ושבים (חזו"ע עמ' סו, דלא כהגרי"ז מבריסק)

פתגמי חסידים

אמר רבי ישראל הבעש"ט זצ"ל: בגשמיות - מקום שיש יראה אין שמחה, ובמקום שיש שמחה אין יראה. ברוחניות - במקום שיש יראה יש אהבה ויש שמחה.

מילי דבדיחותא

אדם התלונן בפני חברו שקשה לו לשטוף כלים. אמר לו חברו תעבור לחד פעמי. אחרי חודש פגש אותו ושאל אותו האם זה יותר טוב? ענה ואמר: "לשטוף כלים חד פעמי יותר קשה!"

חכמת חיים

אם האדם לא יעורר נפשו, מה יועילוהו המוסרים (רבינו יונה שערי תשובה ב' כו)

עניני רפואה - בבונג

הבבונג יעיל נגד עצירות או חסימות בדרכי השתן לשתות 2 כוסות ליום. לעשות חליטה. הצמח צומח מתחילת החורף עד פסח.

סגולה לכל הישועות

ספר "מדור לדור" של הצדיק המקובל חכם אברהם חי זצוק"ל שכתב לדורות בזה הלשון:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעינו בספרי וגידו בשמי דברי תורה לאחרים, שיושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעולם הזה ובעולם הבא, ובכל בית אשר ימצא הספר מדור לדור, יהי קמיע לשמירה להצלחה ולרפואה.
וברכה מיוחדת לאותם תורמים אשר יסייעו להמשיך להדפיס כתבי הרב, יהי חלקם בין מזכי הרבים, בברכת התורה וברכתו של הרב.

אברהם חי
ניתן להשיג את הספר בפלאפון: 053-3133949 במחיר סמלי
תשובות לפרשת ויצא

שאלה: מי עזר ליעקב בפרנסה בזמן שעבד בשביל לבן? תשובה: בניו.
חיידה: היכן חנה יעקב והיכן לבן? תשובה: יעקב חנה בהר ולבן חנה בהר הגלעד.
ענו 39 הזוכה: מ. מגורי נ"י בני ברק

שאלות מפרשת וישב

שאלה: מדוע לא הצליח יעקב להתנחם?
חיידה: כיצד מכנים שוחטי בהמות בפרשה?

השתתפות בהגרלה צריכים לענות על השאלה והחיידה. בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה.
מבוגרים וילדים הזוכים – הגרלה על בוקסה. מיקרופון בלוטוס. או סוללת גיבוי 5000 mah.
תשובות מלאות בלבד, יתקבלו תוך שבוע מס' הפלאפון 050-9400202

לעילוי נשמת ולמנוחת נפש

מו"ר מתנא במו"ר סאלם זכריה זצוק"ל מרן מו"ר הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה זצוק"ל זיע"א. הצדיק משה יעקב ב"ר יוסף הכהן רביקוב זצ"ל. מרן מו"ר הגאון רבי שמעון ב"ר דוד בעדני זצוק"ל. הסבא צאלח במו"ר מתנא ז"ל. הר"ל זכריה במו"ר צאלח זכריה זצ"ל. ה"ה חיים בן יחיא והב ז"ל. ר' בנימין בן מנצור דעוס ז"ל. אליהו בן צדוק אהרון ז"ל. רבי זכריה בן סאלם ונה זצ"ל. הרה"ג רבי יהודה דרעי זצ"ל בן אליהו ואסתר ז"ל. אליהו מגורי ז"ל ב"ר מרדכי נ"י. אליהו בן חיים והב ז"ל. הרה"ג צהל ב"ר רחמים שרפי זצ"ל. רבי שמעון ב"ר שלום זוהר ז"ל. כל חיילי ישראל הי"ד סבתא רבא סעדי ב"ר יוסף זכריה ע"ה. סבתא שמש בת צאלח זכריה ע"ה. שמש במו"ר סאלם זכריה זצ"ל. הדסה ב"ר יצחק מצנבר ע"ה. סבתא ברכה בת סעד מרחום ע"ה. הדודה יונה חממה בת יוסף והב ע"ה. הדודה עליה כוודרה בת יחיא זכריה ע"ה. שרה בת שמעון טיירי ע"ה. אחותי מירב ב"ר עובדיה ז"ל. ובתה מוריה ז"ל בת שלמה אנקונינה נ"י. גיסי רחל בת חיים בן שמואל ע"ה... ברכה בת סאלם בידני ז"ל. רבי ראובן ב"ר יהודה עוקשי זצ"ל. מרים בת יעל ז"ל. הבחור נועם יחיאל ז"ל בן ארז נ"י. רבי אהרון עמיאל ב"ר יצחק ז"ל.

הילולת המקובלים האדמו"רים והרבנים הצדיקים זצ"ל כ"א עד כ"ז כסלו תשפ"ה

כא. רבי צבי פסח פראנק. רבי יוחנן פערלוב. כב. רבי חיים כסאר. רבי מנחם חאצ"רי. רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון. רבי אברהם בן ר"י אביחצירא. כג. רבי חיים דמתי. רבי דוד צאירי. רבי יהודה נבון. רבי שבתי בנימין יודלביץ. רבי שמואל דרזי. כד. שמעון בן יעקב אבינו. רבי מסעוד שטרית. רבי צאלח מהר"ץ רבי חיים חזקיהו מדיני. רבי כמוס סופר. רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן. רבי חיים דנינו. כה. רבי אברהם רפאל שלום שרעבי. רבי שלמה זלמן מוילנא. רבי יעקב עטלינגר. רבי אברהם מרדכי הררי רפול. רבי משה יצחק הלוי. כו. רבי אברהם בן דוד. רבי שאול קצין. רבי חנניה שרגא. כז. רבי רפאל ידידיה שלמה צורר. רבי אורי בן ברוך. רבי חיים מצ'רנוביץ.

זהב יצא ואלמדה

אצורות דעת, נטפי דיוקן ופרקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעורי של הגדה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

לחכות לרגע הנכון!

כשיגיע הרגע הנכון – זה יגיע!

הלקח לחיים ולעבודת ה' מפילת המשטר בימים אלו במדינת 'סוריה' בתוך שעות ספורות!

ועד עתה, וקיימת הן אצל הרבים הן אצל היחיד, הן בדברים הגדולים והן בדברים הקטנים. לכל דבר יש זמן, וכשהזמן מגיע – זה קורה. אם מנסים לדחוף לכך קודם הזמן, מצליחים סך הכל להוסיף שפירות דמים ולשרוף כוחות וזמן. האם מצליחים להגיע אל המטרה? ממש לא. להיפך, הזמן מתאחר.

את המושג הזה אומרים לנו חז"ל גם לגבי אדם הראשון, וחשוב מאוד להבין זאת. הקב"ה הזהיר את האדם בשעותיו הראשונות לבל יאכל מעץ הדעת. אילו היה ממתין והיה מקדש עליו היום, היה הקב"ה מתיר לו לאכול מעץ הדעת. נסיונו היה לקחת קודם הזמן, וזהו שורש כל החטאים, כי כל החטאים שורשים בחטא עץ הדעת. **לאדם יש הרגשה עמוקה שיש לו שייכות לענין מסוים, ולכן הוא רוצה ללכת לקחתו. הוא אינו רוצה להמתין עד שזה יגיע אליו, מדוע? כי הוא רוצה לשלוט. האדם צריך לדעת להתאפק.** האדם טוען: אני מרגיש שזה מוכן לי מן השמים. יכול להיות שאתה צודק, אבל **כשהזמן יגיע, זה יחליק לתוך ידך ברוגע,** וחבל שאתה עכשיו מבזבז על זה כח וזמן.

זה מזכיר את המשל המובא בחובת **הלבבות** (שער הבטחון פרק ד) במי שהלך במדבר והיה צמא למים. לפתע הוא מצא שלולית של מים עכורים ושטה מהם להרוות את צמאונו, ושמוח כל כך: 'אתה רואה? מצאתי מים!' התקדם עוד קצת ומצא בור של מים מתוקים, ואז כל-כך כאב לו מדוע מילא ביטנו במים העכורים.

לדרוך על השני כדי להתקדם

האדם נמצא במדבר וחושב לעצמו: מה יכול להיות יותר טוב? אני במדבר ואני זקוק למים. דבר כה נורמלי. אכן שם לאו דווקא שעשה עוולה במה ששטה את

אבל למעשה יש בו כדי ללמד הרבה בעבודת ה', כפי שנראה בס"ד. הרי מלחמת האזרחים בסוריה התחילה לפני שלוש עשרה שנה. המורדים התקוממו כבר אז ונלחמו בכל כוחם. מלחמתם היתה עקובה מדם, כאשר משני הצדדים נטבחים מאות אלפי איש, אך לא עלה בידם להוריד את הרוזן מכסאו. וכעת נפתחה הזדמנות, עשרים אלפי מורדים יצאו להלחם, ותוך כמה ימים הגיעו לדמשק והורידו את השליט הרוזן מכסאו כאילו לא כלום. הם עברו מעיר לעיר וממחוז למחוז, כבשו כמעט בלי התנגדות והמשיכו הלאה. דבר פלאי.

מדובר בסוגיא גדולה באמונה ובטחון ובאופן הנהגתו של הקב"ה את העולם. **חז"ל אמרו (ברכות סד, א ובירוכין יג, ב): "כל הדוחק את השעה – שעה דוחקת, וכל הנדחה מפני השעה – שעה נדחת מפניו!"** יש זמן שבו הדבר צריך לקרות. כשהזמן מגיע – זה קורה, כמעט בלי כלום. כיון שהגיע הזמן, נפלה מלוכה שנמשכת קרוב לשישים שנה. ושוב, לא מדובר בסתם מדינה, אלא במדינה שהכוחות הגדולים ביותר היו להם בה אינטרסים, אמריקה ורוסיה, איראן וטורקיה. לכולם היו אינטרסים רבים ושפכו דמים מרובים תרתי משמע. כולם הסכימו להקריב את הכל כדי לשלוט במדינה זו, ועד כה שום דבר לא זו. מדוע? **כי כל עוד הזמן לא הגיע – זה לא יכול לקרות.** ממלכות גדולות יכולות לנסות בכל כוחותיהן להזיז מהלכים, אך כל עוד הזמן לא הגיע – אין בהן תוחלת. וכיון שהזמן מגיע – אין צריך כלום. אמריקה לא שיערה שזה יקרה, ואף אחד אחר לא שיער שזה יקרה. הם לא ידעו כלל. לא היו כאלה שידעו והחזיקו זאת בסוד. אף אחד לא ידע. **וכיון שהקב"ה רצה שזה יקרה – זה קרה!**

איזה מים לשתות

נקודה היא שעוברת כחוט השני מאז בריאת העולם

דבר פלא אירע לפני כשבועיים ימים, ממשלת סוריה נפלה, עברה ובטלה מן העולם לאחר כל כך הרבה שנים של רודנות. מדובר במדינה גדולה שנמצאת במקום אסטרטגי, כך שלא ספק מדובר במאורע גדול!

אך יותר מזה, זה מוצא מקום גדול במאמרי חז"ל באוצר המדרשים נדפס מהמדרשים שלמד **רבי שמעון בר יוחאי** במערה, ושם נאמר: "זהו לך האות כשאתה רואה שנפל גירון (שר גדול) מזרחי שבדמשק נפלה מלכות בני מזרח ואז תצמח הישועה לישראל, ומשיח בן דוד בא ויעלו לירושלים ויתענגו עליה, שנאמר 'וענגים יירשו ארץ ויתענגו על רוב שלום'. הא-ל ברחמי ישלח לנו הגואל במהרה בימינו אמן". איננו מתיימרים להבין, אבל אנו רואים בזה דבר פלא. עוד יש במדרש והוא **ברש"י** על הפסוק **בשיר השירים** (ה, ה) **צופה פני דמשק – "פניך צופות פני דמשק, מצפות לבוא שערי ירושלים עד דמשק, שעתידה להרחיב עד דמשק".** הא לנו שהדבר מוצא מקום נרחב במדרשים ובמקורות חז"ל.

ואיש יהודי צריך ללמוד מהמאורעות המתרחשות ובאות לעולם, ראשית, כי כל מה שהקב"ה עושה, בשביל בני ישראל הוא עושה, לקרבם לתשובה ולדיקות. שנית, כי אם אין לומדים את המאורעות על פי השקפת התורה, עלולים ללמוד אותם באופן ההפוך ולחשוב חשבונות של כפירה המרחיקים את האדם מה'. ונסה על קצה המזלג ללמוד נקודות אחדות.

א

לא לדחוק את השעה

ונה יש דבר אחד שבוודאי אנו יכולים להתלמד ממנו. אולי בחדשות העולם מדובר בפרט קטן וזניה,

הרבנונות

הן מדינה זו, סוריה שמה, לא מדובר בסתם מדינה, אלא במדינה שהכוחות הגדולים ביותר היו להם בה אינטרסים, אמריקה ורוסיה, איראן וטורקיה. לכולם היו אינטרסים רבים ושפכו דמים מרובים תרתי משמע. כולם הסכימו להקריב את הכל כדי לשלוט במדינה זו, ועד כה שום דבר לא זו.

מדוע? **כי כל עוד הזמן לא הגיע – זה לא יכול לקרות!**

ממלכות גדולות יכולות לנסות בכל כוחותיהן להזיז מהלכים, אך כל עוד הזמן לא הגיע – אין בהן תוחלת. וכיון שהזמן מגיע – אין צריך כלום. אמריקה לא שיערה שזה יקרה, ואף אחד אחר לא שיער שזה יקרה. אף אחד לא ידע. **וכיון שהקב"ה רצה שזה יקרה – זה קרה!**

המים. אך בנמשל יתכן שהדבר יהיה כרוך בעשיית עוולה. למשל, האדם מאוד רוצה לקנות דירה או לפתוח איזה עסק של פרנסה או למצוא איזו שררה, ונכון לעכשיו הדרך היחידה לקבל את מבוקשו היא על ידי דריכה על איזה אדם או על ידי דריכה על סעיף בשולחן ערוך, ויש לו סימן מן השמים שהדבר מוכן ומזומן לו. אומר הוא לעצמו (לא דוק במילים מפורשות): יש עכשיו הוראת שעה לעבור על איסור דרבנן. מדוע? כי זה 'באשערט' [מזומן לי מן השמים]. צריך לעשות מה שצריך. כמה פעמים יש שהאדם צריך להגיע לאן שהוא ועל הדרך הוא מספר לשון הרע, אין לו ברירה. כך הוא מרגיש. זה מה שנקרא מים עכורים. אם זה באמת מוכן לך, מדוע אתה חושב שאתה צריך לעבור על איסור כדי להגיע לזה? כשהזמן יגיע, זה יקרה בלי לשון הרע!

הדמים נשפכו לריק

אם נתבונן במתרחש בסוריה, כל עוד רוסיה היתה בכוחה וארגון הטרור חיזבאללה שיגר עשרות אלפי מאנשיו להלחם שם - לא הצליחו המורדים להפיל את שלטון הרוזן, וכיון ששני אלה, רוסיה וארגון הטרור הני"ל, נחלשו ונפתח חלון של הזדמנות, קמו המורדים בלי שום הכנה מוקדמת, וכבשו את כל המדינה. אם כן כמה מאות אלפי אנשים נהרגו לחינם? כביכול לא היה שום צורך שכל אלה ייהרגו. הן מדובר באנשים חפים מפשע שלא היו בכלל חלק במלחמה. תמיד זה ככה. אם היו ממתנינים לזמן הנכון, זה היה קורה בלי שכל אלה ייהרגו.

צריך ללמוד מזה, כי בכל הדורות היה כך. ראינו שזה מה שהיה עם אדם הראשון, וכעת נראה שזה מה שהיה גם עם קורח. קורח ראה בעינו שלשלת גדולה יוצאה ממנו. זה היה נכון. אבל הוא ביקש ליטול את המשרה בעצמו. הן אתה רואה שזה לא הולך, אתה רואה שזה יוצר מחלוקת, אתה רואה שהקב"ה אומר אחרת, מדוע אתה נלחם? - איך תבוא עלי בתלונה? הרי ראיתי שזה מה שעומד לקרות! - אכן תשובה יש לסתירה זו, ולכל התירוצים שיש לו לאדם שיש לו סימן מן השמים או שאין לו ברירה. זה נכון שאין לך ברירה, **זה נכון שאתה מרגיש שאתה חייב להגיע אל מבוקשך, אבל אם אתה רואה שמן השמים עוצרים אותך, עליך להבין שטרם הגיע הזמן. עליך להבין שכל ההיזקות שנעשים על הדרך כשמבקשים ליטול קודם הזמן, הם היזקות שלא היו מוכרחים.** על זה אומר שם החובת הלבבות' שיש שהאדם משוכנע שהיה צריך לעבור בכל מה שעבר, כי בסוף הרי הצליח. אך האם זה מה שנקרא הצלחה? **אם זה היה צריך לקרות, זה היה קורה בלי כל מה שעבר.** זה היה מאה אחוז בל תשחית ורציחה על לא דבר.

[כך אמרו לנו חז"ל (סנהדרין קז, א) לענין דוד המלך שבת שבע היתה ראייה לו. אין לנו השגה בדוד המלך. אבל כך אומרים לנו חז"ל שהבעיה היתה שלקחה קודם הזמן].

למה לך להקדים?

פעמים שהאב מתעמת עם בנו הבחור בענין הוצאת רשיון נהיגה וכדומה, והבחור אומר לאביו: 'בעוד שלוש שנים לא תהיה לי שום בעיה בהוצאת רשיון, אם כן על מה יצא הקצף? סך הכל הקדמתי קצת' כעין זה יש בענין הרוצה לצאת לעבוד, שיש שה'אויבער חכם' אומר: 'פלוגי עשה את זה בעוד שנתיים, אני כבר עושה את זה עכשיו'. או כעין זה יש בענין ה'מאדע' (אופנה) של הלבוש, שהאדם אומר: 'בעוד שנה הרי כולם ילכו עם משקפיים כאלה, מה יקרה אם אני אהיה הראשון להיכנס עם זה לבית הכנסת?' איננו נכנסים בגופו של דבר האם אח"כ זה כן בסדר, אך אנו מדברים על כך שהאדם חושב שזה חכמה. יש דברים שכל ההבדל הוא האם עשית אותו שנה קודם לכן או לא.

דוגמא זו היא אמנם דוגמא ילדותית, אך כוונתנו לומר שפעמים שהאדם מצטחק וחושב שהוא חכם.

הרבה פעמים הקדמת הזמן היא זו שיוצרת את ההבדל. **אם תעשה את זה בזמן, באמת לא יהיה בזה חסרון, כי אז זה יהיה סדר הבריאה על פי רצון ה'** (אנו מדברים בעניינים של השתדלות). אבל **אם אתה בא קודם הזמן כשהקב"ה עדיין לא נתן רשות - אתה סתם מזיק לעצמך.** והראיה הגדולה ביותר שהקב"ה עדיין לא נתן רשות היא כשאתה רואה שאתה צריך לפעול נגד השולחן ערוך או באופן המעורר מחלוקת. לימוד גדול הוא. חושבים שמרוויחים משהו, ולמעשה רק מפסידים!

ב

האם מותר לנסות?

הנה רש"י (עירובין שם) כתב על הדוחק את השעה: **"מתייגע להעשיר ולהתגדל, ורואה שאינו מצליח, ואף על פי כן חוזר והולך למרחקים, ומכניס עצמו לגבוהות".** נורא נוראות. רש"י אומר: הבה ואסביר לך באופן מעשי מה הפירוש דוחק את השעה. דוחק את השעה פירושו מי שמתייגע להעשיר ולהתגדל, ורואה שאינו מצליח, ואף על פי כן חוזר והולך למרחקים, ומכניס עצמו לגבוהות.

והנה יש שיבוא אדם ויאמר: 'איני מבין. אותי לימוד אם לא הלך לך בפעם הראשונה, תנסה עוד פעם. ניסיתי להתעשר ולא הצלחתי, האם אני לא צריך לנסות שוב? האם אני צריך להכנס למיטה ולישון?' שאלה גדולה היא, הן אחד מהכללים הידועים הוא 'שבע יפול צדיק וקם'. הוא מנסה מפה, מנסה משם, וכי מפני שלא הצלחתי פעם אחת - ארים ידיים?! תארו לכם שנאמר זאת בעבודת ה'. האדם התייגע להבין את לימודו או למצוא חברות או לקום בזמן או לשמור על טהרת עיניו. מה שלא יהיה, נכניס אותו בדברי רש"י במקום תיבת 'העשיר', ונמשיך הלאה: ורואה שאינו מצליח, ואף על פי כן חוזר ומנסה. האם הוא נחשב כדוחק את השעה? חס ושלום! בדיוק הפוך. ונפל וקם ונפל וחזר וקם. כל עבודת ה' בנויה על כך שאם נופלים קמים, ואפילו אלף פעמים, מעתה ועד עולם.

תרוי מה מנסים

אכן ברש"י מבואר יסוד פשוט מאוד. רש"י משתמש בשתי לשונות - עשירות וגדלות, אשר עליהן נאמר 'והעושר והכבוד מלפניך', כי שתי אלה אין האדם יכול ליטול בידים. הן ניתנות לאדם רק כשהקב"ה מחליט ליתן לו. מותר לו לאדם לנסות פעם אחת ולראות אם הקב"ה עוזר לו, ואם הוא רואה שלא - הוא מבין שעדיין לא הגיע הזמן, כי כשיגיע הזמן - זה יקרה. רש"י לא אומר שאסור לו לאדם לנסות לקחת עוד פרנסה. רש"י דייק בלשונו וכתב: ואעפ"כ חוזר והולך למרחקים. מרחקים פירושו שהוא עושה דבר מעבר לרגיל. הוא הולך ולווה כדי להשקיע. נניח שבפעם הראשונה חשבת מותר ללוות כדי להשקיע, אבל מדוע אתה עושה זאת שוב ושוב? אתה צריך לראות מה הקב"ה מראה לך. מותר לו לאדם לעסוק בפרנסה. הוא מנסה

לעבוד אצל בעל הבית או לפתוח בעצמו איזה עסק. לא הצליח, הוא מנסה לפתוח עסק אחר. בזה אין שום דופי. אבל כשהאדם מנסה להתעשר - טעות היא בידו. והפלא הוא שאף כשהגיע זמנו של אדם להתעשר, הוא עלול לעשות מעשי שטות. את מעשי השטות הוא מוסיף לחינם. הוא יתגדל, אך לא בגלל מה שהוא עושה. אף זה כלול בדברי החובת הלבבות' שלמדנו. **כשהגיע זמנו להתגדל ולהתעשר, אין נדרש ממנו לעשות מעשי שטות.** הוא חושב שהוא צריך לעשות אותם. לחינם הוא מוסיף מים עכורים למים המתוקים. אין בזה צורך.

ג

לרמתיו להזדמנות הרשה

אפשר לראות זאת מהמציאות, כי כלל זה קיים בחכמת חיים בדיוק כפי שהוא קיים בעולם האמיתי - עולם התורה, כידוע שהדברים האמיתיים שבחכמת חיים הם נובלות מחכמת התורה. הדברים הבלתי נכונים שבחכמת חיים אין להם שום בסיס, והדברים הנכונים שורשם בתורה, אך יש לבושים כדי שאף אומות העולם יוכלו לינוק מהם. על זה אנו אומרים שהמושג של דחיקת השעה הוא לא רק מצד חכמת התורה, אלא גם מצד חכמת חיים.

ניקח לדוגמא מה שהתרחש כעת עם המורדים בסוריה. חשובונם היה פשוט מאוד, שמי שעזר לרוזן עד עכשיו היה הרוסיים שהיו להם אינטרסים חזקים לשלוט על חבל ארץ זו, ואתם עמם מחבלי החיזבאללה. עשו המה חשבון בנפשם שהללו נחלשו עד מאוד... וכאן אנו רואים פלא גדול איך הקב"ה מנהל את העולם, כי הנה אלו כמו אלו, הרוסים כמו הטרוריסטים הני"ל, החליטו על דעת עצמם לאבד עצמם לדעת. אף אחד לא נלחם אתם. אף אחד לא עשה להם כלום. יום אחד הרוסים החליטו שהם רוצים להפיל את עצמם לתוך האש, ואח"כ כבודם כבר שיחק להם, והקריבו עוד מאה אלף ועוד מאה אלף, ועוד ידם נטויה. ואותו דבר לגבי החיזבאללה. זה היה רצונם האישי. הציעו להם כל מיני הצעות. אך לא. הם ביקשו למוטט את עצמם. למה? כי כך ה' רצה. הבחינו המורדים שנפתחה להם הזדמנות חדשה, ואף שזה כבר כמה שנים שאין המלחמה משתוללת שם בסוריה, קפצו פתאום על ההזדמנות, וכיון שניצלו את חלון הזמן שנפתח להם, לא נדרשו מהם מאמצים גדולים מדי כדי לכבוש את המדינה. חכמת חיים.

ואם ניקח את הדוגמא לתחומים אחרים, נראה שתמיד זה כך מצד חכמת חיים. האדם רוצה להוביל איזה מהלך, אם זה מהלך מדיני, אם זה מהלך בקהילה, אם זה מהלך בתוך הבית פנימה עם הילדים. הוא רוצה, בדרך משל, להנהיג חוק שאחרי עשר לא אוכלים ארוחות ערב. הוא מנסה פעם ראשונה ורואה שזה לא הולך. יש התנגדות גדולה מדי. **יודע האדם שיש איזו סיבה שבגללה לא המהלך לא צלח, ולכן אם הוא רוצה לנסות עוד פעם, הוא צריך לחשוב מדוע בפעם השניה זה יהיה שונה.**

המבחן - האם המציאות השתנתה

וכאן אנו חוזרים לדברי רש"י בעירובין. צריך להבין כאן נקודה חשובה. האדם עשה איזה מהלך להתעשר ולא עלה בידו, מדוע בפעם הבאה זה יהיה שונה? אכן בדרך כלל האדם תולה את עצמו בהרגשים. הוא לווה עוד כמה מאות אלפי דולר ומשקיע אותם שוב כדי להציל את העסק שלו, ושוב הם יורדים לטמיון. וכששואלים אותו: הרי ראית בפעם הראשונה שהפסדת את הקרן, מדוע חשבת שהפעם יהיה שונה? - הוא משיב טענה שאינה מחזיקה מים. הוא אומר: עשיתי שינוי כזה ושינוי כזה. אך מי שאין לו הרגשים ונגיעות,

רואה מיד שלא היתה לו סיבה אמיתית שעכשיו יצליח יותר מבפעם הראשונה.

ניקח לדוגמה את הנושא של משחק בקוביא. האדם מהמר (gambles) ויודע שיש לו סיכויים של חמישים אחוז להצליח וסיכויים של חמישים אחוז להפסיד. מה הסיפור שם? אין שום סברא לומר שבפעם השניה יצליח יותר מבפעם הראשונה. בפעם הראשונה, השניה והשלישית, הוא הפסיד. מדוע הוא הפסיד? כי כך ה' רצה. ובכן, מדוע הוא מנסה פעם רביעית ואף מוסיף יותר כסף? כי הוא אומר כך: חוק הטבע קובע שלא יתכן שתמיד זה ייצא לרעתך, ולכן אם שלוש פעמים הפסדתי, עכשיו בוודאי אזכה. אלה שקונים את הלוטו, הולכים ג'כ עם טעות זו. הוא קונה ללא הרף, מדוע? כי הוא אומר: פעם אחת זה בוודאי יצליח.

ולמעשה, שום דבר הרי לא השתנה. הקב"ה הראה לך שאינו רוצה שתתעשר עכשיו. משהו השתנה? לא. רצונך אומר לך שאם כל-כך הרבה פעמים לא הצלחת, עכשיו תצליח. אתה אומר: זהו טבעה של לקיחת סיכון. פעם מפסידים ופעם זוכים. שטות!!! זה הכל מפני שיש לו לאדם כפירה במוחו ומאמין בסדר הטבע. אם שלוש פעמים זה התהפך לכאן, עכשיו זה יתהפך לצד השני. אכן אדם כזה פסול לעדות, והרי זה מלמדנו שמהלך מחשבה פסול הוא. אינך חושב ישר. הרצונות מעצבים לך את המציאות, ולכן אי אפשר לקבל את עדותך, כי יתכן שאתה משוכנע שראית את המעשה שאתה מעיד עליו רק מפני שהיה לך רצון חזק שזה יקרה!

ד' ~

ממתנינים לסימן מן השמים

זה מזכיר את היסוד של הגר"מ פיינשטיין זצ"ל בפרשת תולדות. כשיצחק חפר באר וסתמוה הפלשתים ושוב חפר באר והתעסקו עמו, לא הסתלק משם, כי אמר: מן השמים נגזר עלי להצטער, האוכל לברוח מן הצער?! אני לא הולך מכאן, כי עדיין אין לי סימן מן השמים שיש לי רשות לכך. רק כשחפר באר נוספת ולא רבו עליה, וראה שהרחיב לו ה', אמר: קעת שלחו לי סימן מן השמים שאין דיני עכשיו להצטער, ואם כן אני יכול להתחיל להתרחב.

כך הוא גם בענייני עסקים. כשרואה אדם שה' נותן לו הצלחה, ויש לו את הכסף וההזדמנות לקנות עסק נוסף, הוא מבין שהקב"ה נותן לו רשות להתרחב עוד. ואם אינו רואה שהקב"ה נותן לו רשות, אזי אם באמת השתנה איהו דבר משמעותי במציאות באופן שאדם נטול נגיעות יכול להעיד על כך, הוא רשאי לבדוק שוב לראות אם זהו הסימן ששלחו לו מן השמים שהוא יכול להתרחב. אכן אחת מהדרכים לבדוק היא כמו שכתב הגר"מ פיינשטיין: תתחיל עם איזה דבר קטן, תראה אם אתה מצליח שם, ואם תראה שאתה מצליח, תנסה להתרחב עוד קצת.

נמצא כפי שאמרנו שחכמת חיים וחכמת התורה חד היא. ונסביר שוב כדי להבין את שינוי: בחכמת חיים קיים מושג שאם אתה הולך ונלחם ורואה שאינך מצליח, עליך להמתין להזדמנות אחרת. אל תלחם לחינם. אתם סתם שופך דם. ראינו גם במלחמת רוסיה ואוקראינה שבתחילה כאשר אוקראינה ניסתה להדוף את רוסיה, על אף ששלחו להם הרבה נשק וכלי זיין, לא עלה הדבר בידם, ואז החליטו

להוריד קצת מעוצמת התנגדותם, כביכול רפו ידיהם, והתאספו לטכס עצה מחדש, ואחרי חשיבה מחדש, יצאו במתקפה בעלת חידוש שהצליחה לזעזע את האויב התוקף. הכלל הוא שכאשר אתה רואה שאינך מצליח, אתה מבין שאין לך רשות. על פי תורה אין לך רשות, ועל פי חכמת חיים, אין לך פה אפשרות להצליח.

ברוחניות אין להמתין

אכן בכל מה שנוגע לתורה ומצוות, קדושה וטהרה, האדם יודע בבחירתו שיש לו רשות להתקדם הלאה והלאה, וממילא כל העיכובים אינם אלא נסיונות. וכך הקב"ה מבטיח לו שאם יתפלל וישתדל - יעזור לו. שם אין שום ספק. שם אין צד לומר שעדיין לא הגיע הזמן. אולי לא הגיע עדיין הזמן לגדלות, אבל בוודאי הגיע הזמן להתקדם הלאה. וכפי שכתב האור החיים הק' בפרשת שופטים שכאשר האדם רואה שיש סוס ורכב עם רב ממך ונבהל, אומר לו הקב"ה: אל תדאג, אני אתך. כשיש לו לאדם מלחמה להצליח בתורה, להצליח בתפילה, להצליח לקום בזמן, וכן הלאה, הוא ממשיך להילחם מכל צד, כי אין לו ספק ואין לו צד לומר שעדיין לא הגיעה השעה. אמנם יתכן שעדיין לא הגיעה השעה שתהיה לו גאולה שלימה והוא צריך עדיין להיות במלחמה, אבל הקב"ה בוודאי רוצה שימשיך להלחם.

הסיכום - סוף דבר

אבל בדברים שאין ברור שהקב"ה נותן לו רשות, והם כל הדברים הגשמיים, צריך האדם להבין כשרואה שנערמים לו קשיים בדרך שעדיין לא הגיע הזמן. האדם טוען: אבל מאוד נחוץ לי להשיג את הדבר. על כך אומרים לו: אתה צודק, אבל כשיגיע הזמן, תראה שכל הקשיים ייעלמו. שואל האדם: איך נדע כשיגיע הזמן? אומרים לו: תסתכל בכל עת ותראה שפתאום נשתנה משהו במציאות ומתגלית הזדמנות חדשה.

אם נסתכל על העבר, זה שנפתחה הזדמנות להרב שלום מרדכי רובשקין להשתחרר מהכלא... ניסו וניסו, אך עד כה צינור זה לא היה קיים. הקב"ה יכול היה לברוא צינור אחר, אבל השעה עוד לא הגיעה. תמיד כשמגיע הזמן על פי תורה, נוכל לראות שבבריאה נפתחה הזדמנות חדשה שלא להיות קיימת עד כה. אותם אנשים שהתעשרו בתקופת הקורונה כשמכרו ציוד רפואי או יצרו חיסונים (אלה שעשו זאת מיד בהתחלה, לא אלה שנוכרו אחר כך ופשוט הרגלו). אין זה דבר שהיה אפשר לצפות מראש. זו היתה הזדמנות שנפתחה. תמיד אנשים מתעוררים אח"כ וצובטים את עצמם: 'למה לא השקעתי בביטקוין לפני שמחירו עלה למאה ושלוש אלף דולר?' אתם יכולים להיות רגועים, זה לא היה בשבילכם, זה לא היה נוגע לכם.

בעושר וכבוד אתה יכול לבדוק אם רוצים לתת לך אותם מן השמים, כי אינך יודע. ברוחניות אתה יודע שאתה צריך להמשיך להלחם. לא כן בעושר וכבוד. בכל הנוגע לעושר וכבוד אתה מנסה, וכשאתה רואה שאינך מצליח, אתה מבין שהקב"ה עדיין לא נותן לך רשות, ולכן אתה ממתין להזדמנות אחרת. הזדמנות אחרת פירושה שהמציאות השתנתה. כשהמציאות השתנתה, אתה יכול לנסות שוב כדי לבדוק עם הקב"ה כבר נותן לך רשות או לא, ואז יתכן מאוד שתראה שזה ממש נופל לתוך הידיים שלך!

גם חנוכה - בזכות הביטחון!

לקראת ימי החנוכה הקרבים ובאים - התבוננות בנס חנוכה!

בספרים רבים כתוב ש'כסלו', השם של החודש, פירושו בטחון, כמו 'וישימו בא-להים כסלם' (תהלים ע"ז). כך כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן זיע"א (פיר צדיק ר"ח כסלו ב) וכן כתוב בעוד הרבה ספרים. כולם מתנבאים בסגנון אחד שלחודש זה יש סגולה מיוחדת להתדבק בה' על-ידי הבטחון בו!

כאשר החשמונאים יצאו להלחם עם היוונים, היו אז מעטים כנגד מרובים, חלשים כנגד גבורים, ובאיזה כח יצאו? צבא יון הרי היה אדיר וחזק ומתקדם ביותר, כיצד העיזו קומץ החשמונאים שהיו צפונים תמיד בבית המדרש ומעודם לא החזיקו חרב או נחית בידם לצאת כנגדם למלחמה? אין זה אלא שהיה להם בטחון חזק מאוד בה', בהירות נפלאה שמאחר שהם נלחמים בעד הקדושה, הקב"ה בוודאי יסייע בידם. ובזכות בטחונם נעשה להם נס ונמסרו גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים. וכוח זה ממשיך להאיר כבימים ההם בזמן הזה, ולכן כשאישי יהודי יתנהג כדוגמת החשמונאים, היינו שילחם כנגד הרע באמונה בהירה שהקב"ה עומד בצד שלו ומסייע בעדו, הקב"ה בוודאי יהיה בעזרו ויזכה לנס חנוכה הפרטי שלו.

לא בחיל ולא בנח

נבאר יותר: על הפסוק (פרשת שופטים) "כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם כי ה' אלוך עמך המעלך מארץ מצרים", כתב האוה"ח הק' בזה הלשון: "אולי שרמז הכתוב מלחמת האדם עם יצרו, ובא להסיר מלבבו מורך, ואמר כי תצא למלחמה הידועה שאין גדולה ממנה, והנה במלחמה זו יש ב' דברים קשים לאדם שמתישים כוחו, א' הוא שאינו מלומד במלחמה כמו שהוא מלומד ורגיל במין מלחמה זו יצרו הרע, ב' שהרכבת האדם חובקת דברי היצר בכל אשר יאמר אליו בעיני האיסור לגנוב ולגזול ולגאות ולאכול כל אשר תאוה נפשו, זה ימנעוהו מלשמוע אל דברי התורה והמצוות, ומה גם אחר שנכשל בעבירות רבות שיתוספו כוחות הרע שנוולו ממעשיו הרעים כמו שפירשתי במקומות אחרים והרי הוא ביניהם כחררה שאין לה הופכין.

לזה בא דבר ה' כאן ואמר 'כי תצא למלחמה וראית בעיניי שכלך סוס ורכב, סוס' כנגד מה שהוא היצר סוס מוכן למלחמה מה שאינו כן האדם, רכב' כנגד הרכבת האדם שנוטה וחושקת לדברים, ואומרו 'עם רב ממך' כנגד כוחות הרע שניתוספו ממנו מצד מעשיו הרעים כמו שאמרנו, אף על פי כן בא דברו הטוב ואמר 'לא תירא מהם', והטעם הוא 'כי ה' אלוך עמך', פירושו הן אמת אם היית בא למלחמה בכוחך, אין כך כח לעמוד במלחמה זו. אבל כיון שה' אלוך עמך, כוחו גדול להצילך, כי כשבא אדם ליטור ימינו יתברך מקבלתו ונדבק לה' והוא יכניע מציריו!"

זוהי ההבנה בנס שנעשה לחשמונאים עת נמסרו רבים ביד מעטים, כי הנה כשהאדם הולך במלחמה במחשבה שהוא חזק מספיק - "אמנם כוחות הטומאה חזקים, אבל גם אני חזק, ואם אתאמץ הרבה, אוכל להכניעם", אזי אין סיבת לכתו למלחמה הבטחון בה', ואם כן אינו יכול לנצח. זאת על אף שהוא סבור להיות חזק ביותר. לפיכך סיבה ה' שיהיו החשמונאים מועטים, כי כך לא תהיה להם שום צד להשען על כוחם, ויכלו למלחמה אך ורק מחמת בטחונם בה', ואז ממילא ייעשה להם נס וימסרו רבים ביד מעטים. וכך עשה הקב"ה גם לגבי שאר הנסיונות, שייראה לאדם שאי אפשר לו להתגבר, ובכל מה שיעשה, יראה שיש חסרונות ונפילות מצד זה ומצד זה, ויבין שיש עם רב שגדול וחזק ממנו, ואז יקיים את הציווי לא תירא מהם וייצא למלחמה מתוך ידיעה שה' אלוך עמו כי הבא ליטור מסייעין אותו, וזה מה שנותן לו את הנצחון בדרך נס.

זהו אחד מהיסודות הגדולים הנמצאים בתורה ובמאמרי חז"ל שוב ושוב, שכאשר האדם יוצא למלחמת היצר, יעשה זאת מתוך הכרה שלבדו אינו יכול להצליח, אבל הקב"ה יהיה בעזרו, וזה מה שהחשמונאים עשו בשעתו, ובעקבותם נלך ונצליח!

"ישרפוני ואל אלבין פניו!" הלכה ממעשה תמר!

בפרשה זו מסופר על תמר שרצו לשורפה ויכולה היתה להנצל על-ידי שהיתה אומרת שזה היה יהודה, אך החליטה שלא לומר את שתי שרפי. היא שלחה אליו לאמר הכר נא למי החותמת והפתילים והמטה האלה, ואמרה בלבה: אם יודה מעצמו - יודה, ואם לאו - ישרפוני ואל אלבין פניו. כתב רש"י: "מכאן אמרו נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים!" והמקור הוא **במסכת סוטה (י.ב.)**.

הן פירוש של רש"י אנו לומדים כדי להיות יראי שמים, והנה כאן הביא לנו רש"י דברי חז"ל כדי ללמדנו השקפה נכונה. לא היינו יודעים זאת אילו לא אמרוהו חז"ל. דבר נורא הוא לבייש, כן, בוודאי. צריך לבקש סליחה, ברור. אבל כלל דבר יש גבול.

הישרף בשביל זה? עד כדי כך? אכן בשביל אנו צריכים לפסוקי התורה ולפירוש רש"י, לומר לנו: 'אם חשבתם שאתם מבינים בסוגיא זו, עכשיו אתם רואים שאינכם מבינים'. אדרבה, כשרואים מילתא דתמיהה, אנו רואים כמה המוח שלנו אינו עומד ישר, כי אנו בוודאי לא היינו מעלים בדעתנו שצריך להיהרג כדי שלא להלבין פנים, בפרט במעשה דתמר, הרי פלוגי עשה עוולה, הוא זה שהתחיל, כמו שאומרים, וכי מפני שאינו רוצה להודות, אני צריך להיהרג? כן, אני צריך להיהרג כי אסור להלבין פנים יהיה מה שיהיה.

מעשה

אנו רואים איך התייחסו לכך הצדיקים גדולי הדור והדברים מהילים. מסופר על **מהר"ל דיסקין** זצ"ל שפעם הכין לו השמש כוס קפה וערברב בו מלח במקום סוכר, ומהר"ל שתה את כולו בלי לעקם את פניו. לאחר מכן, כשנודע הדבר, באה הרבנית וצווחה כי הדבר עלול לפגוע בבריאותו. אמר לה מהר"ל: "ואם אמת נכון הדבר שהדבר עלול לפגוע בבריאותי, מה בכך? הרי אני מצווה למסור נפש על כך!"

מעשה

עוד יש מעשה בן זמנינו בשמש בית הכנסת, יהודי חשוב, שכאשר היה מחלק את התה למשתתפי השיעור הקבוע, היה ממלא רק עד חצי הכוס. כמה שביקשו ממנו להביא כוסות מלאות, היה ללא הועיל. הוא מביא רק עד החצי. אם משהו רוצה לשתות עוד, אמלא לו שוב עד החצי. אינני ממלא יותר מחצי ויהי מה.

יום אחד לא היה יכול להיות בבית הכנסת בשעת השיעור ומינה ממלא מקום והזהירו חזור והזהרו: "אל תמלא בשום פנים ואופן יותר מחצי הכוס!" בערוב ימיו ולאחר הפצרות מרובות, גילה את הסוד לבנו שאחד מיושבי השיעור היה יהודי זקן בא בימים אשר ידיו רעודו, ואילו היה ממלא לו את כל הכוס, היה התה נשפך ממנו והיה מתבייש!

הבנה למעשה

מוכן היה יהודי לנחול בושה שנים הרבה ובלבד שאותו זקן לא יתבייש. כולם לעגו לו באמרום שגעונו יש לו, אך הדבר היה לו כדאי, כי נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים!

הרחבת ההבנה

הנהגה בדרך כלל גישתנו לענין זה היא שאסור לפגוע בזולתו הוא כי אסור לצער יהודי. יהודי הוא ביישן, רחמן וגומל חסדים. כך הוא נולד ולכן אינו רוצה לצער יהודי אחר בשום צורה.

ובכן, נבוא לבאר קצת את המציאות באורה של תורה. הנה **התוספות** מקשים שם במסכת סוטה שהרי אמרו חז"ל על שלושה דברים יהרג ואל יעבור, על ע"ז שפכות דמים וגילוי עריות, ולדברי הגמרא כאן מבואר שיש עוד דבר רביעי, הלבנת פני חבירו. ותיירצו התוספות שחז"ל לא מנו הלבנת פנים יחד עם שלושת הדברים שצריך להיהרג עליהם משום שאינה מפורשת בתורה. **ובשערי תשובה לרבינו יונה** (שער ג, אות קל"ט) תירץ באופן אחר שהלבנת פנים כבר כלולה בשפכות דמים, כי אביזרייהו דשפכות דמים היא.

הנה אחרי שחז"ל הכניסו זאת באיסור רציחה, הרי הם כאומרים: 'אל תישאר עם גישה זו בלבד. אל תחשוב שרק מחמת רגש הרחמנות שבלבך אינך מצער את

זולתך. אם הלבנת פנים כלולה בשפכות דמים, עליך להסתכל עליה באופן אחר לגמרי!'

והנה הטעם שאסור להרוג נפש מישראל, אף הוא אינו רק מחמת הרגש שבלב, אלא גם משום שלפלוגי יש נשמה שהיא חלק אלוהי-ממעל, וכשהורגים אותו, מחסרים מהשראת השכינה. בדרך כלל כששומעים על משהו שמת או נהרג, הדבר הראשון ששואלים הוא: בן כמה הוא היה? כמה ילדים הוא השאיר? אך כל אלה רק דברים חיצוניים הם. אין זה אומר שאינם מצערים. הכאב בוודאי גדול שנשארו יתומים ללא משען ומשענה. אבל **עיקר הצער הוא שנשמה נלקחה מן העולם וחסרה השראת השכינה**, ולגבי זה אין חילוק בן כמה היה האדם ומה היתה פעילותו. כשהשראת השכינה מתמעטת, היפך תכלית הבריאה היא. **תכלית הבריאה היא להרבות את הדמות**, לא תהיה בראה, אלא לשבת יצרה. עוד יהודי ועוד יהודי. עוד עבד לריבוננו של עולם ועוד עבד לריבוננו של עולם. אין מסתכלים על שום חשבונות. וכשהאדם עשה פעולה לאבד נפש מישראל, הוא לא רק התנהג במדת אכזריות, אלא אף החסיר אלוקות מן העולם, ולכן הדבר חמור כל-כך.

רציחה לשעה

אומרים לנו חז"ל: **אם אתה הולך ומלבין פני חבר, אתה לא רק מצער אדם עם שם ולבוש, אלא אתה דורס את השכינה. כשאתה פוגע ביהודי, אתה לוקח את גדולת הנשמה ומשפילה.** עכשיו אותו יהודי אינו מרגיש את נשמתו. הרגת את נשמתו לשעה. **עד שלא יירגע מפגיעתו, לא ירגיש את חשיבותו ולא ירגיש שהוא יהודי.** דבר זה חמור ביותר ואינך יכול לעשותו כי הוא מאביזרייהו דרציחה.

אנו רואים שמי שנתבייש ברבים, זוכר זאת שלושים שנה ויותר ועד אז קשה לו למחול. מה כבר קרה? אפשר לחשוב! בסדר, הרגשת בושה. בדיל ויעבור. לא! זה מעבר לבושה. זה לא רק מפני שאנשים ראו והרגיש שהוא נעשה מזלזל בעיניהם. משהו נגש אליו ואומר: "כולם כבר מזמן שכחו. יש חדשות כל שתי דקות. אתה חושב שמישהו זוכר עדיין?!" אך הוא לא שוכח. מדוע אינך שוכח? מדוע אינך ממשיך הלאה? אף אחד כבר לא זוכר...

אכן ההרגשה שהרגיש באותו רגע, היתה הרגשה של מוות. אח"כ נעשה תחיית המתים. לכן כל פעם שהוא נזכר באותו רגע, הוא מרגיש צער גדול. הוא עבר פגיעה נפשית חמורה. מה קרה? מנסים לשכנע אותו - "אתה ממש כמו ילד קטן! מה אתה משתתה?". הוא לא מתשתה. הוא לא יכול להוציא את הכאב העמוק שבנפשו. ולא משנה מדוע הלה בייש אותו. זה מאוד כואב, אבל אפילו בחינוך הבנים והתלמידים כך הוא. זהו האמת.

[אסור לבייש. כתוצאה מכך - מי נתן היתר להוכיח את הילד או את התלמיד ברבים ולגרום לו בושה? אמנם לא קל להזהיר מזה, אבל כך הוא האמת. אין שום היתר. אם מתבוננים, זה היה צריך להיות בנוכח כל התלמידים? מי אמר לך זאת? היית צריך להוכיחו, נכון, אבל מי אמר שהיית צריך לעשות את זה קבל עם ועדה? רצית להתנקם בו כי בגללו צחקו כולם.

זה לא דבר פשוט. אנו רואים בחוש שזה פוגע כל-כך עמוק, זה לא רק הצער. רואים זאת בעיניים. לא לחינם עומדים אלפי אנשים בתור אצל המומחים לשרח את פגיעות העבר. אין זה דבר פשוט כלל וכלל, וזה צריך לעורר את האדם שיבין עד כמה הוא צריך להזהר. חז"ל אומרים לנו שהדרך הנכונה היא שיאמר האדם: **אם אני צריך לבחור בין הסתלקות מן העולם לבין הלבנת פני חברי, עלי לבחור באפשרות הראשונה.** פחד פחדים! תחשבו על כך שאם יהודה לא היה מודה, היתה תמר נשרפת ולא היה יוצא ממנה משיח, אבל איך תוכל להלבין פני אדם מישראל. זוהי השקפת התורה, ועלינו להתפלל לגעת עכ"פ בקצה העבודה הזו].

ממדרגה למדרגה

הלוואי שהיינו יכולים לקיים אפילו קצת מזה. אכן **האדם צריך לטפס מדרגה לדרגה עד שיהיה באמת מוכן למסור את נפשו בשביל זה.** אבל גם לפני שהוא הגיע לדרגה של מסירות נפש ממש, **עליו להחליט שהוא מוכן לשלם מחיר כדי שלא לבייש את זולתו!**

לפעמים אדם רוצה לבייש את חבירו כי עשה לו עוול גדול, אבל **אם הוא זוכר שהלבנת פנים ממעטת השראת השכינה**, הרי הוא מבין שאין זה קשור למה שפלוגי עשה או לא עשה. **אינו מבייש אותו ויהי מה**, כי אינו רוצה להחסיר את השכינה ולפגוע בתכלית הבריאה. אמנם אנו צריכים הרבה חיזוק בזה, אבל **גם אם נצליח להימנע ולו פעם אחת מלפגוע ביהודי אחר, תהיה בזה תועלת גדולה**, בתפילה שנמשיך להתעלות בה!

ימי חג החנוכה קרבים ובאים

ועתה הוא הזמן הנכון להתכונן בחרדת קודש לימים קדושים אלו

מבחר שיעורים יאירו לך את הדרך אל האור!

טלפון ישיר שע"י 'קול הלשון': 0732951337

לגישת שיעור לזיקיית 'חנוכה הקיפו בכניסתכם למערכת * ואח"כ מספר הקובץ: 111177 ובחרו שיעור רצי!

לקבלת הגיליון בקביעות לתרומות והצעת שיעור, וכן לקבלת שיעורי דבר יום ביומו, ניתן לפנות ישירות למכון 'הבינה' ברא"ל 0732951337 או בדואר: info@machonhavinincini.com

718.686.8300 - ארה"ב
03.300.0223 - בריז

072.2577726 - א"י
0204.586.2115 - ברטינה

קול הבינה

כיצד מחנכין?

עלון מס' 97

לפרשת וישב תשפ"ה

ויהי איש מצליח (לט, ב)

אומר לי הרבי: "אם תסתכל בחומש, תראה שעל יוסף הצדיק כתוב את הלשון 'ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי'" (בראשית לט, ג). המילים האלו נכתבו על יוסף כשהוא נמצא במצרים, בשפל המצב, הרחק מכל ביתו ומשפחתו, כעבד בבית אדוניו המצרי, במצב הזה מעיד עליו הכתוב שהוא היה 'איש מצליח'."

"ללמדך" נעץ בי הרבי את מבטו המחזק, "שההגדרה 'איש מצליח' אינה קשורה כלל למצב והנסיבות בהן שרוי האדם, אלא למהותו האמיתית.

"אדם יכול להיות אסיר בבית האסורים, עבד בבית איש מצרי, במצב הקשה ביותר, ועם כל זאת הוא עדיין 'איש מצליח'. הוא יודע שהמציאות האמיתית שלו היא שהוא 'איש מצליח', וכך הוא רואה את עצמו."

"דברי הרבי נטעו בי חיזוק עצום", מספר בהתרגשות אותו ילד שגדל והפך לאברך חסידי יקר ערך. "הוא זי"ע בחכמתו לא ניסה לייפות את המצב שלי, להמעיט בחומרתו, אלא לימד אותי שגם במצב בו אני שרוי, עם החברים המציקים והעובדה שאני נזרק מהכיתה לעתים קרובות, אל לי לתת למצב הזה לגרום לי להרגיש ילד לא מוצלח, כישלון מהלך, אלא לדעת להפריד ב'סכינא חריפא' בין המצב, הקשיים והנסיבות שכרגע - לבין מי שאני באמת, לזכור שאני הנני 'איש מצליח', אני ילד מוצלח שעתידו לפניו בעז"ה.

דבריו אלה העמידו אותי על רגליי! (מתוך 'אהל מועד', לעלוב תשפ"ד)

מספר אחד מחשובי האברכים:

למדתי בתלמוד תורה 'לעלוב' בשיכון ה' בבני ברק, הייתי ילד שובב ותוסס במיוחד, חובב תעלולים, כתוצאה מכך לא הסתדרתי עם חבריי לכיתה, וגם עם המלמדים.

אחת לכמה ימים נזרקתי בחרי אף מהכיתה על ידי המלמד. בכל מקרה כזה הייתי יוצא אל בית המדרש הגדול דחסידי לעלוב, שמעברו השני של חצר הת"ת, מסתובב בו שבור ועצוב וחסר מעש.

באחת הפעמים זרק אותי המלמד מהכיתה בתוספת גערה חריפה במיוחד, יצאתי כדרכי לבית המדרש והפעם פרצתי בבכי מר...

באותה עת שהה הרבי - כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זי"ע בחדרו הסמוך לבית המדרש, כששמע את בכיי יצא מהחדר וניגש אליי ברוך ושאל אותי: "אינגלע, פארוואס וויינסט דו? ילד מדוע אתה בוכה?"

הרמתי את ראשי וראיתי את הרבי בכבודו ובעצמו. סיפרתי לו על הקשיים שאני עובר עם המלמד בחיידר, הילדים בכיתה שרבים אתי, תיארתי בפניו את מצבי העגום לאשורו.

הרבי האזין לי ולאחר מכן שאל: "האם אתה מכיר את סיפורו של יוסף הצדיק?"

"כן", עניתי וסיפרתי במילים של ילד את סיפורו של יוסף, הנער שהוגלה למצרים, נמכר לישמעאלים, עבד בביתו של פוטיפר ונכלא בכלא למשך שנים רבות בבית האסורים עד שלבסוף הריצוהו מן הבור ונעשה למשנה למלך.

לקראת יום פטירת הסבא מנובהרדוק

רבי יוסף יוזל ב"ר שלמה זלמן הורוביץ זצ"ל

גלב"ע י"ז בכסלו תר"פ [ב]

אז אמר לו הסבא: עליך לשכור עשרה אנשים שיתפללו בעד החולה ויאמרו איש"ר כהבטחת חז"ל שהעונה איש"ר בכל כוחו קורעין לו גזר דינו (שבת קיט). אז בודאי תעלה ארוכה לבנו.

פעם בא לפניו אדם ובכה מאוד שבנו מוטל על ערש דווי... אמר לו הסבא שיש לו עצה טובה, שהוא ישתדל להביא לו רופא מומחה ומפורסם, לרפאו, אבל הוא צריך לשלם על כך מאה רובל. האב המדוכדך הסכים.

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

הלה התחיל לגמגם ולהתחרט על כל העיסקה... ואף התאונן על הסכום הגדול שהסבא דורש ממנו... ולבסוף פקפק אם זה בכלל יעזור.

אז הוכיחו הסבא ואמר: איך תוכל לעזור בתפלתך, כאשר אתה עצמך מסתפק ומפקפק באמונתך בה' שרק הוא יכול לרפא ורק בידו להמית ולהחיות....

הוא היה אומר: על איש פשוט, נכרי, הוא סומך ובוטח שיוליכו לתחנת הרכבת, ויוליכו למישרין בדרך המתאימה, ואינו חושש שמא יהרגו באמצע הדרך, או שמא יעקם את הדרך, על העגלון הזה הוא סומך כשקובע פגישה עם סוחרים לשעה מדויקת, או ראיונות במקומות שונים בענייני משא ומתן, ועל אביי ורבי ועל מלאכי עליון הוא מהסס ומפקפק ולא מוכן לסמוך ולבטוח במאמריהם ובחכמתם האלוקית, אתמהה!

סיפרו פעם על א' מגדולי הדור הקודם, שנתן את חלקו בעולם הבא למי אשר יתקן מצוה דרבים. היה שם אחד שאמר - גם אני הייתי יכול לתת מחלקי בעולם הבא עבור זה. אמר לו הסבא: האם חלק מחלקך בעולם הזה גם היית מוכן לתת???

פעם בחג הפסח נחלש מאד מקלקול האיציטומכא, והיה בודק בנפשו למה באה אליו הצרה הזאת. וימצא שנתעלם מעיניו אחד התלמידים להלבישו בגד חדש לכבוד חג הפסח אשר מפני זה נחלשה דעת התלמיד. והרגיש הסבא שזו מידה כנגד מידה. כמובן שלא החמיץ את המצוה ותיקן תיכף ומיד ונתן לו בגד חדש, ובזה נתיישרה דעתו.

כשהיה מוכיח, היה מפסיק מידי פעם בכדי לתת רווח להתבונן, ולהשגיח שלא יגדיש על המידה, ושלא תתחלף חלילה מדת התוכחה למדת כעס!!!

היה תמיד מרצה ומפייס את מקבל התוכחה בפיוס דברים או בהענקה. ועל אלה שהיה מוכיח והיו מתרצים את עצמם ומתנצלים ומחפים על חסרונותיהם, היה אומר: אין לך לפחד שמא הפריזו יותר על המידה, כי הלא אתה עדיין נותרת בעקשנותך...

כשהיה מתווכח, היה משתדל תמיד להשאיר פתח איך להמשיך בדברים אח"כ. פעם כשהתווכח עם גדול אחד, הניח בכוונה את בגדו בביתו, כדי שתהיה לו אמתלה לבוא אליו שוב.

אמר פעם: כאשר מתווכחים עם חופשי, צריך להשתדל להישאר האחרון בדיבור, כדי שלא יישאר רושם דברי החופשי עליו.

בהיותו פעם ברוגוטשוב בקיץ תרע"ח, שאלו רב גדול אחד: למה כת"ר בחר בדרך שנראית כל כך עקומה? ענה לו הסבא: כשזקוקים לסולם כדי לעלות לקומה גבוהה, מוכרחים להעמידו עקום...

אמר פעם לאחד החופשיים שהתווכח עמו: לדברך, מין אתה ואסור לדבר עמך, אבל אני אוכיח לך שאתה רק בעל רצון ותאוה...

כשהיה צריך לנסוע מקיוב להומיל, חשד את עצמו אולי ממהר לנסוע מפני שהאכסניה לא נוחה לו. לכן שכר חדר במלון הכי מפואר שבעיר ונשתהה שם שבוע ימים, ורק אח"כ נסע, כי דקדק מאוד ופשפש מאוד בטוהר הנפש.

פעם הזדמן בערב יום כיפור לבאברויסק. בבואו לבהכנ"ס הרגיש ביהודי של צורה שהוא נועל מנעליו. מששאלו לפשר הדבר השיב הלה: אין לי גרביים ואני מתבייש ללכת יחף. לא אחר הסבא ונתן לו את גרביו שלו, והוא עצמו התהלך יחף משך כל יום הכפורים...

כשנשאל למה נהג כך, השיב: יהודי זה הוא תושב העיר, ובהראותו יחף ועני יזדלזל כבודו, וזה עלול להרוס את מעמדו. אבל אני אורח נוטה ללון, היום כאן ומחר במקום אחר, ומה אכפת לי מה יחשבו עלי.

פעם בערב פסח אחר חצות, הגיע לאפות מצות מצוה בכל דקדוקיהן ופרטיהן. בבואו חש שמעשה זה עלול לבייש את הרב המקומי ולקפח את כבודו, כי יאמרו "הביטו איך הפרוש הזה מדקדק ומהדר בקיום המצוה, מה שלא ראינו אצל הרב שלנו". לכן באמצע האפייה הפסיק, כדי שלא לבייש את רב העיר...

(מלוקט מתוך דברים שכתב הגאון הצדיק רבי חיים זייצ'יק זצ"ל בספרו המאורות הגדולים)

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לעילוי נשמת אלקה מירל ע"ה [קניג] בת הר"ר יהודה לייב [צוובנר] זצ"ל

נלב"ע ב"א בטבת תשפ"ד

דבר האירה

הפליה וקנאה

בסוגיה של יוסף ואחיו, על אף שלכאורה האחים רצו להרוג את יוסף, מכרו אותו וגרמו לו סבל רב, מוצאים אנו בדברי חז"ל הבנה למניעיהם. כך נאמר במסכת שבת (י"ע"ב)

"לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים".

מכאן אנו לומדים שעלינו לנסות להבין את המניעים והסיבות העומדות בבסיס התנהגותו של כל צד, גם כאשר היא נראית קשה ומכאיבה. חז"ל אף משבחים את האחים על כך שלא החניפו לאחיהם, אלא הביעו את כאבם ורגשותיהם בגלוי. כך מובא ברבנו בחיי (לז, ד):

"ולא יכלו דברו לשלום". זו מדה טובה בהם שהיו מראין השנאה שבלבם ולא היו מחניפין.

רגש ההפליה ויצירת קנאה
ההפליה, ולו הקטנה ביותר, יוצרת תחושת קנאה הרסנית. אדם שנפגע רגשית מפעולה מפלה עלול לשאת את כאבו לאורך זמן, ובאין טיפול הולם עלולות להיות לכך השלכות קשות לדורות. כך גם במקרה של יוסף ואחיו: ההפליה לטובת יוסף גררה קנאה עזה, שהובילה לסבל ארוך ועמוק של כל עם ישראל.

נזקי הקנאה

קנאה היא רגש הרסני, כמאמר הפסוק **"ורקב עצמות קנאה"** (משלי יד, ל). הקנאה גורמת לאדם לכעוס, לפתח מידות רעות, ולהיות מתוסכל תמידית. אמנם אדם מבוגר עשוי להתמודד טוב יותר עם רגש זה, אך ילד מתקשה מאוד בכך. עלינו ללמד את הילד כיצד להתמודד עם הקנאה כבר בימי ילדותו, באופן שיהיה מלווה אותו גם בבגרותו.

כיצד להפחית את הקנאה

חלק ניכר מהמניעה וההפחתה של הקנאה תלוי בהורים. כאשר הורים מפלים בן אחד או משווים בין ילדים באופן תדיר, הם יוצרים תחושה שעל הילד להסתכל תדיר על אחיו ולהרגיש שאינו טוב או שווה כשלעצמו. מצב זה מגביר את הקנאה לממדים שילד מתקשה לשאת.

עם זאת, לפעמים מותר להורים להפלות בן כאשר הדבר מוסכם וברור לכולם שזהו בן "מפואר" וייחודי, ושאינו חי בין שאר הבנים. כך מבוואר ב"שמח משה" על פרשת וישב (דף פה/ב), בשם ה"יפה תואר", שרק במצב בו הבן המיוחד מופרד מהאחרים מותר להבליט את מעלתו. אך אם הוא חי ביניהם, אין להפלותו לטובה משום שלום הבית.

למעשה, הפחתת הקנאה יכולה להיעשות בשתי דרכים:

דרך פרטנית:

להעניק לכל ילד תחושת ערך עצמי ייחודית, ללא השוואה לאחרים. כל ילד צריך להרגיש שיש לו מעלות מיוחדות ותפקידים המתאימים לו, כך שכוסו הפנימית מלאה והוא אינו זקוק להביט לשולחנו של האחר. חשוב שההורה ייתן משוב חיובי באופן פרטני ולא מול שאר האחים, כדי למנוע השוואות מיותרות.

דרך כללית:

לטפח בבית אווירה חיובית ולשבח את כולם יחד כאשר הדבר מתאים. אפשר לערוך מבצעים ותחרויות חיוביות, תוך הקפדה לשמור על ייחודו של כל ילד, ולהימנע ממתן תשומת לב מוגזמת לילד מוחצן אחד. יש להיזהר מאוד מהעדפת ילד אחד (אפילו אם בשבח מוגזם) או קניית חפצים מיוחדים רק לאחד מבלי לספק את צרכיו של האחר. כל אלו עלולים ליצור תחושת הפליה הרסנית. ונסיים בתפילה שנוכל לחנך באופן שלא יעורר קנאה אלא אהבה ושלום.

שבת שלום ומבורך
הרב אלחנן רייזמן

הנפש והחניך

נערים צריכים התעוררות תמידית

"וישב יעקב וגו' והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה" (בראשית לז, ב).

בגיל הנעורים ובימי הבחורות קיים באופן טבעי כוח עצום של התעוררות והתחדשות תמידית, שהוא דבר הנצרך להם ביותר, שכן נערים זקוקים להתחדשות והתעוררות כל פעם מחדש. כפי שמבואר ב'שפת אמת' (שנת תרנ"ו):

"הוא נער את בני בלהה, ואמרו חז"ל שהי' עושה מעשה נערות וכו'. 'נער' - הוא נקרא על שם שצריך תמיד התעוררות מחדש".

זהו מהותו של הנער - הצורך בהתעוררות מחודשת בכל פעם מחדש.

ואכן, המבוגרים, שדעתם מיושבת יותר, לא מבינים את ההתלהבות המתפרצת של ימי הנעורים, ואת הדרישה התמידית לחידושים וגירויים, לצד חוסר עקביות ורציפות. לדעתם זהו משובת ילדות רגעית, אך למעשה זהו הדרך הנכונה לפי גילם. וכפי שממשיך שם ה'שפת אמת':

"זה החילוק בין 'זקן' שקנה חכמה שהחכמה בקביעות אצלו, ו'נער' צריך תמיד התעוררות".

ניצול ימי הנעורים

"הילד איננו ואני אנה אני בא" (בראשית לז, ל).

ימי הנערות והילדות הם השנים המובחרות בחיי האדם. בשנים אלו ניתן להשיג ולרכוש הרבה, ואולי אפילו יותר משנות הזקנה. לכן, יש לנצל את ימי הילדות והנערות עד תום.

כפי שמבאר ה'בית אברהם':

"ימי הילדות הם הימים והשנים הכי מובחרים בחיי האדם. מה שיכולים להשיג בשעה אחת בימי הילדות, אי אפשר להשיג לעת זקנה בכמה שנים. אבל אם 'הילד איננו', שימי הילדות עברו לריק ולבטלה, 'אנה אני בא' - כי מה שיכולים לתקן בימי הילדות בקל, צריכים אח"כ לסבול הרבה צער ויסורים".

התחושה הגופנית משפיעה על הנפש

"וישבו לאכול לחם וישאו עיניהם וגו'" (בראשית לז, כה).

המצב הגופני משפיע ישירות על התחושה

הנפשית, ולכן חשוב לשמור על חיים תקינים ובריאים, כולל תזונה בריאה, כאשר האדם רעב, קל לו להגיע לכעס ועצבות, ואילו כאשר הוא שבע, הוא טוב לב ושמח.

בספר הקדוש **"אגרה דכלה"** מוסבר עניין אכילתם של שבטי י-ה בעת מכירת יוסף:

"הנה לוד יחשב לצדיקים עמדי עולם כמוהם, איך יערב להם לאכול בעת אשר הבן יקיר מתמרמר וצועק ובוכה מתוך הבור. וחשבו דילמא הם בכעס מחמת הרעבון, כנודע שהאדם רעב הוא בכעס, וכשמסעד לבו, לבו שמח ומרחם ביותר ואינו מתאכזר כל כך".

לא לבוא הביתה רעב

ואכן מביא שכך קבלנו מהרה"ק מהרמ"מ **"זל מ"כ ברימנאב** עצה חשובה בענין זה:

"בבוא האדם מהדרך, יראה שלא לבוא לביתו ברעבון, בכדי שלא יתכעס על אנשי ביתו".

הכעס, ברוב הפעמים, אינו בגלל הסיבה הנראית לעין, אלא קשור לרעבון שמביא את האדם לידי כעס. כאשר הוא שבע, הכעס נעלם.

איש מצליח

"ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי" (בראשית לט, ב).

רגשות האדם מושפעות ממגוון גורמים, ולעיתים אדם נקלע למצב מסוים ותגובתו האוטומטית היא עצבות ודכאון, מה שמהווה מניעה עצומה גם בפן הרוחני וגם בפן הגשמי. החכם עיניו בראשו, ומשתדל להיות במצב של שמחה כדי להינצל מן העצבות.

יוסף הצדיק, שהיה שרוי בצער גדול לאחר שנמכר לפוטיפר במצרים, עשה פעולות של שמחה בכדי להרחיק מליבו את העצבות, וכך החזיק את עצמו במצבו.

בספר הקדוש **'מאור ושמש'** מביא יסוד זה וכדבריו:

"ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח... איתא במדרש רבה על ויהי איש מצליח גבר קפוז, פירש במתנות כהונה גבר קפוז - איש מקפץ, כלומר, צהל ושמח ולב טוב..."

ואעפ"י שהיה בגלות בין המצרים ומרוחק מבית אביו, בכל זאת עשה עצות בנפשו להרחיק מליבו כל העצבות והיה בשמחה תמיד כדי שיהיה יכול לעבוד את השי"ת בשמחה ומטוב לב".

נפש האמונה

“בטח אל ה' בכל לבך” - יסוד הביטחון בה'

הרבינו בחיי, בהקדמה לפרשת וישב בפירושו לפסוק “בטח אל ה' בכל לבך ואל בניתך אל תשען” (משלי ג, ה), מבאר את מעלת מידת הביטחון בה'. שלמה המלך מזהיר כאן להישען על הקב"ה בלבד, ולא על כוחו או שכלו של האדם. אם יורה לאדם שכלו לבטוח בעושרו או בגבורתו, עליו לדעת שזוהי אשליה: יש לבטוח רק בהקב"ה.

וכך כותב וז"ל: “שלמה המלך יזהיר בכתוב הזה על מידת הבטחון, מפני שהוא מעיקרי התורה והמצוות. יאמר שיבטח אדם בהקב"ה בכל לבו ולא יבטח ולא ישען על בניתו, והכוונה בזה שאם יורהו שכלו ותלמדוהו בניתו לבטוח בשרו או בכוחו וגבורתו, שלא ישען בזה בכלל, רק שישים כל בטחונו בהקב"ה שהוא משיב חכמים אחר ודעתם ישכל, ואין כל מעשיו ומחשבותיו בלתי אפשריים אם ישור ה' יתעלה...”

הביטחון מובן אפוא כמצב שבו האדם מפקיד את מבטחו בקב"ה, משום ש"אין כל מעשיו ומחשבותיו כלום בלתי אם יאזור ה' יתעלה". מכאן, מסיק רבינו בחיי שאין ראוי לאדם לבטוח בכוחו או בהשתדלותו, אלא בה', כדברי דוד: “אך לאלוקים דומי נפשי כי ממנו תקותי”.

שמונת שלבי הביטחון

רבינו בחיי מונה שמונה שלבים בהתפתחות הביטחון באדם. השלב הראשון - ביטחון התינוק בחלב האם: “וידוע כי בטחונו של אדם מתחלק על שמונה חלקים. האחד הוא בתחילת תולדתו בוטח על שדי אמו מפני שהחלב מזונו וחיותו, וכענין שכתוב (שם כב, י) מבטיחי על שדי אמי”.

השלב השני - ביטחון הילד באמו כמטפלת בצרכיו הנעימים: “השני הוא שבטח אחר כך על אמו להאכילו מה שיערב לו ולהטעימו המתוק לחכו, וכענין שאמר דוד ע"ה (שם קלא, ב) אם לא שויתי ודומתי נפשי כגמול עלי אמו, יאמר דוד ע"ה שהיה משה ומדמה נפשו בבטחון ה' יתברך כגמול הבוטח על אמו”.

השלב השלישי - ביטחון הילד באביו כעיקר הפרנסה והתמיכה: “השלישי הוא שבטח על אביו כי אחר שידגל ותפקחנה עיני שכלו מעט יראה כי הוא ואמו תלויים על אביו, ואביו הוא עיקר ויתלה בטחונו באביו”.

השלב הרביעי - ביטחון בכוחו ומלאכתו של האדם הבוגר: “הרביעי הוא שיבטח על כוחו כאשר יגדל יותר וילמד אי זו מלאכה שתהיה באשר יוכל להתפרנס אז יסיר בטחונו מאביו וישים בטחונו בכוחו ותחבולותיו”.

השלב החמישי - ביטחון בה' במצבים שאין לאדם יכולת ותחבולה: “החמישי הוא שיבטח בהקב"ה כאשר יגדל יותר ויתחזק שכלו, ומתוך שיראה שאין כוחו ותחבולותיו כלום ויראה חסרון הבריות ופחיתותם וצורכם הגדול לחסדיו יתעלה, אז יסיר בטחונו אשר היה לו בכוחו וישים בטחונו בהקב"ה בעניינים שאין בידו כוח ותחבולה להפיק אותם...”

השלב השישי - ביטחון בה' אף שיש לו לאדם יכולת מסוימת: “השישי הוא שיבטח בהקב"ה אפילו בדברים שיש לו בהן כוח וקצת תחבולה, כגון מי שאפשר לו להתפרנס בסיבת מלאכה כבדה שהיא מייגעת הברש ומחזיר בטחונו להקב"ה שיפרנסוהו בענין שיהיה נקל יותר”.

השלב השביעי - ביטחון בה' בכל הסיבות, קלות או קשות: “השביעי הוא שיבטח בהקב"ה בכל הסיבות כולם בין שתהיה הסיבה קשה או קלה”.

השלב השמיני - ביטחון שלם בה' ללא תלות בשום סיבה: “השמיני הוא שיבטח בהקב"ה בכל לבו ולא יתלה מחשבתו לסיבה מן הסיבות רק שירצה במה שהוא רצון הקב"ה, כלומר במה שהוא בריא או חולה עשיר או עני חפשי או אסור בבית האסורים... ומי שהוא שלם במידת הבטחון יש עליו לבטוח בהקב"ה בכל לבו שהוא יתעלה בעל הסיבות כולן יזמין אליו הסיבות כפי מה שיצטרך”.

משנת האירה

מצפן גישת האירה

דמותו של יוסף - לחינוך ולחיים

דמותו של יוסף הצדיק מלווה אותנו, ומלמדת אותנו הן על התמודדויות בחיי האדם והן על דרכי חינוך. ובמיוחד ניתן ללמוד מדרכי חינוכו של יעקב אבינו את בנו יוסף, כיצד נבנה הקשר בין הורה וילד, קשר איתן וחזק המעניק לילד בסיס נפשי וכוחות לעמוד בנסיונות החיים.

התמודדות מגיל צעיר

יוסף נולד לאחר שנים ארוכות של ציפייה. יעקב אבינו ציפה שנים רבות שרחל אמנו תזכה לבן, ולאחר תלאות רבות ושנות עמל אצל לבן, נולד סוף סוף יוסף. ילד זה, שנולד אחרי ארבע עשרה שנות ציפייה, נכנס למציאות מורכבת: במשפחה כבר היו ילדים משלוש אמהות נוספות, והוא נאלץ לחפש את מקומו בתא המשפחתי המורכב. יתרה מזאת, כבר בגיל שמונה התייתם מאמו רחל, ועבר לגור בבית בלהה אמו מאמצת. שם התחבר אל בני בלהה שהיו בני השפחות, מה שגרם לשאר האחים לפגוע בו.

ילד זה, שנולד לאחר ציפייה ממושכת והיה בן יחיד לאמו עד גיל שמונה, איבד את אמו מיד לאחר לידת אחיו. זו טראומה לא פשוטה. בעקבות המציאות הקשה, עבר יוסף להתגורר בבית בלהה, ושם החל להופיע כוח ההשפעה שלו: הוא קירב את בני השפחות המבוזים בעיני אחיו. כדברי רש"י (בראשית לז, ב): “והוא נער את בני בלהה - כלומר רגיל אצל בני בלהה לפי שהיו אחיו מבזין אותן והוא מקרבן”.

בנוסף, יוסף דאג למראהו החיצוני וניסה להיראות יפה: והוא נער - שהיה עושה מעשה נערות מתקן בשער ממשמש בעיניו כדי שיהיה נראה יפה. (רש"י שם)

בגרות, גמישות ויכולת התאמה

יוסף היה בחור מיוחד, חכם ובעל יכולת להתאים את התנהגותו לכל סיטואציה. האברבנאל (על בראשית לז, ג-יא) מצביע על כך שיוסף ידע מתי להיות נמרץ ומהיר כצעיר, ומתי לפעול במתינות כזקן. כך רכש את אהבת אביו. האברבנאל כותב:

“אבל הוא עליו השלום אהב את יוסף מכל בניו, ... שלא היה יוסף בכל המקומות ובכל הזמנים נער מהיר וזריז במעשיו, ... ובהיותו אצל אביו הזקן היה בן זקונים הוא לו, בשובה ונחת ומתינות כמנהג הזקנים. ... והכלל, שלא היה יוסף לבניו עצל ... ולא היה אדומי מהיר המעשים בלתי מיושב, ... אבל היה שלם השכל פועל בבחירה כפי התבונה - פעם המהירות ופעם ההתיישבות, וכן בשאר המידות...”

בניית קשר איתן

הקשר בין יעקב אבינו ליוסף נבנה באמצעות שלושה אמצעים:

א. אהבה - “וישראל אהב את יוסף מכל בניו”.

ב. לימוד משותף - רש"י מפרש “בן זקונים הוא לו” (בראשית לז, ג) - “כל מה שלמד משם ועבר מסר לו”. הכלי יקר מוסיף: יוסף בן זקונים הוא לו שתמיד הוא פנה לו ליעקב ונכסף לשמוע מפיו מה שלמד משם ועבר ע"כ אהבו.

ג. כתונת הפסים - אהבת יעקב התבטאה גם בבגד מיוחד (כתונת פסים) ששיקף את מעמדו הרם של יוסף. המלבי"ם (על בראשית לז, ג) מסביר: “וישראל אהב את יוסף מכל בניו... ועשה לו כתונת פסים, ... אבל הוא שעמד בבית לפני אביו היה צריך ללבוש בגדי כבוד לכבוד אביו”.

אהבה זו והקשר העמוק בין יעקב ליוסף העניקו ליוסף עוגן פנימי חזק. גם כאשר אחיו מכרו אותו לישמעאלים ובהמשך נמכר לבית פוטיפר במצרים: “ויוסף הורד מצרימה ויקנה פוטיפר... אשר הורידוהו שמה” גם שם הצליחה רוחו המיוחדת של יוסף להופיע: “ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי”

כוח האמונה והביטחון

יוסף הצליח לשמור על שמחה ואמונה גם במצרים, מקום עבדות וגלות. הכתב סופר (על בראשית לט, ב) מדגיש: “מי שהוא בשלימות אמונת אומן כי הכל מהש"ת... ומי שדואג כואב ונאנח ומצטער, חסרון אמונה הוא... ולכן אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה... והיינו ויהי ה' את יוסף... ראה עצמו איש מצליח ושש לבו ותגל נפשו”.

יוסף עמד גם בניסיון אשת פוטיפר, וכאן היה נוכחות של דמות אביו: “וימאן... ואיך אעשה הרעה הגדלה הזאת וחטאתי לאלקים” (בראשית לט, ח-ט). ברגעים אלו נזכר יוסף בדיוקנו של אביו, כדברי רש"י (על בראשית לט, יא): “לעשות מלאכתו - שגראית לו דמות דיוקנו של אביו”. האור החיים (על יקרא יט, ג) מבאר שדיוקן האב מגביר כוח הקדושה בן, מונע אותו מלהיגרר לחטא, ומשמש כמשיב נפש בשעת משבר.

לסיכום:

מתוך סיפור יוסף ויעקב עולים עקרונות חינוכיים ברורים: אהבה הורית איתנה, גמישות מחשבתית, רגישות חברתית, חינוך לאמונה ולהתמודדות, לימוד משותף. עקרונות אלו יוצרים תשתית רוחנית-נפשית המאפשרת לילד לעמוד בנסיונות, לגדול מתוך עוצמה פנימית, ולהפוך לאדם המשפיע לטובה על סביבתו.

טעם בפרשה

וילב

מי הוא אותו 'צדיק'?
יוסף!!!

יוסף היה מקרב את האחים שלו הפשוטים - בני השפחות [שהאחים היו מזלזלים בהם], והוא היה מרומם אותם בדרכים יצירתיות וחכמות. מה הוא היה עושה? אומר המדרש 'למדנו':
"יוסף עומד ומשמשן [את בני השפחות] כעבד"

אתה מבין!!

יוסף עומד ומשמש את בני השפחות כעבד, בשביל להעלות להם את המורל, ולהגביה להם את הערכה עצמית!

יתרה מזאת, יוסף גם דאג לאחים ששנאו אותו, [ואפילו שהוא ידע שהם שונאים אותו - בראשית רבה] אבל הוא היה נוהג לתת להם עצות טובות כשהוא ראה בכך צורך, כמו שכתוב במדרש הגדול: "היה רועה את אחיו - מלמד שהיה נותן להם עצות טובות"

והוא לא הסתפק בזה! יוסף היה גם הולך ומלמד אותם את כל מה שאבא שלו היה מלמד אותו. [כי הרי יעקב למד את כל תורתו מ'שם ועבר', ואת זה הוא לימד את יוסף - רש"י] ויוסף דאג לאחים שלו ולימד אותם את כל התורה הנ"ל, והנה לשון המדרש הגדול: "שהיה יוסף למד הלכה מאביו בפעם אחת, וחוזר ומלמדה לאחיו, ומנהיג אותן בדבר הלכה כמו שמנהיג הרועה את הצאן".

ולא רק זה, אלא הוא גם היה בודק את המעשים שלהם בשביל לראות אם צריך לשפר אותם. ואם הוא ראה שהם עושים עברות [לטעמן] הוא היה מיד רץ להודיע לאבא שלהם שיוכיח אותם [כמו שכתוב בחז"ל, שהוא סיפר ליעקב שהם חשודים הם על אבר מן החי וכו']

ובאמת יוסף היה נער שאהבו וחיבבו, כמו שמוסיף המדרש הגדול: "שהיו בני השפחות מנשקין אותו ומגפפין [ומחבקים] אותו" ובקיצור, האיש המתוק הזה שדאג לכול העולם נחטף יום אחד והשאיר את העולם בפה פעור!!

אך הגיעו הימים שיוסף היה שליט על מצרים, והפאזל הושלם וההבנה התמלאה!!!

ללמדנו, שהכול מחושבן, והולך לפי הסדר!

אמנם לא תמיד זוכים לראות פה את הפאזל מושלם, אך בעז"ה עוד נזכה לראותו, לעיני כולם.

לפני המון שנים חי אדם 'צדיק' שהיה כל כולו מסור לאחרים. על עצמו הוא לא חשב, ודאגתו הייתה רק לאנשים שסביבו!

כאשר הוא ראה אדם שבור, הוא היה מיד רץ אליו ומרומם אותו, ואם הוא היה רואה אדם שלא מתנהל נכון, הוא מיד היה ניגש אליו ומכוון אותו בעצות חכמות. ובקיצור: הוא היה כולו בשביל אחרים!

והאנשים שסביבו גם נהגו בו כך. כל אותם אנשים שהוא רומם והגביה, היו מחבקים אותו ומנשקים אותו ואוהבים אותו, והוא באמת הצליח לעשות הרבה טוב בעולם!

ונכון שהייתה קבוצה קטנה של אנשים בעיר שלא ממש חיבבו אותו [בלשון המעטה], ושנאו אותו מאוד, אבל גם בהם הוא נהג להשקיע, ואף נתן להם עצות טובות כשהיה צורך. ואפילו, הוא היה מעט עוקב אחריהם בשביל לשמור אותם שלא יכשלו בדרך.

ובקיצור: הוא עשה הכול על מנת להועיל לאחרים!

יום אחד עברה שמועה בעיר: ה'צדיק' נחטף!!

מה??? הצדיק נחטף???

מסתבר שכל אותם שונאים שלו החליטו להעלים אותו מהשטח... והם עשו את זה פחות נעימה!..

נו, מה מדברים עכשיו בכל העיר???

ראיתם מה קרה?? האדם הכי 'צדיק' שהיה כאן, נחטף פתאום באכזריות!..

מה קורה כאן? יש מנהיג לבירה??

טוב, מי אנחנו שנדע מה הם כוונות הבורא יתברך!! אך נחיייה ונראה מה הם כוונותיו!

עברו שנים, ולפתע התברר הכול!

יום אחד הוכרז בעיר ברעש גדול: ה'צדיק' שנחטף לפני עשרות שנים, חי!!

לא רק שהוא חי, אלא הוא חי בעשירות בארה"ב! ולא רק שהוא חי שם בעשירות, הוא בעצם נשיא ארה"ב!!

מה???

מי היה מאמין? מי חשב? אבל יש שם מישהו למעלה שכן חשב, וכן סידר, והנה אנחנו רואים את התוצאות!

לבית אלוף ומבורך!

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'

להערות, הארות והגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com

להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 052-719-2760 או במייל הנ"ל

שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בתפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון! זכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

הדלקת-נרות

י-ם-----4:04

ב"ב-----4:18

יציאת שבת

י-ם-----5:20

ב"ב-----5:21

ה"ת-----5:56

– פניני משה –**דברי תורה לפרשת וישב**

א { **"וישב יעקב"**, אומר רש"י ביקש יעקב לישב בשלוח קפץ עליו רוגזו של יוסף. כל ימי חייו ניהל יעקב מלחמות נגד כוחות הרע, נגד שליחי היצר הרע שהופיעו פעם בדמותו של לבן, ופעם בדמותו של עשו עכשיו משהגיע לזיקנה ביקש ליישב בשלוח ולא ללחום עוד נגד היצר, בסברו כי כבר ניצח אותו לחלוטין, ברם, מן השמים רצו שימשיך יעקב במלחמתו נגד היצר, כי אף אם כשלעצמו כבר לא היה זקוק לכך, הרי יש בזה משום טובה לעולם כאשר הצדיק נלחם ביצר ומכניע אותו. לפיכך "קפץ עליו רוגזו של יוסף" שהרי סימן היה מסור בידי יעקב, שאם לא ימות אחד מבניו בחייו מובטח הוא שאינו רואה גיהינום {להלן רש"י ל"ז- לה}, אבל עכשיו בגלל יוסף אמר "כי ארד אל בני אבל שאולה" והחל להתיירא מפני הגיהינום אם כן אמר יעקב הרי אני צריך להתחיל מחדש במלחמת היצר עדיין לא גמרתי עם עצמי כלל וכלל

{הרה"ג ר' יעקב אהרן מקוסטנטין זצ"ל}

ב { **"וישב יעקב"** אומר רש"י ביקש יעקב לישב בשלוח קפץ עליו רוגזו של יוסף, אומר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעוה"ב, אלא שמבקשים לישב בשלוח בעולם הזה, באמת מגיע לצדיקים שלוח גם בעוה"ז והפירוש הוא בניחותא: "לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא" באמת לא די להם וצריך לתת להם גם שלוח בעולם הזה, והקב"ה מילא את רצונו של יעקב, בזה שקפץ רוגזו של יוסף וע"י כך נתגלגלו הדברים שבא מצרים בכבוד. {היהודי הקדוש מפשיסחא}

ג { **"וישב יעקב"** מבאר רש"י ביקש יעקב לשבת בשלוח קפץ עליו רוגזו של יוסף, וכתוב "שבע יפול צדיק וקם" בפסוק הראשון של הפרשה יש 7 תיבות כנגד שבע הצרות שבאו על יעקב, עשו, לבן, דינה, רחל, יוסף, שמעון, בנימין, ומכל הצרות הללו הקב"ה הציל אותו,

{אבי מורי שליט"א}

ד { **"אלה תולדות יעקב יוסף"** לעולם אין לו ליהודי להסתפק במה שכבר השיג ולהיעצר במקום אחד, כי אם עליו לשאוף להתעלות מעלה- מעלה בסולם היהדות, להיות בבחינת "מוסיף והולך". { "אלה תולדות יעקב" אלה צריכים להיות מעשיו הטובים {תולדותיהם של צדיקים-מעשים טובים" רש"י} של כל יעקב – יוסף" להשיג יותר ויותר מפעם לפעם {הרה"ק מרימנוב זי"ע}

ה { **"איה הקדשה היא בעיניי על הדרך"** אם אדם רוצה להתקדש, אז צריך לשמור את עיניו כשהולך בדרך, ואמרו צדיקים שבדרך אחד יכולים לאבד יגיעה של שנים, ומידה טובה מרובה, כל כפיית היצר מקדש את האדם מאוד מאוד.

לחנכה

1 { **"וישב יעקב"** ידוע מהרמב"ם שחנכה נקרא ימי שמחה והלל, ויש לומר שזה מרומז בפסוק דנן: "וישב" ר"ת |כל ישראל שמחים בחנוכה

{אבי מורי שליט"א}

גוֹט שַׁבַּת, שַׁבַּת שְׁלוֹם וְחֻנוּכָה שִׁמְח

ידידכם

משה יוסף סטן

לרכים

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
17:57	17:20	16:04	ירושלים
17:53	17:21	16:18	תל אביב
17:53	17:19	16:07	חיפה
17:58	17:23	16:22	באר שבע

העלון טעון גניזה

אילו...

פעולה אחת יכולה הייתה לשנות עתידם של דורות. לו רק היינו חיים בתודעה הזאת, כל עשייתנו הייתה נראית אחרת

למרות כל זאת, בעת שעמדו האחים לפניו, אומר להם יוסף: "אני יוסף אחיכם אשר מכתם אותי למצרים" (מה, ד). והרי הדבר מפליא: מעשה ההצלה של ראובן נכשל, ואף על פי כן אומר הכתוב: "וישמע ראובן ויצילהו מידם". ואילו כוונת האחים לא יצאה אל הפועל על ידם, ואף על פי כן הם מואשמים במכירתו למצרים. מה פשר הדבר?

המעשה ותוצאתו

את התשובה לכך אומר הרשב"ם בארבעה מילים קצרות: "שהגרמת מעשיהם סייעה במכירתו" (לו, כח). לא האחים מכרו את יוסף, אך מעשיהם החלו את שרשרת הנסיבות שהובילו למכירתו, ועל כן נזקף המעשה לחובתם. לא ראובן הציל את יוסף, אך מעשיו מנעו את מיתתו באותה שעה, והחלו את שרשרת הנסיבות שהעלוהו לגדולה, על כן נזקף המעשה לזכותו.

למעשיו של האדם ישנן השלכות הנמשכות מעבר לאופק הנראה. התמונה הגלויה לעינינו מוגבלת בטווח הזמן והמרחק. לו היינו רואים את התמונה המלאה, היינו נרעשים מגודל האחריות וההזדמנות להשפיע על העולם.

המדרש אומר: "אמר רבי יצחק: בא הכתוב לומר כשאדם עושה מצוה יעשה בלב שלם. אילו היה יודע ראובן שהכתוב מכתוב עליו 'וישמע ראובן ויצילהו מידם' בכתפו היה מטעינו ומוליכו אצל אביו..." (ויקרא רבה לד, ח)

מבאר בעל השפת אמת [בשם סבן]: "ח"ו שהיה ראובן עושה כן מפני הכבוד שיעיד עליו הכתוב. רק אילו היה יודע שהדבר נוגע כל כך שהכתוב יכתוב עליו". לו היה האדם עומד על מלוא המשמעות של מעשיו, והתוצאות הנגזרות מהן לדורי דורות - עשייתו הייתה שונה.

השלכות לנצח

אחרי שעסקנו ביוסף ובאחיו, הבה נחשוב גם על עצמינו. נתאר אדם שבזכות תרומתו או פעילותו יהודי אחד הגיע לסמינר ערכים וחזר בתשובה. לו רק היה מסוגל לראות באופן מוחשי את תוצאות מעשיו; דורי - דורות של צאצאים שומרי מצוות, המקימים משפחות לתפארת על אדני התורה ומרבים בעולם קדושה וטהרה - כלום לא היה רץ בהתלהבות להטעין על כתפו עוד ועוד זכויות שכאלה?...

אילו היינו יכולים לחזות מראש את תוצאות מעשינו, כיצד היינו פועלים? גם בפרשה שלנו ישנה נקודת מפנה, בה הדברים היו יכולים להתגלגל לגמרי אחרת. האחים רואים את יוסף מרחוק ומתנכלים אליו להמיתו. הספורנו מבאר שהאחים דנו את יוסף כדין רודף. סכנת נפשות חמורה מרחפת על ראשו. אולם בשלב זה מתרחש מפנה. "וישמע ראובן ויצילהו מידם" (לו, כא).

ראובן מציע כי יוסף יושלך לגורלו באחד הבורות השכיחים בעמק דותן. לכאורה, הצעתו אינה מיטיבה עם יוסף שהרי גם הבור בחזקת סכנה. אולם התורה מעידה כי ראובן התכוון לטובה. הוא ביקש להרוויח זמן כדי שיוכל לשוב לבור, שלא בנוכחות אחיו, ולהחזיר את יוסף הביתה.

אילו היו הדברים מתגלגלים כפי שתכנן ראובן, הייתה ההיסטוריה נעה בציר שונה לחלוטין. אין לדעת כיצד הייתה מתפתחת הקנאה בין יוסף ואחיו, ובאיזה אופן הייתה מתקיימת גזירת הירידה למצרים; אולם מיעקב היו נחשכות עשרים שנות יגון ואנחה. גם יוסף לא היה נאלץ לעמוד בניסיונות הקשים שציפו לו במצרים, ולא היה יושב בבית האסורים על לא עוול בכפו.

אח אובד

אלא שכל זה לא קרה. כאשר שב ראובן, הוא נדהם לגלות שהבור ריק. מפשט המקראות עולה כי אף האחים הופתעו מכך. ראובן זועק: "הילד איננו ואני אנה אני בא" (לו, לא) ובפי האחים אין מענה לתמיהתו.

ואכן הרשב"ם וההולכים בשיטתו מבארים כי לא האחים הם שמכרו את יוסף למדיינים. יהודה אומנם הציע את הרעיון, אך כאשר הגיעו הדברים לידי מעשה נאמר: "ויעברו אנשים מדיינים סוחרים, וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור, וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף" (לו, כח). האחים אינם נזכרים בפסוק זה.

המדיינים הם המעלים את יוסף מן הבור והם המוכרים אותו לישמעאלים. יוסף עצמו מרמז על כך באומרו: "גנוב גונבתי מארץ העברים" (מ, טו).

לא נמכר, כי אם גנב. הדבר אף מסביר מדוע לא חיפשו האחים אחר יוסף כל אותן השנים, ומדוע לא זיהו אותו בעומדם לפניו במצרים. סבורים היו שמת. כששילחו לאביהם את כתונת הפסים, לא שיקרו האחים ולא הוליכו אותו שולל. באמת ובתמים האמינו כי אחיהם מת, ואת כותנתו טבלו בדם רק כדי להסתיר את מה שאירע לפני היעלמותו.

הדבר אף מסביר מדוע האחים אחר יוסף כל אותם שנים

עמוד 11
ערכים לילדים
לקראת שבת

עמוד 5
הרב ברוך שלג
נס או טבע?

עמוד 4
הרב צביאלי בן צור
'כן' ו'לא'

עמוד 2
הרב דוד ברוורמן
יוסף הצדיק

מחשבות טובות

הרב דוד ברוורנין

הפתעות רבות ראו חוקרי משטרת ישראל בפענוח סרטי מצלמות האבטחה, אך בסרטון שזכה הם טרם נתקלו. הייתה זו פריצה לבית בעיר נתיבות. המשפחה נמה את שנתה. הגנבים חדרו לדירה, ונגשו בלאט אל הוויטרנה, שם שכנו פמוטים יקרים. אלא שמול הוויטרנה האירה באור עמום תמונתו של ה'בבא סאלי', רבי ישראל אבוחצירה.

נו.. איך לא? הרי עסקינן בעיר נתיבות... היה נראה בכירור שהגנבים חשו אי נעימות מדמותו. אך מאידך, היה קשה להם לוותר על הפמוטים שכה טרחו להשיגם. לבסוף, הם הפכו את התמונה אל הקיר, נטלו את הפמוטים, ונעלמו...

פרשת וישב מתארת בהרחבה את עוצמת קדושתו של יוסף הצדיק בהתמודדותו בניסיון אשת פוטיפר. שיא הניסיון היה כאשר יוסף מצא את עצמו לבד בבית.

נתבונן נא בעוצמת התמודדותו של יוסף הצדיק. הוא היה נער בודד בארץ זרה ומנוכרת. עבד לשר הטבחים, חייו תלויים באדוניו פוטיפר ורעייתו, לטוב ולרע. והנה, לא שפחה זוטרה מציקה לו, אלא אשת אדונו, בבית אדונו! וכשהוא לבד, ללא כל סיכוי לעזרה מהסובבים. שם הוא מאוים על ידה שאם יסרב, ימצא עצמו נאשם באישום הקשה ביותר, שישלח אותו לבית הסוהר המצרי ללא הגבלת זמן.

על גבורה זו הפליגו חכמינו ז"ל בגמרא (יומא לה) עד כדי כך שהגדירו אותו בתואר: "יוסף מחייב את הרשעים". ומפרשת הגמרא: "רשע אומרים לו, 'מפני מה לא עסקת בתורה?' אם אמר 'נאה הייתי וטרוד ביצרי הייתי', אומרים לו 'כלום נאה היית מיוסף?!' אמרו עליו על יוסף הצדיק, בכל יום ויום הייתה אשת פוטיפר משדלתו בדברים, בגדים שלבשה לו שחרית לא לבשה לו ערבית... וכו' אמרה לו: 'הריני חובשתך בבית האסורין!'... 'הריני מסמא את עיניך!'..... נתנה לו אלף ככרי כסף לשמוע אליה... ולא רצה לשמוע לה."

ולא מדובר באימי סרק! במעמדה יכלה אשת פוטיפר לממש את איומיה ללא קושי! אך יוסף לא חשש להתמודד עם יסורים אלו. וגם מול

יוסף הצדיק

יוסף לא רק עמד בניסיון פרטי, היה זה ניסיון של כל האומה

פיתויי הכסף הוא לא הסתנוור. יש להתבונן, מהיכן הוא שאב את כוחו? מלמדנו רש"י שם: "שנראית לו דמות דיוקנו של אביו... כדאיאת במסכת סוטה". וכונתו על המבואר שם בגמרא (ל): "באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון, אמר לו, 'יוסף עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם, רצונך שיימחה שמך מביניהם?!'... מיד "ותשב באיתן קשתו... מידי אביר יעקב"...

כשמתבוננים בדברי הגמרא: "יוסף מחייב את הרשעים", מתעוררת השאלה: 'יבוא כל רשע ויאמר: 'אם לפני כל פיתוי היו באות אלי

הגנבים חדרו לדירה, ונגשו בלאט אל הוויטרנה, שם שכנו פמוטים יקרים

דמויות בחלוני, ומזהירות אותי מלבצע עבירה, ודאי שלא הייתי מעז לחטוא!" ומבאר בעל השבילי יוסף, 'שיסוד הדברים נעוץ בדברי המהרש"א על דברי הגמרא, שדמות זו שנראתה ליוסף בחלון לא הייתה אביו, אלא: "בא הקב"ה בדמות אביו". מבלי להעמיק בדברים, כבר אנו מוצאים שמדובר כאן בהתמודדות קשה ואדירה מאין כמוה, עד שכביכול היה צריך הקב"ה בכבודו ובעצמו לבוא לסייעו לעמוד בניסיון זה. מדוע?

התשובה לכך נמצאת בדברי המדרש (ויקרא רבה לב, ה): "יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הטומאה ונגדרו ישראל בזכותו. אמר רבי

חייא בר אבא, כדאי היה גדרו מטומאה בעצמו שנגאלו ישראל על ידו".

זאת אומרת, שעל ידי שנמכר יוסף לעבד במצרים, ועמד בניסיון הנורא של אשת אדוניו, הוא סלל את הדרך לכל בני ישראל שירדו למצרים. בזכותו הם שמרו על קדושתם וטהרתם, ועל ידי שהיו גדורים בעריות זכו להיגאל.

כעת נבין מעט מזעיר מעוצמת הניסיון בו עמד יוסף הצדיק, הרי קדושתם של כל שישים ריבוא ישראל במצרים הייתה תלויה בקדושתו של יוסף! נמצא, שכל כוחות היצר של שישים ריבוא ישראל התקבצו כדי להחטיא את יוסף הצדיק, ביודעם שאם יצליחו להפיל אותו ברשתם; יעלה בידם להחטיא את כל ישראל במצרים. ואם יעמוד בקדושתו, הרי יסלול את הדרך לכל ישראל לגבור על יצרם.

הגמרא בקידושין (ל) אומרת: "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו, שנאמר (תהלים לו, לב): 'צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו' - ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו, שנאמר: 'אלוקים לא יעזבנו בידו'".

ואם אדם שיש לו 'יצר הרע פרטי' כך, על אחת כמה וכמה בניסיון של יוסף הצדיק, שהיה צריך לסלול את הדרך לכל ישראל; הוא ודאי לא יכול היה להתגבר על כוחות אלה בלי סיוע מיוחד מן השמיים. ולכן, כיון שנלחם בכל כוחו ופעל בכל מה שהיה יכול, בא הקב"ה לסייעו, ובכך נתקיים בו מאמר הגמרא: "ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו".

מובא בתולדות אדם' בשם הגר"א, שביאר: "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו... ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו", לימדו אותנו חכמינו ז"ל, כי רק אחרי שאדם עשה כל מה שביכולתו כדי להתגבר על היצר הרע, אז שולח לו הקב"ה את עזרתו, ומסייעו להתגבר.

לאור הדברים מיושבת השאלה מדוע 'יוסף מחייב את הרשעים'. אמת שיוסף התגבר על יצרו בזכות שנתלבש הקב"ה בדמות דיוקנו של אביו, אולם סיוע זה קיבל יוסף מהקב"ה רק אחרי שהקדים להילחם ולהתגבר כארי בכל כוחו, עד שהגיע לקצה גבול היכולת האנושית, ואז, ברגע האחרון, כשתם כוחו - נתגלה אליו הקב"ה.

מכך נבין שכל אחד מישראל יכול ללכת בדרכו של יוסף, להילחם בכול כוחותיו מול פיתויי היצר, ולאחר שיעשה את כול ההשתדלויות, עליו לזכור שנצרך הוא לסיוע מלמעלה. וכשיתפלל לבורא עולם שיעזרו - מובטח לו שיקבל את העזרה הנחוצה ויצלח את האתגר. יהי רצון שזכה לדבוק תמיד בדרכי יוסף הצדיק.

בניסיון לתקנות

ידידי ערבים
זנייתם מאות משפחות לשוב לברואם
זנייתם בשבת מרגשת מרגשת
 תרמו ענישין וקבלו שבת חוויתית במגוון מלונות*
 ניר עציין | ניני גליל | רמדה נתניה | נוף כנרת | שלום | בית וגן | עדן אין קרלטון | פארק | אריא | ביאנקי | ציפורי בכפר
1-800-35-35-26

לתגובות והערות-מערכת: 072-3303580 alon@arachim.org

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים

עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: נ. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. רובינשטיין

נקדת מבט

הרב משה לנדא

לוחות השיש

לא פרסמת - לא עשית

עמדתו מול לוח השיש הענק בכניסה לבית הכנסת והמשופץ, ושאלתי את עצמי: "בשביל מה הוא היה צריך את כל זה?" היה זה לפני כמה שנים. אחד מעשירי אחת הערים החדריות, נדב סכומי כסף אדירים לשיפוץ בתי כנסת ומקוואות רבים בעיר. ישנם הרבה יהודים טובים שתורמים סכומי כסף נדיבים לשיפוץ בתי כנסיות ובתי מדרשות. אבל המשותף בין כל בתי הכנסיות ששיפץ אותו נדיב; היה השלט.

בכניסה לכל היכל שהנדיב שיפץ, הוא ביקש להתקין לוח שיש גדול ומפואר, עליו היה כתוב: "לזכרון עולם בהיכל ה', כי הנגיד הנכבד רודף הצדקה והחסד, הרב הגאון... [וכאן התנוסס שמו באותיות קידוש לבנה] הקים על מכונם את בתי הכנסת וכו'".

אלהם ראובן, אל תשפכו דם, השליכו אותו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו, למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו" (שם, כב).

אבל לפני שהתורה מספרת מה ראובן אמר לאחיו, היא מוסיפה פסוק נוסף, "וישמע ראובן ויצלהו מידם, ויאמר לא נכנו נפש" (שם, כא). בשביל מה ההקדמה הלכאורה מיותרת הזו? הרי מי שממשיך לקרוא את הפסוקים הבאים, מבין שראובן מציל את יוסף ממוות?

בשאלה שהפנתה קהילה יהודית לרבי שלמה בן אדרת - הרשב"א, ופורסמה בקובץ תשובותיו (ח"א תקפא), הוא נשאל על אדם ששיפץ את בית הכנסת והוא מבקש ששמו יתנוסס על קיר בית הכנסת, אבל הקהל מתנגד לכך. כתב הרשב"א: "מידת חכמים היא, ומידת וותיקין, כדי ליתן שכר לעשות מצווה. ומידת התורה היא שהיא כותבת ומפרסמת עושה מצווה. ואם התורה עשתה כן, צריכים אנו להלך אחר מידותיה של תורה. שהן דרכי נועם".

והיכן פרסמה התורה עושי מצווה? כאן, אצל ראובן. חוץ מלספר את הסיפור, מי אמר מה, התורה מבקשת להקדים, לתת כותרת, לפרסם ולהודיע: "וישמע ראובן, ויצלהו מידם".

בהמשך נוסף גם נוסח הנצחה לעילוי נשמת אביו ואימו, ולוח השיש הגדול והמהודר נחתם ב-"יהי פועלו ברוך וצדקתו עומדת לעד".

בכלל לא היה משנה אם בית הכנסת היה קטן או גדול, וכמה עלה השיפוץ... גם שיפוץ בית כנסת קטן בעלות נמוכה, לא גרם להקטנת השלט. באחד מבתי הכנסת הקטנים נכתב, "כי הנגיד הנכבד וכו' תרם בנדיבות ליבו לשיפוץ בית הכנסת לטובת המתפללים והלומדים". גם כאן נוסף הנוסח לעילוי נשמת אביו ואימו, ונחתם: "יהי פועלו ברוך וצדקתו עומדת לעד".

אצל ראובן, חוץ מלספר את הסיפור, מי אמר מה, התורה מבקשת להקדים, לתת כותרת, לפרסם ולהודיע: "וישמע ראובן, ויצלהו מידם". ומדוע חשוב כל כך לפרסם עושי מצווה? מסיים הרשב"א את תשובתו: "לפתוח דלת לעושי מצוות". כשאתם עושים מצווה בשקט, בעילום שם, בלי שאף אחד יודע, אין ספק - אתם ראויים להערכה על כך שאינכם חפצים בפרסום. אלא שבגלל הצניעות הזו, אף אחד לא ילך בעקבותיכם.

עשרות שלטי שיש הוצמדו לקירות בתי הכנסת בעיר. ניצבתי מול אחד מהם וחשבתי לעצמי: איזה מן כבוד מדומה מחפש האיש הזה בהצבת השלטים הללו? זה בדיוק להיפך. הרי כעת כולם יאמרו "תראו איך הוא דורש כבוד".

בניסיון ללמד עליו זכות, חשבתי, אולי יש כאן איזו סגולה שאני לא מכיר. אולי כשהאיש יחזיר את נשמתו לבוראו, בבית דין של מעלה הוא יבקש שיספרו את לוחות השיש הללו, ומלמדים עליו זכות ומספרים על תרומותיו הגדולות.

אבל האמת, כבר כתובה בפרשת השבוע. כשיוסף יוצא לחפש את אחיו, הם רואים אותו מרחוק, "ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות הלזה בא: ועתה לכו ונהרגו... ונראה מה יהיו חלומותיו" (לז, יט). ראובן לא מסכים לאמירה הזו. "ויאמר

אבל כאשר אתם מפרסמים את המצווה שעשיתם, יהיו ודאי עוד אנשים שירצו שהשם שלהם יתנוסס כעושי מצווה. הוא תרם והוא תרם והוא תרם, הנה השם שלו כתוב, והשם של השכן... והשם של החבר... אז אני גם אתרום.

פרסום עושי המצווה גורם לעוד אנשים לתרום. כשאותו גביר, הנגיד הנכבד רודף הצדקה והחסד, דאג שיתלו לוח שיש ענק שיפרסם את המצווה, אולי הוא פשוט ביקש לסחוף אחרי עושה כמה עשירים שיתרמו גם, וגם השם שלהם יתנוסס בגאווה.

המושג: "לא פרסמת - לא עשית", מקבל אולי משמעות חיובית.

המילה האחרונה פיתוח חותם על אבן שיש, כן התורה ולקח בימי הנעורים. (משלי ישראל)

3 מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "בעוד שלושת ימים ישא את פרעה ראשך מעליך ותלה אותך על עץ ואכל העוף את בשרך מעליך" (מ, יט).

מניין הבין יוסף שר האופים כי יתלה?

תשובה: המגיד מדובנא מבאר זאת על פי משל. פעם נערכה תחרות ציורים. אחד מהם, ציור מוחשי להפליא, בו נראה אדם הולך כשהוא נושא על כתפיו שיבולים. הצייר הכניס לאולם התצוגה ציפור, שלמראה השיבולים שבציור התעופפה לעברם וניסתה לנקר בהם. השופטים התפעלו. אולם, לבסוף נמנו וגמרו שיש לפסול את הציור. "אמת", הסבירו השופטים, "השיבולים מוחשיות להפליא. אך מכך שהציפור לא חששה מהאדם שבציור, ניתן להסיק שאין דמותו משכנעת..."

בדומה לכך, הבין יוסף שאם שר האופים מחזיק סל לחם על ראשו והציפורים אוכלות ממנו ללא חשש, הרי שאין הן רואות בו אדם חי, ומכאן שפרעה עתיד להסיר את ראשו מעליו.

2 "הדודאים נתנו ריח (שיר השירים ז, יד) - זה ראובן שהציל את יוסף; ועל פתחינו כל מגדים - זה נר חנוכה" (מדרש רבה שם).

מה עניין דודאי ראובן אצל חנוכה?

תשובה: הדודאים שליטת ראובן ניתנו לרחל כתרופה, כדי שתוכל ללדת את יוסף. בדרך זו היה ראובן שותף בעקיפין ללידת יוסף. והנה, אף שניטלה הבכורה מראובן וניתנה ליוסף, בכל זאת ממשיך ראובן לדאוג לשלומו של יוסף וחוזר לבור להצילו. דורות רבים לאחר מכן, הכוהנים החשמונאים, צאצאי שבט לוי שביקש להרוג את יוסף, הם אלה שקמים להציל את עם ישראל מידי היוונים. זהו החיבור בין חלקי המדרש: ראובן מציל את יוסף, הללוים נלחמים בגזירות היוונים, וכולם גוברים על המפריד ביניהם כדי להציל את כלל ישראל.

3 כי אשמרה שבת

רבי אברהם אבן עזרא הוא מחברו של פיוט זה, מפיוטי השבת הנפוצים והידועים. בפיוט באה לידי ביטוי אהבתו של המשורר ליום השבת. בשבת הוא נח, מתענג בלימוד התורה ובסעודות השבת, מתרחק מדברי חול, מטהר את ליבו, ומתחבר למהותה הרוחנית של השבת. הפזמון החוזר של הפיוט מדגיש את חשיבותה של השבת, המהווה אות ועדות לברית בין עם ישראל והקב"ה.

בחלק מהקהילות נוהגים לשיר את הפיוט אחרי הסעודה השנייה, בשבת בבוקר. בנוסח פרובאנס נהגו לאמרו בכל שבת בפסוקי דזמרא, לפני 'ברוך שאמר'.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת החינוך

הרב צביאל'י בן צור

'כך' ו'לא'

הטלת מרות - השלב המעשי

'כך' - בכמות!

עד כמה שאומר יותר פעמים 'כך', יהיה לי את הכוח והתוקף לומר 'לא'. אך במקרים לא מעטים אנו אומרים 'לא' משיקולים לא ממש נכונים. לדוגמה - ילד רוצה להוריד משחק, ואימו מסרבת. אם היא מול הילד בתהליך חינוכי, נניח שהוא שיחק ולא סידר אחר כך, למרות האזהרה, וכעת אנו מחנכים אותו -

זה נפלא, מפני שהענישה הראויה ביותר אצל ילד היא הענישה של 'מידה כנגד מידה', כך הוא מבין.

אבל אם הסירוב מגיע מפני שאין לאימא כוח לראות חדר הפוך, יתכן שעוד רגע נראה בית הפוך, וכאן כדאי להתאמץ לומר את ה'כן', בכדי שהילד יראה עד כמה אנו רוצים להיטיב לו, ויקבל מאתנו גם כשאנו אומרים 'לא'.

איך אומרים 'לא'?

כשברור שלא, נאמר את ה'לא' באופן ברור, אך בהזדהות קלה, מתוך הבנה שהוא כעת בצער. נשדר לו שאנו ברורים בדעתנו מחד גיסא, אבל מבינים את הרצון / צורך שלו בדבר. אם נבחין שמאוד קשה לו עם התשובה, לעיתים

נפתח הראשון להטלת המרות. כשהילד מבקש משהו וברור לנו שהתשובה חיובית - נאמר לו כן. כשברור לנו שלא - נאמר לא. כשיש ספק - נאמר לו להמתין כמה דקות, ואז נענה את התשובה בצורה ברורה. עד כמה שהילד רואה שאני מאפשר, הוא מוכן לקבל כשאני מסרב.

איך אומרים כן?

כשברור שכן, נאמר את ה'כן' בשמחה ומאור פנים, אנו נראה לו שאנחנו שמחים לתת לו. לא נגיב כאילו אנו נכנעים ובלית ברירה אנו אומרים כן, שהרי אם נענינו מייד בחיוב, ברור לנו שזה בסדר, אז מדוע לא לתת לו בשמחה? כשאנו מתלבטים, אחרי שהחלטנו להיענות בחיוב, שוב נאמר זאת בשמחה. המטרה היא שהילד יבין שאנו שמחים בשמחתו, וכשאנחנו יכולים אנו מעניקים לו את צרכיו. הדבר חשוב בעיקר למען הקשר החם בינינו, אך גם שנוכל לסרב בעת הצורך.

נציע חלופה. לא נתחנן שיסכים לה, ולא נחוש צורך לפצות ולרצות. אנו רק רוצים להקל עליו, ואם הוא לא מעוניין בחלופה, הוא לא חייב.

'לא' - בכמות?

מעט 'לא', שווה הרבה. כשה'לא' מועט, יש לו כוח יותר מ-100 אמירות 'לא' שטחיות, מפני שהילד קולט שזה נאמר על ידי מי שאוהב אותו באמת, ושמרבה להתיר לו. ואז, כשאמר את ה'לא' בכל הבטחון, גם נעמוד עליו. הילד יקבל זאת, ואפילו אם הוא יתווכח, בתת המודע הוא מבין שמי שאוסר עליו כעת, הוא מי שמתיר לו כשניתן, אוהב אותו מאוד, וכעת אומר את ה'לא' מאותו מקום דואג ואוהב.

'לא', בכמה טון?

"אתם לא מבינים כשמדברים אתכם יפה, רק בצעקות", הוא משפט רווח בבתי רבים. בחלקם זה נאמר עם סימן קריאה, בחלקם עם סימן שאלה. האם כדאי לצעוק כשאומרים 'לא'? לא! כשברור לי שאני בעל הבית, אני לא צריך לצעוק. כשאני צועק, לא ברור לי שאני בעל הבית. וכשלא ברור לי שאני בעל הבית, זה לא ברור לאף אחד.

שורש אחד

הפסיכולוגיה של הקנאה

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דינאל נשיא

ידועים המדרש שההשגחה העליונה גלגלה ש"עשרה" הרוגי מלכות" יובלו להריגות אכזריות, על מנת לכפר על מכירת יוסף שנבעה מקנאת האחים, ככתוב: "ויקנאו בו, אחיו" (לו, יא). ה'כלי יקר' כותב, כי בשל מכירת יוסף, יסוד הקנאה הושרש לדורות בעם ישראל בעוצמה רבה, יותר מכל אומה.

רגש הקנאה נחשב לרגש חזק ומתסכל במיוחד. שלמה המלך מתארו בשיר השירים (ח, ו) כעז במיוחד, כמו השאול הבוער באש "קשה כשאול קנאה - רשפיה רשפי אש שלהבתי". בספר משלי שלמה המלך אף מתארה (משלי יד, ל) כגורמת לפגיעה פיסיית: "חיי בשרים לב מרפא ורקב עצמות קנאה".

איסור הקנאה הינו מתחום העבירות שבין אדם לחברו. עבירות קשות יותר מעבירות שבין אדם למקום לפי שיותר קשה לצאת ידי חובת הבריות מלצאת ידי חובת שמיים, וכדברי החתם סופר: "כל ימי הייתי מצטער על המקרא הזה, והייתם נקיים מה' ומישראל". ויותר אפשרי

לצאת ידי שמיים, מלצאת ידי-הבריות. ועונשו יותר קשה מאוד מאוד, עד לאין מספר ממי שאינו ירא שמיים, חס וחלילה". (שו"ת חת"ס ח"ו, נט):

ארגון 'בית הלב', המספק יעוץ פסיכולוגי לקשיים נפשיים, ערך בעבר אסיפה בביתו של מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל. במהלך הפגישה פנה ראש הישיבה זצ"ל אל הפסיכולוג המלווה את הארגון, ואמר לו: "תשעים וחמשה אחוזים מבעיות הנפש הן בעיות של מידות, ומבין כל אלו אחוז ניכר נובע מקנאה. אדם מקנא בפלוני ומקנא באלמוני, ולאט-לאט הוא נשבר".

הפסיכולוג התקשה לקבל את הדברים: "למדתי פסיכולוגיה במשך שנים, והקביעה הזו אינה מתאימה עם התאוריות שלימדו אותי!"

כעברו ימים אחדים הוא התקשר לבית רבנו וביקש: "תמסרו לראש הישיבה שהוא צודק במאה אחוז! חזרתי הביתה ופתחתי את כל התיקים שאני מטפל בהם ושיטפתי בהם בעבר. בדקתי תיק אחר תיק. גיליתי שתמיד הבעיה התחילה מקנאה פשוטה. אחד ראה את חברו שגובר עליו. רעהו ראה את השני שמצליח יותר. לזה הפריע שפלוני שעובד ביחד

יותר קשה לצאת ידי חובת הבריות מלצאת ידי חובת שמיים

איתו באותה עבודה ומשתכר יותר - כל הדברים הללו הם שורש כל הבעיות!" הקנאה היא כוח הרסני. הרבה מהפשעים הגדולים - החל מקין והבל ועד היום - מבוצעים על הרקע זה. הרבה מהסכסוכים בקרב משפחות, בין אחים ובין חברים - נובע מקנאה. הקנאה זכתה לתשומת לב רבה במחקר הפסיכולוגי, החברתי והנוירולוגי. בניסוי השכר היחסי המשתתפים מתבקשים לדמיין מצב שבו הם מקבלים הצעת שכר מפתה: שכרם מוכפל לעומת שכרם הנוכחי, מה שמאפשר להם שיפור משמעותי בהכנסתם ובאיכות חייהם. עם זאת, ישנו תנאי נוסף - כל שאר עמיתיהם יקבלו שכר גבוה מהם, כלומר, פי שלושה משכרם הנוכחי.

התוצאות הלא מפתיעות היו, שתחושת הקנאה והמרמור שהתעוררה בשל ההבדל בשכר; השפיעה על רבים לא לקבל את ההצעה האטרקטיבית. תחושת הקנאה גרמה להם לראות את ההצעה כהשפלה וכחוסר צדק.

חז"ל לימדונו כי הרוצה להיחלץ ממידת הקנאה יחדיר לליבו ש"אין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו כמלא נימא" (יומא לח). ויזכור ש"איזהו עשיר - השמח בחלקו" (אבות ד, א).

ערכים לחיים

הרב ברוך שלג

נס או טבע?

כשיודעים שגם הטבע הוא נס

רבי יוסף קארו זצ"ל בחיבורו הבית יוסף שואל: אם היה די שמן להדליק יום אחד, הרי שהנס היה שבעה ימים בלבד! ומדוע חוגגים שמונה ימים?

במסכת תענית מסופר: "פעם אחת בבית השמשות של ערב שבת, ראה ר' חנינא בן דוסא את בתו שהיא עצובה. 'למה את עצובה?' שאל. אמרה לו: 'כלי של חומץ נתחלף לי בכלי של שמן והדלקתי ממנו אור לשבת'. אמר לה: 'בתי מה אכפת לך? מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק'. ואכן היה דולק והולך כל היום כולו עד שהביאו ממנו אור להבדלה".

בתחילה חשבתי שמעשה זה התרחס סמוך לכניסת שבת, כאשר הבחינה בתו של ר' חנינא שלא נותר שמן בבית ואין לה במה להדליק נרות שבת, עד שבא אביה והורה לה להדליק בחומץ. אך אי אפשר לומר כך, מפני שהמעשה אירע בבין השמשות, זמן שאין מדליקין בו נרות שבת! ובניתיים דולקים הנרות ב... חומץ.

אם כך, מדוע הייתה עצובה? ומה חידש לה אביה לאחר שראתה את החומץ דולק? נראה כי בתו של ר' חנינא הדליקה חומץ במקום שמן, ועל כך הייתה עצובה - מפני שנעשה לה נס וחששה שינכו לה מזכויותיה. על כך אמר לה אביה: "מי שאמר לשמן... כלומר, בתי, עליך לחשוב - מדוע שמן דולק? וכי מפני שטבעו כך? לא! אין הוא דולק אלא מפני שה' אמר לו לדלוק! ואם כן, מה בינו

לבין חומץ?! והיודע זאת - אין מנכים לו מזכויותיו.

וכלשונו של הרב דסלר: "מי שכבר עמד בניסיון זה של הטבע עד שאיננו עוד ניסיון עבורו כלל, אין עוד צורך שיתנהגו עמו מן השמיים מתוך הסתר זה, ועל כן מצויים הניסים אצלו" (מכתב מאליהו ח"א עמ' 178).

בדיוק מסיבה זו, קבעו לנו שמונה ימי חנוכה. ללמדנו ש"מי שאמר לשמן שידלק שבעה ימים נוספים, הוא שאמר לשמן שידלק אף ביום הראשון!" שנדע להתפעל אף מהמציאות המוכרת לנו - "שמן דולק".

לא לחינם אמר המשורר: "בני בינה ימי שמונה קבעו". 'בינה' היינו להבין דבר מתוך דבר; 'בני בינה' הבינו שיש לקבוע שמונה ימי חנוכה ולא שבעה, כי מתוך הנס התבוננו והבינו שאף מה שמן דולק - נס הוא! ומי שזוכה לכך, לראות את הטבע כנס - נס נעשה עבורו טבע!

בליל ט"ז בחשוון שנת תרצ"ט, נערך פוגרום אכזרי ביהודי גרמניה, לימים קיבל את השם 'ליל הבדולח'.

בין אלו שנחשפו לזוועות היה אשר וויד, אמריקאי שנולד בוויירג'יניה למשפחה לא-יהודית, אשר היגר לגרמניה לצורך לימודים אקדמיים. אירועים אלו זעזעו אותו וגרמו לו לשאול שאלות נוקבות, שבעקבותיהן החליט להתגייר.

לאחר הגיור, למד וויד שנים רבות בשיבת 'אור שמח', והיה דורש בבתי כנסיות ומקרב רחוקים ליהדות. אחת המשפחות בקהילתו הייתה רחוקה מאוד מיהדות. לאחד מבני המשפחה הזו הייתה שאיפה להתקבל לאקדמיה הצבאית 'ווסט פוינט' שבארה"ב, ולאחר כשנה חזר הביתה כשהוא חובש כיפה ולבוש בציצית. הרב וויד, שהופתע מאוד, פנה אליו ושאלו, מה הוביל אותו לשינוי כה מהותי?

וכך השיב: "במהלך לימודי השתתפתי באסטרטגיות צבאיות, שם לומדים ומנתחים מלחמות רבות. בשיעור לא הזכרה ולו מילה אחת על המלחמות בהן ניצחה מדינת ישראל. שאלתי את המרצה: 'כבוד הגנרל, מדוע לא הזכרת את אותן מלחמות בהן ניצחה מדינת ישראל, כמו למשל מלחמת ששת הימים?'

הגנרל השיב: 'מיטב האסטרטגים הצבאיים ניתחו את המלחמות בהן ניצחה מדינת ישראל. האסטרטגיה הצבאית שעמדה לכם - אינה אלא נס. ואנחנו כאן בווסט פוינט - לא מלמדים ניסים!'

דבריו של הגנרל עוררו אותי. תהיתי - כיצד גנרל נוכרי מזהה את כוחו של הקב"ה המלווה את עם ישראל במלחמות, ואני אינני רואה זאת?! בעקבות זאת החלטתי ללכת ללמוד על שורשי היהודים, והנה אני לפניך מכיר, או לפחות מנסה להכיר את בוראי!"

אנו נמצאים בעיצומם של ימי החנוכה, בהם מדליקים נרות במשך שמונה ימים, זכר לנס שאירע כשנכנסו יוונים להיכל וטימאו את כל השמנים. לאחר שניצחו החשמונאים, מצאו רק פך שמן טהור אחד בחותם כהן גדול, שהיה אמור להספיק ליום אחד בלבד, אך נעשה בו נס ודלק שמונה ימים.

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לור

רוגזו של ה-יוסף

ומה באמת צריך בבית?

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו" (בראשית לו, א) אומר רש"י בשם חז"ל: "ביקש יעקב ליישב בשלווה - קפץ עליו רוגזו של יוסף".

יעקב רוצה לשבת בשלווה, חשב שתהיה לו מנוחה, ופתאום צצה הפרשייה של היעלמותו של יוסף. מה הכוונה 'קפץ עליו רוגזו של יוסף'?

בדרך רמז נוכל ללמוד מכאן מוסר השכל. ביקש יעקב ליישב בשלווה; מדובר כאן באברך צעיר, שהתחתן למזל טוב עם בת 'בית יעקב'. הם רוצים לשבת בשלווה - התחתנו, יש להם יחידה קטנה, שולחן, כיסא ומיטות. כאן עדיין הכול בסדר. ביקש יעקב ליישב בשלווה, בשלום ובנחת; מה כבר יכול להרגיז את המשפחה הטרייה הזו? מה יכול לעשות להם בלגן בשלום בית? רוגזו של יוסף.

ומהו רוגזו של יוסף? הם רוצים 'להוסיף'. אנחנו חייבים לעשות עוד, לקנות עוד משהו. הדבר שיכול להרגיז את הבית הנפלא הזה, שהכול בסדר אצלם, הוא התוספות. רוגזו של יוסף. נוסף את זה, נקנה את זה, בוא נצא, בואי נעשה, בואי נוסיף הוספות.

הבעיה מתחילה כשהאדם רוצה לעשות תוספות שלא באמת נצרכות לו, זוהי הבעיה של כל האנושות - תאוות יתר. אני רוצה יותר ליהנות. אני רוצה יותר. ה'יותר' הזה הורס את האדם, גם מבחינה בריאותית.

וכמה אדם צריך באמת? נוכל ללמוד זאת מהנביא אלישע. הנביא היה נוהג להגיע לשונם, שם הייתה אישה גדולה שביקשה לבנות לו מקום, שיוכל לשהות בו בביקוריו במקום. היא משכנעת את בעלה: "ותאמר אל אישה, הנה נא ידעתי כי איש אלוקים קדוש... נעשה נא עליית קיר קטנה ונשים לו שם מיטה ושולחן וכיסא ומנורה והיה בבואו אלינו יסור שמה" (מלכים ב' ד, ט-י).

מה הנביא צריך? מיטה, שולחן, כיסא ומנורה. זהו יותר מזה לא צריך. תיהנה במה שיש לך. הבעיה של האנשים היא, שהם רוצים את מה שעדיין אין להם. וכבר אמר על כך הסבא מקלם: 'מדוע אין לאדם מה שהוא רוצה? מפני שהוא לא רוצה מה שיש לו. אילו היה רוצה מה שיש לו, היה לו כל מה שהוא רוצה...'

רוגזו של יוסף - מה שירגיז אותך זה ה-יוסף. לא כדאי לחפש תוספות מיותרות. יש לך בית, יש לך אישה, יש לך ילדים - תיהנה ממה שיש, תשמח במה שיש, זה מה שבאמת ייתן לך שלום בית, רוגע ושמחה. הרי האושר האמיתי אינו תלוי במה שיש או שאין, אלא בתחושה של האדם, האם יש לו או אין לו. האם הוא עשיר או עני. ועל זאת כבר אמרו חכמינו: "איזה הוא עשיר? השמח בחלקו".

הניצוץ היהודי

קשה לומר על עמרי בן גדעון שהוא לא הכיר אנשים דתיים. הוא נולד למשפחה תמימת מקסימה ומסועפת, מלח הארץ, שרבים מענפיה שומרי

תורה ומצוות בסגנון כזה או אחר. ואף על פי כן, הוא מעולם לא חשב שהדברים נוגעים אליו אישית.

"אפשר לומר שהרקע המשפחתי שלנו ממחיש את הרעיון של ירידת הדורות", הוא אומר.

הסבא-רבא, רבי שלום נגר זצ"ל, היה הרב הראשי של הוד השרון, אישיות תורנית נערצת שהשפעתה הרוחנית קרנה על היישוב כולו. אבל הדורות הבאים פחתו והלכו מבחינה רוחנית. הסבא והסבתא עוד היו דתיים, ההורים כבר חילוניים לגמרי, ואילו עמרי עצמו נולד אל תוך מציאות שבה שומרי המצוות הם הזרים שמעבר למתנס. "אצל סבא וסבתא שמענו קידוש, אבל אחר כך היינו יוצאים להסתובב עם חברים, ולא שמרנו כלום. למדנו בבתי ספר חילוניים שבהם לא מקבלים בסיס יהודי ממש".

הוא עבר ילדות מאושרת בהוד השרון, ועם תום שירותו הצבאי למד סטטיסטיקה ומנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב. עם סיום התואר גילה לפתע כי התחום אינו מעניין אותו כלל, ולאחר בירור יסודי עם עצמו, הוא עשה הסבה מקצועית להייטק. כפי שניתן להתרשם, אתגרים לא ממש מרתיעים אותו.

ההיכרות שלו באותן השנים עם עולם היהדות, הייתה מוגבלת מאוד.

"בסביבה התל-אביבית שבה למדתי ועבדתי, כמעט ולא נתקלתי בדתיים. במשפחה אומנם הכרתי אנשים דתיים נחמדים מאוד. גם בצבא היה איתנו בחור חביב שומר מצוות שהיה מקפיד על שבת ותפילות. אבל איכשהו, הייתה לי במוח דיכוטומיה בינם לבין התמונה שהצטיירה בתקשורת. תמונה של מתנחלים וחרדים קיצוניים, המוצגים כמי שכל מה שמעניין אותם זה להשתלט על המדינה ולבזוז את התקציבים לצורכיהם. הקמפיין האנטי-דתי בתקשורת פעל את פעולתו. קניתי את התמונה הזאת".

לפני כעשר שנים אירעה טלטלה פנימית אצל משפחת בן גדעון. האח הצעיר במשפחה החל להתקרב ליהדות. עם הזמן ניכרו עליו עוד ועוד סימנים לשינוי - כיפה גדולה, ציצית, וספר קודש ביד. תהליך ההתקדמות שלו היה עקבי ונחוש, והוא התקדם עוד ועוד עד שחזר בתשובה באופן מוצהר, ונעשה חרדי. אביו של עמרי לא קיבל את השינוי ברוח טובה, ורק עם חלוף השנים למד את אט להכיל אותו.

אבל גם אחרי שהאח התחזק ונעשה חרדי, מבחינתו של עמרי שמירת מצוות לא נתפסה כאופציה ריאלי. "האמנתי בערכים ליברלים. לא ממש חשבתי שיש ליהדות מה להציע לאדם מתקדם ונאור כמוני", הוא מספר.

עם נישואיו, בשעה טובה, עברה המשפחה הצעירה להתגורר ביבנה, בסמוך לבית ההורים של רעייתו, שבאה ממשפחה בעלת רקע דתי דומה לשלו. הסבא והסבתא היו שומרי מצוות,

עם האוכל בא... השורשים שהחזירו הביתה

**מתנחלים וחרדים קיצונים,
המוצגים כמי שכל מה
שמעניין אותם זה להשתלט
על המדינה ולבזוז את
התקציבים לצורכיהם.
הקמפיין האנטי-דתי
בתקשורת פעל את פעולתו.**

אבל לאחר פטירתם הזיקה הדתית במשפחה הלכה ונחלשה, עד כי נעלמה כמעט לחלוטין. רק בקרב הדור הצעיר התחילו להסתמן ניצוצות של התחזקות ושמירת מצוות.

תקופה חלפה מנישואיהם, ועמרי ורעייתו זכו לחבוק בן בכור. המשפחה גדלה, והאושר הציף אותם. תקופה נוספת לאחר מכן, הם כבר המתינו בהתרגשות להולדת הילד השני. נדמה היה כי חיייהם הגיעו לפסגת השלמות - הם עסקו בקריירה מצליחה ורווחית, נהנו מחיי נישואין מאושרים, ומילד חניני ונבון. אך דווקא אז, חל השינוי. אחרי לידת הילד השני שלהם, החלה פתאום רעייתו של עמרי להתחזק. זה התחיל באופן הדרגתי. קודם היא התחזקה בלבוש צנוע, בהמשך החלה לשמור שבת בינה לבין עצמה, עד שביום אחד ביקשה מעמרי שכל המשפחה תתחיל שמור שבת.

עמרי לא התנגד.

"אמרתי לה שאם זה עושה לה טוב - אני זורם עם זה. חשבתי לתומי שהילדים ממילא יתנגדו, כי הגדול כבר היה אז בן חמש, ולא האמנתי שהוא יסכים לוותר על מכשיר הצפייה שלו למשך יום שלם. להפתעתי זה עבר כל כך חלק אצל הילדים, שאמרתי 'בסדר, אני מוכן לנסות'".

במשך שלוש שנים ארוכות הוא היה "בעל חילוני מכיל", כדבריו. הוא לא הגדיר את עצמו דתי, ובשלב זה אפילו לא שומר שבת באופן מלא. אבל בפועל, הוא לא השתמש בשבת בטלפון, לא נסע ברכב, ונשאר עם המשפחה בבית.

אך "אחר הפעולות נמשכים הלבבות" אומר בעל ספר החינוך, ומשהו מעין זה אירע גם לעמרי. "עם האוכל בא התיאבון. בהתחלה לא ידעתי שאני רוצה לדעת את האמת. אבל בהדרגה משהו אצלי התרכך ונפתח. הרגשתי שאני כבר לא אנטי. הבנתי שיש דברים בגו, ואני רוצה להיות חלק מהדבר הזה. אני רוצה להתקרב ולהבין עוד".

ספר העוסק ביהדות שהגיע לידי, עורר בו את התובנה שיש ביהדות יסוד רציונלי המתיישב על הלב. עמרי התייעץ עם חבריו, והללו המליצו לו ללכת לסמינר 'ערכים' שבו הדברים מתלבנים בצורה יסודית. הוא השתתף בסמינר ערכים פעמיים - בסמינר שנערך במלון כינר בצפון, וגם בסמינר שהתקיים בירושלים. בעקבות כך, תמונת עולמו השתנתה לחלוטין.

"קשה לשנות קונספציה של שנים. שינוי הרגלים הוא תהליך איטי. אבל הסמינרים היו סוג של פקחת עיניים. נותנים שם הרבה חומר היסטורי ועיוני, שגורם לך להבין שהתמונה שהייתה לך עד אז, הייתה חלקית ביותר. אתה לא יכול להיות גוי דובר עברית שסתם כך חי בארץ ישראל. אתה מוכרח להתחבר לשורשים הרוחניים שלך".

מאז הסמינר, עמרי מתהלך במסע רוחני ארוך ומפותל. התהליך ממושך ואיטי, אבל עמרי מתקדם בו לאט אך בטוח. הוא פותח את היום בהנחת תפילין ותפילת שחרית, שלאחריה הוא קורא פרקי תהילים. הוא משתתף גם בשיעורי תורה וחזוקה היסודית הרוחניים, וכל זאת במקביל לעבודתו כמפתח תוכנה בחברת סטארט-אפ בתל אביב.

במקביל לשינוי הפנימי שנבט בקרבו, השתנה גם צביון הבית.

"הילדים עוד צעירים, אני ורעייתי קיבלנו החלטה שננסה ככל האפשר להקפיד על כך שהם יגדלו אל תוך סביבה רוחנית בריאה ונקייה. לכן החלטנו, למשל, להוציא את מכשירי הצפייה מהבית". הוא מספר. מדובר היה בצעד משמעותי ומהפכני מאוד, עבורם, אך הם חשו חובה לעשות זאת, עבור החינוך הטהור של ילדיהם הרכים. יש להם היום שלושה ילדים, בלי עין הרע. הגדול כבר הולך לבית ספר חרדי, ואחיו הצעירים לומדים בגנים תורניים.

כששבת המלכה פורסת את כנפיה על העיר, אופפת את הבית שלהם אווירת קדושה. עמרי חוזר הביתה מבית הכנסת, ומוזג גביע יין לקידוש. בשעה מרוממת זו עולה ומצטיירת כנגדו דמות דיוקנו של הסבא הצדיק במעמד הקידוש, והוא אומר לעצמו: "הנה, השורשים שלי מחזירים אותי הביתה".

{ אז נדברו }

פרשת וישב תשפ"ה | גליון מס': 672 | לסדר: "וכל אשר הוא עושה ד' מצליח"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

a8447168@gmail.com

רבות: סעיף 46!!!!

יש משהו טוב כזה... שכשאומרים את הקוד הזה יותר קל לאנשים להוציא כסף. אז תזדרזו לתרום לאן שצריך... ואם סיימתם לתרום לכולם... ועדיין נשאר לכם משהו בכיס... אז תדעו שגיליון אז נדברו צריך כעת כסף... המכונה של הדפוס רעבה...

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

באשראי: "נדרים פלוס"

(שמ קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

תודה מראש!!!

חג צריך מזל!!! חנוכה זה חג שיש לו מזל!!!

זהו... נפל לי האסימון... חג צריך מזל!!! לא מספיק שהוא חג חשוב... החג צריך גם שיהיה לו מזל... כמו שספר תורה צריך מזל... כלומר: לא מספיק שזה ספר תורה והוא מהודר... כי צריך גם מזל... אותו דבר חג... בשביל שאנחנו נתרום וניקח את ההשפעות, החג צריך גם מזל...

כלפי מה הדברים אמורים??? אז הנה... חנוכה - לדוגמא - זה חג שיש לו מזל!!!! מה המזל של חנוכה?? שהוא יוצא בתאריך מאוד יבש... אמצע החורף... כולם מנומנמים... משועים לאיזה משהו שובר שגרה... וחנוכה מגיע בדיוק ברגע הנכון!!! מה הפלא למה אנחנו עושים עסק מחנוכה הרבה יותר מהג הסוכות?? כי לחנוכה יש מזל שאין לסוכות!!! סוכות נופל עלינו ככה מתוך הימים הנוראים... למי יש זמן לחשוב עליו... אבל חנוכה?? יש לו מזל!! יש לו תאריך טוב...

כ"ל יארצייתים... תאר לעצמך שהיינו פוסקים כמו הרמב"ן שהיא רציית של רחל אמנו זה בחודש ניסן... מישהו היה זוכר ללכת לקבר רחל? אבל ברגע שזה בחשוון... אז אין לוח שנה שאין בו תמונה של קבר רחל... אפילו לגמל ולעץ הזית שברקע יש מקום... זה נקרא יארציית עם מזל!!!

אם קראת עד עכשיו... בינינו... זה היה נראה שאני כותב חצי בציניות חצי בהומור??

אבל לא!!!! והייתם נקיים!! אני לא מתכוין בציניות... אדרבה... אני מדבר בכנות!! ולא רק בכנות אלא גם ארך לי די הרבה זמן להודות בכנות הזו... שיתכן והיא קצת מבישה... כי... כי אתה מבין לבד שהכי יפה ופוטוגני זה להגיד שהסיבה שאני מתרגש מחנוכה כי... כי הליגנר חנוכה... אבל יום אחד ירדתי מהעץ ונצמדתי לרצפה והבנתי שהכל בסדר!!! הסיבה שחנוכה תופס אותי כי יש לי פניות אליו!!!! אין לי אירועים נוספים שנושפים לי בעורף ומסיתים אותי לכמה דברים ביחד... ברגע שחנוכה תופס את כל המרחב... אז אני ממוקד בו וממלא זה עושה את העבודה...

ולמה המידע הזה חשוב לי?? כי... כי אם מה שאמרתי עכשיו זה נכון... אז יש לי פה קצה חוט...

מתברר שמזל של חג... זה כשאינן שום מאורע אחר שמסיט את תשומת הלב ממנו... וכך אני פנוי לחוות אותו ולהוציא ממנו כמה שיותר... יופי!! קבלתי כאן קלף חשוב... יש לי כאן קצה חוט חשוב מאוד... מהיום אם יש לי משימה מסוימת בעבודת ה' שמאוד נחוצה לי... נניח שיש מחדל מתמשך בעבודת ה' ואני נחוש לתפוס את עצמי לידיים ולבצע שינוי ומהפך... אז ההללו... אם אתה רוצה שמשוה פה באמת יתחיל לזוז ולא רק בדיבורים... אתה צריך גם טקטית - לעבוד נכון!!! ואיך?? אז הנה!!! חנוכה יוכיח!! חנוכה הוא חג השיעור!! חג הפרסומי ניסא... מה הקסם של חנוכה?? שאין סביבו שום דבר ולכן הוא מקבל את כל הבמה... אז גם כעת... אם חשוב לי חיזוק מסוים בעבודת ה'... כעת מה שנדרש ממני זה לא רק לתפוס חיזוק בנושא הזה על דרך החיוב! יש פה גם משימה על דרך השלילה... והיא: להזיז לצד נושאים אחרים... גם כשמדובר בערכים רוחניים... היות ויש כעת נושא מסוים שקריטי לי להתחזק בו... אז אני נאלץ לפנות שטח... לנקות את הזירה מכל נושא אחר... כי אני צריך להתמקד ולמצות את הנושא אחר... ותיכף אשוב...

הדוגמא שכבר השתמשתי בה לא פעם זה אותו בן עליה שקשה לו לקום בבוקר... ועזוב... אני מכיר אותך... אתה אריה!! אתה בן עליה... בכל שאר התחומים אתה מציב מטרה וחותר אליה כמו טורבינה... אתה מסיים מסכתות כל סוף זמן... עומד ביעדים... הולך עד הסוף... אז מה יש לך בבוקר?? איך האריה לפתע נהיה עכבר?? מה התשובה?? התשובה היא: שקשה לך!!! קשה לך לקום בבוקר!!! ובשביל לקום אתה צריך להתאמץ... ובשביל להתאמץ אתה צריך לפנות שטח!!! לתת כבוד למשימה הזו!!! להכיר בה שהיא כעת משימת העל שלי!!! וכעת בתקופה הקרובה זה האירוע!! זה היעד!! לכאן אני חותר!! זה ההישג שלי!!!

אה... אבל תכננתי לגמור את המסכת בסוף הזמן?? אז לא!!! בזמן חורף הזה זה לא היעד!! בחורף הזה היעד העיקרי הוא ששלושה חודשים האחרונים כל בוקר קמתי!! (אגב: לא בכח... אם לא באמת חשוב לך... או שזה לא הכצעקתה... או שאתה חושב שלסיים מסכת יותר חשוב מלקום בשעה דו ספרית אז לא אמרתי כלום... אני מדבר כעת רק מי שנורא חשוב לו, הוא רק לא מצליח) אה... אבל מה העניין?? מה הבעיה שגם יהיה לי יעד לסיים מסכת וגם יעד לקום בבוקר?? מה התשובה?? עיין ערך חג הסוכות... ברגע שחג הסוכות מתערבב עם הימים הנוראים... בע"כ הוא לא מקבל את המומנטום של חנוכה... חנוכה זוכה למיקוד מוחלט כי אין לידו אף אחד!! ואני אגלה לך סוד: אתה יודע למה אתה מצליח לסיים מסכת כל סוף זמן?? כי אצלך סיום מסכת זה כמו חנוכה!! זה היעד היחיד אצלך... ושישאר בינינו... למה אתה קם מאוחר? כי אתה מפחד שלא יהיה לך כח ללמוד... את מה? את המסכת שצריך לעשות עליה סיום בסוף זמן?

אל דאגה... המסכת עוד תחזור לכותרת!!! אבל כעת היות ובנושא של קימה בבוקר יש לך חולשה תן לנושא הזה מקום של כבוד!!! תעניק מזל טוב למשימה הנקודתית הזו!! בשלושה חודשים הקרובים ההההמשימה שלך זה לקום בבוקר גם במידה ותהיה עייף... גם במידה ותלמד פחות טוב ולא תסיים מסכת... ותסכים איתי שאם תצליח במשך שלושה חודשים לקום כל בוקר... זהו... זה כבר 'מזרח תיכון' אחר לגמרי... זה סטנדרט שלא תוכל לרדת ממנו כ"כ מהר...

הקימה בבוקר זו דוגמא אחת... ואתה מבין לבד שלכל אחד מאיתנו יש חולשה אחרת!! וכל אחד מאיתנו צריך לכופף ראש ולהסכים להיות עניו ולהכיר בנתון העובדתי ש-זו החולשה שלי!! זו הנקודה החלשה שלי שבזה המינימום הבסיסי הוא בשבילי המקסימום שבמקסימום... ואין לי ברירה... אני מוכרח לשווק אותו לעצמי נכון!! אני מוכרח להזיז לצד משימות נחשקות אחרות כדי לתת לו את המומנטום!! בשביל זה יש חורף... שקט תעשייתי... בשביל זה יש לנו תזכורת של חנוכה שובר שגרה ושופך אור לחודש שלפניו ולאחרי, ומישהו דאג לשווק אותו! זה מזל שמישהו דאג להתמזל לו... קדימה... נתתי לך עצה לשיעור נכון כלפי פנים.

(המשך) רבותי: עצירת גשמים!!!! אנחנו בעצירת גשמים משמעותית!!

המשך - המציאות חזקה מהכל... מערכות הכשרות נאלצות לכופף ראש ולהיכנע לנתון הזה וממילא ככה זה... **וכבר שששנים שככה זה!!!** שנים ע"ג שנים שמעשר עני מופרש ומיד אח"כ 'חיל בלע ויקיאנו...' וכאן אני מגיע בתמימות הצפונית שלי ומעזי לחשוב מחוץ לקופסא: נכון שבמשך עשרות שנים בלענו את זה... נאלצנו לסמוך על ההיתר הזה... אבל ההלו... זה לא סוד שכלל ישראל הספיק לעשות שטייגן לאורך השנים האחרונות, ואכשר דרא ובהרבה מאוד תחומים כשמיטה וכדו' עם השנים הובשלו התנאים והתגברו המודעות והודות לדרישה הציבורית שהלכה וגדלה אנחנו זוכים כיום להקפיד ולדקדק מאוד בקלות על הרבה גופי הלכות שפעם לא זכינו... ואיך?? לא באמצעות מאבקים ומלחמות... אלא פשוט באמצעות טקטיקה של ביזנס!!! ס"ס לא צריך להיות גאון בביזנס בשביל להבין שבכל מה ששייך לסחר ושיווק של ירקות... **בסופו של דבר הכל תלוי בביקוש הציבורי!!!** ואם בציבור החרדי יהיה מודעות ויגבר הביקוש למעשר עני שהופרש כהלכה וניתן במילואו לעניים... ברור לי כשמש בצהרים שיקום אותו סיסטונאי שיהיה שווה לו לסגור בלעדית עם הציבור החרדי תמורת זה שהוא נותן מעשר עני לדיים של העניים... לא בכאילו אלא באמת... מישהו מתווכח על הנתון הזה?? האם יש משהו שאמרתי שהוא לא מדויק?? תעדכן אותי...

ואם עד עכשיו צדקתי במה שאמרתי... אז מיותר לציין שהנושא של מעשר שני הוא הראשון בתור!!! לא מדובר פה בנושא ששנוי במחלוקת ראשונים... לא מדובר פה באיזה חומרה או באיזה הנהגה טובה שמוזכרת בחז"ל בראשונים... מדובר במעשר עני גמור שכל יהודי חייב בשנה השלישית שנת המעשר... אז אני שואל אותך: אולי הגיע הזמן להרים את הכפפה...

ומעתה!!!!!! כל מה שנותר זה בסה"כ להעלות את המודעות הציבורית!!!!!!

עכשיו: אני מוכרח להיות כנה... לא זכיתי להיות מהעומדים בשער ועוסקים בתחום של הלכות התלויות בארץ... אני מגיע פה מכובע אחר לגמרי לגמרי... אני במקרה דוחף את עצמי בכח ומתיימר להתהדר בשטעלע של גבאי צדקה... ואם שמת לב: במשך השנה קופות הצדקה מזיעים הרבה כדי להציף ולהזכיר את קיומה של קופת הצדקה... שאנשים לא ישכחו שיש עניים... ולכן מידי פעם יש 'הדלקה'!! כל קופה והקמפיין שלה באמצע החורף... כדי להזכיר לציבור שיש עניים... אבל יש כמה תאריכים של ימי חסד!! שבהם גבאי הצדקה לא צריכים לרדוף אחרי האנשים... כי האנשים רודפים אחרנו!!! אם זה מתנות לאביונים בפורים שזה חובה!! ואין צורך בקמפיין כי בלאו הכי יחפשו אותי לאורך היום... כנ"ל בקמחא דפסחא, וכנ"ל במעות יזכור או דמי כפרות... בעיר"ז זה ממש תענוג... אני יושב לי בדוכן ואני מרגיש כמו רבה... אנשים מגיעים עד אלי בזה אחר זה עם שקיות כפרות. זה עניין שלהם... זו הכפפה שלהם)

אז הנה!! כעת הגיעה שנת מעשר עני!! מכאן ואילך... כל ירק שנלקט מד' תשרי התשפ"ה הרי עשירית ממנו חייבת במעשר עני!!! כל משטח תפוז'א שעובר בשוק הסיטונאי אוטומטית 10 אחוז ממנו הולך ישירות לעניים... **זו מצוות התורה!!!!** זה לא מנהג כפרות ולא מתנות לאביונים שהם מדברי קבלה... מדובר כאן במעשר עני דאורייתא... ואל תשכח שאנחנו צריכים גשם והגמי' כבר אומרת: שאין הגשמים נעצרים אלא בשביל ביטול תרומות ומעשרות... ושוב: אסור להוציא דיבה!! אנחנו לא מבטלים מעשר עני... אנחנו פשוט מתחמקים ממעשר עני!! בא נגדיר את זה נכון: **יש לנו מה להתקדם בנושא...** ואי לכך ובהתאם לזאת: לא נותר לנו- אנו הגבאי הצדקה אלא להפעיל את כל כובד המשקל!!! ולצאת בקמפיין אדיר לכלל ישראל... מתוך הכרה שאם כל החרדים לדבר ה' יקומו על רגליהם ויחליטו חד משמע: אנו מעוניינים להפריש מעשר עני בהידור!! עשירית מהיבול הולכת ישירות לטובת עניים... אתה יודע איזה רווחה זו לעניים? זה כבר לא צדקה. **אלא תכנית שיקום מקיפה!!!!!!** ועל מה אנחנו מדברים... על חובה גמורה!!!! לא מדובר באיזה יוזמה מבורכת... ש... שהצלחנו להוציא על זה המלצה מהרבנים הגאונים שהורו לתת... איפה... מדובר פה בקום ועשה שמושבע ועומד מהר סיני!!! ואף אחד גם לא יקבל על זה מודעה בעיתון ש'טוב עין הוא יבורך' כי זה דבר שבחובה ואינו בא מן המעשר... ותכלס... זה לא סוד שעם כל הרצון הטוב... עד עצם היום הזה עדיין הנושא הזה לא הוסדר!!!!

כזה דבר יכול לקרות מאוד בקלות... **בתנאי אחד ויחיד: דרישה וביקוש ציבורי!!!!!!**

ושוב: אני מגיע פה בעיקר מהכובע של גבאי הצדקה... ואני פונה אליכם ידידי גבאי הצדקה... לא נעים לומר אבל בא נעשה קנוניא... אנחנו גבאי הצדקה שהעניים נמצאים בראש מעייננו... וב"ה' ה' חנן אותנו ביצירתיות מופלגת איך לזכות את הציבור שוב ושוב בצדקה... (כפי שכולם נוכחים לראות) אז הנה... יש לנו פה הזדמנות של אינטרס משותף!! גם מקור הכנסה מכובד קבוע ויציב לעניים לאורך כל השנה הקרובה, ובעיקר לעורר את כלל ישראל שיצביע ברגליו ובכיסו ויביע את רצונו לקיים הפרשת מעשר עני בשלמות... ובא לא נכנס כעת לסגולות... כי יש... ועוד איך יש... הפסוק המרטיט 'השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך' שעל זה אומרים חז"ל: כל השקפה לרעה חוץ מזו... כל מקום שה' מסתכל בזכויות מגדלת זה לא מבשר טוב... (וישקף ה' על פני סדום וכו') אבל חוץ מזה!!! כשיהודי נותן מעשר עני כדינו... ה' מסתכל בזכויות מגדלת ומתמקד דווקא במעשר עני הזה!!! זו הסגולה של מעשר עני!!! שמי שנותן מעשר עני... גם אם זה לא מי יודע מורגש בכיס... אבל ה' מקרב את הזום של המצלמה ומתמקד בזה... וזה לא חוזר ריקם... וברך את עמך ישראל ואת האדמה אשר נתת לנו... בכך: טייער יידן... בא נעשה משהו... מה בדיוק?? לא יודע... לפחות נעלה את זה למודעות האישית שלנו!!! לפחות שאנחנו נדע שהשנה הזו היא 'שנת המעשר'!! בינינו... הדור שלנו שכ"כ טוב ביזמות מבורכות... הדור שלנו שמצליח לגייס כ"כ הרבה צדקה וחסד... אשריהם ישראל... פה מדובר בחיוב גמור שניתן לומר עם יד על הלב שבשביל הסטנדרטים התורניים שיש היום... זה המעשר עני כ"כ מדשדש מאחורה... זה חרפה שבבילנו... זה לא הולך בד בבד עם המצוינות' שגופי הכשרות המהודרים יכולים לספק לנו... באיזשהו מקום הכדור נמצא אצלנו... אנחנו התחנה הראשונה וגופי הכשרות הם כבר התחנה השנייה!!! אני לא חזק בשפראך של מערכות כשרות... זה שפה שלא מוכרת לכן אני מקווה שדברתי לעניין... עכ"פ אם כבר דברנו על צדקה... נא לא לשכוח: אנחנו לקראת תחילת שנה אזרחית... יש משהו שקוראים לו סעיף 46... אין לי מושג מה שזה... אני רק יודע שזה משהו טוב... זה משהו שמקטין את הניסיון לתת צדקה... הגדרתי נכון? אז קדימה... צדקה!!!! כלל ישראל זקוק לעשר בשביל שתתעשר אין לי מושג למה כתבתי מאמר זה... אנא... מי שיכול לעשות עם זה משהו... שיצדיק מאמר זה...

התאריך די מטעה... כי בסה"כ אנחנו באמצע חודש כסליו... ולפעמים הגשם האמיתי מתחיל להגיע רק כעת... בפרט שהיה פה ושם גשם... אבל המחירים אומרים את הכל!! מחירי הירקות שפתאום המריאו ה'מה מעידי' שמשוהו פה חסר בגינה... והחסר הזה זועק **מהשמים...** ובינינו לבין עצמנו... אם כבר מדברים על 'ברכת השנים' זה לא סוד שבשנה האחרונה הייתה פה מלחמה שזה אומר שהציבור באופן כללי עומד לקראת אתגרים כלכליים למימון הוצאות מלחמה... ובדרך הטבע אנחנו אמורים איכשהו לפגוש את זה בתקציב השנתי הקרוב.

אבל כאן יהודי אף פעם לא נבהל... הוא יודע שיש כתובת!!! לישא את העניים לשמים... ובמקביל לעשות את ההשתדלות הגשמית והרוחנית כדי להתפרנס לשובע ולא לרזון... לברכה ולא... **ומעתה!!! אני רוצה להציג נקודה למחשבה...** שהיא אמנם פחות פוגשת אותנו במישור האישי והפרטני אבל היא כן נוגעת אלינו מהזווית של **המודעות הציבורית!!!!!!** להוי ידוע לך ששנה זו היא השנה השלישית שנת מעשר עני!!! כלומר: בשנה זו כל יהודי מחויב לתת עשר אחוז מהפירות והירקות שלו לא למעשר שני אלא למעשר **עני!!** ומעשר עני לשם שינוי זה לא כמו מעשר ראשון ומעשר שני... כי מעשר ראשון אנחנו מסתפקים רק בלהפריש ולמעשה אנחנו לא נותנים... למה?? כי אין היום לוי מיוחס... ממילא זה נהיה ממון שאין לו תובעים... כנ"ל מעשר שני... אין לנו היום את ירושלים המקודשת... ממילא אנחנו מחללים את המעשר שני על פרוטה תמורה ובה אנחנו יוצאים ידי חובה... בקיצור: תרומות ומעשרות זה משהו שפחות פוגש אותנו בכיס!!! יותר פוגש אותנו מהזווית של הדקדוק הלכה של איסור והיתר!!!

אבל במעשר עני ? ? ? פה אין התחמקות ואין תירוצים... עניים תמיד יש!!! כי לא יחדל אביון מקרב הארץ!!! ולא חסרים עניים 'מיוחסים' ביותר שמסתובבים בינינו...

ואם השנה זו היא שנת מעשר עני... אז ברמת העקרון על כל עשר עגבניות שנכנסות לבית שלי... עגבניה אחת אמורה הייתה להגיע לביתו של העני...

נו... ומה אתה חושב?? נראה לך שמישהו עושה את זה?

היית רוצה!!

יש לי הוכחה פשוטה שלא... כי אם בשנה הזו השוק הסיטונאי היו מפרישים עשר אחוז מכל היבול שלהם לעניים... הרי בסוף שנה שלישית זה היה מוציא מאות משפחות בכל עיר ממעגל העוני... וקופות הצדקה היו מרגישים את זה בשטח!! אז... אז זהו שלא...

כן... בהתחלה הייתי די בהלם... אבל מהר מאוד גם אני התרגלתי להסברים ולנימוקים שאיכשהו הסבירו לי שהיות ובשביל החברות הגדולות להפריש מעשר עני זה ניסיון יותר מידי גדול!!! (קח פחות מהניסיון של שמיטה) והיות והם לא עומדים בניסיון הזה... אז כל ההשגחות נאלצות להסתפק בזה שאמנם מפרישים!!! מעשר עני... כך שאני ואתה מצינו אמנם מקבלים חולין מתוקנים הבייתה... אבל אחרי שהמשגיח הפריש מעשר עני... הוא הולך לדרכו... ואז בעל המפעל חוזר ולוקח לעצמו את כל המעשר עני בחזרה... אבל זה כבר לא עניין שלנו... זה כבר גזל עניים של הסיטונאי- לא שלי... העיקר שאני ואתה אוכלים חולין מתוקנים... ושיהיה לנו לבריאות...

האם נעים לשמוע כזה דבר?? **לא!!!**

האם לזה התכוין האיביסטער כשציווה אותנו לתת מעשר עני?? **לא נראה לי...** אבל המציאות חזקה מהכל!!!

המשך בעמודה השמאלית

מסר חשוב ללוחם בשדה הקרב

בדור 2024..

בשבת שעברה ראיתי קטע בזה"ק שיצאתי ממנו נרעש ונסער... ואני חושב שהזהרה הזו היא תמרור דרך ונקודת אור הכרחית בימינו כדי ללוות לכל צעיר בן עליה מתמודד בפרט ולכל עבד ה' בכלל כשהוא לבד...

הזהרה"ק מביא את הפסוק **'ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנאל והוא צולע על ירכו'!** והזהרה"ק מדייק דיוק מעניין שאף פעם לא שמתי לב אליו: שים לב: כל עוד לא זרחה השמש, יעקב אבינו לא ידע שהוא צולע... מתי יעקב אבינו 'זכר' להיות צולע? **רק כשזרחה השמש!** כלומר: רק כשהגיע הגאולה והמנוחה והמאבק הסתיים ויעקב יצא מנצח... רק אז הוא שם לב שההללו... אני פצוע... נקעתי את כף הירך... אתה קולט? לילה שלם יעקב נאבק עם המלאך... קרבות בלתי פוסקים... אש חיה... מאבקים קשים ומרים עד קצה הכולת... המלאך בשלב מסוים נוגע בכף ירכו... יעקב שובר את האגן... כאבים עצומים. אבל לא- אומר הזהרה"ק! בשלב זה יעקב בכלל לא יודע שנקעה כף ירכו... הוא כעת בעיצומה של מלחמה... הוא מצידו ממשיך להיאבק כרגיל... רק מה???

ויזרח לו השמש!!! ברגע שזרחה השמש והגיע הגאולה... ויעקב יוצא מנצח ומקבל את העיטור גבורה הנצחי ישראל- כי שרית... אז לפתע יעקב מסתכל על הרגל ומגלה למפרע לתדהמתו... אוי... אני פצוע!!! נקעתי את הירך. רק עכשיו יעקב מתחיל להרגיש כאבים של צליעה...

מסיים הזהרה"ק ואומר: מכאן רמז לדורות שבעוד שישאר סובלים רעות רבות וצרות בגלות... הם לא כ"כ מרגישים את הסבל, ורק כשתבא הגאולה והם יצאו מהצרות... רק אז יתחילו להרגיש את העצמות הכואבות ויתמהו על עצמם איך הצלחנו לעמוד בסבל הגדול של הגלות. ע"כ דברי הזהרה"ק... נו... אתה מבין ממה אני כ"כ נרעש?? האם אתה מזהה איזה מסר עצום הניח כאן הזהרה"ק בפנינו??

אני אתרגם את זה למילים פשוטות:

במשך לילה שלם יעקב מתמודד!!! מול מי הוא מתמודד?? מול כח הרע בכבודו ובעצמו... מדובר בלילה מר ועגמומי מאוד... התמודדות מול שרו של עשיו זה... זה לא 'יאלה מכות!' זה משמעות הרבה יותר עמוקה של ניסיונות ופיתויים... ויעקב נאבק ונאבק... ובאותו לילה יעקב אבינו מאוד מאוכזב מעצמו... מה קורה לי?? איפה המדרגה הרוחנית שלי?? אני הרי לוחם ותיק במשך שמונים שנה במלחמת היצר!!! תמיד ניצחתי את היצר הרע ברגע... תמיד עמדתי מולו כמו אריה... תמיד הדפתי אותו בשניות... הייתי 14 שנים בישיבת שם ועבר... אף פעם לא הייתי צריך לגרד את עצמי מהמיטה... כי בכלל לא הלכתי לישון... שנים ע"ג שנים שעם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי... בקיצור: קוראים לי יעקב אבינו על כל המשתמע מכך!! מעולם לא פגמתי... והנה לפתע מגיע אותו לילה!!! ויותר יעקב

לבדו!! יעקב אבינו מוצא את עצמו לבד לבד מול שרו של עשיו... והפעם זה הולך שלעפצען... זה לא נגמר כ"כ מהר... אני כבר לילה שלם בקרבות עזים ובלתי פוסקים וזה לא נגמר...

אז נכון... בסוף בסוף... אחרי האבקיות אינסופיות... בסוף יעקב ניצח... אבל בשביל יעקב אבינו זה תחושת כשלון חרוץ!!! כי נכון שבסוף יצאתי מזה... אבל לילה שלם הייתי שם!!! לילה שלם זה לא זז!! לאיפה נעלמו כל הכוחות הרוחניים שלי? איך יתכן שהדברים הכי פשוטים... פתאום הלכו כ"כ כ"כ קשה??

שתיבין: שרו של עשיו מרגש מאוד!!! הוא נותן ליעקב עיטור גבורה- מהיום אתה ישראל... נצחת אותי... אבל יעקב 'לא מבין' על מה שרו של עשיו... לזה יקרא נצחון?? שתיבין: מבחינתו של יעקב אבינו זה כמו הסיפור המוכר על אותו אחד ששכב במיטה ומאוד רצה לקום והוא נלחם במשך כמה שעות עם היצה"ר עד שבסוף!! בסוף בשעה תשע בבוקר הוא ניצח אותו... נו... זה נקרא נצחון??

אלאשאז!!! ויזרח לו השמש... ה' בבת אחת פיזר את העננים ויעקב אבינו לפתע מסתכל על עצמו... ואז הוא מגלה לתדהמתו!!! אוה... אני פתאום מגלה שאני צולע... נקעתי את הירך... אוי אוי... פתאום הכל מובן... עכשיו אני מבין את עצמי... עכשיו אני מבין למה לא הצלחתי לרוץ כל הלילה... היה נראה לי שאני סתם עצלן וחומרי שלא מזזי את עצמו... וכעת אני מגלה שלא!!! זה לא בגלל ירידה ברוחניות... אלא בגלל הנתונים השטח הכ"כ מסורבלים שהיו לי... בטח... הייתי חייל פצוע בקרב!!! תן לחיל ששבר את האגן לרוץ בשדה הקרב... אוי אוי אוי...

ישראל אבינו כעת מבקש סליחה מעומק לב **מיעקב אבינו**... יעקב יעקב... סליחה... כעסתי עליך... העללתי עליך שאתה סתם שלעפצען... סתם נגרו... וסתם לא מספיק משקיע... אבל כעת אני מגלה שחרפת את נפשך מתוך נתונים קשים כ"כ... אוי אוי... רחמי עליך יעקב... אני מבקש סליחה שחשדתי בך... דמעות של רחמים וחמלה נגרות מעיניו של ישראל סבא על פניו של יעקב הקטן... כי ברגע שמתגלה באיזה נתונים קשים יעקב היה ובכל זאת הוא נלחם עד קצה היכולת... כל התמונה משתנה. מחוסר הערכה זה מתחלף לאין סוף הערצה...

נו... עכשיו אתה מתחיל להבין מה השטיקל זוהר הזה קשור אליך???

ובכן: לי יש מזל כזה שאני מתעסק עם בחורים רשעים!!!! כל הבני עליה שיוצא לי לדבר איתם על התמודדויות ברוחניות... כולם 'רשעים גמורים'!! הבחור דבר ראשון עסוק בלהסביר לי עד כמה שהוא מזועזע מעצמו... איך יכול להיות בכלל שיש לי כאלו ניסיונות??? איזה אני בכלל מגיע לכזה פי פחתת? אני בחור בן עליה... אני יושב ולומד בהתמדה... אני ירא שמים מרבים... איך בכלל יכול להיות שיש לי התמודדות מול כאלו שטויות?? (שטויות אני מתכוין לשלל חולשות... החל מהתמודדויות בקדושה וכלה בכל מיני חולשות... כל אחד בקבוצת סיכון שלו) אני בהלם מעצמי!! בא לי לברוח מעצמי... איך זה יכול להיות שאני מוצא את עצמי נאבק יומם ולילה על... על מינימום

שבמינימום?? איך נפלו גיבורים ויאבדו כלי מלחמה??

וכשאני שומע אותו מתחשק לי לבכות... כי... כי אני כ"כ מכיר את התחושות האלו בייחס לעצמי... אני שומע את עצמי אומר את אותם משפטים ממש בגיל שלו... אבל השנים עשו את שלהם והיום אני רואה את זה מזווית אחרת לגמרי... ולאחרונה יוצא לי להגיד משפט חדש שהוא קצת מסוכן!!! משפט שע"פ רוב הוא לא נכון... אבל כאן... מול הבן עליה זו ההגדרה הכי קולעת!! אני אומר לו: צר לי בחור יקר... אתה צעיר מידי!!! **אתה צעיר מידי בשביל להבין---** עד כמה קשה לך!!!! אתה לא קולט אפילו באיזה נתוני שטח קשים אתה מתמודד...

אתה מצידך רואה את ההתמודדויות שלך כמשהו קלאסי!! מצידך העמידה בניסיון זה מובן מאליו!! אתה כמו יעקב אבינו בשעתו... לוחם ותיק שעומד מול שרו של עשיו... זה עניין של שניות עד שאני הודף אותו... ויעקב אבינו אפילו לא שם לב שהנתונים פה שונים!!! יעקב לא שם לב שהוא לוחם בודד!!! ולא סתם בודד אלא עם שבר באגן... והוא מצידו לא מבין למה זה לא רץ... ואגב: למרות הכל הוא רץ... הוא נלחם ובסוף הוא גם מנצח... אבל הוא עדיין מאוכזב... כי הריצה הייתה קצת יותר כבדה... ההללו... קובי היקר... אתה צעיר מידי בשביל להבין באיזה נתוני שטח קשים אתה מתמודד!!! אתה לא קולט באיזה זירה קשה אתה נאבק... בדור שלנו זה לא כמו פעם... בדור שלנו אתה נמצא בתוך שטח אש... אתה חוטף קליעים על ימין ועל שמאל... שותת דם... נוקע את כף הירך... וצריך להמשיך למרות הכל!!! לך תסביר את זה לבחור בן עליה מתמודד... לך תסביר לו שכשהספרים הק' מדברים על עמידה בניסיונות, הם מדברים על בן עליה שנמצא בסביבה סטרילית לגמרי... בתוך השטעטאלע השמור... ושם!!! אוי ואבוי לו אם הוא יפזל לעיר הגדולה שרחוקה מכאן נסיעה של ארבע שעות בכרכה של יוזף... אוי ואבוי אם הוא יסכן את עצמו בניסיונות... ואילו היום?? היום אנחנו נמצאים בלב ג'בליה... הפיתויים מקיפים אותנו מכל כיוון... פגזים מתעופפים... יריות מכל כיוון... בין תרצה ובין לא תרצה אתה חוטף רסיסים... נו... ונוקע את הרגל ומוכרח להמשיך הלאה למרות הכל...

ומיודעינו לא מבין למה זה לא רץ... למה זה לא עף??

ההללו... ויזרח לו השמש!!! לכל אחד מאיתנו יש את ה'ויזרח לו השמש' הנקודתי בייחס לעבר!!! (כמו שכל בחור מיישיבה גדולה מסתכל על ההתמודדויות שלנו בישיב"ק ובייחס לזה הוא מרגיש 'ויזרח לו השמש'!! אז גם-) אנחנו שעברנו את גיל הבחורות ומסתכלים על זה במבט לאחור... פתאום אתה רואה את כל ההתמודדות בעין אחרת!!! אני פתאום מתמלא בערכה עצומה- לעצמי!!! אוה... כמה קשה היה לי... כמה ירקתי דם... באיזה נתונים קשים נלחמתי... ו... ועדיין לא הייתי מרוצה מעצמי??!

זה משהו שיעקב אבינו מבין אותו רק במבט לאחור!!!

לתת לנו הרגשה שאנחנו עובדים על ריק... ברגע שאני מרגיש שכמה שאני אלחם בעור שיני וכמה שאאבק עד טיפת דמי האחרונה... עדיין אני תמיד יהיה רחוק בשנות אור מהמינימום הנדרש...

כזו הרגשה מרוקנת... מייאשת... מדכאת... ומשאירה אותי חסר כח...

אתה מבין לבד שאני לא נכנס לפרטים... אבל הדוגמא שהכי קרובה והכי קל לנו להמחיש אותה... באותו שמחת תורה מדמם היו לוחמים מתנדבים שלא שאלו שאלות... פשוט לקחו נשק ונכנסו לזירה והתחילו לירות... ומידעו הורג מחבלים על ימין ועל שמאל... ותכל'ס... בשטח שום דבר לא זז... עדיין יש מחבלים... עדיין לא הושגה שליטה... רבש"ע: מה קורה פה?? כבר הרגתי במו ידי 40 מחבלים... ועדיין העסק לא זז??

אני לא מבין... בשלושים שנה האחרונות... כל פעם שהיה פיגוע ירי או פיגוע דריסה... תמיד הגיע המלאך התונן... ירה במחבל ונטרל אותו וכולם הודו לו מקרב לב וקיבל מדליה... והנה אני פה... הרגתי מחבל אחד ועוד אחד ועוד ארבעים!!!! ואני עדיין רואה ששום דבר לא מתקדם... עדיין שריקות של כדורים... אני סתם מיותר...

היו הוי... לך תסביר לאותו לוחם שבעוד כמה שעות התמונה תתחיל טיפ טיפה להתבהר ואתה תקלוט לאיזה מרחץ דמים נקלעת... לך תסביר לו שהוא נמצא בזירה היסטורית שכעת 450 ימים לאחמ"כ אנחנו עדיין באמצע לקלוט את ההיקף שלה... לך תסביר לו שכל יריה נוספת שהוא ירה הוא חסך לנו עוד שתי חטופים בעזה ועוד ישוב נוסף שלא נפל בידיים של המחבלים... לך תסביר לו...

הוא מצידו בטוח שהוא נקלע לאיזה פיגוע ירי נקודתי ביו"ש... והוא מאוכזב שלמרות כל מה שהוא עשה הוא לא הצליח לנטרל את הזירה... לך תסביר לו ש... שזה לא זה!! זה אירוע אחר לגמרי לגמרי...

אז זהו!!! שזה בסדר... אל תרחם עליו... הוא כבר מסודר... כי כעת יש כבר כמה וכמה שיודעים לטפוח לו על השכם ולהודות לו שהציל את חייהם... אבל ההלו... זה לא מתקרב בכהוא זה לאותו צעיר שכעת ועכשיו עדיין נמצא בזירת לחימה בלתי פוסקת של מלחמת היצר בדור 2024 ומי יעמוד כעת ויסביר לך שאתה בזירה אחרת לגמרי!!! מי יטפח לך על השכם ויגיד לך... ההלו... תעריך את ההתמודדות שלך ותדע שבשמים יש מספיק נצח נצחים לעקוב אחרי כל תנועה שלך בשטח סבוך ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם שכר פעולתך...

זה יום יום... אבל אתה לא מספיק בשל בשביל להבין כמה שזה לא מובן מאליו... אתה מצפה מעצמך לרוץ על מאה ששים קמ"ש... ואתה לא קולט שלשרוד את הניסיונות של דורנו... גם בהליכה זה המון המון!!!

אגב: בדיוק על זה נאמרה הגמ' המוכרת: לעתיד לבא הקב"ה ישחוט את היצר הרע והרשעים יבכו ויאמרו היאך לא יכולנו לכבוש חוט שיערה שכזה, ואילו הצדיקים ? ? ! הצדיקים יבכו היאך יכולנו לכבוש הר גבוה שכזה... והשאלה המתבקשת: מילא הרשעים בוכים... בטח... בכי החמצה חבל... זה היה כחוט השערה... כ"כ קל... איך לא עשינו את זה... אבל הצדיקים?? למה הם בוכים?? מה מבכי בלהתמלא סיפוק איך זכיתי לכבוש הר גבוה שכזה? **והתשובה היא:** שהבכי של הצדיקים יהיה בכי של רחמנות עצמית!!! למה העללתי על עצמי שאני כזה רשע וטמא?? למה זלזלתי בכל התגברות שהתגברתי?? למה ראיתי בהתגברות שלי כאילו זה המינימום שבמינימום?? איך לא ראיתי כמה קשה להתגבר?? איך לא קלטתי את גודל המעמד?? בעצמי ללא רחם?? איך לא הבנתי שיש לי פה עסק עם הר גבוה שאם אני ב"ה מצליח לכבוש אותו... זה לא משהו שהולך ברגל?? למה כ"כ זלזלתי בהתגברות של עצמי והתייחסתי אליה כחוט השערה כאילו זה מובן מאליו...?? על זה הצדיקים יבכו!! הם יבקשו מעצמם סליחה...

אז כמובן!!! כמובן שכאן את האנשים הקבועים שמעוררים את החשש הקבוע... לא לא!!! אל תגיד את המסר הזה לבחורים שמתמודדים...

ולמה לא?? כי ברגע שאתה מגלה סימפטיה לבחור שמתמודד ואתה מעיז להגיד לו שההתגברות שלו היא לא מובנת מאליו... אז אתה נותן לו לגיטימציה שזה בסדר... שמקסימום אם מאוד קשה לי... אז אז נדברו אמר לי שהוא מבין עד כמה זה קשה לי...

כן.. **זו טענה כ"כ טפשית!!!** היא חוזרת על עצמה לאורך כל הדרך!!

אל תגלה לאשת אברך כמה היא מתאמצת... כי אז היא תפסיק...

אל תגלה לאברך כולל שלא כולם אברכים כי באותו רגע הוא יצא לעבוד.

אל תגלה ליהודי שיש גוים... כי אז הוא עלול חלילה להיות גוי...

הההלו!!! מתי נבין שהקרבות והמאבקים העצומים שה' מזמין לנו... זה הדבר האחרון שמרתיע אותנו!!! אנחנו כבר שם... אנחנו מוכנים וערוכים לזה... ממילא בחור שגיליתי לו כמה קשה לו... זה אף פעם לא גרם לו לרדת מזה... אדרבה... זה רק נתן לו כח להתגבר יותר!!!

כשיעקב אבינו גילה בבוקר שעד עכשיו הוא היה צולע זה לא עשה אותו עוד יותר צולע... אדרבה... זה רק ריפא אותו מבפנים!! רק נתן לו להעריך את המפגן העצום שהוא נתן לה' ולהתחזק בייתר שאת לעמוד בניסיונות... הקושי לא מרתיע אותנו... אם כבר- מה שמרתיע אותנו זה שדואגים

כן... זה מה שהזהו"ק מגלה לנו: שרק כש-ויזרח לו השמש!! רק אחרי שהגל עובר... רק אז יעקב אבינו פוקח את עיניו ופתאום מבין עד כמה ההתגברות שלו היו לא מובנות מאליו... כמה ההישגים שהיו נראים לו איטיים... זה רק בגלל שהייתה חסרה לו התמונה המושלמת... מול איזה אזור סבוך וסביבה עוינת וערפל סמיך הוא נלחם...

הזהו"ק אומר לא אומר את זה סתם!!! הזהו"ק רוצה פה משהו!! הזהו"ק רוצה שיעקב אבינו לא יחזור על הטעות הזו שוב... הזהו"ק רוצה שיעקב אבינו יקח את אותם פכים קטנים שהוא הותיר מעבר לנהר וידליק אותם באור!!! באור של חנוכה!!! חנוכה זה הארת אור הגנוז... מה פירוש אור הגנוז?? יש דברים שכלפי חוץ אתה לא רואה עליהם כלום!!! אבל מי שמעורב בסוד העניינים יודע שיש פה משהו נורא נורא מרגש... לדוגמא: היה יהודי אחד שנפגע קשה מאוד בפיגוע ירי ושכב בבי"ח כפסע בינו לבין המוות... ובאורח נס הוא פתאום הבריא במהירות חריגה ותוך שבוע ימים הוא פתאום הופיע בבית הכנסת על שתי רגליו!!! הוא אמנם הלך לאט... הוא לא רץ על 160 קמ"ש... אבל כל מי שראה אותו כמעט התעלף... בריך רחמנא דיהב לן אותך...

מישהו שעמד מהצד ולא ידע במה מדובר... לא הבין מה פשר ההתרגשות... זה נקרא 'אור הגנוז'!!! מה זה אור לא גנוז??

לראות את אלוף עולם בריצה... אוה... תראה איך הוא רץ מהר... הוא עף... איזה מדהים... הוא רץ כמו מכוניות... זה נקרא אור **לא** גנוז... אור גלוי... מה שאתה רואה זה מה שיש... אבל לראות יהודי שיצא חי מהתופת והוא מהלך בינינו... זה אור עצום, אבל גנוז!!! כלפי חוץ שום דבר פה לא מרגש... בשביל להבין מה מרגש פה... צריך לקבל את תמונת הרקע... צריך להבין באיזה תופת הוא נלחם וכמה לא מובן מאליו שהוא מצליח להמשיך הלאה לרוץ בקצב של הליכה...

על אותו משקל: בחור בן עליה שעולה ומתעלה וממריא לשחקים... זה נפלא!! זה אור!!! אבל זה לא אור גנוז!! (אגב: אני לא מסרב לכזה אור...) אבל אותו בן עליה בימים שעברו בחושך והוא נלחם בעור שיניו, ולא רק שהוא צלח את המלחמה אלא הוא ממשיך הלאה... זה הארת אור הגנוז!!! כלפי חוץ זה לא מרשים... יתכן אפילו שיש איזה האטה בקצב... אבל ההלו... אתה יודע במה מדובר?? יש לך מושג איזה נס מהלך כאן?? זה האור של חנוכה!!! בחנוכה אנחנו לא מודים לה' על ניסים למעלה בדרך הטבע שהוא עשה לנו... לא!!! אם תשים לב הנס של חנוכה זה שקרה לנו הרבה צרות... והיו לנו הרבה ניסיונות... ו... והנה אנחנו כאן!!! אנחנו ממשכים! למרות הכל!!! אין פה משהו מרגש כלפי חוץ... אתה לא רואה ענני כבוד ולא באר ולא מן... אתה רואה יהודי בגודל טבעי שאומר לך שהוא בסה"כ ממשך!!!! ממשך הלאה...

ובשביל להבין את גודל הנס... אתה צריך להבין מול איזה נתונים הוא התמודד... בשביל להבין את הנצחון האדיר של יעקב אבינו מול שרו של עשיו... בשביל זה אתה צריך לקבל מושגים מה זה שרו של עשיו... באיזה ניסיונות אדירים מדובר... וצר לי בחור יקר... אתה צעיר מידי בשביל להבין באיזה ניסיונות מדובר!! אתה מתמודד שם עמוק... אתה פוגש את

פ"ג!! אליאב מסיים להקריב את חטאותיו בתפילת השבים...

תקציר: בשבוע שעבר נעצרנו עם הבעל תשובה אליאב שנמצא כעת בעיצומם של סדרת חטאות... לבנתיים משהו תרם לו במתנה דיר כבשים!!! בשביל שיהיה לו מקור הכנסה טבעי ומקורי שממנו הוא יוציא את כמיות החטאות... ואכן אליאב נכנס לתקן שבועי... כל שבועיים הוא עולה לירושלים עם הצטברות של עוד תשע חטאות... ולאט לאט לאחר כמה חודשים סוף הוא הצליח למצות חטאות של שנה אחת...

לבנתיים!! גם אשתו הצדקנית ציפורה לא שוקטת על השמרים... מידי יום היא הולכת יחד עם מלכי הקטנה, הם יוצאות מידי שבוע חוץ לחומת ירושלים ויש להם שם שובך קטן בשביל הגוזלים שלו... (כלומר: הם הלכו למגדל שובכים וקנו מסנו שובך לפירותיו דהוי דבר שבא לעולם והוא מטפח בשובך עד שיפרחו האמהות ואכמ"ל) ומידי שבוע או שבועיים כשאבא שוב מעלה לירושלים את החטאות הקבועים... מלכי הקטנה מגישה לאבא בעיניים נוצצות פרידה קטנה של בן יונה... אבא... זה מסני אליך... הבאתי שיהיה לך עולה יחד עם החטאות... ותביא את זה לאבא שבשמים... אבא לוקח את הגוזל הקטן בעיניים דומעות... כן מלכה... תודה רבה... אני אתן את זה לאבא שבשמים... אני אספר לו שאת ילדה טובה והבאת לי את זה במתנה בשביל ה'...

כן... תצחק... אליאב צריך את הגוזל הזה!! סוף סוף חטאת שמקריבים על חטא... לכתחילה ראוי להביא מיד אחריה קרבן עולה בתור דורון, משל לפרקליט שנכנס לרצות, ריצה פרקליט, נכנס דורון אחרי'ו!! יתכן שלכתחילה עדיף להקריב עולת בהמה... אבל כבר סיכמנו שלאליאב אין את הלוקסוס הזה... אם יש לו שקל מיותר בשביל עולת בהמה, הוא כבר משועבד לתת בו חטאת כשבה כדי להשלים את הכפרה ולהצילו מן הפורענות... אז אליאב מסתפק במה שנקרא 'הראיה מעה כסף' - עולה בסיסית של פרידת בני עולה...

והנה!!! באחד השבועות הגשתיים... שוב אליאב עולה עם תשע כבשות (כדי לא להגיע לחיוב מעשר בהמה) ולפתע הוא רואה מרחוק עדר כבשים גדול מתקרבים לכיוונו... הוא המשיך לתומו והרועה הולך כל הזמן ומתקרב אליי... בשלב מסוים הרועה קורא לו... סליחה: קוראים לך אליאב?? כן!! שלחו אותי להביא לך את כל הכבשות האלו... מה? מי?? מי שלח אותך? לא יודע... אני בסה"כ רועה מקומי... מידי פעם אני עושה שליחויות של שינוע בהמות מדבריות להולך אותם לכיוון אזור הבייתיות... כל טוב... אני לא יודע פרטים... אני רק יודע שאיש אחד אמר לי למסור לך את זה ולהגיד לך שהבהמות האלו כשרות לגבוה!!! אין חשש למוקצה ונעבד אתה ומחיר... וקח אותם כמה שיותר מהר למקדש כי לעת עתה כולם תמימים!!

אליאב לא יודע מאיפה זה נחת עליו... הוא התחיל לספור אותם... חמישים!!! חמישים כבשות!!! רבש"ע: משהו פה החליט לסגור לי 'חמישים חטאות' בבת אחת...

הוא לא מספיק לעכל... והנה הוא רואה עוד עדר מתקרב... עוד רועה צאן שמתקרב לכיוונו... ואתו סיפור בדיוק... הפעם לשם שינוי זה שעירות עיזים ולא כבשות... וגם הוא אומר כמעט אותם מילים שלחו אותי לכאן בשביל להשתתף בעול הקרבנות... זה כשר למזבח... אליאב כבר לא ידע את נפשו... רגע... אני כבר מתחיל לחשוד בעצמי שאני עשוי... ואכן בסוף בסוף הוא לפתע רואה מרחוק את ר' יהוצדק!!!

אוי... רק לא הוא... אני לא מסוגל להסתכל לו בפנים... ר' יהוצדק הוא אחד מהגבירים הגדולים של העיר נבשן מזרחית לירושלים באזור ים המלח... יש לו אחוזה גדולה של בהמות... אבל לא זה הסיפור!! הסיפור הוא שאני - אליאב, והבן של יהוצדק - פלטיה... שנינו היינו חברים יותר מידי טובים!!! שנינו החלקנו יחד במדרון... שנינו עזבנו ביחד את הבית ועזבנו את הדרך... כשאני חזרתי בתשובה, הבן של יהוצדק המשיך!! המשיך לחיות כמו גוי... ממילא ר' יהוצדק זה אחד מהאנשים שקשה לי להסתכל לו בתוך העיניים... אבל הוא התקרב!! וכמו הרועים שמקודם התקרבו והתקרבו עד שהגיעו אלי... אז גם הוא... ר' יהוצדק התקרב בידיים מושטות וחייב את אליאב חיבוק עז ופרץ בבכי!!! אליאב היה נבון מאוד... מה קרה?? מאיפה באת? מה זה התרגיל הזה שעשית לי?? מה זה המנחה לעשיר' הזו??

תקשיב - אומר ר' יהוצדק: כשחזרת לצוב מחצבתך!!! זה נתן לי תקווה שגם הבן שלי יחזור הבייתה... כמו שעזבתם ביחד כך תחזרו ביחד... אבל עברו כמה חודשים ולא!!! הבן שלי עדיין לא חזר... לבנתיים אני עוקב אחריו ואני רואה כמה אתה עסוק כל הזמן בלסגור פינות ולקנח ולכפר על העבר... אמרתי לעצמי: הרי כשהילד שלי יחזור הבייתה... הוא לא יצטרך לכל זה!! יש לי מספיק כבשות בשבילי שבימים אחד אני יכול להנחית במקדש אלף עולות כשלמה בשעתו ולסגור את הסיפור... (רק מעשר בהמה אני מביא לכאן יותר מחמש מאות צאן מידי שנה בשנה זה עוד כלום לעומת רב"ע שהיה 10.000 צאן מפרש מעשר בשנה)... וכשראיתי שהישועה עדיין מתעכבת... נדרתי שאני אעזור לך לכפר על שלך!!! ואבנה גם אנוכי מסך... כשאני אעזור לך להקריב את החטאות... אז משמים ירחמו עלי והבן שלי ישוב הבייתה... אז נכון להיום זה מאה!! מאה חטאות...

אליאב היה מרוגע עד עמקי נשמתו!!! מי דיבר על זה... מי חלם על זה... אתה יודע מה זה מאה כבשות ביום אחד? זה לכפר ביום אחד כמעט על שנה שלימה!!! אליאב לא ידע את נפשו...

אמא ומלכי שוב מופיעות עם הגוזל המתוק... אבל הפעם זה משהו אחר!!! הפעם זה כבר אירוע גדול מידי... אליאב קרא להם ואמר: היום יש פה קרבן רבתי!!! היום יש לי מאה סמיכות!!! מאה וידוים!!! מאה קרבנות... וכמו שמתן מאה נקבות... נכנס שם בטעות עז סורר... ועז הוא הרי זכר ור' יהוצדק מיד אמר לאליאב... מצוין... העז הזה יהיה העולה דורון שאחר חטאת... אליאב לא יתן על הגוזל של מלכי... נפש כי תקריב זה הדבר הכי יקר בשמים... אמא ומלכי עלו למקדש והפעם אמא הקריבה את הגוזל... ואבא יקריב את העז, כיאה וכיאות לעולה שמגיע לאחר כ"כ הרבה חטאות ויידוים...

אלא!!! שברגע שהם הגיעו למקדש... כאן לפתע חלה הסתייגות!!! הלוי שאחראי על החלוקה של בשר הקדשים לערב... ברגע שהוא ראה מאה חטאות בבת אחת הוא קצת... קצת התחלחל... ההלו... כזו כמות גדולה של קרבנות בבת אחת וביום אחד זה... זה דבר שצריך לתאם אותו מראש... תשמע... מאה חטאות זה אומר בשר של מאה כבשים שנאכל לזכרי כהונה ליום ולילה עד חצות... חכה חכה... תן לי להתארגן... תן לי לבדוק אם אנחנו יכולים לעמוד בקצב הזה... בכמות כזו גדולה של בשר קדשים...

בסוף... לאחר שעה קלה הוא חזר... בסדר... יש אישור!! סוף סוף אנחנו בשיא החורף... הלילה ארוך!!! סתם ככה, לילות טבת הארוכים זה התאריך האידיאלי ביותר להביא בבת אחת כמות גדולה של קרבנות לאכילה... כי משעה 2 בצהריים ועד 11 בלילה הכהנים פנוים לאכול וזה מספיק שעות פנויות בשביל להשתלט!!!

מקסימום... במקרה הגרוע מכל... בדיוק אתמול הגיע לכאן יוחנן בן נרבאי הידוע... שהוא כהן צדיק ועובד ה', אבל יש לו טבע שהוא מסוגל לאכול כמיות אוכל בלתי נתפסות... והוא לקח את הטבע החומרני הזה לכבוד שמים ש-מתי שהוא נמצא במקדש אנחנו רגועים... כשהוא פה 'לא נמצא נותר במקדש'!! מה שיהיה ומה שלא יהיה... כשהוא בשטח הנותר בשליטה!! אליאב מסך וסמן וסמן וסמן... ובכל סמיכה הוא הוסיף את שמו של ידידו הקרוב ועוד כמה חברים שבזמננו ישונו לצוב מחצבתם במהרה ממש.

הרהורים לאחר אסיפת הצלה במוצ"ש...

זכיתי בס"ד במוצאי שבת האחרון להיות יחד עם רבבות אלפי ישראל במעמד אסיפת הצלה... שכמידי שנה בשנה מתאספים במפגן רשמי ומוצהר בקריאת 'אנחנו חותמים אמנה' שגם בדור זה שיש כ"כ הרבה שמושוכנעים שאין מנוס אלא להיכנע ל'הגמון תחילה' שהוא קובע עובדות בשטח ולאפשר לו לעשות בנו כרצונו... אז בשביל זה אנחנו כאן!! לא מחכים ליהודית ולא נחכה לכתו של יוחנן כה"ג שתחטוב על קדקדנו ותגער את טלאיה שיולו לאגדה קרבא... אנחנו נעמוד על נפשנו ולכן אין דבר יותר נצרך ונדרש ממפגן רשמי ומוצהר מידי שנה להציב דגל ולהכריז מי כמון באלים ה'!!! המכב" האמיתי!!! הדגל האמיתי שצריך להיות מונף בריש גלי

אגב: מישהו שאל אותי: מה קרה שהשנה זה יצא בחודש כסליו? חשבתי לכמה רגעים... ופתאום נפל פסוק בתוך פי... נזכרתי במעמד של עזרא והסופר 'אלי יאספו כל חרד בדברי אלוקי ישראל על מעל הגולה...' ניתן לומר שזה הפסוק הכי קולע ונוגע בנקודה ובהמשך כתוב שבמקרה זה היה בחודש כסליו!!! 'וכהתפלל עזרא... בוכה ומתפלל... נאספו אליו מישראל קהל רב מאוד אנשים ונשים וילדים כי כבו העם הרבה בכה... ויקבצו כל אנשי יהודה ובנימין... לשלושת הימים, הוא חודש התשיעי, מרעידים על הדבר ומהגשמים...

הנה לך מעמד של חיוק והתעוררות תשובה בחודש כסליו... כעת תן נחיש למה זה היה בחודש כסליו? מה התשובה?? ככה!!!! כי ברגע שיש מעל הגולה אין צורך בתאריכים עגולים... צריך לעמוד ולזעוק מתי שזה יהיה... העיקר לצעוק לשמים!!!

מה שבטוח: שיהיה ברור: כל מי שעדיין טוען שיום יבא וכולנו נצטרך אינטרנט... זה אומר דבר אחד: שהוא לא היה שם!!! באסיפת הצלה... כי היו שם המון המון אנשים... עוד יותר משנה שעברה... והם מספיקים לי... הם הסכימו להיות חברים שלי גם לא דרך הוואצפ... אני כבר מסודר!!! מה יהיה עם האייופניסט?? שימשיך להחליף חוויות עם הבניה מלאכותית... הוא בהחלט ישאר לבד יחד עם המון המון יהודים שיארו שם לבד... ושירת הנצח תמשיך...

אבל כעת תרשה לי לומר כמה מילים... אחרי שהיינו באסיפת הצלה ושם הוצרכנו לזעוק את הזעקה וליצור גבולות ברורים... חשבתי לעצמי שהמבחן האיוון שלי יהיה ב"ש כסליו...

האם אחרי שהייתי באסיפת הצלה שסגרה אותי כאום אני חומה... האם אני מסוגל להשתתף בפארברענגען עם יהודים שכל עניינם לצאת לעם שבשדות ולהאיר בהם את הניצוץ היהודי? האם אני מסוגל להכיל את הניגודים הקוטביים האלו??

אני לא חייב!! כי אני ליטוואק!! לי מותר להתבצר בעמדת... ולהגיד אני מתנגד... מתנגד ל-מה?? מה פירוש ל-מה...? לכל דבר שהוא לא כמו הדרך שלי... אבל מי שנאמן לדרך הבעש"ט הק' הוא חי בתובענות הרבה יותר גדולה!! מצד אחד השמרנות החסידית והיהודית לשמור על קצוות טהורים ונקיים... ומצד שני להכיר בנקודת אור של כל יהודי באשר הוא... להכיר בניצוץ היהודי של אחרון האייופניסטים שהסוטר לזעו כסוטר את השכינה...

אני חושב שגם אחרון המתנגדים מחויב לניגוד הזה!!! כן... היהדות היא לא פשוטה... היא לא רק שחור ולא רק לבן וגם לא שחור לבן ביחד... יש בחושן הרבה הרבה גוונים וצבעים... יש בפרשה שלנו את יוסף ובנימין שאותם פגשנו באסיפת הצלה... ויש את יהודה שאנחנו פוגשים אותו בהרבה מאוד פינות נוספות... ויש את המאסף לכל המחנות שאנחנו נפגשו בפארברענגען שלא מוותר על אף 'אבידת ישראל'... הוא צמוד גדר ונאלץ להתמודד מול זוהמת הנחש... יהיה את שמעון ולוי שלא ישאו פנים וינשפו לו בעורף על כל סטיה הכי קטנה... ויהיה את אשר שיאשר את כולם ויכריז שבסוף בסוף כולם כפתור ופרח... כולם אהובים ברורים גיבורים...

שבת כ' כסלו התשפ"ה

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:23	17:14	17:48
16:21	17:12	17:43
16:21	17:12	17:42
16:24	17:15	17:47

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

פרשת וישב

המאור שבתורה

הפטרה "כה אמר"

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

דמותו חכם מנושה מנחם זצ"ל האצילית והיחס שהיה נותן לבני אדם, עם הבנה לנפש הוולת, היה לשם דבר. לא פעם כשהיה רואה יהודי שלא הולך בדרך התורה היה מוכיחו וחוזר ומוכיחו עד כדי כך שהיה מביא עמו ספרי יראים וספרי הלכה כגון: "שולחן ערוך", "בן איש חי" וכו' ומראה לו את הדרך הרצויה בעיני ה', ומסביר לו **בטוב טעם דעת** ובנעימות, את הדרך אשר בה ישכון אור לעבודת ה', והיה עושה מאמצים כבירים להחזירו למוטב. וכך זכה לעשות נפשות רבות לה'. ודבק במידתו של אהרון הכהן ע"ה הנאמר בו "בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעוות". כך היה הרב זיע"א

בימי מלחמת ההתשה הורה רבנו **יחזקאל אברמסקי** זצ"ל, בתוקף תפקידו כנשיא ועד הישיבות, **להקדים** את פתיחת 'זמן הקיץ' ולקצר את תקופת 'בין הזמנים'. הסיבה לכך הייתה נעוצה בחששו מפגיעות העוללות להיגרם ללוחמים בפרט ולתושבי הארץ בכלל **כתוצאה מהסח הדעת** מלימוד התורה.

החוטא מונע ברכות מלדד ומכאן ההכרח להוכיחו

נתנו לו לאדם שתי עיניים שידאה בעינו האחת מעלות חברו ובעינו השנייה מומי עצמו

כמים הפנים לפני רבי **אליהו רוט** זצ"ל סיפר, שאחרי המלחמה פגש בגרמניה יהודים שהיו 'מתנגדים' מבטן ומלידה, ולבסוף הפכו לחסידים נלהבים של האדמו"ר **מזינץ** זצ"ל. **לפלא היה בעיניו**, היאך הצליח הרבי לפעול מופת כזה, להפוך "דייטשישע אידן" לחסידים. רבנו פתר לו את תמיהתו: "אהבתי אותם בכל לבי ונפשי ללא גבול – **האהבה הייתה גדולה** כל כך, שבהכרח אהבו גם אותי והלכו אחרי, 'כמים הפנים לפנים'".

כמה שהדלת נעולה יותר, היא **מגנה** בפני גנבים. כמה שהפה נעול היטב – מגן הוא בפני **לשון הרע**.

לע"נ רחל (רשל) אלבו בת קלרה ואליהו

שהרי בגלל כבוד וקנאה מוסר האדם את נפשו, **נודדים** לקצו ארץ לצבור ממון כדי שלא להיות פחות מהזולת, ולחיות בשוה עם שאר בני אדם וכוחות אלו מהנפש הם נובעים ושייך לכוון אותם **לצורך הנפש** כפי מה שהם בטבע בריאותם.

מי שמגביל את כוחך תגביל את השפעתו עליך.

כשיש לילד או לילדה אמונה פשוטה בו יתברך **מקטנת**, זה ילוח אותם משך כל חייהם. כי לא חסר משברים בחיים, לכל אחד ואחד מאיתנו ידוע **ומפורסם** מה החיים מביאים לאדם משך ימי חייו הבלו, וכיצד מתנהגים עם האדם.

נקודה לפהשפה

לפני מספר שנים **נואנים את זיכרון** כאבי הניסיונות הקודמים רבי **צדקה חוצין** זצ"ל מלבד חכמתו וצדקותו הצטיין כמוהל ותיק ומומחה, והכניס אלפים מילדי ישראל בבריתו של אברהם אבינו מבלי לקחת כסף בעד טרחתו. והנה באחד הימים כשישב בירושלים נכנס אצלו אדם והזמינו שיבוא ביום ש"ק הקרוב למול את בנו בביתו אשר בשכונת "ימין משה" שהיה **רחוק מאוד** ממעונו של הרב צדקה חוצין (שהתגורר סמוך לככר השבת), ומפני חיבת הקודש נעתר לו. הגיע יום השבת. רבי צדקה הישיש יצא רגלי בליווי משמשו ללכת אל מקום הברית. במאמץ ניכר למד, עשה את הדרך הארוכה הזאת. והיה בבואו לשם וכבר נאספו הקרואים, הבחין פתאום רבי צדקה שאבי הילד אינו מזדרז לכבדו במצוה של מילת בנו, והוא מתלחש בלי הפוגה **וממתיק סוד** עם אחד מחשובי הקהל. מכיון שעמדו תוהים באפס מעשה, והזמן חולף, קרא אותו אליו וישאלהו: "למי מחכים? מדוע אין עושים את ברית המילה?" התוודה האיש, כי התחרט משום מה וברצונו למסור את המצוה **למוהל אחר**, שהגיע כעת אל הבית, אבל לא עמד בו האומץ להגיד זאת בפה מלא. אמר לו צדקה: אם משום כך, אין לך מה לחשוש ואין שום סיבה להתמהמה. תוכל בלב שקט למסור לו מיד את המצוה, כי אינני מקפיד כלל... ואולם חלפו שוב רגעים ארוכים, כשהקהל עומד וממתין, מבלי שיעשו את הברית. התפלא רבי צדקה ושאל את האב פעם נוספת: "מי מעכב? מה מעכב?" השיבו הלה במבוכה, כי המוהל השני שבחר לעצמו "שכח" ולא הביא עמו את **כלי אומנתו**. אולי יסכים רבי צדקה להרשותו שישתמש בכלים שלו? נענה רבי צדקה ואמר: "הריני משאיל לך את כלי ברצון גמור, יקח וימול...". וכן עשו. אחרי הברית יצא רבי צדקה לביתו ועשה שוב רגלי את כל הדרך הארוכה, שמ"מימין משה" עד שכונת "גאולה", בליווי משמשו. תוך שחם הולכים סח לו מלווהו: "מתפלא אני על רבינו, איך עבר בשתיקה על התנהגות מחפירה כזאת, על החוצפה וההעזה. לא די שהטריחוהו לעשות דרך כ"כ ארוכה חינם, אלא שעוד הרהיבו לבקש שישאיל להם את כליו!...! נתחייך רבי צדקה והשיב לו: "וכי ידעת? הנה אנוכי כבר זכיתי להכניס בבריתו של אאציה אלפים מילדי ישראל".

אבל אף פעם לא זכיתי לעשות **המצוה באופן כח מושלם**. כמו שנשתי היום. מי כמוני מאושר... (העורך)

גדולתו של רבי ברוך בער זצ"ל לא הייתה במה שנתן בעד התורה יותר משאר בני אדם, אלא במה שלקח מן התורה יותר מהכול... מזה באה גם שימחתו הרבה מכל הוספת סברא, ודאגתו וצערו כשלא עלה בידו להבין איזה סברא של ראשונים, ופעם באומרו סברא בשם הגרע"א, ובנו בשמעו את הסברא הסתפק מיד איזה ספק לפי סברא זו גער בו רבי ברוך ולא רצה לשמוע דבריו, על שלא שהה מעט משמחה והתפעלות בשמעו סברא עמוקה מחודשת כזו

אמר רבי עקיבא:
יכול יניח אדם תפילין בשבתות וימים טובים? - תלמוד לומר (שמות יג) "והיה לך לאות", מי שצריכים אות; יצאו שבתות וימים טובים שהם גופם אות.

כשעלה לארץ הקודש, הקים רבנו האדמו"ר מצאנו זצ"ל את קרית צאנו בנתניה, הכוללת את כל המוסדות התורניים, וכן את קרית צאנו בירושלים. במסגרת הקריה בנתניה הקים את בית החולים 'לניאדו', בית ספר לאחיות, מוסדות ליתומים ועוד.
כששאלוהו מה לאדמו"ר **לבית חולים**, השיב: "הז"ל אומרים ש'תורה – תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים'. כשם שאנו מחויבים להקים מוסדות תורה, כך אנו מחויבים להקים מוסדות חסד". באחד ממכתביו כותב רבנו: "זהו תפקידו של מנהיג ישראל אמיתי – לעסוק בטובת בני ישראל בגשמיות וברוחניות". זאת הייתה דרכם בקודש של הבעש"ט ותלמידיו, שהיו משפיעים טובה וברכה לעם ישראל בכל **צרכיהם בגשמיות**, ועל ידי זה הייתה להם השפעה מכרעת ברוחניות. רבנו מסיים את מכתבו: "אנו גם למודי ניסיון, ושיטה זו היא נר לרגלינו ויסוד הצלחותינו בעזה"ת".

דעות רעות היינו השקפות שאינם לפי דרכי התורה, כל הספיקות בדברים שאינם דרכי תורה אף הם מכלל דעות רעות.

שופט בבית המשפט לתביעת מזונות קורא לזוג למתן פסק הדין, השופט אומר לבעל הנאשם: לאחר שעיינתי בראיות ובממצאים החלטתי לתת לאישה 10,000 שקלים, אז הבעל הרים את היד ואמר: אני יכול גם להוסיף **כמה שקלים מהכיס שלי?**

משולחן גבוה
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

הילד איננו ואני אנה אני בא.
משמתקרבים ובאים הימים בהם צריך אדם לירד לבור ("לאן אתה הולך למקום עפר רימה ותולעה"), והוא רואה כי "אין יו סף בבור" – שלא הוסיף מאומה בעבודת-השם וביהדות, כדי לקחת עמו אל הבור – אזי נושא הוא את קולו וצועק: "הילד איננו" – ימי הילדות והנעורים כבר חלפו-ועברו, "ואנה אני בא" – היאך אבוא לשם... בעוד שלשה ימים-ישא פרעה את ראשך **מה טעם** פתר יוסף לשר-האופים, שייתלה על עץ? ברם, מספרים מעשה בתערוכה של ציירים, שהוצגה בה תמונתו של צייר מפורסם, המתארת אדם מחזיק בידו סל עם פירות; והיה התמונה כל כך חיה וממשית, עד שהיו העופות סבורים שאלה הם פירות ממשיים והיו עטים עליהם לאכלם. תמונה זו עוררה את התפעלות כל העולם, ונקבע פרס גבוה לכל מי שיבוא וימצא בה חסרון.

בא פיקח אחד ואמר: "אמנם הפירות מוצלחים ביותר ונראים כממשיים, אולם האדם המחזיק בסל אינו מוצלח כלל. שכן אילו היה גם האדם כמו הפירות נראה כחי ממשי, הרי היו העופות מתייראים מפניו ולא היו עטים על הפירות הנתונים בידיו"... ואכן, אותו פיקח קיבל את הפרס.

כיוצא בזה גם כאן, כשסיפר שר-האופים ליוסף, כי העוף אבל מן הסלים אשר על ראשו, למד יוסף מזה, שאדם זה אינו נחשב עוד לאדם חי, שכן העוף היה מתיירא מפני אדם חי ולא היה אוכל מעל ראשו, ואין זאת אלא שבן-מות הוא. לפיכך פתר לו את הלזמו למיתה...

עבד שלם לכל בית ישראל

שאלו את הרבי מהר"ש מליובאוויטש: מדוע כשנכנס לרבי יהודי עני, עונה לו הרבי מיד, ואילו כשנכנס יהודי עשיר, עובר זמן עד שהוא משיב לו. ענה הרבי: העשיר נכנס בתחושה שהוא **גבי גדול**, ורק כשהוא מתחיל לספר על מצבו מתברר כי גם הוא עני; אבל זה מצריך זמן...

לא יאמר אדם די לי אם אשמור את עצמי

לרבנו יוחם הלוי זצ"ל הייתה דרך מיוחדת בשיחותיו. הוא לא היה מוכיח את תלמידיו, אלא תובע מהם להעמיק את המחשבה, **להעניק תוכן** לפנימויות הנפש, לא להיות ולעבוד את ה' מתוך הרגל גרידא, כמצוות אנשים מלומדה. לא ניתן להגיע למעלה רוחנית כל עוד אין תאום בין המחשבה למעשה: מעשים שנעשים **ללא מחשבה** הם בבחינת שווא שקר. אחד מיסודותיו של רבנו בשיחותיו היה, כי הנדרש מן האדם הוא להכיר את כוחותיו ולהוציאם אל הפועל.

ילד ערבי יושב עם אבא שלו במרפסת ביתם לקראת הערב והילד אומר לאבא שלו שיש לו שאלה אז האבא אומר לו: שאל בני. והילד שואל את אבא שלו: אבא למה השמש עולה במזרח ושוקעת במערב? אז האבא אומר לו: בן, אני לא יודע. הילד אומר לאבא שלו: אבא יש לי עוד שאלה, אני יכול לשאול? אז האבא אומר: שאל בני. והילד שואל, למה השמיים כחולים וגם הים כחול? אז אבא שלו ענה לו: בחיי בני שאני לא יודע. אז הילד אומר לאבא שלו: אבא, זה מפריע לך שאני שואל כל כך הרבה שאלות? אז האבא ענה לו: **אם לא תשאל, איך תדע?**

כאשר התפילין נעשות כהלכתן, בדיוק כפי הרצון העליון, נמשך אור למעלה ונמשך אור **בנשמה**. לעומת זאת, אם התפילין אינן מרובעות, או שהפרשיות לא נכתבו בדיו כשרה על קלף כשר – אין בהן המשכת אור כלל. **כך בכל מצווה** המצווה, כאשר מקיימים אותה בדיוק כפי הרצון העליון, מאיר בה הרצון העליון, ואם לאו – היא אינה כלי כלל לגילוי אור.

רבנו האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל נודע בספריו המפורסמים – ויואל משה, שו"ת דברי יואל, דברי יואל על התורה, מועדים וסוגיות הש"ס, קונטרס על הגאולה ועל התמורה ועוד.

בהזדמנות אחת ביקר האדמו"ר בישיבת טלז-קליבלנד ודיבר **בידידות** עם ראשי הישיבה ועם התלמידים, וכאשר שאל אותם על המסכת שהם לומדים ובאילו סוגיא אוחזים, השיע **שיעור באותה הסוגיא**, כמובן, בלא הכנה מראש. מרגלא היה בפומיה, ששמחתו היחידה בעולם הזה היא בשיעורים שהשיע לפני תלמידיו, וכל הון דעלמא לא ישווה בעיניו לעומת השיעור...

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת וחב, יוסף הדאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לרלו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעמה בת עזיהו, כרמלה בת סעיהו, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן אייה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יהודה יאיר, יחזקאל ושמואל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סגן, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חכם יהודה בן חנה פתייא, חנה בת אסתר דמני יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברסקה, החסיד מנשה בן רחמה **מון הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

סמון לציון הרב הקדוש
רבי שלמה מקרלין זצוק"ל הי"ד

| גליון 211 |

פרשת וישב תשפ"ה

שבוע של חיים

מתורתו של רבינו ותלמידיו הק'

פרשת וישב

וישב יעקב (לז, א). וברש"י ביקש יעקב לישב בשלחה קפץ עליו רוגזו של יוסף. פירש כ"ק הסבא קדישא מסטאלין זי"ע: יעקב רצה להרגיל את עצמו שלא יהיה איכפת לו מעניני העולם - קפץ עליו רוגזו של יוסף, והוסיף: וואס א קינד קען דערלאנגען [-עד כמה מסוגל ילד להגיע]. (מאורי אש)

והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה ונשי אביו (לז, ב). רומז בזה כי כשהאדם מתחבר עם אנשים פחותים, הריהם מעבירים אותו לאט לאט מדעת קונו. זה שאמר הכתוב והוא נער את בני בלהה וכו', אם כי היו שבטי י"ה וצדיקים גמורים, אך הרמז הוא על בחינת בני השפחות, היינו דרגה נמוכה, שעל ידי התחברות זו באו לידי נשי אביו, נשי מלשון שכחה, כמו דאיתא בריש נדרים (ב): ידות אינשי, שבא להישכח מאביו שבשמים.

(הרה"ק ר' מרדכי מלעכוויטש - תורת אבות)

ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם (לז, ב). שמעתי מא"א מו"ר זצוק"ל, ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם, שהעלה יוסף את כל העשיות ודיבורים שלהם, אפילו דברים הנעשים שלא כסדר העלה לאביהם שבשמים.

(בית אהרן קז ב)

קדושת הקדוש

אמרים מובחרים, יקרים ומאירים, מתוך הספר 'קדושת הקדוש' הנמצא בשלבי עריכה

כל דעביד רחמנא לטב עביד

הלא מצוה לדון אפילו בשר ודם לכף זכות, ופשיטא להקב"ה. פירוש יהוי דן את כל האדם לכף זכות - לדון את הקב"ה - שהוא כלל האדם - לכף זכות, כי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד.

(ש"י סעיפים)

עיטורי קדוש

בענין זה מסופר סיפור נפלא על רבינו הקדוש (כתבי ר"י שו"ב): מנהגו היה שנהג להתפלל בשעה אחד עשרה בבוקר, מפני שחש במעיו ולא היה יכול להיות מוכן לתפלה בבוקר. ואמר: אם הייתי מבקש מהשי"ת שיתן לי מעיים טובים היה נותן לי, אך אמרו חז"ל "הוי דן את כל האדם לכף זכות" וכל שכן את הקב"ה יש לי לדון לכף זכות, שאם היה טוב לפניו שאהיה בריא במעיי היה עושה זאת.

אלקים חשבה לטובה

ומן הענין להביא כאן אמרה נאה הקשורה לזה הענין, שכן אמר הרה"ק רבי אהרן דוד מטרסק זצ"ל:

איתא "והוי דן את כל האדם לכף זכות", כל שכן שצריך לדון את הקב"ה אחרי כל היסורים ששולח על האדם לכף זכות. וזו סגולה שבאמת כן יהיה לזכות לטובתו ויומתקו הדינים. וכך אמר רבינו הבעש"ט זי"ע, וכמו שאמרו חז"ל (תענית כא) אצל נחום איש גמזו.

נמצא, שיעקב אבינו כשנמכר יוסף היה צריך להאמין שגם זה לטובה, וכן מצינו אצל יוסף בעצמו שאמר לאחיו (בראשית 1, כ-כא) "ואתם חשבתם עלי רעה אלקים חשבה לטובה, ועתה אל תיראו וגו', אבל אצל יעקב אע"ה כתב רש"י (בראשית לז, א) קפץ עליו רוגזו של יוסף, שמעשה יוסף חשב יעקב לרוגז ולא לרחמים, לכן לא היה לו עולם הזה באמת (אוצרות החן-בישישים חכמה).

לדון את הקב"ה לכף זכות

הראשונים ז"ל (סמ"ג, סמ"ק, ספר המצוות, ועוד) מנו במנין המצוות מצות עשה "לדון את חבירו לכף זכות", שנאמר 'בצדק תשפוט עמיתך'. ובכלל מצוה זאת - שכל מעשה שעושה חבירו, אפילו אם נראה שמדובר במעשה שאינו טוב, יש לומר שנתכוון לטובה. ובא רבינו לומר שפשוט שגם את הקב"ה צריך לדון לכף זכות, ולדעת כי כל מה שעובר על האדם הוא לטובתו, כי הכול הוא מהקב"ה וכל מה שהוא עושה כוונתו רק להיטיב. ובה מביא רבינו המשנה באבות (א, ו) "הוי דן את כל האדם לכף זכות" - 'כל האדם' קאי על הקב"ה שהוא האדם הכולל, כפי שנאמר 'נעשה אדם בצלמנו כדמותנו' וכמבואר בארוכה בספרי קבלה, וצריך לדון את הקב"ה לכף זכות שכל מה שעושה עמו הוא לטובתו.

בדומה לכך מובא בספר 'בן פורת יוסף' להרה"ק מפולנאה בעל ה'תולדות' זיע"א (פרשת וישב), וז"ל: ...דאם את חבירו ראוי לדון אותו לכף זכות, גם שעשה רעה לפי הנראה מכל מקום מחויב לדונו לזכות שעשה טובה, ומכל שכן שראוי לדון את הקב"ה לכף זכות גם שנראה שעשה לו רעה ראוי לדונו לזכות שעשה זה לטובתו, ע"כ. ובהמשך דבריו שם: אם דן את הקב"ה לזכות לומר "כל מה דעבדין מן שמיא לטב עביד", אז נעשה זכות באמת, והבן, וכן שמעתי בשם מורי [הבעש"ט] זלה"ה ענין להמתק דינין בשרשן, שאם מצא בתוך הדין חסד נעשה חסד באמת, ע"כ.

על הציון של הקדוש הזה, הוא ממש כמו שעומדים לפניו בחיים חיותו. (רבי אשר מסטאלין)

קחו שותפות בבניית בית הרבי,
ושלחו קוויטל על הציון הקדוש.

התקשרו עכשיו 04-30-10-900

הכפרי שטעם טעמה של השבת

איש תם ורך לבב היה הכפרי הפשוט נטע מאחת הערים במחוז מרמארוש. אחת לתקופה היה נטע אורז כמה חבילותיו יוצא לעבר היריד הגדול שבעיירה שם שווה היה למשך שבועות מספר, קונה סחורה במחיר זול בכדי למוכרה לאחר מכן במחיר הגון שיהיה בו בכדי לכלכל ולפרנס את ביתו. יצא לו נטע גם הפעם הזאת אל טשערנוביץ העיר, לרגל עסקיו ולאור מסחרו. ויהי כי חלפו כמה ימי עבודה של מקח וממכר, והנה הגיעה ובאה שבת המלכה וקרבה לבוא, ובכיסו של נטע הסוחר ארזים כארבע מאות מטבעות זהב.

איש מבני המקום אינו מוכר דיו לנטע, ואצל מי יוכל להפקיד את צרורו היקר ביום השבת. החליט אפוא בדעתו כי הרב דמתא רבי חיים טירר, בעל הבאר מים חיים, בוודאי הוא איש מהימן ונאמן ואצלו ראוי וכדאי להפקיד את צרור הכסף למשמרת.

נאות הרבי הקדוש וקיבל את הצרור לשמירה, ונטע נתנו לו בתורת פקדון, עם רשות והיתר להשתמש בו עד לגבייתו. שעת צהריים חמימה של יום השישי הייתה זו, ורבינו יושב בביתו רכון על חומש עב כרס וקורא את הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום, בקול ובנעימה ערבה. והנה דפיקות נחפזות על דלת הבית.

בפתח ניצבה אשה יהודייה עניה ממררת בבכי מר, וקראה לפני הרבי בלב נשברי: רבי קדוש! הלא חופתה של בתי אמורה להיערך כעת בערב השבת קודש הקרבה, אולם כעת משאין בידנו הדלה להמציא את מלאו דמי הנדוניה שהתחייבנו, מסרב אבי החתן בכל תוקף לגשת ולצאת לחופה, ולא זו בלבד, שגם מאיים לנתק את כל קשרי החיתון..."

הבעת צער עמוקה עלתה על זיו פניו של הרבי, ולבבו הטהור הלך וצר בצערן של ישראל. מתוך חמלה רבה ורחמים גדולים על הכלה ואימה החרדות על אובחן יום שמחתן העלול לבוא ח"י - קם הרבי ממקומו ונטל את צרור הכסף המופקד שהיה נתון ושמור מעל הארון הגבוה, ויניחהו על השולחן לפני אם הכלה, שיהיה לנדוניה.

יצאה האשה מבית רבינו בשמחה רבה, מחתה את דמעתה מעל לחייה, יצא גם החתן לקראת כלה ונערכה החופה בחווה וצהלה.

הגיע יום ראשון שלאחר השבת. דפיקותיו הקצובות של נטע הסוחר העתיקו את עיניו של ה'באר מים חיים' מן הספר לכיוון הדלת.

"רבי, באתי ליטול את צרור ממוני המופקד".

הרכין הרבי את ראשו ונבם בלחש:

"סלח לי ומחל נטע יקירי! כי אשה בוכיה באה הנה בערב שבת, אשר בתה עמדה זמן מה לפני צאתה לחופה וכסף אין בידם, לא יכולתי לעמוד מנגד ונתתי להם את הפקדון... אם תאות להמתין ימים אחדים אחזיר לך את מלאו הסכום, בעזר הבורא, ובזכות המצוה הגדולה שנעשתה במעותיך, שניצלה בת ישראל וקרוביה מבושה גדולה, תראה ברכה רבה בכל מעשי ידיך!"

מערת הבאר מים חיים

אולם מיד במוצאי שבת חזר לכמות שהיה והמשיך לסחור כדרכו, כל זאת עד שהגיע יום ד' בשבוע, שלשה ימים לפני השבת, שוב החלה לפעום ולקשקש בקרבו קדושת השבת בעברה הולכת ומתלקחת עוד ועוד. אך מיד עם צאתה חזר היה להילוכו הרגיל.

הצלתו של נטע במסחר עלתה מעלה ומעלה וישתוממו כל מכיריו ויסובוהו וישאלוהו מאין באו אליו המדרגות הללו ומה אירע עימו אשר כל כך השתנה מהלך חייו. ויספר להם נטע את כל אשר קרהו בצל הרבי מטשערנוביץ. הגיעו הדברים לאוזני בני ביתו, ומיהרו טשערנוביצה אל הרה"ק ר' חיים ובקשתם לפניו:

"הן אבינו הוא איש פשוט וסוחר גדול וידוע לאיש ישר ונאמן, ועתה לגודל התלהבות לשבת קודש עלולים להחזיקו למטורף, על כן מתחננים אנו לרבי שיקח ממנו את מדרגותיו הללו" - - -

ענה הרבי:

"ליטול ממנו כבר אי אפשר, המתנה כבר ניתנה ואין מוציאים אותה בחזרה, אפס כי לא ירגיש אביכם עוד את הקדושה במידה כה מרובה כמקדם..."

ככל דברי הרבי כן היה, ולאחר שנים זכה בנו של ר' נטע, ר' הירש מאסיבור להקים בית גדול לתלפיות, ובו בית הכנסת אורחים שנקרא בשם "שומר שבת" וממנו החזיק הרבה לומדי תורה, ובסוף ימיו עלה לארץ הקודש.

- - -

לרגל הילולת הרה"ק רבי חיים מטשערנוביץ בעל 'באר מים חיים' סידורו של שבת' ושאר ספרים - נלב"ע כ"ז כסלו תקע"ח.

החיים בלודמיר

החיים בלודמיר בעבר ובהווה

ילדי רבינו שלמה

חידת השבוע

חידה: מה ארע ביום טז בכסלו - לפני שמונים ואחת שנה?

הפתרון לחידה מופיע בעלון זה.

כדי לענות על החידה יש לחיץ לקו לודמיר 02-3011122,

להכנס לשלוחת הילדים - שלוחה מספר 0,

ולפעל לפי ההוראות. הזוכה יקבל זכוי לרכישת מתנה בסך 50 ש"ח.

את התשובה יש להקליט עד ליום ראשון פרשת ויחי

הזוכה לפרשת ויצא: יהונתן שוטלאנד בית שמש

אוצרות ומשגים

רבי חיים מטשערנוביץ

השבוע, והיה נראה כאיש אחר. בשבת תקע"ג זכה הרבי לעלות לארץ ישראל וקבע את מושבו בעיר צפת. חלפו חמש שנים בלבד, והרבי הסתלק לגנוי מרומים ונטמן בבית הקברות העתיק של צפת, במערה הנקראת 'מערת הבאר מים חיים', ועל מצבתו נכתב: "פ.ג. (פה נטמן) הרב ר' חיים בהחסיד ר' שלמה מבאטישאן, נלב"ע ביום כז כסלו תקע"ח". ספריו של הרבי הם: באר מים חיים, סידורו של שבת, שער התפילה, ארץ החיים. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.

הצדיק רבי חיים מטשערנוביץ נולד לאביו רבי שלמה מתלמידי הרה"ק ר' נחמן מהורדנא. רבי חיים היה לאחד מתלמידיו של רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב (מתלמידי הבעל שם טוב והמגיד ממעריץ) וכהן קאב בית הדין בעירות רבות, ביניהם העירה טשערנוביץ, שם פנה פעמים ושלש שנה.

ידוע היה הרבי הקדוש בהתלהבותו הגדולה ועבודת קדשו ביום השבת קדש, ומספר כי בכל יום ישיב בהיותו חוזר מהמקוה לקראת השבת, היתה קומתו גובהת מזו הרגילה שבכל ימי

ילדי התלמוד תורה בלודמיר לפני חורבנה

יום ט"ז כסלו תש"ד - זה היום המר ונמהר בו נהרגו על קידוש ה' אחרוני היהודים בעיר לודמיר. כשמונה עשר אלף אחינו הקדושים הי"ד עלו על המוקד בתחילת חודש אלול תש"ג, מהם נותרו עוד כארבעת אלפים. אלו רוכזו בתוך גטו חדש שהוקם בלודמיר, שם שוחרו מן תקווה לשאת את הטלאי הצהוב, אולם סבל רב וייסורים רבים היו מנת חלקם, כשעיקר עיסוקם באותם החודשים היה מיון הרכוש היהודי הרב של אלפי הנרצחים.

ביום ד' בכסלו באותה השנה, נעקדו על קידוש ה' רוב רובם של יהודי הגטו החדש, למעלה משלושת אלפים במספר. וביום ט"ז כסלו בא קיצה של לודמיר המעטירה ואחרוני יהודי העיר נרצחו בידי הנאצים מיי"ש. גם קבוצת מנהלי הגטו, שניהלו קשרים עם הנאצים, ותלו בהם תקווה שלא יגעו בהם לרעה, כולם עד האחרון שבהם עלו על המוקד.

ארץ אל תכסי דמם. תהיה נשמתם צרורה בצרור החיים. בזכות רבינו הקדוש רבי שלמה בן יוסא, ופעילות הקודש הברוכה בעיר ההולכת וקמה מחורבותיה - יתוומו ויתעלו רבבות נשמות יהודי לודמיר בגן עדן.

vidank להדפיס במזרח בלי לקום מהספה

RESTART

我公司
印刷品

* מוצר דפוס
מבית VIDANK

סיטונאות בלבד

מארזים

שקיות

ספרים

השבחות

אקריליק

תיקים

רף חדש של נגישות בעולם הדפוס:

יצרנית המזרח הרחוק VIDANK מזמינה אתכם להדפיס בקלות ובאיכות בינלאומית מבלי לקחת סיכונים. סוכן אישי, תקשורת בשפה שלכם, אבטחת סחר ומאה אחוז שירות נגיש.

בהנהלת נח רובין

☎ 052-647-8000

07-222-1-3000

office@vidank.com

www.vidank.com

vidank print

המזרח הרחוק קרוב

שירות
ויחס
אישי

משלוחים
לכל חלקי
העיר

חיתוך צורני

מדבקות ונייר כדומו עבה בחיתוך צורני
מדפיסים בדפוס 'ספיד'!

קצת כמו אמנות לחיות מקצת למספרים מהמחשבה ולמחשבה דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל So25004569@Gmail.com

קווי תחבורה למקום: 89,57,52,51,16,9,3 >>

